MUHİBBÎ DÎVÂNI

Bütün Şiirleri

KÂNÛNÎ SULTAN SÜLEYMAN

2. Cilt

TÜRKİYE YAZMA ESERLER KURUMU BAŞKANLIĞI YAYINLARI: 69

Edebiyat ve Sanat Serisi : 18

Kitabın Adı : MUHİBBÎ DÎVÂNI
Bütün Şiirleri

Müellifi : Kânûnî Sultan Süleyman, (ö. 1566)

Özgün Dili : Osmanlı Türkçesi

Hazırlayanlar : Prof. Dr. Kemal Yavuz
Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi,
Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, Öğretim Üyesi

Prof. Dr. Orhan Yavuz
Selçuk Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi,
Türk Dili ve Edebiyatı Öğretim Üyesi

Son Okuma : Yazma Eser Uzmanı İsmet İpek

Arşiv Kayıt : İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Ktp., TY No. 689, 1976, 5467
Nuruosmaniye Ktp., No. 3873, Ayasofya Ktp., No 3970, 3971
Topkapı Sarayı Müzesi Ktp. Hazine No. 994, 1132; Revan No. 738
Türk İslam Eserleri Müzesi No. 1962., İstanbul Arkeoloji Müzesi No. 994
Konya Bölge Yazma Eserler Ktp. No. 3718 Konya Mevlana Müzesi No. 2407
Millet Yazma Eser Ktp. AE MNZ No. 392

Kapak Görseli : TSMK, Revan No. 738

Kitap Tasarım : Yüksel Yücel

Baskı : Bilnet Matbaacılık ve Ambalaj Sanayi A.Ş.
Dudullu OSB 1. Cadde No. 16 Ümraniye / İstanbul
Tel: 444 44 03 www.bilnet.net.tr / Sertifika No. 31345

Baskı Yeri ve Yılı : İstanbul 2016

Baskı Miktarı : 1. Baskı, 2000 adet

KÜTÜPHANE BİLGİ KARTI
Library of Congress A CIP Catalog Record
Kânûnî Sultan Süleyman, Muhibbi
Muhibbî Dîvânı, *Dîvân-ı Muhibbî*

1. Kânûnî Sultan Süleyman, 2. Muhibbî, 3. Edebiyat, 4. Dîvân, 5. Şiir, 6. Osmanlı Sultanları
6. Kemal Yavuz, 7. Orhan Yavuz
ISBN: 978-975-17-3848-6 (Takım) 978-975-17-3850-9 (2. Cilt)

T.C. Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığı
Süleymaniye Mh. Kanuni Medresesi Sk. No: 5 34116 Fatih / İstanbul
Tel.: +90 (212) 511 36 37
Faks: +90 (212) 511 37 00
info@yek.gov.tr
www.yek.gov.tr

MUHİBBÎ DÎVÂNI

BÜTÜN ŞİİRLERİ

(İNCELEME - TENKİTLİ METİN)

2. CİLT

KÂNÛNÎ SULTAN SÜLEYMAN
(ö. 1566)

Hazırlayanlar
Kemal Yavuz - Orhan Yavuz

TÜRKİYE
YAZMA
ESERLER
KURUMU
BAŞKANLIĞI

LAM (ل) HARFİ

1903. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Naḳşına aldanma dehrüñ eyle göñlüñ sāde gül
Serv gibi ol taʿalluḳdan kamu āzāde gül

Ne bilür Mecnūn u Vāmıḳ sorma ʿışḳuñ ḥālini
Sor belā kūhında cān terkin uran Ferhād'a gül

Ḳaṣr-ı ʿışḳı yapmaga Ferhād'ı daʿvet eylesem
Ḫıdmet-i senge koyup dirdüm[1608] ben ol ırġāda gül

Mūrlar gibi reh-i kūyında pā-māl olayın
Yüzüm üzre pā koyup diye be-hey üftāde gül

Görinür anı Muḥibbī olur ol demde nihān
Āl-ıla göñlüñ alur dil virme perrī-zāde gül
Ü1-202a, Ü2-137b, Ü3-158bk, AE-153a

1904. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Aç güher dürcin tekellüm eylegil
Ġonca-veş daḫı tekellüm eylegil

Mūr gibi çün beni pā-māl eyledüñ
Ya gel öldür ya teraḥḥüm eylegil

Bu elif ḳaddüm dilerseñ dāl ola
Gösterüp zülfüñ tekerrüm eylegil

Ḫāne-i dil böyle tenhā turmasun
Derdi daʿvet kıl tenaʿʿum eylegil

İy Muḥibbī gül ruḫınuñ şevḳine
Bülbül ol her dem terennüm eylegil
Ü1-202a, Ü2-138a, Ü3-158bk, NO-88b, AE-153b

1905. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Çīn idüp ebrūlaruñ göñlüme virdüñ infiʿāl
Niçeye dek idesin cānā bizümle mekr ü āl

[1608] dirdüm: didüm Ü3

Didi dilber kıl naẓar ḥüsnüm saña ʿarż ideyim
Ben didüm gerçek misin bu cānumı şükrāne al

Sen baña vaṣluñ ḥarām itdüñ yüzüñ göstermedüñ
Çeşm-i ḫūn-rīzüñe içür kanum itdüm ben ḥelāl

Noḳṭa agzuñ kıl miyānuñ yādına didüm ġazel[1609]
Şāʿir-i şīrīn-suḫen[1610] itse ne tañ ince ḫayāl

Naẓm-ıla bulduñ Muḥibbī çün Niẓāmī ṭarzını
Ḥüsn-i eşʿāruña taḥsīn itdiler ehl-i kemāl
Ü1-202b, Ü2-137b, Ü3-158bk, AE-153b

1906. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Ḫūblıkda beñzemez ebrūña māh-ı nev degül
Nūr-ı ḥüsnüñe muḳābil mihr bir pertev degül

Göreliden gün yüzüñ bir kez senüñ iy āfitāb
Bilmez oldum kendümi ʿaḳlum baña pey-rev degül

Būse virdüm dimiş iken aluban cān naḳdini
Şimdi inkār idesin sanduñ anı gīrev degül[1611]

Kim ki ʿāşıḳdur kılur cānān yolında terk-i cān
Kūh-ken Şīrīn'e ʿāşıḳdur velī Ḫusrev degül[1612]

Çün kirā-y-ıla girüben uşbu dünyā ḫānına
Tīz göçersin saña bu zīrā muḳarrer ev degül

Ne ekerseñ anı biçersin Muḥibbī ḫayr u şer
Cev eküben gendüm umup dime aña[1613] cev degül
Ü1-202b, Ü2-13a, Ü3-159a, NO-88b, AE-153b

1907. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Dāfiʿ-i ġamdur dilā nūş eyle cāmı iç şen ol
Ger keder var-ısa dilde anı ṣāf it rūşen ol

1609 Mısra Ü3'te:
Noḳṭa agzuñ dil miyānuñdur didüm çeşmüñ ġazel
şeklindedir.

1610 şīrīn-suḫen: şiʿrin seḫen Ü3

1611 Bu beyit NO'dan alınmıştır.

1612 Bu beyit NO'da yoktur.

1613 aña: ekse Ü3

İç kızarsun dōstum gülgūn yaṅaguṅ gülleri
Bezm-i meydür iy lebi ġonca açılup gülşen ol

Ṣoḥbet-i ḫāṣ idelüm yol bulmasun anda raḳīb
Bir ṣurāḥī bir ḳadeḥ bir ben olayım bir sen ol

Māniʿ olup ger gire vuṣlat deminde araya
Şevḳ-ile çāk eyleyüp pīrāheni yektā ten ol[1614]

Çünki ʿālem mülkine bir kimse mālik olmadı
Bī-vefā dünyāya dil virme Muḥibbī sen sen ol
Ü1-202b, Ü2-138a, Ü3-159a, H-73b, AE-154a

1908. Mefʿûlü fâʿilâtü mefâʿîlü fâʿilün

Şīrīn lebüṅe ġonca dimek bir hüner degül
Her kim didiyse bu sözi didüm naẓar degül

Virdi ġubār-ı ḫaṭṭı gelüp göṅlüme keder
Bu bir keder-durur ki göṅülden gider degül

Tīr-i müjem ki sīneṅi deldi didi didüm
Ger turmaz-ısa dilde göṅülden geçer degül

Virse żiyāyı ʿāleme ruḫsārı taṅ degül
Kim dir ki gün yüzi anuṅ alnı ḳamer degül

Naẓm-ı dürer-nis̱ārumı her kim ki gūş ide
Var mı Muḥibbī diye anuṅçün güher degül
Ü1-203a, Ü2-138b, Ü3-159ak, AE-154a

1909. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Olmasa dünyā murāduṅca dilā hīç ġam degül
Çünki bunuṅ[1615] şādīlıgı tīz geçer bir dem degül

İstemez āb-ı ḥayātı kevs̱ere kılmaz naẓar
Her ne dil kim lebleri şehdi ile hem-dem degül

Gül ruḫuṅdan dūr olalı iy leṭāfet gülşeni
Ḫāṭırum açılmadı göṅlüm daḫı ḫurrem degül

1614 Mısra H'de:
Çek girībān tāb-dāmen çāk idüp pīrāhen ol
şeklindedir:

1615 bunuṅ: bugün Ü3-155bk

Ẓāhir olsa gün gibi rāz-ı nihānum tañ mıdur
Dil ise dīvāne olmış yār ise maḥrem degül

İy Muḥibbī rāyegān ḫarc eyleme söz cevherin
Çünki elfāẓuñ görenler dir güherden kem degül
Ü1-203a, Ü2-138b, Ü3-155bk-159ak, AE-154b

1910. Mefâʿîlün mefâʿîlün feʿûlün

Baña cevr ü cefā ḳahr u sitem kıl
Dimem mihr ü vefā luṭf u kerem kıl

Seni sevmek günāh-ısa ḥabībüm
Beni öldür bu yolda müttehem kıl

Ḳadem basduñ bugün çün mülk-i ʿışḳa
Yaşuñ leşker dilā āhuñ ʿalem kıl

Kaçan sulṭān-ı ʿışk dil ḫānesine
Gele īs̱ār içün yaşuñ direm kıl

Muḥibbī ḫastadur iy dil ṭabībi
Lebüñ dārūsı ile aña em kıl
Ü1-203b, Ü2-138b, Ü3-159ak, AE-154b

1911. Mefʿûlü fâʿilâtü mefâʿîlü fâʿilün

Oldı ezel çü ʿışḳuñ-ıla mübtelā göñül
Kendü eliyle başına aldı belā göñül

Her dem anuñ viṣālin umarsın ʿaceb bu kim
Ol pādişāh-ı ḥüsn ola sen bir gedā göñül

İster yüzini süre varup ḫāk-i pāyına
Alup gözine anı kıla tūtiyā göñül

Dermānı n’eyler ol ki bilür derd ḳıymetin
Alup giderse istemeye bir devā göñül

Hergiz cefā vü cevrin añup nāle kılmaya
Çekse Muḥibbī bir niçe yıllar cefā göñül
Ü1-203b, Ü2-139a, Ü3-159b, AE-154b

1912. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

ʿĀrıżuñdan almasa reng-ile bū iy yār gül
Bulmaz-ıdı raġbeti ʿālemde bu miḳdār gül

Şol ḳadar kan agladum hicrüñ elinden āh kim
Oldı bu kanlu yaşumdan her der ü dīvār gül

H̱ār elinden kan yudar gül şevḳine bülbül müdām
Salınup bād-ı seḥerde ẖār-ıla oynar gül

Terk-i aġyār eyle iy dilber bugün gel gülşene
Kim el üstinde tutarlar itse terk-i ẖār gül

Bu[1616] Muḥibbī gülşen-i ḥüsnüñde efġān eylesün
ʿĀdet olmışdur ider çün ʿandelībin zār gül
Ü1-204a, Ü2-139a, Ü3-159b, M-53b, AE-155a

1913. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Bir güzeller şāhını sevdüm didüm ġarrā ġazel
İşiden dir görmedük bunuñ gibi raʿnā ġazel

Kala ḥayret barmagı agzında anı kim göre
Naḳşını bir vech-ile naḳş itdi naḳḳāş-ı ezel

ʿIşḳ bennāsı ezel gönlümde yapdı bir binā
Tā ḳıyāmet gelmeye bir taşına anuñ ẖalel

Mācerā-yı ʿışḳını yazmaga bu dil-ẖastenüñ
Kātib-i eşküm yüzüm altunın itdi yine ḥall

İy Muḥibbī yaşumı cārī görüp ol serv-ḳad
Nāz-ıla didi gözüñ yaşına beñzer ʿaynı mül
Ü1-204a, Ü2-139a, Ü3-153ak-159bk, AE-155a

1914. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

ʿIşḳ bāzārına geldüñ cānı virüp zaḥmet[1617] al
Rāyegān sanma diyeler saña derd ü miḥnet al[1618]

[1616] bu: ko Ü3
[1617] zaḥmet: miḥnet Ü3-154bk
[1618] Mısra Ü3-154bk'da:
Rāyegān saña virürler soñra dirler rāḥat al
şeklindedir.

Pā-bürehne ʿāşıḳam olmak melāmet bes baña
Zāhidā ol sen selāmet ʿālem içre şöhret al

Ḫayr-ḫᵛāh ol itme hīç bir kimseye sen kem naẓar
Ḫalḳ-ı ʿālem tā diyler senüñ içün raḥmet al

Ger bugün elden komayasın şerīʿat dāmenin
Ḥavż-ı kevs̱erden diyeler saña yārın şerbet al

Gīceñi tevḥīd ile geçür Muḥibbī ṣubḥa dek
Hīç dünyā lez̠z̠etine beñzemez bir lez̠z̠et al

Ḫārdan gül bitürür geh döner anı yitürür
İy gözüm kıl bir naẓar iy dil gel andan ʿibret al[1619]
Ü1-204b, Ü2-139b, Ü3-154bk-159bk, NO-82b, AE-155b

1915. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Mihr idüp ʿāşıḳlara gün gibi gel göster cemāl
Çün naẓardan gelmedi ḫurşīd-i raḫşāna zevāl

Bir naẓarla aldı göñlüm beni mecnūn eyledi
Gözleri sāḥir degülse ya nedür baña bu ḥāl

İstedükçe vaṣluñı salduñ beni ferdālara
İrmedüm ol rūza derdā geçdi niçe māh u sāl

Ziynetine sakın aldanma bu dehrüñ şimdi līk
Olısardur anı fikr eyle kim āḫir pāy-māl

Gün yüzini göremem yāruñ Muḥibbī n'eyleyem
Baña düşmenlik ider māniʿ olur bu eşk-i al
Ü1-204b, Ü2-139b, Ü3-159bk, AE-155b

1916. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Gün gibi ʿarż idesin ḥüsnüñ ger iy ṣāḥib-cemāl
Ḫalḳ-ı ʿālem oluban ḥayrān olur āşüfte-ḥāl

Kim ki görse yüzüñüñ üstindeki ebrūlaruñ
Āfitāb üzre ʿaceb togmak diye iki hilāl

Döne döne Mevlevī gibi ide āhum ʿurūc
Ehl-i sūza ney gibi nālem virür vecd-ile[1620] ḥāl

[1619] Bu beyit NO'dan alınmıştır.
[1620] vecd-ile: cidd-ile Ü3

Çün degül bāḳī cihāna eyleme iy dil ṭamaʿ
Saña kalmaz çün bilürsin yā nedür ceng ü cidāl

İy Muḥibbī nār-ı ʿışḳumdan semenderler yanar
Nāmede sūz-ı derūnum ʿarż olmakdur muḥāl
Ü1-205a, Ü2-115b-139b, Ü3-160a, AE-155b

1917. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Ṭālib-i iksīr-i ʿışḳ olduguma yitmez mi dāl
Pūte-i ġamda eriyüp[1621] olmışam zer gibi ḳāl

Ġam ġubārın levḥa-i dilden ne refʿ eyler didüm
Ṣayḳal-ı meydür didi pīr-i muġān refʿ-i melāl

Āteş-i ruḫsāra yandursam n'ola cān u dili
Şemʿe yakar nite kim pervāne görse perr ü bāl

Her ne gelse ḳāniʿ ol ger gelmese göster rıżā
Ġāfil olma kim seni yoldan çıkarur ḥubb-ı māl

İy Muḥibbī bulınur şiʿrüñde çün ṭarz-ı Ḥasen
Yiridür şimden girü ger diyeler saña Kemāl
Ü1-205a, Ü2-116b-140b, Ü3-157ak, AE-156a

1918. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Gerçi kim ḫalḳa cihān içre belā eksük degül
Cümlesine irişen ġamdan bükā eksük degül

Sanmañuz Ferhād u Mecnūn gitdi bu ʿālem tehī
ʿIşḳ-ı şāhī devletinde mübtelā eksük degül

Zāhidā şerʿe muḫālif mi degül bu işlerüñ
Ḫānḳāh içinde her dem hūy u hā eksük degül

Tevbe eyleyüp günāha tut ümīdüñ ḥażrete
Görürem sende dilā ḫavf u recā eksük degül

Yüz karasın yu Muḥibbī gözlerüñ yaşı ile
Bulasın bir çāre çün çeşmüñde[1622] mā eksük degül
Ü1-205b, Ü2-118a-141a, Ü3-157bk, A-76b, AE-156a

[1621] eriyüp: eridüp Ü3
[1622] çeşmüñde: cismüñde Ü3

1919. Mef'ûlü fâ'ilâtü mefâ'îlü fâ'ilün

Var mı cihānda bir kişi diye ḥużūra gel
Ya kurtılup bu ġuṣṣa vü ġamdan sürūra gel

Pervāne-vār şevḳine şem'üñ yakup peri
Ġarḳ ol gözüñ sirişkine yanmaga nūra gel

Olma mecāzī 'ışḳ-ıla gözle ḥaḳīḳati
Añ ol zamānı kim diyeler saña gūra gel

Senden aşagadan yüri eyle ḳabūl pend
Yitmez mi saña ḥiṣṣe Süleymān u mūra gel

Bu geşt-gīr-i dehr-ile kimse tutışmadı
Bī-fāyide-durur aña biñ kerre zūra gel

Cellād-ı çarḫ virmeyiser kimseye amān
Yitmez mi saña n'eyledi Behrām-ı Gūr'a gel

Vādī-i 'ışḳa 'azm ider-iseñ Muḥibbiyā
Her bir ḳademde yüzüñi sür yire Ṭūr'a gel
Ü1-205b, Ü2-141b, Ü3-158a, AE-156b

1920. Fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilün

Firḳat-ile eşk-i çeşmüm oldı cānā hem çü Nīl
İrmez-isem vaṣluña hicrān beni eyler ḳatīl

Gül yüzüñ şevḳine cānı virürem pervāne-veş
Yakaram şem'-i cemālüñe dil-ile cānı bil

Tīr-i ġamzeñ iy kemān ebrū ger öldürse beni
Başum alup raḳṣ uram tā ḥaşr olınca ben ẕelīl

Zāhidā bilmek dilerseñ 'ışḳ ḥālinden ḫaber
Ölmegi āsān ider evvel bu yitmez mi delīl

Bu Muḥibbī derd-i 'ışḳuñla senüñ üftādedür
Sanasın kim mürdur pā-māl idüpdür pāy-ı pīl[1623]
Ü1-206a, Ü3-161a, A-77a, M-48a

[1623] Bu beyit M'de:
Bu Muḥibbī derd-i 'ışḳuñla şehā
Sanasın kim mürdur der pāy-ı pīl
şeklinde olup vezni eksik bir şekilde karşımıza çıkmaktadır.

1921. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Kalmadı dilde ḳarār u ṣabr u bu tende mecāl
Āh kim hīç bilmedüm baña nedendür uşbu ḥāl

Bilmezem kendüm yitürdüm bir ʿaceb dīvāneyem
Gözlerüme duş olalıdan benüm ol zülf ü ḫāl

Her kaçan dil mülkine ʿazm eylese sulṭān-ı ʿışḳ
Karşular sūzān göñül elde tutar fānūs-ı āl

Cān dimāġını muʿaṭṭar eyledi bir dilberüñ
Zülfine dokındı beñzer dōstlar bād-ı şimāl[1624]

Degme bir cāya anuñçün dōstlar baş egmezem
Secdegāh-ı dil olupdur baña ol ebrū hilāl

İki sanma vir metāʿ-ı vaṣlına biñ cān u dil
Çünki ʿışḳ ehli Muḥibbī eylemez fikr-i muḥāl
Ü1-206a, Ü3-161a, A-77b, MN-2887

1922. Mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün

Yine evvel bahār oldı ġanīmetdür ele al mül
Cemāli gülsitānında fiġāna başlasun bülbül

Ser-i zülfi hevāsında niçe ʿāşıḳlar ölmişdür
Bu ben miskīne ḳaṣd itdi kemend alup ele kākül

Lebüñe beñzerem dirse iñen incinme iy meh-rū
Özüni sözini bilmez kızıl dīvāne-durur mül

Ruḫı üstinde dildāruñ görelden zülf-i müşgīnin
Sanuram ḫırmen-i gülde komışlar deste-i sünbül

Cihān gülzārına bakup Muḥibbī sakın aldanma
Mes̱eldür ʿālem içinde yiter çün ʿārife bir gül
Ü1-206b, Ü2-117a, Ü3-161b, M-48a

1923. Mefâʿîlün mefâʿîlün feʿûlün

Yine kul görmemek ḫanı ne müşkil
Göñül taḫtında sulṭānı ne müşkil

[1624] Bu beyit MN'den alınmıştır.

Görinmez ʿārıżı sünbül saçından
Kim örte küfr ü īmānı ne müşkil

Şehā ʿahd itmiş-iken vaṣla ferdā
Sımak ʿahd-ile peymānı ne müşkil

Sikender-veş ümīd ile bu yolda
Virürsem teşne leb cānı ne müşkil

Muḥibbī ölmeden biñ kerre artuk
İşitmek ṭaʿn-ı nādānı ne müşkil
Ü1-206b, Ü2-116a, Ü3-161bk, M-48b

1924. Mefʿûlü mefâʿîlü mefâʿîlü feʿûlün

Bir dem yüzüñi görmemek iy māh ne müşkil
Kim bendesini redd ide bir şāh ne müşkil

Cān virmek anuñ yolına āsān gelür ammā
Ayrulıgına döymek anuñ āh ne müşkil

Bir yaña cefā eyleye ol yār-ı cefākār
Ṭaʿn eyleye il bir yaña her gāh ne müşkil

Hicrüñle şehā kaldı göñül rāh-ı belāda
Olmasa eger ġam baña hem-rāh ne müşkil

Ger Ḥaḳ ide bir daḫı viṣālüñi müyesser
Hergiz bu Muḥibbī dimeye āh ne müşkil
Ü1-207a, Ü3-161ak, A-77b, M-51b

1925. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Sensüz iy dilber baña āh u fiġān eksük degül
Lāle-veş bagrumda hem dāġ-ı nihān eksük degül

Dilber oldur kim vefāda olmaya eksükligi
Yoḫsa ẓulm u cevri çok nā-mihribān eksük degül

Geh ḫayālidür konan göñlüm evinde geh ġamı
Dil ḫarābe evde mihmān her zamān eksük degül

Laʿl-i nābuñ ḥasretinden iy leṭāfet gülşeni
Gözlerümden ṣubḥa dek bir demde kan eksük degül

Gönli açılmaz Muḥibbī serv-ḳaddüñ görmese
Serv ü bāġ u gül daḫı āb-ı revān eksük degül
Ü1-207a, Ü3-161ak, M-52a

1926. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Her ne dil kim şāh-ı ʿışḳa bende-i fermān degül[1625]
Ehl-i diller arasında dōstlar insān degül

Şöyle ḥayrān olmışam cānā görelden yüzüñi
Kimse mi vardur benüm bu ḥālüme ḥayrān degül

Ḫasta-dilven iy ṭabīb-i cān nedür ḥālüm didüm
Didi iy miskīn bu derdüñ ḳābil-i dermān degül

Ney gibi bagrum delindi ḥasretiyle ṣubḥa dek
Gül yüzüñsüz sanma kim cān bülbüli nālān degül[1626]

Yüregi ḫūn olmaduk var mı cihānda ādemī
Yāḫū bu devrān elinden kimdür ol giryān degül

Aglayup zārīlık itsem her seḥer bülbül gibi
Gül gibi sanmañ ki dilber ḥālüme ḫandān degül

Laʿl-i nābın agzuña almak ḳolay mı iy göñül
Kişi cānın agzına almak inen āsān degül

Kaynadı tennūr-ı dilden göz yaşı oldı revān
İy Muḥibbī kim-durur aña diyen ṭūfān degül
Ü1-207b, Ü3-161ak, M-55b, MN-2863

1927. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Gözlerümden ḫūn-ı dildür dökilen yaşum degül
Görinen kūh-ı belādur oñmaduk başum degül

Togmamışdum ben ezel Mecnūn-ıla bir anadan
Sanmañuz kim ol benüm süd bir karındaşum degül

Ol lebi şīrīnden ayru düşeli taglara āh
Dōstlar kimdür diyen Ferhād'ı yoldaşum degül

[1625] M'de gazelin sadece ilk beyti vardır. Burada da kopan varaklar söz konusudur.
[1626] 4 ve 6. beyitler Ü3'te yoktur.

Sırr-ı ʿışḳı gözlerüm yaşı-durur fāş eyleyen
Ġamdan özge ʿālem içre kimse sırdaşum degül

Şemʿ gibi ḥasretiyle gīceler tā ṣubḥa dek
İy Muḥibbī ḫūn-ı dildür dökilen yaşum degül
Ü1-207b, Ü3-161bk, M-55a

1928. Mefʿûlü mefâʿîlü mefâʿîlü feʿûlün

Ol zülf-i siyeh baglaya dil kīne ne müşkil
Sunarsa eger küfr elini dīne ne müşkil

Ḳurbān olayın dirdi kaşuñ yayına göñlüm
Kīş oldı müjeñ tīrine bu sīne ne müşkil

Sakın didügümce ser-i zülfine tolaşdı
Düşvār işe el urdı göñül yine ne müşkil

Bugün göreyim yüzüñi didüñ didi ferdā
Dil-ḫasta eger irmeye yarına ne müşkil

Yıllar geçer añmaz bu Muḥibbī'yi derinde
Unıdıla bu ʿāşıḳ-ı dīrīne ne müşkil
Ü1-208a, Ü2-118a, Ü3-161bk

1929. Mefʿûlü mefâʿîlü mefâʿîlü feʿûlün

Dil baglamak ol zülf-i siyehkāra ne müşkil
Bil baglamış ol göz göre zünnāra ne müşkil

Laʿl-i lebümi añdı diyü ḫışm ide zülfi
Yok nesne içün asıla dil dāra ne müşkil

Dil ḫasta olup derd-ile bu cān lebe geldi
Derdine kişi bulmaya bir çāre ne müşkil

Hicrān elemi pāre kılurken yüregüm āh
Bir yaña ura ḫançer-i ġam yara ne müşkil

Şīrīn lebüñüñ şevḳıne cānā bu Muḥibbī
Ferhād-ṣıfat ger düşe kūhsāra ne müşkil
Ü1-208a, Ü2-118a, Ü3-161bk

1930. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

İy perī luṭf-ıla mihrüñi hemān agyāra kıl
Ḫançer-i cevr-ile yiter sīnemi ṣad pāre kıl

Gün gibi hercāyilik itmek revā mıdur saña
Dimezem şimden girü dil-ḫasteye gel çāre kıl

El irişmez çün nigāruñ zülf-i ʿanber-bārına
İy göñül yiter bu yolda kendüñi āvāre kıl

Niçe kez ḳaṣd eyledüm bir dem viṣāle irmedüm
Bu ʿacebdür ki göñül deyrine istiḫāre kıl[1627]

Ol şeh-i ḫūbān siyeh zülfinden ayırdı beni
Yā İlāhī müddeʿī yüzini her dem kara kıl

Cān u dil terk itdi yoluñda Muḥibbī bilmedüñ
İy ṣanem şimden girü mihrüñ hemān aġyāra kıl
Ü1-208b, Ü2-113a, Ü3-162a

1931. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Yoluña cānum fedādur sanma sīm ü zer degül
Dem mi vardur hicr elinden uşbu çeşmüm ter degül

Sırr-ı ʿışḳı sīneme cānumdan evvel saklaram
Bu cihānda sırrını fāş eyleyen ḫod er degül

Zülfini çevgān idüp nāz-ıla cevlān eylese
Cān u dilden yolına top olmayan ser ser degül

Hīç teʾs̱īr ide mi yaşum ile āhum aña
Ḳalbine yāruñ cihānda kim diye mermer degül[1628]

Ḫāk-i pāyına Muḥibbī yüzini sürmek diler
Midḥat-i ḥüsni dilinde dem mi var ezber degül
Ü1-208b, Ü2-113b, M-52a

1932. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Kendüyi rāh-ı ʿademde eyledi iẓhār gül
Bülbül-i bī-dillere tā göstere dīdār gül

[1627] Bu beyit Ü2'den alımıştır.
[1628] Bu beyit Ü2 ve M'de yoktur.

Ġonca hemyānı içinde sīm ile zer saklayup
Bād-ı ṣūbḥ ʿayyārı olmaya diyü korkar gül

Bülbülüñ kanlu yaşın görse anı bārān sanur
Esse çün bād-ı seḥer şādān olup oynar gül

Bülbülini dāyimā cevr ü cefā bīmār ider
İtdügini görmedi kimse aña tīmār gül

Yārı aġyār-ıla gördükde Muḥibbī itdi āh
Didi kim olmaz-ımış ʿālemde hīç bī-ḫār gül
Ü1-209a, Ü3-158ak

1933. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Ḳūt-ı cāndur ʿāşıḳa iy ġonça-leb gel ḫand kıl
Zülfüñüñ tārını ʿāşıḳ başına gel bend kıl

Cāna geldüm çün temennā eyledüm şīrīn lebüñ
Bāri gel düşnām ile bu göñlümi ḫursend kıl

Dōstum serkeşlik eylerse bu göñlüm tevseni
Rişte-i cānı alup ayagına peyvend kıl

ʿAḳs-i laʿlüñle meger nūş idesin cām-ı meyi
Telḫ şerbetdür anı ol lezzet ile ḳand kıl

Oldı ḥācetmend cān-ıla Muḥibbī yüzüñe
Gösterüp dervīşe yüz kendüyi ḥācetmend kıl
Ü1-209a, Ü3-160bk

1934. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Ḥaḳḳı gözle ko riyāyı zāhidā inṣāfa gel
Saña kim didi ki meclislerde her dem lāfa gel

Kıl ḳanāʿat girse bir loḳma elüñe ḳāniʿ ol
Ḥırṣ-ıla olma meges ʿAnḳā oluban Ḳāf'a gel

Kān-ı dilden yine çıkardum bu söz gevherlerin
Bilmek isterseñ bahāsını anuñ ṣarrāfa gel

Kāfir idi ʿadl kıldugı içün Nūşirrevān
Görmedi nār-ı caḥīmi didiler Aʿrāfa gel

ʿIşḳuñuñ derd ü belāsını Muḥibbī'den işit
Anı vaṣf itsün dilerseñ gel berü vaṣṣāfa gel
Ü1-209b, Ü3-158ak

1935. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Pīşkeş it cānuñı iy dil der-i cānāna gel[1629]
Çünki kulsın ḥālüñi ʿarż itmege sulṭāna gel

Bulmak isterseñ viṣāli gencini meh-rūlaruñ
Ġayrı yirde isteme togrı dil-i vīrāna gel

Ġamze oklarına didüm tutayım sīnem siper
Didi daʿvāya gerek māniʿ hemān meydāna gel

Gördügümde okudum zülfini "ve'l-leyl" āyetin
Gösterüp yüzin didi "ve'ş-şems" okı Ḳur'ān'a gel

Dil ṭabībinden n'ola ger isteseñ şāfī cevāb
İy Muḥibbī derdüñi ʿarż itmege dermāna gel
Ü1-209b, Ü3-158ak

1936. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Tīrkeş oldı meger kim ġamze-i cānāna dil
Kaşları yayına beñzetdi özin ḳurbāna dil

Ḫālī olmaz acı yaşlar dökmeden deryā gibi
Ola kim raḥm eyleye bu dīde-i giryāna dil

Ḥamdü-lillāh bendeñ oldum dergehüñde cān-ıla
İstemez sulṭān ola şimden girü devrāna dil

Şol gedā kim eyleye meyḫāne küncinde ḳarār
Kendüyi Ḫusrev sanur alsa ele peymāne dil

Ruḫları şevḳi ile yandı Muḥibbī odlara
Nār-ı ʿışḳı yakalıdan sīne-i sūzāna dil
Ü1-210a, Ü2-117b-141a, Ü3-157bk, AE-156b

[1629] Gazelin ilk iki beyti A79a'daki bir gazelin yine ilk iki beytiyle benzerlik göstermektedir. Diğer beyitler oldıkça farklı olduğu için her iki gazeli de metnimize dahil ettik.

1937. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Ḥamdü-lillāh kim ser-ā-ser görinür gülzār gül
Bülbül-i şūrīdeye ʿarż eyledi dīdār gül

Servler baş kaldurup her yañadan gözler seni
Şevḳ-i ruḫsāruñla yakdı sīnesine nār gül

Sen şarāb iç karşuña bülbül serāġāz eylesün
Tāb-ı mülden kızarup[1630] olsun şehā ruḫsār gül

Penbe ile jāleden bād-ı seḥer agzına su
Tamzurur ʿışḳuñla dil-ḫasta yatur bīmār gül

Şiʿr-i rengīnüm Muḥibbī bir nihāl-i tāzedür
Eksük itmez gīce vü gündüz virür tekrār gül
Ü1-210a, Ü2-141a, Ü3-157bk, A-75a, AE-156b

1938. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Ḥüsnüñi ressām-ı ḳudret yazdı evvel ber-kemāl
Ol muṣannaʿ[1631] naḳşa hergiz iremez vehm ü ḫayāl

Sürme-i mā-zāġ oldı iki çeşm-i rūşenüñ
Kilk-i ṣāniʿ bagladı ruḫsāruñ üzre reng-i al

Gülşen içre ḳaddüñe baş egdi görüp servler
Ruḫlaruñdan gül ḫacildür leblerüñden ġonca lāl

Göreliden dōstum ser-çeşme-i laʿlüñ senüñ
Pāyuña oldı revān yüz sürmege āb-ı zülāl

İy Muḥibbī ṣayd olur mıydı bu dil murġı aña
Dām olup zülfi içinde olmasaydı dāne ḫāl
Ü1-210a, Ü2-141b, Ü3-158a, A-76a, AE-157a

1939. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Yine ʿarż-ı ḥüsn idüp itdi yüzin iẓhār gül
İdiser bülbüllerini vaḳti geldi zār gül

Bāġa gel senden vefā būyın umar ʿāşıḳlaruñ
Bu cihānda gerçi kim virdügi[1632] yokdur bār gül

[1630] kızarup: kandurup Ü3
[1631] ol muṣannaʿ: ol muḳannaʿ Ü3
[1632] virdügi: dirdügi A

Gülşen içre ol gül-i nev-reste bes bu bülbüle
İstemez ala eline bu göñül tekrār gül

Ḫalḳ-ı ʿālem içre bulur mıydı böyle rağbeti
Ruḫlaruña beñzemeseydi senüñ iy yār gül

Gülşen-i ḥüsnine gördüm zülfi sokmış başını
Kim görüpdür bunı kim agzına ala mār gül

Mevsim-i gülde Muḥibbī naẓmına kılsañ naẓār
Dir-idüñ ṭabʿ-ı nihālinüñ ucında var gül
Ü1-210b, Ü2-141b, Ü3-158b, A-74b, AE-157a

1940. Feʿilâtün feʿilâtün feʿilâtün feʿilün

Gül ile ṣaḥn-ı çemen naḳş-ı muṣaffā mı degül
Bülbülüñ zārılıgı ḥayret-i dünyā mı degül

N'ola bārān-ıla dirilse yirüñ mürdeleri
Nefes-i bād-ı ṣabā nefḫa-i ʿĪsā mı degül

Demidür[1633] ʿīyş ü ṣafā eyle diyü her bir agaç
Çagurur lāle vü gül her biri gūyā mı degül

Şerḥ yazmış varaḳ-ı ḥüsnine yāruñ ḫaṭṭı
Ḫaṭṭ-ı reyḥān-ıla ol ṣafḥa muḥaşşā mı degül

Vaḳt-ı gülde bu Muḥibbī sözine eyle naẓar
Beytinüñ her birisi bir gül-i raʿnā mı degül
Ü1-210b, Ü2-142a, Ü3-158b, AE-157b

1941. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Ḫᵛāb-ı ġafletde yaturken oldı çün bī-dār gül
Ḳudret-i Ḥaḳḳ-ıla būyın eyledi iẓhār gül

Göñli katılar bulursa yiridür neşv ü nemā
Ẓāhir itdi çün bu faṣl-ı sebzede[1634] dīdār gül

Ṣaḥn-ı gülşende naẓar kıl her varaḳ bir nüktedür
Rūşen olsun sor çün oldı maḫzen-i esrār gül

[1633] demidür: dem-be-dem Ü3
[1634] sebzede: seyrde Ü3

Kuş dilin ta'līm ider bülbül çemen eṭfāline
Medḥlerin tā ki iderler her biri īs̱ār gül[1635]

Āteş ile penbeyi bir yirde kim gördügi var
Bu ācebdür bülbüli saklar semender-vār gül[1636]

Karşusında medḥ okursa bülbüle gül incinür
Līk gitmez hīç yanından olımaz bī-ḫār gül

Çekdi bülbül mest olup gülşende çün āvāzeler
Didi koñ kan aglayam gülsün yiter her bār gül

Dehr Fir'avn'ın meger īmāna da'vet itmege
Gösterür mu'ciz yed-i beyżāyı Mūsī-vār gül

Kendüye itdi meḥāfe āşiyānın bülbüli
Hicretin bildürdi ḫalḳa eyledi iẓhār gül

İy Muḥibbī ġayret ile yansa bülbül tañ degül
Kol sunar boynına ḫāruñ dāyimā oynar gül
Ü1-211a, Ü2-140a, Ü3-157b, A-74b, NO-265b, AE-157b

1942. Fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilün

Dōstum cevr ü cefā resmini bünyād eylegil
Öldürüp 'āşıḳları 'ālemde bir dād eylegil

Yār çevgān itse zülfin başuñı top it dilā
Sen de meydān-ı maḥabbetde eyü ad eylegil

Āsitānuñdan bu ben üftādeyi redd eyleyüp
Müdde'īyi mücrim idüp ḫurrem ü şād eylegil

Ben senüñ 'ışḳuñla sergerdān u ḥayrān olmışam
Dōstum bu ḳalb-i mecrūḥumı ābād eylegil[1637]

Nāḫun-ıla gel dilā sen daḫı kes ġam kūhını
Kūh-kenlik gösterüp aduñı Ferhād eylegil[1638]

Yār göstermez Muḥibbī gül gibi būy-ı vefā
Bülbül-āsā sen de her dem āh u feryād eylegil
Ü1-211b, Ü2-140a, Ü3-157ak, AE-158a

[1635] Bu beyit NO'dan alınmıştır.
[1636] 5 ve 8. beyitler Ü3'te yoktur.
[1637] Bu beyit Ü3'ten alınmıştır.
[1638] Bu beyit Ü3'te yoktur.

1943. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Salınup nāz-ıla iy serv-i revānum gitme gel
Ölürem yoksa düşer boynuña kanum gitme gel

Gül yüzüñ şevḳine her şeb tā seḥer bülbül gibi
H̱ālī olmaz nāle vü āh u fiġānum gitme gel

Kıla döndüm ḥasret-ile ince bilüñ görmedüm
Kılca raḥmuñ yok baña nā-mihribānum gitme gel

Āb-ı ḥayvāndur leb-i laʿlüñ senüñ bir söz ile
Mürdeler iḥyā ider ʿĪsī-dehānum gitme gel

Kāsid olmasun Muḥibbī naẓmına eyle naẓar
Sözlerüñ ṣarrāfısın iy ẖurde-dānum gitme gel
Ü1-211b, Ü2-140b, Ü3-157ak, A-77a, AE-158b

1944. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Cān u dilden bende oldı sen şeh-i devrāna dil
Anuñ-ıçun her ne emr itseñ turur fermāna dil

Acı yaşlar dökdügin gördi gözüm deryālayın
Acıdı kıldı teraḥḥum dīde-i giryāna dil

Yanalıdan ruẖlarun şevḳi-ile āteşlere
Kaçmaz oldı mūnis olup[1639] āteş-i sūzāna dil

Minnet itmez gūşe-i meyẖānede cām-ı Cem'e
Bir sifāli eyleye destinde ger peymāne dil

Zülfini çevgān idelden iy Muḥibbī dilberüm
Başını top eyleyüp girdi bugün meydāna dil
Ü1-212a, Ü3-157b, AE-158a

1945. Mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün

Kelām-ı Ḥaḳḳ'a her kim ki göñülden olmaya māyil
Olur her itdügi ebter ü her ne eylese bāṭıl

Eger ẓāhir göz-ile ben ne ġam cānānı görmezsem
Bi-ḥamdillāh ki çeşm-i cān açukdur aña yok ḥāyil

[1639] kaçmaz oldı mūnis olup: oldı mūnis cāna olup Ü3

Gice vü gündüz endīşem nigāruñ fikr ü ẕikridür
Eşer kalmaya ger benden o ḥālet olmaya zāyil

Ribāt-ı köhnedür dünyā göçer çün kārbān-ı dil
Buña dil baglamaz dānā göñül virmez buña ʿāḳil

Muḥibbī ṭarḥ kıl dilden bu hāy u hūy-ı dārātı
Saña ancak bu sevdādan belā vü ġam-durur ḥāṣıl
Ü2-2b, NO-82a, S2-2b, H1-2b, T-2b

1946. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Çün ezel ressām-ı ḳudret yazdı ḥüsnüñ ber-kemāl
Naḳş-ı ṣunʿıdur[1640] irişmez aña hīç fehm ü[1641] ḫayāl

Gülşen içre ḳāmetüñ yanında servüñ ḳaddi pest
Leblerüñ güftārını işitdi oldı gonca lāl

Ṭāḳ[1642] olupdur fikr-i zātuñda dil ü ʿaḳlum benüm
Ben ne yüzden vaṣfuñı eydem ki oldum bī-mecāl

İtmeseñ nūr-ı şerīʿatle münevver ʿālemi
Dutar-idi bu cihānı ser-te-ser ẓulm u ḍalāl

İy Muḥibbī merd-iseñ aldanma dehrüñ ālına
Māl u cāh-ıla seni aldamasun sakın bu Zāl

Teşneyem çokdur günāhum sen mürüvvet kānısın
Umaram idüp şefāʿat viresin āb-ı zülāl
Ü3-4a, NO-82a, S1-3a, H1-2b, T-3a

1947. Mefʿûlü fâʿilâtü mefâʿîlü fâʿilün

Yāruñ [1643] kemend-i zülfine dil vir belāda ol
Yaʿnī bunuñla ẕevḳuñı artur ṣafāda ol

Sevdā-yı ser-i zülf-ile[1644] toldur dimāġuñı
Her şeb fiġān u nāle kılup āh u vāda ol

[1640] naḳş-ı ṣunʿıdur: ṣunʿ-ı naḳşıdur S1, H1, T
[1641] fehm: vehm ü S1, H1, T
[1642] ṭāḳ: çāk Ü3, S1, H1, T
[1643] yāruñ : iy dil NO, T1
[1644] sevdā-yı ser-i zülf-ile: sevdā-yı būy-ı zülf-ile Ü3, S1, S2, H1, T

Derd ü belā vü miḥnet ü ġam gelse tañ mıdur[1645]
Kim didi dilā saña[1646] evvel bī-vefāda ol

Deryā-yı ʿışḳa düşeli ʿışḳ[1647] ehli ġarḳ olur
Zāhid selāmet ister iseñ var ḳarada ol

Eyle Muḥibbī naẓmuñı Ḫusrev gibi ḥasen
İrsün kemāle sanʿatı şīrīn edāda ol[1648]
Ü3-155b, NO-82b, S1-95b, S2-97a, H1-77b, T-117b

1948. Mefʿûlü fâʿilâtü mefâʿîlü fâʿilün

Meydān-ı maḥabbetde[1649] başuñı dü pāre kıl
Sūr-ı belāda çalına anı naḳāre kıl

Gelse ḫayāl-i ejder-i zülfi o dem[1650] hemān[1651]
Aña maḳām-ı sīneñi iy dil maġāra kıl

Āhum yiliyle itdi temevvüc gözüm yaşı
Ġarḳ oldı göñül zevraḳı[1652] kim dir ki çāre kıl

Dutsun ṣadā-yı naʿra-i ʿışḳuñ felekleri
Ḳandīl-i ʿarşı yakmaga āhuñ şerāre kıl

Āvāredür çü[1653] ʿışḳ-ıla çarḫ eylemez ḳarār
Sen de[1654] Muḥibbī ʿāşıḳ iseñ dil āvāre kıl[1655]
Ü3-154bk, NO-83a, S1-100a, H1-81a, T-117b

1949. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Rind-i ḳallāşam benüm fikrüm ġam-ı ferdā degül
Bāde-i ṣāf eldedür sanmañ dem-i ṣaḥbā degül [1656]

[1645] tañ mıdur: degül midür NO
[1646] dilā saña: saña iy göñül S1, S2, H1, T
[1647] ʿışḳ: dil Ü3
[1648] Beyit NO'da:
Eyle Muḥibbī şi rüñi gel ḫoş edā ile
Tā ki diyeler saña şīrīn edāda ol
şeklindedir.
[1649] muḥabbbetde: ʿışḳ içinde Ü3, S1, H1, T
[1650] o dem: bu Ü3, NO
[1651] hemān e: göñlüm Ü3, NO, S1, H1
[1652] zevraḳı: sef inesi S1, H1, T
[1653] çü: -Ü3, -NO
[1654] sen de: kendüñ S1, H1, T
[1655] dil āvāre kıl: ol ḳarāra kıl S1, H1, T
[1656] Mısra NO'da:
Bāde-i ṣāf elde sanmañ vaḳt-i muṣaffā degül
şeklindedir.

ʿIşḳuña müstaġraḳam kılmam naẓar sol u saga[1657]
Bilmezem var mı cihānda saña beñzer ya degül

Ġāh mescidde gehī deyr ü gehī meyḫānede
Seni isterler kamu itdükleri ġavġā degül

Eşk-i çeşmümdür iḥāṭa eyleyen ʿālemleri
Siz anı deryā sanursız görinen deryā degül

Bu Muḥibbī göñlin alup zār iden bülbül gibi
Sanmañ ol gül ruḫlar ol ḳāmeti bālā degül
Ü3-152bk, NO-83b, S1-96b, H1-78b, T-112a

1950. Fâʿilâtün fâʿilâtün fâʿilâtün fâʿilün

Bulımazsın Ḥaḳḳ'ı sen cehd eyleyüp[1658] kendüñi bil
Añ günāhuñ aglayup tā ṣubḥa dek yaşuñı sil

Sen Ḫudā'dan iste ġayrı kimseye uzatma el
Gülşen oldı ḳudret-i Ḥaḳḳ-ıla gör nār-ı Ḫalīl

Mıṣr-ı ḥüsnüñde senüñçün itdüm iy Yūsuf-cemāl
Bir temāşā eyle çeşmümden akar san cūy-ı Nīl

Deşt-i ġamda bulmaz-iken hīç kes bir ḳaṭre su
Bu ne ḥikmetdür ben itdüm gözlerüm yaşın sebīl

İy Muḥibbī eşk-i çeşmüm rūy-ı zerdüm var iken
İstemek ḥācet degüldür ʿışḳuma[1659] ġayrı delīl
Ü3-155ak, NO-83b, S1-100b, H1-81b, T-118a

1951. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Dōstum her ne ki gelse baña senden ġam degül
Her ne deñlü cevr idüp kılsañ cefā ol kem degül

Ḳaddüm olsa bār-ı ġamdan iy ṣanem olmaz ʿaceb
Diyemezsin kıl naẓar görüp anı sen ḫam degül

Seyl-i eşküm virmedi dānesine ʿışḳuñ ḫalel
Eski bünyād olıcak kim dir aña muḥkem degül

[1657] sol u saga: hīç bir yaña S1, H, T1
[1658] ḥaḳḳı sen cehd eyleyüp: sen ḥaḳı evvel varup T
[1659] ʿışḳuma: dōstlar NO

Leblerüñ tiryākini bu bendeden itme dirīġ
Mār-ı zülfüñden irişen baña sanma sem degül

Va'de kıldı vaṣlını gerçi yine itdi ḫılāf
İy Muḥibbī itdügi sanma saña kerem degül
NO-84a

1952. Mef'ûlü mefâ'îlü mefâ'îlü fâ'ilün

Ol māh benüm çeşmüm olup hem çerāġ-ı dil
Vā ḥasretā gitmeye gibi bu dāġ-ı dil

Ḫāṭırda senüñ gitmedi āh görüp ġamuñ
Şād olmayıcak bulmaya gibi ferāġ-ı dil

Geçdi 'ömr kandasın iy nesīm-i ṣubḥ
Būy-ı viṣāli luṭf idüp irgür dimāġ-ı dil

'Azm-i meydān eyleyüp zülfini çevgān eylese
Başını top itmek ider iḫtirā'-ı dil

Ger irse müjeñ tīr-i nigāh-ı sīneme
Güller açılur ḳan saçılıcak zi-bāġ-ı dil

Her gīce gelür çünki Muḥibbī ḫayāl-i dōst
Şevḳıne anuñ sen daḫı yandur çerāġ-ı dil
NO-84a

1953. Fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilün

Ḫāṭırum āşüfte vü ḥālüm melāl
Yüzüñi 'arż it iy ferḫunde-fāl

İy dil-i şūrīde efġān eyle kim
Gitdi hicrān gelmedi rūz-ı viṣāl

Şem'-i ḥüsne ṭālibem pervāne-veş
Yakaram āḫir ben anda perr ü bāl

San ḥırām-ı vaṣl budur bu 'aceb
Eyledüm bu kanumı saña helāl

Uyma iḳrārına dünyānuñ Muḥīb
Seni oldur hem muḍildür hem ḍalāl
NO-84b

1954. Müstefʿilün müstefʿilün müstefʿilün müstefʿilün

İy dil eger ʿāşıḳ iseñ ʿāşıḳlara hem-ḫāne ol
Naṭʿ üzre sür dil baydaḳın yek yek varup ferzāne ol

İtdüñ maḥabbet fikrini kılduñ meveddet ẕikrini
Şimden girü cān terkin ur var ṭālib-i cānāne ol

Çünki maḥabbet şerbeti sunıldı içdüñ sen ezel
Şimden girü hüşyārlık fikrini ko mestāne ol

Ger bulmak isterseñ dilā zülfine anuñ dest-res
Tīġ-ı ġam-ıla cān u dil kıl pāre pāre şāne ol

Derd ü belā mey yirine ḫūn-ı ciger nūş itmege
İy dīde sen yārān içün elde tolu peymāne ol

Bulduñ Muḥibbī arayu yār-ıla olduñ āşinā
Terk it taʿalluḳ mührini dünyā ile bīgāne ol
NO-84b

1955. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Cāmesini eyledi ol nāzenīnüm geydi al
Kana girmekdür murādı itdi bu vech-ile al

ʿIşḳ yayın çekmede elde kepādemdür benüm
Görinen evc-i felekde dirler aña kavs-i Zāl

Cemʿ iderseñ māl-ı Ḳārūnı da cidd ü cehd-ile
Mār olısar yiyiserdür seni [ol] ḳabr içre māl

Ṣanʿat ile her kişi elbette irer devlete
Kimseyi ayakda komaz eyle devletdür kemāl

Yıkmaga ʿırżın Muḥibbī kimsenüñ ḳaṣd eyleme
Aña żar yok līk boynuñda kalur senüñ vebāl
NO-85a

1956. Mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün

Kelām-ı Ḥaḳḳ-ıla her kim cihānda olmaya ʿāmil
Olur her bir işi ebter olur her itdügi bāṭıl

N'ola ẓāhirde görmezsem eger nūr-ı tecellāsın
Bi-ḥamdillāh ki cān gözi açukdur yok aña ḥāyil

Maḥabbet toḫmını ekdüm egerçi mezra'-ı dilde
Yaşum bārānı yagdukça olur derd-ile ġam ḥāṣıl

Ḫayālüñ fikrüñ cānā göñül levḥinde naḳş oldı
Vücūdum küllī maḥv olsa o dilden olmaya zāyil

Muḥibbī kanını içer dem-ā-dem çeşm-i ḫūn-rīzi
Dutar mıydı cefā tīġın elinde olmasa ḳātil
NO-85b

1957. Fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilün

Gördi elde zülfini çevgān ider cānāna dil
Başını top eyleyüp geldi hemān meydāna dil

Gözlerüm yaşı akar gördi benüm cūlar gibi
Eksük olmasun didi bu dīde-i giryāna dil

Ḫāk-i pāyı var iken bu çeşm-i ḫūn-ālūdeme
Minnet itmez kühl içün Şīrāz u İṣfāhān'a dil

Oldı bī-zer ḫarīdüñ kılmaduñ lik naẓar
Ser çeküp baş egmez iken günbed-i devrāna dil

Himmeti devrinde görinmez gözine kāyināt
Alsa destine Muḥibbī her kaçan peymāne dil
NO-85b

1958. Mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün

Cefā vü cevrin arturdı baña ol şūḫ-ı sengīn-dil
Benüm bu derdüme dermān katı ḥālüm olup müşkil

Ḫayāl-i zülfüñ eylersem aña 'ömr-i ṭavīl irmez
Temennā-yı viṣālüñ dil iderse fikr-i bī-ḥāṣıl

Gözümüñ cūybārından yaşum deryāsı mevc urdı
Viriser 'ālemi ġarḳa ki zīrā yok aña ḥāyil

Kesüp berr ü beyābānı yöneldüm Ka'be kūyına
Yine āh eylesem gerdūn bula hem nāka hem maḥmil

Muḥibbī kendüzin bilmez temennā-yı viṣāl eyler
İçelden cür'a-i la'lüñ olupdur mest-i lā-ya'ḳıl
NO-86a

1959. Mef'ûlü mefâ'îlü mefâ'îlü fe'ûlün

Mecnūn'ı eger soralar eydem aña 'āḳil
Terk itdi kamu olmadı dünyā ile 'āmil

Okumaya 'ışḳuñ ne bile naḥv-ile ṣarfın
Derd-ile belā olmış iken aña 'Avāmil

Derd-i dilümi ṣafḥa-i ruḫsāra yazup āh
Āhumla saña gönderüp itdüm anı ḥāmil

Kimdür okuyan 'ışk kitābın berü gelsün
Bir kimse yok bu fenne benden ola kāmil

Āh āteşine ger yakasın dehri Muḥibbī
Raḥm eylemeyüp dir bile sen de yan u yakıl
NO-86a

1960. Mef'ûlü fâ'ilâtü mefâ'îlü fâ'îlün

Ṣūfī metā'-ı ḫırḳañı rehn-i şarāb kıl
Yıkup bina rütubunı küllī ḫarāb kıl

Birdür kelām nüktelerin kimse añlamaz
İy dil ma'ānī sözlerin bārī kitāb kıl

'Ālem yüzini nūruñ-ıla gel münevver it
Götür niḳāb gün yüzüñi āfitāb kıl

Zārīlıḳ eyle ola ki ola du'āñ ḳabūl
Sür yüz yire dergehi ālī-cenāb kıl

Bed-nām-ı dehr olmayasın iy Muḥibbī ger
Uzatma sakın ẓulm elini ictināb kıl
NO-86b

1961. Mef'ûlü fâ'ilâtü mefâ'îlü fâ'ilün

Gördüm yüzini gitdi zi-dest iḫtiyār-ı dil
İtdi firār eyledi benden ḳarār-ı dil

Ġamzeñ ḫadengi geldi vü peykān sīnede
Şādam bunuñla oldı baña yādigār-ı dil

Bulmadı seni berr-ile baḥrın geşt idüp
Dil ḫānesinde eyledi bulup ḳarār-ı dil

Gül ʿārıżuña ḳāmete serv saça sünbül
Medḥüñi okur böyle geçer rūzigār-ı dil

Her ne didiyse eyledi ʿahde vefā Muḥib
Aḥsen didi böyle gerek ola yār-ı dil
NO-86b

1962. Mefʿûlü mefâʿîlü mefâʿîlü fâʿilün

Cānā naẓar it derd-i dil-i mübtelāma gel
Yāḫūd iriş zülf-ile dām-ı belāma gel

Mihr ü vefā eyleme terk-i cefā daḫı
Cevrüñ yiter baña dimezem vefāma gel

Rūyum siyāh nāme gibi fażluñ umaram
Çek maġfiret ḫāmesin varaḳ-ı ḫitāma gel

Bir dem ḳarār eyleye bu derd-i dilüm diyem
Vāḳıf olasın cümle bu māceràma gel

Virse selām saña Muḥibbī çevürme yüz
Tañrı selāmın gel ḳabūl eyle selāma gel
NO-87a

1963. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Nāza geldi gülsitāna şāhid-i raʿnā-yı gül
Her ṭaraf cūlar revān oldı vara ber pāy-ı gül

Ḫār-ıla bāzīçe eyler gül güler ḫandān olur
Bī-ḫaberdür bülbül andan oldugın şeydā-yı gül

Ḫayme kıldı döşedi yine zümürrüdden bisāṭ
Taḫt-ı zerrīne çıka ya otura dārā-yı gül

Vaḳt-ı güldür kāmuñı al bir niçe yārān ile
Göresin bir niçe günden ḫār almış cāy-ı gül

Nāle kılsa aglasa bülbül Muḥibbī tā seḥer
Gūşa almaz kendüye maġrūr bī-pervāy gül
NO-87a

1964. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Yüzüñi gördüm müselmān oldum rūz-ı ezel
Ḫaṭṭuñı āḫir görüp didüm irişdi āh ecel

Şöyle muḥkem eyledüm dilde esās-ı ʿışḳuñı
Añlamam ṭūfān-ı ġam seyl-i belā vire ḫalel

Geç mey ü maḥbūbdan her dem budur zāhid sözi
Līk ʿāşıḳ rind olan itmez bu ḳavl-ile ʿamel

Cālinūs-ı ʿaḳl iseñ de ʿışḳdan baḥs̱ eyleme
Ḥall-i müşkil keşf olınmaz bunda vardur çok cedel

Cān giderse ġam degül çün geldi peykān dile
İy Muḥibbī dutalum cān yirine anı bedel
NO-87b

1965. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Gördiler ṣād oldı çeşmüñ didiler zülfüñi dāl
Bunlaruñ fikri ile vardur göñülde ṣad ḫayāl

Bir ḥarāret virdi ḥüsnüñ nūrı bu cān u dile
Teşne kıldı leblerüñden vir aña āb-ı zülāl

Ḫāk-i pāyuñ olmak içün yollaruñda rūyumı
Basasın bir gün ola diyüben itdüm pāymāl

ʿĀḳilem dirsin viṣāl-i yār eylersin ṭaleb
Ol şeh-i ʿālem gedāsın yā ne bu fikr-i muḥāl

Ol şeker lebden Muḥibbī söz açup güftāra gel
İşidenler senüñ içün diyeler şīrīn maḳāl
NO-88a

1966. Mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün

Egerçi sāye-i Ḥaḳ'dur dinür bir kişiye iy dil
Bunı degme ḫıred bilmez ki ġāyetde bu söz müşkil

Bu dünyā miḥnet evidür ne kardaşdan ne yoldaşdan
Vefā gelse kıyar mıydı ki nā-ḥaḳ Hābil'e Ḳābil

Cemāl-i ḥüsnüñi cānā bugün ʿāşıḳlara ʿarż it
Ki anlar müsteḥaḳ olmış olupdur cümlesi sāyil

Virüp zülfüñe dil cānā baña mecnūn laḳab dirler
Diyenler ḥaḳ dimişlerdür olur gökden laḳab nāzil

Ḫudā'dan ġayrısın ṭarḥ it Muḥibbī cān-ıla dilden
Ḫudā'dan ġayrı ʿālemde ne kim var-ısa bil bāṭıl
NO-88a

1967. Mefâʿîlün mefâʿîlün feʿûlün

Kaçan olsam seni görmege māyil
Seḥāb-ı zülf olur gün yüze ḥāyil

Gözüm yaş sīne āteş dūd-ı āhum
Bular yitmez mi ʿışḳuña delāyil

Baña cevr ü cefā ġayra vefālar
Cihānda var mı kimse buña ḳāyil

Güneş gördüm gelür her gün kapuña
Zekāt-ı ḥüsnüñ umar oldı sāyil

Ḫalāṣ olmak ne mümkindür bu bendden
Dakıla boynuña çün zülf selāsil

İnan başuña cānā and içersem
Sözüm ṣıdḳına olmışdur ḥamāyil

Ölümüñ añ Muḥibbī günde biñ kez
Sakın bu pendümi dut olma ġāfil
Ü3-156b, NO-89a, S1-103b, H1-83b, T-120b

1968. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Dest-i ḳudretle yazıldı yüzüñ üzre ḫaṭṭ u ḫāl
Yüzüñi itdi güneş ebrūlaruñ daḫı hilāl

Dehenüñ sırrını fehm eylemedi ehl-i ḫıred
Leb-i şīrīnüñi vaṣf itmege yok nuṭḳa mecāl

Müşge beñzetdüm ḫaṭā-y-ıla mu‘anber zülfüñi
Daḫı ol demden berü gitmez bu dilden infi‘āl

Ḳad ḳıyāmet ġonca leb gül ‘ārıż u şīrīn dehān
Her kaçan kılsam naẓar sende görinür i‘tidāl

‘Āşıḳam rindem bed-nām [u] melāmet olalı
‘Işḳuma bunlar delīl yitmez mi ne ḥācet sü’āl

İltifāt itme bu dehre sakın aldanma sakın
‘İyş ü ‘işret bu cihān içre hemān ḫ˅āb u ḫayāl

Gül ruḫın gördüñ Muḥibbī eyle āh u nāleler
Vaḳt-ı gülde sen de bülbül gibi durma eyle nāl
NO-89b

1969. Fâ‘ilâtun fâ‘ilâtun fâ‘ilâtun fâ‘ilün

‘Āşıḳ oldum göreliden ‘ārıżuñ ṣubḥ-ı ezel
Komayup elde dutam zülfüñi tā şām-ı ecel

Açamazsın ‘uḳde-i zülfini esme iy ṣabā
Degme cidd ü cehd-ile olmaya hīç bu ‘uḳde ḥal

Dilde muḥkem urdı bünyādın ezel bennā-yı ‘ışḳ
Gelmeye bārān-ı eşkümden aña hergiz ḫalel

Pāre kılmış itlerüñ dirler raḳīb-i kāfiri
Her kim işitdi ise cāndan didi ni‘me’l-bedel

Feylesof-ı ‘aḳl-ıla itme Muḥibbī baḥs̱-i ‘ışḳ
Ḫālīdür ḥikmetden ol yok yire eylersin cedel
NO-89b

1970. Mefâ‘îlün mefâ‘îlün fe‘ûlün

Yazıldı metni ḥüsnüñ gerçi mücmel
Ḫaṭuñ şerḥ eyledi soñra mufaṣṣal

Gerekmez zülfüñe meşşāṭa hergiz
Olur mı āfitāb muḥtāc-ı ṣayḳal

Gözümden ḫāk-i pāyuñ küḥl olalı
Bu çeşmüm oldı rūşen hem mükeḥḥel

Ḥadīs̱-i zülf hīç kūteh olur mı
Anuñçün güft ü gūsıdur müselsel

Dirīġā az imiş vaṣluñ zamānı
Velī hicrāna ḥad yokdur muṭavvel

Yiter şiʿrüme ziynetdür maʿānī
Ne ḥācet aña tez̲hīb-ile cedvel[1660]
NO-90a

1971. Mefâʿîlün mefâʿîlün feʿûlün

Şütür ḥāżır nigārum ḥacca māyil
Aña ḫıdmet içün böyle koşam dil

Sefer mümkin degül yoḳ ṣabra ṭāḳat
Olupdur ehl-i ʿışḳuñ ḥāli müşkil

Göreyim naʿliçeñ izini diyü
Gözüm yaşıyla itdüm yollaruñ gil

Süvāle vardum vir al cevābın
Kerīm itmez ḳapudan redd-i sāyil

Ḥabāb-ı yaşlarumı ḫayme itdüm
Umaram eyleyesin anı menzil

Görem dirseñ eger ṣunʿ-ı Ḫudā'yı
Alup āyīne ḥüsne kıl muḳābil

Muḥibbī umma bir kesden vefā sen
Niçe kıydı gör-ā Hābil'e Ḳābil
NO-90b

1972. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Gerçi teng oldı dehānuñ vaṣfını itmek muḥāl
Mū miyānuñ fikr[i] de ḳalbümde olmışdur ḫayāl

Yokdur imkān bāġbānā cennet-i firdevsde
Bulına ḳaddi nigāra beñzeye nāzük nihāl

Yār düşmen baḫt tār u dehr de nā-mihribān
Āh derdā vü dirīġ bulınmaz esbāb-ı viṣāl

[1660] Gazelin mahlas beyti yoktur.

Metn-i ḥüsni yazdı evvel gerçi ḫaṭṭāṭ-ı ezel
Soñradan tefsīr itdi gelübeni ḫaṭṭ u ḫāl

İy Muḥibbī şiʿr ara Ḫusrev ṭarīḳın gözledüñ
Tañ mıdur ger bulına anda ḫayālāt-ı kemāl
NO-234b

1973. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Gerçi kim derd ü ġamuñ bir laḥẓa dilde kem degül
Āḫiren ger vaṣl ümīdi olur-ısa ġam degül

Zehr-i zülfinden kaçup ister lebüñ tiryākini
Kime mār-ı zaḫm irse aña kemdür sem degül

Ya Ferīdūn toprağıdur īndügüñ elde ḳadeḥ
İçdügüñ mey yirine sanma ki ḫūn-ı Cem degül

Geçdi Mecnūn'uñ zamānı devr[i] Ferhād'uñ kanı
Böyledür geçer cihān kimseye müsellem degül

Rūy-ı zerd-ile Muḥibbī deşt-i ġam arslanıdur
Göz yaşı zencīr idinmiş kim der-i żayġam degül
NO-234b

1974. Mefʿûlü fâʿilâtun mefʿûlü fâʿilâtun

ʿİyş ü ṣafāda gördüm laʿl-i lebüñdeki ḫāl
Her kanda şehd ü şekker konar meges yāḫūd bal

Şeb-dīz-i āhum ile gülgūn eşki koşdum
Diḳḳatler eyle iy dil yügrügini görüp al

Sāġarda var nezāket tā bula ete ḥürmet
Cānā lebüñi būse itsün anı ele al

İtse tırāş-ı ebrū olmaz kişi ḳalender
Tā yonmayınca dilden naḳş-ı hevā-yı abdâl

Cāhil geyerse dībā irmez maḳām-ı evce
Bulmaz Muḥibbī noḳṣān dānā eger geye şāl
NO-235a

1975. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Ya kaşuñı çekmege girdi yine meydāna dil
Bir hüner ʿarż eylemek ister meger sulṭāna dil

Bendeñ oldı cān-ıla dil daḫı yüzüñ görmeden
Baş egmezken bu dehr içinde bir sulṭāna dil

Serv ḳaddüñ lāle ḫaddüñ göreliden cān u dil
Gülşene māyil teferrüc eylemez seyrāna dil

Bulmak içün ḫusrevā ben genc-i ḥüsnüñden nişān
Eyledüm cān[ı] ḫarābe kıldum vīrāne dil

Bu Muḥibbī olalı mecnuñ saçuñ leylāsına
Görine şimden girü şeydā göñül dīvāne dil
NO-235a

1976. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Bāġa geldi nāz-ıla geydi libās[ın] tāze gül
Nāle bülbüller kılur güldükçe her dem tāze gül

Diñlesün bülbül ünin kosun zaġān aṣvātını
Āb-ı rūyı dökile eger uya nā-sāza gül

Kalmış idi ḫār u ḫes taḫtında eyyām-ı şitā
Şükr ider Perverdigār'a irdügiyçün yaza gül

Oturup taḫt-ı çemende başına sulṭān iken
Hīç düşer mi kapu kapu eyleye dervāze gül

İy Muḥibbī gülşene döşendi bir rengīn bisāṭ
Ortası sünbül benefşe olmış pervāze gül
NO-264b

1977. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Nūr-ıla başdan başa bir āfitāb ister göñül
Bilemez miḳdārını almaga tāb ister göñül

Başa buyruk istemez kim ʿāleme sulṭān ola
Līk kul olmaga bir ʿālī-cenāb ister göñül

ʿĀşıḳam ammā ki aňmam hergiz ben vuṣlatı
Yārdan ancak hemān ḳahr u ʿitāb ister göňül

Umaram ki yüzümüň üstinde bir gün[1661] pā koya
Anuň içün āsitānında türāb ister göňül

Iżṭırāb eyler Muḥibbī görmege yüzin iver
N'eylesün elde degüldür ıżṭırāb ister göňül
A-78b, NO-265a

1978. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Bak bu deryā ʿālemi niçe kuşatmış ʿibret al
Gör nehengin dürlü dürlü māhīlerden heybet al

Kullanam dirseň vuḥūş u ṭayrı sen[1662] Mecnūnlayın
Ṣoḥbet-i insānı evvel terk idüben ʿuzlet al

ʿĀḳil iseň gördügüň eşḫāṣdan ʿār eyleme
Beňzemez biri birine her birinden ṣanʿat al

Ehl-i ʿirfānuň ayagına yüzüň sür dāyimā
Devlet isterseň eger varup metāʿ-ı himmet al

Nev-bāhār eyyāmıdur rindān-ıla mey içmege
Var ḫarābāta Muḥib pīr-i mugāndan bīʿat al
A-79b, NO-266a

1979. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Geh cefā geh cevr gönderse nigāruň ḳāyil ol
Pādişehdür her ne fermān eyler-ise ʿāmil ol

Ola ki dilber vire saňa zekāt-ı ḥüsnini
Kapusına cān-ıla eyle naẓar var sāyil ol

Saňa yiter ruḫlarına karşu ol gül-ruḫuň
Şevḳı-y-ile dutışup başdan ayaga dek kül ol

Himmetüň bāzını salsaň ol hümāyı ṣayd içün
Nāleňi ayagına iy dil takubanı zil ol

[1661] gün: kez A
[1662] sen: -NO

Her ne deñlü atsalar ṭaʿna daşın eyle ḳabūl
Ko ne dirlerse disünler sen hemān deryā-dil ol

Kaʿbe kūyına nigāruñ çünki togrılduñ Muḥīb
Cehd kıl ol vādīde ʿuşşāḳ ara ser-maḥmil ol
NO-266a

1980. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Sīret olmasa şeref virmeye hīç ḥüsn ü cemāl
Ṣūrete aldanmayup sīret gözetdi ehl-i ḥāl

Ḥırṣ-ıla her kim ki yimek istedi ol oldı aç
Doymadı doymayısardur eline girse de bal

ʿİyd-i vaṣla irişe[yi]m diyü dutdum rūzeler
Baña göstermedi ṭāliʿ görmedüm ebrū hilāl

Dik sipihr üzre bu dilden yine āhuñ ʿalemin
Çıkduñ eflāke hemān himmetüñüñ kūsını çal

Virme dil dehre Muḥibbī itme aña iʿtimād
Virür iseñ seni eyler ġuṣṣa ile pāy-māl
NO-266b

1981. Feʿilâtün feʿilâtün feʿilâtün feʿilün

Ḫusrevā gel bu göñül kişverine sulṭān ol
Cān u dilden kul olalum bize gel tek ḫan ol

Dīdeler cūlar akıtsun yürisün ayaguña
Sen yüri serv-i sehī gibi ḫırāmān ol[1663]

Baña ārām komayup ṣabrumı yagmaya virüp
Göreyim seni iy dil ʿāleme sergerdān ol

Dökeyim āh u fiġān ile yaşum yagmurını
Ġonca-veş tek sen açıl gül gibi ḫandān ol

Leblerüñ dār-ı şifāsında yatur ḫasta göñül
Bir cevāb eyle benüm derdüme gel dermān ol

Geh lebi ẕikri ile eyle göñül rindin[i] mest
Geh ġubār-ı ḫaṭṭını fikr idüben ḥayrān ol

[1663] 2, 3 ve 6. beyitler Ü3'te yoktur. Bu beyitlerden ilk ikisi H1 ve T'de de yoktur.

Kaʿbe'dür kūyını farż oldı ṭavāf eyleyelüm
Dil didi[1664] enfaʿ budur anda varup ḳurbān ol

Naẓar itmez bu gözüm gevherine[1665] āh ḥabīb
İy gözüm yaşı gerek dürr ü gerek mercān ol

Mey ü maḥbūba Muḥibbi didiler tevbelüdür
İşidüp ehl-i ṣafā her biri dir andan ol
Ü3-154b, BY-77b, S1-95a, H1-77b, T-115b

1982. Mefâʿîlün mefâʿîlün feʿûlün

Dilā gün yüzini ṣunʿ-ı Ḫudā bil
Ḳıyāmet ḳāmetini müntehā bil

Olur her ġamze[si] bir tīr-i dil-sūz
Muḳavves kaşlarını iki yā bil

Ṭılısmı var-durur el urma zülfe
Ser-i zülfini anuñ ejdehā bil

Olupsın beḥr-i ʿışḳ içerü mecnūn
Başuñda dūd-ı āhuñı yuva bil

Sorarsañ var-durur göñlümde āteş
Gözümde mā vü başumda hevā bil

Gel inkār eyleme sen şūr u şerre
Kamu aʿżāñı aña sen güvā bil

Degülsin çünki kim sen bir şecerde
Uyan yüzüñe dokınan ṣabā bil

Ararsañ bulımazsın yār-ı hem-dem
Cihān ḫalḳını cümle bī-vefā bil

Muḥibbī intihā var dime ʿışḳa
Sen anuñ intihāsın ibtidā bil
BY-78a

1983. Mefâʿîlün mefâʿîlün feʿûlün

Dilā cevr ü cefāyı sen vefā bil
Gelürse derd-i miḥnet de devā bil

[1664] dil didi: iy dil-i T
[1665] bu gözüm gevherine: saña merdümlik idüp S1, H1, T

Yüri dak boynuña zencīr-i ʿışḳı
Özüñi ʿālem içre mübtelā bil

Sipāh-ı eşk-ile geşt it cihānı
Dilüñde dūd-ı āhuñı livā bil

Sakın aldanma cāha olma maġrūr
Elüñden tīz gider anı hevā bil[1666]

Yüzüñ sür ehl-i diller ayagına
Gözüñe ḫāk-i pāyın tūtiyā bil

Göñülden gitmeyince çirk-i dünyā
Muḳarrerdür dilüñ olmaz ṣafā bil

Gelür her şādinüñ ardınca biñ ġam
Muḥibbī dār-ı dünyāyı belā bil[1667]
Ü3-155a, BY-78b, S1-99b, H1-80b, T-116b

1984. Mefâʿîlün mefâʿîlün feʿûlün

Eger sen olasın dünyāya māyil
Olur elbetde ol uḫrāda ḥāyil[1668]

Egerçi dehr evvel gösterür ḳand
Velī āḫir içürür ol helāhil

Dutalum kim cihāna mālik oldun
Gider elden saña andan ne ḥāṣıl

Sakın nefsüñe uyup maġrūr olma
Anuñ ile geçen ʿömri hebā[1669] bil

Oku "lā-ḥavl" ki şeyṭānı dūr it
Gehī nefsüñi öldürüp ġazā kıl

Nedendür kim diyeler Ḳays'a mecnūn
Ben andan bilmezem dünyāda ʿāḳil[1670]

[1666] 4 ve 6. beyitler Ü3'te yoktur.
[1667] Bu beyit Ü3'te:
Muḥibbī her işüñ fikr eyle işle
Ki soñra yañılursın olma ġāfil
şeklindedir. Beyit aynı zamanda BY'de aynı sayfadaki bir başka gazelin son beyti olarak karşımıza çıkmaktadır.
[1668] uḫrāda ḥāyil: uḫrāda māyil S1: olur elbette ol uḫrāya māyil H1
[1669] hebā: fenā S1, H1, T
[1670] āḳil: ġāfil S1

Muḥibbī her işüñ fikr eyle işle
Ki soñra yañılursın olma ġāfil
BY-78b, S1-100a, H1-81a, T-117a

1985. Feʿilâtün feʿilâtün feʿilâtün feʿilün

Görüp ebrūñı didüm baña budur[1671] ʿiyd-i hilāl[1672]
Teşneyem ben lebüñi sun içeyim āb-ı zülāl

Kalmadı māl ü menāl kaldı didüm naḳd-i ġamuñ
Didi yitmez mi saña uşbu ḳadar māl u menāl

Sanma āsān dilā[1673] maʿreke-i derd ü ġamı
ʿIşḳ ile ceng idemezsin olasın Rüstem-i Zāl

Cām-ı laʿlüñi neden baña ḥarām eyleyesin
Ben saña itmiş iken kanumı iy dōst ḥelāl

Cām-ı Cem olmaz ise ḫasta Muḥibbī'ye ne ġam
Yiter ol muġbeçe destindeki bir pāre sifāl
Ü3-152b, BY-79a, S1-95a, S2-98b, H1-77a, T-111b

1986. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Serv ḳaddüñ[1674] var iken serv-i revān ḥācet degül
Gül yüzüñ yiter nigārā gülsitān ḥācet degül

Āsitānuñ gerçi kim çarḫ-ı felekden yücedür
Çıkmaga āhum yiter hīç rīsimān ḥācet degül

Dōstlar umar mısız şimden girü nām u nişān
Bī-nevā bir ʿāşıḳam benden nişān ḥācet degül

Eşk-i surḫ u rūy-ı zerdümden bilürler ʿışḳumı
Olsa bir nesne ʿayān aña beyān ḥācet degül

Öldürem bir gün Muḥibbīyi dimişsin dōstum
Dur[1675] vefā iḳrāruña virmek amān ḥācet degül
Ü3-156a, BY-79b, S1-101b, S2-99b, H1-82a, T-119a

[1671] baña budur: māh-ı nev S1, S2, H1
[1672] hilāl: viṣāl Ü3, S1, S2, T
[1673] dilā: göñül Ü3, S1, S2
[1674] ḳaddüñ: ḳadler S2
[1675] dur: kıl Ü3, S1, S2, H1, T

1987. Mef'ûlü mefâ'îlü mefâ'îlü fe'ûlün

Reftāra gelüp serv gibi iy dōst revān ol
Güftāra gelüp nāz-ıla bir ġonca dehān ol

Top eyle başum al elüñe zülfüñi çevgān
Geh ġamze okın sīneme at kaşı kemān ol

Bir kimse ḫaber virmedi çün ince bilinden
Kim didi ṭaleb eyle göñül mūy-ı miyān ol[1676]

Bir[1677] źerre gibi eyleyeyim 'ālemi seyrān
Tek gün yüzüñi gösterüben baña 'ayān ol

Öldür beni evvel elüñi kana bulaşdur
Öldürdügüñe soñra nihāyet peşīmān ol

Biz eyleyelüm her ne gelür Ḥaḳḳ'a tevekkül
İy zāhid-i ḫod-bīn yüri sen ṭālib-i nān ol

Pīr olduñ ise ṣanma Muḥibbī ola dil pīr
Bir tāze civānı sevüben tāze civān ol

Ü3-152bk, BY-79b, S1-95a, H1-77b, T-111b

1988. Fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilün

Boynuña dak zülf-i zencīrüñ dil-i dīvāne gel
Şem'-i ḥüsne cānuñı pervāne eyle yana gel

Genc-i vaṣlın[1678] bulmak isterseñ eger cānānenüñ
Bulımazsın ġayrı yirde bu dil-i vīrāna gel

Sen baña göster cemālüñ şem'ini cān yakayım
Āteşi görse yanar döymeksüzin pervāne gel

Zülfüñüñ çevgānına top eyledüm didüm seri
Didi merd iseñ bu da'vāda hemān meydāna gel

Virme yüz zülfüñe cānā kesmez ol zünnārını
Niçe kerre dimiş iken aña sen īmāna gel[1679]

[1676] 3 ve 5. beyitler Ü3, S1, H1 ve T'de yoktur.
[1677] bir: ben S1, H1, T
[1678] vaṣlın: ḥüsnin BY
[1679] 5 ve 6. beyitler Ü3'te yoktur.

Tekye-i dilde gelüp çün şāh-ı ġam itdi ḳarār
Cānı pīşkeş eyleyüp sen daḫı dervīşāne gel

Bu Muḥibbī gibi eylersin niçe diller helāk
Kıl teraḥḥum dōstum zülfüñe urma şāne gel
Ü3-154ak, BY-80a, S1-98b, H1-80a, T-115a

1989. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Gīceler tā ṣubḥa dek kapuñda ḥāżırdur göñül
Ġayrıya kılmaz naẓar rūyuña nāẓırdur göñül

Gülşen-i ḥüsnüñ ḫayāl eyler gehī zülfüñ añar
Gīce gündüz meskeni yok bir müsāfirdür göñül

Kūh taḥammül itmez iken götürür bār-ı ġamı
Üştür-i sermestdür yükine ḳādirdür göñül

Cümle meh-rūlar görüp eşʿāruña meyl eyledi
Şimdi bildüm fenn-i şiʿr içinde sāḥirdür göñül

Bu Muḥibbī niçe yıldur ḫarc ider söz gevherin
Eksük olmaz toptolu yine cevāhirdür göñül
BY-80b

1990. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

ʿĀşıḳa yaşı yiter hīç āb aña ḥācet degül
İñlesün derd-ile dil dōlāb aña ḥācet degül

Leblerüñ şehdi var-iken ʿāşıḳ-ı dil-ḫasteye
İstemez ḳand ü nebāt cüllāb aña ḥācet degül

Kaʿbe kūyuña varıncak dōstum ʿaşıḳlaruñ
Kendüzin ḳurbān ider ḳaṣṣāb aña ḥācet degül

Okuram ḥüsnüñ kitābını gidergil ḫāṭṭuñı
Müstaʿid olan okur iʿrāb aña ḥācet degül

İki ʿālemde Muḥibbī'ye yiter cānā kapuñ
Andan özge olmaya hīç bāb aña ḥācet degül
Ü3-154bk, BY-80b, S1-97a, H1-79a, T-116b

1991. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Gel şarāb-ı ʿışḳı nūş eyle ṣafā vü leẕẕet al
Derdi dermāna degiş yaʿnī belā vü miḥnet al

Ġam metāʿına gel iy dil naḳd-i cānı ḫarc kıl
Çünki ʿālemde alursın tuḥfe-i bī-ḳıymet al

Her varaḳda yazılupdur çün ezel āyāt-ı ʿışḳ[1680]
Cān gözin aç her birinden okuyup gel ḥikmet al

Sakın aldanma cihāndan kimseye gelmez vefā
Ḫusrev ü İskender ü Dārā'dan iy dil ʿibret al

Dāġlarla iy Muḥibbī cismüñi zeyn eyleyüp
Şāh-ı ʿışḳuñ devletinde egnüñe bir ḫilʿat al
Ü3-156bk, BY-81a, S1-102a, H1-82b, T-119b

1992. Mefʿûlü fâʿilâtü mefâʿîlü fâʿilün

Bezm-i ġam içre ney gibi nālān olan göñül
Tennūr-ı ʿışḳa cān-ıla biryān olan göñül

Şīrin lebinüñ ʿışḳına cān terkin eyleyen
Ferhād gibi ʿāleme destān olan göñül

Bir dem viṣāl-i ṣubḥa dirīġā irişmedi
Her şeb muḳīm-i gūşe-i hicrān olan göñül

Gāhī şarāb-ı laʿl-ile mestāne görinür
Gāhī ġūbār-ı ḫaṭṭ-ıla ḥayrān olan göñül

Yakarsa seni lā dime pervāneler gibi
Şemʿ-i cemāli şevḳine sūzān olan göñül

Şimdi Muḥibbī bir ṣaneme baglu bendedür
Baş egmeyen kimseye sulṭān olan göñül
Ü3-152a, BY-81a, S1-93b, S2-92b, H1-76a, T-111a

1993. Mefʿûlü fâʿilâtü mefâʿîlü fâʿilün

Var mı ʿaceb bencileyin[1681] mübtelā-yı dil
Başından anuñ gitmeye[1682] bir dem hevā-yı dil

[1680] āyāt-ı ʿışḳ: erbāb-ı ʿışḳ Ü3
[1681] bencileyin: benüm gibi S1, S2, H1, T
[1682] anuñ gitmeye: eksük olmaya S1, S2, H1, T

Bilmem ne çāre derdüme kim rāḥat olmadum
Gāhī cefā-yı[1683] dīde vü gāhi cefā-yı dil[1684]

Yitmez mi benüm[1685] başuma zülfi belāları
Her demde gelür[1686] her yañadan da belā-yı dil

Yanmasam eger zer gibi hicr āteşine ger[1687]
Hergiz cihānda bulmaz idüm ben ṣafā-yı dil

Benden Muḥibbī isteme hergiz ṣalāḥ u zühd
Rüsvā-yı ḫalḳ itdi beni mācerā-yı dil
Ü3-154ak, BY-81ak, S1-98b, S2-94b, H1-80a, T-114b

1994. Mefʿûlü fâʿilâtü mefâʿîlü fâʿilün

Her dem cefālar eyleme iy meh vefāda ol
Dāyim vefāda kalma vü gāhī cefāda ol

Zāhid şarāb-ı kevs̱eri içsün mübāreki
İy dil şarāb-ı ʿışḳı içüp sen ṣafāda ol

Hicrān şebinde kaldum eyā mehliḳā meded
Eyle ṭulūʿ yüzüñi göster żiyāda[1688] ol

Kaşı kemānı katıdur elde çekilmez āh
Ḳavs-i ḳūzaḥ elinde gerekse kepāde ol

Başdan çıkarsa zülfi Muḥibbī'yi ġam[1689] degül
Kim didi bunı aña ki dāyim hevāda ol
Ü3-156bk, BY-81ak, S1-101b, H1-82a, T-119a

1995. Mefʿûlü mefâʿîlü mefâʿîlü fâʿilün

Zülfini görüp oldı yine mübtelā göñül
Başına aldı kendü eliyle belā göñül

[1683] cefā-yı: belā-yı S2
[1684] Mısra BY'de:
Geh cevr ü cefā dīde gāhī cefā-yı dil
şeklindedir.
[1685] benüm: kara S1, S2, H1, T
[1686] her demde gelür: niçün getüre S1, S2, H1, T
[1687] Mısra S1, S2, H1 ve T'de:
Zer gibi hicr āteşine yanmasam eger
şeklindedir.
[1688] żiyāda: ṣafāda S1, H1
[1689] ġam: ʿaceb BY

Dermān ḳabūl itmediler derd var-iken
ʿĀşıḳlar içre şimdi budur müddeʿā göñül

Ekl eylemegil niʿmet-i[1690] ʿışḳı sanup āsān[1691]
Korkum budur ki almayasın[1692] imtilā göñül

Bīgāne sanup ʿāşıḳı gözden bırakma kim
Olmışdur ezel[1693] ʿışḳuñ ile āşinā göñül

Kıyduñ Muḥibbī cānına başdan çıkarduñ āh
Bilmezlik ile sen saña itdüñ saña göñül
Ü3-154b, BY-81b, S1-94a, H1-76b, T-116a

1996. Mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün

Revān olursa cān tenden komaz mihrüñi elden dil[1694]
Ki cān virmek gelür āsān maḥabbet terkidür müşkil

Egerçi mezraʿ-ı dilde gözüm toḫmını çok[1695] saçdum
Belā vü ġayrı miḥnetden baña virmedi hīç ḥāṣıl[1696]

Gel iy serv-i ḫırāmānum gözüm yaşın revān itdüm
Ola kim ḫāk-i pāyuña bu nevʿ-ile[1697] olam vāṣıl

Benüm bu tīr-i āhumdan felek saḳfı müşebbekdür[1698]
İrişür göklere māhum gel olma āhdan ġāfil

Ezel bezminde bir cürʿa maḥabbet cāmını içdi
Muḥibbī anuñ-içündür görinür mest ü lā-yaʿḳıl
Ü3-155ak, BY-81b, S1-101a, S2-98a, H1-81b, T-118b

1997. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Sāḳi-i gül-ruḫ elinden bāde al nūş eylegil
Ġuṣṣa vü ġam kārını cümle ferāmūş eylegil

[1690] niʿmeti: zevāde-i S1, H1, T
[1691] sanup āsān: yanur sanup S1, H1, T
[1692] almayasın: ide seni S1, H1, T
[1693] ezel: evvel S1, H1, T
[1694] Mısra BY'de:
Eger cān gide bu tenden bulına mihrüñdür dil
şeklindedir.
[1695] gözüm toḫmını çok: sirişküm toḫmını S1, S2, H1, T
[1696] Mısra S1, S2, H1 ve T'de:
Belā vü miḥnet ü hicrāndan özge virmedi ḥāṣıl
şeklindedir.
[1697] nevʿ-ile: vech-ile S1, S2, T
[1698] müşebbaḳdur: müşebbekdür S1, S2, H1, T

Müdde'īler ḳavlini gūş eyle iy sulṭān-ı Türk[1699]
Ḳatl-i 'uşşāḳ eyleyüp hem çü Siyāvuş eylegil

Gülşen-i ḥüsnine karşu nāle feryād eyleyüp
Bülbül-i gülzārı iy dil cümle ḫāmūş eylegil

Serv-ḳadler ḥasretinden bir elif çek sīneye
Gīceler tā ṣubḥa dek anı derāġūş eylegil

Dōstum cām-ı lebüñden cür'a sun ben ḫastaya
Çün dem-i rıḥlet-durur anuñla dil ḫoş eylegil

Baḥr-ı eşküme dokunsun ko bu āhum ṣarṣarı
Her yañadan kaynayup deryālayın cūş eylegil

İy Muḥibbī şu'le-i āhuñdan eyle tāc-ı zer
Çün maḥabbet şāhısın gel anı ser-pūş eylegil
Ü3-154a, BY-82a, S1-99a, H1-80a, T-115a

1998. Mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün

Gidüp rūze irişdi 'iyd ḳadeḥ[1700] bādeyle ḫandān kıl
Hilāl ebrūñı gel göster benüm 'iydümi çendān[1701] kıl

Bugün meydān-ı 'ışḳ içre bu sīnem ṭablasın dikdüm
At oklar iy kemān ebrū süvār ol 'azm-i meydān kıl

Nigārā burḳa'uñ keşf it cihāna gün yüzüñ göster
Gele mihr ü mehe dehşet felek çeşmini ḥayrān kıl

Başum top eyleyüp tuḥfe getürdüm iy şeh-i ḫūbān
Süvār ol esb-i nāz üzre ser-i zülfüñi çevgān kıl

Eger fermān idesin sen dil ü cān der-miyān olsun
Muḥibbī kemterīn kuldur hemān tek aña fermān kıl
Ü3-154ak, BY-82b, S1-99b, H1-80b, T-115b

1999. Fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilün

Ḫᵛāb-ı ġafletden yaturken oldı çün bīdār gül
Sāḳiyā sun vaḳtidür gel sen berü her bār gül

[1699] türk: ḥüsn S1, H1, T
[1700] ḳadeḥ: özüñ S1, H1, T
[1701] benüm 'iydümi çendān: kamu 'uşşāḳı ḳurbān S1, H1, T

Koma elden bāde-i ḫamrāyı her dem ʿārif ol
Çünki oldı her şükūfeye bugün serdār gül

Turma feryād u fiġān eyle o meh-rū şevḳıne
Çünki itmek ādetidür bülbülini zār gül

Ruḫları vaṣfın okur durmış nevāda rāstı
Bülbül-i şeydāya taʿlīm eylemiş edvār gül

Ġonca-veş kanlar yudar bī-çāre bülbül derdmend
Ẕerrece ʿaynına almaz ḫār-ıla oynar gül

ʿĀrıżuña beñzedem dimiş meger kim yañılup
Çün ḫaṭādur bildi itdi biñ kez istiġfār gül

Nev-bahārı görmek isterseñ Muḥibbī bāġa gel
Kıl temāşā her ṭaraf serv ü semen gülzār gül
M-49a

2000. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Hicr ü ġam ger ben ġarībi ser-te-ser iderse kül
ʿIşḳı yolından anuñ dönmek baña mümkin degül

Dāmen-i ṣaḥrā pür oldı eşk-i çeşmümden benüm
Açılanlar yir yir anda lāle ile gül degül

Yiridür kan aglasun ʿāşıḳlaruñ bülbül gibi
Sen vefāsuz dil-rübāya yine virürdi göñül

Sīnem içre saklaram ʿışḳuñı ben cānum gibi
Uşbu cānum āteş-i hicrān-ıla olursa kül

Ṭāliʿ-i naḥsum olurdı saʿd-ı ekber dōstlar
Bir kezin gülse Muḥibbī yüzine ol şūḫ gül
M-49b

2001. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Gözlerümden ger nihān olduñsa iy zībā-cemāl
Sīneden naḳşuñ ḫayāli gitmek olmışdur muḥāl

Ger yakarsañ āteş-i hicrāna iy dilber beni
ʿIşḳuñ-ıla cān virem dönmege yokdur iḥtimāl

Dūr olalı gül yüzüñden bülbülem kan aglaram
Aglamakdan kalmamışdur tende bir ẕerre[1702] mecāl

Niçeye dek agladursın hicr-ile bu ḫastayı
Cevr-ise ḥadden geçüpdür[1703] bāri luṭf it cānum al

La'l-i ruḫsāruñ ḫayāl itse Muḥibbī derdmend
Göz yaşından sīne vü dāmānı olur cümle al
Ü3-156ak, M-50a, S1-103a, H1-83a, T-120b

2002. Fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilün

Zāhidā nuṣḥuñ baña itmek eẟer oldı muḥāl
Saña cennet ḳaygusıysa baña dilber zülf ü ḫāl

Kaygu çekmez ādemī olmaz dünyede illā ki ben
Çekerem ġam bārını kim çekmeye anı cibāl

Pertev-i ḥüsnüñi gördüm gitdi 'aḳl u ṣabr u dil
Görmeyelden ol perīyi baña oldı māh u sāl

Ol perīnüñ 'azm-i gülzār itdügin işideli
Bir ayak üstine durdı cümle mecmū'-ı nihāl

Vaṣl-ı dilber iy Muḥibbī sa'y-ile girmez ele
Eylemegil 'āḳil-iseñ yār vaṣlıdur muḥāl
M-50a

2003. Fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilün

Kūh-ı ġamda dilberā her günde āh eksük degül
Pādişehsin 'afv kıl kuldan günāh eksük degül

Ḫışm idersin 'āşıḳa dāyim katuñda ḫoş raḳīb
Ḥālümi bed añladur bir rū-siyāh eksük degül

Geh ġamı yagma kılur dil mülkini geh ġamzesi
Bu ḫarāb-ābādda ẓulm issi şāh eksük degül

Yüzümi zer itdi 'ışḳuñ gözlerüm yaşını sīm
Pādişāhum devletüñde māl u cāh eksük degül

[1702] bir ẕerre: ẕerrece S1, H1
[1703] ḥadden geçüpdür: pāyāna irdi Ü3, S1, H1, T

Būse itdiyse lebüñden dōstum kan itmedi
Bu Muḥibbī'ye neden egri nigāh eksük degül
M-50b

2004. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Bir gül-i raʿnā ġamından bülbül-i cāndur göñül
Gīceler tā ṣubḥa dek ney gibi nālāndur göñül

Āteş-i hicrāna cānā dem mi vardur yanmayam
Sīne sūzān u ciger biryān u giryāndur göñül

ʿIşḳ deryāsına ġarḳ itdüm vücūdum ser-te-ser
Sāḥil-i baḥra irişmez anda ġalṭāndur göñül

Bir gözi āhūy[ı] görse hā ḳomaz yilter beni
Şimdi bildüm dōstlar kim düşmen-i cāndur göñül

Ney gibi bil baglayaldan āh u efġān itmege
Eşk-i çeşmümden nigārā toptolu ḳandur göñül

Muṣḥaf-ı ḥüsnüñ ḥaḳı kim ḳıbledür kūyuñ baña
Vaṣluña irişmege yoluñda ḳurbāndur göñül

Bir lebi şīrīn yolına cān u dil virmiş-durur
Kūh-ı ġamda dōstlar Ferhād-ı bī-cāndur göñül

Gerçi sevmek sen güzeller şāhını ḥaddüm[1704] degül
Söz ḳabūl itmez n'idem başına sulṭāndur göñül

Bir saçı leylāya virelden Muḥibbī cān u dil
ʿIşḳ ṣaḥrāsında mecnūn gibi ḥayrāndur göñül
M-51a

2005. Feʿilâtün feʿilâtün feʿilâtün feʿilün

Çün dolaşdı ser-i zülf-i siyehkāra göñül
Ḥaşre dek tañ mı eger bulmasa bir çāre göñül

İle ben güler-iken şimdi güler il baña āh
Beni biñ derd-ile çün eyledi āvāre göñül

Bezm-i ġam içre dilüm nāya şebīh eyledi āh
İtdi mecnūn gibi dil vireli dildāra göñül

[1704] Kelimenin başındaki ḥ sesi metinde güzel h ile yazılmıştır.

Yaşını göz yiñemez dil dutışur ṣabr idemez
Cānumı oda yakar ara gözüm ara göñül

Öldürem diyü seni vaʿde ider ġamze-i yār
Ola kim ʿahde dura ṣabr ide bir pāre göñül

Beni biñ derde esīr eyledi āzāde-y-iken
Göreyim ki seni her laḥẓada biñ pāre göñül

Leşker-i ġam yine dil şehrini yagmaladı çün
Çāre bulmaya Muḥibbī ola bī-çāre göñül
M-54a

2006. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Sāḳiyā mey sun ki kılsun çehre-i zerdümi al
Muṭribā depret elüñ tā eylesün dil kesb-i ḥāl

Çın seḥergeh zülf-i dildāra meger kıldı güẕer
Cān dimāġını muʿaṭṭar eyledi bād-ı şimāl

Menʿ idersin kūyına varsam beni itden beter
İy raḳīb-i rū-siyeh n'içün olursın böyle ḍāl

Gerçi kim cānā cemālüñ görmezem yıllar geçer
Līk sīnemden ḫayālüñ naḳş[ı] gitmekdür muḥāl

Bir ġazel didi Muḥibbī yine bir meh-rūya kim
İltseler Ḫucend'e ḳabrinde diye taḥsīn Kemāl
M-54b

2007. Feʿilâtün feʿilâtün feʿilâtün feʿilün

Zülfine çünki dolaşduñ yine āvāre göñül
Ölmeden ġayrı senüñ derdüñe yok çāre göñül

Yüri cān naḳdini ḫarc eyle metāʿ-ı ġamı al
Assı itdi niçeler uydı bu bāzāra göñül

Dām-ı zülfine anuñ çünki dolaşdı dil ü cān
Ebedā sanma ki kendüzini kurtara göñül

Daḫı beter anı oklara dike ġamzeleri
Āh u feryād ide ger çagura yalvara göñül

Sırr-ı ʿışḳını sakın eyleme ʿālemlere fāş
Bir degül eyleseler ger seni biñ pāre göñül

Ol boyı serv[i] yüzi şemʿi Muḥibbī seveli
Tañ mı pervāne gibi yansa eger nāra göñül
M-55b

2008. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

ʿĀşıḳ olup kim ki ʿışḳa bende-i fermān degül
Aña ādem dimeñüz belki bile ḥayvān degül

Bād-ı āhum dökdi şol deñlü yaşum yagmurını
Ġarḳa virdi ʿālemi kim dir aña ṭūfān degül

Ṭāliʿümdendür nigārā gün yüzüñ göstermeyen
Yoḫsa ʿışḳumla seḥāb u zülf-i müşg-efşān degül

Şöyle ḥayrān olmışam cānā cemālüñ ayına
Var mıdur bir kimsene bu ḥālüme ḥayrān degül

Yārdan ayru nedür ḥālüñ Muḥibbī diseler
Cāndan ayrılmak direm müşkil-durur āsān degül
Ü2-117b

2009. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Sīneye cān riştesini dak bu göñlüm sāz kıl
Gīceler tā ṣubḥ olınca nāleye āġāz kıl

Ṣabrumı az itdi ʿışḳı līk şevḳümi ziyād
İy göñül murġı viṣāli bāġına pervāz kıl

Agzuñı mühr eyledüm iy nāme yazdum rāzumı
Tā seni çāk ide dilber sen de keşf it rāz kıl

Ben niyāz itsem senüñ karşuñda iy serv-i ḫırām
Sen daḫı reftāra gel gülşende bir dem nāz kıl

İy Muḥibbī çekmeyen cevr ü cefā görmez vefā
Anuñ-ıçun dimezem cevr ü cefāyı az kıl
Ü3-152bk, S1-97b, S2-99a, H1-79a, T-112b

2010. Mefâʿîlün mefâʿîlün feʿûlün

Saña beñzer cihān içinde yok gül
Benüm tek daḫı yok bī-çāre bülbül

Gülersin ġayr-ıla iy yār-ı cānī
Beni gördükçe eylersin taʿallül

Beni mest eyledi ʿışḳuñ şarābı
Beni sanur görenler içmişem mül

Giceler gün yüzüñüñ ḥasretinden
Kılur bülbülleyin dil murġı ġulġul

Gice tā ṣubḥa dek bi-dār oluram
Kaçan kim eylerem zülfüñ taḥayyül

Ḥabībüm muṣḥaf-ı ḥüsnüñ ḥakıyçün
Mutīʿem emrüñe itme teʾemmül[1705]

Dil-i dīvāneyi żabṭ idemezler
Meger zencīr ola boynuma kākül

Ümīd-i vaṣl ider dāyim Muḥibbī
Anuñçün eyler ol[1706] hicre taḥammül
Ü3-152b, S1-96a, S2-100b, H1-78a, T-111b

2011. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Ḥamdülillāh tāze bitürdi yine gülzār gül
ʿAndelīb-i ḫastaya tā göstere dīdār gül

El salar dir turmadan ʿirfāna gülşende çınār
Furṣatı fevt itmeñüz virmez şecer her bār gül

Ġonca gibi bagrı pür-ḫūn ḫār elinden bülbülüñ
Salınur bād-ı ṣabā-y-ıla güler oynar gül

Çeng-ile ʿūda ḫalel[1707] virdi mey-i engūr-ıla
Eyledi zühd ü ṣalāḥı cümle tārumār gül

Bī-vefādur dehrden umma Muḥibbī sen vefā
Hīç işitdüñ mi bunı gülşen vire her bār gül
Ü3-153ak, H106a, S1-97b, S2-95a, H1-79a, T-112b

[1705] 6 ve 7. beyitler S1, S2 ve T'den alınmıştır. 7. beyit H1'de de vardır.
[1706] eyler ol: ider S2, T
[1707] ḫalel: ʿamel H, S1, S2, H1, T

2012. Mef'ûlü mefâ'îlü mefâ'îlü fe'ûlün

İy nāle şeb-i ġamda baña hem-nefes ol gel
İy dīde benüm ḥālüme raḥm it Aras ol gel

Basduñ çü ḳadem ḳāfile-i ʿışḳa sen āḫir
Feryād-ıla ol maḥmile iy dil ceres ol gel

Zencīr olasın gāh kemend gāh selāsil
İy zülf benüm gerdenüme dest-res ol gel

Kim dir ki göñül kuçıla hergiz o kuçılmaz
Bir tāze civān ʿışḳına[1708] tāze heves ol gel

Tenhāst dilüm hem çü Muḥibbī be-ġam-ı yār
İy nāle baña maḥrem olup hem-nefes ol gel
Ü3-153ak, S1-98b, H1-79b, T-113b

2013. Fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilün

Fenn-i ʿışḳı çünki ḥıfẓ itdüñ anuñla ʿāmil ol
Yaʿni varup şāh-ı ʿışḳa sen kemīne muḳbil ol

Raṭb u yābis her ne söylerse ko zāhid söylesün
Gūşa alma iy dil-i şūrīde sen deryā-dil ol

Ya saçı zencīrini dak boynuña ya göz yaşın
Ġarḳa-i baḥr-ı cünūn ol saña kim dir ʿāḳil ol

Ḳudsīlerle ger ṭavāf itmek dilerseñ kūyını
Lā-mekān ṣaḥrāsına ʿazm eyleyüp ser-maḥmil ol

Ḫuṭbe-i ʿışḳı okı yārān kamu gūş eylesün
İy Muḥibbī cāmiʿ-i ḥüsninde var ser-maḥfil ol
Ü3-153a, S1-96a, S2-96a, H1-78a, T-112b

2014. Fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilün

Cennet-āsā zeyn ider her cāyı gül[1709]
Ḫūb idi ger olmasa hercāyī gül

[1708] ʿışḳına: soyına Ü3
[1709] Mısra H'de:
Bāğ u rāğı zeyn idüp her cāyı gül
şeklindedir.

Derd-ile iñledügi budur hezār
Ḫār elinden pāredür a'żā-yı gül

Bülbülüñ āhı yilinden her seḥer
Servi gibi salınur ra'nā-yı gül

Sararup ḳaddüm[1710] gibi nesrīn ola
Ger göre ol 'ārıż-ı ḥamrāyı gül

Ḫoş gör eyyāmı Muḥibbī yār-ıla
Tīz geçer çün mevsim-i ṣahbā-yı gül

Bu ḳadar raġbet mi bulurdı eger
Ger zamānı olmasa bir ay gül[1711]
Ü3-153a, H106b, S1-98a, H1-79b, T-113a

2015. Fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilün

Zār iden ruḫsārıdur dil bülbülini gül degül
'Āşıḳı ser-mest iden ẕikr-i lebidür mül degül

Bakmadı benden yaña dildāra virdüm dün selām
Almamak Tañrı selāmın didüm aña yol degül

Görinen sünbül midür yāḫūd didüm zülfüñ ucı
Didi hey dīvāne ol zencīrdür kākül degül

Göñlümüñ Baġdād'ına gel gözümüñ yaşına bak
Köprüdür geçmege kaşum sanma anı pül[1712] degül

Pādişāh-ısañ n'ola çokdur kapuñda kullaruñ
Ṣādıḳü'l-ḳavl bu Muḥibbī gibi biri kul degül
Ü3-153bk, S1-96b, S2-94a, H1-78b, T-13b

2016. Fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilün

Bī-vefā dünyāya her kim aldanur ādem degül
Eyleseñ anca naẓar 'iyş-i cihān bir dem degül

'Ārıż-ı gülde seḥergeh görinen şebnem[1713] gibi
Bülbül-i dil-ḫastenüñ yaşıdur ol şebnem degül

[1710] ḳaddüm: ḫaddüm H, S1, H1, T
[1711] Bu beyit yalnız H ve H1 nüshalarında vardır.
[1712] pül: Nil Ü3, S1
[1713] şebnem: gevher Ü3

Vaṣlı bāġından ırag olalı ol dildārumuñ
Ġonca-veş teng oldı göñlüm ḫāṭırum ḫurrem degül

Sīnemüñ ṣandūḳasına ursa ger ġamz okların
Cānuma raḥmet gelür derdüme sanmañ em degül

Gizlü rāzı bu Muḥibbī'nüñ niçe fāş olmasun
Dil ise dīvānedür dildār-ısa maḥrem degül
Ü3-153bk, S1-97a, H1-78b, T-114a

2017. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Derd-i hicrüñi şehā gerçi nihān eyler göñül
İllā vaṣluñ añıcak vāy ki fiġān eyler göñül

Ben belā-keş bülbüle eydüñ ki tīmār eylesün
Gül yüzine karşu yoksa[1714] ḳaṣd-ı cān eyler göñül

Sırr-ı ʿışḳı saklar-ıdum sīnede cānum gibi
N'eyleyem bu āh u zār-ıla ʿayān eyler göñül

Göreliden gözlerüm ol bī-vefā ruḫsārını
Ḫūn-ı bagrumla gözüm yaşını kan eyler göñül

İy Muḥibbī ʿālem içre oldı miḥnet ḥāṣıluñ
Ol sebebdendür ki cismi nātüvān eyler göñül
Ü3-153bk, S1-94a, H1-76b, T-114a

2018. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Cāme-i sebz ile geydi tāc-ı gevher-bār gül
Gülşen içre oldı ezhāra bugün serdār gül

Naḳş-ı Çīn itdi yine bāġı ser-ā-ser Mānī-var
Yazdı yapraklar Ḫıṭā Rūmī olup zerkār gül

Nergis-i zerrīn legende şebnem ile yur yüzin
Her kaçan kim ḫʷābdan olsa seḥer bīdār gül

Bülbülüñ tā kılmayınca[1715] yaşını āb-ı revān
Burḳaʿın keşf eyleyüp göstermedi[1716] dīdār gül

[1714] karşu yoksa: yoksa karşu Ü3
[1715] kılmayınca: olmayınca S1, H1, T
[1716] göstermedi: göstermeyüp S1, H1

Ġonca eṭfāline gūyā Gülsitān ta'līm ider
Būsitān gāh ögredür geh Maḥzenü'l-Esrār gül

İtmedi dehrüñ dimāġını hevā 'anber-şemīm
Açılup bū virmeyince[1717] nāfe-i Tātār gül

İy Muḥibbī göz açup her kes temāşā eylesün
Oldı çün bir[1718] vech-ile manẓūr[1719] ulu'l-ebṣār gül
Ü3-153b, H104b, S1-97b, S2-95b, H1-79b, T-113a

2019. Mef'ûlü fâ'ilâtü mefâ'îlü fâ'ilün

Yok agzuña bilüñe disem kim ḫaber degül
Yüzüñe mihr ü meh disem eksük naẓar degül

Beñzer lebüñe ġonca dimiş 'āriżuña gül
Her kim dimişse bu sözi didüm naẓar degül

Geldi ġubār-ı ḫaṭṭı virüp gönlüme keder
Bu bir keder-durur ki gönülden gider degül

Tīr-i müjeñle sīneñi deldüm didi didüm
Ger turmaz-ısa anda gönülden geçer degül

Naẓm-ı gevher-niṡārumı her kim ki gūş ide
Aña Muḥibbī diye-bilür mi gevher degül
Ü3-153b

2020. Fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilün

Tutdı ülfet cāna beñzer ġuṣṣa vü ġam iy göñül
Anuñ-ıçun görmezem ben seni ḫurrem iy göñül

Sırr-ı 'ışḳı ben ne[1720] denlü sakladum āḫir beni
Eyledüñ bir āh-ıla rüsvā-yı 'ālem iy göñül

Ben senüñle 'ışḳ ṣaḥrāsında sergerdān idüm
Yaradılmamışdı 'ālem birle Ādem iy göñül[1721]

[1717] açılup bū virmeyince: açılup tā olmayınca Ü3, S1, S2, H1, T
[1718] çün bir: bu H, S2: bir T
[1719] manẓūr: -H
[1720] ne: -S1, -H1
[1721] Mısra Ü3'te:
'Ālem ile yaradılmamışdı [Ādem] iy göñül
şeklindedir.

Dem-be-dem artar cerāḥat sīne-i bīmārede
Bulmayasın gibi sen ʿālemde merhem iy göñül

ʿIşḳa düşdi bu Muḥibbī'nüñ belālar başına
Sen getürdüñ āḫir öldürseñ gerek hem[1722] iy göñül
Ü3-154a, S1-94a, H1-76b, T-114b

2021. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Virme dil sevdā-yı zülfe bu hevādan vāz gel
İy göñül ʿālemde gel bu mācerādan vāz gel

ʿĀḳıbet eyler cefā tīrine cān u dil nişān
Hīç teraḥḥum eylemez ol kaşı yadan vāz gel

Gül gibi gūş eylemez bülbülleyin āh u[1723] fiġān
Gīceler tā ṣubḥa dek bu[1724] āh u yādan vāz gel[1725]

ʿĀşıḳ olma key sakın olmaz şifā Ḳānūn-ıla
Çünki ʿışḳa mübtelā olduñ devādan vāz gel

Yüzine bakup Muḥibbī zülfine dil baglama
Derd-i serdür ḥāṣıluñ ak u karadan vāz gel

Çünki bu dünyā metāʿıdur kamu ʿāriyyeti
Ādeme bir ḫırḳa beş tāc u ḳabādan vāz gel [1726]
Ü3-155ak, H-35b, S1-100b, S2-97b, H1-81b, T-118a

2022. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Mıṣr-ı ḥüsn içre seni görsem eyā Yūsuf cemīl
Tañ degüldür gözlerüm yaşına dinse ʿayn-ı Nīl

Çok görür kūyına varsam müddeʿī ben ʿāşıḳı
Dilegüm budur Ḫudā'dan çekile gözine mīl

Cevrüñ-ile gel beni öldürme[1727] ḥadden geçdi āh
İsteyeyin luṭfuñ-ıla raḥm idüp yaşumı sil

[1722] gerek hem: gerekdür Ü3
[1723] āh u: itseñ H
[1724] dek bu: olınca H
[1725] Bu beyit S1, S2, H1 ve T'de yoktur.
[1726] Bu beyit H, S1, S2, H1 ve T'den alınmıştır. Ayrıca bu beyit S2'de gazelin sondan 2. beyti olarak görülmektedir.
[1727] öldürme: aglatma H

Kapuña tuḥfe getürdüm cānı iy ḥūrī-liḳā
Bī-bahādur ger ḳabūl it gerçi görinür[1728] ḳalīl

Tekye-i ʿışḳuñ çerāġı yagı bagrum yagıdur
Ol çerāġa eylemişdür bu Muḥibbī dil fitīl
Ü3-155bk, H103b, S1-104a, H1-84a, T-121b

2023. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Luṭf u elfāẓuña olmış teşne dil mā-i sebīl
Ḥüsnüñe cennet dimişler bil ki cennetden cemīl

Ẓulmet içinde kalurdı cümle ḫalḳ-ı kāyināt
Anlara olmasa idi şerʿüñ envārı delīl

Mıṣr-ı ḥüsnüñi añup hicr içre ger kan aglasam
Eşküme nisbet benüm ḳaṭre olurdı cūy-ı Nīl

Zāhidā gel buḫlı ko dime benümdür cenneti
Hīç bunı işitmedüñ mi cennete girmez baḫīl

Bu Muḥibbī añsa cürmin gīceler āh eylese
Uyumaz tā ṣubḥa dek feryād u efġāmından il
Ü3-155bk, S1-103a, H1-83a, T-120b

2024. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Gāh şādī gāh ġam u miḥnet mekānıdur göñül
Anuñ-ıçundur ki ʿışḳuñ ḫānedānıdur göñül

Her nefes eyler ṭulūʿından ḥaḳīḳat aḫteri
Şöyle beñzer kim ḥaḳāyıḳ āsümānıdur[1729] göñül

Gūş-ı dehri gevher-i naẓm-ıla memlū eyledi
Dürr ü cevherle tolu baḥr-ı maʿānīdür göñül

Bī-nihāyet niçe sırlar olur andan āşikār
Var-ısa ger dōstlar esrār kānıdur göñül

Ḫūn-ı dilden sīnede güller bitürür tāze ter
Kayurur gözler o bāġuñ bāġbānıdur göñül

[1728] gerçi görinür: görinür gerçi H
[1729] āsümānıdur: āşiyāñıdur H1

Çarḫ yayından kaçan atılsa miḥnet okları
Sīne meydānında dikilmiş nişānıdur göñül

Ger maḥabbet Ḳāf'ını gezse Muḥibbī tañ degül
Çün ezel Sīmurġ-ı 'ışḳuñ āşiyānıdur göñül
Ü3-155b, S1-94b, S2-96b, H1-77a, T-117a

2025. Fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilün

Yādlarla cām-ı mey nūş eyler ol peymān-kesel
Ġayretinden sāġar-ı çeşmüm pür olur ḫūn-ı dil

Dönmişem ebr-i bahāra serverā senden cüdā
Eşk-i çeşmüm yagdurur bārān turmaz muṭṭaṣıl

Servi gibi serverā itseñ gülistān seyrini
Ġoncalar dem-beste güller ser-te-ser olur ḫacil

Ḳatlüme olmış peşīmān bilmezem yā Rab neden
Çok zamān-ıdı ki kanum itmiş idüm aña ḥill

İy Muḥibbī her ne deñlü eyleseñ āh u figān
Sanma kim saña teraḥḥüm eyleye ol seng-dil
Ü3-156ak, S1-104a, H1-84a, T-121b

2026. Fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilün

Saña kim didi dilā kim bu ḫarāb-ābāda gel
Çünki geldüñ gīce gündüz turmayup feryāda gel

Serv gibi ser çeküp her dem hevāyı gözleme
Menzilüñ ḫāk olısar bilmez misin üftāde gel

Ẓulm elinden kapusına ol güzeller şāhınuñ
Ola kim raḥm eyleye bir kez daḫı var dāda gel

Āşināsından kaçar bīgānelerle hem-nişīn
'Āşıḳı yād eylemez dimekdür işi yāda gel

İy Muḥibbī gülşen-i ḥüsnine karşu nāleler
İñleyüp tā ṣubḥa dek bülbül gibi feryāda gel
Ü3-156ak, S1-103b, H1-83b, T-121a

2027. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Çöz muʿanber zülfüñi iy dōst çevgān eylegil
Başumı top eyledüm ben ʿazm-i meydān eylegil

Sīne ṣaḥrāsını eşküm lālezār itdi yine
Dōstum bir görmege degmez mi seyrān eylegil

Gün yüzinden dūr olalı key perīşān olmışam
Kākül-i müşgīnüñi yeter perīşan eylegil

Ḥasbeten-lillāh cefā vü cevri ḳānūn eyleme
Bu mes̱eldür atalardan dōstum kan eylegil

Aglasam dildāra karşu gül gibi ḫandān olur
İy gözüm merdümleri yaşumı bārān eylegil[1730]

Ger günāh-ısa Muḥibbī seni cāndan sevdügi
Zülfüñe bend it anı ḥabs-i zenaḫdān eylegil

Şiʿr-i dil-sūzuñ iderse tañ mıdur Ḥassān'a ṭaʿn
Şiʿrüñi şimden girü üslūb-ı Selmān eylegil
Ü3-156a, S1-101a, S2-93a, H1-82a, T-118b

2028. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Ḥāşiye düşmiş ḫaṭuñ yazdukda Ḫaṭṭāt-ı ezel
Metn-i ḥüsnüñi velī kim görse dir ġāyet güzel

Kāfirī bünyāddur dilde esāsı ʿışḳumuñ
Anuñ-ıçun seyl-i eşkümden aña gelmez ḫalel

Müşkilāt-ı fenn-i ʿışḳı ʿāşıḳa sor ʿāşıḳa
Eylemez ʿallāme-i ʿaṣr olsa daḫı anı ḥall

Baḥr-ı ʿışḳuñ nite kim yokdur nihāyet ṭūlına
ʿArż kılmak ḳıṣṣa-i zülfüñ daḫı ṭūl-ı emel

Bu Muḥibbī olmasa ger mālik-i mülk-i suḫen
Ānī gelmezdi dilinden böyle bir rengīn ġazel
Ü3-156bk, S1-102a, H1-82b, T-119b

[1730] 5 ve 7. beyitler S2'de yoktur.

2029. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Leblerüñ iy ḥūr-peyker selsebīl
Cennet-i rūyuñ aña rūşen delīl

Mıṣr-ı ḥüsnüñ ḥaḳḳı iy[1731] Yūsuf-cemāl
Kūyuñ içre akdı yaşum hem çü Nīl

Leblerüñe dineli nūş-ı revān
Oldı zülfüñ ana zencīr-i ʿadīl

Gördi luṭfuñı baña yandı raḳīb
Görse mürvet āteşe yanar baḫīl

Vādī-i ʿışḳa Muḥibbī düşeli
Eylemişdür gözleri yaşın sebīl
Ü3-156b, S1-104a, S2-100a, H1-84a, T-121b

2030. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Geldi çün ṣaḥn-ı çemende oldı ʿişret-sāz gül
Her ne yirden eyler-ise eylesün koñ nāz gül

Gīceler iñlerse ṭañ mı ṣubḥa deñlü ʿandelīb
Karşusında ḫār-ıla her laḥẓa eyler bāz gül

Bülbüli Maḥmūd idinmişler olup güller Ayāz
Bülbül artursa niyāzı nāz ider turmaz gül

Gülşen içre ger ʿiẕār-ı yārdan reng almasa
ʿĀlem içre bulmaz-ıdı bu ḳadar iʿzāz gül

İy Muḥibbī ʿiyş ü nūş eyyāmıdur vaḳt-i bahār
Ḫayme kurdı[1732] gör çemende oldı ʿişret-sāz gül
Ü3-157a, S1-102b, S2-93b, H1-82b, T-120a

2031. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Teşneyem hicrān şebinde kalmamışdur bende ḥāl
Dil ṭabībisin meded gönder lebüñdür çün zülāl

Hīç ḫalāṣa yir kalur mı dōstum dil murġına
ʿĀrıżuñ üzre kaçan dām olsa zülfüñ dāne ḫāl

[1731] ey: -Ü3,-S1
[1732] kurdı: kıldı H1, T

Ben fedā kıldum yoluñda çün senüñ cān u seri
Dōstum göndermedüñ bir būseñi baña nevāl

Gözlerüm yaşı yeñilmez çehrem üzre al olur
Her kaçan başdan başa görsem geyersin seni al

İy Muḥibbī baglama dünyā denīdür dil aña
Çün bilürsin kimseye itmez maḥabbet uşbu Zāl
Ü3-157a, S1-102b, H1-83a, T-120a

2032. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Gün yüzüñ üstinde gördüm kaşlaruñ iki hilāl
Kim görüpdür kim güneş ide ḳamerle ittiṣāl

Āl-ıla göñlümi alduñ soñra kılmaduñ naẓar
Gözlerüñde ḫatm olmışdur senüñ mekr-ile āl

Zülfüñi kim ki göre aña şeb-i yeldā diye
Yüzüñe kim ki naẓar ide diye ferḫunde fāl

Dōstum senden vefā gelmek baña emr-i baʿīd
Ben daḫı senden viṣāl ummak ʿaceb fikr-i muḥāl

Bülbülem gül gibi almazsın figānum gūşuña
Āsitānuñda Muḥibbī nāle eyler māh u sāl
Ü3-160ak

2033. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Yūsuf-ı Mıṣrī'ye nisbet ḥüsn-ile sensin cemīl
İster-iseñ gün yüzüñ göster aña rūşen delīl

Himmetüm bāzını saldum sen hümāyı ṣayd içün
Baglayup ayagına bu göñlüm itdüm aña zīl

Bagrumuñ yagı ile bu gözlerümüñ suyını
Yakmaga ḳandīl-i çarḫı eyledüm ʿışḳum fitīl

Şūr u şer kim var cihānda cümle hep dilden gelür
Ādemi başdan çıkarur żāyiʿ itmez illā dil

İy Muḥibbī ʿāşıḳ-ısañ kıl melāmet iḫtiyār
Fāriġ olsun ko ne dirlerse disünler saña il
Ü3-160ak

2034. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Saña uydum olmadum ben bir nefes ḫurrem göñül
Bulımadum bir muvāfıḳ yār ola hem-dem göñül

Her kime bu dil ġamın diyüp ḥikāyet eyleyem
Anı daḫı görürem benüm gibi pür-ġam göñül

Ġam ile taḫmīr olınmış ḫāk-i ādem ġālibā
Var-ısa ġamsuz kişi olmaya ol ādem göñül

Ġuṣṣa vü ġamdan şikāyet bir muṭavvel ḳıṣṣadur
İrmedi kimse anuñ ġavrına gel epsem göñül

Çün lebi tiryāḳine irdüñ Muḥibbī dilberüñ
Mār-ı zülfinden irer ġam degüldür sem göñül
Ü3-160ak

2035. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Gülşen-i kūyuña nisbet ravża-i Rıḍvān ḫacīl
Ḫadd-i gülgūnuñla zülfüñden gül ü reyḥān ḫacīl

Şol ḳadar dökdüm belā ṣaḥrāsına bu eşkümi
Cūlar oldılar revān u baḥr-ıla ʿummān ḫacīl

ʿIşḳ ara görse ger mecnūnlıgum Ferhād u Ḳays
Kūh u deşte düşübeni olalar her ān ḫacīl

Deşt-i hicrān çāk idelden bu girībānum benüm
Yüzini ḫāke sürer olmış-durur dāmān ḫacīl

İy Muḥibbī derdümi görüp benüm küllī devā
Ol cihetdendür ki olmışdur görüp dermān ḫacīl
Ü3-160a

2036. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Gerçi kim ḳaṭʿ eyledüm hicrān ilinde niçe yol
Bāb-ı vaṣl-ı dil-rübāya bulmadum hergiz vuṣūl

İstedüm būse lebinden güldi dilber gül gibi
Didi vaṣla çāre isterseñ bu yolda yüri öl

ʿIşḳ-ıla bu sīneme şol deñlü yakdum dāġlar
Dāġ-ıla ḳaplana döndüm cismüm oldı pul pul

Dest-būs olmazsa cānā sun ayaguñ öpelüm
Cānumı tuḥfe getürdüm dōstum eyle ḳabūl

ʿĀlem içre saña beñzer pādişāhum yok benüm
Var Muḥibbī gibi kapuñda senüñ biñ niçe kul
Ü3-160bk

2037. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Ben ezel ʿışḳuña cānā baglamışdum cānı bil
Urmamışken Kaʿbe bünyādına el daḫı Ḫalīl

ʿÖmri żāyiʿ eyleyüp yok yirlere ḫarc eyleme
Zīra ārām eylemez geçmekde-durur ay u yıl

Ṣādıḳ ol ḳavlüñde hergiz gelmesün senden ḫilāf
Kimde kim kiẕb olsa āḫir olısardur ol ẕelīl

Yiter aglatduñ beni gel eyle yaşumdan ḥaẕer
Kūyuña ola żarar kim aka aka ol sebīl

ʿIşḳuma kimdür Muḥibbī benüm inkār eyleyen
Eşk-i çeşmüm rūy-ı zerdüm aña yitmez mi delīl
Ü3-160bk

2038. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Rūze çıkdı çün saña gösterdi yüzini hilāl
Turma iy dil sāḳī-i mehveş elinden būse al

Çün bahār eyyāmıdur al elüñe gülgūn ḳadeḥ
Her ne deñlü var-ısa kalmaya göñlüñde melāl

Zāhidüñ fikriyle ẕikri dāyimā uçmagadur
ʿĀşıḳuñ ammā dilinden gitmez ümmīd-i viṣāl

Her varaḳ üstinde gördüñ ʿibret al ol yazıdan
Okumaz ol yazuyı illā meger kim ehl-i ḥāl

İy melek-sīmā Muḥibbī başını top eyledi
ʿIşḳ meydānında çevgān eyle zülfüñ anı çal
Ü3-160b

2039. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Bir nefes dilden ḫāyāl-i laʿli hīç ḫālī degül
Kişi yok nesne içün ġuṣṣaya talmalı degül

Gerçi kim sāġar u mül uşbu dili rāḥat ider
Laʿl-i nābuñsuz anı hīç ele almalı degül

Kūyuña varmaga gönderdüm levend-i göñlümi
Kaldı gelmedi anı bir yire salmalı degül

Rāyegāndur kim virüp varın ala bir būseñi
Aña cān virmelüdür cümle ciḥān mālı degül

Müstedām olsun gelür dāyim Muḥib ġuṣṣayla ġam
Ḥamdü-lillāh kim buları ṣatun almalı degül
Ü3-160b

2040. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Oturup taḫt-ı zümürrüdde olup sulṭān gül
Cemʿ idüp cümle reyāḥīni kılur dīvān gül

Bülbül-i bī-çārenüñ kanını sürmiş alnına
Kaʿbe-i gülşende beñzer eylemiş ḳurbān gül

Jāleler sanmañ seḥergeh bil ki bülbül yaşıdur
Aglasa ʿāşıḳ olur maʿşūḳ-veş ḫandān gül

Mürdeler bū itdügince bulsalar[1733] tañ mı ḥayāt
Fi'l-mes̱el olmış-durur san çeşme-i ḥayvān gül

Nāvek-i ḫārı görüp vehm eyleyüp almış ele
Anuñ içün dutunur her bir yaña kalkan gül

Dōstum nāz-ıla gel bir laḥẓa gülşenden yaña
Dökeyim ḥaḳḳa'l-ḳadem pāyuña bir dāmān gül

Ruḫlaruñ vaṣfın işitmiş eylemiş görmek heves
Tag u ṣaḥrāda anuñçün oldı sergerdān gül

Vaḳt-i gülde cāme çāk terk eyler idüm ʿārı ben
Bilse idüm ki kalur bu nevʿe cāvīdān gül[1734]

[1733] bulsalar: bulalar A
[1734] Bu beyit A'da yoktur.

Ugradum bir ʿārife gül mevsimin sordum didi
İy Muḥibbī tīz geçer bir haftadur bir ān gül
H-51b, A-76a

2041. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Gülşen içre ʿişve ile eyledükçe nāz gül
Bülbül ider aña karşu mest olup āvāz gül

Sırr-ı ʿışḳı ġonca gibi saḳla açma agzuñı
Ḫānesini terk kıldı açdugıyçün rāz gül

Sünbülüñ göñli perīşān lālenüñ bagrında dāġ
Ḫalḳ elden ele gezdürür olup şehbāz gül

Ḥadd-i yāra gülşen içre beñzerem dimiş meger
Jālelerden çın seḥerde oldı seng-endāz gül

Çün ʿaraḳ dökdi Muḥammed anı gül bitürdi Ḥaḳ
Anuñ-ıçundur Muḥibbī oldugı mümtāz gül
A-75b

2042. Mefʿûlü fâʿilâtü mefâʿîlü fâʿilün

Meyḫāne oldı meyle Bedaḫşān mekān-ı laʿl
Her ḫum görindi bāde ile sanki kān-ı laʿl

Şevḳ-i lebüñle düşeli kūhsār-ı hicre āh
Her seng virdi ḫūn-ı dil-ile nişān-ı laʿl

Bāzār-ı ʿışḳa geldi çü ṣarrāf-ı mey-fürūş
İtdi küşāde ḳalbini meyle dükkān-ı laʿl

Eşk ḳaṭresini rişte-i cānuma baglayup
Gösterdi gözüm oldı ʿayān rīsmān-ı laʿl

Her kim ki ola ehl-i ḳanāʿat Muḥibbiyā
Farḳ eylemez seng ile birdür hemān laʿl
A-78a

2043. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

İy boyı servüm görelden saña virdüm cān u dil
Ol sebebdendür akar ḳūyuñda yaşum muṭṭaṣıl

Ḫasta dil bīmār çeşmüñden gider meyḫāneye
Ḫastaya lāzım-durur āb u hevā-yı muʿtedil

Muṭṭaṣıldur zülfüñ-ile rişte-i cān çün ezel
Şāne idüp dōstum luṭf eyle kılma münfaʿil

Bilmezem yā Rab togar mı hīç saʿādet kevkebi
Görmezem gün yüzini yāruñ geçer çün ay u yıl

Māh-rūlarda Muḥibbī Ḳādir'üñ gör ḳudretin
Bir yire cemʿ eylemiş āteş hevā vü āb u gil
A-78b

2044. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Hīç revā mıdur sana ki diyesin cānāna gel
Çünki kulsın ḥālüñi ʿarż itmege sulṭāna gel

Bulmag isterseñ eger yāruñ viṣāli gencini
Ġayrı yirde arama ancak dil-i vīrāna gel

Didüm iy dilber dilerseñ başumı top eyleyem
Didi zülf çevgānı ḥāżır sen hemān meydāna gel

Gülşen itdüm bagrumuñ kanıyla cānā sīnemi
Dōstum rence ḳadem kıl seyr içün seyrāna gel

Çün vefāsuzdur güzeller gelmez anlardan vefā
Kim diyebilür cefā vü cevri çok devrāna gel

ʿĀşıḳ iseñ şemʿ-i ḥüsne yak yüri cān u seri
Çünki sen pervānesin yanmaga sen pervāne gel

İy Muḥibbī ehl-i diller diñlesün eşʿāruñı
Şiʿrüñi şīrīn edālarda kılup rindāna gel
A-79a

2045. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

İki zülf-i ʿanberīnüñ çöz ruḫ-ı zībāya sal
Bend olan ʿāşıḳları cemʿ eyle bir bir pāya sal

Leylī zülfüñi kemend eyle gel iy serv-i revān
Gerdenine ʿışḳ-ıla mecnūn olan şeydāya sal

Taşuban ġarḳ itmedin gelüp beni bu baḥr-ı ġam
Bāde-i keştīyi sāḳī la'l-gūn deryāya sal

Kanda olsa serv dirler ḫāke salar sāyesin
Sen de iy servüm gelüp bu ḫāke bir dem sāye sal

Girmesün kimse araya ḥālüñi yaz nāmeye
Peyk-i āhuñla Muḥibbī ol ḳad-i ṭūbāya sal
A-79b

2046. Fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilün

Zülfi zencīrine yāruñ mübtelā oldı göñül
Başdan ayaga belā üzre belā oldı göñül

Ugrasa bīgāne-veş Tañrı selāmından kaçar
Bilmezem anuñla kandan āşinā oldı göñül

Fāriġ iken tāc u taḫtından ser-ā-ser 'ālemüñ
Olalı kapuñ gedāsı pādişā oldı göñül

Dāyimā Ḥaḳ'dan dilerdüñ bī-vefālar 'ışḳını
Ḥamd kıl kim ḥācetüñ senüñ revā oldı göñül

Pür-cefāya niye virürdüñ Muḥibbī dil didüm
Didi pendüm tutmayup benden cüdā oldı göñül
A-80a

2047. Fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilün (fa'lün)

Bas ḳadem rāst reh-i 'ışḳa yine merdān ol
Ya'ni gel 'ahd-şiken olma dürüst peymān ol

İster-iseñ ki gelüp gül gibi açıla nigār
Derd-ile āh kılup dīdeñe di giryān ol

Sen de iy dil sevüben cān-ıla bir Leylī-veşi
Yüri Mecnūnlayın 'āleme sen destān ol

Tayanup ḳuvvetüñe tutma zamān-ıla güreş
Basar āḫir seni ger Rüstem ü Nerīmān ol

Ṣabr kıl nefse Muḥib eyleme rüsvā özüñi
Sen de Yūsuf gibi zindāna varup mihmān ol
A-80b

2048. Mef'ûlü mefâ'îlü mefâ'îlü fe'ûlün

Görmeye seni her kişi cān gibi nihān ol
İllā ki bu ben ʿāşıḳa gün gibi ʿayān ol

Her söz ki gele senden anı bilmeye kimse
Ḥall eyle olan nükteleri rind-i cihān ol

Su gibi akıt gözlerüñüñ suyını her dem
Ol serv-i sehī ayagına āb-ı revān ol

Hicrān ġamını çekmek ise çü murāduñ
Var cürʿa-keş-i ḫāk-i der-i pīr-i muġān ol

Cān vir lebine āl ile bir būse Muḥibbī
Al hem-dem olup maḥrem-i esrār-ı nihān ol
A-80b

2049. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Tāc u ḫırḳañ it girev ṣūfī şarāb-ı ṣāfa gel
Ko ʿinād itme ḫarābāt ehline inṣāfa gel

Konma dünyā cīfedür pervāz kıl ʿAnḳā gibi
Himmet-i bālāñ-ıla ʿAnḳā oluban Ḳāf'a gel

Söz güherdür degme kimse bilmez anuñ ḳadrini
Ḳıymetin bilen alur göster hemān ṣarrāfa gel

Key katı maġrūrsın kendüñi gördüñ zāhidā
Saña ancak bu sunılmışdur hemān sen lāfa gel

ʿIşḳuñ evṣāfını bir bir bu Muḥibbī'den işit
Diñle cāndan vaṣfını vaṣf eylesün vaṣṣāfa gel
A-81a

2050. Mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün

Gerek İskender ü Dārā gerek sulṭān-ı devrān ol
Saña yigdür kamusından hemān tek pāk-dāmān ol

Görüp alçaklaruñ ḥālin elin tut kaldur ayakdan
Ḫudā'dan şefḳat isterseñ raḥīm-i derdmendān ol

Uralar ger saña tīşe taḥammül eyleyüp ṣabr it
Ko bulsunlar murādātı cevāhir virici kāñ ol

Ḫaṭuñ geldi saña düşmez idesin daḫı raʿnālık
Yüzüñe kimse[ler] bakmaz gerek ḫūrşīd-i raḫşān ol

Muḥibbī çünki kul olduñ bugün çūn u çerādan geç
Senüñ neñ vardur arada hemān emrine fermān ol
A-81a

2051. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

İy boyuñ serv [ü] yüzüñ gül leblerüñdür selsebīl
Dōstum sünbül saçuñdan ʿānber olmışdur ḫacīl

Zülfüñi gördüm sehergeh gül yüzüñde bilmedüm
Dōstum sünbül midür yāḫud periyy-i Cebraʾil

Fürḳatüñden iy boyı serv-i ḫırāmānum benüm
Gözlerüm yaşı olupdur biri Ceyḥūn biri Nīl

Vaṣluña irmez bilürem çünki ʿuşşāḳuñ eli
Vaʿde-i ferdā ile kaygulu göñlüm şād ḳıl

Kaʿbe kūyuñda Muḥibbī kendüyi ḳurbān ider
Key ulu devletdür aña ola yoluñda fitīl
MN-2844

2052. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Her kaçan kim ol ḳamer-ruḫ ʿarż ider bir dem cemāl
Pertevinden gökde güneş görinür hem çün ḫayāl

Murġ-ı diller ṣaydı içün dāne vü dām olmaga
ʿĀrıżında vażʿ olınmış zülf-i müşgīn ile ḫāl

Lāle ḫaddin gördügince dil vücūdın ḫāk ider
Gül ruḫını gördügince güneşe irer zevāl

Kūy-ı yāra vardugumca gizlenür mühmel raḳīb
Nite kim şīr irdüginde nā-bedīd olur şaġal

Söz ile sanma Muḥibbī ṣayd iderler dilberi
Ḫūblar aña meyl ider kim ḫarc ide māl u menāl
PB-4605

2053. Fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilün

Şīve vü nāz ile dilber ideli 'arż-ı cemāl
Mihr ile meh gökde buldı biri naḳş biri zevāl

Tīr-i müjgānını ol şeh kondurursa sīneme
Ḫāne-i dilden sürilüp def' olur kamu melāl

Ger femi vaṣfını benden gūş ideler ehl-i dil
Ẕerre gibidür ki günde görinür hem çün ḫayāl

Gün yüzine teşbīh itmek olur idi güneşi
Līkin anuñ konmamış buncılayın ḫaddinde ḫāl

Bu Muḥibbī dün ü gün kılur tażarru'la niyāz
Tā ki dilber sīnesinden sīneñe ire zevāl
PB-4606

MİM (م) HARFİ

2054. Mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün

Dilā gülzār-ı ʿālemden ṣabā gibi güẕār itdüm
Gülinden görmedüm būy-ı vefā ḫār iḫtiyār itdüm

Ḫalel gelmiş-durur gördüm binā-yı ʿışḳa ben daḫı
Geçüp serden koyup bir taş gedügin üstüvār itdüm

Ola kim ol boyı servüñ irişe ḫāk-i pāyine
Akıtdum gözlerüm yaşın yolında cūy-bār itdüm

Dirīġā gül gibi yāruñ fiġānum gūşına girmez
Olup bülbül gibi nālān niçe kim āh u zār itdüm

Muḥibbī ʿışḳ eri n'eyler dimişler ʿār u nāmūsı
Anunçün şīşe-i nāmı uşadup tārumār itdüm

Ü1-212a, Ü2-142a, Ü3-170b, AE-158b

2055. Mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün

Melāmet mülkine mālik olup āhum ʿalem çekdüm
Ḫarābāt ehlini yazup sipāh itdüm ḥaşem[1735] çekdüm

Maḥabbet sāġarı tolmaz-ıdı deryāları korsañ
Ezel bezminde nūş itdüm kaçan kim aña dem çekdüm

Gözüm yaşını tār itdüm dönelden ḳāmetüm çenge
Egilürsem ʿaceb midür belā vü derd ü ġam çekdüm

Belā kūhında Ferhād'ı idinürsem n'ola ırġād
Düşüp berr ü beyābāna olup Mecnūn sitem çekdüm

Ser-i kūyını dildāruñ varuban görmedüm aṣlā
Niçe kez ḫufyeten geldi didiler müttehem çekdüm[1736]

Bi-ḥamdi'llāh ki dīdārı müyesser oldı dildāruñ
Velī ele getürince niçe dürlü elem çekdüm

Cefā vü cevrüñi göñder ḳabūl ider didüm cānā
Baña ol rāḥāt-ı cāndur cefā hergiz dimem çekdüm

[1735] ḥaşem: ʿālem Ü2
[1736] Bu beyit yalnız NO'da vardır.

Muḥibbī sāġar-ı çeşmüm tolu dürr-ile mercānı
Nigāruñ pāyına bir bir döküp ḥaḳḳa'l-ḳadem çekdüm
Ü1-212b, Ü2-142b, NO-267b, AE-158b

2056. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿiâtün fâʿilün

İstemem[1737] cānā ġamuñdan kurtıluban şād olam
Bend-i zülfüñe esīrem dimezem āzād olam

Tañ degüldür kūh-ı ġamda eylesem Ferhād'a ṭaʿn
Fenn-i ʿışḳı başa iltmiş ben de bir üstād olam

Meclis-i cānānede yā Rab olur mı kim ʿaceb
Ehl-i ʿışḳ añıldugınca ben de anda yād olam

Ger yaparsa bu yıkuḳ göñlüm benüm ol seng-dil
Tā ḳıyāmet Kaʿbe-i ʿulyā ḥaḳı ābād olam

Serv mi ḳaddüñ ü ya ṭūbā mı ya ʿarʿar didüm
Didi saña ne biter ya serv ü ya şimşād olam

İy Muḥibbī iledür kūyına ol vaḳtin ṣabā[1738]
Rāh-ı kūyında ġubār olup meger berbād olam
Ü1-212b, Ü2-142b, H-5a, A-86b, AE-159a

2057. Mefʿûlü fâʿilâtü mefâʿîlü fâʿilün

Akıtdı gözümüñ yaşın ol serv ḳāmetüm
Ḳāmet getürdi başuma kopdı ḳıyāmetüm

Mıḳraż-ı cevri kesse eger gelse başumı
Aña daḫı ziyāde olısar maḥabbetüm

Sürdiyse ben fütādeyi kūyından ol nigār
Vardukça aña daḫı beter ola raġbetüm

Bār-ı ġamını çekmeye dil kūh-ı Ḳāf ise
Ṣabrum dükendi kalmadı bir ẕerre ṭāḳatüm

Ḫaṭṭı ġubārı eyledi ḥayrān Muḥibbī'yi
Artsa ʿaceb mi her şeb ü her rūz ḥayretüm
Ü1-213a, Ü2-143b, Ü3-170ak,A-87a, AE-160a

[1737] istemem: dilemem H
[1738] vaḳtin ṣabā: demde beni Ü1

2058. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Bir dem eksilmez yanumdan derd yārumdur benüm
Olmazam tenhā komaz ġam ġam-güsārumdur benüm

Nāḫun ile gülsitān itsem n'ola bu sīnemi
Eşk-i çeşmüm turmaz akar çeşmesārumdur benüm

Dūd-ı zencīr-ile asılan felekler ṣaḳfına
Görinen ḳandīl-i āh-ı pür-şerārumdur benüm

Bir Ḥasan-ḥüsn u Ḥüseyn-ḫū şehüñ ābdālıyam
Yaralar sīnemde kim var Ẕü'l-fiḳārumdur benüm

Şāh-ı ʿışḳ oldum Muḥibbī baña yitmez mi delīl
Sīnedür ṭablum nefīrüm āh u zārumdur benüm
Ü1-213a, Ü2-143b, Ü3-170ak, AE-160a

2059. Mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün

Bi-ḥamdi'llāh tekebbürden riyādan pākdür göñlüm
Ve līkin dest-i ʿışḳ-ıla dögilmiş ḫākdür göñlüm

Geh olur ġonca-veş bāġ u bahār içinde dem-beste
Geh olur lāle-veş pür-ḫūn girībān-çākdür göñlüm

Yüzüñüñ nūrı ʿaḳsinden bu cānum şuʿledār oldı
Gör anda ḥüsnüñi āyīne-ṣūret pākdür göñlüm

Egerçi cürm ü ʿiṣyānum üküş ammā ümīdüm var
Şefāʿat kānını añsam benüm bī-bākdür göñlüm

Muḥibbī hicr ara her dem viṣālüñ fikrile şādān
Velī vuṣlat döne hicre diyü ġamnākdür göñlüm
Ü1-213b, Ü2-144a, Ü3-170ak, AE-160b

2060. Feʿilâtün feʿilâtün feʿilâtün feʿilün

Bulmadum çāre bu dil derdine bī-çāre benem
Tag u ṣaḥrālara düşmiş yürür āvāre benem

Boynı baglu kuluñam zülfüñe bend eyle beni
Kendümi asmag-ıçun karşu gelen dāra benem

Seni cān-ıla eger sevmek ise baña günāh
Başdan ayaga günāh-ıla yüzi kara benem

Bülbül-āsā n'ola gül şevḳi ile iñler-isem
H̬ār elinden irişen nāle ile zāra benem

Sen boyı serv ayagına bu Muḥib göz yaşını
İdeli āb-ı revān ṭa'n iden enhāra benem
Ü1-213b, Ü2-144b, Ü3-170bk, AE-161a

2061. Mef'ûlü fâ'ilâtü mefâ'îlü fâ'ilün

Ol serv-i nāz gül gibi dāyim küşāde kim
Yāh̬ūd ḳamer gibi külehi kec nihāde kim

Her kim ki görse yüzini cāndan berī olur
Zülfi h̬amıyla boynına daḳmaz ḳılāde kim

Ol şehsüvār[1739] nāz-ıla esbe süvār ola
Atı öñince olmayan[1740] anuñ piyāde kim

İy şeyh̬-i şehr itme melāmet gel 'āşıḳa
Rāh-ı maḥabbet içre di olmaz fütāde kim

'Işḳuñ Muḥibbī yayını kim çekmek istese
Derd ü belāyı itmeye dāyim kepāde kim
Ü1-214a, Ü2-144b, Ü3-170bk, AE-161a

2062. Fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilün

Dāduma dād itmedi ol pādişāh-ı muḥteşem
Dāyimā cevr ü cefā-y-ıla ider ẓulm ü sitem

Öpdi dirler baña la'lüñ yog-iken andan nişān
Gerçek olur 'āşıḳ olan kanda ise müttehem

Ḥaşre deñlü yazsalar yazılmaya derd ü elem[1741]
Olsa deryālar mürekkeb cümle agaçlar ḳalem

Bilse idi niçe olurmış gedālık ẕevḳini
Tagıdup dārātını dervīş olurdı şāh Cem

[1739] şehsüvār: şehriyār Ü3
[1740] olmayan: olayın Ü3
[1741] derd ü elem: derd-i dilüm Ü2

Lebleri tiryākine irdi Muḥibbī çün elüm
Zehr-i ġamdan çekmeyem şimden girü hergiz elem
Ü1-214a, Ü2-144b, Ü3-170bk, AE-161b

2063. Mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün

Ferāġum var yine dehrüñ gülinden sünbülinden hem
Usandum bülbülüñ dāyim çemende ġulġulından hem

Niçe bir bu çemende lāle-veş pür dāġ ola sīnem
Ferāġat eyledüm geçdüm ṣabā gibi gülinden hem

Saña yitmez mi kim āhuñ duḫānı pīç pīç oldı
Niçe bir başda sevdā dil-rübānuñ kākülinden hem

Palās-ı faḳr-ıla her dem ḳanāʿat eylemek ḫoşdur
Bu dehrüñ aṭlas u zer-beft olan dībā şalından hem

Günāhuñdan seni pāk eylemez illā gözüñ yaşı
Muḥibbī aġlayup gülmek gerek her dem yolından hem
Ü1-214a, Ü2-145a, Ü3-187a, AE-161b

2064. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Turmaz artar ġam ġubārın yiyeli ḥayrānlıgum
Tekye-i ʿışḳ içre abdālam budur ʿüryānlıgum

Şāh-ı ʿālem olmadansa dōstlar yigdür baña
Kapusında ol güzeller şāhınuñ derbānlıgum

Kāʿbe'dür kūyuñ nigārā eyledüm çünki ṭavāf
Cānumı ḳurbāna al defʿ eyle sergerdānlıgum

Bezm-i ġamda şīşe-i çeşmüm tolu ḫūn-ı ciger
Nūş kıldum anı yitmez mi ciger biryānlıgum

Bir boyı servüñ firāḳından Muḥibbī āh kim
Cūlar olmışdur yaşum gitmez benüm giryānlıgum
Ü1-214b, Ü2-145a, Ü3-187a, AE-162a

2065. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Afitābum gün yüzüñ şevḳıne ḥayrān olmışam
Gīceler tā ṣubḥa dek ʿışḳuñla nālān olmışam

Bezm-i ġamda göz yaşın yārān içün itdüm şarāb
Āteş-i ʿışḳa yanup bir bagrı biryān olmışam

Eylerüz Ḥaḳḳ'a tevekkül yimezüz ferdā ġamın
Zāhidā sanma senüñ tek ṭālib-i nān olmışam

Leylī zülfüñe göñül baglayalu Mecnūn-vār
Terk idüp tāc u ḳabāyı cümle ʿüryān olmışam

Bu Muḥibbī'ye cefā kılsañ yaḫūd mihr eyleseñ
Her ne ḥükm itseñ buyur emrüñe fermān olmışam
Ü1-214b, Ü2-160b, Ü3-187b, AE-166b

2066. Mefʿûlü fâʿilâtü mefâʿîlü fâʿilün

Derd-i dilümi yazmaga aldum ele ḳalem
Evvel ḥurūfı kāġıda yazdum görindi ġam

ʿIşḳuñ içinde ḥālümi bilmeñ murād-ısa
Göñlümde nār u başda hevādur gözümde nem

Mihr ü vefāña zerrece ben ṭālib olmadum
Gönder cefā vü cevrüñi tek baña dem-be-dem

Sulṭān-ı ʿışḳ olmama yitmez mi bu delīl
Yaşum sipāh u āteş-i āhum ola ʿalem

Sevdügi seni bildi Muḥibbī günāh imiş
ʿAfv it suçını senden umar luṭf-ıla kerem
Ü1-215a, Ü2-160b, Ü3-187b, AE-167a

2067. Mefâʿilün fâʿilâtun mefâʿilün fâʿilün

Firḳat içre gözlerüm yaşını deryā eyleyem
Ġarḳa virüp ʿālemi ṭūfānı peydā eyleyem

Ḳaṭre ḳaṭre cemʿ idüp baḥr eyleyem bu eşkümi
Bir ḥabāb içre cihānı cümle iḫfā eyleyem

Sun baña iy sāki-i devrān maḥabbet cāmını
Mest ü lā-yaʿḳıl olup kendümi rüsvā eyleyem

Gösterüp leylī saçını itse ger ʿarż-ı cemāl
Boynuma takup özüm mecnūn u şeydā eyleyem

Göz ucıyla senden umar bu Muḥibbī bir naẓar
Bundan özge ḥāşa lillāh ben temennā eyleyem
Ü1-215a, Ü2-160b, Ü3-187ak, AE-167a

2068. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Başum içre nīlūferdür çehre-i zerdüm benüm
H̬ākde berg-i h̬azāndur rūy-ı pür-gerdüm benüm

İşidür yokdur sorar yokdur derūnum ḥālini
Dir-idüm bir kimse ger gūş eyleye derdüm benüm

Var mı bir mez̠hebde ben kanum ḥelāl itdüm saña
Vaṣluñ itdüñ sen h̬arām iy nāz-perverdüm benüm

Bulmış-iken leblerüñ ẕikri ile cānum ṣafā
H̬aṭṭuñ iẓhār eyleme alma dem-i serdüm benüm

İy Muḥibbī merd-iseñ başuñ açup meydāna gel
Tā diyeler ehl-i ʿışḳ taḥsīn idüp merdüm benüm
Ü1-215b, Ü2-161a, Ü3-187ak, AE-167a

2069. Feʿilâtün feʿilâtün feʿilâtün feʿilün

Niçeye dek şeb-i ġamda firāḳ-ı yārı çekem
Ṣabāḥa zinde çıkup nāle ile zārı çekem

Niçeye dek yakayım dāġ-ı hicri sīnemde
Ümīd-i vaṣl-ıla niçe bir intiẓārı çekem

Bu mest-i bī-h̬ōda sāḳī sun imdi cām-ı ṣabūḥ
Mecāl kalmadı derd-i ser-i h̬umārı çekem

Ruh̬-ı nigārı görüp gel didüm aña sehven
Ne yüz-ile ʿacabā ben bu şermsārı çekem

Muḥibbī bülbül-i gūyā gibi gülsitānda
Niçe bir iñleyüben bu belā-yı h̬ārı çekem
Ü1-215b, Ü2-161a, Ü3-187ak, AE-167b

2070. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Geçdi ʿömrüm āh kim mihr ü vefāyı görmedüm
Niçe yıldur h̬asta-ḥāl oldum[1742] devāyı görmedüm

[1742] h̬aste-ḥāl oldum: h̬aste dil yatur H

Bend-i zülfüñde didüm var niçe biñ[1743] şeydālaruñ
Didi ḥaḳḳā bir senüñ tek mübtelāyı görmedüm

Zinde eyler bir cevāb ile göñüller mürdesin
Dōstum la'lüñ gibi dārü'ş-şifāyı görmedüm

İbtidā-yı 'ışḳdan virür bulınur çok ḫaber
Līk ben hergiz bu yolda intihāyı görmedüm

Tañ degül geçse Muḥibbī sīneden müjgān-ı dōst
Kaşları gibi anuñ ben[1744] saḫt yayı görmedüm
Ü1-216a, Ü2-161a, Ü3-187bk, H-58b, AE-167b

2071. Müstef'ilün fe'ûlün müstef'ilün fe'ûlün

Gitsün gümānum eyle didükde[1745] bir tekellüm
Gül gibi itdi ol dem nāz-ıla bir tebessüm

Öldükde aña varam iy bī-vefā dimişsin
'Ahdüñe gel vefā kıl hicr-ile çün ben öldüm

Zülfüñ ḫayāli ile kalmadı uyḫu diyü[1746]
Yüz sürüp işigüñe yaşum ider tazallum[1747]

Ġamze okın[1748] atup yār almak dilerse cānum[1749]
İrdüñ murāda iy dil itdi meger teraḥḥum

Gülzār-ı ḥüsne karşu bülbül gibi Muḥibbī
Tā ṣubḥ olınca zār ol kıl dem-be-dem terennüm
Ü1-216a, Ü2-161b, Ü3-187bk, H-21b, AE-168a

2072. Fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilün

Leylī zülfüñi görelden zār u meftūn olmışam
Çek saçuñ zencīrine zīrā ki mecnūn olmışam

[1743] var niçe biñ: niçe biñ var H
[1744] anuñ ben H: ben anuñ Ü1, Ü2, Ü3, AE
[1745] eyle didükde: iy dōst gel eyle H
[1746] kalmadı uyḫu diyü: uyḫu kalur mı gözde H
[1747] Mısra H'de:
Ṣaḥrā-yı sīnem üzre yir yir belürdi kejdüm
şeklindedir.
[1748] ġamze okın: ġamz okların H
[1749] cānum: cānuñ H

Başuma sevdā-yı zülfüñüñ hevāsı tolalı
Düşüben vādīlere rüsvā-yı hāmūn olmışam

Mıṣr-ı ḥüsnüñ ḥaḳḳıçün iy ḳāmeti servüm benüm
Gözlerüm yaşına bak kim Nīl ü Ceyḥūn olmışam

Evvel iḳrār eyledüm yoluña cān terk itmegi
Gel beni öldür ḥabībüm çünki medyūn olmışam

Gevher-i eşküm dükenmez ne ḳadar ḫarc eylesem
İy Muḥibbī ʿışḳ elinden çün ciger-ḫūn olmışam
Ü1-216b, Ü2-161b, Ü3-191ak, AE-168a

2073. Fâʿilâtun mefâʿilün fâʿilün

Būyını gülşene getürse nesīm
İtmeyem fikr-i ḫuld u ẕikr-i naʿīm

Gelesin nāz-ıla eyā servüm
Pāyuña döke gözlerüm dür ü sīm

Kim ki gördi lebüñ ile zülfüñ
Birine mīm didi birine cīm

Ne ḳadar görse suçı ʿafv eyler
Ḥadd-i ẕātında olsa kimse kerīm

Bu Muḥibbī sözi gevherden yig
Olsa tañ mı çün oldı ṭabʿı selīm
Ü1-216b, Ü2-161b, Ü3-191ak, AE-168a

2074. Feʿilâtün feʿilâtün feʿilün

Niçe bir rūzigāra yalvarayım[1750]
Baña būyuñ ki yāra yalvarayım

Kesmesün nālesini bir laḥẓa
Yüz urup āh u zāra yalvarayım

Beni yakmaya diyü āteş-i ġam
Göz yaşıyla şerāra yalvarayım

[1750] Bu gazelin 2. ve 3. beyitlerinin 2. mısraları Ü2'de yer değiştirmiştir. Müstensih sonra bunun farkına farmış ve düzeltilmesi için metin üzerinde işaretler koymuştur.

Ġarḳ idiser beni gözüm yaşı
İtmeden ol biḥāra yalvarayım

Ola kim yār asa Muḥibbī seni
Baş açup zülfi dāra yalvarayım
Ü1-217a, Ü2-162a, Ü3-191ak, AE-168b

2075. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Niçe yıldur bilmedüñ kapuñda aḥvālüm benüm
Ben perīşānam meger zülfüñ bile ḥālüm benüm

Ġamzeñ okı gelmeyince cān pervāz eylemez
Dōstum nāveklerüñ oldı per ü bālüm benüm

İtmeyince naḳş-ı dehri levḥa-i dilden tırāş
Dimedüñ kim kanda idüñ gel hey abdālum benüm

Māḥ-rūlar yolına ben baş u cān terk eyledüm
Var-ısa gelsün bu devr içinde emsālüm benüm

İtlerümdendür Muḥibbī dise dilber sehv-ile
Artar-ıdı dem-be-dem devletle ikbālüm benüm
Ü1-217a, Ü2-162a, Ü3-191bk, AE-168b

2076. Mefʿûlü fâʿilâtü mefâʿîlü fâʿilün

Āb-ı ḥayāt-ı laʿl-i nigāruñ helākiyem
Dermān ide mi diyü anuñ derdnākiyem

Başum hevāda su gibi yaşum revānedür
Bir serv-ḳad ü lāle ḫaddüñ pāyi ḫākiyem

Görelden ol semen-beri bī-iḫtiyār olup
Tīġ-ı cefā-yı ʿışḳı ile sīne-çākiyem

İtdüm ḳabūl çünki ḫarābātī meşrebin
Her ne ki diye muʿteḳid-i ẕāt-ı pākiyem

Dirler Muḥibbī ʿışḳ yolı ṣaʿbnāk olur
Ben ol yoluñ zamānede bī-vehm ü bākiyem
Ü1-217a, Ü2-162b, Ü3-167a, AE-169a

2077. Mef'ûlü fâʿilâtü mefâʿîlü fâʿilün

Ġamdan hilāle döndi bükildi yine bilüm
Ay oldı görmedüm seni bu şimdi müşkilüm

Dirseñ ki ʿışḳum-ıla nedür ḥālüñ iy faḳīr
Derd ü belā vü mihnet-ile toptolu dilüm

Evvel vefālar eyledüñ āḫir cefā kılup
İtdüñ çü tīġ-ı cevr-ile bagrum dilim dilim

Tā ḥaşr olınca derd-i dilümüñ ḥikāyeti
Olmaz tamām agız açup dirse her kılum

İtme Muḥibbī kuluña gel yok yire ġażab
Sulṭān olan kimesneye lāyık-durur ḥilim[1751]
Ü1-217b, Ü2-142b, Ü3-164ak, AE-159a

2078. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Seyre çıkṣa nāz-ıla serv-i ḫırāmānum benüm
Cūlar olur her yaña bu çeşm-i giryānum benüm

Okumañ Ferhād u Mecnūn kıṣṣasın bir şemmedür
Sıgmaya defterlere ḥāl-i perīşānum benüm

Eşk-i surḫ u rūy-ı zerdüm eyledi sırrum ʿayān
Ẓāhir itdi āh ḫalḳa ʿışḳ-ı pinhānum benüm

Eylerem gelse ḫayālüñ iy meh-i ḫargeh-nişīn
Çeşmümi[1752] ḫayme ṭınāb-ı ḫayme müjgānum benüm

Eksük olmasun Muḥibbī āteş-i dil sīneden
Çün ol āteşdür çerāġ-ı şām-ı hicrānum benüm
Ü1-217b, Ü2-143a, Ü3-164ak, AE-159b

2079. Mefâʿîlün mefâʿîlün feʿûlün

Egerçi başdan ayaga günāhum
Degül ġam çün benüm sensin penāhum

Benüm gibi senüñ yüz biñ kuluñ var
Senüñ gibi benüm yok pādişāhum

[1751] ḥilim: ʿilim Ü3
[1752] çeşmümi: cismümi Ü3

Gözümüñ yaşı ġarḳ itsün zemīni
İrişsün göklere feryād u āhum[1753]

Muḥammed ḥürmetine yā İlāhī
Ṭarīḳ-i müstaḳīmden ırma rāhum

Muḥibbī kemterem ednādan ednā
Yüzini ḫāke sürmiş bir giyāhum
Ü1-218a, Ü2-143a, Ü3-164ak, A-87b, AE-159b

2080. Mefâ'îlün mefâ'îlün fe'ûlün

Meded artmakdadur her gün günāhum
Deñizler yumaya rūy-ı siyāhum

Muḳırram cürmüme inkār ḳılmam
Günāhuma iñen çokdur güvāhum

'Aceb dīvāne-i 'ışḳam ki yaşum
Yazılur kanda döksem[1754] āh şāhum

Komazam tā ölince 'ışḳı elden
Bi-ḥamdi'llāh kim oldur togrı rāhum

Muḥibbī'yi kapuñdan itme maḥrūm
O bir kemter-durur sen pādişāhum
Ü1-218a, Ü2-143b, Ü3-164bk, A-88a, AE-160a

2081. Mef'ûlü fâ'ilâtü mefâ'îlü fâ'ilün

Cevr ü cefā vü miḥneti dāyim çeker dilüm
İki bükildi çekeli ġam bārını bilüm

Sulṭān-ı 'ışḳ vireli tīmār-ı miḥneti
Derd-ile gözlerüm yaşıdur yine ḥāṣılum

İy dil var eyle ḥażret-i yāra şikāyeti
İrmedi dāmenine elüm kaldı müşkilüm

Berbād olurdı āhum ile ḫāk-i ten eger
Yaş dökdügümce tāze-ter olmasa bu gilüm

[1753] Ü3'te bu beyit, mısralarının yerleri değiştirilerek yazılmıştır.
[1754] döksem: baksam Ü3

Yāruñ Muḥibbī göreli ḫaṭṭı ġubārını
Ḥayrānam aña kalmadı hergiz benüm bilüm
Ü1-218b, Ü2-144a, Ü3-164bk, AE-161a

2082. Feʿilâtün feʿilâtün fʿilün

Niçe bir ṣūfī gibi āb içelüm
Sāḳiyā sun berü şarāb içelüm

Çün ḫarābātī olduk ʿālemde
Āşikār anı bī-ḥicāb içelüm

Giceler şevḳ-ile tā ṣubḥa degin
Turmayup oldı māhitāb içelüm

Dili ḫōş idelüm çemende varup
Olmadın bu cihān ḫarāb içelüm

Almaz-ıdı Muḥibbī bāde ele
İñleyüp dimese rebāb içelüm
Ü1-218b, Ü2-144a, Ü3-164bk, A-88a, AE-160b

2083. Mefʿûlü fâʿilâtü mefâʿîlü fâʿilün

Her dem seḥāb-ı āh-ıla bārān olan yaşum
Baḥr-ı ġam içre niçe[1755] mercān olan yaşum

Lü'lü dişi firāḳı-y-ıla dür döken gözüm
Meygūn lebi ḫayāli ile kan olan yaşum

Dökse saçılsa hergiz aña kimse lā dimez
Şāh-ı maḥabbet emriyle ṭūfān olan yaşum

Ḳaddi ḫayāli gelse dile cūlar akıdup
Āḫir yolında cemʿ olup ʿummān olan yaşum

ʿIşḳ āteşi ola ki bir dem sükūn ide
Aksun Muḥibbī derd-ile[1756] dermān olan yaşum
Ü1-219a, Ü2-147b, Ü3-162a, H-70b, A-87b, AE-169a

2084. Mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün feʿilün

Derūn-ı dilde olan dāġı āşikāre kılam
Ola ki derd-i dil-i bī-ḳarāra çāre kılam

[1755] niçe: incü A
[1756] derd-ile: derdüme Ü3, H

Tenümi seyf-i cefā-y-ıla şerḥa şerḥa kılup
Dilümi tīġ-ı ġam-ıla hezār pāre kılam

Bu cevr ü ẓulmı baña sorma kim nihāyeti yok
Sayılmaz anı eger ḥaşre dek şümāre kılam

Bedende dāġlarum yarışur ki gözler idüp
Nigāra her birisinden anuñ neẓẓāre kılam

Muḥibbī olmaz-ımış ʿāşıḳuñ sitāresi çün
Şeb-i ġam içre niçe bir yaşum sitāre kılam
Ü1-219a, Ü2-147b, AE-169a

2085. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Her kaçan yād-ı ruḫuñla kūyuñı mesken kılam
Ḥāşā li'llāh kim varup seyr-i gül ü gülşen kılam

Dīdeler rūşen olurlar göreler zībā yüzüñ
Her kimüñ inkārı vardur ben aña rūşen kılam

Gerçi ki tīġ-ı cefā ġamzeñ bu ḫunum dökmege
Anı ʿizzet ile alup yir aña gerden kılam

Her yañadan leşker-i ġam gelse tutsa ʿālemi
Ġam degül baña varup meyḫāneyi meʾmen kılam

İy Muḥibbī ben ḳanāʿat Ḳaf'ınuñ ʿAnḳā'sıyam
Sanma güncişk gibi meyl-i ḫırmen-i erzen kılam
Ü1-219b, Ü2-147b, AE-169b

2086. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

ʿIşḳuñ-ıla bu dil-i pür-derdi bīmār añladum
İtmeyesin gibi bu derdüme tīmār añladum

Gül yüzüñ şevḳıne cānā bu dil-i şūrīdeyi
Gīceler tā ṣubḥa dek bülbül gibi zār añladum

Bulmadum bir çāre çāre çāre çāre vaṣluña
ʿĀḳıbet bu yolda ben kendümi nā-çār añladum[1757]

Yañılup göstermedüñ bir gün baña mihrüñ yüzin
Sende yok bildüm teraḥḥum iy cefākār añladum

[1757] Bu beyit H'den alımıştır.

Niçe bulam genc-i ḥüsnüñe senüñ ben dest-res
Görinen zülfeynüñi iki ṭaraf mār añladum

Āh u efġānum dirīġā eylemez hergiz es̱er
Saña āhen-dil didüm anuñçün iy yār añladum

Fāriġ-iken geldi nāgeh başuma sevdā-yı ʿışḳ
Geñ cihānı iy Muḥibbī başuma tar añladum
Ü1-219b, Ü2-149a, H-77a, AE-171a

2087. Feʿilâtün feʿilâtün feʿilâtün feʿilün

Luṭf idüp anı ḳabūl itse eger cānānum
Çokdan eyler-idüm yolına terk cānum

Kūh u ṣaḥrāda çalınsa yiridür nevbet-i ġam
Geçdi Ferhād-ıla Ḳays irdi benüm devrānum

Gūş ider yok kime taḳrīr ideyim derd-i dilüm
Şimdi başumdan aşupdur ġam-ı bī-pāyānum

Āh itdükçe gözümden dökilür ḫūn-ı ciger
Zeyn olur lāle vü güller ile her bir yanum

İtmedüñ ḫasta Muḥibbī'ye gelüp çünki devā
Dōstum ölür-isem boynuña düşer kanum
Ü1-220a, Ü2-148a, Ü3-162ak, AE-169b

2088. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

İstemem hergiz göñülden mihrüñi bīrūn idem
Ol sebebden isterem bagrumı her dem ḫūn idem

Bu ʿacebdür ḫalḳ isterler benüm dermānumı
Līk derdümi benüm fikrüm budur efzūn idem

Ḫalḳ-ı ʿālem cümleten bī-ḫōd olalar hem çü ʿūd
Meclis-i ġamda kaçan bu nālemi ḳānūn idem

Zāhidā yitmez mi bilsem saña ʿışḳuma[1758] delīl
Leylī zülfi fikri ile kendümi memnūn idem

Rām olur sanma Muḥibbī fāriġ ol efsāneden
Ṣayd olınmaz ol perī biñ siḥr-ile efsūn idem
Ü1-220a, Ü2-148a, AE-170a

[1758] ʿışḳūma: ʿışḳuña Ü3

2089. Mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün

Yolına bir boyı servüñ gözüm yaşın revān itdüm
Geçersem cümle varumdan ʿaceb mi terk-i cān itdüm

Vefāsın istedügümce cefāya ugradum āḫir
Dili bir bī-vefāya bagladum bāṭıl gümān itdüm

Gezüp taşra beyābānı olup āvāre Mecnūn tek
Belā kuşlarına jūlide mūyum āşiyān itdüm

Güneş gibi egerçi kim felekden yücedür ḳaṣruñ
Kemend-i āha yapışdum żarūrī nerdübān itdüm

Muḥibbī cān u dil her kim virüp bir būsesin alur
Dimez bāzār-ı ʿışḳ içre muḳarrer ben ziyān itdüm
Ü1-220b, Ü2-148a, Ü3-162ak, AE-170a

2090. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Hā atar cevr oḳların ol yār-ı bed-ḫˇāhum benüm
Rūşen itmez göñlümüñ vīrānesin māhum benüm

Sīne ġārından ʿurūc itse felekler saḳfına
Gösterür biñ başlu ejder şeklini āhum benüm

Ehl-i ʿışḳ kūyuña varsa çagrışurlar dād dād
Bī-ḫabersin kullaruñdan hey güzel şāhum benüm

Dōstlar olsam melāmet tañlamañ Mecnūn-vār
Yok özümden olmışam dīvāne āgāhum benüm

Geydi iḥrāmı Muḥibbī gitdi Kaʿbe kūyuña
Ḳıblegāhumsın saña togrıldı bu rāhum benüm
Ü1-220b, Ü2-148b, Ü3-162bk, AE-170a

2091. Feʿilâtün feʿilâtün feʿilâtün feʿilün

Zülfine tolaşup olan dili āvāre benem
Bagrını tīġ-ı cefā-y-ıla kılan pāre benem

Derd-i dil ḥālini ḳaṣd eyleyüben yaraları
Her biri agız açup şerḥ ide dildāra benem

Yine dīvāne gibi şevḳ-ile yanup yakılup
Eyleyen cübbe vü destārını ṣad pāre benem

Umaram rūz-ı cezāda olasın baña şefīʿ
Cürm ü ʿiṣyān-ıla gerçi ki yüzi kara benem

Bu Muḥibbī gibi ʿışḳ āteşi ile her şeb
Tā seḥer şemʿ-ṣıfat tutışan odlara benem
Ü1-220b, Ü2-148b, Ü3-162bk, AE-170b

2092. Mefʿûlü fâʿilâtü mefâʿîlü fâʿilün

Artdı şarāb-ı ʿışḳı içelden melāmetüm[1759]
Tañ mı ziyāde oluban artarsa ḥāletüm

Taşdı temevvüc itdi gözüm yaşı baḥr olup
Līkin bunuñla gitmedi daḫı ḥarāretüm

Saʿd ola yılduzum toga devlet güni başa
Yüz gösterürse baña o mihr-i saʿādetüm

Açmaz şarāb gönlümi ancaḳ leb-i nigār
Anuñla defʿ olur bu dilümden melāletüm

ʿIşḳuñ yolında olsa Muḥibbī eger şehīd
ʿUşşāḳa ola vācib ideler ziyāretüm
Ü1-221a, Ü2-148b, Ü3-163bk, AE-170b

2093. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Şemʿ-veş başum kesildükçe akar yaşum benüm
Yana yana maḥv olup kalmayısar başum benüm

Cānı teslīm eyledüm geçmezdi hergiz minnete
Saña maʿlūm olmadı hergiz içüm taşum benüm

Geldi Ferhād yanuma kesdükde ben kūh-ı ġamı
Ancak olur kūhkenlik içre yoldaşum benüm

Çün viṣālin ārzū eyler göñül bilmez mi kim
Niʿmet-i şāhīye dir mi bir gedā aşum benüm

İy Muḥibbī şiʿr-i pür-sūzum işidilse benüm
Her ṭarafdan ire taḥsīn ile şābāşum benüm
Ü1-221a, Ü2-149a, Ü3-163a, AE-171a

[1759] melāmetüm: melāletüm Ü1 Ü2, AE

2094. Fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilün

Sen mehi hicrān şebinde her kaçan yād eyleyem
Yaş döküp encüm mis̱āl āh-ıla feryād eyleyem

Ol şeh-i ḫūbāna 'āşıḳdur kamu ḫalḳ-ı cihān
Kime 'arż-ı ḥāl idüp kime varup dād eyleyem

Oluban Mecnūn gibi dīvāneler ser-defteri
Ṭarz-ı 'ışḳı ben daḫı bir yüzden ābād eyleyem[1760]

Çün yaşum deryāsınuñ oldı vücūdum zevraḳı
Baña lāzım āhumı şimden girü bād eyleyem

İy Muḥibbī Bī-sütūn'ı kesdi Ferhād añılur
Ben daḫı kūh-ı ġamı kesmekle bir ad eyleyem
Ü1-221b, Ü2-149a, AE-171a

2095. Fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilün

Olayım rüsvā-yı ḫalḳ iy dil budur kāmum benüm
Cānumı hicr odına yakdı dil-ārāmum benüm

Bir yañadan ġam çeker bir yañadan derd ü belā
Bilmezem āḫir n'olısardur serencāmum benüm

Nām u nāmūs istemem yiter baña bed-nāmlık
Añıla tā 'ışḳ ara bu nev'-ile nāmum benüm

'Āşıḳ oldum başuma geldi belā vü derd ü ġam
Miḥnet-ile geçdi sāl u māh u eyyāmum benüm

İy Muḥibbī dāne-i ḫālin görüp bu murġ-ı dil
Bend oldı bilmedi zülfi imiş dāmum benüm
Ü1-221b, Ü2-156b, Ü3-163ak, AE-179b

2096. Fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilün

Görinelden çeşmüme yār-ı perīşānum benüm
Dem-be-dem artmakdadur ḥāl-i perīşānum benüm

Ẓulm gördük kapuña geldük şehā dād isteyü
Kullaruña 'adl kıl devletlü sulṭānum benüm

[1760] Şiirin 3. ve 4. beyitlerinin 2, mısraları Ü2'de yer değiştirmiştir.

Zaḫm-ı tīrin sīnem içre saklasam olmaz ʿaceb
Cān yirine geldi öldür fi'l-mes̱el cānum[1761] benüm

Hicr-ile öldürmeyince vaṣluña irgürmedüñ
Eyledüñ bu nevʿ-ile derdüme dermānum benüm

Yār gördi baḥr-i ʿışḳ içre Muḥibbī ġarḳ olur
Sundı destin didi elden koma dāmānum benüm
Ü1-222a, Ü2-156b, Ü3-163ak, AE-179b

2097. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Kalmadı dilde ḳarārum yandı cānum n'eyleyem
Göklere irişdi āhumdan dumanum n'eyleyem

ʿArż-ı ḥāl itmege yāra bende ṭāḳat kalmadı
Gitdi elden mest-i ʿışḳ oldum zebānum n'eyleyem

İsterem yaşum revān idem gel iy serv-i revān
Söyle aksun mı buyur rūḥ-ı revānum n'eyleyem

Her kişi yāra irür bulur ṭarīḳ-i müstaḳīm
Ben ki gümrāham gidüpdür ḫānümānum n'eyleyem

Pend idüp dirler Muḥibbī eyleme dīvānelık
Ḥālüme komaz beni derd-i nihānum n'eyleyem
Ü1-222a, Ü2-156b, Ü3-163ak, AE-179b

2098. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Egri olmaz kaşlaruña dōstum kec rā disem
Togru olur sözlerüm ḳaddüñe ger bālā disem

Āhum-ıla göz yaşı ḳalbüñe te's̱īr eylemez
Katı göñlüñe müsellem āhen ü ḫārā disem

Sözlerüm rūşen olur gün gibi bürhān istemez
Āfitābum yüzüñe mihr-i cihān-ārā disem

Olalı ok gibi ġamzeñ iy kemān-ebrū senüñ
İtmezem sözde ḫaṭā ger kaşlaruña ya disem

İy Muḥibbī ḫāk-ile yeksān olur āḫir bu ten
Yire yüz sürüp n'ola kendüme ḫāk-i pā disem
Ü1-222b, Ü2-157a, Ü3-163bk, AE-180a

[1761] cānum: şānum Ü3

2099. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Hicrüñ-ile yandum iy yār-ı cefākārum benüm
ʿIşḳuñ-ıla n'olısardur ʿāḳıbet kārum benüm

Vaʿde kılduñ yüzüñi göstermege göstermeyüp
Bülbül-āsā arturursın āh-ıla zārum benüm

Niçe diller baglayup āḫir beni bend eyledüñ
Hīç teraḥḥum itmedüñ iy zülfi ṭarrārum benüm

Gösterüp evvel yüzüñi eyledüñ āḫir nihān
Bu ne şīve bu ne ʿişvedür meded yārum benüm

Gūşe-i ġamda Muḥibbī olalı zār u żaʿīf
Naḳş-ı dīvār-ıla farḳ olmaz ten-i zārum benüm
Ü1-222b, Ü2-157a, Ü3-163bk, AE-180a

2100. Fâʿilâtun mefâʿilün fâʿilün (faʿlün)

Yine ʿālemde bī-vefā sevdüm
Cevri çok yaʿnī pür-cefā sevdüm

Raḥm ide diyü eyledüm ümmīd
Bilmedüm eyleyüp ḫaṭā sevdüm

Cān-ıla kim ki ide derdi ḳabūl
Añlamazam diye devā sevdüm

Zülfi zencīrine virüp göñlüm
Ben baña eyledüm belā sevdüm

Zülfi sevdāsı olmasa serde
Hīç dir mi idüm hevā sevdüm

Olmasa cevrine Muḥib rāżī
Dimez-idi anı çerā sevdüm
Ü1-223a, Ü2-157a, Ü3-164a, AE-180b

2101. Feʿilâtün feʿilâtün feʿilâtün feʿilün

Ṭarf-ı bāġ u çemen ü āb-ı revān bāde vü cām
Sāḳī-i gül-ruḫ olursa olur ol ʿiyş tamām

Künc-i mescidde n'ola zāhid ola mest-i semā'
Der-i meyḫānede ol ẕevḳ irişür baña müdām

Bende düşsem ne 'aceb ḫālini zülfinde görüp
Kanda kim dāne göre murġ olur beste-i dām

Müşkil-i 'ışḳı sakın söyleme ehl-i ḫırede
Nükte-i ḫāṣı revā mı işide her bir 'avām[1762]

Mescid-i ḥüsnine bakdum kaşı miḥrābında
Ṣaf olup ġamzesi mestāne gözi olmış imām

Senden özge baña yok 'ālem içinde bir şāh
Var işigüñde benüm gibi senüñ niçe ġulām[1763]

Tīġuñı çekme Muḥibbī'yi dü-nīm eylemege
Bilmiş ol ġamzelerüñ eyledi ol işi tamām
Ü1-223a, Ü2-157b, Ü3-164a, AE-180b

2102. Fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilün

Dün gice çün muṣḥaf-ı ḥüsnüñ açup fāl eyledüm
Cīm-i zülfüñ geldi anı devlete dāl eyledüm

Tekye-i 'ışḳa girüp yidüm ġamuñ esrārını
Bir ḳalender meşrebem kendümi abdāl eyledüm

Pūte-i 'ışḳ[1764] içre yakdum nār-ı 'ışḳa cān u dil
Ġıll u ġışdan küllī cismüm zer gibi ḳāl eyledüm

Yanmasun sūz-ı dilümden elde diyü nāmeyi
Ter idüp yaşumla andan yāra irsāl eyledüm

Ola mı[1765] ṣayyād çeşminden göñül murġı ḫalāṣ
Dām-ı zülfinde Muḥibbī niyyet-i ḥāl[1766] eyledüm
Ü1-223b, Ü2-157b, Ü3-164b, H-67a, AE-181a

2103. Müstef'ilün fe'ûlün müstef'ilün fe'ûlün

Kılmaz baña naẓar āh bir tünd-ḫūyı sevdüm
Tīġ-i sitem elinde bir ceng-cūyı sevdüm

[1762] avām: 'ām Ü3
[1763] Bu beyit Ü3'te yoktur.
[1764] pūte-i 'ışḳ: pūte-i hicr H
[1765] ola mı: olmadı Ü3
[1766] niyet-i ḥāl: ḳaṣd çün ḫāl H

Mecnūn'dan olsa tañ mı derdüm benüm ziyāde
Ol leyli-zülfe bakdı ben müşg-būyı sevdüm

Sīnemde serv elifdür dāġum baña gül oldı
Gördüm o serv-i ḳaddi gül gibi rūyı sevdüm

'Aynuma ẕerre küḥli ekmek baña gerekmez
Gözüm açup yumınca ol ḫāk-i kūyı sevdüm

Dil derdine Muḥibbī gördüm devā bulınmaz
Nūş itmege anuñçün cām u sebūyı sevdüm
Ü1-223b, Ü2-158a, Ü3-163a, H-71b, AE-181a

2104. Mef'ûlü fâ'ilâtü mefâ'îlü fâ'ilün

Derd ü belā-yı 'ışḳ-ıla ġāyet de dil-ḫoşam
Ġamz oklarıyla ya'nī ki toptolu terkeşem

Cür'añ içeli leblerüñe meyl ider göñül
'Ayb olmasun yanuñda ki ġāyetde ser-ḫoşam

Cevlānlar idüp eyleme 'uşşāḳı pāy-māl
Didüm didi ki olmaz 'aceb atı serkeşem

Cevr ü cefāña niçe taḥammül ider bu dil
Āhen-dilem meger ki cihānda yāḫūd taşam

Zülfüñ ṣabā yili ki perīşān idince āh
Gördükçe anı ben daḫı ġāyet müşevveşem

Sulṭān-ı 'ışḳ gelse kaçar pādişāh-ı 'aḳl
Mümkin degül-durur ki ben anuñla savaşam

Altun suyıyla şi'r-i Muḥibbī'yi yazalar
Zer-dūz-vār ṣan'at-ı naẓm içre zer-keşem
Ü1-224a, Ü2-158a, Ü3-164b, AE-181a

2105. Fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilün (fa'lün)

Yüzüñi göreliden 'ışḳuñ-ıla ḥayrānam
Düşüben vādīlere derd-ile sergerdānam

Üstüḫᵛān kaldı tenümde ġam-ı hicrüñle hemān
Emr kıl seglerüñe ola benüm mihmānum

Eyle zindān-ı ġamuñdan beni luṭf ile ḫalāṣ
Çāre vaṣl oldı baña eyle benüm dermānum

Gördi kūyında gözüm yaşını raḥm itdi o dem
Gül-i ḫandān gibi açıldı birez cānānum

Cür'añı sun bu Muḥibbī'ye düşürme ḫāke
Teşne-dildür aña raḥm eyle benüm sulṭānum
Ü1-224a, Ü2-158b, Ü3-163bk, AE-181b

2106. Fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilün

Her kaçan şem'-i cemālüñi görem yana varam
Cān atup bāl ü peri yakmaga pervāne varam

Umaram zülfüñ-ile cān u dili bend idesin
Olmaga ḥabs-i ebed çāh-ı zenaḫdāna varam

Gözüme küḥl ideyim baña yiter ḫāk-i deri
Tūtiyā ecli içün sanma Ṣıfāhān'a varam

Derdüñ-ile güzelüm olalı me'nūs göñül
Derdüñi sanma koyup isteyü dermāna varam

Şöyle mest itdi Muḥibbī beni cām-ı leb-i yār
Böyle rüsvā[1767] umaram maḥşere mestāne varam
Ü1-224b, Ü2-149b, Ü3-175bk-188ak, AE-171b

2107. Fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilün

Sīnede konmış emānetdür ezelden cān benüm
Vireyim tek bir işāret eylesün cānān benüm

Müstedām olsun gözümüñ yaşı egler göñlümi
Ḥālüme raḥm idüp aglar dīde-i giryān benüm

Gülşen-i ḥüsninde zār itdi bu göñlüm murġını
Gül gibi güldi yüzüme ol gül-i ḫandān benüm

Dōstum vaṣluñ ümīdine bu göñlüm şāddur
Ẕerre deñlü 'aynuma gelmez bugün hicrān benüm

Şi'r-i pür-sūzumla tutışdı Muḥibbī cān u dil
Raḫt u baḫtum oda yakdı defter ü dīvān benüm
Ü1-224b, Ü2-149b, Ü3-188bk, AE-172a

[1767] böyle rüsvā: mest ü rüsvā Ü3

2108. Mefâʿîlün mefâʿîlün feʿûlün

Uyaldan yāra bu ḳalb-i ḥazīnüm
Görinür yir yir āh-ı āteşīnüm

Gözüm yaşını bir dem silmek ile
Olupdur ġarḳ-ı ḫūn bu āsitīnüm[1768]

Ne ġam kāfir gözüñ alsa dil ü cān
Selāmet kala yiter baña dīnüm

Görüp agzuñ miyānuñ kaldı ʿāciz
Anı görmekde ʿaḳl-ı ḫurde-bīnüm

Muḥibbī dā'imā artur niyāzuñ
Görürsin nāz ider çün nāzenīnüm
Ü1-225a, Ü2-149b, Ü3-175bk-188bk, AE-171b

2109. Mefʿûlü fâʿilâtü mefâʿîlü fâʿilün

Dikdüm feżā-yı sīneme çün āhdan ʿalem
Çekdi sipāh-ı ʿışḳı yine pādişāh-ı ġam

Aḥvālümi kim ola benüm yāra ʿarż ide
Döymez firāḳ āteşine defter ü ḳalem

Cānān yolında her ne gelürse gelür sürūr
Ger tīġ-ı ḳahr u cevr ü ger ḫançer-i sitem[1769]

İtdüm o serv ayagına gözüm yaşın revān
Gelmez kenāra n'eyleyem ol yār-ı muḥterem

Dil virmegil Muḥibbī cihāna vefāsı yok
N'oldı Sikender'e naẓar it kanda gitdi Cem[1770]
Ü1-225a, Ü2-150a, Ü3-180a-188bk, AE-172a, S2-104b

2110. Mefâʿîlün mefâʿîln mefâʿîlün mefâʿîlün

Uşatdum şīşe-i ʿaḳlı be-küllī tār u mār itdüm
Maḥabbet cāmını içdüm melāmet iḫtiyār itdüm

[1768] āsitīnüm: āteşīnüm Ü3-188bk
[1769] Mısra S2'de:
Ger nāvek-i cefā vü eger ḫançer sitem
şeklindedir.
[1770] Mısra S2'de:
N'oldı göre Sikender ü Dārā vü n'oldı Cem
şeklindedir.

Hümā gibi uçar gördüm felek saḳfında ol māhı
Salup himmetle dil bāzın anı alup şikār itdüm

Gülistān-ı cemāl içre görelden sen boyı servi
Gözüm yaşını pāyuña akıtdum cūybār itdüm

Didiler ʿāşıḳa ṣabr eylemek yāḫūd sefer lāzım
Didüm çün ṣabra ṭāḳat yok hemān terk-i diyār itdüm

Muḥibbī sakladum gerçi bu sırr-ı ʿışḳı sīnemde
Anı āḫir bu āhumla cihāna āşikār itdüm
Ü1-225b, Ü2-150a, Ü3-189a, AE-172a

2111. Mefâʿilün mefâʿilün mefâʿilün feʿilün

İrişdi mevsim-i gülde celīs-i bāde olam
Ḳadeḥ el üzre tutup gül gibi küşāde olam

Didüm ḫayālüñi görem neden görinmeyesin
Didi bu söze ne ʿaceb ben ki perī-zāde olam

Bir iki cām-ı ṣafā baḫş eyle ḥużūra varam
Ne yāda minnet idüp ne ḫod āşināda olam

Göñül züccācesine cām-ıla ṣafā virüben
Ḫurūş u cūş ile deryā gibi ṣafāda olam

Ezelden cān-ıla cānān Muḥibbī biliş imiş
Çün eyledür ya ne ḥacet ki ben arada olam
Ü1-225b, Ü2-150b, Ü3-172b-189b, AE-172b

2112. Mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün

Cefālar eylese her dem dili fermāna tapşurdum
Kula ne iḫtiyār olsun kamu sulṭāna tapşurdum

Ḫadeng-i ġāmzeñe karşu siper kılsam n'ola sīnem
Müjeñ tīri irişdükçe anı kalkana tapşurdum

Bahār-ı ḥüsnüñe karşu hilāl ebrūlaruñ gördüm
Didüm kim ġarra olmışdur yaşum bārāna tapşurdum

Diledüm ser-te-ser ʿālem muʿaṭṭar ola bū ile
Didüm tār eyle gel zülfüñ getürdüm şāne tapşurdum[1771]

[1771] Bu şiir, Ü3 nüshasında166b ve 189a varaklarında olmak üzere iki defa yazılmıştır. 4. beyit Ü3-166'den, 6. beyit NO'dan alınmıştır.

Gözüm yaşını tesbīḥ itdi dil tekrār ider ẕikrüñ
Kimisin dürre beñzetdüm kimin mercāna tapşurdum

Selāmet ol yüri zāhid melāmet ʿāşıḳuñ faḫrı
Yıkılmış göñlümi sanma ben ad u sana tapşurdum[1772]

İder esrār-ı ʿışḳı fāş gördüm bu gözüm yaşı
Gözümden redd idüp ol dem döküp dāmāna[1773] tapşurdum

Muḥibbī gözlerüm yaşın idüp cūlar gibi āḫir
Ḳarār itsün diyü anı dil-i ʿummāna tapşurdum

Ü1-225b, Ü2-150a, Ü3-166b, 189a, NO-112b, AE-172b

2113. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Kākülüñden dem mi vardur kim perīşān olmayam
Serv ḳaddüñ añılup yā zār u giryān olmayam

Bu dil-i dīvāne tutmaz vādī-i ġamda ḳarār
Āh idüp tā derd-ile çāk-i girībān olmayam

Zār zār ol iy dil-i şūrīde var nālişler it
Ol gül açılmaz eger gülşende nālān olmayam

Bir kara yazu-y-ımış geldi ġubār-ı ḫaṭṭ-ı dōst
Hīç olur mı kim añup ben anı ḥayrān olmayam

İy Muḥibbī yār yagdursa eger seng-i cefā
Ol cefāya baş açam hergiz gürīzān olmayam

Ü1-226a, Ü2-150b, Ü3-176b-189b, AE-173a

2114. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Toptolu gūş-ı cihān āh u fiġānumdur benüm
Söylenen dillerde şimdi dāsitānumdur benüm

Cān virürsem ġamzesine karşu ben olmaz ʿaceb
Ol gözi cellād çün kim dilsitānumdur benüm

Gīceler tā ṣubḥa dek tañ mı tutışsam şemʿ-veş
ʿIşḳ-ıla evvel yanan başdan zebānumdur benüm

[1772] 6. beyit Ü3-189a'da, 7. beyit ise sadece Ü3-166b'de yoktur.
[1773] döküp dāmāna: edebi āmāna Ü1

Leblerinde ḫaṭṭı sandum geldi cānum agzuma
Sāye-i ebrū-y-ımış bildüm gümānumdur benüm

İy Muḥibbī tañ mı görinse yüzi çarḫuñ kebūd
Dem-be-dem aña ʻurūc iden duḫānumdur benüm
Ü1-226a, Ü2-1551a, Ü3-176ak-189ak, AE-173a

2115. Fâʻilâtun fâʻilâtun fâʻilâtun fâʻilün

Yiyeli esrār-ı ʻışḳı ben senüñ ḥayrānuñam
Her ne emr itseñ şehā ben bende-i fermānuñam

Her seḥergeh gül gibi tañ mıdur olsañ şādmān
Girye ile gülşen-i ḥüsnüñde çün nālānuñam

ʻAḳla tābiʻ her kişi dil baglamaz meh-rūlara
İy saçı leylā senüñ mecnūn u sergerdānuñam

Bir iken günden güne bu derdümi on eyledüñ
Dimedüñ iy dil ṭabībi derdüñe dermānuñam

Kaʻbe-i kūyuñ Muḥibbī'ye müyesser oldı çün
Gel ḳabūl eyle kapuñda cān-ıla ḳurbānuñam
Ü1-226b, Ü2-151a, Ü3-179ak-189ak, BY-90b, AE-173a, S2-103b

2116. Fâʻilâtun fâʻilâtun fâʻilâtun fâʻilün

Niçe bir ẕikr eyleyüp laʻl-i lebüñ sekrān olam
Ya niçe[1774] esrār-ı ḫaṭṭuñ ẕikr[1775] idüp ḥayrān olam

Eyleme ʻışḳuñ beyābānında sergerdān beni
Kaʻbe'dür kūyuñ şehā ben isterem ḳurbān olam

Bulmışam göñlüm ḫarābında viṣālüñ gencini
N'eylerem maʻmūrlık şimden girü vīrān olam

Ḥüsn gülzārında tek sen ḫande eyle gül gibi
Karşuña ben ebr-veş yaşlar döküp bārān olam

İy Muḥibbī bezm-i ġamda ḫūn-ı dil nūş eyleyüp
Yaraşur tā ṣūbḥ olınca ney gibi nālān olam
Ü1-226b, Ü2-151a, Ü3-189ak, H-91a, AE-173b

[1774] ya niçe: niçe bir H
[1775] ẕikr: fikr H

2117. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Yüz cefā biñ cevr ol nā-mihribāndan görmişem
Görmedi ḳahr u sitem bir kes ben andan görmişem

Biñ zebānum olsa taḳrīr itmeye derd-i dilüm
Ben ki ol ḫūn-rīz ü āşūb-ı zamāndan görmişem

Ġayrılar luṭfın görür cān niçe ārām eylesün
Cevr-i bī-dādı ki ol ārām-ı cāndan görmişem

Arżı eşküm ġarḳ idüp eflāki āhum ḫarḳ ider
Bu belā vü[1776] derdi ol iki yamandan görmişem

İy Muḥibbī sormagil derdüm idersin āşikār
Yüz cefā biñ cevr ol nā-mihribāndan görmişem
Ü1-227a, Ü2-151b, Ü3-180b-189bk, BY-91b, AE-173b

2118. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Niçe yıl meyḫāne ḫıştını bālīn eyledüm
Tā ki ṭavr-ı rind-i mey-ḫ᷾ārı ben āyīn eyledüm

Toldurup ḫūn-ı cigerle kāse-i çeşmi müdām
Sanmañuz dil āteşin āh-ıla teskīn eyledüm

Gīceler vird ü duʿā-yı ḳudsiyānı işidüp
Ṣubḥa dek el kaldurup ṣıdḳ-ıla āmīn eyledüm

Bu ümīd-ile ki mihr-i enverüm menzil ide
Sīne burcın āteşīn eşkümle pervīn eyledüm

Mār zülfinüñ ḫayāli gitmese dilden ne tañ
İy Muḥibbī sīnemi ben aña çün in eyledüm
Ü1-227a, Ü2-151b, Ü3-187bk, AE-174a

2119. Mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün

Gelem diyübeni gitdi baña ol yüzi māh aḫşām
Ki hey bī-çāre tīz olsun dilüñden eyle āh aḫşām

Biri gelse biri gider aña şems ü ḳamer dirler
Olupdur yüzüñe ʿāşıḳ gelürler ṣubḥ u gāh aḫşām

[1776] bu belā vü: bunca miḥnet Ü3-180b

Didüm şem'-i cemālüñe neden bī-dilleri yakduñ
Yakar pervānesin didi olıcak şem' gāh aḫşām

Cemālüñi görem diyüp şeb-i zülfüñe dil virdi
Başında dūd-ı āhından geyüp bir şeb-külāh aḫşām

Güneş ruḫsārını yāruñ Muḥibbī görmege varsa
Sitārem baña göstermez olur ol dem siyāh aḫşām
Ü1-227b, Ü2-151b, Ü3-188a, AE-174a

2120. Fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilün

Cāme-i sebz-ile bir şīrīn zebānum var benüm
Var mıdur agzı diyü līkin gümānum var benüm

Gör o ẓālim kanumı dökdi yine inkār ider
Bakatursun ḫançeri agzında[1777] kanum var benüm

Her ne deñlü ḳaşruñ iy meh-rū felekden yücedür
Çıkmaga āhum kemendiyle figānum var benüm

Hafta olur görmezem gün yüzini aylar geçer
Āh kim bir mihri yok nā-mihribānum var benüm

İy Muḥibbī sīne ṣaḥrāsında gel ḳıl dil nişān
Çün atar ġamz okların[1778] kaşı kemānum var benüm
Ü1-227b, Ü2-152a, H-91b, AE-174a

2121. Mef'ûlü fâ'ilâtü mefâ'îlü fâ'ilün

Bir lāle ḫād hevāsına rengīn ġazel didüm
Medḥ eyleyüp göziyle kaşın bī-bedel didüm

Bālā ḳadini serve dehānını ġoncaya
Beñzetdüm anı līk be-ġāyet güzel didüm

Gel bir naẓar eyā kaşı ya yanuma benüm
Bagrum ḫadeng-i ġamzelerüñ birle del didüm

'Uşşāḳa kıldı būselik içre muḫālefet
Uymaz uṣūle eyleme böyle 'amel didüm

[1777] agzında: yüzinde Ü1, Ü2, AE
[1778] ġamz okların: ġamze okın Ü1, Ü2, AE

ʿIşḳuñ rumūz u nüktesini sordılar baña
Bunı cihānda itmedi bir kimse ḥal didüm

Dil tekyesine derd-ile ġam geldi añsuzın
Yanuma anları okuyup sanki gel didüm

Görüp Muḥibbī ḫaṭṭını ḫaddinde dilberüñ
Uşbu cemāl-i ḥüsne viriser ḫalel didüm
Ü1-228a, Ü2-152a, Ü3-188a, AE-174b

2122. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Bāġ-ı ḥüsnüñe gözüm yaşını bārān eylesem
Gül yüzüñe karşu bülbül gibi efġān eylesem

Geh lebüñ ẕikr eyleyüp mest eylesem bu göñlümi
Geh ḫayāl-i ḫaṭṭuñ ile cānı ḥayrān eylesem

Dāġlardan sīnem üzre dīdeler peydā idüp
Gīce gündüz gülşen-i ḥüsnüñi seyrān eylesem

Kanumı mestāne çeşmüñ içdügince iy ṣanem
Mā-ḥażar bu bagrumı ben saña biryān eylesem

Bir saçı leylāya bend idüp dil-i dīvāneyi
İy Muḥibbī ʿışḳ ara Mecnūn'a aḳrān eylesem
Ü1-228a, Ü2-152a, Ü3-188b, H-93a, AE-174b

2123. Feʿilâtün feʿilâtün feʿilâtün feʿilün

Sāḳīya bāde getür ʿıyş[ı] müdām eyleyelüm
Gülşen içinde varup bāġı maḳām eyleyelüm

İçüben boş[1779] idelüm işbu[1780] felek küplerini[1781]
Dehr[1782] meyḫānesine süciyi em eyleyelüm

Zühreyi muṭrib-i meclis idelüm ṣoḥbete gel
Ḳameri bende vü ḫurşīdi ġulām eyleyelüm

Bu göñül murġını ger diler-iseñ ṣayd idesin
Ḫālüñi dāne dizüp zülfüñi dām eyleyelüm

[1779] boş: nūş Ü1, Ü2, Ü3, AE
[1780] işbu: devr-i Ü1, Ü2, Ü3, AE
[1781] küplerini: Ü1, Ü2, Ü3, AE
[1782] dehr: Ü1, Ü3, AE

Gel Muḥibbī idelüm meclise meh-rūları cem'
Ṣoḥbeti ya'nī bugün dār-ı selām eyleyelüm
Ü1-228b, Ü2-152b, Ü3-188b, H-89a, AE-175a

2124. Fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilün

Cāme-i zer-baft-ile dün ol nigārı görmişem
Serv gibi salınur-iken ben o yārı görmişem

Gülşen-i ḥüsnüñde cānā gīceler bülbül-ṣıfat[1783]
Ṣubḥ olınca anda niçe āh u zārı görmişem

Baḥr-ı 'ışḳa bād-ı āhumla bu göñlüm zevraḳın
Salalıdan dōstlar sanmañ kenārı görmişem

Didi cevr itdüm cefā kıldum daẖı uslanmaduñ
Her ne didüñ ḥaḳ buyurduñ didüm arı görmişem

İy Muḥibbī ġıll u ġışdan niçesi ḳal olmayam
Pūte-i hicr içre ben zer gibi nārı görmişem
Ü1-228b, Ü2-152b, Ü3-188ak, H-101a, AE-175a

2125. Fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilün

Kandasın iy cevri çok yār-ı cefā-sāzum benüm
Şīve vü nāzı ko hey pür-şīve pür-nāzum benüm

Esb-i nāz üzre yine mesṯāne çeşmüñ tīġ alup
At salup 'āşıḳlaruñ çignetme şahbāzum benüm

Saña irmez mi 'āceb çarẖa irişür nālişüm
Çagurup āh eylesem disem perī-nāzum benüm

Pāyuña ko yüzini sürsün yaşum cūlar gibi
Kılma ser-keşlik aña serv-i ser-efrāzum benüm

Yār küyında Muḥibbī işidüp nālem dimiş
Bülbül-i pür-nālişüm[1784] gūyā nevā-sāzum benüm
Ü1-229a, Ü2-152b, Ü3-177ak-188a, AE-175b

2126. Fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilün

Var mıdur bilsem ẖaber nā-mihribānumdan benüm
Yakdı bagrum hicr ara dāġ-ı nihānumdan benüm

[1783] bülbül-ṣıfat: bülbülleyin H
[1784] bülbül-i pür nālişüm: 'andelībüm bülbülüm Ü3-177ak

Ḳabrüm üzre göresiz ger bite ḫūnīn lāleler
Dāġı bagrumdan nişāndur rengi kanumdan benüm

Çār ebrū tīri bir sīmīn-beden maḥbūb iken
Gelmedi pehlūma derdā çıkdı yanumdan benüm

İy ṣabā āvāre göñlüm kanda gitdi bilmezem
Bir ḫaber vir Tañrıçün[1785] ol nā-tüvānumdan benüm

İy Muḥibbī gülşen-i ḥüsninde yāruñ ṣubḥa dek
Uyımaz bülbül gibi kimse fiġānumdan benüm
Ü1-229a, Ü2-153a, Ü3-190b, H-74a, AE-175a

2127. Mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün

Viṣālüñ gencine gerçi irişmeyüp faḳīr oldum[1786]
Firāḳuñ mülkine şāhum bi-ḥamdi'llāh emīr oldum

Cihānuñ bāġ u rāġından ferāġat eyledüm düpdüz
Velī sen serv-i raʿnāya dil ü cāndan esīr oldum

Cihāna pādişāh-iken kul olmaḳ saña faḫrumdur
Kapuñda bende olaldan şeh-i gerdūn-serīr oldum

Bu dehre sıgmaz-iken dil ki nāgāh ʿışḳa duş oldı
Maḥabbet ḫāksārında düşüp yavlaḳ ḥaḳīr oldum

Olaldan Ḫusrev'i Rūm'uñ Kemāl'e irdi eşʿārum
Muḥibbī luṭf-ı ṭabʿumla ne tañ disem ẓahīr oldum
Ü1-229b, Ü2-153a, Ü3-190ak, AE-175b

2128. Fâʿilâtun mefâʿilün fâʿilün

N'eyleyem āh pür-cefā sevdüm
Ṭāliʿümdür ki bī-vefā sevdüm

ʿĀşıḳ oldum hemān kulakdan aña
Olmadan daḫı āşinā sevdüm

Var günāhum beni ger öldürmeye
Evvel ol şāhı ben gedā sevdüm

[1785] vir Tañrıçün : Tañrı içün Ü1, Ü2, Ü3, AE
[1786] Bu gazelin 2. ve 3. beyitlerinin 2. mısraları Ü2'de yer değiştirmiştir. Bu hatayı fark eden müstensih söz konusu mısraların yerlerinin değişmesi gerektiğini metnin üzerinde koyduğu işaretle belirtmiştir.

Baña ṭaʿn itme zāhidā saña ne
Anı ben sevmedüm veyā sevdüm

Yiridür oklara dikerse beni
Ġamzesi tīr ü kaşı ya sevdüm[1787]

Ḫasteyem iy Muḥibbī itme ʿilāc
Çünki ben yār-ı bī-devā sevdüm
Ü1-229b, Ü2-153b, Ü3-190ak, AE-176a

2129. Feʿilâtün feʿilâtün feʿilâtün feʿilün

Ḫūn-ı dilden yazayım ḥālümi dildāra didüm
Ola kim derd-i dilüme ola bir çāre didüm

Dem-i eşkümle ġam-ı derdümi çehremde yazup
ʿArż-ı ḥāl itmek-içün göndereyim yāra didüm

Gözümüñ karasını ḥall ideyim eşküm-ile
Yārı bu nevʿ-ile görmege ola çāre didüm

Didügümce baña raḥm eyle gel iy āfet-i cān
Ḫançer-i cevr-ile san yüregümi yara didüm

İy ṭabīb-i dil ü cān ola ki tīmār idesin
Bu Muḥibbī kuluñuñ derdine bir pāre[1788] didüm
Ü1-230a, Ü2-112a, Ü3-169ak

2130. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Nār-ı āhuñ dikdi iy dil göklere zerrīn ʿalem
Pādişāhısın cihānuñ saña degdi mülk-i ġam

Bezm-i ġamda firḳatiyle gīceler tā ṣubḥa dek
İçerem ben ṣāġar-ı çeşmümle ḫūnı dem-be-dem

Deyr içinde dilegüm budur ki anı taş ola
Ger senüñle dōstum daʿvā-yı ḥüsn ide ṣanem

Ḥamdü-lillāh kim irişdi lebleri tiryākine
ʿAḳreb-i zülfi seminden iy göñül saña ne ġam

[1787] Bu beyit Ü3'te yoktur.
[1788] pāre: çāre Ü3

İy Muḥibbī çünki ʿāşıḳsın saña eksük degül
Geh cefā vü gāh cevr ü geh belā gāhī sitem
Ü1-230a, Ü2-113a, Ü3-169ak

2131. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Ben ki bir şīrīn lebüñ Ferhād-ı sergerdānıyam
Dāğlarla sanasın kūh-ı belā kaplanıyam

Öldürürse emr anuñdur dirgürürse ḥükm anuñ
Her ne kim kılsa ben anuñ bende-i fermānıyam

Ḥayret aldı dilberi gördi cünūnum ḥālini
Ol baña ḥayrān ise ben de anuñ ḥayrānıyam

Merdüm-i çeşmüm döker pāyına her dem gevherin
Hīç dükenmez niçe yıldur ṣanki gevher kānıyam

Eşk-i çeşmümdür sipāhum sīne ṭabl āhum ʿalem
Ḥamdü-lillāh kim bugün mülk-i ġamuñ sulṭānıyam

Levḥ-i dilde ḫūblar taṣvīrini naḳş ideli
Kim ki gördiyse beni didi ki Mānī s̱ānīyem

Ḥasretinden iñlerem bir gül-ruḫuñ şām u seḥer
Şimdiki ʿaṣruñ Muḥibbī bülbül-i nālānıyam
Ü1-230b, Ü3-170b

2132. Mefʿûlü mefâʿîlü mefâʿîlü feʿûlün

Ol şāh-ı cihān oldı çü ben bendeye hem-dem
Daḫı yine ben ʿālem içinde çekerem ġam

Cürm-ise eger cān u göñülden seni sevmek
ʿAfv it ki kaçan ola ḫaṭā işlemez ādem

Bu ḫasta göñül irmez-ise vaṣluña cānā
Cān virse gerek yoluña çün kaldı hemān-dem

Dil hicr-i leb-i laʿlüñ ile ölse gerekdür
Ger laʿlüñ aña ẕerre ḳadar itmez-ise em

Göreli ḫam-ı zülfüñi cānā bu Muḥibbī
Zülfüñ gibi ḳaddini hemān eyledi ol ḫam
Ü1-230b, Ü3-170a

2133. Feʿilâtün feʿilâtün feʿilâtün feʿilün

Vaḳt-i gül irdi yine niyyet-i gülzār idelüm
Āh u feryād-ıla bülbülleri hem zār idelüm

Alalum lāle gibi sāġarı elden komayup
Varalum gülşene bir tāze güli yār idelüm

Niçe bir zülfi hevāsına yilüp şām u seḥer
Dili Manṣūr-ṣıfat zülfine berdār idelüm[1789]

Laʿli yādına gelüñ sāġar-ı ḫamrā çekelüm
Rūz u şeb fikri ile cānı giriftār idelüm

Çün Muḥibbī ele girmez n'idelüm saʿy-ile yār
Gele dervīş olalum niçeye dek ʿār idelüm
Ü1-231a, Ü3-169a, M-62a

2134. Mefâʿîlün mefâʿîlün feʿûlün

Bildi çün sevdügümi ol māhum
Yuʿrefu'l-mücrimīne bi-sīmāhum

Yanalı sīnem içre āteş-i ʿışḳ
Çıkar oldı depemden āh āhum

Benüm āhum irişdi nüh felege
İremedi saña iy yüzi māhum

Kūyuñe varduguma dün gice āh
Kanlu yaşumla bellüdür rāhum

Geçdi ḥadden Muḥibbī cevr-i nigār
Meger inṣāf vire Allāh'um
Ü1-231a, Ü2-109a, Ü3-169bk

2135. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Ney gibi bagrı delinmiş bir belā-keş ʿāşıḳam
Cān-ıla dilberlerüñ yolında ammā ṣādıḳam

Gerçi hicrān eyledi ʿālemde sergerdān beni
Dōstlar ʿAẕrā ġamın çekmekde gūyā Vāmıḳ'am

[1789] Gazelin bu mısradan önceki kısmı varak eksikliğinden dolayı M'de yoktur.

Dōstum cevr ü cefāñı sen baña gördüñ meḥel
Ger vefā kılup teraḥḥum eyleseñ de lāyıḳam

Cür'a-i cām[ı] lebüñden çün ezel nūş eyledüm
Ol zamāndan daḫı mestem beni sanmañ ayıkam

Ḥayret[1790] içre kim sorarsa bu Muḥībbī ḥālini
Ney gibi bagrı delinmiş bir belā-keş 'āşıḳam
Ü1-231b, Ü3-169bk

2136. Fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilün

Her kaçan eş'ārum içre leblerin yād eyleyem
Niçe şīrīn lebleri bu yolda Ferhād eyleyem

Pādişāh olduñsa cānā Tañrı'dan korkmaz mısın
Niçeye dek āsitānuña varup dād eyleyem

Yanayım pervāne-veş şem'-i cemālüñ nūrına
Cān virüp 'uşşāḳ ara ben daḫı bir ad eyleyem

Sūz-ı dilden bezm-i ġamda korkaram āh itmege
'Ālemi oda yakup ḫākini berbād eyleyem

İy Muḥibbī ḥasretinden ol gülüñ bülbül gibi
Gīceler tā ṣubḥ olınca āh u feryād eyleyem
Ü1-231b, Ü3-169bk

2137. Fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilün

Çeşmini fitne anuñ ġamzesin āfet gördüm
Serv irmez ḳaddine anı ḳıyāmet gördüm

Ḫᵛābda nūş kılup la'l lebi cür'asını
Uyarup kendüzümi mest ü melāmet gördüm

Ne ḳadar yagdursa dildār cefā taşlarını
Baña miḥnet sanur ol ben anı rāḥat gördüm[1791]

Görmedüm bir aña beñzer yüzi gül alnı ḳamer
Geşt idüp 'ālemi eṭrāfı tamāmet gördüm

Kaşı miḥrābına geçmiş ne āceb çeşm-i nigār
Kankı meẕhebde bu var mest-ile imāmet gördüm

[1790] ḥayret: ḥasret Ü1
[1791] Bu beyit Ü3'te yoktur.

Rūz-ı hicrāna şükür irdi Muḥibbī pāyān
Ḥamdü-lillāh yüzini sag u selāmet gördüm
Ü1-232a, Ü2-153a, Ü3-191a, AE-176a

2138. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Ḫum dibin mesken idindüm çünki ṣāḥib-bādeyem
Ol sebebden ġuṣṣa vü ġamdan bugün āzādeyem

Kaʿbe-i kūyuñ nigārā mesken olmışdur baña
Andan artuk bir yirüm yokdur ġarīb üftādeyem

Acıdugumdan gözüm yaşın bırakdum yirlere
Dir beni ḫᵛor eyleme ben daḫı merdüm-zādeyem

Laʿl-i nābuñ cürʿasından şöyle mest itdüñ beni
Dōstum ayılmazam ben nite kim dünyādayam

Zülfinüñ sevdāsına çünki tolaşdı cān u dil
İy Muḥibbī kurtılış yokdur uzun sevdādayam
Ü1-232a, Ü2-153b, Ü3-176bk-191b, M-61b, AE-176b

2139. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Göklere irişdi gerçi āh u efġānum benüm
Saña irişmez n'idem iy māh-ı tābānum benüm

Bilmedüñ āh u fiġānumdan bu dil aḥvālini
Ne ʿaceb bī-raḥmsın devletlü sulṭānum benüm

Küfr-i zülfüñ ile artursun[1792] ruḫuñ īmānını
Bu müselmān resmi mi hey nā-müselmānum benüm

Vādī-i ġamda Sikender gibi bu dil teşnedür
Ḥıżr olup irgür lebüñ iy āb-ı ḥayvānum benüm

Gözlerüm yaşı revān oldı gel iy rūh-ı revān[1793]
Göreyim bir kez seni serv-i ḫırāmānum benüm[1794]

İy ṭabīb-i dil Muḥibbī hicrüñ-ile ḫastadur
Gelmez-iseñ bir nefes kaldı çıkar cānum benüm
Ü1-232b, Ü2-154a, Ü3-176bk-190bk, M-61a, AE-176b

[1792] artursın: örtersin Ü3
[1793] Bu beyit Ü3'te her iki yerde de yoktur.
[1794] Şiirin bu mısradan önceki kısmı varak eksikliğinden dolayı M'de yoktur.

2140. Mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün

Maḥabbet desti ile çün dögülüben türāb oldum
Semāya çıkarup āhum yilin 'ālī-cenāb oldum

Zamāne desti buraldan kulagum meclis-i ġamda
Yakup bir dürri sīnemde iñiler san rebāb oldum

Miyānı fikrini kılup dehānı ẕikrin idelden
Baña siz 'ālem-i ġaybdan[1795] soruñ ḥāżır-cevāb oldum

Gözüm yaşını ḫūn idüp göñülden nāle idelden
Ne kıldum muṭribe minnet ne muḥtāc-ı şarāb oldum

Muḥibbī vaṣlı gencine irişem diyü dildāruñ
Dili vīrān idüp āḫir yakup cānı ḫarāb oldum
Ü1-232b, Ü2-154a, Ü3-176bk-191b, NO-266b, AE-176b

2141. Fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilün

Gün yüzüñi görmeyelden tār olupdur gözlerüm
Togasın bir gün diyü bīdār olupdur gözlerüm

'Ahd kılduñ niçe yıldur varayım bir gün diyü
Ol deme irdüm diyü āh çār olupdur gözlerüm

Göreliden yüzüñi yiñilmedi gözüm yaşı
Bāġ-ı ḥüsnüñde senüñ enhār olupdur gözlerüm

Dürr-i eşküm ḥıfẓına olmış meger çeşmüm ṣadef
Āb-ı nīsān-ıla gevher-bār olupdur gözlerüm

İy Muḥibbī şem'-i ḥüsn-i yārı añsam gīceler
Şem' gibi dil yanar aglar olupdur gözlerüm
Ü1-233a, Ü2-154b, Ü3-1991a, AE-177a

2142. Fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilün

Kana ġarḳ itsün vücūdum dīde-i giryān benüm
Gülmedi çünkim yüzüme ol gül-i ḫandān benüm

Ḫançeri ḳaṣd eylese karşu çıkar cānum aña
Cānumuñ sermāyesidür dildeki peykān benüm

[1795] 'ālem-i ġaybdan Ü2, Ü3-191b, NO, AE: sırr-ı 'abī Ü1: 'ālemi soruñ Ü3-176bk

Sīne şevḳden çāk olup sıgmazdı cānum cismüme
Girse ol meh koynuma bir şeb eger ʿüryān benüm

Yaşumuñ eytāmınuñ yirlere dökdüm kanını
Korkaram maḥşerde tuta dāmenüm ol kan benüm

İy Muḥibbī iñleyem derd-i dilüm eşʿār-ıla [1796]
Bir iken derdüm biñ itdi defter ü dīvān benüm
Ü1-233a, Ü2-154a, Ü3-190bk, AE-177a

2143. Mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün

Ne Mecnūn gördi derd ü miḥnet içre bu şeb-i tārum
Ne Ferhād-ı belā-perver çeküpdür bu benüm bārum

O sāḥir çeşmi siḥriyle dili dīvāne itmişdür
Dükendi ṣabr-ıla ʿaḳlum daḫı yanumda yok varum

Güneş ruḫsārına ḥāyil olur derdiyle āh itsem
Ya teskīn mi bulur bir dem benüm bu çeşm-i ḫūn-bārum

Ne deñlü iñlesem bülbül miṣāli ol gülüñ hergiz
ʿAcebdür gūşına girmez benüm bu āh-ıla zārum

Muḥibbī āsitānuñda özini pāy-māl itdi
Bu ümmīde ki bir gün pāyuña yüz süre dildārum
Ü1-233b, Ü2-154b, Ü3-189bk, AE-177b

2144. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Pāyuña yüz sürebilsem bu-durur derdüm benüm
Bir naẓar kıl ḥālüme iy nāz-perverdüm benüm

Gözlerüm yaşı Kızılırmag'a döndi āh kim
Beñzedi berg-i ḫazāna çehre-i zerdüm benüm

Çeşmüñ itdügini itmez dīni yok kāfir daḫı
Öldürürseñ bāri bildür suçum iy merdüm benüm

Göñlüme naḳş eyleyelden mihrüñi zār eyledüm
Dāğlar pul sīnem oldı taḫta-i nerdüm benüm

[1796] Mısra Ü1, Ü2, AE'de:
İy Muḥibbī iñleyem derdüm dilüm işʿār idem
şeklindedir.

Bulmış-iken cām-ı la'lüñden Muḥibbī bir ṣafā
Aldı ḫaṭṭuñdan gider bu ṭab'-ı pür-gerdüm benüm
Ü1-233b, Ü2-154b, Ü3-189bkAE-177b

2145. Mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün

Vefā gelmez cihāndan çün ferāġum var gülinden hem
İrişmez gūşuma hergiz fiġānlar bülbülinden hem

Günāhumdan umaram kim beni 'ışḳ ābı pāk ide
Anuñçün togrılup geldüm bugün 'ışḳuñ yolından hem

Dili[1797] fārıġ iden her dem bu ḥalḳa ḥalḳa āhumdur
Perī yüzlülerüñ zülfi ḫamından ḳākülinden hem

Günüm tār eyledi ġāyetde ol ḫaṭṭ-ı siyehkārı
Neler çekdüm şeb-i ġamda perīşān sünbülinden hem

Muḥibbī kimseyi ġıybet idüp uzatma hergiz dil
Dilindendür ne gelse kişiye sag u solından hem
Ü1-233b, Ü2-155a, Ü3-190, AE-177b

2146. Fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilün

Şu'le-i 'ışḳ āteşinden dil çeker her dem 'alem
Oldı dūdından melāyik gözleri her laḥẓa nem

'Ārıżum levḥinde yazmaga derūnum ḥālini[1798]
Gözlerüm tolu devāt u kirpügüm kıldan ḳalem

Agzı mīm ü zülfi lām u olalı ḳaddi elif
Eksük olmaz dōstlar şimden girü baña elem

Men' kılma zāhidā maḥbūb u meyden dönmezem
Dest-i ḳudret çünki alnuma ezel kılmış raḳam

Kūyuña varup Muḥibbī vaṣluñ itse ārzū
Dōstum gelmez vefā senden meger cevr ü sitem
Ü1-234a, Ü2-155b, Ü3-190ak, AE-178b

[1797] dili: velī Ü3
[1798] ḥālini: levḥini Ü3

2147. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

ʿİyd-i ḳurbān oldı ben ḳurbān-ı cānān olmışam
Herkesüñ bir şuġlı var ben yāra ḥayrān olmışam

Geydüm iḥrāmı ḥarīm-i kūyına vardum bugün
Terk idüp varlık libāsın cümle ʿüryān olmışam

Bezm-i ġamda sāġar-ı çeşmümle tolular içüp
İñleyüp tā ṣubḥa dek ney gibi nālān olmışam

Bāġ-ı ḥüsn içre görelden ḳaddüñ iy serv-i ḫırām
Pāyuña cūlar akıtdum şöyle giryān olmışam

Çün Muḥibbī gülşen-i ḥüsnüñde bülbüller gibi
Gāh medḥüñ okuyup gāhī s̱enā-ḫᵛān olmışam

Surḫ-serler ḳaṣdın itdüm çekdüm İslām ʿaskerin
ʿAvn-i Ḥaḳ'la ʿāzim-i iḳlīm-i Īrān olmışam[1799]
Ü1-234a, Ü2-156a, Ü3-177ak-191bk, AE-178b

2148. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Ġam ḫazānın ẓāhir itdi çehre-i zerdüm benüm
Ḫaṭṭın iẓhār ideli ol ruḫları verdüm benüm

Bu dil-i dīvānem ile iderem dāyim kelām
Bulımadum aradum yok böyle hem-derdüm benüm

Toprak oldum rāh-ı kūyında sakın iy seyl-i eşk
İledüp bir yaña maḥrūm eyleme gerdüm benüm

Rızḳ içün maḳsūm olan elbette saña irişür
Bes dimek lāzım mıdur yok sīm-ile zerdüm benüm

İy Muḥibbī çünki[1800] oynar oynını nerrād-ı çarḫ
Yok yire çekme elem gelmez dime nerdüm benüm
Ü1-234b, Ü2-155a, Ü3-175bk-190a, NO-116a , AE-178a, S1-121-b, H1-97a, T-139b

2149. Mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün

Yine cām-ı maḥabbetden içüp mest ü ḫarāb oldum
Tutışdum āteş-i ʿışḳa döne döne kebāb oldum

[1799] Bu beyit Ü3'te yoktur.
[1800] çünki: -S1, -H1, -T

ʿAceb bu āteş-i sīnem şerārı bulmadı teskīn
Gözümüñ yaşı içinde egerçi ġarḳ-ı āb oldum

Gözümi gözeler kıldum bu çeşmüm cūybārına
İñiler derd-ile sīnem sanasın bir ṭolāb oldum

Ḫumārum derd-i ser virdi beni[1801] iy muġbeçe kurtar
Anuñçün deyrüñe geldüm ki muḥtāc-ı şarāb oldum

Kaçan ʿışḳıyla āh itse Muḥibbī bīd-veş ditrer
ʿAceb ḥālüm n'olur āḫir katı pür iżṭırāb oldum
Ü1-234b, Ü2-155b, Ü3-177bk-190b, AE-178a

2150. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Vādī-i ʿışḳ içre Mecnūn olalı hem-kisvetüm
Āşiyān-ı murġdur başumda tāc u devletüm

Dāġlarla mürde-i ʿışḳam gören sanur beni
Zāġlardur her yañadan üşüben yirler etüm

Gerçi kim Ferhād u Mecnūn çekdiler derd ü belā
Şükr iderdi ḥāline her biri görse ḥāletüm

Tañlamañ gül ruḫları yādına efġān eylesem
Yok mıdur bir bülbül-i şūride deñlü ġayretüm

Ḫāk-i rāhıyla tolaldan iy Muḥibbī gözlerüm
Ḥamdü-lillāh ḫoş geçer bu nevʿ-ile her sāʿatüm
Ü1-235a, Ü2-155b, Ü3-177ak-191bk, BY-94b, AE-178b

2151. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Cām-ı ʿışḳı çün ezelden eyledük nūş iy ṣanem
Oluruz tā ḥaşre dek sermest ü medhūş iy ṣanem

Bezm-i ġamda içerüz her dem ciger ḫūn-ābesin
Dürd-i derdüñ-ile olur vaḳtümüz ḫoş iy ṣanem

Gel ḳabūl eyle getürdüm tuḥfe cān dergāhuña
Çün varılmaz pādişāhlar öñine boş iy ṣanem

Fi'l-ḥaḳīḳa Ḫıżr-veş bulurdı ʿömr-i cāvidān
Leblerüñ öpüp iden seni derāġūş iy ṣanem

[1801] beni: seni Ü3-190b

Dār-ı dünyāda güzellik kalur-ısa pāyidār
Baña itdügüñ ḥelāl idem saña ḫoş iy ṣanem[1802]

Leblerüñ dārü'ş-şifāsından Muḥibbī ḫastadur
Niçe yıldur añmayup itdüñ ferāmūş iy ṣanem
Ü1-235a, Ü2-156a, Ü3-190bk, AE-179a

2152. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Bir saçı leylā lebi şīrīn mehüñ nā-şādıyam
Deşt-i ġam Mecnūn'ıyam kūh-ı belā Ferhād'ıyam

Kankı taş katıysa başın aña dögsün kūhken
Başa iltdüm sanʿat-ı ʿışḳuñ bugün üstādıyam

Dil çeker hicrān ġamın derd ü belādan aglamaz
Anuñ-ıçun kim ezelden ben anuñ muʿtādıyam

Dāğlar sīnemde güldür servler yir yir elif
Kıl temāşā ʿışḳ bāġınuñ ḫarāb-ābādıyam

Ġamzesine dökmegil kanın Muḥibbī'nüñ didüm
Dökmege ʿāşıḳlaruñ kanın didi cellādıyam
Ü1-235b, Ü2-158b, Ü3-167a-171bk, AE-162a

2153. Feʿilâtün feʿilâtün feʿilâtün feʿilün

Eyledi çın seḥer çarḫa ʿurūcı āhum
Ola kim saña irişem diyüben iy māhum

Geşt kıldum bu cihān tekyesinüñ her ṭarafın
Çār dīvārına gördüm yazulu āh şāhum

Görmezem ḫʷāb yüzin iki gözüm yol gözedür
Diye her bār görelüm[1803] düşer-ise rāhum

Zülf-i dildār ḫayāli gelicek didi göñül
Gözlerümden yiridür aña kuram ḫargāhum

Eger el virse süre ḫāk-i derine yüzini
Bu Muḥibbī diye yok bundan ulu dergāhum
Ü1-235b, Ü2-158b, Ü3-167b-173a, NO-91a, AE-162a

[1802] Bu beyit Ü3'te yoktur.
[1803] diye her bār görelüm Ü3: diyeli yār görinem Ü1, Ü2, NO, AE

2154. Mef'ûlü fâ'ilâtü mefâ'îlü fâ'ilün

Çün kim şarāb-ı 'ışḳ-ıla yogrıldı bu gilüm
Āh u fiġānı çarḫa çıkarsa ne tañ dilüm

Bir kimse fehm itmeye 'ışḳuñ rumūzını
Söyler-ise zebāna gelüp anı her kılum

Sanma ki senden usanam iy bī-vefā ṣanem
Tīġ-ı cefāñ-ıla dilüm itseñ dilim dilim

Bülbül gibi fiġānlar iderdüm ṣabāḥa dek
Kūyuñ olaydı iy gül-i nev-reste menzilüm

Ekdüm zemīn-i 'ışḳa Muḥib dāne-i sirişk
Derd ü belā vü miḥnet ü ġam oldı ḥāṣılum
Ü1-236a, Ü2-159a, Ü3-167b, AE-162b

2155. Fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilün

Şāh-ı 'ışḳam şu'le-i āhum külāhumdur benüm
Saglu sollu eşk-i bī-ḥaddüm sipāhumdur benüm

Revzenümden dün gice togdukça māh-ı āsümān
Ḫāneme itdüm taṣavvur geldi māhumdur benüm

Bilmedüm āh eylemek yanuñda olurmış günāh
Baña bu ḫışma sebeb bildüm günāhumdur benüm

Ravża-i Rıżvān ki dirler kūy-ı dilberdür hemīn
Āteş-i dūzaḫ tamāmı nār-ı āhumdur benüm

Bu Muḥibbī anuñ-ıçun yollaruñda ḫāk olur
Ola kim bir gün diyesin ḫāk-i rāhumdur benüm
Ü1-236a, Ü2-159a, Ü3-167ak, BY-93b, AE-163a

2156. Fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilün

Kūy-ı yāra gitdi çün şevḳ-i hezār-ıla dilüm
Bülbülem ṭañ mı ola bir gīce gülşen menzilüm[1804]

[1804] Bu beyit Ü3-165a ve BY'de:
Gülşen-i ḥüsninde sordum 'ārıżın didi gülüm
Didüm aña karşu iñler ben daḫı bir bülbülüm
şeklindedir.

Nāgehān gördüm senüñ ben iy perī behcet yüzüñ
Ol zamāndan gitdi ʿaḳlum kalmadı hergiz bilüm

ʿĀlemi geşt eyledüm sordum dehānuñ sırrını
İrdi ʿömrüm āḫire ḥall olmadı bu müşkilüm

Tīġ-ı cevrüñden nigārā yüzümi döndürmezem
Eyler-iseñ günde yüz biñ bagrumı dilim dilim

Bu Muḥibbī yine kūyuñdan yana ʿazm eyledüm
Bilmezem beni çeken suyum mıdur yāḫūd gilüm[1805]
Ü1-236b, Ü2-159b, Ü3-165a-167ak, BY-86a, AE-163a

2157. Mefʿûlü fâʿilâtü mefâʿîlü fâʿilün

Pendüñle nāṣiḥā beni sanma ki bend olam
Göñlüm bunı diler ki varup bir levend olam

İçdüm ezelde çünki maḥabbet şarābını
Sanur mısız ki ḥaşre degin ḥūşmend olam

Dermān içinde derdi dilüm eyledi ḳabūl
Anuñ-ıçun ki yār diler derdmend olam

Öldürmek-ise ʿāşıḳı kūyuñda niyyetüñ
Öldür beni ki cümle-i ʿuşşāḳa pend olam

Düşdi Muḥibbī başuma sevdā-yı zülfi āh
Anda diler ki bu dil-i dīvāne bend olam
Ü1-236b, Ü2-159b, Ü3-167ak-179a, AE-163b

2158. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Rūy-ı dilber mihr ü māhumdur benüm
Tār-ı şeb zülf-i siyāhumdur benüm

Her ne ḥükm itse revādur cānuma
Ben kulam ol pādişāhumdur benüm

Zāhidā inkārı ko gel ʿışḳuma
Eşk-ile āhum güvāhumdur benüm

[1805] Bu beyit Ü3-165a'da:
Bu Muḥibbī yine kūyuñdan yana ʿazm eyledüm
Çeken anı bilmezem ābum mıdur yāḫūd gilüm
şeklindedir.

İncinür sanma zenaẖ çâhında dil
Turdugınca ʿizz ü cāhumdur benüm

Şuʿle-i āhum Muḥibbī dem-be-dem
Başuma zerrīn külāhumdur benüm
Ü1-237a, Ü2-145a, Ü3-165b-168a, BY-88a, AE-164a

2159. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Āteş-i ʿışḳuñ dilümde şevḳ-engīz eyleyem
Cān-ıla yanup tutışdum şuʿlesin tīz eyleyem

Naẖl-i ḳaddine göñül yir yir asılmış ġoncadur
Ben ki ol bālā ḳadüñ vaṣfın dil-āvīz eyleyem

ʿĀşıḳ-ı rindem bu güni virmezem ben yarına
Zāhidā şāhidle[1806] meyden ṣanma perhīz eyleyem

Āsitānına baş urmakdan eger gelse ṣudāʿ
Eşk-ile ẖāk-i derini ṣandal-āmīz[1807] eyleyem

Çün Muḥibbī bir saçı leylī-veşüñ mecnūnıyam
Her yaña dīvānelik raẖşın sürüp hīz eyleyem
Ü1-237a, Ü2-145b, Ü3-165ak-168b, BY-91b, AE-164b

2160. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

İy ṣanem ʿışḳuñ ġamına ṣanma tedbīr eyleyem
Gīceler tā sübḥ olınca āh-ı şeb-gīr eyleyem

Bu dil-i dīvāneme ol dem benüm dermān olur
Boynuma takup ser-i zülfüñi zencīr eyleyem

Niçe yıllardur çeker dil[1808] dōstum hicrüñ yükin
Bir zebān-ıla olur mı anı taḳrīr eyleyem

İy kemān ebrū eger atsañ baña ġamzeñ okın
ʿİzzet idüp sīne ṣadrında aña yir eyleyem

İy Muḥibbī cehd kılma ġamdan olmazsın ẖalāṣ
Böyledür taḳdīr çün ben niçe tedbīr eyleyem[1809]
Ü1-237b, Ü2-145b, Ü3-166bk-168b, BY-93a, AE-164b, S2-106b

[1806] şāhidle: şāyedle Ü1, Ü2, BY, AE
[1807] ṣandal-āmīz: san dil-āvīz Ü3
[1808] çeker dil: çekerem S2
[1809] Mısra S2'de:
Çünki taḳdīr böyledür ben niçe tedbīr eyleyem
şeklindedir.

2161. Mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün

Olup 'āşıḳ belā vü derdi evvel cāna[1810] tapşurdum
Velī soñra dil ü cānı der-i cānāna tapşurdum

Göricek bāġ-ı ḥüsninde nigāruñ zülf ü ruḫsārın[1811]
Saçını kāfiristāna yüzin īmāna tapşurdum

Egerçi ḫasta-dil idüm lebinden bir cevāb aldum
Bi-ḥamdi'llāh bu derdümi bugün dermāna tapşurdum

Göñül yagmasınuñ ḥallin fetāvāda arar çeşmüñ
Ḥarāmīdür anuñ ḥükmini Tātār ḫana tapşurdum

Muḥibbī maḫzen-i dilden çıkardum niçe cevherler
Eli nādānuñ irmesün diyü yārāna tapşurdum
Ü1-237b, Ü2-146a, Ü3-169ak-179b, NO-112b, AE-165b

2162. Mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün

Yine ben bülbülinden 'ār ider ol gülüm balum
N'olısar bilmezem yā Rab anuñla uşbu aḥvālum

Gedā-y-iken bi-ḥamdi'llāh bugün ben şāh-ı 'ışḳ oldum
Sipāhum derd ü miḥnetdür gözüm yaşı-durur mālum

Girelden pūte-i 'ışḳa ben oldum zer gibi ḫāliṣ
Beni pāk itdi 'ışḳuñ ġill u ġışdan iy ruḫı alum

Didüm bir dem gözümüñ çeşmesārında ḳarārum yok
Didi miskīn perī-zādam iki zülfüm-durur bālum

Muḥibbī ḥubb-ı dünyāyı göñülden çün tırāş itdüñ
Ḳalenderlik ise[1812] ancak olur 'ışḳ ehli[1813] abdālum
Ü1-237b, Ü2-146b, Ü3-168bk, AE-165b

2163. Mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün

Muḳırram cürm ü 'isyāna egerçi kim günāhkāram
Mürüvvet kānısın senden ve līkin raḥmet umaram

1810 evvel cāna: ol cānāna Ü3
1811 Mısra Ü3'te:
Varuban bāġ-ı ḥüsninde görüben zülf-i ruḫsārın
şeklindedir.
1812 ise: budur Ü3
1813 ehli: olsun Ü3

Eger olmaz-ısa senden bulınmaz derdüme dermān
Niçe yıllar-durur derde düşüp ʿışḳuñla bīmāram

Hevā-yı nefsüme uydum gidüpdür iḫtiyār elden
Eger olmaz-ısa luṭfuñ muḳarrer lāyıḳ-ı nāram

Budur ẕikrüm budur fikrüm ki dehri ḥabbeye almam
Cihānuñ ziynetinden hem bi-ḥamdi'llāh ki bīzāram

Degüldür ḥūr u ġılmāna Muḥibbī cennete ḳāyil[1814]
Ḫudāyā eylegil iḥsān hemān müştāḳ-ı dīdāram
Ü1-238a, Ü2-146b, Ü3-168bk-177a, AE-165b

2164. Mefʿûlü fâʿilâtü mefâʿîlü fâʿilün

Dil gitdi bende ḳalmadı ṣabr u ḳarār hem[1815]
Bu sīne oldı ḥasreti-y-ile ḫārḫār hem

Mecnūn-vār deşt ü beyābānı geşt idüp
Ferhād gibi oldı yirüm kūhsār hem

Derd ü belā vü ġam ile bed-nām-ı ʿālemem
Dermāndeyem kim oldı gözüm eşk-bār hem

ʿĀlemde ḥüsnüñe senüñ olmaya bir naẓīr
Maẓlūm ʿāşıḳı çü men-i ḫāksār hem

Şāhāne çekse leşkerini ġamzeñüñ olur
Her biri nāvek-efgen ü ḫançer-güẕār hem

Sensüz günümi sorma ki ne nevʿ-ile geçer
Hicrān deminde ya niçe şebhā-yı tār hem

Çün güft ü ġūy ḫoş dil idermiş Muḥibbī'yi
Açar dilini bu ġazel-i ābdār hem

Uşbu ġazel ki ḥüsn-ile bir nāzenīndür
Ḥācet degül-durur aña naḳş u nigār hem

Her kim göre bu beytümi taḥsīn idüp hezār
İnṣāf diye bilesine rūzigār hem
Ü1-238a, Ü2-159a, Ü3-168a, AE-162b

[1814] cennete ḳāyil Ü3-177a: ḫasteye māyil Ü1, Ü2, Ü3-168bk, AE
[1815] Bu gazelin son iki beyti Ü3'te yoktur.

2165. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Āh kim cānān ġamıyla göñlümi teng eyledüm
Gīceler tā ṣubḥ şeb-i murġāna āheng eyledüm

Nāle kıldum ʿışḳ elinden yaşumı tār eyledüm
İñleyüp zārīlık itdüm ḳaddümi çeng eyledüm

Gülşen içre zāhidā içdüm şarāb-ı lāle-reng
Sanma kim ḫalvetde senüñ gibi ben beng eyledüm

Ḥamdü-lillāh ġālib olup nefs-i şūma ʿāḳıbet
Niçe yıllar gerçi kim anuñ-ıla ceng eyledüm

İy Muḥibbī ol hümā ṣaydına devlet bāzını
Saldugumda ayagına nālemi jeng eyledüm
Ü1-238b, Ü2-160a, Ü3-167bk, AE-163b

2166. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Yiter ʿālemde nigār-ıla mey-i nābum benüm
Ḥūr u kevser istemem çünki degül bābum benüm

Secde idelden nigārā varmaz oldum mescide
Ṭāḳ-ı ebrūsı olupdur çünki miḥrābum benüm

Āteşüm cāna irişdi kār ide mi bilmezem
Yok-durur eşkümden özge dīdede ābum benüm

Dil ṣürāḥī göz yaşı mey bu ciger nuḳl-ı kebāb
Bu-durur meclisde ḥāżır ʿiyşe esbābum benüm[1816]

Düşde görelden nigārı olmışam āşüftesi
Ḥaşr olınca dilerem gitmeye bu ḫᵛābum benüm

Ṭūṭī-i ṭabʿum Muḥībbī gösterür gūyā nebāt
Her kaçan vaṣf itse ol laʿl-i şeker-nābum benüm
Ü1-239a, Ü2-160a, Ü3-167bk, AE-163b

2167. Mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün

Yine ġavvāṣ-ı dehr oldum maʿānī baḥrına taldum
İdüp taḥṣīl-i gevherler yine āvāzeler saldum

[1816] Bu beyit Ü3'te yoktur.

Nigārı seyr ider gördüm başında turna telleri
Anı ṣayd itmege elden göñül şahbāzını saldum

Koşup şeb-dīz-i zülfiyle bugün gülgūn eşkümi
Baña pādāş olmadı bu ʿışḳuñ öñdülin aldum

Hevā-yı nefsüme uydum elüm irişmedi yāra
Uzak menzil zavāde yok dirīġā rāhda kaldum

Günāhum çok yüzüm kara Muḥibbī oldum āvāre
Şefāʿatle meger çāre idesin kapuña geldüm
Ü1-239a, Ü2-160a, Ü3-167bk, AE-164a

2168. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Saña dil virdüm bu göñlümüñ n'olasın bilmedüm
Bir kurı sevdā-y-ımış likin hevāsın bilmedüm

Añladum cevr ü cefādan baña raḥmı olmaya
Öldürüp āḫir velī cāna kıyasın bilmedüm

Gāh derd ü gāh ġam gāhi elem gāhī firāḳ
ʿIşḳuñuñ ben ḫasta-dil bunca belāsın bilmedüm

Sāyesin salsa gedā üstine ol sulṭān olur
Geşt kıldum kanda var devlet hümāsın bilmedüm

İy Muḥibbī ʿālem içre mübtelālar çok velī
Senden özge bir belā-keş mübtelāsın bilmedüm
Ü1-239b, Ü2-145b, Ü3-168ak, AE-165a

2169. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Yüzine bakdukça yāruñ her dem artar ḥayretüm
ʿĀlem içre tañ mıdur ʿışḳ-ıla ola şöhretüm

ʿIşḳa düşdüm bilmedüm anı devāsuz derd-imiş
Dōstlar günden güne artar cünūn u ẕilletüm

Bāġ-ı ḥüsnüñde görüp ḫālüñ n'ola meyl eylesem
Bu cihānda yok mıdur bir mūr deñlü ġayretüm

Cürʿa-i cāmuñ içelden şöyle mest itdüñ beni
Hey ḳıyāmet gitmeye tā ḥaşre dek keyfiyyetüm

Rehgüẕāruñ kumı ile şīşe-i çeşmüm tolu
Sāl ü māh u hafta vü rūz-ıla geçer sāʿatüm

Yārı gördüm yine karşumda raḳībe oş didi
İtçe bildüm yog-ımış yanında benüm raġbetüm

Bāde nisbet eylemiş laʿlüñe dimiş beñzerem
Ölmez-isem çokdur anuñla Muḥibbī ṣoḥbetüm
Ü1-239b, Ü2-146a, Ü3-169a, AE-165a

2170. Mefʿûlü mefâʿîlü mefâʿîlü feʿûlün

Zencīr-i ser-i zülfüñi dīvānede buldum
Şemʿ-i ruḫuñuñ şevḳıni pervānede buldum

Geşt eylemişem ʿālemi ben genc-i viṣālüñ
Āḫir arayup bu dil-i vīrānede buldum

İḳdām idüben zülfüñe el sunmadı kimse
Bu himmeti bu cürʾeti ben şānede buldum

Yārān geçürüp ṣadra baña bāde sunarlar
Bu ʿizzeti bu ḥürmeti meyḫānede buldum

Her beyti Muḥibbī'nüñ olur bir kızıl altun
Ancak ben anuñ miẟlini dürdānede buldum
Ü1-240a, Ü2-146a, Ü3-168ak, AE-164b

2171. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Sīne ṣaḥrāsında dikdüm dil nişānum var benüm
Ok u yası elde bir kaşı kemānum var benüm

Leblerinden iste didüm iy göñül gel bir cevāb
Didi kim agzuma almaga ne cānum var benüm

Kıldan ince mi miyānı yoksa yok andan nişān
Bilmedüm bu baḥẟ ara kaldı gümānum var benüm

Ḫalḳ-ı ʿālem görmesün dildārumı düşde diyü
Ṣubḥa dek uyıtmazam ḫalḳı fiġānum var benüm

İy Muḥibbī n'eylerem bāġ-ı cinān u kevẟeri
Bir lebi şīrīn yüzi gül gülsitānum var benüm
Ü1-240a, Ü2-147a, Ü3-168bk, AE-166a

2172. Fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilün

Ḫāk-i pāyuñı nigārā tūtiyā olsun direm
ʿIşḳ erinüñ ḫasta çeşmine devā olsun direm

Ehl-i ʿışḳa ʿarż eyle vir zekāt-ı ḥüsnüñi
Gir s̱evāba dōstum saña duʿā olsun direm

Ḫastayam hicrān şebinde rūz-ı vaṣluñ isterem
Yüzüñi[1817] göster kamu ʿālem żiyā olsun direm

Cān virüp bir būseñe cānā ḫarīdār oldugum
Mālikem bir cāna ol daḫı fedā olsun direm

Niçe yıldur beklerem yoluñı virmezsin selām
Ummazam bir nesne cānā merḥabā olsun direm

Bu Muḥibbī vaṣlın ister bir yaña daḫı göñül
Gel nizāʿ itme ne saña ne baña olsun direm
Ü1-240b, Ü2-147a, Ü3-169b, AE-166a

2173. Mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün

Şeb-i hicrüñde iy meh-rū dü ebrūñı ḫayāl itdüm
Urup bu sīneme yara anı şekl-i hilāl itdüm

Ḫadengüñ sīneden geçüp bu bagrum kana dönelden
Gözümden akıdup cūlar cihānı cümle al itdüm

Miyānuñla lebüñçün var mı yok mı diyü baḥs̱ itdük
Es̱er yok bildüm anlardan egerçi ḳīl ü ḳāl itdüm

Ümīd itdüm idi evvel viṣāline irem yāruñ
Velī bildüm bunı āḫir ki bir fikr-i muḥāl itdüm

Muḥibbī her sözüm gevher kılup yārāna ʿarż idüp
Gelüñ her birine ḳıymet koñuz diyü süʾāl itdüm
Ü1-240b, Ü2-146b, Ü3-169b, AE-166b

2174. Fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilün

Serv-ḳad dildārı gördüm bāġ içinde agladum[1818]
Gözlerüm yaşını dökdüm ayagına çagladum[1819]

[1817] yüzüñi: vaṣluñı Ü1
[1818] agladum: iñledüm Ü3, NO
[1819] çagladum: çalkadum Ü3

Yog-iken daḫı gülistān u çemen bāġ u bahār
Sen boyı serv ayagına yüz sürüp[1820] dil bagladum

Ḫālüñi gül ruḫlaruñda cā-be-cā cānā görüp
Dāġlarla sīnemi ben lāle gibi dagladum

Doġmadan Sīmurġ-ıla evc-i semā içre hümā
Bāz-ı himmetle maḥabbet murġını ben avladum

İy Muḥibbī itmedüm bir kimseye ifşā-yı rāz
Sırr-ı ʿışḳı sīnem içre cāndan özge sakladum
Ü3-173a, NO-91a, S1-115b, H1-93a, T-133b

2175. Mefâʿîlün mefâʿîlün feʿûlün
Olup ġavvāṣ baḥr-ı ʿışḳa ṭaldum
İrem ḳaʿrına didüm yolda ḳaldum

Binā-yı ʿışḳa Ferhād-ıla Ḳays'ı
Birin senge birini ṣuya ṣaldum

Satarlar derd-ile dermānı gördüm[1821]
Kodum dermānı ol dem derdi aldum

Melāmet ehli n'eyler ʿār u nāmūs
Çün ʿāruñ şīşesini senge çaldum

Muḥibbī ḫastaya iy dil ṭabībi
Meded eyle ki ġāyet de buñaldum
Ü3-173b, NO-91b, S1-116b, H1-93b, T-134a

2176. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Dil serīrin yine fetḥ itdi gelüp sulṭān-ı ġam
Miḥnet ü derdi vezīr itdi kılup dīvān-ı ġam

ʿĀlemi ide iḥāṭa gözlerüm yaşı gibi
Bād-ı āhumdan temevvüc eylese ʿummān-ı ġam

Mezraʿ-ı dilde dirīġā miḥnet oldı ḥāṣılum
Bundan özge virmedi ḥāṣıl baña bārān-ı ġam

[1820] serv ayagına yüz sürüp: serv-ḳad ü lāle-ruḫa Ü3, NO
[1821] Mısra Ü3 ve NO'da:
Satulu görüben derd-ile dermān
şeklindedir.

Gözlerüm yaşı şarāb u mā-ḥażar bagrum kebāb
Eyledüm dil tekyesine oldı çün mihmān-ı ġam

İy Muḥibbī gözlerüm yaşı müşābih kevkebe
Olsa tañ mı oldı ol çarḫuñ meh-i tābānı ġam
Ü3-173b, NO-92a, S1-116b, H1-93b, T-134b

2177. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Kim tutar emrüñi luṭfuñ gösterüp sensin Ḥalīm[1822]
Dutmayan fermānuñı ol da görür ḳahr-ı ʿaẓīm

Oluban cürme muḳır senden umaruz raḥmeti
Yüzi suyına ki var nām-ı şerīfinde dü mīm[1823]

İtmese dīdāruñ ümmīdin eger ʿāşıḳlaruñ
Gözine cennet cehennem görine kevser ḥamīm

Bu ne ḥikmetdür ki deryāda ṣadef ḫalḳ eyledüñ
Bu ne ḳudret-mādan itdüñ bī-bahā dürr-i yetīm

İy Muḥibbī şükr kıl bir pādişāhuñ kulısın
Hem Semīʿ ü hem Baṣīr ü hem ʿAlīm ü hem Kerīm
Ü3-173ak, NO-92a, S1-117a, H1-93b, T-134b

2178. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Ḫāk-i pāya devlet el virse eger sürsem yüzüm
Sen şefāʿat kānısın ancak budur virdüm sözüm

Eyülerden eylik ögren sen de ġayra eylik it
Bu mes̱eldür kararur üzüme beñzer[1824] çün üzüm

Eyler idüm cānumı ol dem īs̱ār[1825] ayaguña
Baña göstерseñ cemālüñ nūrını görse gözüm

Gerçi kim ḳahruñ ḳavīdür raḥmetüñ ġālib aña
Bir bölük üftāde budur içümüzde söz bizüm[1826]

[1822] ḥalīm: ḥakīm S1, H1
[1823] dü mīm: dü-nīm Ü3, NO, S1
[1824] beñzer: göre T
[1825] īs̱ār: nis̱ār H1, T
[1826] Mısra S1, H1 ve T'de:
Bir bölük üftādeyüz budur ümīdümüz bizüm
şeklindedir.

Çün muḥīb oldı Muḥibbī āline evlādına
Şadmānam togdı çün burc-ı şerefden yılduzum
Ü3-173ak, NO-92b, S1-115a, H1-92b, T-133a

2179. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Çün ḫırāmān ḳadd-ile sen[1827] serv-i bālāyı görem
Niçe sırlarla müzeyyen olmış ol cāyı görem

Ṣaf ṣaf olmış ʿāşıḳuñ keşf eylegil yüzden niḳāb
Ben kimem ki isteyem[1828] yüzüñi tenhāyı görem

Gitdi didi[1829] ṣabr kıl gelem yine ferdāyā dek
Bilmezem ki irişüben ben o ferdāyı görem

Ruḫlaruñ şevḳine yanmaḳ isterem pervāne-veş
Kandasın iy şemʿ-i rūşen kanda arayıgörem

İy Muḥibbī hīç dil-i şeydāña beñzer bulmayam[1830]
ʿĀlemi geşt eyleyüben niçe şeydāyı görem
Ü3-173bk, NO-92b, S1-115a, H1-92b, T-132b

2180. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Leylī zülfüñ mihrini dilde kaçan peydā kılam
Ser-bürehne kendümi mecnūnlayın rüsvā kılam

Görmek isterseñ maḥabbet görinür miḥnet saña
Yazayım miḥnet maḥabbet farḳı yok imlā kılam

Atmaga āh oklarını her seḥer eflāke çün
Miḥnet ile bükilen bu ḳaddümi ben ya kılam

Gözlerüm yaşına nisbet ḳaṭredür cūlar benüm
Korkaram cūş u ḫurūş ile anı deryā kılam

Bu Muḥibbī göz şarābın[1831] çün içer yārān ile
Yaraşur ol meclise bu göñlümi ben nā kılam
Ü3-173ak, NO-93a, S1-114b, H1-92a, T-132b

[1827] sen: ol S1, H1, T
[1828] isteyem: istemem NO
[1829] gitdi didi: didi gitdi H1, T
[1830] bulmayam: görmeyem T
[1831] bu Muḥibbī göz şarābın: bu Muḥibbī'yi göresiz Ü3, S1, H1, T

2181. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Āh kim dil derdini bu çeşm-i giryānum benüm
Ẓāhir itdi ḫalḳa bu ʿışḳ-ı pinhānum benüm

İy gözüm yaşlar döküp merdümlik it cūlar akıt
Kanda kim seyr eyler ol serv-i ḫırāmānum benüm

Būse aldum ḫᵛābda laʿl-i nigār-ı dişledüm
Leblerinde görinendür zaḫm-ı dendānum benüm

Nāle kılsam iñlesem hicrān şebinde derd-ile
Göklere eyler ʿurūc bu āh u efġānum benüm

İy Muḥibbī dil kebāb eyle vü hem yaşuñ şarāb
Olısar ḫun-ḫᵛār bed-mest çünki mihmānum benüm
NO-93

2182. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Kimsene bilmez beni ki ben neyem
Ben beni yaḫşı bilürem ben neyem

Gerçi baḥr-ı dile ʿummān dinür
Līk görseñ maʿniden bir ḳaṭreyem

Mūya döndüm nāle kıldum nāleden
Bir giyāham nāle kılur ya neyem

Nāya döndi ʿışḳ-ıla her üstüḫᵛān
Gīceler tā ṣubḥ iñiler ben neyem

Söz anuñdur iy Muḥibbī söz anuñ
Söyleden ʿışḳdur arada ben neyem
NO-93b

2183. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Dōstum ʿışḳa düşelden vālih ü ḥayrānuñam
Olmışam vaṣluñ temennāsında sergerdānuñam

Eşkümüñ bārānına karşu gül-i ḫandān iseñ
Gülşen-i ḥüsnüñde ben de bülbül-i nālānuñam

Baña ölmekden ise düşvār hicrān ḳıṣṣası
Niçe yıldur Kaʿbe kūyuñda senüñ kurbānuñam

Çünki ten zindān-ı cāndur eyle tīġuñla ḫalāṣ
Ḫayra gir āzāde eyle bend-ile zindānuñam

Kullaruñdandur Muḥibbī çün senüñ bī-zer ḫarīd
Her ne buyursañ buyur kim bende vü fermānuñam
NO-93b

2184. Mefʿûlü fâʿilâtü mefâʿîlü fâʿilün

Her şeb ki dāġ-ı firḳatüñ iy māh çekem
Yaşlar döküp nāle kılup dilden āh çekem

Sen pādişāha tuḥfe idem cān u başumı
Eger ḳabūl eyleyesin iy şāh çekem

Öldür bu ben ʿāşıḳı irgür murāduma
Pes niçeye dek ṭaʿna bed-ḫ˅āha çekem

Zülfüñ şebinde kūyuña varmaga ḫusrevā
Başuma alup dūd-ı siyāhı külāh çekem

Kāh oldı Muḥibbī teni bir kāha dönüp āh
Ṭāḳat mı var bār-ı ġamı her gāh çekem
NO-94a

2185. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Eyler cevr ü cefā yār nā-güzīrümdür benüm
Her ne kim anda gele ol dil-peẕīrümdür benüm

Sen Süleymān'a eger pīşkeş çekem pāy-ı cerād
Mūrum eyle ḳabūl tuḥfe ḥaḳīrümdür benüm

Şāh-ı ʿışḳ oldum livā-yı āhı kaldurdum yine
Sīne ṭablum çalınur nālem nefīrümdür benüm

Ḫāk-i pāyuñ döşenü bālin idüp seng-i derüñ
Şöyle ḫoş-ḥālem ki ol bister ḥarīrümdür benüm

Bu saʿādet besdür dilber Muḥibbī'ye diye
Derdmendümdür faḳīrüm hem esīrümdür benüm
NO-94a

2186. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Şāh-ı ʿışḳ oldum gözüm yaşı sipāhumdur benüm
Başuma āhum şuʿāʿı zer külāhumdur benüm

Secde itsem tāḳ-ı ebrūsına baş kaldurmasam
Dōstlar kılmañ ʿaceb kim secdegāhumdur benüm

Anuñ içün baña dirler ehl-i ʿışḳ devlet-penāh
İç işigi dilberüñ devlet-penāhumdur benüm

Eylesem sensüz fiġān u nālemi ʿayb eyleme
Firḳatüñle rūz u şeb eglence āhumdur benüm

Zülf-i müşgīne Muḥibbī yañılup ʿanber didi
Görinen boynında yāruñ öñ günāhumdur benüm
NO-94b

2187. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Her kaçan ʿışḳuñ yolında terk-i cān ser eyleyem
Cümleten ʿışḳ ehline serdār olam ker eyleyem

Bāġa vardum şevḳ-i ruḫsāruñla güller pāyına
Aglayup ḫūn-ı cigerle dāmenin ter eyleyem

Serv ḳaddüñ görmezem ammā ki anuñ yādına
Varuban neẓẓāre-i serv-i ṣanavber eyleyem

Derd-i ʿışḳuñ yaş u sīm ü yüzüm[i] zer eyledi
Ben de iksīr ü vücūdum ḫākini zer eyleyem

Didi dilber iy Muḥibbī yime ġam raḥm eylerem
Didüm aña gel yemīn eyle ki bāver eyleyem
NO-95a

2188. Mefʿûlü fâʿilâtun mefâʿîlü fâʿilün

Cānān güẕer eyledügi rāhı beklerem
Ola ki gele diyüben ol şāhı beklerem

Ḫāk-i derinde gerçi meẕellet-fütādeyem
Ammā be-ṣadr-ı mesnedle cāhı beklerem

Öldür beni çün seni sevmek günāh-ımış
Öldürsün diyü o dergāhı beklerem

ʿĀlemde benüm sırruma maḥrem bulınmadı
İfşā ider eşküm-ile āhı beklerem

İy dōst cefā itme Muḥibbī'ye kıl vefā
Cevrüñi çeker raḥm idesin gāhī beklerem
NO-95a

2189. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Her gice sen māh-ı mihr-efrūzı ger yād eyleyem
Tā seḥer efġān u āh u nāle feryād eyleyem

Şīve-i şīrīn ü nāz u ʿişveler kim sende var
Ben daḫı Ferhād-veş ʿālemde bir ad eyleyem

Kork Ḫudā'dan gūşuña al bu benüm feryādumı
Kūyuña [ben] varıcak çaġurup [hem] dād eyleyem

Cān u baş terk eyleyem yoluñda iy ārām-ı cān
Bunuñ ile ʿālem içre göñlümi şād eyleyem

Murġ-ı dil olmaz Muḥibbī bend-i zülfinden ḫalāṣ
Saña ol yigdür ki cānı rām-ı ṣayyād eyleyem
NO-95b

2190. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Her kaçan görsem nigārā yüzüñi ḥayrānuñam
Derd-i ʿışḳ-ıla velī ʿālemde sergerdānuñam

Ḳıṣṣa-i hicrāndan ise ölmek āsān gelür
Dir baña īmān ile ölmek senüñ āsānuñam

Üstüḫᵛānumdan żiyāfet itdüm iy ḫūnī yine
Geldi kūyuñ itleri dirler baña mihmānuñam

Çünki ten zindān-ı cāndur sensüz iy ārām-ı cān
Gel uzat raḥmet elin āzād kıl zindānuñam

Dökmesem bārān-ı eşki yār açılmaz gül gibi
Dir Muḥibbī girye kıl ben çün gül-i ḫandānuñam
NO-95b

2191. Mefâ'îlün mefâ'îlün fe'ûlün

Varup luṭf istedüm yār itdi düşnām
Cihān içinde buldı bu göñül kām

Görüp leylī saçın dīvāne oldum
Anuñçün kodılar mecnuñ baña nām

Lebi yādına ele sāġar alsam
Tolar ḫūn-ı cigerle eldeki cām

Meger gün yüzine gün 'āşıḳ olmış
Yürür āvāre itmez bir dem ārām

Yüri zāhid yür[i] ol sen selāmet
Melāmet 'āşıḳ olan istemez nām

Gören ṣayyād dil murġın Muḥibbī
Dutar āḫir çün itdi zülfini dām
NO-96a

2192. Fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilün

Yār didi bir gül-i nev-resteyem
Ben didüm bülbül-i dil-i ḫasteyem

Ġamzeñ okı geleliden sīneme
Mürde gibi kan-ıla āġışteyem

Ġıll ü ġışdan sīnemi pāk eyledüm
Gözlerüm yaşıyla dāyim şüsteyem

Çeşmüñ arar kim beni ide helāk
Anı bilmez hicr elinden geşteyem

Nāgehān gördüm senüñ cānā yüzüñ
Daḫı ol demden berü dem-besteyem

Başum üzredür didüm cānā yirüñ
Didi gerçeksin ki bir gül desteyem

Virmedüñ iy dil ṭabībi bir cevāb
Niçe yıllardur Muḥibbī ḫasteyem[1832]
NO- 96a

[1832] Muḥibbī ḫasteyem: Met.:Muḥibbī'yem kapuñda ḫasteyem

2193. Mefâ‘îlün mefâ‘îlün mefâ‘îlün mefâ‘îlün

Görüp şemşīrüñ iy dilber beni sanma ḥaẕer kıldum
Baş açup varuban karşu dil ü cānum siper kıldum

Görüp şem‘-i cemālüñi olup pervāne raḳs itdüm
Yakup bu cān-ı şīrīni kül itdüm bu ḳadar kıldum

Cüvān-merdī sü’āl olsa cevābum bu ṭalebkārān
Dıraḫt-ı bāġ-ı ‘irfānçün be-ḥikmet bār-ver kıldum

Ḥikāyet ideli la‘l-i leb-i şīrīni dildāruñ
Melāḥat buldı eş‘ārum ḥadīs̱ çün şeker kıldum

Muḥibbī’den gelüp ‘ışḳuñ rumūzın sorsalar direm
Görüñ bu mülk-i hestīyi hemān zīr ü zeber kıldum
NO-96b

2194. Fe‘ilâtün fe‘ilâtün fe‘ilâtün fe‘ilün

Su gibi ḫāke sürüp yüzümi ben zār oldum
Baña devlet bu yiter ṭālib-i dīẕār oldum

Ḫarc kıldum dil ü cān naḳdin irem vaṣla diyü
İrmedüm vaṣla hemān özüme ġaddār oldum

Zār-ṣıfat yine felek geh aña gāh baña döner
Bilmedüm çāre felek kārına nā-çār oldum

Baña şu deñlü cefā eyledüñ iy kaşı kemān
Dünyeden belki bu cāndan bile bī-zār oldum

Fikr-i bikrümle yine ḫāne-i naẓmum düzedüp
Ma‘ni-i himmet-ile yapmaga mi‘mār oldum

Niçe yıllar bu göñül ‘ışḳı ile ḫasta iken
Ol ṭabībe bu Muḥibbī dimedi bīmār oldum
NO-97a

2195. Mefâ‘îlün mefâ‘îlün mefâ‘îlün mefâ‘îlün

Añup gül ruḫlaruñ giryān olup ebr-i bahār oldum
Ḫayālüñ ḫāli fikriyle yakup dāġ lālezār oldum

Bugün gül şevḳıne bülbül ider feryād-ıla zārı
Görelden gün yüzüñ cānā saña karşu hezār oldum

Baña sor miḥnet-i ḫᵛābı ne bilsün anı her nā-kes
Kılup feryād-ıla nāle ki her şeb zinde-dār oldum[1833]

Şeb-i hicrüñde iy dilber komaz bir dem beni tenhā
Feraḥ-şādīyi n'eyler dil ġamuñla çünki yār oldum

Niçe bir ġāret eylersin didüm dil şehrini iy ġam
Beni bilmez misin didi ki yagmacı tatar oldum

Didüm bu nāz u bu ʿişve nedür gül yüzüñi göster
ʿAcebdür daḫı bilmezsin didi ben şīvekār oldum

Muḥibbī fikr-i bikrümden idüp bir nev şecer peydā
Bitürdüm maʿniyi yir yir ki naḫl-i meyve-dār oldum

Yüzüñe "ve'ḍ-ḍuḥā" didüm saçuña daḫı "ve'l-leyl"
Anuñçün āteş-i ʿışḳa gice gündüz yanar oldum
Ü3-165a, NO-97b

2196. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Gitdi elden cān u dil bir bī-vefādur sevdügüm
Cevri bī-ḥad mihri yok bir pür-cefādur sevdügüm

ʿIşḳa düşdüm zülfüñüñ sevdāsıla toldı dimāġ
Dilde āteş gözde nem başda hevādur sevdügüm

Dīdeler kan aglamakdan kana dönse ġam degül
Gözüme ḫāk-i derüñ çün tūtiyādur sevdügüm

Ne içün bīgāne-veş şimdi bakarsın göñlüme
ʿIşḳuñ ile çün ezelden āşinādur sevdügüm

Zāhidā ṭaʿn ile dime ḫūba virdüm ben göñül
Sende yok nūr-ı başar ṣunʿ-ı Ḫudā'dur sevdügüm

Serv ḳāmet ruḫları gül zülf sünbül ġonca leb
Çeşmi fitne ġamze āfet kaşı yadur sevdügüm

Baña besdür ger müyesser ola olam jende-pūş
Sanmañuz māl u menāl yāḫū ḳabādur sevdügüm

[1833] 3 ve 6. beyitler Ü3'te yoktur.

İñlerem bülbül gibi gāhī ḥicāz u gāh ʿırāḳ
Līk ṣavtlarda Muḥibbī bil nevādur sevdügüm
NO-97b

2197. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Gelüp gül gibi ol dilber didi bir gülʿiẕār oldum
Didüm karşuñda bülbül-veş ötüp ben daḫı zār oldum

Yoluñı niçe yıllardur gelesin diyü iy dilber
Oturdum görmedüm derdā hemān dīde-çehār oldum

Görelden seni iy servüm gezer gülşende nāz-ıla
Gözümüñ yaşı pāyuña akıdup cūybār oldum

El irmez ḥüsn[i] gencine ṭılısm olmış meger zülfi
Hücūm idüp ider ḥamle ki dir her kılı mār oldum

Muḥibbī sehv-ile ol meh göz ucıyla naẓar kıldı
Egerçi odlara yakdı velī ümmīd-vār oldum
NO-98a

2198. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Gül gibi sīnemde evvel ʿışḳ[ı] pinhān eyledüm
Soñra açılsun diyü yaşumı bārān eyledüm

Ārzū itdüm görem diyü viṣālüñ Kaʿbesin
Ḫāne-i dilde belā vü derdi mihmān eyledüm

Cān fedā kıldum yoluñda itmedüm ġayrı günāh
Kanı yā luṭf u kerem ben dutalum kan eyledüm

Cemʿ idüp eşküm sipāhın eyleyüp āhum ʿalem
Bu serīr-i ʿışḳa [ben] kendümi sulṭān eyledüm

Basa bir gün bu Muḥibbī yüzine pāyuñ diyü
Yollaruñda yüzümi ḫāk-ile yeksān eyledüm
NO-98b

2199. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Her kaçan çeşmüm açup neẓẓāre-i rū eyledüm
Akıdup serv ayagına yaşumı cū eyledüm

Ġamzesine didüm itmegil baña cevr ü sitem
Ġamzesi didi ezelden ẓulm[ı] ben ḫū eyledüm

Cidd ü cehd-ile viṣāle bulmadum hīç dest-res
Sālhā gerçi bu yolda ben tekāpū eyledüm

Nuṭḳa ḳādir olmadum ki noḳṭa diyem agzına
Mūmiyānı fikri ile cismümi mū eyledüm

Āsitānuñda Muḥibbī cān-ıla serden geçüp
Başumı kāse sifāl āḫir seg-i kū eyledüm
NO-98b

2200. Mef'ûlü fâʿilâtü mefâʿîlü fâʿilün

Görmem yüzini gerçi ki o yār-ı mehveşüm
Līkin anuñ ḫayāli ile dāyimā ḫoşum

Yir yir felekde sanma görinen nücūm ola
Çıkar şerār-ı āh-ı dūddur dilden āteşüm

Gelse ḫayāl-i yār bu göñlüm sarāyına
Kanlu yaşumla eylerem anı münaḳḳaşum

Ferdā şarāb-ı kevsere meyl itmeye göñül
İy dōst eger cürʿa-i cāmuñ bugün keşüm

Oldı Muḥibbī her sözi çün dürr-i şāhvār
Assun zamāne gūşına bu naẓm-ı dil-keşüm
Ü3-165b, NO-99a

2201. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Gülşen içre dün gice neẓẓāre-i rū eyledüm
Ṣubḥa dek feryād idüp bülbülleyin gū eyledüm

İy Ḫıṭā maḥbūbı sensüz gözlerümüñ yaşını
Akıdup her yaña anı āb-ı āhū eyledüm

Bāġ-ı ḥüsnüñde görinen ḫaṭ mıdur didüm didi
Yād ayakdan sakınup ben anı bārū eyledüm

Mār zülfi semmi didüm öldürür āḫir beni
Didi aña ġam yime laʿlümi dārū eyledüm

Baş koyup pāyuña bāde ele aldum yāduña
Bir nefesde sāġar-ı gerdūnı yaru eyledüm

Didiler ḥüsn-ile yokdur kimse ḫurşīde bedel
Yār-ı sengīn geldi bu çeşmüm terāzū eyledüm

İy Muḥibbī ṣayd idem dildārı sīm ü zer ile
Yaşumı sīm anuñ içün yüzi saru eyledüm
NO-99a

2202. Müstefʿilün müstefʿilün müstefʿilün müstefʿilün

Aldı göñülüm bir perī ammā ki kimdür dimezem
Eyledi cānumdan berī ammā ki kimdür dimezem

Ḥüsnine yok anuñ bahā güzeller içre mübtelā
Kim göre olur mübtelā ammā ki kimdür dimezem

Zülfin görüp dīvāneyem ḥüsn ü cemāle yanayım
Ol şemʿe ben pervāneyem ammā ki kimdür dimezem

Gündür yüzi alnı ḳamer başına geymiş tāc-ı zer
Bu nevʿe olur mı beşer ammā ki kimdür dimezem

Başdan ayaġa nāz-durur çok cevri mihri az-durur
Nā-cinslere hem-rāz-durur ammā ki kimdür dimezem

Ol serv-ḳadler serveri başında tāc-ı Ḫusrevī
Söyler kelām-ı Pehlevī ammā ki kimdür dimezem

Yüzüme bir güle bakup zülfini boynuma dakup
Daḫı beter oda yakup ammā ki kimdür dimezem

Başumda var sevdā-yı ḫām ʿışḳ içre itdüm ihtimām
Olmadı dilber baña rām ammā ki kimdür dimezem

Dāyim Muḥibbī yāra bak kūyında āh u zāra bak
Ko cenneti dīdāra bak ammā ki kimdür dimezem
NO-99b

2203. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Geçdi ʿömrüm niçe bir iy dil seni ġāfil kılam
Çirk-i dünyāya mülevveṣ mest-i lā-yaʿḳıl kılam

Çünki virdi ʿışḳ mezrāʿın baña sulṭān-ı ʿışḳ
Ġamdan özge sanmañuz bir nesne ben ḥāṣıl kılam

Ola ki pāyuñ nişānını görem diyü senüñ
Kūyuñuñ eṭrāfını eşkümle āb u gil kılam

Müftī vü ḳāżī müderris zāhid ü ehl-i veraʿ
Bilmeye biri süʾāl-i ʿışḳ[ı] çün müşkil kılam

Çün degül mümkin Muḥibbī setr ola esrār-ı ʿışḳ
Sīne çāk ẓāhirde vü bāṭında dāġ-ı dil kılam
NO-100a

2204. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Yine bir tāze hevesdür kūy-ı dilber eyleyem
Yüze sürüp ḫākin evvel soñradan ser eyleyem

Çünki görmem ḳaddüñi yāduña iy serv-i sehī
Varuban nażżāre-i serv ü ṣanavber eyleyem

Derd-i ʿışḳuñ zer kılur çün ʿāşıḳuñ ruḫsārını
Ben de iksīr-i vücūdum ḫākini zer eyleyem

Şevḳ-i ruḫsāruñla şol deñlü dökem gül pāyuña
Eşk-i çeşmümden gülüñ dāmānını ter eyleyem

Eksük itme iy Muḥibbī eşküñ[üñ] bārānını
Ola ol sengīn dile teʾs̱īr idüp yer eyleyem
NO-100b

2205. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Dün gice ol māh-ı mihr-efrūzı çün yād eyledüm
Ṣubḥ olınca nāle kıldum āh u feryād eyledüm

Ol leb-i şīrīn-dehenden çün işitdüm bir kelām
Ḫıdmetinde cān virüp kendümi Ferhād eyledüm

Ḥamdü-lillāh ki bugün oldum taʿalluḳdan berī
ʿIşḳdan ġayrı kamusın cümle berbād eyledüm

Kullaruñdan ʿadd kıl bī-zer-ḫarīde kuluñam
Kuluñam diyü dilümi ġamdan āzād eyledüm

Kime dād itsün Muḥibbī sen şeh-i bī-dāddan
Bir kez gūş itmedüñ ben niçe kez dād eyledüm
NO-100b

2206. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

İsterem ki eyleyem bu üstüḫᵛānumdan ḳalem
Ṣafḥa-i ruḫsāruma derd-i dilüm kılam raḳam

Başumı top eyledüm ben zülfinüñ çevgānına
Ḥāşa-lillāh ki ide dilber baña cevr ü sitem

Ṭāḳ-ı ebrūñı eger bir kez göre şeyḫ-i şehir
İdine miḥrāb anı ḳaddini kıla daḫı ḫam

Seyl-i eşkümdür ḫalel viren bu dil bünyādına
Ġarḳa virür başdan aşdukça dem-ā-dem dem-be-dem

Bunda ḥāżır kıl Muḥibbī cümle kār u bāruñı
Tā saña zād ola yolda olıcak menzil ʿadem
NO-101a

2207. Feʿilâtün feʿilâtün feʿilâtün feʿilün

Hīç olur mı ki ʿaceb ʿārıż-ı gülgūnı görem
Ya boyı serv-i sehī ṭalʿat [u] mevzūnı görem

Bezm-i ġamda yine mihmānum olup derd ü elem
İçmege mey yirine gözden akan ḫūnı görem

Sīnede bir idi dāġum çeküp üstine elif
Derd-i dil bir idi şimden girü ben onı görem

Zülf-i leylāsını ʿarż eyleyi dīvānelere
Didüm iy dōst aña lāyıḳ dil-i mecnūnı görem

İy ṭabībüm naẓar it ḫasta Muḥibbī'ye didüm
Didi n'ola .... ol ḥāl-i diger-gūnı görem[1834]
NO-101a

2208. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Dilden evvel [ben] esās-ı ʿışḳı muḥkem bagladum
Soñradan cāna ġam u endūhı hem-dem bagladum

[1834] Nüshada bu mısra eksik yazılmıştır.

Eyledi hicrān sipāhı gerçi dil mülkin ḫarāb
Şāh-ı ʻışḳa ben anı çokdan müsellem bagladum

Cān yanup her yañadan geldi belā vü derd-i ġam
Sordılar ḥālüm buları ḫāṣ-ı maḥrem bagladum

Yara urdı gerçi kim bu sīneme peykān-ı dōst
Yara üzre kodum anı yine merhem bagladum

Gördüm ʻāşıḳları [kim] her biri bir sevdādadur
Bu Muḥibbī ʻışḳ ara rüsvā-yı ʻālem bagladum
NO-101b

2209. Müstefʻilün feʻûlün müstefʻilün feʻûlün

Güller bitürdi her dem bu eşk-i lāle-gūnum
Āġışte oldı cānā ḫāk-i derūnle ḫūnum

Āhum yili eselden eşküm temevvüc itdi
Bād olsa hīç dinür mi deryāya ḳıl sükūnum

Yaş dökdükçe dīde dil āteş[i] ziyāde
Oldı ʻāceb söyinmez bu āteş-i derūnum

İtdüm niyāz u zārı tā rām idem nigārı
İtmedi āh teʼs̱īr bu siḥr ü bu füsūnum

Kıldı ḳılāde zülfin boynuma çünki dilber
Artsa Muḥibbī tañ mı her dem-be-dem cünūnum
NO-101b

2210. Mefâʻîlün mefâʻîlün mefâʻîlün mefâʻîlün

Yürür ser-geşte dil ḫasta tekāpū-yı beyābānam
Arayup baḥr u ber içre seni dāyim şitābānam

Gerekmez mülk-i Dārā vü Ferīdūn tāc-ı Keyḫusrev
Bi-ḥamdillāh ki kūyuñda senüñ dāyim şütürbānam

Egerçi ẕerreden kemter ḥaḳīrem līk mihrüñle
Vefādan olmazam ḫālī felekde mihr-i raḫşānam

Mülevves̱ itmedüm dehrüñ basup pā ḳāẕūrātına
Sıgındum ḥamd-i bī-pāyān Ḫudā'ya pāk dāmānam

Muḥibbī ravża-i ḥüsnüñ temāşā eyler dāyim
Sanasın bāġbān olmış yā sākin-i ḫıyābānam
NO-102a

2211. Mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün

Dirīġā teşneyem ġāyet degül ḥadden birūn derdüm
Sorarsañ içdügüm ḫūn-ı ciger her laḥẓa mey ḫordem

İde her ẕerre ölürsem hezārān nāle vü āhı
İletse kūyuña cānā eger bād-ı ṣabā gerdüm

ʿĀzīz-i cān-ıla dilsin giriftāruñı ḫor itme
Ki bir tāze gül-i tersin ḥaẕer kıl ez-dem-i serdüm

Perī-rūsın revā mıdur yanuñda Ehremen n'eyler
İşidüp göreli buni dili dīvāne mī-kerdem

Elümde sāġar-ı gülgūn dilümde şiʿr-i ter mevzūn
Be-ḳallāşī vü evbāşī Muḥibbī ser ber-āverdem
NO-102a

2212. Mefâʿîlün mefâʿîlün feʿûlün

Gözümi tā seḥer bī-ḫ˅āb kıldum
Görür mi ḫ˅āb ol pür-āb kıldum

Görelden kaşlaruñ miḥrābın iy dōst
Özümi gūşe-i miḥrāb kıldum

Gözüm gözeklerinden döküben āb
İñiler göñlümi dōlāb kıldum

Kamu ḫūbları beñzetdüm nücūma
İçinde ben seni mehtāb kıldum

Şu deñlü agladum āh ḥasret-ile
Gözüm yaş[ın] Muḥibbī ḫūn-āb kıldum
NO-102b

2213. Mefâʿîlün mefâʿîlün feʿûlün

Ġamuñdan ġonca-veş ḫūn-ı derūnum
Yakup dāġ sīnem üzre lāle-gūnum

Elüm dut raḥm kıl iy dil ṭabībi
Be-ġāyet ḫastayam ġāyet zebūnum

Lebüñden ḥālümi sor yā cevāb eyt
Ya tīġuñ ile dök bu yire kanum

Yüzüñü gördüm [ü] dīvāne oldum
Bahār irişicek artar cünūnum

Giceler tā seḥer hicrān ġamıyla
İñiler san Muḥibbī erġanūnum
NO-103a

2214. Mef'ûlü mefâʻîlü mefâʻîlü fâʻilün

Dil āteşine cān ile ten yandı çāme hem
Dūd-ı dilüm çıkmaġa geldi zebāne hem

ʻAḳs-i ruḫuñda göreliden ḫālüñi göñül
Uşatdı ḳafes-i murġ görüp āb u dāne hem

Seylāb-ı yaşum irişdi nigārā ḥaẕer eyle
Nāgāh żarar eyleye ol āsitāna hem

İy dōst benüm ġuṣṣa vü ḳıṣṣam ḥaḳīḳīdür
Gūş eyle anı sanma füsūn u fesāne hem

Öldürmege itme bahāne Muḥibbī'ye
Öldür hemān sevdügi yiter bahāne hem
NO-103a

2215. Fâʻilâtun fâʻilâtun fâʻilâtun fâʻilün

Zülf ü yüzi fikrile geçer şeb ü rūzum benüm
Āteş-i ʻışḳ-ıla da yanar dil-i sūzum benüm

Key saʻādetdür viṣāl ammā ki irişmek muḥāl
Olmasa ṭāliʻ müsāʻid baḫt-ı fīrūzum benüm

Dutmasun ẓulmet cihānı gel götür yüzden niḳāb
Dehr[i] rūşen eyle gün gibi budur sözüm benüm

Leylīdür çün zülfine dirler yüzine "ve'ḍ-ḍuḥā"
Saçı ḳadar olsa ne tañ yüzde nev-rūzum benüm

İremezsin iy Muḥibbī yanına ḫāk olmadan
Kim meger toprak olam ilte ṣabā tozum benüm
NO-103b

2216. Mefâʿîlün mefâʿîlün feʿûlün

Cihānı yok iken mevcūd iden kim
Ḫaṭāsın kullarınuñ[1835] cūd iden kim

Anuñ emrini çünki dutmadılar
Helāk-i ḳavmi küllī Hūd iden kim[1836]

Virür bu ʿālemi āḫir ḫarāba
Ser-ā-ser bu cihānı dūd iden kim

Olup bu cinn ü insüñ pādişāhı
Kamusına özin maʿbūd iden kim

Kime lāyıḳ görüp bāġ-ı behişti
Kiminüñ küllī yirin od iden kim

Kimini ḫāṣ ider virür taḳarrüb
Kimin sürübeni merdūd iden kim

Cinān zāhide vü ʿārife dīdār[1837]
Muḥibbī bildi bunda sūd iden kim
Ü3-180ak, NO-103b, S1-120a, H1-96a, T-137b

2217. Mefʿûlü mefâʿîlü mefâʿîlü feʿûlün

Ol ʿārıżı gül gözleri ḫumār mest kim
Ya seng-i cefā ile iden göñli şikest kim

Gitdi bu göñül gelmeye beñzer baña daḫı
Ol murġ ayagın baglayup iden pest kim

Rāḥat gele tīġına sayḳal ola kanuñ
İy dil naẓar it tīġına bak gürz-i dest kim

[1835] ḫaṭāsın kullarınuñ: ḫaṭālu kullarına S1, T: ḫaṭā ḳullarına H1
[1836] 2 ve 6. beyitler Ü3'te yoktur. 2. beyit S1, H1 ve T'de de yoktur.
[1837] Mısra NO'da:
Cenān-ı zāhide ʿārif didiler
S1 ve H1'de ise:
Cinānı ʿārife zühhāde dīdār
şeklindedir.

Dilde o perī çünki maḳām u vaṭan itdi
Vīrāneleri eyleyüp iden nişest kim

Gördükde Muḥīb secde ider ʿārıża zülfi
Bildük ki bir Hindū-yı āteş-perest kim
NO-104a

2218. Mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün

Egerçi kūyuña vardum senüñ ṭālib-i dīdāram
Seni aġyār-ıla līk görem ṭāḳat nemī ārem

Lebüñ şevḳıne dīdemden dökerem tā seḥer her şeb
ʿAḳīḳi geh Yemen-rīzem gehī yāḳūt-ı mī bārem

Bu cānum ʿāriyetdür çün lebüñ göster beyā cānā
Lebüm üzre lebüñ korsañ bu cānı saña sipārem

Ṣalāḥ-ı ʿaḳl-ıla hūşı yönin dīvāneden sormañ
Başum sevdā-yı zülfiyle ser-i dīvānegī dārem

Gözümden nem göñülden ġam Muḥibbī eksük olmazsa
ʿAceb olmaz ki bir bed-ḫū sitemkārā giriftārem
NO-104b

2219. Mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün

Giderdi ṣabr u hūş [u] dil nigārı bir zamān görsem
Belā vü miḥnetüm artar anı ben her zamān görsem

İder ṣayd ol kemān ebrū naẓar benden yaña kılmaz
İder mi ḥasretā derdā kaçan tīr ü kemān görsem

Nigārı bir gice ḫʷābda görüp ġāyetde ḥayrānam
N'olurdı bilmezem ḥālüm eger yārı ʿayān görsem

Yirem derd ü belā vü ġam dökerem gözlerümden dem
Añaram ḥālümi ol dem kurı bir üstüḫʷān görsem

Didüm ʿāşıḳlaruñ çokdur Muḥibbī gibi bir yokdur
Kapuñda ẓāhir olurdı eger bir imtiḥān görsem
NO-104b

2220. Mef'ûlü mefâ'îlü mefâ'îlü fe'ûlün

Dāġ-ıla tolu sīne ciger ġarḳa-i ḫūn hem
'Aḳl-ıla fikr kalmadı ṣabr-ıla sükūn hem

Çeküp sipeh-i eşkümi āhum 'alem ile
Aldum ġamuñ şehrini bīrūn u derūn hem

Zülf-i siyehüñ derd-ile mecnūn olalıdan
Bī-ḳayd baña oldı muṭī' mülk-i cünūn hem

'Işḳum benüm olmada her gün ziyāde
Ḥüsnüñ gibi olmada her laḥẓa füzūn hem

Saḥḥāre gözi aldı dil ü cān Muḥibbī
Ta'vīẕ ile itmez aña çāre füsūn hem
NO-105a

2221. Fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilün

Yād idüp cānā seni tā ṣubḥa dek ḫūn aglaram
Gerçi şem' aglar gice ben dahı efzūn aglaram

Giryesin sordum ṣurāḥīden baña virdi cevāb
Yāduma geldi benüm lebhā-yı meygūn aglaram

Ol ne bārān kūy-ı Leylā'da yagar didüm didi
Rūzigār-ı seng-dil ber ḥāl-i Mecnuñ aglaram

Didüm kūhsārına dür dökdügüñ göz yaşların
Didi Ferhād añuban kūh-i hāmūn aglaram

İki çeşmüm de Muḥibbī gīceler tā ṣubḥa dek
Birisi Seyḥūn olupdur biri Ceyḥūn aglaram
NO-105a

2222. Fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilün

Giceler ḥasret-ile nāle-i gerdūn çekerem
Tā seḥer iñleyü derd-i dili bīrūn çekerem

Gelse mihmān bu dil tekyesine derd ü belā
Mā-ḥażar çeşmüm ile ḳadeḥ-i ḫūñ çekerem

Lāʿl-i şīrīnüñe Ferhād gibi cānum virüben
Ehl-i ʿışḳ içre kamu ṭāliʿ-i meymūn çekerem

Şol ḳadar arkama yükletdi benüm bār-ı ġamı
Didi taḥsīnler idüp kim göre hāmūn çekerem

Müddeʿī añlamasa tañ mı Muḥibbī sözini
Her kaçan ẓāhir idüp şiʿrümi mevzūn çekerem

Cismüm üzre pül görinürse n'ola ebrūlaruñ
Akıdup gözlerümüñ yaşını Ceyḥūn çekerem

Nev-ʿarūs-ı ḥüsne ziynet eylesün Leylā diyü
Gūşına lāʿle müşābih eşk-i Mecnūn çekerem
NO-105b

2223. Mefʿûlü fâʿilâtu mefâʿîlü fâʿilün

Dil āteş-ile yandı tenüm bile cāme hem
Dūd-ı dilüm çıkmaga geldi zebāne hem

Ḥālini görüp zülfine dil murġ[ı] oldu bend
Baña bu bendi geçmedi illā ki dāne hem

Görse cemāl-i şemʿini pervāne-veş göñül
Cān terkin urup kül oluban küllī yana hem

Yitmez mi yitdi baña cefā cevrüñ iy perī
Bir yañadan neyler idüp bu zamāne hem

Yiter Muḥibbī sevdügi seni bahānedür
Öldür anı eyleme ġayrı bahāne hem
NO-106a

2224. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Eyleyem cevr ü cefāña üstüḫᵛānumdan ḳalem
Tā kılam şerḥ-i ġamuñı levḥ-i ḫāk üzre raḳam

Kanı ol gün ki keremden süresin raḫş üstüme
Urasın bu derdmende sen leked-kūb-ı sitem

Bir naẓar miḥrāb-ı ebrūsın göre zühhād-ı şehr
Yañılup evrādını ḳıble kıla ebrū-yı ḫam

Korkaram kūyuña bir gün irgüre yaşum żarar
Cūş idüp artmakdadur seylāb-ı eşküm dem-be-dem

Kaʿbe'dür kūyı varan ʿuşşāḳ[ı] ḳatl itse ne tañ
Teşnedür çünki Muḥibbī kana ol rīg-i Ḥarem
NO-106a

2225. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Gāh añup gül ruḫlaruñı göñlümi gülşen kılam
Geh ġam [u] endūh-ıla dil ḫānesin külḫen kılam

İstedükçe egnüme dikmege miḥnet ḫilʿatin
Rişte-i cān eyleyüp bu göñlümi sūzen kılam

Tevsen-i esb ile ger ḳaṣd ide dilber cānuma
Ben de cān naḳdin nişār-ı sümm-i ṭavsen kılam

Gerçi kimse çekmedi dirler bu ʿışḳuñ yayını
Umaram ḳuvvet Ḫudā virüp çeküben ben kılam

Baş indürmez Muḥibbī çünki ser-keşdür cihān
Lāyıḳ oldur ki anı kendüme ben düşmen kılam
NO-106b

2226. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Ger getürse būyı kūyuñdan nesīm[1838]
Gelmeye hīç yāduma ḫuld-ı naʿīm

Günāhum añalı derdā dirīġā
Yüzüm zer oldı gözüm yaşı da sīm

Yüzüm kara velī ümmīd-vāram
Baña şefḳat ide maḥşerde dü mīm

Umaram idesin baña şefāʿat
Ki kalmaya benüm ḳalbümde hīç bīm

Gülistānuñda eger nāle kılsam
İşiden sana bülbül eyler enīm

Muḥibbī durma dürler eyle iẓhār
İder çün muḳteżā-yı ṭabʿ-ı selīm
NO-106b

[1838] Bu gazelin ilk beytinin vezni sonrakilerden farklıdır.

2227. Fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilün

Kim temāşā eyler-ise yüzümi zerdüm benüm
Añlar fi'l-cümle aḥvāl-i ġam u derdüm benüm

Hīç olur mı vara eşküm kūyuña cānā senüñ
Ölicek ilte meger bād-ı ṣabā gerdüm benüm

Gözlerüm yaşını cūlar eyleyüp itdüm revān
Tek salınsun serv-veş ol nāz-perverdüm benüm

Cān u başı vireyim yolına ben cānānumuñ
Umaram ki diye taḥsīn eyleyüp ferdüm benüm

Merd-i meydān ol Muḥibbī vir bu dünyāya ṭalāḳ
Tā ki yārān dimeyeler saña nā-merdüm benüm
NO-107a

2228. Mefâ'îlün mefâ'îlün fe'ûlün

Nigārā nāḫun ile dil-ḫırāşum
Ne kim var ġayr-ı 'ışḳ anı tırāşum

Niçe bir saklayam sīnemde 'ışḳuñ
İdem ḫalḳa anı āhumla fāşum

Yüzini gördügince 'ayşum artar
Olalıdan benüm ḥüsn-i mā'āşum

Dime 'ālemde ṭaleb kıl jende faḳrı
Bahāsı olımaz böyle kumaşum

Muḥibbī görmege geldi kapuña
Bayā tā-ser-ḳadem pāy-ı tu başam
NO-107a

2229. Mef'ûlü mefâ'îlü mefâ'îlü fe'ûlün

Ter tāze olur vaṣluñ işide dil ü cānum
Bir mürde iken zinde oluban dura cānum

Bu derd-i ġamı saña niçe 'arż ideyin āh
Yüzüñ göricek çünki olur lāl zebānum

Kūyuñ dikeni ger bata itüñ ayagına
Sūzen-i müjemle çıkaram ola nişānum

Cārūb idem kūyuña kirpügümi iy dōst
Bu dīde ola ḫāk-i dere āb-feşānum

Lāyıḳ degül saña ġulam ola Muḥibbī
Besdür diyeler benüm içün kūy-ı sükānum
NO-107b

2230. Mefâʿîlün mefâʿîlün feʿûlün

Geçüp ḥadden bu āh u girye zāram
Bilinmez derd-i dāġ-ı dil-figāram

Binüben esb-i nāza cilve eyle
Göreyim seni iy ümmīd-vāram

Yüzüñ gül saçuñ ʿanber leblerüñ mül
Gülistānuñda iñler bir hezāram

Niçe görem seni ben ḫˇāb içinde
Giceyi ṣubḥa degin zinde-dāram

Elüñden zehr ise içer Muḥibbī
Şarāba tevbeli perhīz-kāram
NO-108a

2231. Mefâʿîlün mefâʿîlün feʿûlün

Ḫırām eyle benüm iy serv-i nāzum
Keremden diñle bu zār u niyāzum

Bu ben ḫāki naẓarla gel zer eyle
Naẓar çün kīmiyādur pāk-bāzum

Yüzüñ mescid ne ḫoşdur aña karşu
Kılam miḥrāb idüp kaşuñ namāzum

Bülend olsa ne tañ ʿışḳum çü Maḥmūd
Çü sensin ḥüsn-ile benüm Ayazum

Muḥibbī ḫasta-dil derdini gūş it
Disün bir bir saña ḥāl-i dırāzum
NO-108a

2232. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Ġam şebinde her kaçan ki göñlümi teng eyleyem
Nāle kılam ṣubḥ olınca nāya āheng eyleyem

Gün yüzüñi görmek itsem sāyem arduma düşer
Buña kaldı kim dönüp sāyem ile ceng eyleyem

Var iken ʿālemde gül gibi şarāb-ı erġuvān
Rind olam lāyıḳ mıdur zāhid gibi beng eyleyem

Kāha dönmiş zerd iken āhum odından ruḫlarum
İsterem kanlu yaşumla anı gül-reng eyleyem

Meclis-i ġamda Muḥibbī yaşumı tār eyleyüp
İñleyüp zārīlık idüp ḳaddümi çeng eyleyem
NO-108b

2233. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Her kaçan hicrān şebinde göñlümi teng eylesem
Nālem eflāke ire feryād-ı āheng eylesem

Zāhidā ben olmışam çünki ḫarābāt-ı ezel
Baña lāyıḳ olmaya ger nām-ile neng eylesem

Geh dehānı[n] ẕikr idüp kılsam miyānı fikrini
Göñlümi ḥayretde kosam ʿaḳlumı deng eylesem

Bir ḳadeḥ mey ile anı ṣāf ide pīr-i muġān
Āh-ıla dil āyīnesin her kaçan jeng eylesem

İrişe nāleñ felekler gūşına eflākde
İy Muḥibbī iñleyüp her şeb dili teng eylesem
NO-108b

2234. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Kaʿbe'dür kūyuñ nigārā anı ger menzil kılam
Cānı ḳurbān eyleyüp şükrāne terk-i ser kılam

Şemʿ-i ḥüsnüñ bir gice idem temāşā nūrını
Cān atup pervāne-veş yakmaga bāl ü per kılam

Niçe bir pinhān idüp ʿışḳumı ẓāhir itmege
Göz yaşın sīm eyleyüp bu çehremi de zer kılam

Çekmek içün dōstlar dünyāda miḥnet bārını
Üştür-i ser-mest gibi kendüzümi bir ner kılam

İy Muḥibbī pādişāh-ı ʿālem olmakdan baña
Yig-durur kim kapusında kendümi kemter kılam
NO-109a

2235. Feʿilâtün feʿilâtün feʿilâtün feʿilün

Vaḳt degül mi ki dilā menzil-i inṣāfa gelem
Ġam ġubārını silüp bāde ile ṣāfa gelem

Ḳıymet-i gevher-i ʿışḳ ne idügin bilmek içün
Naḳd-i cān-ıla alan ʿāşıḳ-ı ṣarrāfa gelem

Pīr-i meyḫāne döşer çünki bisāt-ı keremi
Baña yitmez mi ki ben ḫāne-i evḳāfa gelem

ʿÖmri żāyiʿ geçürüp geçdi günāḥ-ıla günüñ
Vaḳt oldı ki dilā menzil-i inṣāfa gelem

İy Muḥibbī var iken ḫırḳa-i peşmīne-i faḳr
Ḥāşa lillāh ki libās ẹdine zer-bāfa gelem
NO-109a

2236. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Zār zāram kimsenem yokdur diyem ḥālüm benüm
Yücedür ḳaṣrı o māhuñ irmeye nālüm benüm

Muṣḥaf-i ḥüsnüñ açup vaṣluñ temennā eyledüm
Ḥamdü-lillāh ki murādumca-durur fālum benüm

Şemʿ-i meclis olalıdan ruḫuñ iy dōst senüñ
Yandı pervāne-ṣıfat kalmadı perr ü bālüm benüm

Gün yüzüñ görmeyeli oldı karañu bu cihān
Bilmezem niçe geçer hafta vü meh sālüm benüm

Luṭf-ıla didi Muḥibbī ki kapum bendesidür
Çarḫdan oldı yüce kevkeb-i iḳbālüm benüm
NO-109b

2237. Mefâʿîlün mefâʿîlün feʿûlün

Seni görmem geçer her hafta rūzum
Velī ben intiẓār içinde sūzum

Beni sanmañ şiʿrde būriyā-bāf
İdüp pür naḳş anı zer-baft-dūzum

Saʿādetdür viṣālüñ devlet iy dōst
Müsāʿid olsa bu baḫt-ı fürūzum

Diyeler şiʿrüme şiʿr-i ḥasendür
Söz[i] çün lāʿl-i dilberden āmūzum

Muḥibbī irişilmez kūy-ı yāra
Meger ilte ṣabā öldükte tozum
NO-109b

2238. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Yār gūş itmez egerçi nāle-i zār-ı dilüm
Görmedi bir kimse benüm gibi bīmārı dilüm

Müddet-i hicr ḥadden aşdı ṣabr ile geçdi günüm
İtdi bu düşvār[ı] ṭāḳat baña da yārı dilüm

Niyyet itdüm ḳıṣṣa-i ʿuşşāḳı taḳrīr eyleyem
Māh-rūlar cevrini daḫı vefādārı dilüm

Zāhidüñ cennet murād[ı] ḥavrā vü ġılmān-ıla
ʿĀşıḳam dīdār[a] ancak bu-dur[ur] kār-ı dilüm

Kapuña geldi Muḥibbī key katı dil-ḫastedür
Senden özge kim ola kim ide tīmārı dilüm
NO-110a

2239. Mefâʿîlün mefâʿîlün feʿûlün

Ruḫuñ luṭf ʿarż ider ḫaṭṭuñ sitem hem
İrişür şādılık ardınca ġam hem

Yaza levḥ-i dile ger ḥasb-i ḥālüm
Eñ evvel dutışa levḥ ü ḳalem hem

Bi-ḥamdillāh ki oldum ʿışḳ şāhı
Yaşum leşker baña āhum ʿalem hem

Firāḳuñla senüñ iy yār-ı cānī
Gözümden yaş dökilür bile dem hem

Dil-i telḫa lebüñden şehd umarken
İçürür mār-ı zülfüñ zehr ü sem hem

Añ ʿisyānuñ Muḥibbī zārılık kıl
Ḳabūl olur duʿālar ṣubḥ-dem hem

Nis̱ār itmege cānā ayaguña
Yüzüm zer eyledüm yaşum direm hem
NO-110b

2240. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtün fâʿilün

İñiler bu göñlümi kūyuñda gerdūn eyledüm
Anı döndürmege de yaşumı Ceyḥūn eyledüm

Derdüñ ile sīnemüñ üstine çekdüm bir elif
Yanına bir dāġ yakdum derdümi on eyledüm

Dişlerüñi yād idüp añdum şeker güftāruñı
Anuñ içün sözlerümi dürr-i meknūn eyledüm

Görmege vardum seni daşladılar Mecnūn-vār
Kūyuñ eṭfāline cismüm oñdurup ün eyledüm

İy Muḥibbī virmişem dünyā-yı dūna çün ṭalāḳ
Tañ mı dirsem dilden mihrini bīrūn eyledüm
NO-110b

2241. Mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün

Ne deñlü eyleseñ cevr ü cefālar ben saña yāram
Velī aġyār-ıla görsem seni ṭāḳat nemī āram

Ruḫuñ şevḳıne gülşende iderem nāleler her şeb
İşidmezsin bu feryādum seḥer bülbül gibi zāram

Didüm iy ʿaḳl-ıla iy dil sizi terk eyledüm küllī
Zi-sevdā-yı perī rūyı ser-i dīvānegī dāram

Lebüñ baña aṣıl cāndur olan cān tende ʿāriyet
Lebüm üzre lebüñ ko kim anı tā saña bisyāram

Muḥibbī işidüp āhum didi kūyumda bu kimdür
Didüm ʿışḳuñla iy bed-ḫū senüñ çokdan giriftāram
NO-111a

2242. Müstefʿilün müstefʿilün müstefʿilün müstefʿilün

Aldum ele kāğıd ḳalem yazmaga nāme iy ṣanem
Yandı bu āhum odına kāğıdla ḫāme iy ṣanem

Çün ʿayn-ı nūr-ı pāksin olmaya sende ġıll u ġış
Cāmlar görüben gözüñe girme ḥammāma iy ṣanem

Zülfüñ içinde ḫāller baña görindi dāneler
Pervāz iderken murġ-ı dil dolaşdı dāma iy ṣanem

Leylī saçuñ zencīrini dak boynuma mecnūnuñam
Rüsvā olursam ġam degül ger ḫāṣ u ʿāma iy ṣanem

İtdüñ gülüñ seyrānını pür eyledüñ dāmānuñı
Bu şevḳdendür itdügi gül çāk-i cāme iy ṣanem

Derd-i dilin cān levḥine yazdı Muḥibbī kan-ıla
Göndermege dil murġını itdi ḥamāme iy ṣanem

İtdi saçı şeydā beni bilmem n'ider sevdā beni
ʿIşḳ itmeden rüsvā beni irgür merāma iy ṣanem
NO-111a

2243. Mefʿûlü fâʿilâtun mefʿûlü fâʿilâtun

Gül ḫaddüñi göreli bu eşk-i lālegūnum
Āġışte oldı cānā ḫāk-i der-ile ḫūnum

Bār-ı ġumūmla bu ten sengīn iken nihāyet
Yirden götürdi yaşum müşkil olup sükūnum

ʿİyşüm çerāġı nāṣiḥ söyinmeye demüñden
Deryāya düşem arta bu āteş-i derūnum

Bu tārhā-yı mūyuñ kıl boynuma selāsil
Mecnūn eger görürse ḥayrān ola cünūnum

Oldı ḥabāb-ı ḫayme su üzredür mekānı
Dirse Muḥibbī tañ mı ol ḫayme bī-sütūnum
NO-111b

2244. Mef'ûlü mefâ'îlü mefâ'îlü fâ'ilün

Beñzer ki senüñ vaṣluña yokdur liyāḳatüm
Bakdukça güneş yüzüñe yok ẕerre ṭāḳatüm

Ġamzeñ okın gönder sen iy kaşı kemān
Rāḥat bula sīnede olan cerāḥatüm

Gözüm yaşına ġarḳ iken cism ü ten müdām
Budur ʿaceb ki durmadan artar ḥarāretüm

Dil ḫasta yatur ger irişeydi cevābuña
Ṣıḥḥat bulup cümle gider-idi seḳāmetüm

İy dil düriş āḫīr ü yapdur ʿimāreti
Dime sakın dünyede vardur ʿimāretüm

Sinüñde senüñ mūnisüñ ancak kefen olur
Her gāh diyesin ḥasret-ile kanı dāretüm

Bilmez kişi irteye çıkar mı ya ölür
Ġafletden uyan saña yiter bu işāretüm

İtmezdi benüm naẓmumı hīç ehl-i dil-pesend
Şiʿrümde eger olmasa idi leṭāfetüm

Çü kıldı yaşın itdi Muḥibbī yine revān
ʿArż eyleyeli ḳaddini ol serv-i ḳāmetüm
NO-112a

2245. Fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilün

Ṭavf-ı gülşen idelüm elde tutalum yine cām
Sāḳiyā al elüñe sun berü bu demde müdām

Zülfinüñ ḥalḳasına ḫālini gerdāne kıla
Olsa dil murġı ʿaceb olmaya ger beste-i dām

Gel ʿayān itme rumūz-ı ʿışk[ı] her bir nā-kese
Nükte-i ḫāṣı ne bilsün ḳıymetin bilmez ʿavām

Ḳaddi ḳāmet getürdi uy kaşı miḥrābına
Mescid-i ḥüsninde çeşmi çünki olmışdur imām

Sāġar almışdur Muḥibbī la'l dirler cām içer
Diḳḳat itdüm görmedüm didüm 'aceb ol leb-gedām
NO-113a

2246. Fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilün

Ugrayup kūyuña būyuñ getüre bād-ı nesīm
Ḫuldı yād eylemeyüp añmaya dil ḥūr-ı na'īm

Ḫāk-i pāyuña nis̱ār itmege iy serv-i ḫırām
Toptolu dīdelerüm kāseleri dürr-ile sīm

Ḫastayam kapuña geldüm uma derdüme devā
Derdlüye dermān idersiñ sen bugün ḥāẕıḳ ḥekīm

Gerçi kim cürmüm üküşdür kesmezem līkin ümīd
Umaram maḥşer güni ide şefā'at ḥādimim

Rişte-i cānā Muḥibbī dizse ger söz dürlerin
Eylemeñ anı ta'accüb olıcak ṭab'-ı selīm
NO-113b

2247. Fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilün

Bend-i ġamda kaldum dōstum rehāyı isterem
Dīdeme cānā yüzüñden rūşenāyı isterem

Niçeye dek cān figār sīne mecrūḥ ola
Merhem-i vaṣluñla bu zaḫma devāyı isterem

İy ṣabā zülfini depret tā ola 'anber-feşān
Būy-ı zülfinden dimāġa 'ıṭr-sāyı isterem

Gerçi kim eyler baña cevr ü cefā ẓulm ü sitem
Līk göñülden yine ol bī-vefāyı isterem

Taḫt-ı şāhīden Muḥibbī tāc-ı Ḫusrev'den n'olur
Kapusında ol şehüñ olmak gedāyī isterem
NO-113b

2248. Mef'ûlü mefâ'îlü mefâ'îlü fe'ûlün

Aldum elüme şevḳuñ ile kāġıd u ḳalem
Yazam edā-yı medḥüñi iy yār-ı muḥterem

Başum hevā-yı zülf-ile topdolu olalı
Eksük degül dilde belā miḥnet ü elem

Her kim ki ezel ʿışḳ iline pādişāh ola
Çekse ʿaceb mi göklere ol āhdan ʿalem

İy dil anuñ vaṣlını getürme ḫāṭıra
Sen bir faḳīr-i mübtezel ol şāh-ı muḥteşem

Vaṣla iren hicri de dilden gidermesün
Her şādīnüñ nite ki var āḫirinde ġam

Gördüm cemāli şevḳıne yāruñ Muḥibbī şemʿ
Yanup döker gözleri tā ṣubḥ olınca dem
NO-114a

2249. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Leylī zülfüñüñ hevāsını kaçan sevdā kılam
Göñlümi Mecnūnlayın dīvāne bir şeydā kılam

ʿĀşıḳuñ dirler melāmet iftiḫār [u] faḫrıdur
Bu sebebden kendümi şūrīde bir rüsvā kılam

Giçe yir yirden bu eflāküñ tokuz kalkanını
Āhum okına kaçan kaddümi büküp ya kılam

Gördüm yazıda bir miḥnet maḥabbet farḳ yok
Ḥayret aldı bilmedüm bunı niçe imlā kılam

Şimdilik ġam meclisinde iñlerem ṭanbūr-veş
Öldügümden soñra da her üstüḫˇānum nā kılam

Genc-i ḥüsne sunmak ister bu Muḥibbī didüm el
Didi zülfüm her kılın biñ başlu ejderhā kılam

Āşiyānı yücedür irmek aña mümkin degül
Niçeye dek iñleyüp ḥasretle āh u vā kılam
NO-114a

2250. Mefâʿîlün mefâʿîlün feʿûlün

Gel eyle gül gibi cānā tebessüm
Daḫı nāz-ıla ġonca-veş tekellüm

Çü bir mūram beni pā-māl kılma
Keremden luṭf idüp eyle teraḥḥum

Nişānın sorma[yı]ñ benden raḳībüñ
Nişānı kalmaya hergiz ola güm

Gerekmez baña bālin ola zer-baft
Ola bālin baña yigdür ser-i ḫum

Şarāb idüp yaşuñ bagruñ kebāb it
Ġamı yārān idüp eyle tana"um

Muḥibbī zārılık it yāra karşu
İder bülbül güli görse terennüm

Yiter mesken sükānuñ arasında
Bile ḫōşdur cihānda ola merdüm
NO-114b

2251. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Aldı göñlüm bir perī ammā ki nāmın dimeyem
İtseler ser ten cüdā ḳaṭʿā nāmın dimeyem

Ḥasretiyle gīceler tā ṣubḥa dek kan aglaram
Şemʿveş başdan yanam tā-pā nāmın dimeyem

Nīg-rūyān gerçi kim ʿālemde bī-ḥaddür velī
Līk dilde cānda iden cā nāmın dimeyem

Tāze güldür gülşen içre nāz-ıla reftār ider
Ol boyı serv-i sehī bālā nāmın dimeyem

İy Muḥibbī ẓāhir iken gün gibi ʿışḳuñ senüñ
Bu ʿacebdür sen olup rüsvā nāmın dimeyem
NO-115a

2252. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Her kaçan salına ol serv-i ḫırāmānum benüm
Cūlar ola pāyına bu çeşm-i giryānum benüm

Perde-i rāz-ı dilüm açıldı san bir ġonçadur
Şevḳden gül gibi çāk oldı girībānum benüm

Ḫᵛābda buldum ısırdum leblerinden dilberi
Görinen şimdi nişān-ı zaḫm-ı dendānum benüm

Ḫūn-ı dil itdüm şarāb[ı] daḫı bu bagrum kebāb
Oldı ol ḫūnī-i bed-mest çünki mihmānum benüm

Kaʿbe'dür kūyuñ Muḥibbī cān[ı] ḳurbān eyledi
Zī saʿādet ger ḳabūl olursa ḳurbānum benüm
NO-115a

2253. Mefʿûlü mefâʿîlü mefâʿîlü feʿûlün

Ger sorar iseñ ḥālümi sensüz cenānum
Agzuma gelüpdür hemān çıkmaga cānum

Dirler ṣabr kim ide irer o murāda
Ṣabr eylemege çāre ne ṭāḳat ne tüvānem

Didi ki dilüñ ḥālinde ʿāşıḳ-ı ḫasta
Didüm ki dilüm bende degül saña çi dānem

Ya kaşlarını aldum ele sīneme çekem
Didüm didi o bu söz saḫt kemānum

Sehl ola eger göz yaşını döke Muḥibbī
Ben çāk idüben sīnemi bu cān-feşānum
NO-115b

2254. Mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün

Gözi ser-fitne-i ʿālem olup ḳaddi ḳıyāmet hem
Belā-yı cān imiş bildüm baña ol çeşm ü ḳāmet hem

Bu göñlüm āteşi ile gözüm yaşını cemʿ itdüm
İder ʿarż ehl-i ʿışḳ olan bu nevʿ-ile kerāmet hem

Geçüp cāmiʿ-i ḥüsn içre kaşı miḥrābına karşu
Durup kirpükleri ṣaf ṣaf ider çeşm[i] imāmet hem

Selāmet gözlemez ʿāşıḳ n'ider nāmūs-ıla ʿārı
Giriftār-ı ġam-ı ʿışḳam olup kūy-ı melāmet hem

Muḥibbī tīġ-ı cevrinden şehīd-i ʿışḳ olam āḫir
Bite gül lāle ḳabrümden ola niçe ʿalāmet hem
NO-115b

2255. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Bilmezem ki n'olısar yā Rabbenā ḥālüm benüm
Āh derdā vü dirīġā n'ola aḥvālüm benüm

Çok günāhum var degül mümkin taḥrīr eylemek
Yā İlāhī ḫayra döndür cümle aʿmālüm benüm

Dilegüm budur Ḫudāyā yuyasın yüz karasın
Kalmaya maḥşer güninde alacak yālüm benüm

Gelicek Münkir ü Nekir heybet ile ḳabrüme
Eyle āsān baña virem cümle süʾālüm benüm

Pādişāhum bu Muḥibbī yok idi var eyledüñ
Kesmezem senden ümīdi ḫoş ola ḥālüm benüm
NO-116b

2256. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

ʿÖmrümi ḫarc eyledüm yok yire ġāyet ġāfilüm
Miḥnet ü endūhdur ancak bu yolda ḥāṣılum

Düşüben vādīlere Mecnūnlayın itdüm sefer
Ḫūn-ı dilden bildiler ne yirde oldı menzilüm

Ḥasretüñden sen gül-endāmuñ temāşā eylegil
Sīnem üzre lāleler iẓhār ider dāġ-ı dilüm

Seyl-i eşküm aşdı başumdan beni ġarḳ eyledi
Şiddetine döymeyüp buldı ḫalel āb u gilüm

İy Muḥibbī müşkil işdür gerçi kim zühd ü veraʿ
Cām-ı mey elden koma tā ḥall ola bu müşkilüm
NO-235b

2257. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Yapuban göñlüm esāsın ʿışḳı muḥkem eyledüm
Ġam ile cān-ı belā fersūdı hem-dem eyledüm

Leşker-i hicrān egerçi itdi cān şehrin ḫarāb
ʿIşḳ şāhına velī anı müsellem eyledüm

Şem'-i ḥüsne yakmışam[1839] cān u dili pervāne-vār
Ḫalvet-i ḫāṣa girüp bu cānı maḥrem eyledüm

Zaḫm-ı tīr-i ġamzeñ dokınsa cānā sīneme
Baña ol gelmez cerāḥat bil ki merhem eyledüm

Bu Muḥibbī leylī zülfüñüñ olup dīvānesi
Kendümi Mecnūnlayın rüsvā-yı 'ālem eyledüm
NO-235b

2258. Mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün

Nedür bu ḥālümi bilsem bu dilden bī-ḫaber oldum
Meger kim bir perī-rūya kılup nāgeh naẓar oldum

Virüp dil leylī zülfine dirīġā irmeyüp kāma
Olup dīvāne Mecnūn-veş gezerem deşt ü ber oldum

Dükendi kalmadı ṣabrum elinden yār-ı bed-ḫūnuñ
Degül çün durmaga ṭākat çıkuban hem-sefer oldum

Müyesser oldı pā-būsuñ irişdüm devlete nāgeh
Başumdan derd-i ser gitdi şükür kim ḫāk-i der oldum

Nigāruñ şem'-i ḥüsnine Muḥibbī cān u dil yakdum
Düşüp pervāne-veş pāya yanup bī-bāl ü per oldum
NO-236a

2259. Mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün

Bu dil sīm-āb-veş ditrer kaçan bir sīm-ten görsem
Baña ölmek muḳarrerdür eger çāk pīrehen görsem

Var-iken ḳadd-ile zülf ü ruḫı ol sīm-ten yāruñ
Bu göñlüm istemez sünbül gül ü serv ü semen görsem

Güneş ruḫsāruñı göster disem zülfüñle örtersin
Meger lāyıḳ görimezsin münevver rūy-ı men görsem

Egerçi dār-ı dünyāda tetebbu' eyledüm fenler
Ḳabūl-i cānum olurdı bu 'ışḳdan özge fen görsem

Muḥibbī ḫoş-dil olmışsın ḫayāl-i yār-ıla her şeb
Diyemem āh o meh-rūyı arayup encümen görsem
NO-236b

[1839] yakmışam: met.: yakdum.

2260. Fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilün

Sensin ġayr degül baña hevā vü hevesüm
İtme nevmīd beni yokdur ümīd-i kesüm

Ḥüsnüñ āyīnesine karşu neden itmezem āh
Korkaram jeng ide ol āyīneyi bu nefesüm

Didi ṣabr eyler-iseñ yār yüzüm göstereyim
Tīġ-i hicr öldüre didüm ki ferdāne resüm

Ġam u derd-ile belā her yañadan itdi hücūm
Bagladı yollarumı ceyş-i sitem-i pīş ü pesüm

Çeşm-i bīmārı uyur eylemeyem derd-ile āh
Cebr idem kendüzüme çıkmaya bir ẕerre sesüm

Ne sa'ādet idi iti gibi ṣayda çıkıcak
Boynuma daka Muḥīb zülfini itse meresüm
NO-236b

2261. Fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilün

'Āşıḳam zülfe giriftār olmışam
Ya'ni 'ışḳ içre günehkār olmışam

Göreliden nergis-i çeşmüñ şehā
Vālih ü āşüfte bīmār olmışam

Ḥasretiyle bir gül-endāmuñ yine
Gīceler bülbülleyin zār olmışam

Sen dururken ġayrıya itmem naẓar
Cān u dilden saña çün yār olmışam

Sensüzin ben bu cihānı n'eylerem
Öz cānumdan bile bīzār olmışam

'Işḳ bāzārında naḳd-i cān-ıla
Būseñe iy dōst ḫarīdār olmışam

Yāra didüm yap Muḥibbī göñlini
N'ola didi aña mi'mār olmışam
NO-237a

2262. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Gerçi çok ḫūbān-ı ʿālem dīde’em
Saña beñzer kes men ne dīde’em

Gözlerüm ḫālī degül nemden benüm
Çeşmüñi gördükde bī-nem-dīde’em

Oldı bu ḳaddüm ḫam-ı zülfüñ gibi
Zülfüñi gördükçe pür ḫam-dīde’em

Raḥmet eyle bu dil-i ġam-dīdeme
Niçe dürlü dürlü ġam-dīde’em

Sun Muḥibbī’ye lebüñ tiryāḳini
Mār-ı zülfüñden niçe sem-dīde’em
NO-237b

2263. Mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün

Nigārā ʿışḳ-ıla cān u dilümi ḫasta ter gördüm
Anuñçün zülfe dīvāne beste ter gördüm

ʿİnān-ı dil gider elden perīşān eylese zülfin
Gülüñ evrāḳı üstinde ki sünbül deste ter gördüm

Ziyāde germ olmışdur benüm bu eşḳ-ı gülgūnum
Yanında zülf-i şeb-dīzi katı āheste ter gördüm

Müjeñ tīr-ile akıtdı gözümden ḫūn-ı dil āḫir
Ciger çāk ü dil-rīş ü bu cānum[1840] ḫasta ter gördüm

Muḥibbī sen sen ol yārı görüben karşu āh itme
Żarar nāgāh ide aña gül-i nev-reste ter gördüm
NO-237b

2264. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Her kaçan kim sırr-ı ʿışḳuñdan suḫen gūş eyleyem
Kaynayup deryā gibi emvāc urup cūş eyleyem

Bezm-i ġamda uyduram bu nālemi ben nālede
Bagrumı biryān idüp ḫūn-ı ciger nūş eyleyem

[1840] cānum: met.: benüm cānum.

Gül yüzüñ medḥ eylesem gülşende iy serv-i ḫırām
ʿAndelīb-i gülsitānı cümle ḫāmūş eyleyem

İçeliden cām-ı ʿışḳı şevḳ ile mest oluban
Sırr-ı ʿışḳı fāş idüp ʿuşşāḳı medhūş eyleyem

Ol ṣanavber ḳad ḳıyāmet iy Muḥīb girmez ele
Bāri anuñ yirine servi der-āġūş eyleyem
NO-238a

2265. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

ʿAyb itme kūyuña iy meh eger nāgeh varam
ʿIşḳuñ ile olmışam dīvāne vü gümreh varam

Rāhı eger yañılam ʿayb eyleme iy hem-nişīn
Yād-ı pā-būsı ile mecnūn olup bī-reh varam

İsterem ṭalʿat süheylinden ümīd-i pertevi
Gīceler bulam şerefler diyü pāy-ı meh varam

Şād olur kūhsār-ı ġamda añıcak ruḫsārını
Hemçü kebk-reftār ile her bir yaña ḳahḳah varam

İdesin ʿayn-ı ʿināyetle Muḥibbī'ye naẓar
Kapuña kemter ḳulam yüz sürmege iy şeh varam
NO-238a

2266. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Niçeye dek ʿışḳ bāzārında ġam ḥāṣıl kılam
Çend sūzam çend nālem çend derd-i dil kılam

Niçeye dek rūy-ı ḫūbāna dil ü cān baglayam
Zindegānī ʿömrümi bu dehr ara müşkil kılam

Didiler çekme cefāsın ara bul bir mihribān
Ḥāşa-lillāh dil didi dil dīgeri māyil kılam

Baglama dünyā-yı dūna iy Muḥibbī göñlüñi
Ḥayf ola ʿömr-i ʿazīzi yok yire bāṭıl kılam

Çāre ancak bunı bildüm çāre bu ġam derdine
Bāde içüp kendümi ser-mest ü lā-yaʿḳıl kılam
NO-238b

2267. Fe'ilâtün fe'ilatün fe'ilâtün fe'ilün

Ġam-ıla āh meded bed-şode ḥālem ne kılam
Ġamdan kime şikāyet kime nālem ne kılam

Agla dīvāne göñül ḥasret-ile gel şeb ü rūz
Geşte-i serv-i ḳad ü tāze nihālem ne kılam

Eylesem nāle vü bī-ṣabr fiġān olmaz 'aceb
Ben ki āşüfte-i zülf ü ḫaṭṭ u ḫālem ne kılam

Mestem bāde ile bir nefes olmam huşyār
Bundan ġayrı degül def'-i melālem ne kılam

İy Muḥibbī gāhi şād u gāh ġam durmaz gelür
Dürlü dürlü görinür baña bu 'ālem ne kılam
NO-238b

2268. Mef'ûlü mefâ'îlü mefâ'îlü fâ'ilün
Mef'ûlü fâ'ilâtü mefâ'îlü fâ'ilün

Ne taḫt u tāc u ne milket-i İskender isterem
Bir pādişāha bende olam ekser isterem

Şem'-i cemāl-i yārı görüp giceler müdām
Pervāne-ṣıfat yakmaga bāl ü per isterem

Mecnūn gibi deşt-i ġamı eyleyüp ṭavāf
Ferhād-vār kūh-ı belāda yir isterem

İy dīde akıt yaşuñı ḫūn-ı ciger ile[1841]
Senden hemīşe dürr-ile ben gevher isterem[1842]

Yiter baña ḫāk-i deri sengi dilberüñ
Bālin idem birini birin bister isterem

Çeşmi eline ḳatlüm içün tīġ-ı tīz alur
Ben de bu yolda virmege çokdan ser isterem

Dünyā Muḥibbī istedi ben itmedüm ḳabūl
'Arż-ı cemāl eyledi didi er isterem
Ü3-176b, NO-239a, S1-123a, H1-98a, T-140b

[1841] 4 ve 5. beyitler S1, H1 ve T'de yoktur.
[1842] Bu beyit Ü3'te yoktur.

2269. Fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilün

Yine deyr içre büt-i 'işve-nümāyı görürem
Ehl-i 'ışḳa yine āşūb u belāyı görürem

Zāhidā men'[i] ko itsem naẓar ruẖlarına
Aña bakdukça 'ayān ṣun'-ı Ḫudā'yı görürem

Bī-vefāyı meger iy meh sen idersin ta'līm
Bu felek düşmen-i erbāb-ı vefāyı görürem

Ger gedā-yı der-i meyẖāne olam 'ayb degül
Götüri şehleri ben anda gedāyı görürem

İtleri karşu Muḥibbī gele olmaya 'aceb
Zīra anlarda kamu būy-ı vefāyı görürem
NO-239b

2270. Fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilün

Dōstum hicrān şebinde ger seni yād eyleyem
Tā seḥer āh u figān u nāle feryād eyleyem

Gīceler ġamgīn iken añup viṣālüñ rūzını
Bu ümīd-ile ferah bulup dili şād eyleyem

Ḳays'ı topraga vü Ferhād'[ı] taşa ḳullanup
'Işḳuñ şehrini bu vech-ile bünyād eyleyem

Virdi cān öldi anuñçün gün gibi serdār-ı 'ışḳ
Cān u ser terkin kılup ben daẖı bir ad eyleyem

Zevraḳ-ı dil gireliden eşkümüñ deryāsına
Kurtılış yok ġarḳ olur çün āhumı yād eyleyem

Kendüzin bilmez Muḥibbī kalmaz hīç 'aḳl u hūş
Her kaçan fikr-i ẖayāl-i ol perī-zād eyleyem
NO-239b

2271. Fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilün

Her kaçan cānā ẖayālüñle senüñ ẖ'āb eyleyem
Uyanup dīvāne-veş kendüme cevāb eyleyem

Hem-nişīn olsam gelür zaḫmet benüm yārānuma
Pes neden sükkān-ı kūy-ı yāra ʿaẕāb eyleyem

Ziynet eyle gül gibi didüm gel ki sünbülüñ
Didi senüñçün buları pīç ü geh tāb eyleyem

Cāmiʿ-i ḥüsnüñde gördüm çeşmüñ olmışdur imām
Secde idüp ṭāḳ-ı ebrūñ ben de miḥrāb eyleyem

Ger semend-i nāza bindüñse n'ola gel çek ʿinān
Ben daḫı hem çü Muḥibbī būse der-kāb eyleyem
NO-240a

2272. Feʿilâtün feʿilâtün feʿilâtün feʿilün

Yād-ı laʿlüñle nigārā ḫūn-feşān oldı gözüm
Hicrüñ-ile niçe isterseñ çünān oldı gözüm

Ḥasretiyle zaʿferāna dönmiş iken ruḫlarum
Surḫ kıldı dīdelerden akıdah kan gözüm

Gül bulınmaz ḫārsuz dilber de yok agyārsuz
Dil niçe nālān olup kan dökmesün her an gözüm

Āteşiyle dil yine ola bu bagrumda kebāb
Bir naẓar māh ruḫı görse nāgehān gözüm

Derd-ile āh eylesem bu dīde kan aglar bile
Müstedām olsun baña olmış-durur fermān gözüm

Sensüzin gülzāra varsam gül dikendür çeşmüme
Anuñ içün bāġa varup istemez seyrān gözüm

Āh göstermez Muḥibbī gün yüzin zülf-i seḥāb
Māniʿ olur ki yaşum içre olur pinhān gözüm
NO-240a

2273. Feʿilâtün feʿilâtün feʿilâtün feʿilün

Sidreden yüce görinür baña ḳaṣruñ güzelüm
Meger āhum eli ile aña irişe elüm

İñlerem nā gibi bagrum deleliden bu felek
Tār idelden yaşumı çenge dönüpdür bu bilüm

Biñ kez öldür beni tek gel seni bir kez göreyim
Ḥaḳ dimişler intiẓārdan yigdür biñ kez ölüm[1843]

Gün yüzüñi göricek ʿaḳl u dili ḥayret alur
Saña ḥālin diyümez lāla döner uşbu dilüm

Kim ki cürʿañı içe bula ḥayāt-ı ebedī
Sun berü cānuñ içün biz de anı nūş idelüm

N'eylerem sünbül [ü] gül nergis [ü] reyḥān u çemen
Çün yiter dīde saçı [vü] ḫaṭṭ u ʿārıż[ı] gülüm

Şiʿr bünyādına el urduñ katı muḥkem gerek[1844]
Soñradan dimeyesin żaʿf üzre imiş temelüm

Yār aġyāra ḳarīn nite ki gül ḫāra yakın
Bülbül-i şūrīdeye tañ mı dönerse mes̱elüm[1845]

İy Muḥibbī Cāmī Ḫusrev bulsalar tāze ḥayāt
İşidüp taḥsīn iderlerdi benüm bu ġazelüm[1846]
Ü3-178a, NO-240b, S1-124a, S2-108a, H1-99a, T-141b

2274. Mefʿûlü mefâʿîlü mefâʿîlü feʿûlün

ʿĀlemde benüm bilmedi bir kimsene ḥālüm
Her demde vü her laḥẓa ġam-ıla dil-i nālüm

Derdā ki naẓar itmedi bu ḥālüme hergiz
Ebrūlarına ḥasret olup hem çü hilālüm

Leylī saçını göreli mecnūna dönüp dil
Āvāre olup vādīde kalmadı mecālüm

Yitmez mi şehā ʿışḳuma bu iki şāhid
Bu çehre-i zerdüm-ile bu eşk-ile alum

Didüm Muḥibbī katı dil teşne olupdur
Lebleri didi ġam yimesün āb-ı zülālüm
NO-241a

[1843] 3 ve 6. beyitler Ü3, S1, S2, H1 ve T'de yoktur.
[1844] urduñ katı muḥkem gerek: urduñsa muḥkem kıl S1, H1, T
[1845] Mısra S1, S2, H1 ve T'de:
Tañ mıdur bülbül-i şūrīdeye dönse mes̱elüm
şeklindedir.
[1846] Beyit S1, S2, H1 ve T'de:
Cāmī vü Ḫusrev eger bulsa Muḥibbī yeñi cān
Baña taḥsīn idelerdi işidüp bu ġazelüm
şeklindedir.

2275. Mefâʿîlün mefâʿîlün feʿûlün

Dehānuñ ġoncadur itsün tebessüm
Lebüñ dürc-i güher kılsun tekellüm

Beni pā-māl kılma işiginde
Basar mı ḳaṣd-ıla hīç mūrı merdüm

Nişānın sormañ[uz] benden raḳībüñ
Dilegüm bu ki Ḥaḳ'dan ola ol güm

Ṭabībā saña yokdur iḥtiyācum
Virür dermān baña kim virdi derdüm

Muḥibbī gül yüzüñe karşu cānā
İder bülbül gibi her dem terennüm
NO-241b

2276. Mefâʿîlün mefâʿîlün feʿûlün

Gel iḥsān eyle cürʿa ḫāksārum
Şehā luṭfuña ben ümmīd-vārum

Ḥicāb itme didüm gün yüze zülfi
Didi bilmez-iseñ bil perde-dārum

Didi dilber şeb-i yeldā saçumdur
Yüzümden soralar tāze bahārum

Didüm zer oldı rūyum ḥasretiyle
Didi göster baña ṣāḥib-ʿayārum

Muḥibbī bulmadı bir yār-ı ṣādıḳ
Hemān ancak ġam oldı ġam-güsārum
NO-241b

2277. Mefʿûlü mefâʿîlü mefâʿîlü feʿûlün

Bār-ı ġamdan bükilüp döndi kemāna bu bilüm
Eyledüm sīnem rebāb tā iñleye her bir kılum

Ḳaṣṣāb-vār göñlümi evvel dü-nīm ider
Āḫir idiser pāralayuban dilim dilim

Ben ẕerreye gün gibi naẓar eyleseñ iy dōst
Eflāke çıkup ide idüm anda menzilüm

Ekdüm yine dāne-i eşki mezraʿ-ı dilde
Ancak hemān derd-ile ġam oldı ḥāṣılum

Başum eger komasam ayagum altına
Ol serv-ḳadde irmez idi hergiz elüm

Didüm Muḥibbī nāle kılur ʿandelīb-vār
Nāz-ıla gülüp didi ki ben daḫı bir gülüm
NO-267a

2278. Mefʿûlü mefâʿîlü mefâʿîlü fâʿilün

Bir serv ḳadi yād idüben bir ġazel didüm
Bālā ḳadini yād[1847] idüp ammā güzel didüm

Gel bir naẓar[1848] eyle didüm ise[1849] dilbere
Sanki ḫadeng-i cevr-ile bagrumı del didüm

Miḥnet ġamı[1850] eylemedin zer gibi zaḫm
ʿIşḳuñ odıyla anı erit eyle ḥall didüm

İtdi cemāl-i ʿarż-ıla ʿuşşāḳa merḥamet
Olmaz güzeller içre pesend bu[1851] ʿamel didüm

Yüzinde ḫaṭın gördi Muḥibbī āh idüp
Āḫir viriser āyīneyi yāra ḫalel didüm[1852]
A-92b, NO-267b

2279. Mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün

Ḫumārı ḫoş gören rindem mey-i ṣaḥbādan el çekmem
Cefāsına bakup ḫāruñ gül-i raʿnādan el çekmem

[1847] yād: medḥ A
[1848] naẓar: naẓarcıġ A
[1849] ise: baña A
[1850] miḥnet ġamı: tāb-ı maḥabbet A
[1851] pesend bu: bu gūne A
[1852] Bu beyit A'da:
Yüzinde ḫaṭṭını görüp āh eyleyüp Muḥibbī
Mir'āt-ı ḥüsne viriser āḫir ḫalel didüm
şeklindedir.

Ben ol Mecnūn-ı dehrem ki belā vü miḥnet ü derdi
Eger gönderse yüz biñ kez ben ol Leylā'dan el çekmem

Gözüm yaşlu yürek başlu denī dünyāyı terk itdüm
Beni biñ pāre itseler direm ʿuḳbādan el çekmem

Eger ʿışḳ-ıla bu devrān büküp ḳaddümi ya itse
Ölüp dirilürem ammā o kaşı yādan el çekmem

Muḥibbī baḥra ġavvāṣ ol bulasın dürr-i yektāyı
Egerçi pür ḫaṭar dirler direm deryādan el çekmem
A-93a, NO-268a

2280. Mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün

Gehī derd ü belā vü ġam gehī ḫūn-ı ciger çekdüm
Maḥabbet istedüm miḥnet bulup gör ben neler çekdüm

Ḫadengi geçmesün dilden diyüben iy kemān ebrū
Gelince baña karşudan bu sīnemi siper çekdüm

Serīr-i ḥüsne şāh olmış görüp ol şāh-ı devrānı
Ayagına yüzüm sürüp niçe biñ bedre zer çekdüm

Öper sāġar lebin görmiş ṣürāḥī bagrı ḳan olmış
Anuñ luʿb-ıla agzından ḫaber çekdüm ḫaber çekdüm

Bu dehrüñ ṣaydgāhında Muḥibbī şāhbāz oldum
Şikār aldum maḥabbetden anuñçün başa per çekdüm
A-92a, NO-268b

2281. Mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün

Çünān dīvāne itmişdür beni āh ol perī-zādum
Uyımaz oldı hem-sāyem işidelden bu feryādum

Baña būyuñ yite cānā n'iderem fāriġam gülden
Gözüme almazam servi çü sensin serv-i āzādum

Degülse ol saçı Leylā çerā ben hem çü Mecnūnam
Ve'ger ne olmasa[1853] Şīrīn neden ʿışḳ-ıla Ferhād'am

Yüz urup āsitānına çagurdum dāda dād eyle
Didi dīvānesin beñzer bilürsin beni bī-dādam

[1853] olmasa: olsa NO

Didüm dil murġını dutup ser-i zülfinde bend itdüm[1854]
Didi hey derdmend diller alur[1855] ʿālemde ṣayyādam

Oluram geh muḳīm-i ġam ve gāhī şādümānī hem
Ne şādān u ne ġamgīnem gehī vīrān geh ābādam[1856]

Sorarsañ āsitānuñda Muḥibbī kemteri kimdür[1857]
Ḥaḳīrüñdür faḳīrüñdür ayakdan düşmiş üftādam
A-89b, NO-268b

2282. Mefâʿîlün mefâʿîlün feʿûlün

Dimen cevr ü cefā itme sitem hem
Gel inṣāfa kanı luṭf u kerem hem

Vefāñı istemez bir ẕerre göñlüm
Ḫoşam derdüñle yiter baña ġam hem

Çekelden şāh-ı ġam eşküm sipāhın
Götürür dūd-ı āhumdan ʿālem hem

Niçe taḥrīr idem ben sūz-ı ʿışkı
Yanar destümde kāġıdla ḳalem hem

Yakar bir yaña beni nār-ı hicrüñ
İder bir yaña ġarḳ bu eşk-i dem hem[1858]

ʿİlāc olmaz ṭabībā derd-i ʿışḳa
Ko derdidür anuñ derdine em hem

Muḥibbī saña yitmez mi bu örnek
Ciger ḫūn gitdi Efrīdūn[1859] u Cem hem
Ü3-165bk, BY-82b, S1-115b, H1-92b, T-133a

2283. Mefâʿîlün mefâʿîlün feʿûlün

Dirīġā olmadı dilber baña rām
Beni kıldı cihān ḫalḳına bed-nām

[1854] itdüm: itdüñ A
[1855] olup: alur A
[1856] Bu beyit A'dan alınmıştır.
[1857] Mısra A'da:
Dimiş dilber işigümde Muḥibbī dir iseñ kimdür
şeklindedir.
[1858] 5 ve 6. beyitler Ü3, S1, H1 ve T'de yoktur.
[1859] Efrīdūn: Ferīdūn Ü, BY

Yüzüñ gerçi bu göñlüm rūşen eyler
Velī zülfüñ kılur bu baḫtumı şām

Dilā zer gibi yan ġam pūtesinde[1860]
Olasın ṣāf sende kalmaya ḫām[1861]

Dakaldan boynuma zencīr-i zülfin
Dil-i dīvāneme hīç yokdur ārām[1862]

Niçe bir rūze-i hicrüñ dutalum
Hilāl ebrūñı göster ola bayram

Ne emr itseñ benüm oldur murādum
Dimişlerdür gerekmez ʿāşıḳa kām

Muḥibbī ʿāḳil iseñ saña örnek
Bu yitmez[1863] mi ne oldı Gūr u Behrām
Ü3-179bk, BY-83a, S1-107b, S2-105a, H1-86b, T-123b

2284. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Gülşen-i ḥüsn içre sen serv-i ḫırāmānsın begüm
Aglayup āh eylesem gül gibi ḫandānsın begüm

Çün ṭabīb-i dilsin umsam n'ola senden bir cevāb
Ḫasta göñlüme şifā derdüme dermānsın begüm

Pāymāl itseñ beni zülfüñ gibi olmaz ʿaceb
Görürem her dem seni zülf-i perīşānsın begüm[1864]

Kullaruñdur ḫūblar kapuñda durur bende-vār
Bu cihāna ḥüsn-ile sen şāh-ı ḫūbānsın begüm

Naḳd-i cāna būseñi sen evvel iḳrār eyledüñ[1865]
Soñradan döndüñ neden bilsem peşīmānsın begüm

Gün yüzüñe gāh zülfüñ geh yaşum olur ḥicāb
Anuñ içün dīd[e]den her laḥẓa pinhānsın begüm

[1860] pūtesinde: tevbesinden Ü3
[1861] Bu beyit S1, S2, H1 ve T'de yoktur.
[1862] 4 ve 5. beyitler Ü3'te yoktur.
[1863] bu yitmez: bulınmaz S1, T
[1864] 3 ve 6. beyitler Ü3'te yoktur.
[1865] 5 ve 6. beyitler S1, H1 ve T'de yoktur.

Bu Muḥibbī'yi şeb-i hicrüñde[1866] ẓulmetde koma
Rūşen it göster yüzüñ çün māh-ı tābānsın begüm
Ü3-166ak, BY-83a, S1-119b, T-137b

2285. Mef'ûlu mefâ'îlün fe'ûlün

İy 'ālem-i cān u cān-ı 'ālem
Görmedi senüñ mis̱lüñ[1867] ādem

Seyl-i sirişküm[1868] içre 'aks-i ḫālüñ
Hindū-beçedür san ġarḳ-ı zemzem

Āhum okına hīç ḥāyil[1869]
Olmaz meger kim siper-i ġam[1870]

Ẓāhir olur yüzinde 'araḳ
Beñzer ki düşe gül üzre şebnem

Dīdem çün[1871] ebr-i nev-bahārī
Döker yaşı gül yüzüñi görsem

Olmadı bu 'ālem içre hergiz
Hīç ġamdan özge baña hem-dem

Bu şi'ri gören Muḥibbī lā-büd
Dir mülk-i naẓm[1872] saña müsellem
Ü3-180bk, BY-83b, S1-107b, H186b, T-123b

2286. Mefâ'îlün mefâ'îlün fe'ûlün

Yüzüñi görmege ger ḥāżır olsam
Ölince gitmez idüm nāẓır olsam

İderdüm bir meges kendümi dāyim
Lebüñi öper idüm sāḥir olsam

Şikāyet itmez idüm ġam yükinden
Eger çekmege anı ḳādir olsam

[1866] hicrüñde: baḥr içre T
[1867] senüñ mis̱lüñ: naẓīrüñ 'ayn-ı T
[1868] seyl-i şirişküm: gözüm yaşı H1, T
[1869] 3 ve 4. beyitler S1, H1 ve T'de yoktur.
[1870] 3 ve 5. beyitler Ü3'te yoktur.
[1871] dīdem çün: gözüm olup T
[1872] naẓm: suḫen Ü3, S1, H1, T

Dutılsam zülfüñüñ bendine āḫir
Ebed kurtılmasam ben ya sır olsam[1873]

Muḥibbī bir naẓar görsem nigārı
Yitürmişem özümi ṣābir olsam

Alurdum naḳd-i cāna ġam metāʿın
Maḥabbet kişverine tācir olsam[1874]
Ü3-172a, BY-84a, S1-119a, H1-95b, T-137a

2287. Mefâʿîlün mefâʿîlün feʿûlün

Didüm ʿışḳuña düşdüm pür niyāzam
Didi başdan başa ben daḫı nāzam

Didüm göñlümi gel yıkma ḥabībüm
Didi sanduñ beni ben dil-nüvāzam

Didüm neyçün sıduñ dil şīşesin āh[1875]
Didi ġam yime kim ben şīşe-bāzam[1876]

Didüm dil murġını benden aparduñ[1877]
Didi bilmez misin kim şāhbāzam

Didüm bālā mıdur ḳaddüñ ya ṭūbā
Didi andan yüce ben ser-firāzam

Didüm maḥmūduñ olmışdur Muḥibbī
Didi ḥüsn-ile ben daḫı Ayāzam

Didüm ʿışḳuñ yolında cān virürsem
Mezāruña didi bu beyti yazam
Ü3-166b, BY-84b, S1-121a, H1-96b, T-138b

2288. Mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün

Alup bu sīneden tīr-i nigārı[1878] cāna tapşurdum
Emānet idi cān anda yine cānāna tapşurdum

[1873] Bu beyit S1, H1 ve T'de yoktur.
[1874] Bu beyit Ü3'te yoktur.
[1875] 3 ve 7. beyitler S1, H1 ve T'de yoktur.
[1876] Bu beyit Ü3'te yoktur.
[1877] aparduñ: ayırduñ T
[1878] tīr-i nigārı: tīrüñ nigārā S2

Firāḳ-ı nār-ıla[1879] yanup yakılup giryeler kıldum
Birin ʿummāna gönderdüm birin Keyvāna tapşurdum

Maḥabbet cāmını içdüm elinden sāḳi-i ʿışḳuñ
Belā vü miḥnet ü derdi anuñçün cāna tapşurdum

Ezelden ʿāşıḳam zāhid baña dīdārdur maḳṣūd
Ben aña olmışam ḳāniʿ seni Rıżvān'a tapşurdum

Maʿānī kānına irdüm çıkardum niçe gevherler
Kimisin eyledüm maḫzen kimin yārāna[1880] tapşurdum[1881]

Bi-ḥamdillāh ki cān virdüm viṣāl oldı baña ḥāṣıl
Libās-ı ʿāriyetdür ten anı devrāna tapşurdum

Muḥibbī yanmaga geldüñ cemāl-i şemʿine karşu
Degülsin aña pervāne velī[1882] ben yana tapşurdum
Ü3-165bk, BY-84b, S1-116a, S2-110b, H1-93a, T-133b

2289. Mefʿûlü fâʿilâtün mefʿûlü fâʿilâtün

Cānā derūn-ı ḥālüm bir bir ḥikāyet itsem
Hicrān şebinde derdüm saña şikāyet itsem

Leylī saçuñ nigārā boynuma olsa zencīr
Mecnūn gibi cihāna kendüm melāmet itsem

Çeksem sipāh-ı eşki dutsam cihānı düpdüz
Diksem livā-yı āhı yaʿnī ʿalāmet itsem

Açılsa bāġ-ı maḳṣūd görsem cemāl-i yārı
Olsam hemīşe ḫurrem cāy-ı iḳāmet itsem

Göñlüm gibi ḫarābe eyvān-ı ʿışḳı gördüm
Miʿmār olup Muḥibbī anı ʿimāret itsem
Ü3-178bk, BY-85a, S1-119b, H1-95b, T-137a

2290. Mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün

Feṣāḥat baḥrına ġavvāṣ olup daldum güzār itdüm
O deryādan niçe dürler çıkardum āşikār itdüm

[1879] firāḳ-ı nār-ıla: firāḳ-ı yār-ıla Ü3, S1, H1,
[1880] yārāna: ʿummāna S1, H1, T
[1881] 5 ve 6. beyitler Ü3'te yoktur.
[1882] velī: dili S2

Bu dünyā cīfedür gördüm meges-veş ḳāniʿ olmadum
Varup Sīmurġ olup Ḳāf'a ḳanāʿat iḫtiyār itdüm

Felek evcinde uçardı egerçi ol hümā-pervāz
Ben aña himmetüm bāzın salup anı şikār itdüm

Maḥabbet ḳaṣrına bānī olup Mecnūn ile Ferhād
Tamām idemeyüp anlar gelüp ben üstüvār itdüm

Muḥibbī eyledüm bāġ-ı dilümden bir şecer peydā
Kelāmum meyvesin andan bitürdüm ābdār itdüm
Ü3-173bk, BY-85b, S1-108b, H1-87b, T-125a

2291. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Ol güzeller şāhınuñ çün bende-i dergāhıyam
Tañ mıdur dirsem cihānuñ ser-te-ser ben şāhıyam

İdinürler tūtiyā her dem melā'ik çeşmine
Ol melāḥat kişverinüñ çün türāb-ı rāhıyam

Görmedüm bir aña beñzer yüzi gün alnı ḳamer
Anuñ-ıçun ol şehüñ ben bende-i dergāhıyam[1883]

Eşk-i çeşmüm vara vara[1884] oldı deryā-yı muḥīṭ
Gāh ġavvāṣam o baḥr içinde gāhī māhiyem

Mest-i ʿışḳ olup ferāmūş eyledümse ʿālemi
İy Muḥibbī şükr Ḥaḳḳ'a sırr-ı ʿışḳ āgāhıyam
Ü3-178ak, BY-85b, S1-108a, S2-101b, H1-87a, T-124b

2292. Mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün

Suçum budur ki iy dilber yüzüñi gördüm āh itdüm
Muḳırram ben günāhuma bilürem çok günāh itdüm

Semendüñ bu yüzüm üzre gelüp bir gün basa diyü
Anuñçün yollaruñ üzre yüzümi ḫāk-i rāh itdüm

Gezerken mescid-i ḥüsnüñ kaşuñ miḥrābına irdüm
Ḳıyāma kalmadı ḳudret hemān-dem secdegāh itdüm

[1883] Mısra BY, H1'de:
Ser-te-ser gezdüm cihānı ʿālemüñ seyyāhıyam
şeklindedir. H1'de bu beyit bir sonraki beyitle yer değiştirmiştir.

[1884] vara vara: vararak BY

Ġam-ı ʿışḳuñda göz yaşı geyürdi çün baña ḫilʿat
Münāsib ben de āhumdan başuma bir külāh[1885] itdüm

Tayanursa n'ola zāhid bugün ger zühd ü taḳvāya
Muḥibbī buña[1886] yok mesned tevekkül ben[1887] İlāh itdüm
Ü3-171bk, BY-86a, S1-118b, H1-94b, T-136a

2293. Feʿilâtün mefâʿilün feʿilün

Kūy-ı dilberde gel gedā olalum
Yidi iḳlīme pādişā olalum

Añlasam ruḫlarınuñ güllerini
İñleyüp bülbül-i gūyā olalum[1888]

Dalalum göz yaşına māhī gibi
Baḥr-ı eşk-ile āşinā olalum

Jeng-i ġam dutdı göñül[1889] āyīnesin
Ṣayḳal-ı meyle pür cilā olalum

Bezm-i ġamda içelüm ḫūn-ı ciger
Nāleler eyleyelüm nā olalum

Atalum yine bu[1890] āh oklarını
Büküben ḳaddümüzi ya olalum

Göz yaşı[nı] o serv[üñ] ayagına
Akıdup yüz sürelüm mā olalum

Ola kim yār yüzüm üzre basa
Ser-i kūyında ḫāk-i pā olalum

Derd-i ʿışḳı Muḥibbī ḫoş görelüm
Yaʿni ʿālemde bī-devā olalum
Ü3-166bk, BY-86b, S2-106a

2294. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Leylī zülfine dolaşmış vālih ü şeydā benem
Dōstlar mecnūn-ı ʿışḳam bī-ser ü bī-pā benem

[1885] bir külāh: şeb-külāh Ü3
[1886] buña: baña Ü3, S1, H1, T
[1887] ben: bir Ü3, S1, H1, T
[1888] 2, 5, 7 ve 8. beyitler Ü3 ve S2'de yoktur.
[1889] göñül: bu dil S2
[1890] bu: -S2

Bezm-i ġamda sāġar-ı çeşmüm benüm peymānedür
İçerem ḫūn-ı ciger iñler göñül san nā benem

Ġarḳ olursa tañ mıdur dil fülk[i] eşküm baḥrına
Bād-ı āhumla ṭelāṭumlar urur deryā benem

Şöyle żaʿf[1891] oldum ki kalmadı vücūdumdan es̱er
Beni nālemden bulurlar yoḫsa nā-peydā benem

ʿĀşıḳam dīdāra zāhid añma bāġ-ı cenneti
Kūy-ı dilber var-iken neme yarar dünyā benüm[1892]

Olmadum dünyā-yı dūna ben meges gibi ḥarīṣ
Ḳāf-ı istiġnāyı menzil eyledüm ʿĀnḳā benem

ʿArṣa-i ʿışḳ içre her dem ataram āh okların
Bükilüp ḳaddüm olaldan iy Muḥibbī yā benem

Kūy-ı dilberde gedā olmak benüm faḫrum-durur
Gerçi İskender Ferīdūn Ḫusrev [ü] Dārā benem
Ü3-172ak, BY-87a

2295. Mefʻûlü fâʻilâtü mefâʻîlü fâʻilün

Çünki şarāb-ı ʿışḳ-ıla yoġrıldı bu gilüm[1893]
Āh u fiġānı çarḫa çıkarsa ne tañ dilüm

Fehm itmeye kimsene ʿışḳuñ rumūzını
Gelüp zebāna söyler ise anı her kılum

Sanma ki senden usanam iy bī-vefā ṣanem
Tīġ-ı cefāñ-ıla dilüm itseñ dilim dilim

Bülbül gibi fiġānlar iderdüm ṣabāḥa dek
Kūyuñ olaydı iy gül-i nevreste menzilüm

[1891] żaʿf: ṣaf BY
[1892] 5, 6 ve 8. beyitler Ü3'te yoktur.
[1893] Şiirin son üç beyti BY'de şöyledir:
İy bī-vefā sanma ki dil senden usana
Tīġ-ı cefāñ eylese anı dilim dilim

Pervāne gibi per yakayın şemʿ-i ḥüsnüñe
Bülbül-ṣıfat iñleyeyim karşuña gelem

ʿIşḳuñ yolında ekeliden eşk dānesin
Oldı Muḥibbī miḥnet [ü] ġam [u] derd ḥāṣılum

Ekdüm zemīn-i ʿışḳa Muḥib dāne-i sirişk
Derd ü belā vü miḥnet ü ġam oldı ḥāṣılum
Ü2-159a, BY-87a

2296. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Ger hevā-yı ḳadd-i bālāñ-ıla cānā ḫāk olam
Tañ mıdur bulup şeref ger ṭārem-i eflāk olam

Tīġ-i cevrüñle helāk itseñ nigārā lā dimem
ʿĀşıḳam ʿışḳuñla lāyıḳdur ki ben bī-bāk olam

Niçeye dek saklayam ʿışḳuñı iy serv-i ḫırām
Göz yaşıyla fāş idüp karşuñda sīne-çāk olam

Kūyuña vardukça itseñ ger baña cevr ü sitem
Rāh-ı ʿışḳuñda daḫı ben cüst ü çālāk olam

Pāk cevherdür dimişler iy Muḥībbī ʿışḳ içün
Saklayam sīnemde cānum gibi anı pāk olam
BY-87b

2297. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Āhumı bād eyleyüp yaşumı deryā eyledüm[1894]
Ġarḳ idüp dil zevraḳın içinde ifnā eyledüm

Niçe yıllar sırr-ı ʿışḳı sīnem içre saklayup
Gözlerüm yaşını dökdüm āḫir ifşā eyledüm

Āhumı kıldum[1895] ʿalem çekdüm sipāh-ı eşkümi
ʿIşḳ tahtına geçüp[1896] kendümi Dārā eyledüm

Cīfe-i dünyāya māyil olmadum hem çü meges
Ḳāf-ı istiġnāda bu göñlümi ʿAnḳā eyledüm

İy Muḥibbī ʿışḳuñuñ çün derd ü miḥnet ḥāṣılı
Anuñ içün ölmegi bu yolda ben rā eyledüm

Ezber itdi ḥıfẓ idüp ʿışḳuñ kitābın ser-te-ser[1897]
Okuyup sanmañ muʿallimden elif-bā eyledüm

[1894] Gazelin son dört beyti Ü3'te yoktur.
[1895] kıldum: kılam BY
[1896] geçüp: çıkup Ü3
[1897] 6 ve 9. beyitler S1, H1 ve T'de yoktur.

Gülşen-i ḥüsnüñde cānā ruḫlaruñ medḥ itmege
Gīceler cān bülbülin tā ṣubḥ gūyā eyledüm

Yazdılar ʿışḳuñ sicillini ezel Ferhād u Ḳays
Baña çün irişdi nevbet ben de imzā eyledüm

Ġāfil olma iy felek geçür tokuz kalkanuñı
Çünki ben āh oklarına ḳaddümi yā eyledüm
Ü3-165ak, BY-88b, S1-105a, H1-85a, T-129b

2298. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Rehne virdüm tācumı bāde temennā eyledüm
Bir ḳadeḥ meyle cihān mülkin temāşā eyledüm

Görmege ol ʿārıżı gül ḳāmeti servi yine
Dāġlarla sīnede biñ dīde peydā eyledüm

Bir saçı leylī firāḳından bugün Mecnūn-vār
Düşüben vādīlere kendümi rüsvā eyledüm

Bezm-i ġamda içerem yārān ile ḫūn-ı ciger[1898]
İñiler ol meclise bu göñlümi nā eyledüm[1899]

Gerçi yapdı tekye-i ʿışḳı ezel Ferhād u Ḳays
Pest bünyādın görüp[1900] ben dahı bālā eyledüm

Dōstlar ġavvās olup taldum maʿānī baḥrına
Niçe gevherler bulup bu naẓm[ı] inşā eyledüm

İy Muḥibbī tañ mı ʿaḳlı ger ferāmūş eyleyem
Zülfi zencīrin görüp göñlümi şeydā eyledüm
Ü3-165bk, BY-89a, S1-105a, H1-84b, T-129a

2299. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Cān giriftār-ı ġam-ı yār oldı dil-efgār hem
Dil firāḳıyla tolu ḫun çeşm-i gevher-bār hem

Gel yiter kılduñ beni vaṣluñ ḥarīminden cüdā
Niçe bir cevr ü cefālar kıl vefā yek-bār hem[1901]

[1898] 4 ve 5. beyitler S1, H1, Tve T'de yoktur.
[1899] 4 ve 6. beyitler Ü3'te yoktur.
[1900] pest-i bünyādın görüp: gördüm bünyād[ı] best BY
[1901] Bu beyit S1 ve H1'de yoktur.

Sırr-ı ʿışḳı niçe pinhān eyleyem şimden girü
Olmışam rüsvā-yı şehr ü kūçe-i bāzār hem

Āb u āteş cemʿ mümkin olmaz iken dōstlar
Bu ne ḥikmet aglaram sīnemde[1902] vardur nār hem[1903]

İy saçı leyl[ī] ser-i kūyuñda her şeb tā-seḥer
Kıluram Mecnūnlayın feryād u āh u zār hem

Her ne yire bakar isem görürem şāhum seni
Āh şāhum yazılupdur her der ü dīvār hem

İy Muḥibbī ol nihāl-i serv-ḳad gül-ruḫsuzın
Ḫār görinür[1904] çeşmüme cümle gül ü gülzār hem
Ü3-174b, BY-89b, S1-110a, H1-88b, T-126b

2300. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Leblerüñ yād eyleyüp her yaña ben[1905] menzil kılam[1906]
Ḫāke saçup eşk-i çeşmüm niçe laʿl[1907] ḥāṣıl kılam

Ger ġamıyla cān virem gel iy ʿömür terk it beni
Niçeye dek uşbu āsān işümi müşkil kılam

Şol ḳadar kan aglayam miḥnet beyābānında kim
Ser-te-ser vādīleri yaşumla küllī gil kılam

Naḳd-i dil virüp metāʿ-ı būseye oldum ḫarīd
Üstine cān virmeg-ile ola kim ḳāyil kılam

Bend kılduñ iy şeh-i ḫūbān göñül şahbāzını
Nālemi pāyına lāyıḳ budur anuñ zil kılam[1908]

Ṣabr u ʿaḳl u hūşı bir yirden ferāmūş eyleyüp
ʿIşḳ şarābın nūş idüp kendümi lā-yaʿḳil kılam

Gönderürse ġamze-i tīrin Muḥibbī sīneme
Geçürüp ṣadra anuñ yirini cān u dil kılam
Ü3-179bk, BY-90a, S1-120a, H1-96b, T-138a

[1902] sīnemde: dilümde BY
[1903] 4 ve 6. beyitler Ü3'te yoktur.
[1904] ḫār görinür: görinür ḫār Ü3, BY
[1905] yana ben: yirde kim T
[1906] Gazelin son iki beyti Ü3'te yoktur.
[1907] Eşk-i çeşmüm niçe laʿl: göz yaşın dürrü güher S1, H1, T
[1908] Bu beyit S1, H1 ve T'de yoktur.

2301. Fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilün

Āteş ile dil yanar sīnemde vardur nār hem
İñlerem tā ṣubḥ olınca olmışam bīmār hem

Sen güzeller şāhınuñ pāyına īs̱ār itmege
Dökerem bu gözlerümden dirhem ü dīnār hem

Gülşen-i ḥüsnüñe karşu gīceler tā ṣubḥa dek
Nāle kılur murġ-ı cānum[1909] bülbül-i gülzār hem

Seng-i ḫāra nerm olur ger derd-ile āh eylesem
Ḳalbüñe iy seng-dil itmedi hergiz kār hem

Kūyuña vardı Muḥibbī aña yüz göstermedüñ
Veh ki mī-dāred[1910] dirīġ ez bī-dilān dīdār hem
Ü3-179bk, BY-90b, S1-120b, H1-96b, T-138a

2302. Mefâ'îlün mefâ'îlün fe'ûlün

Nigāra mest-i çeşmüñden ḫarābam
Beni sanma ki ben mest-i şarābam

Göreliden berü ben tāb-ı rūyuñ
Giceler zülf gibi pīç ü tābam[1911]

Komaduñ dilde ārām gözde ḫ˘ābı
Görelden seni bī-ārām-ı ḫ˘ābam

Yanalıdan berü 'ışḳ āteşine
Döner sīḫ üzre iñler bir kebābam

Gehī nālān olup san çarḫ-ı gerdūn
Gehī ser-geşte hem çü āsiyābam

Beni maḥv itdi şöyle āteş-i 'ışḳ
Ararsam bu vücūdumı neyābam

Ola kim basasın diyü yüzüme
Reh-i kūyuña düşmiş bir türābam

Düşeliden berü deryā-yı 'ışḳa
Başum tolı hevā san bir[1912] ḥabābam

[1909] murġ-ı cānum: olmış bir Ü3, BY
[1910] mī-dāred: mī-dārī T
[1911] 2, 3 ve 6. beyitler S1, H1 ve T'de yoktur.
[1912] san bir: yürür BY

Gözüm yaşına ġarḳ iken Muḥibbī
Velī budur ʿaceb dil-teşne ābam[1913]
BY-91a, S1-119a, H1-95a, T-136b

2303. Mefʿûlu fâʿilâtün

ʿIşḳuñla bī-ḳarāram
Cān-ıla dil-figāram

Yüzüñi çünki görmem
Pervāy-i kesī ne dārem

Her şeb şehā[1914] kapuñda
Tā ṣubḥ olınca zāram

Rüsvā-yı ʿām itdi mey[1915]
Bu dīde-i eşk-bāram

Vaḳt oldı yanup hevāya[1916]
Berbād u bed-ġubāram

Yokdur Muḥibbī tāḳat
Cān-rā be-tū sipārem
Ü3-180ak, BY-92a

2304. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Māh-rūlar fikr idüp ger göñlümi māyil kılam
Naḳd-i cān ḫarc eyleyüp bu yolda ġam ḥāṣıl kılam

Vaṣl-ı cānān çün bulınmaz itmeyince terk-i cān
Ben neden cān virmeyüp āsān işüm müşkil kılam

Çün bulınmaz ġam şebinde sāḳiyā ṣubḥ-ı viṣāl
Bāde sun nūş eyleyüp kendümi lā-yaʿḳil kılam

Ḥasretiyle Mıṣr-ı ḥüsnüñ yādına iy seng-dil
Şol ḳadar kan aglayam yaşumı cūy-ı Nīl kılam[1917]

[1913] Mısra T'de:
ʿAcebdür teşne-dil cūyā-yı ābam
şeklindedir.
[1914] şehā: tenhā Ü3
[1915] itdi mey: itdi Ü3
[1916] yanup hevāya: āteş-i ʿışḳ Ü3
[1917] Mısra S1, H1 ve T'de:
Göz yaşıyle Nīl-veş ṣaḥrāyı āb u gil kılam
şeklindedir.

Uyma dünyā çün denīdür gel Muḥibbī fāriġ ol
Ḥayf degül mi ʿömri ṣarf [u] dehri bī-ḥāṣıl kılam
Ü3-174a, BY-92a, S1-116a, H1-93a, T-134a

2305. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Ārzū idüp ser-i zülf-i dü-tāyı isterem
Dōstlar Mecnūn-vār bend-i belāyı isterem

Yüzümi döndürmezem ben ḳıble-i maḳṣūddan
Rū-siyeh zāhid gibi sanmañ riyāyı isterem

Kana döndi aglamakdan gözlerüm āẖir benüm
Küḥl içün bu ẖasta çeşme ẖāk-i pāyı isterem[1918]

ʿIşḳ meydānında dikdüm sīnemi kıldum nişān
Ġamze okın atmaga ol kaşı yayı isterem

Re'yüm oldur cān virem bu yolda iy ārām-ı cān
ʿĀlem-i fānīde sanma ġayrı re'yi isterem[1919]

Ḫaste-i ʿışḳam ṭabībā eyleme baña ʿilāc
Bir meh-i nā-mihre olmak mübtelāyı isterem

Gül yüzinsüz bu Muḥibbī istemez bāġ u behişt
Nāle kılur bülbülem zār u nevāyı isterem
Ü3-180a, BY-92b, S1-106b, S2-103a, H1-85b, T-122b

2306. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilun

Ḫāk-i kūyın eşk-i çeşmümle varup nem eyledüm
Yarasına göñlümüñ ol ẖāki merhem eyledüm

Şol ḳadar çekdüm cefā vü cevrini meh-rūlaruñ
ʿĀḳıbet dil ẖānesin menzilgeh-i ġam eyledüm

ʿIşḳ-ıla cān riştesin boynuma zencīr eyleyüp
Mihrin ol nā-mihribānuñ dilde muḥkem eyledüm

Oldılar āgāh ḥālümden cihān[1920] merdümleri
Āh kim kendümi ben rüsvā-yı ʿālem eyledüm

[1918] 3 ve 6. beyitler S1, H1 ve T'de yoktur. 3. beyit S2'de de yoktur.
[1919] Bu beyit Ü3'te yoktur.
[1920] ḥālümden cihān: benüm ḥālüme ʿışḳ Ü3, BY

İy Muḥibbī ol kemān ebrū ġamından ʿāḳıbet
Māh-ı nev gibi büküp bu ḳaddümi ḫam eyledüm
Ü3-178ak, BY-93a, S1-104b, S2-101a, H1-84b, T-124b

2307. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Derd-i dil bī-ḥaddür ammā āh-ıla zār eylemem
ʿIşḳumı ketm eyleyüp nā-ehle iẓhār eylemem

Ölür-isem de ṭabībe nabżumı göstermezem
Bilmesün ʿışḳum diyü anı ḫaberdār eylemem

Bilmedüm kand-i mükerrer mi lebüñ yāḫūd[1921] nebāt
Sanma laʿlüñ ẕikrini iy dōst tekrār eylemem

Her ne yañadan gelürse ġam açuk vīrāne dil
Aña taʿẓīm eyleyüp ḳapuyı dīvār eylemem

İy Muḥibbī çün ezel bezminde içdüm cām-ı ʿışḳ
Tā ḳıyāmet mest olup kendümi huşyār eylemem
Ü3-174bk, BY-93b, S1-111b, H1-89b, T-128a

2308. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Eylemez cevr ü cefā terkini āh cānān benüm
Bilmedüm ne virdi baña alımaz hicrān benüm

Göreyim yaşı çok olsun bir demi eksilmesün
Ḥālüme raḥm idüp aglar dīde-i giryān benüm

Göreli zülf-i perīşānuñ perīşān olmışam
Saña ḥayrān ḫalḳ-ı ʿālem ḥālüme ḥayrān benüm

Āteşe ʿādet budur su sepseler teskīn olur
Nār-ı dil artar ʿaceb aksa gözümden kan benüm

Eksük itme baḥr-ı dilden dāyimā söz gevherin
İstedükçe iy Muḥibbī bulınur ol kān benüm
Ü3-180ak, BY-94a

2309. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Göñlüm ister sünbülüñ gibi perīşān ḥāl olam
Başuma sevdā gelüp şūrīde vü pā-māl olam

[1921] lebüñ yāḫūd: yāḫud ḳand-i S1, H1, T

Leyli zülfin bend idem boynuma ben Mecnūn-vār
Kūy-ı dilberde yürür dīvāne bir abdāl olam [1922]

Serv-ḳadler pāyına yaşum revān itsem ne tañ
Yüzümi su gibi sürüp yirlere meyyāl[1923] olam

Düşeli kūh-ı belāya tañ mı dirlerse peleng
Dāġlarla başdan ayaga yanup çün ḫāl olam

Ṣāf ḳalb olmak dilerseñ nār-ı ʿışḳa yan göñül
Ġıll ü ġışdan kurtılup ġam pūtesinde ḳāl olam

İy Muḥibbī şemʿ-i ḥüsn-i dilbere vir[1924] cān u dil
Yanuban pervāne-veş ben daḫı bī-per bāl olam[1925]
Ü3-172bk, BY-94a, S1-111, H1-89b, T-127b

2310. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Olalıdan zülfüñ-ile āşinā göñlüm gözüm
Başuma biñ dürlü getürdi belā göñlüm gözüm

Kimsenüñ pendin işitmez kendü bildügin ider
Bir yaña mecmūʿ-ı ʿālem bir yaña göñlüm gözüm

Lāle-veş dāġ-ı cefādan ġarḳa-i ḫūn olalı
Egnüme geydürdi bir laʿlīn ḳabā göñlüm gözüm

Tāc-ı Keykāvūs'a bakmaz mülk-i Dārā istemez
Sen güzeller şāhına oldı gedā göñlüm gözüm

Kalmadı derd ü belā miḥnet Muḥibbī görmedük
Olalıdan berü baña rehnümā göñlüm gözüm
BY-94b

2311. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün
Geldi ol vaḳt kim yine ʿazm-i gülistān eyleyem
Bülbül-āsā ruḫlarına karşu efġān eyleyem

Gün gibi çehremde ẓāhir oldı çün ās̱ār-ı ʿışḳ
Dōstlar mümkin midür ben anı pinhān eyleyem

[1922] Bu beyit Ü3'te yoktur.
[1923] meyyāl: pāmāl S1, H1, T
[1924] dilbere vir: yāra virüp T
[1925] ben daḫı bī-per bāl olam: bī-per ü hem bāl olam S1, H1, T

Niçeye dek baglanam ben zülfinüñ zünnārına
Ruḫlarına karşu yigdür dil müselmān eyleyem

Tīr-i ġamzeñ gelse idem sīnemi aña siper
Cān virem bu yolda sanmañ minnet-i cān eyleyem

Çün perīşāndur Muḥibbī zülfi her dem dilberüñ
Tañ degül bende ola bu dil perīşān eyleyem
BY-95a

2312. Mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün

Bu çarḫuñ cevri yitmez mi ider bir yaña dilber hem
Bu ġamdan ḳāmetüm çünki dönüpdür oldı çenber hem

Cemāl-i ḥüsnüñe karşu derūnından yanar dālam
Benüm gibi meger ʿāşıḳ olupdur saña micmer hem

Ḫayālüñ gelse iy dilber bu çeşm-i çeşmesārına
İdeler dīdeler ïşār yoluña sīm-ile zer hem

Vefāyı eylemezsin çün cefānı eyleme eksük
Senüñ derdüñ baña dermān senüñ zaḫmuñ baña merhem

Bu ḥüsn ü bu ṭarāvetle şeh-i ḫūbān-ı ʿālemsin
Kapuñda kullaruñ çokdur Muḥibbī bende kemter hem
BY-95ak

2313. Mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün

Gidüp hicrān bi-ḥamdillāh cemāl-i dūstān gördüm
Olup bülbülleyin sermest bahār u gülsitān gördüm

Felek gerçi ki birkaç gün cüdā kıldı diyārumdan
Ferāmūş oldı miḥnetler çü yār-ı mihribān gördüm

Ben ol murġ-ı ḫoş elḫānam ḳafesden eyleyüp pervāz
Bahār-ı devlete irdüm egerçi çok ḫazān gördüm

Gice sermest-i ʿışḳ iken görindi ḫˇāb-ı nīgūyı
Seḥergeh ol perī-rūyı hemīn gördüm hemān gördüm

Muḥibbī her yaña çeşmüm yine cūlar revān itsün
Salınur bir lebi ġonca boyı serv-i revān gördüm
Ü3-166bk-180bk, BY-95ak, S1-108a, H1-87a, T-124a

2314. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

İy perī bu dīde-i pür-ḫūn[ı] rūşen eyledüm
Bir dem ārām eylegil cāyuñ muʿayyen eyledüm

Ṣad günāh itdüm ki tā ḳatl ide tīġ-ı kīn beni
Rāh-ı ʿışḳ içre fenāma dōstlar fenn eyledüm

Pāre kıldum yir yir bu sīnemi nāḫun-ıla
Görmege sen bī-vefāyı sanki revzen eyledüm

Āteş-i dūd-ı dilümden görmedüm ʿālem yüzin
Gül yüzüñsüz her kaçan gülşende mesken eyledüm

Bu Muḥibbī sīnesin cānā temāşā eyle kim
Eşk-ile güller bitürdüm anı gülşen eyledüm
BY-95ak

2315. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Bir lebi mül çeşmi āfet cān-fezāmuz var bizüm[1926]
Kim bu şeb bir serv-ḳāmet mehliḳāmuz var bizüm

Zāhidā ʿāşıḳlaruz cennet hevāsı bizde yok
Ṭālibüz dīdāra bir özge hevāmuz var bizüm[1927]

Ārzū-yı vaṣl umar göñül ʿaceb dīvānedür
Kim vefā resmin bilür bir pür-cefāmuz var bizüm

Çeşm-i ḫūn-rīzi ider her dem-be-dem bagrumı ḫūn
Zülf ü ḫāliyle daḫı çok[1928] mācerāmuz var bizüm

İy Muḥibbī cām-ı mey nūş eyle lāʿli yādına
Kim ḫayāliyle nigāruñ ḫoş ṣafāmuz var bizüm
Ü3-166a, M-56a, S1-107a, S2-104a, H1-86b, T-123a

2316. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Bende oldum bir şehüñ yolına cān ısmarlaram
Her ne kim emr itse ben anı hemān ısmarlaram

[1926] M'de bu gazelden önce aynı sayfada baş kısmı kaybolan yapraklarla yok olmuş bir gazelin son üç mısraı yer almaktadır. Bu mısralar şöyledir:

……………………………………………….
Görmezem gün yüzini beñzer gidüpdür devletüm

Sanma cevrüñden Muḥibbī bendeñi yüz döndüre
Çekerem cevr ü cefāñı ṭāḳ olınca ṭāḳatüm

[1927] Bu beyit S2, H1 ve T'de 4. beyitle yer değiştirmiş olarak karşımıza çıkmaktadır.

[1928] zülf-i ḫāl-ile daḫı çok: ol siyāh zülf-ile bī-ḥad S1, S2, T

İy Mesīḥā-dem iriş bālīnüme kim ḫastayam
Gelmeseñ cān-ı żaʿīfi nā-tüvān ısmarlaram

Serv ḳaddüñ tāzelensün diyü iy ārām-ı cān
Ḫāk-i pāyuña gözüm yaşın hemān ısmarlaram

Kūy-ı yāra iltesin ölsem ṣabā topragumı
Keştī-i ʿışḳum Muḥibbī'den hemān ısmarlaram
M-57a

2317. Mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün

ʿAbīrüm ʿanberüm[1929] varum ḥabībüm māh-ı tābānum[1930]
Enīsüm maḥremüm rāzum[1931] güzeller şāhı sulṭānum

Ḥayātum ḥāṣılum ʿömrüm şarābum kevṣerüm ʿadnüm
Baḥārum behcetüm rūzum gülüm iy verd-i ḫandānum

Çenārum serv-i sīrābum gülistān-ıla būstānum[1932]
Merāmum dürr-i şehvārum ṣabāḥum ṣoḥbetüm şāmum

Ḫıredmendüm Ḫudāvendüm niḥālüm ẓāhirüm pendüm
Ḳubādum ḫusrevüm mīrüm cihān iḳlīmine şāhum[1933]

Neşāṭum ʿişretüm bezmüm çerāġum neyyirüm şemʿüm
Turuncum nār u nārencüm benüm şemʿ-i şebistānum[1934]

Nebātum şekkerüm gencüm bu ʿālem içre bī-rencüm
ʿAzīzüm Yūsuf'um varum göñül Mıṣr'ındaki ḫanum

Sitanbul'um Karaman'um diyār-ı milket-i Rūm'um
Bedaḫşān'um u Ḳıfcaġ'um Ḫorāsān'um u Baġdād'um

Saçı dārum kaşı yayum gözi pür-fitne bīmārum
Ölürsem boynuña kanum meded hey nā-müselmānum

Kapuñda çünki meddāḥam seni medḥ iderem her dem[1935]
Yürek pür-ġam gözüm pür-nem Muḥibbī'yem ḫoş elḫānum[1936]
Ü3-171a, M-58a, S1-112b, H1-90b, T-130a

[1929] ʿabīrüm ʿanberüm: celīs-i ḫalvetüm S1, H1, T
[1930] Varak kaybı sebebiyle şiirin ilk mısraı M'de yoktur. Bu mısra Ü3, S1, H1 ve T'den alınmıştır.
[1931] rāzum: zārum Ü3: varum S1, H1, T
[1932] Gazelin 3. ve 4. beyitleri S1, H1 ve T'de yoktur.
[1933] şāhum: cānum Ü3
[1934] 5 ve 8. beyitler Ü3'te yoktur.
[1935] her dem: dā'im S1, H1, T
[1936] elḫānum: ḥālem S1, H1

2318. Fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilün

Yār elinden dem-be-dem cevr ü cefādur gördügüm
Dehr elinden dāyimā zecr ü 'anādur gördügüm

Bilmezem derd-i dilüm kime diyem ben mübtelā
Kime ḥālüm disem aña mübtelādur gördügüm

Ṣūret-i naḳşına çün kıldum naẓar büt-ḫānede
Sanasın āyīne-i gītī-nümādur gördügüm

Cānumı cevriyle yıkdı eyledi göñlüm ḫarāb
Kendü mülkin yıkıcı bir pādişehdür gördügüm

'Aḳl u dil tagıtsa tañ mı bu Muḥibbī ḫasta-dil
Çārdeh sāl içre çün bir mehliḳādur gördügüm
M-58b

2319. Fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilün

Āteş-i 'ışḳuñla cānā dem mi vardur yanmayam
Dūd-ı āhumdan felek gibi göge boyanmayam

Gīceler bülbül gibi gülzār-ı ḥüsnüñ yādına
Ṣubḥ olınca āh u efgān itmeden uṣanmayam[1937]

Ḫūblar 'ahd gibi sıyar[1938] bu göñül peymānesin
Şimdiden girü daḫı ben ḫūblara inanmayam[1939]

Dün gice düşümde gördüm yār-ıla ḥaşr olmışam
Tā ḳıyāmet rāżıyam ol uyḫudan uyanmayam

Būsesin almış işitdüm yine sāġar dilberüñ[1940]
İçmeyince sāġaruñ kanını hergiz kanmayam

Āteş-i şavḳı yakarsa bu Muḥibbī'yi ne tañ
Dem mi vardur āteş-i 'ışḳıyla anuñ yanmayam
Ü3-176ak, M-61a, S1-122b, S2-108b, H1-98a, T-140a

[1937] Bu beyit S2'de yoktur.
[1938] 'ahd gibi sıyar: 'ahdi gibi sır S2
[1939] Bu beyit Ü3, S1, H1 ve T'de yoktur.
[1940] Mısra Ü3, S1, S2, H1 ve T'de:
Būsesin meclisde almış yine sāġar dilberüñ
şeklindedir.

2320. Fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilün

Kalmadı[1941] hicrüñle cānā ṭāḳ olupdur ṭāḳatüm[1942]
Yoluña cānum nis̱ār itmekdür āḫir niyyetüm

Sen saçı leylā lebi şīrīne cān virmek nedür
Bir iki dīvāne deñlü yok mı cānā ġayretüm

Vādī-yi miḥnet ġamında olmak içün ḫil'atüm
Sīnemi dāġ-ı siyehlerle yine zeyn eyledüm

İrmedin vaṣl-ı nigāra ger ölem iy dōstlar
Ol cefākāruñ güẕergāhında eyleñ türbetüm

Urmayaldan sīne-i mecrūḥuma ġamz okların
Kalmadı bu tende ṣıḥḥat gitdi cümle rāḥatüm

Tā ezel 'ışḳuñ meyinden bir ḳadeḥ nūş itmişem
Gitmeye tā rūz-ı maḥşerde benüm keyfiyyetüm

Şol ḳadar gördi Muḥibbī cevrüñi 'ālemde kim
Çekmedi Ferhād u Vāmıḳ belki Mecnūn miḥnetüm
Ü3-170a, M-62a, MN-2976

2321. Fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilün

Her kaçan zībā cemālüñe olam dūş iy ṣanem
Gözlerüm kanı ider deryālayın cūş iy ṣanem

Olalıdan bu cemālüñ gülşeni cennet mis̱āl
Bülbül-i bī-çāreñi itdüñ ferāmūş iy ṣānem

Gül yüzüñsüz ney gibi efġān ider cān bülbüli
Hīç olur mı bülbül-i bī-çāre ḫāmūş iy ṣanem

Derd ü ġamdan kurtılurdum būs kılsam leblerüñ
Ölmez-idüm ḥaşre dek itsem lebüñ nūş iy ṣanem

Bu Muḥibbī derdmendüñ bülbülüñdür gūyiyā
N'ola bir dem eyleseñ efġānumı gūş iy ṣanem
Ü3-169ak, M-62b

[1941] kalmadı: şimdilik Ü3

[1942] Ü3'te dördüncü beyitten sonra, ikinci mısraı gazelin ikinci beytinin ikinci mısraı olan ve ilk mısraı:
Sīnemi dāġ-ı siyehlerle yine zeyn eyledüm
şeklinde görülen bir beyit yer almaktadır.

2322. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Düşdi göñlüm bir saçı reyḥāna bilmen n'eyleyem
Ol sebebden olmışam dīvāne bilmen n'eyleyem

Mülk-i dil yıkıldı sensüz iy şeh-i ḫūbān meded
Yakmadur pāyān ʿaceb hicrāna bilmen n'eyleyem

İrmeden vaṣluña cānā korkaram bād-ı ecel
Suna baña bir ḳadeḥ peymāne bilmen n'eyleyem

Zülf-i ser-keşden göñül kurtılsa ḥāżır ġamzeler
Ol saçı sünbül gözi mestāne bilmen n'eyleyem

Ġarḳa virdi eşk-i çeşmüm ʿāḳıbet dil mülkini
İy Muḥibbī bu gözi giryāna bilmen n'eyleyem
M-63a

2323. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Düşdi göñlüm bir gözi bīmāra bilmen n'eyleyem
Bilmedüm bir çāre ben bī-çāre bilmen n'eyleyem

Uzun uzun iy müselmānlar ser-i zülf-i nigār
Bagladı bu göñlümi zünnāra bilmen n'eyleyem

Ẕerre-veş kaldum ayakda gün yüzinden dūr olup
ʿĀlem içre olmışam āvāre bilmen n'eyleyem
Ḫūn-ı dildür gözlerümden dōstlar her dem gelen
Lāle gibi oldı bagrum kara bilmen n'eyleyem

Kūh-ı ġamda cān fedā kıldı Muḥibbī irmedi
Ol leb-i şīrīn şeker-güftāra bilmen n'eyleyem
M-63a

2324. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Düşdi göñlüm bir şeh-i ḫūbāna bilmen n'eyleyem
Olmışam Mecnūn gibi dīvāne bilmen n'eyleyem

Nem olupdur niçe yıldur göz yaşından şehr-i dil
Korkaram yıkıla bu vīrāne bilmen n'eyleyem

Ḫār elinden bagrı ḫūn olmış belālu bülbülem
Ol saçı sünbül gül-i ḫandāna bilmen n'eyleyem

Leşker-i ġam ġāret itdi uşbu göñül şehrini
Ḥālümi kim ʿarż ide sulṭāna bilmen n'eyleyem

Serv-ḳaddüñsüz Muḥibbī ʿāleme kılmaz naẓar
Bu göñül meyl eylemez seyrāna bilmen n'eyleyem
M-63b

2325. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Düşdi göñlüm bir ḳamer ruḫsāra bilmen n'eyleyem
Olmışam günden güne bī-çāre bilmen n'eyleyem

Leyli zülfinüñ ḫayāliyle bugün Mecnūn gibi
Deşt-i ġamda olmışam āvāre bilmen n'eyleyem

Kūh-ı ġamda kalmışam ölmek muḳarrerdür baña
Dōstlar bu derdüme bir çare bilmen n'eyleyem

İrmedin şīrīn lebine bu Muḥibbī cān virüp
Düşdi dil Ferhād-veş kūhsāra bilmen n'eyleyem
M-65a

2326. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Ayru düşdüm ol perīden ḫastayam zār iñlerem
Miḥnet-i hicrān içinde çār u nā-çār iñlerem

ʿĀlem içinde yüri sen şād u ḫandān gül gibi
Ḫār elinden baña yiter zār u her bār iñlerem

Şol kara zülfüñ ucından bī-ḳarār oldı göñül
Yoluña yaşlar döküp derdüñle iy yār iñlerem

Gülmedüm ʿālem içinde derd ü ġamdur çekdügüm
Fitnesinden it raḳībüñ zār u bīmār iñlerem

Ḥüsn bāġında Muḥibbī ṣubḥa dek zārī kılur
Nitekim bülbül gibi her gīce bī-dār iñlerem
M-65a

2327. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Ḫāk-i pāyuñ olalı başumda tāc-ı devletüm
Ẕerre deñlü kimseye ʿālemde yokdur minnetüm

İy ṭabībā ḫastayam Ḳānūn-ıla kılma ʿilāc
Şerbet-i laʿlinden özge defʿ kılmaz ʿilletüm

İy ṣabā merdümlik it dildāra ʿarż it ḥālümi
Çün bilürsin bende yok hergiz beyāna[1943] ḳudretüm

Naḥs ṭāliʿdür beni her dem kılan[1944] andan cüdā[1945]
Görmezem gün yüzini beñzer gidüpdür devletüm

Sanma cevrüñden Muḥibbī bendeñi yüz döndüre
Çekerem cevr ü cefāñı ṭāḳ olınca ṭāḳatüm
Ü3-178bk, M-65b, S1-112a, H1-90a, T-128b

2328. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Ben helāk oldum ġamuñdan sen esen ol iy ṣanem
Şāh sag olsun hezārān bende kim ölse ne ġam

Eksük olmaz dem-be-dem cevr ü cefā vü miḥnetüñ
Müstedām ol dōstum senden gelür her dem kerem

Şāh-ı ʿışḳ olsam ʿaceb mi sīne ṭabl oldı baña
Leşker oldı eşk-i çeşmüm şuʿle-i āhum ʿalem

İstedüm ʿarż eyleyem dildāra yazup ḥālümi
Sözlerümden ṣafḥaya od düşdi ṭutışdı ḳalem

Ḳaddi elf ü zülfi lām[1946] u agızı mīmden ırak
İy Muḥibbī hicr ara eksük degül baña elem
Ü2-156a, Ü3-172bk, AE-179a, S1-110b, H1-89a, T-127a

2329. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Sāye salsa ol hümā ger ben gedāya devletüm
ʿĀlemi Ḳaf'dan Ḳaf'a tutmak olurdı himmetüm[1947]

Sen lebi şīrīnden ayru düşeli kūh-ı ġama
Tañ mıdur Ferhād-veş tutsa cihānı şöhretüm

[1943] beyāna: zebāna Ü3, M
[1944] kılan her dem beni: beni her dem kılan Ü3, M
[1945] Varak kaybı sebebiyle şiirin bundan sonraki kısmı M'de yoktur.
[1946] ḳaddi elf ü zülfi lām: ol elif ḳad lām zülf S1, H1, T
[1947] Beyit S1, H1 ve T'de:
Sāye salsa ben gedāya ol hümā-yı devletüm
Ḳāf'dan Ḳāf'a cihānı tutmak olur himmetüm
şeklindedir.

Naḳd-i cān virüp metā'-ı būseyi almakadayam
'Işḳ bāzārında yokdur bundan ayruk[1948] ṣan'atum

Ben niçe maḥbūb ile meyden geçem kim zāhidā[1949]
Āb-ı 'ışḳ-ıla yogurdılar ezelden ṭıynetüm

Ger şehīd-i 'ışḳ olam yolında ol meh-pārenüñ
Ḥaşre dek ola ziyāretgāh-ı 'uşşāḳ türbetüm

Sen güneş ruḫsārı görmekdür cihān içre müdām
Ẕerre deñlü yok-durur dünyā-yı dūna raġbetüm

Penbe-i dāġum yiter çün ki[1950] ġamuñ sulṭānıyam
Vādī-i miḥnet şebinde iy Muḥibbī ḫil'atüm

Bir zamān idi ki Mecnūn 'ışḳ-ıla meşhūr-ıdı
Geçdi devri dōstlar şimdi benümdür nevbetüm
Ü3-165ak, S1-108a, H1-88a, T-126a

2330. Fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilün

Ruḫlaruñsuz iy güneş yüzlü bu çeşm-i rūşenüm
Oldı[1951] mānend-i şafaḳ pür ḫūn kenār-ı dāmenüm

İy gözüm merdümleri yaşlar dökerseñ vaḳtidür
Tāb-ı dilden sīne tutışdı yanar pīrāhenüm

Görmeyelden gün yüzini dilberüñ bir haftadur
Ol meh-i bedrüñ firāḳından hilāl oldı tenüm

Düşdi dil çāh-ı zenaḫdāna ebed kalsa gerek
Merḥametle el eger sunmaya zülfi resenüm[1952]

Dest-i hicr-ile çeküp cāmeyi cān çāk iderem
N'ola ḥālüm ne bilem uşbu firāḳ-ıla benüm

N'eyleyem bir çāre bu bī-çāre bulmaz vaṣlına
Dem-be-dem[1953] aña taḳarrübde raḳībe düşmenüm

Ḥusrev ü Ḥāfıẓ ider şi'r-i Muḥibbī'yi pesend
Cāmī taḥsīn ide ger görse bu naẓm-ı ḥasenüm
Ü3-166ak-175a, S1-108a, S2-105b, H1-87a, T-124a

[1948] bundan ayruk: andan özge T
[1949] 4, 5 ve 8. beyitler S1, H1 ve T'den alınmıştır.
[1950] mülk-i: çünki Ü3, H1, T
[1951] oldı: kıldı T
[1952] 4 ve 5. beyitler Ü3-175a'dan alınmıştır.
[1953] dem-be-dem: gün-be-gün Ü3-166ak

2331. Mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün

Maḥabbet bādesin içdüm yine ser-mest ü ḫoş ḥālem
Tutuşdum āteş-i ʿışḳa eridüm zer gibi kālam

Uyardum tekye-i ʿışḳuñ söyinmişken çerāġını
Gice gündüz ciger yagın yakar[1954] anda bir abdālam

Yine bezm-i ġama kıldum gözümüñ kāsesin sāġar
Dilā gel ṣoḥbet-i ḫāṣ it[1955] ki zīrā nāy-veş nālem

Meger cevr ü cefā destin dırāz itdi yine devrān[1956]
Ayakdan düşdüm anuñçün reh-i ʿışḳuñda[1957] pāmālam

Muḥibbī pāyına düşmek diler ḳaddin dü-tā kıldı
Görenler yār ayagında sanurlar beni ḫalḫālam
Ü3-166ak-180bk, H-34b, S1-112b, H1-90b, T-129a

2332. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Kūh-ı ġamda ben ezel çün ʿışḳı[1958] bünyād eyledüm
Anda tutdum ücrete Ferhād'ı ırġād eyledüm

Gitdi ʿaḳlum yirine geldi anuñ dīvānelik
Ol perīyi bilmezem n'oldı yine yād eyledüm[1959]

Gülşen-i ḥüsnünde her şeb bülbül-i gūyā gibi
Tā seḥer zārīlık itdüm āh u feryād eyledüm

Leylī zülfinüñ sevādını görüp Mecnūnlayın
Suya saldum nām u nengi ʿārı berbād eyledüm

Görmedümse mihrüñi gördüm besī cevr ü sitem
Ol sebebden iy cefā-cū göñlümi şād eyledüm

Ol cefākāruñ yolında terk-i cān itdüm yine
Ġuṣṣa vü derd ü belādan cānı āzād eyledüm

Eyledükçe bu Muḥibbī'ye cefā rāḥat gelür
Anuñ-ıçun kim belāya cānı muʿtād eyledüm
Ü3-166a, S1-123b, S2-109b,H1-98b, T-141a

[1954] yakar: akar H
[1955] it: kıl S1
[1956] devrān: zülfüñ S1, H1, T
[1957] ʿışḳuñda: kūyuñda H, S1, H1, T
[1958] çün ʿışḳı: ʿışḳı çü Ü3
[1959] 2 ve 5. beyitler S2'de yoktur.

2333. Fâʻilâtun fâʻilâtun fâʻilâtun fâʻilün

Devlet-i ʻışḳuñda cānā dem-be-dem artar ġamum
Yok-durur derd ü belādan ġayrı artuk hem-demüm

Gözlerüm yaşından özge baña acır[1960] kimse yok
Müstedām olsun göreyim artatursun bu demüm

Açma ṣubḥuñ iy ṣabā luṭf eyle gel dervāzesin
Var-durur zülfi ḫayāliyle bu şeb ḫoş ʻālemüm

Derdümi ʻarż eyledüm Loḳmān'a derdüm bilmedi
Bilürem derdüme ancak laʻl-i dilberdür emüm

Pādişāh-ı ʻışḳ dinse bu Muḥibbī'ye ne tañ
Çün vezīr olmış-durur iki ṭaraf derd ü ġamum
Ü3-171ak, S1-114b, S2-109a, H1-92a, T-132a

2334. Müstefʻilün müstefʻilün müstefʻilün müstefʻilün

Yakdı beni hicr-ile ġam n'idem n'idem āh ne-y-idem
Bulmadum bu derde em n'idem n'idem āh ne-y-idem

Hicr ü cefā cevr ü sitem miḥnet [ü] ġam derd ü elem
Yazdı çün alnuma raḳam n'idem n'idem āh ne-y-idem

Yandı firāḳıyla ciger ḳalmadı bu tende es̱er
Āteşe döyer mi beşer n'idem n'idem āh ne-y-idem

İḳlīm-i ḥüsnüñ ḫanısın sīnemde cānum cānısın
Derdlü göñül dermānısın n'idem n'idem āh ne-y-idem

Ol serv-ḳad nev-restedür zülfinde göñlüm bestedür
Miskīn Muḥibbī ḫastadur n'idem n'idem āh ne-y-idem
Ü3-171ak

2335. Fâʻilâtun fâʻilâtun fâʻilâtun fâʻilün

Sanmañuz surḫ oldı sīnem kanlu yaşumdan benüm
Şuʻle-i dildür görinen şimdi taşumdan benüm

Su içinde ġarḳ olursam tañ mı nīlūfer gibi
Mevc urup baḥr oldı yaşum aşdı başumdan benüm

[1960] özge baña acır: acır özge baña Ü3

Kirpügüm ṣaflar dizüp oldı arada kan revān
Heybet aldı ehl-i ʿışḳ olan savaşumdan benüm

Āh kılsam baḥr-ı eşküm mevci başumdan aşar
Gör neler geçdi bu ʿālem içre başumdan benüm

Varmaz oldı bu Muḥibbī kūyına dildārınuñ
Bagludur yollar geçilmez kanlu yaşumdan benüm[1961]
Ü3-171ak, S1-106a, H1-85b, T-130a

2336. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Ruḫlaruñı dōstum gül gibi ḫandān isterem
Anuñ-ıçun gözlerüm yaşını bārān isterem

Ġamzeñ oklarına her dem sīnemi terkeş kılup
Kaşlaruñ yasına cānā cānı ḳurbān isterem

Ḫāk-i pāyuñ var-iken bu çeşm-i ḫūn-ālūduma
Sanma Īrān'a varup kühl-i Ṣıfāhān isterem

Şiʿr-i çevgān-ıla çalmaga maʿānī topını
ʿArṣa-i ʿaṣr içre geldüm yaʿnī meydān isterem

Sīnede çünki Muḥibbī bulınur genc-i viṣāl
Cān u dil mülkini şimden girü vīrān isterem
Ü3-171a, S1-106b, H1-86a, T-129b

2337. Mefʿûlü fâʿilâtü mefâʿîlü fâʿilün

Cānān cemāli vaṣfına çün bir ġazel didüm
Şīrīn lebini sorana[1962] ġāyet güzel didüm

Danışmadan baña tolaşduñ bend-i zülfine
İy dil belā vü miḥneti saña meḥel didüm

Ġarḳ eyler-ise ʿālemi bu göz yaşı ne tañ
Bārān-ı eşk yagalıdan aña seyl didüm[1963]

Gördüm belürdi ḫaṭṭuñı ḫaddüñde nāgehān[1964]
Vā ḥasretā ki geldi irişdi ecel didüm

[1961] Bu beyit S1 ve H1'de yoktur
[1962] sorana: sormaga Ü1, S1
[1963] Bu beyit S1, H1 ve T'de yoktur.
[1964] Mısra Ü3'te:
Gördüm ḫaṭuñı kim ḫaddüñ üzre belürdi āh
şeklindedir.

İnkār iderse gün yüzüñe tañ mı müddeʿī
Vardur gözinde çünki ezelden sebel didüm[1965]

Girmez Muḥibbī saʿy-ile vaṣl-ı nigār ele
Pes ben anuñ-ıçun aña ṭūl-ı emel didüm
Ü3-171bk, S1-118a, H1-94b, T-135b

2338. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Göñlüm ister zülf-i dilber-veş perişan-ḥāl olam
Yollar üzre ḫāk-i pā olup düşüp pā-māl olam

Baglayup dil zülfine geh ḫaṭṭına ḥayrān olup
Gāh dīvāne vü geh şūrīde geh abdāl olam

Sīneme ser-tā-ḳadem kesdüm anuñçün naʿller
Derd-i ʿışḳuñla senüñ başdan ayaga dāl[1966] olam

Noḳṭa dökdi eşk-i çeşmüm yine sīne levḥine
Tā ki ʿışḳuñ ḥālini bilmekde bir remmāl olam[1967]

Āteş-i ʿışḳı ezelden eyledüm ben iḫtiyār
Ġıll ü ġışdan ṣāf olup ġam pōtasında ḳāl olam

Derdüñ-ile bu Muḥibbī ḥalḳa ḳıldı ḳāmetin
Bu ümīde kim varup ayaguña ḫalḫāl olam
Ü3-171b, S1-117a, H1-94a, T-134b

2339. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Şevḳ-i rūyuñla senüñ dīvāneyim
Āşinādan ḫᵛīşden bīgāneyim

Tā ki gördüm ben cemālüñ şemʿini
Cān u dilden yanmaga pervāneyim

İçeliden lāʿl-i nābuñ cürʿasın
Ol sebebden ṭālib-i meyḫāneyim

Görmez oldum gün yüzüñ meh alnuñı
Gīce gündüz sākin-i ġamḫāneyim[1968]

[1965] Bu beyit S1, H1 ve T'den alınmıştır.
[1966] dāl: ḥāl S1, H1
[1967] Bu beyit S1, H1 ve T'de yoktur.
[1968] ġamḫāneyim: kāşāneyim S1, T

Bu Muḥibbī yana-gelmişdür ezel
Yanayım iy pādişāhum yanayım
Ü3-171b, S1-117b, H1-94a, T-135a

2340. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Her kaçan cām-ı lebüñden bir ḳadeḥ nūş eyleyem
Tā ḳıyāmet kaynayup deryālayın cūş eyleyem

Gülşen-i ḥüsnüñde cānā gīceler tā ṣubḥa dek
Sanma kim cān bülbülin medḥinde ḫāmūş eyleyem

Şākirem ben ġamzelerden gerçi bagrum pāredür
Ḥāşa lillāh ḥaḳḳını anuñ ferāmūş eyleyem

Leblerüñden ölmedin bir būse vir didüm didi
Ġam yime āḫir nefesde gönlüñi ḫoş eyleyem

İy Muḥibbī her sözüñ bir gevher-i yek-dānedür
Ehl-i naẓmuñ takuban gūşına mengūş eyleyem
Ü3-172ak, S1-114a, H1-91b, T-131b

2341. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Ẓāhirā baksañ egerçi berr ü baḥruñ şāhıyam
Bir ulu dergāhuñ ammā ben ġubār-ı rāhıyam

Deşt-i ʿışḳa şīr olup kūh-ı belā içre peleng
Ḥīleger sanmañ ki dehrüñ zāhid-i rūbāhıyam

Sīne eflākinde eşküm olalı encüm mis̱āl
Penbe-i dāġum görenler dirse tañ mı māhıyam

Hīç kes deryā-yı ʿışḳuñ bulmadılar ʿumḳını
Ben irişdüm baña sor ol baḥr içinde māhīyem[1969]

Ger maḥabbet sırrını sorsañ saña şerḥ eyleyem
Ḥamdü-lillāh ki ṭarīḳ-i ʿışḳuñuñ[1970] āgāhıyam[1971]

İy Muḥibbī āhuñ-ıla yile virdüñ ʿālemi
Bilmedüñ mi ḫırmen-i ġam içre miḥnet kāhıyam
Ü3-172ak, H-84b, S1-114a, H1-91b, T-131b

[1969] Bu beyit S1, H1 ve T'de yoktur.
[1970] ʿışḳuñuñ: ʿışkdan H
[1971] Bu beyit H, S1, H1 ve T'den alınmıştır.

2342. Fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilün

Gül ruḫuñ şevḳıne ister ki göñül zāruñ olam
Tā ölince rāh-ı 'ışḳ içre hevādāruñ olam

Yañılup sırr-ı ġam-ı 'ışḳı göñül fāş eyledi[1972]
Müsteḥaḳ oldı ser-i zülfüñe ber-dāruñ olam

İy ṭabībüm di neden virmeyesin baña cevāb
Ser-i kūyuñda yatur derd-ile bīmāruñ olam[1973]

İsteyüp cenneti zāhid gibi ḥavrā dilemem
Baña bu bes ki senüñ 'āşıḳ-ı dīdāruñ olam

Seni çok sevdücegüm olur-ımış ulu günāh
Sorma öldür suçumı çünki günehkāruñ olam[1974]

Bilmeyesin ne 'aceb uşbu Muḥibbī kuluñı
Niçe yıllar ser-i zülfüñde giriftāruñ olam
Ü3-172a, S1-118a, H1-94b, T-135b

2343. Fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilün

Bāġ-ı ḥüsnüñ dostum el virse seyrān eylesem
Karşuña cān bülbülin sermest ü ḥayrān eylesem

Kana döndürsem gözümüñ yaşını kılsam şefī'
Kanı iḥsān u kerem[1975] ben tutalum kan eylesem

Kirpügüm elmās idüp delsem yaşum cevherlerin
Dāne dāne her birin tesbīḥ-i mercān eylesem

Ol[1976] semend-i nāz-ıla bakmaz[1977] gelüp ruḫsāruma
Ben ne deñlü yüzümi ḫāk-ile yeksān eylesem

Gül yüzüñ vaṣfın Muḥibbī yazmaga gül bergine
Devr-i gülde yaraşur bir tāze dīvān eylesem
Ü3-172bk, S1-110a, H1-88b, T-127a

[1972] eyledi: itdi S1, H1, T
[1973] Bu beyit S1, H1 ve T'de yoktur.
[1974] Bu beyit S1, H1 ve T'den alınmıştır.
[1975] kanı iḥsāñ u kerem: kanı 'avf ile kerem S1, H1, T
[1976] ol: bir S1, H1T
[1977] bakmaz: basmaz S1, H1, T

2344. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Gönlümi elden yitürdüm āh bir dīvāneyim
Çek anı zencīr-i zülfe ola kim uslanayım

Şemʿi gördüm dün gice turmaz yakar pervāneyi
Yanayım iy şemʿ-i rūşen ben de bir pervāneyim

Genc-i vaṣlın ister-iseñ anı dilde iste kim
Niçe yıllardur ḫarāb olmış yatur vīrāneyim

İşidelden cān virenler irişür maṭlūbına
Baş u cān[1978] terkini urdum ṭālib-i cānāneyim

İy Muḥibbī bezm-i ġamda olalı bagrum kebāb
Ḫūn-ı dilden döndi yaşum bir tolu peymāneyim
Ü3-172b, S1-113b, H1-91b, T-131a

2345. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Bezm-i ġamda yād[1979] idüp cānānı añdum agladum
Yār-ıla evvel geçen devrānı añdum agladum

Gözlerüm yaşı başumdan aşdı oldum ġarḳ-ı ḫūn
Ol dişi dür lebleri mercānı añdum agladum

Günde bir kez görmesem ḥālüm n'olur dirken benüm
Bir yıl oldı görmez oldum anı añdum agladum

Muṣḥaf-ı ḥüsnüñ ḥaḳıyçün Nīl'e döndi gözlerüm
Gönlümüñ mıṣrındaki sulṭānı añdum agladum

Görmedüm mihr ü vefā çekdüm velī cevr ü cefā
Ḥasret ü derd ü belā[1980] hicrānı añdum agladum

Rūze-i hicrānda kaldum ʿiyd-i vaṣla irmedüm
Gīce gündüz ol meh-i tābānı añdum agladum

Geçdi ʿömrüm āh kim bülbül gibi efġān-ıla
Ol saçı sünbül gül-i ḫandānı añdum agladum

Zülfi çevgānına ʿuşşāḳuñ serin top eyleyen
Ol semend-i nāz ile meydānı añdum agladum[1981]

[1978] baş u cān: cān u baş T
[1979] yād: āh S1, H1, T
[1980] belā: ġam u T
[1981] 6 ve 8. beyitler MN'den alınmıştır.

Mest olup cām-ı maḥabbetden Muḥibbī dōstlar
Ol lebi mül gözleri mestānı añdum agladum[1982]
Ü3-173bk, S1-109a, H1-87b, MN-3003, T-125b

2346. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Laʿline el sunmaga zülf-i dü-tādan korkaram
Genc-i ḥüsnüñ māliki ol ejdehādan korkaram

Dāne-i ḫāle egerçi meyl ider göñlüm kuşı
Çeşm-i ṣayyādı elinde ok u yadan korkaram

Bār-ı ġamdan dāla döndi ḳāmetüm oldı dü-tā
Līk feryād itmege ol pür cefādan korkaram[1983]

Sırr-ı ʿışḳı saklamak ḳaṣd eyledüm cānum gibi
Āşikār ide diyüben āh u vādan korkaram

Āh kılsam bahr-ı eşküm mevc urur deryālayın
ʿĀlemi ġarḳ ide diyü ol hevādan korkaram

Göreli zencīr-i zülfin bir ʿaceb dīvāneyem
Dōstlar sanmañ ki ben dām-ı belādan korkaram[1984]

Zāhidā eyler Muḥibbī ḫıdmetin meyḫānenüñ
Mescide varmam anuñçün kim riyādan korkaram
Ü3-174ak, S1-117b, H1-94a, T-135a

2347. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Görmezem cānā yüzüñ budur benüm maḥzūnlıgum
Zülfüñüñ şeydāsıyam olmaz ʿaceb mecnūnlıgum

Eşk-i çeşmüm kalmadı ḳarż itdüm ez-ḫūn-ı ciger
ʿAyb kılmañ dōstlar bu nevʿile medyūnlıgum

Zülfi āfet fitne-i āḫir zamāndur gözleri
İḫtiyār-ıla degüldür zülfine meftūnlıgum

Ben derūn-ı ḫalvetinde ṣoḥbet-i ḫāṣ itmişem
Dōstlar bakmañ baña bu şimdilik bīrūnlıgum

[1982] 7 ve 9 beyitler S1, H1, PB ve T'den alınmıştır.
[1983] 2 ve 3. beyitler S1, H1 ve T'de yoktur.
[1984] 5 ve 6. beyitler S1, H1 ve T'den alınmıştır.

Naḳd-i cāna vaṣl umarken oldı hicrān ḥāṣılum
ʿIşḳ bāzārına düşdüm bu-durur maġbūnlıgum[1985]

Pā-bürehnedür Muḥibbī düşeli deşt-i ġama[1986]
Zülfinüñ şeydāsıyam olmaz ʿaceb[1987] mecnūnlıgum
Ü3-174ak, S1-112a, H1-90a, T-128b

2348. Feʿilâtün feʿilâtün feʿilâtün feʿilün

Cān-ıla bir sanemüñ ʿışḳına çün pā-bendem
Baña düşnām-ı duʿā gelse ġamı ḫorsendem

ʿĀşıḳ olmañ olanuñ derd ü belāsı çog olur
Dōstlar ḥālüme kim baksa aña ben bendem

Tekye-i ʿışḳ[uñ] çerāgını uyarsam ne ʿaceb
Çünki Mecnūn'a çıkar silsilemüz ferzendem

Kapuña geldi göñül sā'ilini eyleme red
Vir baña ḥüsnüñ zekātını ki ḥācetmendem

ʿĀşıḳ-ı pāk-naẓar olsa Muḥibbī'ye ne ʿayb
Bu hüner bes ki ne ṣūfī vü ne dānişmendem
Ü3-174ak, H-59a, S1-110b, H1-89a, T-126b

2349. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Zāhidā zühd ü ṣalāḥı sanma kārumdur benüm
ʿIşḳ-ıla olmak melāmet iftiḫārumdur benüm

Geşt-gīr-i ʿışḳam u kimdür gelen meydānuma
Vāmıḳ u Ferhād u Mecnūn destyārumdur benüm

Öldürürseñ gel beni öldür günāhum añma hīç
Dōstum yoluñda ölmek iḫtiyārumdur benüm

Tañ mıdur efġān idüp bī-ḫᵛāb olursam ṣubḥa dek
Bülbül-i şūrīdeyem ol gül-ʿiẕārumdur benüm

Ḥāṣıl olurdı Muḥibbī'nüñ murādı ser-be-ser
Sehv-ile bir kez diseñ ümmīdvārumdur benüm
Ü3-174a, S1-106a, H1-85b, T-125b

[1985] Bu beyit S1, H1 ve T'den alınmıştır.
[1986] deşt-i ġama: derd ü ġama T
[1987] olmaz ʿaceb: ʿayb eyleme S1, H1, T

2350. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Tende cānum yog-iken ben ṭālib-i cānān idüm
ʿIşḳ ṣaḥrāsına düşmiş zār u sergerdān idüm

ʿĀrıż-ı dildārda yazılmadan ḫaṭṭ-ı ġubār
Ben yiyüp esrār-ı ʿışḳı vālih ü ḥayrān idüm

İtmemişdi Kaʿbenüñ bünyādını daḫı Ḫalīl
Kaʿbe-i ḥüsnüñe karşu ben senüñ ḳurbān idüm

Virmedin bir kimse daḫı zülf-i Leylā'dan ḫaber
Gelmedin Mecnūn cihāna ben ġama sulṭān idüm

İy Muḥibbī ḫaṭṭ-ı ġam yazılmadan cān levḥine
Ben belā bezminde geh nālān u geh giryān idüm
Ü3-174bk, S1-114b, H1-92a, T-132a

2351. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Şemʿ-i ḥüsne yanmaga pervāneyim
Yanmayup ʿışḳ āteşine yā neyim

Boynuma dak zülfinüñ[1988] zencīrini
Baş açuk yalıñ ayak dīvāneyim

Vaḳtidür Ḫıżr ol bu ben dil-teşneye[1989]
Āb-ı ḥāyvāndur lebüñ ṣun kanayım

Nite kim ḥüsn-ile sen yektā-y-ısañ
ʿIşḳuñ içre ben daḫı bir dāneyim

Zāhid ister cennet ü ḥavrā müdām
Ben Muḥibbī ṭālib-i cānāneyim
Ü3-174bk, S1-113b, H1-91a, T-131a

2352. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Sīnem üzre dāġ-ıla biñ dīde peydā eylesem
Gülşen-i ḥüsnüñi doyınca temāşā eylesem

Āteş-i ʿışḳa yakup cān u dili pervāne-veş
İñlesem[1990] bezm-i ġam içre göñlümi nā eylesem

[1988] zülfinüñ: zülfüñüñ S1, H1
[1989] dil-teşneye: dil-ḫasteye S1, H1, T
[1990] iñlesem: iñleyem Ü3

Başuma gelse ser-i zülfüñle sevdālar yine
ʿĀleme Mecnūnlayın kendümi rüsvā eylesem

İy felek turmaz geçer sakın tokuz kalkanuñı
Āhum oklarına bu ḳaddüm büküp yā eylesem

Gül ruḫı şevḳıne yāruñ gīceler tā ṣubḥa dek
Bülbül-i cānı Muḥibbī anda gūyā eylesem
Ü3-174b, H-69b, S1-109b, H1-88a, T-126a

2353. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Gözlerümden akatursun turmasun yaşum benüm
Yā ne içün saklaram şimden girü başum benüm

İçdügüm ḫūn-ı cigerdür yidügüm derd ü elem
Dürlü dürlü maṭbaḫ-ı dilde bişer aşum benüm

İy felek çarḫuñ bozılsun olasın āḫir ḫarāb
Nite kim odlara yakduñ bu içüm taşum benüm[1991]

Çekdügüm bār-ı ġamı çarḫuñ ḳaṭārı çekmeye
Gelmedi bu vādī-i miḥnetde pādaşum benüm

İy Muḥibbī tā ölince uşbu derde çāre yok
Baḥr olsa yiridür şimden girü yaşum benüm
Ü3-175ak, S1-121a, H1-97a, T-139a

2354. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Gülşen-i kūyuñdan ayru bülbül-i zār olmışam
İñlerem tā ṣubḥa dek derd-ile bīmār olmışam

Göreli cānā cemālüñ şemʿini pervāne-veş
Bāl ü perden geçmişem küllī yanup nār olmışam

Leylī zülfüñi takaldan boynuma Mecnūn-vār
Şīşe-i nāmūsı çaldum yire bī-ʿār olmışam[1992]

Göreli bāzār-ı ʿışḳ içre metāʿ-ı vaṣluñı
Cān u dil naḳdin virüp aña ḫarīdār olmışam

[1991] Bu beyit H1-de yoktur.
[1992] Bu beyit S1, H1 ve T'den alımıştır.

İçeli rūz-ı ezel cām-ı maḥabbet cür'asın
Mest-i 'ışḳam tā ebed sanmañ ki huşyār olmışam

'Aḳl u ṣabrı dagıdup dīvāne olsam tañ mıdur
Leylī-i zülfine anuñ çün giriftār olmışam[1993]

Çāre eyle çāre isterse Muḥibbī çāresüz
Dil ṭabībisin meded derd-ile nā-çār olmışam
Ü3-175ak, S1-121b, H1-97a, T-139a

2355. Fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilün

Niçe bir ġam yiyüben āb içelüm
Devr-i güldür gelüñ şarāb içelüm

Varalum gūş idelüm bülbül ünin
Kılalum 'işrete şitāb içelüm

Baş koyup ayagına muġbeçenüñ
Tek elinden şarāb-ı nāb içelüm

Sīnesin def döger ü nāy iñiler
Çagurup çeng dir rebāb içelüm

İy Muḥibbī giceyle ṣubḥa degin
Olalum mest ü hem ḫarāb içelüm
Ü3-175ak, S1-125a, S2-107a, H1-99b, T-142b

2356. Fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilün

Dehr elinden niçe bir zehr-ile ġam nūş idelüm
Der-i meyḫānede 'aḳl u dili medhūş[1994] idelüm

Mey içüp şād idelüm rūḥ-ı revānını Cem'üñ
Geşt-i gülşen kılalum bülbül ünin gūş idelüm

Ḥasretiyle çekelüm sīnemüze bir bir elif
Serv-ḳadler yirine anı derāġūş idelüm

Küfr-i zülfiyle eger ḳaṣd ide īmāna ḫaṭı
Tīġlar alup ele 'azm-i Ferendūş idelüm

[1993] Bu beyit Millet Yazma Eser Kütüphanesi Ali Emiri, Manzum No. 543 numarada kayıtlı mecmuadan tamamlanmıştır.

[1994] medhūş: serhōş S1, H1, T

İy Muḥibbī yine eşk oldı çü deryāya şebīh
Bād-ı āh-ıla taşup kaynayalum cūş idelüm
Ü3-175a, S1-113a, H1-90b, T-130b

2357. Mefâʿîlün mefâʿîlün feʿûlün

Ser-i zülfeynüñi leylā kılan kim
Beni Mecnūnlayın şeydā kılan kim

Lebüñ ġonca olalı gül yañaguñ
Aña dil bülbülin gūyā kılan kim[1995]

Siper kıldı müjeñ tīrine sīnem
Muḳavves kaşlaruñı ya kılan kim

Yakarken āteş-i ʿışḳum cihānı
ʿAceb budur yaşum deryā kılan kim[1996]

Dem-ā-dem gönderüp ġam leşkerini
Gelüp dil kişverin yaġma kılan kim

Yaradılmamış-ıdı daḫı Ādem
Göñülde ʿışḳuñı peydā kılan kim

Muḥibbī terk iderse n'ola ʿārı
Anı bu vech-ile rüsvā kılan kim
Ü3-175b, S1-113a, H1-91a, T-130b

2358. Feʿilâtün feʿilâtün feʿilâtün feʿilün

Allāh Allāh diyelüm sancak-ı şāhī çekelüm
Yüriyüp her yañadan şarḳa sipāhı çekelüm

İki yirden kuşanalum yine ġayret kuşagın
Bulaşup toz-ıla topraga bu rāhı çekelüm

Pāymāl eyleyelüm kişverini surḫ-serüñ
Gözine sürme diyü dūd-ı siyāhı çekelüm

Bize farż olmış-iken olmamuz İslāma ẓahīr
Niçe bir oturalum bunca günāhı çekelüm

[1995] S1, H1 ve T'de bu beyitle bir sonraki beytin 2. mısraları yer değiştirmiştir.
[1996] Bu beyit S1, H1 ve T'den alınmıştır.

Umaram rehber ola bize Ebūbekr ü ʿÖmer
İy Muḥibbī yüriyüp şarḳa sipāhı çekelüm
Ü3-175b, S1-108b, H1-87b, T-125a

2359. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Bir dem ayrılmaz yanumdan nem begendi nem benüm
Tā togaldan gitmedi bir dem yanumdan ġam benüm

ʿĀlem-i firdevse de girsem göñül eglencesin
Bulmaz iy serv-i ḫırāmum sensin eglencem benüm

Ẕerre gibi gün yüzüñüñ olalı āvāresi
Gözüme görinmez oldı bu iki ʿālem benüm[1997]

Bir boyı serv-i sehīnüñ ḥasretinden āh kim
Gözlerüm yaşı yiñilmez oldı çeşmüm nem benüm

Bu Muḥibbī dāġ-ıla kūh-ı belā kaplanıdur
Döymese ger ḥamleme olmaz ʿaceb żiḳum benüm
Ü3-176a, S1-122a, H1-97b, T-139b

2360. Mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün

Ele mıżrāb-ı ġam alup göñül ṭanbūrını çaldum
Maḥabbet bezmgāhında[1998] varup āvāzeler saldum

Salup dil şāhinin yine bugün ʿışḳuñ hümāsına
Degülken kimsenüñ ṣaydı ʿaceb aʿlā şikār aldum

Yine ʿummān-ı eşkümden çıkardum niçe gevherler
Olaldan ʿışḳ-ıla ġavvāṣ belā deryāsına taldum

Be-küllī ṭāḳat u ṣabrum gidüpdür ʿaḳl u dil benden
Dirīġā n'olısar ḥālüm ġarībem yaluñuz kaldum

Melāmet iḫtiyār itdüm selāmet istemez göñlüm
Uşadup şīşe-i nāmı Muḥibbī taşlara çaldum
Ü3-176a, S1-122a, H1-97b, T-139b

[1997] Bu beyit S1, H1 ve T'de bir sonraki beyitle yer değiştirmiştir.
[1998] bezmgāhında: bezmgāhına T

2361. Fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilün

Söz-i 'ışḳı gūş idüp deryālayın cūş eyledüm
Bunuñ-ıla bu fenā dünyāda[1999] dil ḫoş eyledüm

Her ki 'āşıḳdur didiler aña terk-i ser gerek
Cān kulagına takup bu sözi mengūş eyledüm

Bezm-i ġamda gīceler efġān idüp neyler gibi
Sāġar-ı çeşmümle dem dem ḫūn-ı dil nūş eyledüm

Ḥasretiyle ġam şebinde sīneme çekdüm elif
Serv-ḳadler yirine anı derāġūş eyledüm

Didüm añmazsın neden cānā Muḥibbī bendeñi
Didi bilmezsin bil anı ben ferāmūş eyledüm
Ü3-176ak, S1-122b, H1-98a, T-140a

2362. Mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün

Yüzüm ger dönderem dönsün cefādan bir yaña ḳıblem
Yoluñda togrıyam vallāh benüm a Ka'be'm a ḳıblem

Yüzüñ Beytü'l-ḥarām'ında imām olmış meger çeşmüñ
Ki müjgānlar turup ṣaf ṣaf iderler iḳtidā ḳıblem

Didüñ yolumda[2000] ger ölseñ dirildem lā'l-i nābumla
Ölürem günde yüz biñ kez kanı 'ahd ü vefā ḳıblem

Giderme zülfüñi[2001] cānā ko ḫaddüñ üzre salınsun
Gidermek Ka'be örtüsin olur mı hīç revā ḳıblem

İderdüm Merve ḥaḳḳıyçün Ṣafā-y-ıla özüm ḳurbān
Ṭavāf-ı Ka'be-i kūyuñ naṣīb itse Ḫudā ḳıblem

Ölürsem derd-ile ġamdan yüzüm döndürmeyem senden
Cemālüñ muṣḥafı ḥaḳḳı işigüñdür baña ḳıblem[2002]

Nigārā Kā'be'dür kūyuñ olup ḫālüñ aña esved
Asılmış ḫalḳadur gūyā san o zülf-i dü-tā ḳıblem[2003]

[1999] dünyāda: dārında S1, H1, T
[2000] didüñ yolumda: didüm yoluñda Ü3
[2001] zülfüñi: met.: yüzüñi
[2002] Bu beyit S1, H1 ve T'den alınmıştır.
[2003] Bu beyit S1, H1 ve T'de yoktur.

Muḥibbī derd-i ʿışḳ-ıla[2004] düşelden baḥr-ı hicrāna
Ġamuñdan özge hīç yokdur anuñla āşinā ḳıblem
Ü3-177a, S1-123b, H1-98b, T-141a

2363. Mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün

Güzeller içre iy servüm seni çün iḫtiyār itdüm
Akıtdum gözlerüm yaşın yoluñda cūybār itdüm

Yanaldan āteş-i ʿışḳa kurıdı nāme-veş[2005] bagrum
Çü gördüm ṣabr u ṭāḳat yok hemān terk-i diyār itdüm

Didüm meclisde dildāra yanar gördüñ mi hīç şemʿi
Zebān-ı ḥāl-ile derd-i derūnum āşikār itdüm

Dilā ġavvāṣ olup çünki feṣāḥat baḥrına taldum
Bulup dürler gibi maʿnī-i şiʿrüm ābdār itdüm

Nigārı seyr ider gördüm yine gülzār-ı ḥüsn içre
Olup bülbül gibi gūyā Muḥibbī āh u zār itdüm
Ü3-177bk, S1-124b, S2-110a, H1-99b, T-142a

2364. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Dōstlar şimden girü eksük degüldür gözde nem
Anuñ-ıçun ḫāne-i dil toludur derd ü elem

Al bayraklu sipāhī leşkerümdür eşk-i surḫ
Dūd-ı āhum götürelden başum üstine ʿalem

Balına el sunma dehrüñ vardur içinde belā
Bisler evvel şehd-ile āḫir virür ol saña sem

Görinür şimden girü gülşen gözüme ḫār u ḫes
Sunalar āb-ı ḥayāt-ıla gerekmez cām-ı Cem

İy Muḥibbī şükr kıl artur Ḫudā'ya ḥamdüñi
Çāre ne çünki gelür başa ne yazdıysa ḳalem

Şiʿrümi görüp müşevveş itmesünler beni ʿayb
Çün degül ḫāṭır-küşāde toptolu derd ü elem[2006]
Ü3-177bk, S1-124b, H1-99a, T-142a

[2004] ʿışḳ-ıla: hicr-ile S1, H1, T
[2005] nāme-veş: nāfe-veş S1, S2, H1
[2006] Bu beyit S1, H1 ve T'den alınmıştır. Ayrıca beytin ikinci mısraındaki "toptolu derd ü elem" ibareleri T'de " toptoludur derd ü ġam" şeklindedir.

2365. Fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilün

İki ʿaynumdan revān olup akar yaşum benüm
Anuñ-ıçun kim belā kūhı-durur başum benüm

ʿIşḳ rāhına girüp düşdüm belā ṣaḥrāsına
Vādi-i miḥnetde Mecnūn'dur ayakdaşum benüm

Dāġ-ı ḥasret sīnede göñlümde vardur nār-ı ʿışḳ
Āteşe yanmakda birdür bu içüm taşum benüm

Okudum Ferhād u Mecnūn ile miḥnet dersini
Mekteb-i ʿışḳ içre oldılar sebaḳdaşum benüm

İy Muḥibbī nālemi kūyında dildār işidüp
Didi gūyā bülbülümsin rind ü ḳallāşum benüm
Ü3-177bk, S1-125a, S2-110a, H1-99b, T-142b

2366. Mef'ûlü fâ'ilâtu mefâ'îlü fâ'îlün

Şīrīn lebine dil vireli derdnākiyem
Ferhād-vār kūy-ı belānuñ helākiyem

Mecnūn uyardı gerçi ki ʿışḳuñ çerāġını
Ġam tekyesinde anuñ-ıla iştirākiyem

Kaplana dönse dāġ-ıla cismüm ʿaceb degül
Abdāl-ı ʿışḳ olalıdan sīne-çākiyem

Bir cürʿa ile eyledi ġamdan beni ḫalāṣ
Anuñ-ıçun ki muġbeçenüñ ben de ḫākiyem

Derdi devā vü miḥneti rāḥat Muḥibbī'ye
Andan berü ki ol sanemüñ derdnākiyem
Ü3-177b, S1-123a, H1-98b, T-140b

2367. Mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün

Maḥabbet cāmın içelden dilā ben derd-i ser çekdüm
Yanaldan āteş-i ʿışḳa neler çekdüm neler çekdüm

Cülūs itmege şāh-ı ġam göñül taḫtına geldükçe
Ayagına niṡār içün gözümden sīm ü zer çekdüm

Semend-i nāz-ıla dildār[2007] el ursa zülf-i çevgāna
Girüp meydān-ı ʿışḳ içre aña bir top ser çekdüm

Koluma dāġlar yakdum anı zeyn eyledüm bir bir[2008]
Kuşan bilüñe iy meh-rū saña bir zer kemer çekdüm

Muḥibbī gülşene varma temāşā eyle bu sīnem
Kızıl güller kılup dāġum elifden servler çekdüm
Ü3-178a, S1-118b, H1-95a, T-136a

2368. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

ʿĀlemi geşt eyledüm bir mihribānı bulmadum
Cānumı kıldum fedā ārām-ı cānı bulmadum

Geçdi ʿörüm āh-ıla bir ġamgüsārı görmedüm
Hicr-ile yandum kül oldum gülsitānı bulmadum

Ḥüsn içinde saña beñzer şāh-ı ẓālim görmedüm
ʿIşḳ içinde baña beñzer nātüvānı bulmadum

Dāyimā olsun emān içinde ol çok sevdügüm
Gerçi kim ʿışḳında ben hergiz emānı bulmadum

Ḫāk-i pāyına Muḥibbī genc-i ṭabʿuñ kıl nis̱ār
Aña beñzer ʿālem içre ḫurdedānı bulmadum
Ü3-178ak, S1-110b, H1-89a, T-127b

2369. Feʿilâtün feʿilâtün feʿilâtün feʿilün

Gele başladı ḫatuñ aña ne çāre güzelüm
Giceyi güne katup sanki irişür ecelüm

Ne ḳadar cehd[2009] iderem Kaʿbe-i kūyuña irem
Saʿy-ile olmaz imiş vaṣla müyesser n'idelüm

Heves-i fikr-i ruḫ u laʿlüñ ucından ṣanemā
Ḳıṣṣā-i Vāmıḳ u Ferhād'a dönüpdür mes̱elüm

Nite kim olmadı hemtā saña ḥüsn içre begüm[2010]
Yok-durur derd ü belā içre benüm de bedelüm

[2007] dildār: dilber S1, H1, T
[2008] bir bir: yir yir S1, H1, T
[2009] cehd: saʿy S2
[2010] ḥüsn içre begüm: ʿālemde bugün S2

Mümkin olmaz ki şehā koyam elümden etegüñ
Ger elüm ḳaṭʿ ideler kalur etegüñde elüm

Māh u sāl-ıla irem zülfine anuñ dir-idüm
Fāyide itmedi veh ki baña bu ṭūl-ı emelüm[2011]

Şiʿrümüñ[2012] sūzı-y-ıla yansa ʿaceb mi dil ü cān
Yana odlara Muḥibbī kim okursa ġazelüm
Ü3-178bk, S1-111a, S2-107a, S2-107a, H1-89b, T-128a

2370. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Nev-bāhār-ı ḥüsnüñ añup gül yüzüñ yād eyledüm
Bülbül-i şūrīde gibi āh u feryād eyledüm

Sen lebi şīrīni sevdüm ḫızmete bil baglayup[2013]
Kesmege kūh-ı ġamı kendümi Ferhād eyledüm

Ḫāneḳāh-ı ʿışḳ içinde baña oldılar mürīd
Ṭavr-ı ʿışḳı Vāmıḳ u Mecnūn'a irşād eyledüm

Seyl-i eşkümden żarar geldükçe bu dil şehrine
Seng-i miḥnetle der ü dīvārın ābād eyledüm

Çünki ḫāk oldı Muḥibbī hicr ara gördüm göñül
Yile virdüm āhum ile anı berbād eyledüm
Ü3-178b, S1-104b, H1-84b, T-122a

2371. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Zülfine virdüm göñül dām-ı belāsın bilmedüm
Her kılında var-ımış biñ mübtelāsın bilmedüm

Cān u dil derdini ʿarż itdüm ṭabībe dir baña
Ölmedin artuk bu derdüñ ben devāsın bilmedüm

Gāh ḥasret gāh ḥayret gāh miḥnet gāh āh
ʿIşḳuñuñ ben ḫasta-dil bunca belāsın bilmedüm

Mescid-i ḥüsninde karşu kaşları miḥrābına
Baş açup el kaldurup ammā duʿāsın bilmedüm[2014]

[2011] 5 ve 6. beyitler S1, S2, H1 ve T'den alınmıştır.
[2012] şiʿrümüñ: sözümüñ S2
[2013] baglayup: bagladum Ü3
[2014] 4 ve 6. beyitler S1, S2, H1 ve T'de yoktur.

ʿÖmrini ʿāşıḳlaruñ kesmek degülse ḳaṣdı ger
Ya n'içün her dem keser zülf-i dü-tāsın bilmedüm

Baña mihri olmayup cevr ü cefāsın añladum
ʿĀḳıbet ammā anı cāna kıyasın bilmedüm

Cürʿa-i cām-ı maḥabbetden Muḥibbī mest olup
ʿĀlemüñ niçe geçer ak u karasın bilmedüm
Ü3-178b, S1-105b, S2-102a, H1-85a, T-122a

2372. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Boynuma zencīr olaldan zülf-i leylālar benüm
Mesken[2015] olsa tañ mı Mecnūn gibi ṣaḥrālar benüm

Āh kim tīr-i cefādan key ölümlü ḫastayam
Ḳaddümi lām[2016] eyleyelden ol ḳaşı yalar benüm

İñlerem bülbül gibi her dem nevāda rāstı
Gözüme duş olalı gül yüzlü raʿnālar benüm

Re'y idersin zāhidā maḥbūb u meyden geç diyü
Togrusı ḫoş gelmemişdür baña bu rā'lar benüm

Gözlerüm yaşı ser-ā-ser[2017] ʿālemi ġark eyledi
Ḳaṭredür yaşuma nisbet şimdi deryālar benüm

Jeng olursa ġam degül ġamdan göñül āyīnesi
Çün virür ḳalbe ṣafā cām-ı muṣaffālar benüm

Meclis-i ġamda Muḥibbi nāle kılsam iñlesem
Baña āheng içün iñler tā seḥer nālar[2018] benüm[2019]
Ü3-179a, S1-120b, H1-96b, T-138b

2373. Fâʿilâtun mefâʿilün fâʿilün

İdelüm vaṣfuñı heves n'idelüm
Cān virelüm bu yolda pes n'idelüm

[2015] mesken: yirüm S1, H1, T
[2016] lām: ya S1, H1
[2017] ser-ā-ser: dem-ā-dem Ü3
[2018] nālar: met.: nālüm
[2019] Bu beyit S1 ve H1'de:
Hemdemümdür nāy u çeng ü ʿişret-efzālar benüm
şeklindedir.

Var mıdur hīç viṣāl ʿālemde
Bulmaduk aña dest-res n'idelüm

Mürdeye cān virürdi her nefesi
Bize irmedi ol nefes n'idelüm[2020]

Gül yüzi şevḳı-y-ile ṣubḥa degin
Olalum bülbüle hem-nefs n'idelüm[2021]

Çignedür bir bölük fütādeleri
Sürer üstümüze feres n'idelüm

Zāhide ḥūr gerek baña nigār
Her kişide var bu heves n'idelüm[2022]

Ġam gelürse Muḥibbī ġam yime kim
Ġamsuz olmaz cihānda kes n'idelüm
Ü3-179ak, S1-118b, H1-95a, MN-3303, T-136b

2374. Feʿilâtün feʿilâtün feʿilâtün feʿilün

Gün yüzlüler firāḳıyla eger āh çekem
Evc-i felekde mihr-ile māha sipāh çekem

Varup diyār-ı ʿışḳa yine şehriyār olam
Āhum livā göz yaşın eger sipāh çekem

Yana odlara felek tutışa pervāne gibi
Her kaçan derd-ile ben āh-ı seḥergāh çekem

Dōstlar rind olana ḫırḳa vü bir loḳma yiter
Sanmañuz kim heves-i manṣıb-ıla cāh çekem

Rūz-ı maḥşerde eger ugrasa Mecnūn'a yoluñ
Diyesin aña Muḥibbī seni hem-rāh çekem
Ü3-179ak

2375. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Bāġ-ı ḥüsn içre boyuñ serv ü çenārumdur benüm
Aña karşu göz yaşı akar bıñarumdur benüm

[2020] Bu beyit S1, H1 ve T'den alınmıştır.
[2021] Bu beyit S1 ve H1'de yoktur.
[2022] Bu beyit MN'den alınmıştır.

Noḳṭalardur muṣḥaf-ı rūyuñda yir yir ḫāller
Tār-ı zülfüñ her biri müşg-i Tatār'umdur benüm

Ḳaṭre-i eşk-ile[2023] gül gül biter anda lāleler
Gülsitān-ı sīne bir ḫurrem bahārumdur benüm

Aña şādam sordılar ben bülbülin ol gül didi
Gülşen-i ḥüsnüme karşu zār u zārumdur benüm[2024]

Ölicek sevdā-yı zülfüñle melekler çeşmine
Tūtiyā didükleri ḫāk-i ġubārumdur benüm[2025]

Gitdi elden cān u dil didüm gülüp ġamzeñ didi
Varımaz bir yire ṣayd-ı zaḫm-dārumdur benüm

İy Muḥibbī gülşen içre görinen nergis degül
Muntaẓır dildāra çeşm-i intiẓārumdur benüm
Ü3-179b, S1-105b, S2-102b, H1-85a, T-122b

2376. Fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün

Oldı 'ışḳa çü hem-nefes n'idelüm
Gitmez ölince bu heves n'idelüm

Bulmadı leblerine kimse anuñ
Cāmeden ġayrı dest-res n'idelüm

Zāhide kevs̱er ü baña leb-i yār
Var her kesde bir heves n'idelüm

Māni' oldı ruḫına irmege āh
Zülfi imiş anuñ 'ases n'idelüm

Hele būseñ biz iltimās idelüm
Olmaz-ısa da mültemes n'idelüm

Çün Muḥibbī fiġāna[2026] bagladı dil
Ney gibi iñlemeyüp pes n'idelüm
Ü3-180b, S1-107a, H1-86a, T-123a

[2023] eşk-ile: eşkümle S2, H1, T
[2024] Bu beyit S2'den alımıştır.
[2025] Bu beyit S1 ve T'de yoktur.
[2026] Muḥibbī fiġāna: fiġāna Muḥibbī T

2377. Feʿilâtün feʿilâtün feʿilün

Sīnede ʿışḳ ezel ben bilürem
Her ne cevr itse güzel ben bilürem

Ġuṣṣa-i derd [ü] ġamı gel baña sor
Bir bir idem anı ḥall ben bilürem

Ney gibi bezm içinde iñlemege
Niçe taṣnīf-i ʿamel ben bilürem

Her ne cevr ü cefā gelür senden
Cümlesin baña meḥel ben bilürem

Zülf[i] sevdāsı Muḥibbī yāruñ
Didiler ṭūl-ı emel ben bilürem
H17a

2378. Mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün

Nigārā bāġ-ı ḥüsnüñde yüzüñ gülzāra beñzetdüm
Aña karşu bu dil murġını murġ-ı zāra beñzetdüm

Anuñçün sırr-ı ʿışḳuñı göñül Manṣūr'ı fāş itdi
Ser-i zülfeynüñi gördüm ben anı dāra beñzetdüm

Lebüñ dār-ı şifāsından umanlar şerbet-i laʿlüñ
Kamusı derdmend olmış yatur bīmāra beñzetdüm

Görelden ḳāmetüñ cānā anı teşbīḥ idüp serve
Yaşum ol serv ayagında akan enhāra beñzetdüm

Muḥibbī ol elā gözler ider dil mülkini tārāc
Anuñ yagmaçı çeşmini görüp Tātār'a beñzetdüm
H-48b

2379. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Ḥāşā-lillāh devr-i gülde oturup mestūr olam
Nūş idüp saḥn-ı çemende bādeyi mesrūr olam

ʿĀrıżı gül bir lebi meygūn nigāruñ yādına
Gīceler mest ü ḫarāb olup seḥer maḫmūr olam

Bezm-i ḥüsnüñde cemālüñ şemʿine iy muġbeçe
Yanuban pervāne gibi külli anda nūr[2027] olam

Bāde içse dil olur elbette cürme muʿterif
Zāhidā sanma senüñ tek fiʿlüme maġrūr olam

Ol güneş yüzlüm neden bilmez Muḥibbī zerresin
Mihri-y-ile gün gibi ʿālemlere meşhūr olam
H-59b, A-94a

2380. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Āh kim derdā n'idem[2028] eksük degül derd ü elem[2029]
Anuñ içün ḫālī olmaz tā seḥer bu gözde nem

Niçe taḥrīr eylesem derd-i dilüm aḥvālini
Yazmak itsem yanuma düşüp bile aġlar ḳalem

Dōstlar cemʿ eyledüm bir yire eşküm ʿaskerin
Şāh-ı ġam kaldurdı āhdan ejdehā-peyker ʿalem

Ḫasta oldum istemem hergiz eṭibbādan ʿilāc
Derd sen virdüñ devā senden İlāhī isterem

Kıl Muḥammed ḥürmetine yā İlāhe'l-ʿālemīn[2030]
Bu Muḥibbī'ye ʿināyet ṣıḥḥate basṣun ḳadem
H-64b, A-94b

2381. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Salınan boynuñda zülfüñ sanma āhumdur benüm
ʿĀrıżuñda ḫaṭ degül baḫt-ı siyāhumdur benüm

Seni sevdügüm günāḥ ise günāhum ḥaddi yok
Bakmaduguñ yüzüme bildüm günāhumdur benüm

Şāh-ı ʿışḳ oldum yine āhum livāsın kaldurup
Seyl-i eşküm al bayraklu sipāhumdur benüm

Cevr iderse ḥükm anuñdur mihr iderse luṭf anuñ
Emri cārī bir kulam ol pādişāhumdur benüm

2027 nūr: mūm A
2028 derdā n'idem: ben ḫasteye A
2029 derd ü elem: pāy-ı elem H
2030 İlāhe'l- ʿālemīn: İlāhī el-amān H

Ṭāḳ-ı ebrūsın görüp kaldurma başı secdeden
Ḳıble ḥaḳḳı iy Muḥibbī secdegāhumdur benüm
H102b

2382. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

ʿĀşıḳam vuṣlat deminde çüst ü çālāk olmışam
Ez-girībān tā be-dāmen pīrehen çāk olmışam

Bāda virür ḥüsn gibi ʿuşşāḳı ʿışḳun ṣarṣarı
Anuñ içün deşt-i ġamda ben de ḫāşāk olmışam

Şehr-i ʿışḳuñ āb u gil ḥācet degül taʿmīrine
Āb idüp çeşmümi küllī cism-ile ḫāk olmışam

Noḳṭa agzından virüp ḳılca miyānınd[an] ḫaber
Ḥamdü-lillāh ʿışḳ içinde ehl-i idrāk olmışam

Tā ki yakdum pūte-i hicre Muḥibbī cān u dil
Ġıll ü ġışdan zer gibi ḳāl olmışam pāk olmışam
H115a

2383. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Görinen boynumda sanmañ dūd-ı āhumdur benüm
Cürm-i ʿişyān-ıla cemʿ olmış günāhumdur benüm

Şāh-ı ʿışḳam şuʿle-i āhum olalıdan ʿalem
Gözlerüm yaşını cemʿ itdüm sipāhumdur benüm

Kim baka gökler yüzine ḥalḳa ḥalḳa görinen
Bilmeyen bilsün ki ejder gibi āhumdur benüm

Umaram ʿafv ide yuya uşbu yüzüm karasın
Luṭfı çok iḥsānı cōmerd İlāhumdur benüm

Ḳahr u luṭfın eylemişdür bu Muḥibbī iḫtiyār
Zīra kim bir bendeyem ol pādişāhumdur benüm
A-88b

2384. Mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün

Gehī zehr-i ġamı içdüm gehī ḫūn-ı ciger çekdüm
Maḥabbetle olup ʿāşıḳ neler çekdüm neler çekdüm

Bu dilden geçmesün diyü göñül her dem fiġān eyler
Anuñçün tīrüñe karşu bu sīnemi siper çekdüm

Serīr-i ʿışḳa şāh oldum sipāhumdur gözüm yaşı
Maḥābbet şehrin almaga çeküp leşker sefer çekdüm

Koluma dāġlar urdum senüñ içün durur cānā
İdüp tuḥfe miyānuñçün saña bir zer kemer çekdüm

Bugün meydān-ı ʿışḳ içre Muḥib dīvāne olmışdur
Anuñçün başa āhumdan siyeh bir dāne per çekdüm
A-89a

2385. Mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün

Gözüñden fitneler ẓāhir olur ḳaddüñ ḳıyāmet hem
Belā-yı cān u dil dirsem ʿaceb mi çeşm ü ḳāmet hem

Senüñ mihrüñ-ile māhum olup dem-beste rüsvāyī
Belā kūhında Ferhād'a dönüp oldum melāmet hem

Dökerem nār-ı ḥasretle dönüp şemʿe ciger ḫūnın
Dükenmez dīdeden her dem gelüp eşk-i nedāmet hem

Dilā iç bir ḳadeḥ meyden kamu müşkilleri ḥall it
Diyeler kim göre ancak olur böyle kerāmet hem

Muḥibbī ger şehīd-i ʿışḳ olasın rāh-ı kūyında
Bitüre ḫūn-ı dil lāle ola çendān ʿalāmet hem
A-89a

2386. Mefʿûlü fâʿilâtü mefâʿîlü fâʿilün

Tāb-ı ruḫıyla yakdı beni şūḫ-ı mehveşüm
Sāḳī getür şarābı ki defʿ ide āteşüm

Bī-ḫōd olursam ʿışḳ-ıla saçuñ yüzüme āb
Ola ki gözüm açıla tā gide yunmışum

Dīvāne-vār deyr-i muġāna eger varam
ʿAyb eylemeñ esīr-i belā-yı perī-veşüm

Meyḫāne kapusında yüzüm topraga sürem
Bu nevʿ-ile ola ki lebi cürʿasın çeşüm

Def'-i ḫumār ister iseñ gel Muḥibbiyā
Çāre budur ki aña bir iki ḳadeḥ-keşüm
A-90a

2387. Fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilün

Gül gibi gül dāyimā her laḥẓa olgıl şād hem
Serv ḳaddüñ bendesidür 'ar'ar u şimşād hem

Kaşlaruñ altında cānā nergis cādūlaruñ
Ṣabr u 'aḳlum aldı oldı ẓālim ü bī-dād hem

Hey ne sengīn-dil olur itmedi hergiz es̱er
Girye vü āh u fiġān u nāle vü feryād hem

Āteş-i 'ışḳ-ıla dilden her kaçan āh eylesem
Maḥv ola seng īrse āhen ile pūlād hem

İy Muḥibbī bu zamāna kalsa ger Ferhād u Ḳays
Ders-i 'ışḳı virmede olur idüm üstād hem
A-90a

2388. Mef'ûlü fâ'ilâtü mefâ'îlü fâ'ilün

Ben bir gedā vü sen olasın şāh-ı muḥteşem
Derd ü ġamuñla ger ölür isem saña ne ġam

Eyler bu ḳalb-i ḫasta temennā-yı maḳdemüñ
Bir kerre bārī ḥālümi gör rence kıl ḳadem

Her ne ki gelse cānuma var saña minnetüm
Ger nāvek-i cefā vü eger ḫançer-i sitem

Olur şikāf sīne kaçan nāle eylesem
Derd-i dilüm çıkar feleklere olur 'alem

Çünki Muḥibbī 'āşıḳa besdür sınuk sifāl
Ḥācet degül aña şarāb olıcak cām-ı Cem
A-90b

2389. Fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilün

Senden özge benüm 'ālemde bulınmaya kesüm
Saña irmekdür i dōst hevā vü hevesüm

Eger inanmaz iseñ yoluña cān virdügümi
Yüzüñ āyīnesini agzuma tut gör nefesüm

Görmezem uyḫu yüzin ḫāli ḫayāli gelicek
Niçe rāḥat olayım ḫāne toludur megesüm

Cānı terk eyleyeyin yolına cānānelerüñ
Ola ʿuşşāḳ ara vaṣlına anuñ dest-resüm

Var kapuñda Muḥibbī gibi biñ bendelerüñ
Senden özge benüm ʿālemde bulınmaya kesüm
A-90b

2390. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Yazılan levḥ-i dil üzre āh şāhumdur benüm
Ben kemīne bendeyem ol pādişāhumdur benüm

Pehlevān-ı ʿışḳam çü kimdür gelen meydānuma
Vāmıḳ u Ferhād u Mecnun dest-yārumdur benüm

Çok cefā vü cevr gördüñ gel usan dirler baña
Anı bilmezler ki ol ʿālemde dārumdur benüm[2031]

Gīceler zülfi ḫayāli ile ger seyr eylesem
Dūd-ı āhum başum üzre şeb-külāhumdur benüm

Pādişāh-ı ʿışḳam u āhum ʿalemdür başuma
Eşk-i çeşmüm saglu sollu da sipāhumdur benüm

Derd-i dilden her kaçan derd-ile ger āh eylesem
Çekilen göklere ejder gibi āhumdur benüm

İy Muḥibbī kim-durur ʿışḳuma inkār eyleye
Rūy-ı zerdüm eşk-i çeşmüm çün güvāhumdur benüm
A-91a

2391. Mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün

Tekebbür itmeyüp hergiz riyādan pākdür göñlüm
Başum eflāke de irse yüzümle ḫākdür göñlüm

ʿİnāyet yüzini gördüm diyü pür-şevḳdür cānum
Viṣālüñ fikrile şeb-tā-seḥer idrākdür göñlüm

[2031] 2 ve 3. beyitler R 136b'den alınmıştır.

Geh olur ġoncalar gibi bu dil dem-beste miḥnetden
Gehī lāle-ṣıfat her dem girībān-çāḳdür göñlüm

Bu ʿiṣyān u bu cürm-ile n'ola aḥvālümi bilmem
Feraḥ yüzini görem mi diyü ġamnākdür göñlüm

Yaşumuñ mevci ko aksun Muḥibbī anı pāk itsün
Günāḥ-ıla olup memlū tolu ḫāşākdür göñlüm
A-91b

2392. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Ṣabr u ʿaḳlı tagıdup ʿışḳdan ṣadā gūş eyleyem
N'ola ḥālüm ger maḥabbetde ḳadeḥ nūş eyleyem

Sīne zaḫmına anuñçün acı yaşlar dökerem
Dimesünler ki nemek ḥaḳḳın ferāmūş eyleyem

Nāle kılsam sen gül-i nev-resteyi yād eylesem
Nevḥa-i bülbülleri gülşende ḫāmūş eyleyem

Her kaçan ʿışḳ āteşini ben uyarsam sīnede
Dūd-ı āḥumla cihān mülkin siyeh-pūş eyleyem

Şevḳ-i ʿışḳ-ıla Muḥibbī yine deryālar gibi
Ṣarṣar-ı āhumla her dem kaynayup cūş eyleyem
A-91b

2393. Mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün

Gelüp eşküm sipāhını livā-yı āhı kaldurdum
Belā ṣaḥrāsına vardum vefā ṭablını çaldurdum

Ḳıyāma gelüp ol servüm yüzinde nūr berḳ urdı
Ne tāḳat görmege anı hemān ʿāḳlumı aldurdum

Didüm pervāne ʿāşıḳdur murādı şemʿe yanmakdur
Kināyetle bu dil derdin kamu dildāra bildürdüm

Degülken kimseye ḳudret hümā murġını ṣayd itmek
Çün aña himmetüm bāzın salup ben anı aldurdum

Muḥibbī sözlerüñ gevher olaldan eşk-i çeşmümde
Çıkarmaga dili ġavvāṣ idüp ol baḥra taldurdum
A-92b

2394. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Gül yüzüñden ayru her şeb ḫāk-ber-ser eyleyem
Göz yaşın döküp özüm ḫāke berāber eyleyem

İrdi çün devr-i çemen şevḳ-i ruḫuñla güllerüñ
Kanlu yaşumla kamu evrāḳını ter eyleyem

Bāġ ara ḳaddüñi görmem bārī varup yāduña
Gāh seyr-i serv idüp gāhī ṣanavber eyleyem

Gerçi ʿışḳuñ rūyumı ḫāk itdi soñra kıldı zer
Ben de iksīr-i vücūdum ḫākini zer eyleyem

İy Muḥibbī şükr kıl itdüñ ṣanemler terkini
Ḥāşa-lillāh bir daḫı ben kār-ı Āzer eyleyem
A-93a

2395. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Gül gibi şevḳuñ ile çāk-i girībān eyledüm
Şöyle çāk itdüm anı kim tābe-dāmān eyledüm

Sāḳiyā sundum elüm sen daḫı sun peymāneyi
Yāduña nūş itmege ben ʿahd ü peymān eyledüm

Umaram gülşende ḫande idesin sen gül gibi
Ol sebebden bu gözüm yaşını bārān eyledüm

Ḫāk-i pāyuña nis̱ār içün gözüm gevherlerin
Kimini dür kimi laʿl kimini mercān eyledüm

Çün ḥarīm-i dildedür gördüm Muḥibbī maṭlabum
Ne sefer ʿazmin ü ne ḳaṭʿ-ı beyābān eyledüm
A-93b

2396. Mefâʿîlün mefâʿîlün feʿûlün

Olup dīvāne-veş taglar turagum
Peleng şeklini gösterdi bu dāġum

Derūnum ḥālini taḳrīr kılsun
Diyü bildürmege dildür ulagum

Giceler ṣubḥa dek hicrān şebinde
Yanar bagrum yagı turmaz çerāġum

Ne māl u sīm ü zer ne tāc-ı devlet
Kul oldum ʿışḳa vardur çün mezāġum

Bugün ʿām itdi dilber niʿmetin
Muḥibbī Ḳāys-veş sındı çanagum
A-94a

2397. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Bir yaña devrān cefāsı bir yaña cānāne hem
Bulmadum derdüme çāre kıydum ancak cāna ben

Kullaruñı bī-ḥad öldürdüñ cefā vü ẓulm-ıla
ʿAdl ü dād itmek sezā degül midür sulṭāna hem

Gördiler meclişde şemʿüñ göz yaşın dökdügini
Ḫāṭırın sormaga ūşdi başına pervāne hem

Kaʿbe-i kūyuñ ṭavāfın itmege ʿāşıḳlaruñ
Geldiler sürün sürün koyun gibi ḳurbāna hem

Esb-i nāz üzre binüp zülfüñi çevgān eylerseñ
Bu Muḥibbī top idüp başın gelür meydāna hem
A-94b

2398. Mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün

Kara zülfüñi görelden nigārā bī-ḳarār oldum
Gelelden başuma sevdā perīşān rūzigār oldum

Ola ki bir ḳadem basa gelüp ruḫsāruma diyü
Düşüben yolları üzre ben anuñ ḫāksār oldum

Ola kim bād-ı ṣubḥ ilte bu ḫāküm kūyına yārüñ
Bugün seng-i cefā-y-ıla dögilüben ġubār oldum

Hezārān luṭf-ıla dilber baña keşf eyledi rāzın
Ölürsem itmeyem ifşā ben anı rāzdār oldum

Muḥibbī sīnemüñ dāġın temāşā eylemez dilber
Ciger ḫūnın saçup yir yir bitürdüm gülʿiẕār oldum
A-95a

2399. Mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün

Gelür senden baña luṭf u keremden soñra verhem hem
Nitekim şādılık ardınca irişür belā ġam hem

Sipāh itsem n'ola yaşum yine sulṭān-ı ʿışḳ oldum
Şikāf-ı sīneden āhum ʿalemdür baña ol dem hem

Sifāl-i köhne tutsa bir kişi meyḫāne küncinde
Ferīdūn bilse özini ʿaceb mi cāmını Cem hem

Lebüñ tiryāki olmasa irişen mār-ı zülfüñden
Beni bir laḥẓa komayup helāk iderdi ol sem hem

Muḥibbī sen gedā bende viṣālin niçe istersin
Ne lāyıḳsın aña sen ol ola sulṭān-ı ʿālem hem
A-95b

2400. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Āsitānuñda şehā ḫāk eyledüm yine yüzüm
Bu ümīde koyasın üstine pā göre gözüm

Kalmışam hicrān şebinde togmadı ṣubḥ-ı viṣāl
Şöyle beñzer gīceye tebdīl olupdur gündüzüm

Dimiş idüm eylesem yoluña cānumı fedā
Dönüşüm yokdur bu sözden bir-durur benüm sözüm

Gelmişüzdür ol ulu dergāha ʿarż-ı ḥāl içün
Andan özge varacak bir yirümüz yokdur bizüm

Gerçi cürm-ile Muḥibbī olduñ evvel rū-siyāh
Āb-ı raḥmetle umaram pāk ola yuna yüzüm
A-95b

2401. Feʿilâtün mefâʿilün feʿilün

Bülbülüz āh u zāra ʿazm idelüm
Gülşen içre bahāra ʿazm idelüm

Düşdi dil zevraḳı çü baḥr-ı ġama
Āh-ıla bir kenāra ʿazm idelüm

Oldı sevdālar-ıla pür çü dimāġ
Def'-içün cūybāra 'azm idelüm

İrişen tīr-i ġamze yaraların
'Arż idelüm nigāra 'azm idelüm

Ṣabra çün kalmadı Muḥibbī mecāl
Çāre yok bir diyāra 'azm idelüm
A-96a

2402. Fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilün

Su terāzūsı olupdur oñmaduk başum benüm
Anuñ-ıçun her ṭaraf turmaz akar yaşum benüm

Baḥr-ı eşkümde görenler bu iki ebrūlarum
Beñzedürler ser-nigūn keştilere başum benüm

Vādī-i miḥnetde Mecnūn baña pādaş olmadı
Bulımadum dehr ara ġam içre yoldaşum benüm

İçdügi ḫūn-ı cigerdür 'āşıḳuñ mey yirine
Dōstlar zehr-ile pürdür yimeñüz aşum benüm

Okuduk Mecnūn u Ferhād-ıla miḥnet dersini
Mekteb-i 'ışḳ içre bunlardur sebaḳdaşum benüm

Ḥaşre dek dilden ḫayālüñ gitmez iy ārām-ı cān
Levḥ-i dilde ideli naḳşını naḳḳāşum benüm

Bī-ḫabersin zāhidā aḥvāl-i 'ışḳ ġāyet ḫafī
Añlamadın içümi bilmeyesin taşum benüm

Gördi dilber bu Muḥibbī 'ışḳ-ıla dīvānedür
Didi yokdur saña beñzer rind ü ḳallāşum benüm
A-96a

2403. Fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilün

Yaraşur sünbülüñe 'anber-sādur dir-isem
'Ārıżuñda beñüñe müşg-i Ḫıṭā'dur dir-isem

Nāgehān geldi ḫaṭuñ itdi visālüñi ḥarām
İtmesün kimse 'aceb aña ḳażādur dir-isem

Ḥüsni eṭrāfına yazdı ḫaṭṭı tezvīriyle ḫaṭ
Dōstlar aña revā yüzi karadur dir-isem

Bir naẓar eyledi bu sīnemi bagrumı delük
Yiridür ġamzeñe ok kaşuña yadur dir-isem

Beni sevdālara saldı yine zülfi hevesi
İrmez el aña Muḥib bād-ı hevādur dir-isem
A-96b

2404. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Tīr-i ġamzeñ sīnem üzre gülʿiẕārumdur benüm
Dāġ-ı ʿışḳuñ yir yir anda lālezārumdur benüm

Başumı top eylerem ben zülfüñüñ çevgānına
At salan meydān-ı ḥüsne şehsüvārumdur benüm

Vādī-i ġamda hemān sāyem bāña hem-rāhdur
Ger sorarsañ göz yaşından eski yārumdur benüm

Göñlümüñ taḫtında kurdı ḫaylini sulṭān-ı ʿışḳ
Ḥükmi nāfiẕdür kamu çün şehriyārumdur benüm

İtleriyle hemdem olmak işiginde ol şehüñ
Key ulu devlet-durur hem iftiḫārumdur benüm

Bu Muḥibbī gül yüzüñsüz gīceler tā ṣubḥa dek
Bülbüli bī-ḫᵛāb iden bu āh u zārumdur benüm
MN-3039

2405. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Nāz ile gitdi çün ol gül yüzlü cānānum benüm
Gidiserdür ḥasret ile sīneden cānum benüm

Dūd-ı āhumdan-durur oldugı bu çarḫuñ kebūd
Almagıl āhum sakın iy māh-ı tābānum benüm

Āh kim derd-i derūnum irmez ol meh gūşına
Söylenür hep ḳıṣṣadur dillerde destānum benüm

Tīr-i müjgānuñ delelden sīnem ile bagrumı
Su yirine akar oldı sīnede kanum benüm

Hicr ile oldı Muḥibbī iy ṣanem Mecnūn-veş
Göklere çıksa ne tañ bu āh u efġānum benüm
MN-3074

2406. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Seyr-i tenhā eyleyen gün yüzlü māhumdur benüm
Göklere peyveste olan āh u vāhumdur benüm

Eşk-i surḫum rūy-ı zerdüm ʿışḳuma şāhid yiter
Kanda varsam ikisi ḥāżır güvāhumdur benüm

Yakmaga bī-dīn raḳībi her gice iy mehliḳā
Atılan yir yir felekden tīr-i āhumdur benüm

Seni sevdügüm günāh ise günāhum çok benüm
Yüzüme bakmaduguñ bildüm günāhumdur benüm

Çok zamāndur ki Muḥibbī ayaguñ topragıdur
Yañılup bir gün dimedüñ ḫāk-i rāhumdur benüm
MN-3145

2407. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Āh derdā kim dükenmez āh u feryādum benüm
Ḥālüme bir raḥm ider ʿālemde bulmadum benüm

ʿIşḳ işin Ferhād ile Mecnūn'a kim teslīm ider
Kalsalar bu devre dirler baña üstādum benüm

Nite kim ḥüsnüñ güli dāyim teraḳḳīde-durur
Her gün efzūndur şehā mihrüñde feryādum benüm

Laʿl-i şīrīnüñe ger cān virmeyem Ferhād-veş
Ḫusrevā söylenmesün ʿālemde hīç adum benüm

Pertev-i ḥüsnüñ yakar uşbu Muḥibbī bendeñi
Sāye salmaz iseñ eger boyı şimşādum benüm
PB-5203

2408. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Zāhidā rind-i riyādan geçemezsin bilürem
Ḫᵛāb-ı ġaflet yumdı gözüñ açamazsın bilürem

Çünki sen şeb-peresin nūrı görmez gözlerüñ
Dutalum kim gözüñ ola bakamazsın bilürem

Ger riyā vü zerḳden geçseñ eyā zāhid bugün
Defter-i ʿirfāna aduñ yazamazsın bilürem
M-60a

2409. Mefâʿîlün mefâʿîlün feʿûlün

Gözümden yaş yirine kan akıtdum
İdüben āh anı her ān akıtdum

Didüm n'olur ʿaceb ḥāli diger-gūn
Açup ʿibret gözin ḥālüme bakdum

Başumdan ʿaḳl gidüp dīvāne oldum
Bu āhum zencīrin boynuma dakdum

Olısar bir kefen didüm naṣībüñ
Dilā bu mülk ü mālı hep bırakdum
NO-254b

NUN (ن) HARFİ

2410. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Reşk iderse ṭañ mıdur kūyuña firdevs-i berīn
Āsitānuñda ider cārūb zülfin ḥūr-ı ʿīn

Nūr umarsa n'ola senden rūz u şeb şems ü ḳamer
Hem ḥabīb-i Ḥaḳ'sın u hem raḥmeten-lilʿālemīn

Olmasayduñ sen Ḫudā ḫalḳ itmez-idi ʿālemi
Oldı yüzüñ suyına cümle semā-y-ıla zemīn

Umaram yüzüm karasına olasın sen şefīʿ
Senden umarlar şefāʿat evvelīn ü āḫirīn

Ḥāşa lillāh kim ḳapuñdan anı maḥrūm idesin
Bu Muḥibbī'nüñ murādı bu-durur senden hemīn
Ü1-241a, Ü2-162b, AE-181b

2411. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Cān u dil yansa ne tañ ol tīġ-ı āteş-tābdan
Gösterür cādū gözi siḥriyle āteş ābdan

Eşk-i çeşmümden yıkılsa şehr-i ten[2032] olmaz ʿaceb
Ḫāne mi vardur ḫarāb olmaya bu seylābdan

Gözlerüm gözeklerinden eşk-i çeşmüm her ṭaraf
Nāle kılsam saçılur göñlümdeki ṭōlābdan

Bī-vefādur māh-rūlar didiler dünyā gibi
Ben ezel güş itmişem bu sözleri aḥbābdan

Dilberüm nāz uyḫusında ben yanında muntaẓır
Devlet el virse Muḥibbī baḫt uyansa ḫābdan
Ü1-241a, Ü2-162b, AE-182a

2412. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Añlamaz-ıdum ezelden ben güzeller hey'etin
ʿĀşıḳ oldum ʿışḳ ögretdi baña māhiyyetin

[2032] şehr-i ten: şehr-i dil Ü2

Gül'iẕāruñda 'araḳdan oldugıyçun bir varaḳ
Ḥürmet idüp göze sürerler bilenler ḳıymetin

Ḫāk-i pāyın başına tāc itmegi kim istemez
'Ālem içre istemez bir kimse var mı devletin

Kimi Naṣrānī kimi didi Yahūdī kim Mecūs
Ben raḳībüñ bilmedüm 'ālemde nedür milletin

Dār-ı dünyā yüzüñe gülse dilā aldanma gel
Gösterür āḫir saña ol dürlü dürlü miḥnetin

İy Muḥibbī 'ışḳ bir āteş bırakdı göñlüme
Ḳābil-i taḳrīr olmadı diyem ben ḥurḳatin
Ü1-241b, Ü2-163b, AE-182b

2413. Mef'ûlü mefâ'îlü mefâ'îlü fe'ûlün

'Işḳuñla şehā gül gibi geh çāk-i tenem ben
Geh lāle-ṣıfat şevḳ-ile ḫūnīn kefenem ben

Başumı kodum tīşe-i ġam yolına āḫir
Kūhsār-ı belā içre 'aceb kūhkenem ben

Yagdursa cefā sengin eger yār tamāmet
Başumı açup karşu varan aña benem ben

İy dōst n'ola yüzüme ger bir güle baksañ
Bu cevr ü cefā āteşine niçe yanam ben

Şīrīn lebüñüñ midḥatini ideli tekrār
Ger dirse Muḥibbī n'ola şīrīn suḫenem ben
Ü1-241b, Ü2-163a, AE-182a

2414. Müstef'îlün müstef'îlün müstef'ilün müstef'ilün

'Uşşāḳı ma'şūk öldüre kosun fiġānı çarḫ-ı dūn
Ferhād u Şīrīn kārına karışmasun hīç Bīsütūn

Her dilde kim derd olmaya evlādur ol ḫāk oldugı
Her kāse kim ḫālī ola 'ādetdür olur ser-nigūn

Tīġuñla çal bu başumı tā sūz-ı dil kemter ola
Keşf eyle saḳf-ı ḫāneyi düşmişdür āteş-i derūn

Leylī saçuñ zencīrini tak boynuma iy serv-i nāz
Çün kim müsellemdür baña dīvāneyem mülk-i cünūn

Bilmem Muḥibbī ʿışḳ-ıla āḫir n'olur ḥālüm benüm
Kalmadı ṣabr u ṭāḳatum ġāyet zebūn oldum zebūn
1-242a, Ü2-163a, AE-182b

2415. Mefâʿîlün mefâʿîlün feʿûlün

Perī dirsem n'ola ben saña iy cān
Olursın bir nefes içinde pinhān

Nihān olalı gün yüzüñ gözümden
Akıdur dīdeler yaş yirine kan

Beni luṭfuñla bir gün itmedüñ yād
Dirīġā olmadı bu hicre pāyān

Bu baḫtum gibi āḫir düşmen olduñ
İdeyim tā ölince āh u efġān

Bulanlar derdi dermānı n'iderler
Çün anuñ derd olur derdine dermān

Bu dil vīrānesi tārik olupdur
Togup şemʿ ol aña iy māh-ı tābān

Muḥibbī olalı hicriyle mūnis
Firāḳıyla görinür vaṣl yeksān
Ü1-242a, A-100a, AE-195b

2416. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Leblerüñ ẕikr itmesün sermest ü sekrān olmayan
Ḥabb-ı ḫālüñ almasun agzına ḥayrān olmayan

Gül gibi açılmayup irmez bahār-ı vaṣluña
Āhını bād eyleyüben zār u giryān olmayan

Kaʿbe'ye varmaz o kim çekmeye rāhuñ zaḥmetin
ʿİyd-i vaṣla iremez cān-ıla ḳurbān olmayan

Şuʿle virür gün gibi yüzüñde iy nūr-ı Ḫudā
Kankı bī-dīndür seni görüp müselmān olmayan

Beñzedi naẓmuñ Muḥibbī yine ṣāfī gevhere
Bilmez anuñ ḳadrini ṣarrāf-ı ʿirfān olmayan
Ü1-242b, Ü2-163b, Ü3-196b, A-100b, AE-183a

2417. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Ḫaṭṭı geldi dilberüñ kosun gerekse kazısın
Menʿ olınmaz ser-nüvişt āḫir göriser[2033] yazısın

Ẓāhir olsa ṭañ mıdur sīnemdeki esrār-ı ʿışḳ
Āhum-ıla iy sirişk çün ʿışḳumuñ ġammāzısın

Ḫūblar şāhı geçer nite ki dilber ḥüsn-ile
Sen de iy dīvāne dil ʿışḳ ehlinüñ ser-bāzısın

Ṭuʿme diyü cīfe-i dünyāya iy dil itme meyl
Kim ḳanāʿat Ḳāf'ınuñ ʿAnḳā'sı yā şahbāzısın

Kūy-ı dilberde raḳībi öldürüp bir ḍarb-ıla
ʿArşa asdūn tīġuñı bil iy Muḥibbī ġāzisin
Ü1-242b, Ü2-164a, H12b, AE-183b

2418. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Togrı dir ḳaddüñ görüp serv-i ḫırāmāndur diyen
Laʿlüñe rengīn dimiş laʿl-i Bedaḫşān'dur diyen

Ḫūb teşbīh eylemiş cānā hilāle rā kaşuñ
Ḫaddüñe zībā dimiş şems-i dıraḫşāndur diyen

Muṣḥaf-ı ḥüsn üzre komış çün çelīpā zülfüñi
Ġamzeñüñ küfrin görüp kimdür müselmāndur diyen

Her ne deñlü cevr iderse ol vefādan yig baña
ʿĀşıḳ-ı dil-ḫastedür derdüñe dermāndur diyen

İşidüp gülzār-ı ḥüsn içre Muḥibbī nāleñi
Ḫoş edā itmiş dimiş murġ-ı ḫoş elhāndur diyen
Ü1-243a, Ü2-164a, AE-183b

2419. Mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün

Süvār-ı esb-i nāz olmış yürür ol ḫusrev-i ḫūbān
Ḫaṭ u ḫāli belā-yı dil dü çeşmi kāfir-i fettān

[2033] āḫir göriser: olmış başında H

Muʿanber mū gül-i ḫōş-bū kemān ebrū gözi cādū
Görelden kalmadı ṭāḳat göñül āşüfte cān ḥayrān

Eline ḫançer almışdur yine cellād-veş çeşmi
Kırup ʿāşıḳların nā-ḥaḳ döker yok yirlere çok[2034] kan

ʿAceb mi āh kıldukça gözümüñ yaşı diñmezse
Kaçan ebr-i siyāh olsa hemān ardıncadur bārān

Egerçi ḳatl ider çeşmi kılur ol ʿĪsī-dem iḥyā
Cefā vü cevr ider ẓāhir velī luṭf u vefā pinhān

Sorarsañ rāh-ı ʿışḳuñda Muḥibbī kimdür iy meh-rū
Ḥaḳīr ü derdmend ü bī-kes ü hicrüñle sergerdān
Ü1-243a, Ü2-164a, BY-109bk, A-101a, AE-184a

2420. Feʿilâtün feʿilâtün feʿilâtün feʿilün

Dil-i nā-şāduma ʿışḳuñ yolın irşād ideyin
Yaʿnī göñlümi belā vü ġama muʿtād ideyin

Leb-i şīrīne virüp cānumı Ferhād-ṣıfat
Ben de ʿāşıḳlar arasında eyü ad ideyin

Gül ruḫuñ şevḳı ile her gīce bülbül gibi āh
Turmayup[2035] ṣubḥa degin nāle vü feryād ideyin

Tīşe-i āh-ıla yap yap keseyim kūh-ı ġamı
Kūhkenlikde bugün kendümi Ferhād ideyin

İy Muḥibbī şu ḳadar yagdı cefā sengi dile
Yeñiden yine o vīrānemi bünyād[2036] ideyin
Ü1-243b, Ü2-164b, Ü3-186bk, A-101a, AE-184a

2421. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Kem degüldür gözlerüm yaşı şarāb-ı nābdan
Bezm-i ġamda nāle-i dil naġme-i ṭōlābdan

Düşde görem uyḫu yüzini meger şimden girü
Ḫᵛāba varmak mı gele bu çeşm-i pür-ḫūnābdan

[2034] çok: -A
[2035] turmayup: turmadın A
[2036] bünyād: ābād Ü3

Sīnem üzre penbe-i dāġum yiter pīrāhenüm
Fāriġam tāc u ḳabā vü ḳāḳum u sincābdan

Cūy-ı eşküm oldı çün girdāb-ı ʿışḳa muttaṣıl
Fülk-i dil kurtılmayısar āḫir ol girdābdan

Mihr-i ʿālemden Muḥibbī ẕerreler yüz döndüre
Dönmeye yüzüm benüm ol mihr-i ʿālem-tābdan
Ü1-243b, Ü2-164b, AE-184b

2422. Feʿilâtün feʿilâtün feʿilâtün feʿilün

Aldı dildār eline çün yine kim pīşelerin
Uşadur seng-i cefā-y-ıla göñül şīşelerin

Olalı dāġ-ıla dil kūh-ı belā kaplanı
Tolanursam ne ʿaceb deşt-i belā bīşelerin

Kimde kim ẕerresi ḥāṣıl ola mihr-i ʿāşıḳuñ[2037]
Tā ölince kesemez zülfüñüñ endīşelerin

Kūh-ı ʿışḳuñda ben olmışdum ezel[2038] sergerdān
Kūhken almamış-ıdı eline tīşelerin

Bu Muḥibbī olalı kūy-ı ḫarābātuñ eri
Tutdı başdan yine āvāralıġı pīşelerin
Ü1-243b, Ü2-165a, A-101b, AE-184b

2423. Feʿilâtün feʿilâtün feʿilâtün feʿilün

Ya kaşı alup ele tīr yine dil kıldı nişān
Çeşm-i mesti tīġ ele aldı diler kim döke kan

Cūybār-ı çeşmüme bakmazsa yār olmaz ʿaceb
Katı serkeşdür eger mi başın ol serv-i revān

Beñzedürler kevkebe bu ḳaṭre ḳaṭre eşkümi
Penbe-i dāgum gören dir aña māh-ı āsümān

Firḳatüñle ger ölem cānā vaṣiyyet eylerem
İtlerüñe ideler bu üstüḫᵛānum armagan

[2037] ʿāşıḳuñ: ʿışḳun A
[2038] ben olmışdum ezel: ezel olmış-ıdum ben A

Bu Muḥibbī dem-be-dem şiʿrini rengīn eyledi
Ṭabʿ-ı mevzūnına dinse n'ola Selmān-ı zamān
Ü1-244a, Ü2-172a, A-106b, AE-193b

2424. Feʿilâtün feʿilâtün feʿilâtün feʿilün

Vāz gelmem ölür-isem yine cānānumdan
Gāh olur usanuram gerçi ki bu cānumdan

Yāra ʿarż eylemege ḥālümi bir kimsene yok
Niçe rāżī olayım gerdiş-i devrānumdan

Zülfi sevdāsı-y-ıla ḥālümi gel sorma benüm
Göricek añlayasın çāk-i girībānumdan[2039]

Vādī-i ġamda[2040] yine sūz-ıla āhum ʿalemi
Dikilür göklere bu sīne-i sūzānumdan

Ḥālüme raḥm idiserdür yüregi āhen-ise
İy Muḥibbī okıyan defter ü dīvānumdan
Ü1-244a, Ü2-172a, M-59b, A-107a, AE-194a

2425. Mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün

Elüñde bezm-i gülşende tutarsın bāde beñzersin
Anuñçün ġuṣṣa vü ġamdan bugün āzāda beñzersin

Meger kūy-ı dil-ārādan gelürsin iy ṣabā dāyim
Feraḥlar kesb olur senden mübārek bāda beñzersin

Gözümüñ çeşmesārına gelüp līkin görinmezsin
Enīs olmazsın ādemle perīden zāda beñzersin

Didüm bildüñ mi iy dilber belā kūhında ben zārı
Didi ol Ḫusrev-i Şīrīn-dehen Ferhād'a beñzersin

Derūnum derdini tāze kılup iy nāy iñilersin
Şeb-i ġamda Muḥibbī itdügi feryāda beñzersin
Ü1-244b, Ü2-172b, A-107a, AE-194a

[2039] çāk-i girībānumdan: ḥāl-i perīşānumdan Ü2
[2040] vādī-i ġamda: rāh-ı ġamda A

2426. Mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün

Giderse zülfini ol meh yüzin açsa niḳābından
Ṭulūʿ itmese bir kaç gün güneş tura ḥicābından

Gel iy serv-i ḫırāmānum beni koyup revān olma
Ḥaẕer kıl seyl olur bir gün ġarībüñ çeşmi ābından

Rumūz-ı ʿışḳı beden sor ne bilsün Ḳays u ya Ferhād
Okımadılar anlar okıdum ʿışḳuñ kitābından

Sakın bu dār-ı dünyāya göñül virme ḥaẕer eyle
Naẓar eyle ki rūşendür ḫaṭāsı çok s̱evābından

Naẓar eyle şeb ü rūza biri gelse biri gider
Muḥibbī'ye ḫaber virür bu dehrüñ inḳılābından
Ü1-244b, Ü2-173a, A-107b, NO-134b, AE-195a

2427. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Ḳaddüñe beñzer senüñ iy sīm-ten
Gülşen içre görmedüm bir nār-ven

İstedüñ cān u dilüm itdüm fedā
Ne buyursañ turmışam fermāna ben

Rūz-ı maḥşerde şehā ʿāşıḳlaruñ
Lāle gibi sarıla ḫūnīn-kefen

Biñ süʾāl itsem dönüp virmez cevāb
Bu ne istiġnā olur açmaz dehen

N'ola Rūm'uñ Ḫusrev'i olsa Muḥib
Çünkim oldı mālik-i mülk-i suḫen
Ü1-245a, Ü2-172b, A-99a, AE-194b

2428. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Nāz-ıla reftāra gel geşt eyle bāġ u būstān
Servler karşu gelüp bulsun şeref gül gülsitān

Ġoncalar dem-beste olup bülbül efġān eylesün
Āşikāre eylesün göz yaşını āb-ı revān

Gel mey ü maḥbūbdan zāhid beni menʿ eyleme
Sen diyebilür misin kim istemem bāġ-ı cinān

Kūhsār-ı ġamda ben bī-çāre sergerdān-ıdum[2041]
Ġarḳa virdi eşk-i çeşmüm oldı bahr-ı bī-kerān

Her gice biñ kez hilāl olur Muḥibbī hicr-ile
Çāre-sāz oluñ aña iy hemdemān iy dōstān
Ü1-245a, Ü2-173a, NO-133b, A-104b, AE-195a

2429. Mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün

Bugün çün rīsmān kākül saçı zencīr olasın sen
Neden dīvāneler ḥaḳḳında pür taḳṣīr olasın sen

Civān idüm ġam-ı ʿışḳuñ beni pīr itdi ġāyetde
Murādum bu-durur Ḥaḳ'dan kemāl-i pīr olasın sen

Degüldür metn-i ḥüsnüñi senüñ şerḥ eylemek mümkin
Olur ʿāciz zebān anda niçe taʿbīr olasın sen

Dilā cevr ü cefā sengi seni yıḳdı ḫarāb itdi
Umar mısın ki iy miskīn daḫı taʿmīr olasın sen

Yine ṣaḥrā-yı sīneñde Muḥibbī dil nişān eyle
Ola kim ol kaşı yaya nişān-ı tīr olasın sen
Ü1-245b, Ü2-173b, AE-195b

2430. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Şemʿ-i ḥüsne karşu oldum yanmaga pervāne ben
Zülfi zencīrin görelden olmışam dīvāne ben

Niçe pinhān itmeyem sīnemde ʿışḳuñ gencini
Almışam rūz-ı ezelde anı naḳd-i cāna ben

Naḳş kıldum iy ṣanem dilde ḫayālüñ naḳşını
Tañ mıdur dirsem eger bu sīneme büthāne ben

Yanuma düşmiş gider derd ü belā sāyem gibi
Sanmañuz tenhā varam bu vādī-i hicrāna ben

İy Muḥibbī rāyegān zülfine bulur dest-res
Kāşkī olsam ṣabā ʿālemde yāhūd şāne ben
Ü1-245b, Ü2-174a, A-104b, AE-196a

[2041] bī-çāre sergerdan-ıdum: bī-çāreler serdārıyam A

2431. Fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilün

Şi'r oldur okıyanlar bula şekker lez̠z̠etin
Lez̠z̠etin bilmez anuñ illā ki 'aḳl-ı ḫurde-bīn

Her sözinde nāzük ü rengīn ma'ānī bulına
İşidenler diyeler bu söz degül dürr-i s̱emīn

Şi'r-i pür-sūzum benüm gül lāledür eş'ār-ı ġayr
Şekker-i şīrīn ile kanda bir ola engübīn

Gülşen-i naẓmumda her saṭrum olupdur naḫl-bend
Kondı ma'nī kuşları üstine serv oldı hemīn

Māverā-yı āferīniş rinde olmış cilvegāh
Zāhide virildi ancak ola ṣāḥib-erbā'īn

Vird idinmiş gülşen içre bu sözi meh-pāreler
Hāẕihi cennāti 'adnin fādḫulūhā ḫālidīn

Okıdı bu beyti gülşende Muḥibbī subḥ-dem
Eyledi bülbüller āhengi velī ṣavt-ı ḥazīn
Ü1-246a, Ü2-174a, NO-269a, AE-196a

2432. Fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilün

Her kaçan Leylā çıkup olmak diler ṣaḥrā-nişīn
Ḫayme eyler çeşm-i pür-ḫūnın o dem Mecnūn hemīn

Binse esb-i nāza zülfin yār çevgān eylese
Top ider başını meydān içre 'uşşāḳ-ı ḥazīn

Ḳāmetüm ḥalḳa olup eşküm olaldan seng-i la'l
İtdiler ol ḫāteme ehl-i ṣafā anı nigīn

Görinen boynında yāruñ ẓulmıdur 'āşıḳlaruñ
Bilmeyen eyler ġalaṭ dir aña zülf-i 'ānberīn

Ḳāmet itse cümle mescid ehli iderler ḳıyām
Kaşları miḥrābına olurlar anuñ sācidīn

Faḫr kılmaz bu Muḥibbī başı irse göklere
Āsitānuñda murādı budur ola kemterīn
Ü1-246a, Ü2-174b, NO-130b, AE-196b

2433. Mef'ûlü mefâ'îlü mefâ'îlü fâ'ilün

Dūd-ı dilümi ḳubbe-i mīnāya virmezin
Yaşum nücūma dāġumı da aya virmezin

Ġam meclisinde her ki benüm nālem işide
Eydür ki nālesini bunuñ nāya virmezin

Didüm ki sāyeñe varup iy dōst ḫoş geçem
Didi ki ben günüm saña hīç saya virmezin

Oldum hemīn cān-ıla dīdār ʿāşıḳı
Zühhād gibi göñlümi ḥavrāya virmezin

Yāruñ Muḥibbī gün yüzine kim naẓar ide
Eydür ben anı māh-ı şeb-ārāya virmezin
Ü1-246b, Ü2-163a, AE-182b

2434. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Çāre eyleñ dōstlar ben ʿāşıḳ-ı şeydā-y-ıçun
Cān lebe geldi dirīġā ol melek-sīmā-y-ıçun

Sāḳiyā hicrān ġamından ölmeden gel bāde sun
Didiler zehr-i ġama tiryākdür ṣahbā-y-ıçun

Baḥr-ı ʿışḳa ġarḳ olup laʿlin temennā eyledüm
Nite kim tācir çeker deryā ġamın sevdā-y-ıçun

Dem-be-dem mestāne çeşmüñ tīr atar ben ḫastaya
Didi dil ḳurbān olayın ben o kaşı yay-ıçun

Gülşen-i ḥüsnüñde ko kılsun Muḥibbī nāleler
Böyle bir bülbül gerekdür sen gül-i raʿnā-y-ıçun
Ü1-246b, Ü2-163b, AE-183a

2435. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Vaṣl-ı cānān isteyen itmek gerek terk-i beden
Kim şehīd-i ʿışḳ ola lā-büd olur ol bī-kefen

Pāyına bir serv-i ḳaddüñ göz yaşın eyle revān
Gül gibi bir gül-ruḫuñ yādına çāk it pīrehen

Sīne çāk ü dīde pür-ḫūn sīnemüñ üstinde dāġ
ʿIşḳ-ı şāhī devletinde eksügüm ne lāleden

Ṣānʿat-ı ʿışḳı ne mümkin başa ilte degme kes
Olmayınca bu belā kūhsārı içre kūhken

Zīver-i dünyāya meyl itme Muḥibbī key sakın
Kime kılmışdur vefā saña kıla bu pīre-zen
Ü1-247a, Ü2-164b, Ü3-181ak, AE-183b

2436. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Mār-gīrem diyü iy dil zülfine varma yakın
Heft ser bir ejdehā seni helāk eyler sakın

Aç yüzüñ gönder zekāt-ı ḥüsnüñi ʿāşıḳlara
Gir s̱evāba boynuña alma o miskīnler ḥaḳın

ʿIşḳ şāhı ikide birde bu gönlüm şehrine[2042]
Gönderüp ġam leşkerin yagma ider eyler akın

Kana girmişsin yine beñzer geyüp al cāmeler
Nev-civānsın dostum gel kana girmekden sakın

İy Muḥibbī baḥr-ı eşküm taşdı başdan aşdı āh
Bād-ı āhum saldı engine yine dil zevraḳın
Ü1-247a, Ü2-165a, Ü3-182ak, BY-101a, AE-184b

2437. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Hīç çekmez merd olan dünyā-yı dūnuñ minnetin
Görür-iken gün başında dürlü dürlü ʿilletin

Eyledi kendüye muḳarreb beni sulṭān-ı ʿışḳ
Egnüme geydürdi teşrīfen baña ġam ḫilʿatin

Mürde iken bulsalar Ferhād u Mecnūn ger ḥayāt
Ögrenürlerdi gelüp benden bu ʿışḳuñ ṣanʿatin

Ġıybet itme sen sen ol dünyāda bir kardaşuñı
Şöyle bil yimiş olursın cīfe vü murdār etin

[2042] Mısra Ü3'te:
ʿIşḳ şāhı virdi yagmaya yine dil kişverin
şeklindedir.

Bu Muḥibbī ḳaṣd iderse n'ola şi'r-i Ḫusrev'e
Kişi 'ālemde bülend itmek gerekdür himmetin
Ü1-147b, Ü2-172b, AE-194b

2438. Fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilün

Ben bilürem kimse bilmez 'ışḳuñuñ keyfiyetin
Baña sor taḳrīr ideyim saña bir bir ḥāletin

Ehl-i diller bakdılar cānā cemālüñde senüñ
Okıdılar Muṣḥaf-ı ḥüsnüñdeki Nūr āyetin

Zāhid-i ṣādıḳ degüldür baña satmasun riyā
Bilmişemdür çünki ben çokdan anuñ māhiyyetin

Sīnemüñ üstinde yir yir dāġumı eydür gören
Zāġlar ṣaḥrāda yirler üşüben meyyit etin

'Işḳ yayın iy Muḥibbī ḫoş çeker merdānesin
Kim-durur ṭāḳat getüre çeke bunuñ şiddetin
Ü1-247b, Ü2-173a, AE-194b

2439. Mef'ûlü fâ'ilâtü mefâ'îlü fâ'ilün

Zülfini çözdi cān u dilüm baglamag-ıçun
Yüzini açdı yüregümi daglamag-ıçun

İki kapaklu bir eyü ṭōlābdur gözüm
Esbāb-ı ḥüsnüñi sanma saklamag-ıçun

İy bād-ı ṣubḥ būy-ı ser-i zülf-i dilberi
Ehl-i cünūna irgürigör baglamag-ıçun

Ġam meclisinde yandugumı şem' işidüp
Başum ucına geldi benüm aglamag-ıçun

Her dem Muḥibbī su gibi akıtdı gözüm yaşın
Ol serv ḳaddüñ ayagına çaglamag-ıçun
Ü1-248a, Ü2-174a, A-99b, AE-196a

2440. Fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilün

Dōstum cevr ü cefādan daḫı usanmaz mısın
'Āşıḳ-ı bī-çāreler kanına hīç kanmaz mısın

Şem'-i ḥüsnüñe yakup pervāne-veş 'āşıḳları
Āteş-i 'ışḳ-ıla sen daḫı 'aceb yanmaz mısın

Zülfi zencīrine tolaşduñ yine bir dilberüñ
İy dil-i dīvāne bu 'ālemde uslanmaz mısın

Aldayup bir būsesin aldum virüp ben cān u dil
Didüm iy ārām-ı cān bir daḫı aldanmaz mısın

Bu Muḥibbī gülşen-i ḥüsnüñ temāşā eylesün
Dilberā ḥüsnüñ gülin āḫir sola sanmaz mısın[2043]
Ü1-248a, Ü2-174b, Ü3-181bk, A-100a, AE-196b

2441. Fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilün

Görmek isterseñ nigārā sīnemüñ sen yarasın
Uşta ḫançer uşta sīne ḫıdmete tek yarasın

Tīġ-ı hicrüñle şehā ṣad pāre olmışken yürek
Bād-ı āhum geldi tagıtdı anuñ her pāresin[2044]

İy göñül ger dirse mihr idem saña aldanma kim
Niçe kerre aldanup gördüñ anuñ sen[2045] yaresin[2046]

Derd-i 'ışḳa çün 'ilāc olmaz şifā Ḳānūn-ıla[2047]
Bulımazsın zaḥmete girme ṭabībā çāresin

Zülfi sevdāsı ile düşdüñ Muḥibbī vādīye
N'olısar ḥālüñ katı Mecnūnlayın āvāresin
Ü1-248a, Ü2-170b, Ü3-182a-194b, A-102a, BY-105a, AE-192b

2442. Mef'ûlü fâ'ilâtü mefâ'îlü fâ'ilün

Her kim benümle işide yārum ḥikāyetin
Ferhād birle añmaya Şīrīn rivāyetin

[2043] Mısra Ü3'te:
Müddet-i ḥüsnüñ güli bir dem solar añmaz mısın
şeklindedir.
[2044] Bu mısra A'da yoktur.
[2045] anuñ sen: sen anuñ A
[2046] yarusın: pāresin Ü1, BY, Ü2,Ü3, A, AE
[2047] Mısra Ü1, Ü2, Ü3-194b, A, BY, AE'de:
Derd-i 'ışḳa yok çü Ḳānūn u Şifā-y-ıla 'ilāc
şeklindedir. Metindeki mısra Ü3-182a'dan alınmıştır.

Bilmez kişiye ʿışḳ nedür sorma ḥālini
Başumda var benüm baña sor ʿışḳ ḥāletin

Ġam leşkerini cemʿ idüben geldi üstüme
İtdi ḫarābe āh bu göñlüm vilāyetin

Dirler cefā vü cevrini terk eyledi nigār
Didüm olur mı bir kişi kim koya ʿādetin

Çünki ezelden her kişinüñ bir naṣībi var
ʿIşḳı ben aldum ʿābide virdüm ʿibādetin

Şād olmış-iken ʿışḳ-ıla añma raḳībi gel
İy dil çekersin ol ferahuñ bir ḳasāvetin

ʿIşḳı Muḥibbī her niçe ketm itmek istese
Ẓāhir görür yüzine baḳanlar ʿalāmetin
Ü1-248b, Ü2-166b, Ü3-193a, AE-186b

2443. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Çeşm-i ser-mestüñe[2048] kim dir beni bīmār eylesün
Bārī girsün araya laʿlüñ de tīmār eylesün

Ġamzeñ-ile zülfüñe iy dōst ben ṣundum boyın
Dilese ḳatl eylesün dilerse ber-dār eylesün

Çagurur dellāl-ı ʿışḳ bir būse yüz biñ cānadur
Ehl-i dil bir cāna mālik niçe bāzār eylesün

Tuḥfe eyler kūyuña varsa gözüm gevherlerin
Ger ḳabūlüñ var-ısa yoluña īṣār eylesün

Almadı gül gibi senden ẕerrece būy-ı vefā[2049]
Turmasun dil bülbüli feryād-ıla zār eylesün[2050]

Göñlüñi virdüñ viṣālin istedüñ meh-rūlaruñ
Cānuñı üstine vir tek yār iḳrār eylesün

İy Muḥibbī gözlerüñ yaşın akıt olsun revān
Serv gibi tek salınsun yār reftār eylesün
Ü1-249a, Ü2-171a, Ü3-181b-194b, A-102a, BY-99a, AE-192b, S2-117b

---

[2048] ser-mestüñe: bīmāruña S2
[2049] S2'de bu beyit bir sonraki beyitle yer değiştirmiştir.
[2050] 5 ve 6. beyitler Ü3-181b, BY ve S2'den alınmıştır.

2444. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

ʿİyd irişdi çün ṭavāf-ı kūy-ı dilberdür bugün
Kaʿbe'dür kūyı baña bil ḥacc-ı ekberdür bugün

Eylemezseñ ʿiyd-i aḍḥā irdi ger ḳurbān beni[2051]
Hey yoluñda öldügüm ölmek muḳarrerdür bugün

Dōstum ʿuşşāḳı ko kūyuñı itsünler ṭavāf
Ehl-i ḥac maḳṣūdına irdügi demlerdür bugün

ʿİyde irdi her kişi şādān u ḫandān seyr ider
Ben seni gördüm benüm ʿiydüm mükerrerdür bugün

Her yañadan ehl-i ʿışḳ kūyına ḳurbān olmaga
Geldiler bilsem kime devlet müyesserdür bugün[2052]

Ḫāller kim görinür rūyıñda sanki ḫāl-i müşg
Toldı ʿālem bū ile zülf-i muʿanberdür bugün[2053]

ʿİydgehde[2054] ol şehüñ pāyına çün sürdüñ yüzüñ
Devlet el virdi Muḥibbī baḫt yāverdür bugün
Ü1-249a, Ü2-166b, Ü3-182a-192ak, A-102b, BY-96b, AE-186a

2445. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Çekeli bir zülf-i ḫoş-bū nāzenīnüñ minnetin
Almazam ʿaynuma misk [ü] ʿanberinüñ minnetin

İy ṣanem sīnemde cā çün eyledi mihrüñ odı
Çekmezem ben ġayrı dāġ-ı āteşīnüñ minnetin

Yüzüñi gördükde cān virmek muḳarrerken baña
Hīç revā mıdur çekem āh u enīnüñ minnetin

Olmışamdur çünki istiġnā-y-ıla ʿAnḳā-yı Ḳāf
Baña ʿarż itmeñ semā-y-ıla zemīnüñ minnetin

Bu Muḥibbī sözleri gevher-durur mengūş idin
Alma cānā boynuña dürr-i semīnüñ[2055] minnetin
Ü1-249b, Ü2-171a, Ü3-194ak, AE-192b

2051 Mısra A'da:
Eyler-iseñ ʿiyd-i aḍḥā eylegil ḳurbān beni
şeklindedir.

2052 Bu beyit Ü3-192ak'da yoktur.

2053 Bu beyit BY'den alınmıştır.

2054 ʿiyd-gehde: ʿiydin ide A

2055 semīnüñ: yetīmüñ Ü3

2446. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Seyr iderken gün gibi gördüm çün ol meh-rūyı ben
Daḫı ol demden berü itdüm ḥarām uyḫuyı ben

Elüme aldum yine çün ben kemend-i āhumı
Umaram ṣayd eyleyem ol gözleri āhūyı ben[2056]

Cevri çok meh-rūları sevmek çü ʿādetdür baña
Ne olar terk-i cefā eyler ne ol bed-ḫūyı ben

Tāze cān virdüñ getürdüñ būy-ı zülfin iy ṣabā
Çok zamāndur özlemişdüm ol saçı gül-būyı ben

Meyli var gördüm Muḥibbī şiʿrine cānānenüñ
Sāḥirem tesḫīr kıldum ol gözi cādūyı ben
Ü1-249b, Ü2-171a, Ü3-194ak, AE-193a

2447. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Yüzine kılan naẓar yāruñ görür İslām u dīn
Olmamak lāzım idi ebrūlarında kibr ü kīn

Ne ḳadar cevr ü cefā gönderse gelsün rāżıyam
Her ne yagarsa semādan götürür lā-büd zemīn

Dilberüm nāzük bedendür yaraşur gülden ḳabā
Pīrehen olsa münāsib ana berg-i yāsemīn

Noḳṭa-i laʿl-i lebiyle mū miyānı farkını
Fehm idemez degme kes olmasa ʿaḳl-ı ḫurdebīn

İy Muḥibbī şiʿr ara her kim göre elfāzuñı
Rişte-i cān üzre dizmiş dür gibidür sözlerin
Ü1-250a, Ü2-171b, Ü3-194ak, AE-193b

2448. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

İy göñül bulmak dilerseñ uşbu dünyā devletin[2057]
Devlet oldur kim bulasın ehl-i diller ṣoḥbetin

Müşkilāt-ı ʿışḳı müftī-i zamān fehm itmedi
ʿĀşıḳ olup çekmedi zīrā ki anuñ şiddetin

[2056] Bu beyit H30b'deki aynı redifli şiirin 2. beyti olarak karşımıza çıkmaktadır.
[2057] devletin: leẕẕetin A

Dāğlarla kim göre ṣaḥrā-yı ġamda cismümi
Zāğlar sanur ki üşmiş[2058] mürdenüñ yirler etin[2059]

Leblerinden istesem dermān beni ʿayb eylemeñ
Bu cihānda ḫasta mı var istemeye ṣıḥḥatin

Pādişāh-iken kapuñda bendeñ olmakdur murād
Kim ola istemeye ola ziyāde devletin

Bu cihāna bir kez aldandum yine aldanmazam
İçmişem ben ḫasta anuñ döne döne şerbetin

İy Muḥibbī kim içerse leblerinüñ cürʿāsın
Tā ḳıyāmet eyleye iẕʿān anuñ keyfiyyetin
Ü1-250a, Ü2-171b, Ü3-194bk, A-103a, AE-193a

2449. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

ʿĀşıḳ olan hīç ṣafā almaz mey-i engūrdan
Ḳalbi anuñ ser-te-ser tā tolmayınca nūrdan

ʿIşḳ cāmın nūş idüp düşdüm belā ṣaḥrāsına
Dūr olalıdan nigārum bu dil-i mehcūrdan

Pādişāh-ısañ bu pendüm gūş kıl ẓulm eyleme
Gör Süleymān kaçmayuban aldı pendi mūrdan

Nāy gibi ġıll u ġışdan ḳalbüñi eyle tehī
Hīç işitmedüñ mi sen bu nükteyi ṭanbūrdan

Aldanup dünyāya dil virme Muḥibbī kıl ḥaẕer
Kimse yok vire ḫaber Behrāmşāh-ı Gūr'dan
Ü1-250b, Ü2-172a, Ü3-194bk, AE-193b

2450. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Ṭabla-i sīnemde cānā kılmışamdur dil nişān
Tīr-i müjgānuñ atarsañ n'ola iy kaşı kemān

Ḫāḳ-i pāyuña nis̱ār itmek içün iy serv-i ḳad
Yüzümi zer eyleyüp kıldum gözüm gevher-feşān

Sen lebi şīrīn vefāsuz ḫusrev-i ḫūbān içün
Kūh-ı ġamda eyledüm Ferhād gibi terk-i cān

[2058] üşmiş: ürmişÜ1, Ü3
[2059] 3 ve 6. beyitler Ü3'te yoktur.

Hicr elinden cān virüp olsam şehīd-i ʿışḳ eger
Dilerem kim tā ḳıyāmet olasın sen cāvidān

Dūr olalı gün yüzüñden bu Muḥibbī dōstum
Gīceler bülbül gibi turmaz kılur āh u fiġān
Ü1-250b, Ü2-165b, Ü3-192a, M-59a, A-103a, AE-185a

2451. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Yine ezhār-ıla zeyn oldı ser-ā-ser būsitān
Yir yirin[2060] itdi müşerref gülsitānı gül-ruḫ̮ān

Saḥn-ı ḫ̮āke eşk-i gerdūnı dökeliden seḥāb
Dürlü dürlü güller-ile cennete döndi cihān

Her ṭaraf serv ü gül ü nergis benefşe yāsemen
Şimdilik ġāyet müşerrefdür zemīn ü āsümān

Gülşene meşşāṭa olmışken bugün bād-ı seḥer
Ḥayfdur kim ʿāḳıbet berbād ider rūz-ı ḫ̮azān

İy Muḥibbī ḫ̮ār-ıla hem-dem görür bülbül güli
Ol sebebdendür ider tā ṣubḥa dek āh u figān
Ü1-251a, Ü2-165b, Ü3-192a, NO-245a, AE-185a

2452. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Çeşm-i ser-mestüñ midür her dem beni bīmār iden
Laʿl-i cān-baḫ̮şuñ mıdur bu derdüme tīmār iden

Sen gül-i raʿnāyı gördüm seyr iderken gülşeni
Āh idüp didüm budur dil bülbülini zār iden

Bezm-i ġamda nāy gibi her nefesde iñlerem
Nāle vü zārumdur ol meclisde çengi zār iden

Cām-ı derdüñ nūş idenler oldılar mest ü ḫ̮arāb
Varsun ol bezme özini ʿışḳ-ıla bī-ʿār iden

Bu Muḥibbī gibi var mı ʿışḳ ara bir ʿışḳ eri[2061]
Naḳd-i cānı virüben derd ü ġamı bāzār iden
Ü1-251a, Ü2-165b, Ü3-181ak-192b, A-103b, BY-99a, AE-185b

[2060] yir yirin: birbirin Ü3
[2061] ʿışḳ ara bir ʿışḳ eri: çārsū-yı ʿışḳda Ü1, Ü2, Ü3-192b, A, BY, AE

2453. Mef'ûlü fâ'ilâtun mef'ûlü fâ'ilâtun

Sīnem nişāne kıldı ya kaşı atdı tīrin
Cānum ḫurūc idende teklīf itdi yirin

Kalsaydı bu zamāna Ferhād u Ḳays u Vāmıḳ
Benden gelüp sorardı her biri 'ışḳ żamīrin[2062]

Bu tende dāġum-ıla döndüm peleng-i kūha
Bu rūy-ı zerdüm-ile 'ışḳ bīşesinde[2063] şīrin

Rūz-ı ezelde 'āşıḳ miḥnet çekegelüpdür
Āb-ı maḥabbet-ile yogurdılar ḫamīrin

Ẓāhir göz-ile baḳduñ sen beni şāh sanduñ
Bāṭın göz-ile baksañ bir kemterīn ḥaḳīrin

Görüp Muḥibbī şi'rin naẓm ehli egdiler baş
Taḥsīn idüp didiler hīç görmedük naẓīrin
Ü1-251b, Ü2-166a, Ü3-181a-192ak, A-104a, BY-99b, AE-185b

2454. Mef'ûlü mefâ'îlü mefâ'îlü fe'ûlün

Nār-ı ġam-ıla nīçeye dek böyle yanam ben
Olmaya 'aceb tatlu cānumdan usanam ben

Derdā ki benüm ḥālümi hīç kimsene bilmez[2064]
Her derdi çeken var-ısa 'ālemde benem ben

Nālān oluban her gice ben meclis-i ġamda
Her laḥẓa figān idici ol bezme benem ben

Ḳısmet bu-y-ımış çünki dilā rūz-ı ezelde
Āh eyleyelüm bir yaña sen bir yaña hem ben

Geşt itdi cihān mülkini bulmadı Muḥibbī
Bir yār vefā ehli ki ḥālümi diyem ben
Ü1-251b, Ü2-166a, Ü3-181ak-192ak, A-104a, BY-103b, AE-186a, S2-116a

---

2062 Bu beyit Ü3-181a ve BY'den alınmıştır.
2063 'ışḳ bīşesinde: ṣaḥrā-yı ġamda Ü3-181a
2064 Mısra S2'de:
Derdā vü dirīġ kimse benüm ḥālümi bilmez
şeklindedir.

2455. Feʿilâtün feʿilâtün feʿilâtün feʿilün

Kullaruñuz niçe bir ẓulm-ıla bī-dād idesin
Pādişehsin demidür ʿadl kılup dād idesin

Gāh geh sünbüllerüñi ruḫlaruña tagıdup
Gāh iy serv-i revānum nāz-ı şimşād idesin

İsterem zülf-i siyehkārı içün cānum virem
İy şeb-i ġam n'ola ben bīmāra imdād idesin

Gūşına almaz gül-i nev çün senüñ efġānuñı
Niçe bir iy bülbül-i şūrīde feryād idesin

Virilür sanki Muḥibbī'ye cihān sulṭānlıgı
Geh gehī luṭf u keremden geh kuluñ yād idesin
Ü1-252a, Ü3-195b

2456. Mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün

Serḥergeh bülbülüñ dehşet alurlar āh u zārından
Giceler kim göre ʿibret alur pervāne nārından

Bu ʿışkuñ kārı bir kāra cihānda beñzemez gördüm
Anuñçün dōstlar geçdüm cihānuñ cümle kārından

Ġamuñ bārını ursalar taḥammül itmeye kūhsār
Akıda gözleri yaşın iki yana bıñarından

Şümāra gelmeye cevr ü cefāsı ʿāşıḳuñ çokdur
Kerem kıl zaḥmete girme anuñ gel geç şümārından

Bahār u būstānı çün ḫazān olmak muḳarrerdür
Dilā geç bu cihānuñ gülsitānından bahārından[2065]

Muḥibbī her ki ʿāşıḳdur gerekdür ol ola cōmerd
Yanında bir ola anuñ geçe yog-ıla varından
Ü1-252a, Ü3-195b

2457. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Bir saçı zencīre beñzer iy göñül dīvānesin
Yanmaga şemʿ-i cemāline anuñ pervānesin

[2065] Bu beyit Ü3'ten alınmıştır.

Çeşmüñüñ ṣayyādı kurdı yine zülfüñ agına
Murġ-ı diller ṣaydına ḫālüñden atduñ dānesin

Niçeye dek idesin şūrīde vü dīvānelik
Olmadı mı iy göñül şimden girü uslanasın

Niçe kanlar içdi hīç kanmadı ḫūnī gözlerüñ
Ola kim kanum içüp fi'l-cümle bārī kanasın

İy Muḥibbī mest olursañ ḥaşre dek olmaz ʿaceb
ʿIşḳuñ içdüñ çün ezel bezminde sen peymānesin
Ü1-252b, Ü3-195ak

2458. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Lez̠z̠et-i cevr ü cefāyı añlamaz bī-derd olan
Katlanur mı hīç belā vü zaḥmete nā-merd olan

ʿIşḳ-ıla meydāna girsem iy faḳīh itme ʿaceb
Raḳsa girür gird-bād-ı āhı ile gerd olan

Hem-cenāh olur bugün ʿAnḳā-yı kūh-ı Ḳāf-ıla
Āşiyān-ı vādī-i dehre girüben ferd olan

Zāhidüñ biñ sözi te'sīr itmeye itmeñ ʿaceb
Hīç es̠er eyler mi bir söz dise añı serd olan

İy Muḥibbī saklamak mümkin degüldür ʿışḳı çün
Ẓāhir eyler çehresinüñ sebzegāhı zerd olan
Ü1-252b, Ü3195ak

2459. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Bār-ı ġamdan kalmadı ṭāḳat zebūn oldum zebūn
ʿĀşıḳuñ baḫtı içün dirler ezelden ser-nigūn

Gözlerüm yaş dökdügince āhum artsa tañ mıdur
Āteş üzre su dökilse ʿālemi tutar dütün

Ol elif ḳaddüñ hevāsı ḥasretinden dōstlar
Gāh ḳadüm dāl olur hicrān şebinde gāh nūn

Baş u cān terkin urur ʿāşıḳ hemān pervānedür
Gülşen içre bülbül olmışdur hemān efsāne ḫūn

Dil virelden bu Muḥibbī zülfinüñ zencīrine
Dönmişem mecnūna ammā gün-be-gün artar cünūn
Ü1-253a

2460. Mefâʿîlün mefâʿîlün feʿûlün

Nigārā görmedüm senden vefā ben
Anuñçün saña direm pür-cefā ben

Yüzüñi göreli iy yār-ı cānī
Oluram günde yüz kez mübtelā ben

Lebinden özge yokdur baña dermān
Ṭabībā istemem derde devā ben

Varaydum Kaʿbe-i ḳūyına yāruñ
Görürdüm[2066] Merve-ḫāḳḳıyçün Ṣafā ben

Ġamuñ dilden degül bir laḥẓa ḫālī
Olaldan ʿışḳuñ-ıla āşinā ben

Nigāruñ zülfi çevgānına başum
Dimişdüm top idem itdüm edā ben

Gözüme almayam ben tūtiyāyı
İdelden ḫāk-i pāyın tūtiyā ben

Niçe meh-pāreler sevdi Muḥibbī
Senüñ tek görmedüm bir pür cefā ben
Ü1-253a, Ü2-109b

2461. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Hīç olur mı kim diyem ben gülʿ-iẕārı sevmezin
Bu ḳadar vardur diyem yanuñda ḫārı sevmezin

Ḫāṭırum ḫoşdur ḫarābātī olaldan ʿışḳ-ıla
Olmışam rindane-meşreb nām u ʿārı sevmezin

Ṣanʿatüm kesbüm benüm ʿışḳ-ıla cānum bādedür
Anūn-ıçun pür-hevāyam kār u bārı sevmezin

Şāhbāz-ı himmetümle ṣaydum olsa ol hümā
Dūn himmet olmazın ġayrı şikārı sevmezin

[2066] görürdüm: sürerdüm Ü2

ʿÂşıḳam dīdāruña ister Muḥibbī vaṣluñı
Senden artuk iy perī-rū bir nigārı sevmezin
Ü1-253b, Ü2-114b

2462. Mefâʿîlün mefâʿîlün feʿûlün

Degül ḫālī bu dīde gerçi nemden
Ne ġam ḫālī degül bir laḥẓa demden

Eger ʿafv eyleseñ cürm ü günāhum
Ne eksile şehā cūd u keremden

Ḫaṭā kıldum ise luṭf it ʿaṭā kıl
Beni kurtar belā vü derd ü ġamdan

Gözüñ aç bak elüñdeki sebūya
Ḫaber virür mi saña ḫāk-i Cem'den

Muḥibbī ḫarc kıl göz yaşlaruñı
Gözüñüñ kāsesi pürdür diremden
Ü1-253b, Ü2-115a

2463. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Lebleri devrinde hergiz bakmayam ṣahbāya ben
Serv ḳaddi var-iken meyl itmeyem ṭūbāya ben

Laʿl-i nābın istedükçe gösterür ferdā yüzin
Korkum oldur kim ölem irişmeyem ferdāya ben

Ḥüsn dükkānında ġayrılar irüp şeftālūya
Āh kim ancak irişdüm n'eyleyem ayvāya ben

Nāleme dün gīce ġam bezminde āheng eyledi
Ol sebebdendür ki üstād olmışamdur nāya ben

Başuma sevdā-yı zülfi bir uzun sevdā imiş
Virmeseydüm dil Muḥibbī zülf-i ʿanber-sāya ben
Ü1-254a

2464. Mefʿûlü fâʿilâtun mefʿûlü fâʿilâtun

Oldum ġamuñla cānā geh şād u geh maḥzūn
Bakdum cihānı gördüm anı daḫı dīger-gūn

İy dil ḳanāʿat eyle ʿAnḳā-yı kūh-ı Ḳāf ol
Olma sakın meges-veş dāyim mülevves-i ḫūn

Her kim tecerrüd itdi çıkdı göge çü ʿĪsī
Her kim ṭamaʿda kaldı geçdi yire çü Ḳārūn

Gitmezdi ḥacca hergiz koyup diyār-ı yārı
Ḳalbinde Merve ḥaḳḳı olsa ṣafā-yı Mecnūn

Hīç dil ḫalāṣ olur mı bir dem bu derd ü ġamdan
Ġam leşkeri çün eyler her dem aña şebīḫūn

Dü māh olupdur iy māh görmez yüzüñ Muḥibbī
Ol bī-sitāre n'itsün devr itdi çarḫ-ı gerdūn
Ü1-254a

2465. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Dōstum ḥaddüñ yiter gülşende gülzār olmasun
Dilden özge karşuña bülbül gibi zār olmasun

ʿĀşıḳ oldum yine zülfine giriftār oldı dil
Dōstlar düşmen daḫı ʿışḳa giriftār olmasun

Sırr-ı ʿışḳı sakladukça rūşen oldı gün gibi
Āh u eşkinden kişi böyle şermsār olmasun

Cāna beyʿ ider yine virmez metāʿ-ı būseyi
Ḥüsn devrinde aña kimse ḫarīdār olmasun

Çāresüz kaldı Muḥibbī çāre bilmez vaṣlına
Āh kim ʿālemde kimse böyle nā-çār olmasun
Ü1-254b

2466. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Nāmeler gelse kaçan İstānbul-ı ābāddan
Būy-ı zülfüñi seḥergeh aluram Baġdād'dan

Mıṣr-ı ḥüsnüñ ḥaḳḳı senden ayru iy Yūsuf-cemāl
Eşk-i çeşmüm Nīl'den eksük degül hem Şāṭ'dan[2067]

Gül yüzüñden dūr olalı bu göñül bülbül gibi
Gīceler tā ṣubḥa dek ḫālī degül feryāddan

[2067] Bu beyit Ü2'den alınmıştır.

La'l-i şīrīnüñe cānā ben niçe cān virmeyem
Bu ṭarīḳ-i 'ışḳda eksük miyem Ferhād'dan

Tek beni sürme kapuñdan öldürürseñ rāżıyam
Ölmek evlādur kişiye bir yaramaz addan

Didiler su üzredür çün kim cihān bünyādını
Ne umarsın iy göñül bī-kār u bī-bünyāddan

Bu Muḥibbī'yi 'aceb añmaz mı ki ol seng-dil
Bir nefes hergiz anuñ gitmez ḫayāli yāddan
Ü1-254b, Ü2-113b

2467. Mefâ'îlün mefâ'îlün fe'ûlün

Naṣībüñ yog-ımış zāhid[2068] ṣafādan
Anuñçün geçmedüñ bir dem riyādan

Bahār eyyāmı geldi devr-i güldür
Müşerref it bizi sāḳī ṣafādan

'Ömr oldur geçe maḥbūb u meyle
Ne ḥāṣıl yoḫsa bu mülk-i fenādan

Vefā ister egerçi cümle 'uşşāḳ
Velī cevri baña yigdür vefādan

Muḥibbī öldügine acımazdı
Eger bir būse alsa ḫūn-bahādan
Ü1-255a

2468. Mefâ'îlün mefâ'îlün fe'ûlün

Dilā bir serv-i dil-cūya bakarsın
Hemān pāyına su gibi akarsın

Belā zencīrini mecnūnlayın āh
Muḳarrer boynuña āḫir takarsın

Görüp şem'-i cemāl-i cān-fezāyı
Aña pervāne gibi cān yakarsın

Göñül virdüñ çü ol zülf-i siyāha
Muḥaḳḳaḳ bil ki başdan da çıkarsın

[2068] zāhid: met.: ṣūfī

Muḥibbī ḫastanuñ göñli evini
Ṣabī-veş hem yaparsın hem yıkarsın
Ü1-255a

2469. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Bilmeden dil virmiş oldum zülfi ʿanber-sāya ben
Āh kim düşdüm bir olmaz bir uzun sevdāya ben

Çekmedi Ferhād u Mecnūn gerçi ʿışḳuñ yayını
Himmet eyleñ el urayın dōstlar ol yaya ben

Sorma Mecnūn'a rumūz-ı ʿışḳı gel sen sor baña
Ḳādir olmadı cevāba sordum ol şeydāya ben

Ẕerre-veş kıldı hevā-yı ʿışḳ sergerdān beni
İrmedüm derdā ki ol mihr-i cihān-ārāya ben

Ġarḳ-ı baḥr-ı ʿışḳ olup buldum maḥabbet cevherin
Ḥamdü-lillāh virmedüm ʿālemde dil dünyāya ben

Şiʿr-i pür-sūzum dahı rengīn düşerdi dōstlar
Meclis içre tutmasaydum gūşumı gernāya ben

Ḫāk-i rāh-ı ʿışḳ Muḥibbī başa devlet tācıdur
Raġbet itmezsem ʿaceb mi efser-i Dārā'ya ben
Ü1-255b, Ü3-195a

2470. Fâʿilâtun mefâʿîlün fâʿilün

Serverā serv-ḳāmet olmışsın
Togrusı bu ḳıyāmet olmışsın

Ġamzelerle cihāna fitne iken
İki zülf-ile āfet olmışsın

Tīġ-ı hicr-ile yine ḫasta göñül
Şerḥa şerḥa cerāḥat olmışsın

İtme zāhid melāmet ehline ṭaʿn
Saña yiter selāmet olmışsın

İçeliden şarāb-ı ʿışḳı ezel
İy Muḥibbī melāmet olmışsın
Ü1-255b, Ü2-113b

2471. Fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilün

Ben umardum ki seni derdüme dermān idesin
Ka'be kūyuñda bu ben dervīşi ḳurbān idesin

Şāne urduñ zülfüñe ṣad pāre kılduñ göñlümi
Hāy ẓālim niçe bir göñlüm perīşān idesin

Bī-güneh 'āşıḳlarun kırduñ kapuñda iy ṣanem
Nev-civānsın dōstum lāyıḳ mıdur kan idesin

Giceler tā ṣubḥa dek 'ışḳ āteşiyle yakuban[2069]
Çın seḥer bu gözlerüm yaşını bārān idesin

Ruḫları şevḳıne diyüp iy Muḥibbī ter ġazel
Yaraşur bu naẓmuñı solmaz gülistān idesin
Ü1-256a, Ü2-109b, A-108a

2472. Mef'ûlü mefâ'îlü mefâ'îlü fe'ûlün

İy dōst neler geçdi bu 'ışḳ-ıla serimden
Ḫūn-ı cigerüm akdı gelüp dīdelerümden

Dil āteşini itmedi teskīn sirişküm
Odlara cihān yandı tutışdı şererümden

'Uşşāḳa didüm tehlikedür ma'reke-i 'ışḳ
Çoklar güzerān eylediler bu ḫaberümden

Göz yaşı eger la'le dönerse 'aceb olmaz
Perverde kılup min anı ḫūn-ı cigerümden

Pervāne gibi şem'-i ruḫ-ı yāra Muḥibbī
Yakdum dil ü cān geçüben bāl ü perümden
Ü1-256a, Ü2-109b, A-108a

2473. Fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilün

Kimse dir mi derd olsun hīç dermān olmasun
Vuṣlat olsun dāyimā endūh-ı hicrān olmasun

La'le dönsün bagrumuñ ḫūnı benüm iy seng-dil
Ḳıymeti olsun ziyāde dürr ü mercān olmasun

[2069] yakuban: dutışup Ü2

Bāġ-ı ḥüsnüñ olmayınca hergiz iy ārām-ı cān
Lāleler güller bitüp zeyn-i gülistān olmasun

Şāne ile zülfüñi yine perīşān eyledüñ
Bu sebebden ehl-i dil niçe perīşān olmasun

Ḫaṭṭ u ḫālini Muḥibbī añıcak san bir ġubār
Kimseler ancılayın ʿālemde ḥayrān olmasun
Ü1-256b, Ü2-112a, A-108b

2474. Fâʿilâtun mefâʿîlün fâʿilün

Ḫaṭ degül bil ki ḫār-ımışsın sen
Ṣubḥ degül bil ki mār imişsin sen

Sordum ʿışḳuñ bilinmedi kārı
Ben didüm özge kār imişsin sen

Gülşen-i ḥüsn içinde bülbül-veş
İy göñül gice zār imişsin sen

İy göñül sırr-ı ʿışḳı fāş itdüñ
Dāra[2070] ümmīd-vār imişsin sen

Senden irmez kimseneye çün ġubār
İy Muḥibbī ġubār imişsin sen
Ü1-256b, Ü3-195a

2475. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Seyr-i gülzār itmeyem gül-ruḫ cemālüñ var-ken
Serve kılmayam naẓar nāzük nihālüñ var-iken

Kimseye bāḳī degüldür çünki bu ḥüsn ü cemāl
Kıl vefā iy bī-vefā ḥüsn ü cemālüñ var-iken

Seyre çıksa her ṭarafdan cemʿ olur ʿāşıḳları
Sen de iy dil eksük olmagıl mecālüñ var-iken

Göz yumam ẓulmet suyından āb-ı kevs̱er adını
Añmayam laʿl-i lebüñ gibi zülālüñ var-iken

İy Muḥibbī aṭlas u dībā vü zer-baft ü ḥarīr
Bunlara meyl eyleme üstüñde şāluñ var-iken
Ü1-257a, Ü3-195ak

[2070] dārā: vara Ü3

2476. Mef'ûlü mefâ'îlü mefâ'îlü fe'ûlün

Ḳaddüñle ruḫuñ ḫūb direm serv ü semenden
Dil-cū ḫaṭuñı yig görürem bāġ u çemenden

Çün küşte-i ʿışḳ ola dilüm ḫāk-i derüñde
İrişe vefā būyı dimāġuña kefenden

Evlā görinür ḫāmūşī-i ʿışḳ ve līkin
Eks̱er bilinür ʿışḳ fiġān-ıla suḫenden

Bir laḥẓa koya ger ser-i kūyına beni yār
Yig görinür ol ravża-i rıżvān vaṭenden

Kim görse bu elfāẓ-ıla naẓmuñı Muḥibbī
Taḥsīnler idüp diye ki yiğ dürr-i ʿAden'den
Ü1-257a, Ü3-195bk

2477. Mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün

Nedendür bilmek isterseñ döner ḫūna gözüñ yaşın
Arayup bul nice kaynar ciger tagında gör başın

Görüp aldanma dünyāya müzeyyen naḳş u taṣvīrin
Bu fānīdür geçer tīzcek arayup işte naḳḳāşın

Bugün ser-bāz-ı ʿışḳ olmış diler ilte işin başa
Keser anuñ içün Ferhād cihānuñ tag-ıla taşın

Gözüm saḳḳā olup her dem sular dildāruñ işigin
Müjem cārub olup eydür o derde ben de ferrāşın

Muḥibbī ʿışḳ meydānın görüp eyle dil-āverlik
Ṭarīḳ-i ʿışḳdadur ʿāşıḳ gerek terk eylemek başın
Ü1-257b

2478. Mefâ'îlün mefâ'îlün fe'ûlün

Olupdur ḥasretiyle eşk gülgūn
ʿAceb mi su yirine akıda ḫūn

Bu dil gerdūna olaldan müşābih
İñiler nāle eyler hem çü gerdūn

Dilümde kalmadı taḳrīre ḳudret
Benüm gör ḥālümi iy baḫt-ı meymūn

Ḥikāyet eylesem derd-i derūnum
Daḫı artar olur bu derdüm efzūn

Muḥibbī dest-i ʿışḳa el sunaldan
Olur günden güne ḥāli diger-gūn
Ü1-257b

2479. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Gün gibi yine ṭulūʿ itdi o meh-rū ḫāneden
Ummaz-ıdum bu ḳadar luṭfı ben ol cānāneden

Ruḫlaruñ şevḳıne sırsam n'ola ben peymāneyi
Devr-i gülde tevbe sınur nite kim peymāneden

Rūşen itseñ iy ḳamer-ṭalʿat n'ola kāşānemi
Eksük olmaz bedr olıcak ay çün vīrāneden

Şāne ile zülfüñi yine perīşān eyledüñ
Ben perīşān-dil şikāyet itmeye mi şāneden

Ḫāneḳāh içre Muḥibbī ḥūy u hāya baḳmagil
Gör ṣadālar niçe çıkar gūşe-i meyḫāneden
Ü1-258a, Ü2-166a, Ü3-192b, AE-185b

2480. Mefâʿîlün mefâʿîlün feʿûlün

Katı mecrūḥ-durur dil bakışından
Gelür oklar dem-ā-dem ya kaşından

Anadan togmadın ʿışḳa tolaşdum
Giriftār oldı dil oglan yaşından

Derūnum ḥālini bir kimse bilmez
Degül-durur içi ẓāhir taşından

Çıkar ejderleyin eflāke āhum
Ḫalāyıḳ uṣanur gözüm yaşından

Muḥibbī derde ṣabr eyle ne çāre
Eyü yavuz geçer ādem başından
Ü1-258a, Ü2167a, Ü3-192bk, A-108b, AE-186b

2481. Mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün

İrişen dest-i cevrüñden baña tīr-ile taş olsun
Birisine siper sīne birine karşu baş olsun

Geyürdi dīdeler baña yine ḫilʿat ser-ā-serler
Didüm pāyende ol her dem geyür rengīn ḳumāş olsun

Ölürsem āsitānuñda nigārā derd ü ḥasretle
Yidür bu üstüḫᵛānumı seg-i kūyuña aş olsun

Lebinüñ cürʿasın içdüm birez fāş oldı bu derdüm
Tolu sun sāġarı sāḳī kalan derdüm de fāş olsun

Muḥibbī virmeyem dirdüm dili meh-rūlara hergiz
Beni yoldan çıkaran āh bu gözi ile o kaş olsun
Ü1-258a, Ü2-166b, Ü3-192bk, A-109a, AE-186b

2482. Mefâʿîlün mefâʿîlün feʿûlün

Şikāyet eyleme cevr ü sitemden
Olur mı kurtıla ʿışḳ ehli ġamdan

Gider ġam meclisinden çengi muṭrib
Yiter dil nāle kılsun zīr ü bamdan

Niçe vaṣf ideyim ruḫsāruñ iy dōst
Baña yig görinür bāġ-ı iremden

Baña derdüñ senüñ dermān gibidür
Ebed kurtılmayam istersem emden

Muḥibbī yazmak itse derd-i ḥālin
Yana kāġıd düşe āteş ḳalemden
Ü1-258b, Ü2-167a, Ü3-192bk, A-109b, AE-187a

2483. Mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün

Göñül teslīm-i cān eyler elin yur kendü kanından
Ṭarīḳ-ı ʿışḳa kim girse geçer nām u nişānından

Bulurdı mürde cismüm cān olurdum tā ebed zinde
Lebinden cürʿa nūş itsem ya rāz alsam dehānından

Metā'-ı būsesin alsañ virüp cān assı iderdüñ
Dilā cān çünki anuñdur ne çıkar kendü yanından

İşitdüm cum'a gün vā'iẓ şerār-ı dūzaḫı añmış
Olupdur dūzaḫī kendü yakar odlar zebānından

Gözüm yaşını dökdükçe[2071] ferahlar kesb ider göñlüm
Muḥibbī şem' olupdur san güler kendü ziyānından

Saña beg dirse birkaç gün sakın dünyāya aldanma
Senüñ gibi niçe yavrı uçurmış āşiyānından
Ü1-258b, Ü2-167a, Ü3-193b, A-109b, AE-187a

2484. Mefâ'îlün mefâ'îlün fe'ûlün

Görinelden ḫaṭuñ ḥaddüñde iy cān
Ser-i zülfüñ gibi ḥālüm perīşān

Görelden gün yüzüñ ḥayrānuñ oldum
Benüm bu ḥālüme ḫalk oldı ḥayrān

İrişdüñ çünki kūyı Ka'besine
Gerekdür idesin cānuñı ḳurbān

Gözümüñ yaşına bakmaz dirīġā
Neden bī-ḳıymet ola dürr ü mercān

Muḥibbī basma dünyā cīfesine
Diler-iseñ olasın pāk-dāmān
Ü1-259a, Ü2-110a-167b, Ü3-186bk-193a, AE-187b

2485. Fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilün

Güller-ile zeyn olındı yine bāġ u gülsitān
Gülde var hercāyilik bülbülde var āh u fiġān

Cūylar dīvāne olmışdur ki zencīrin sürür
Anı bu ḥāle bırakmadı meger serv-i revān

Servler baş kaldurup her yaña bakar bāġda
Sen gelesin gülşene diyü seni gözler hemān

'Āşıḳ itdüñ boynuma ṭakduñ belā zencīrini
El-amān iy pādişāhum 'ışḳ elüñden el-amān

[2071] dökdükçe: añdukça Ü1, Ü2, AE

Vaṣlına niçe bulursın iy Muḥibbī dest-res
Olasın sen bir gedā ol pādişāh-ı kāmrān
Ü1-259a, Ü2-167b, Ü3-193b, A-110a, AE-187b

2486. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Kātib-i dil destine alsa ḳalemden āletin
Dürlü māʿnālar ẓuhūra getürür gör ṣanʿatin

Sorma her bir nā-kese ol ʿışḳdan virmez ḫaber
Sor baña kim ben saña ʿışḳuñ diyem māhiyyetin

Bilse idüñ rehne korduñ zāhidā destāruñı
Bir ḳadeḥ nūş eyle gel ẕevḳ it meyüñ keyfiyyetin

Her ne eylerseñ yazar anı kirāmen kātibīn
Her kişi artura-tursun cehd kılsun ṭāʿatin

Başdan ayaga günāh-ısa Muḥibbī derd-mend
Senden umar şefḳati sensin kayuran ümmetin
Ü1-259b, Ü2-168a, Ü3-193ak, AE-188a

2487. Mefʿûlü fâʿilâtü mefâʿîlü fâʿilün

Biñ kerre yıkdı bu dil-i maḥzūn ḫānesin
Āḫir belürsüz itdi bu ḫāne nişānesin

Yagmaya virdi ṣabr metāʿını gözleri
Varumı aldı komadı bir ẕerre dānesin

ʿIşḳıyla hep ṭuyūr u vuḥūşa ider ḥüküm
Mecnūn olalı başına murġ āşiyānesin

Dām-ı belā-yı zülfine baglandı murġ-ı dil
Gördi içinde ḫāli gibi fitne dānesin

Yāruñ miyānı olmadugı bir bahānedür
Ayruk Muḥibbī görmedi kılca bahānesin
Ü1-259b, Ü3-193ak, AE-191a

2488. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Baglamışdur göñlümi zencīre ol gīsū diyen
Dāġlamışdur lāle gibi bagrumı āh o diyen

Sāġar-ı serden içerler ehl-i ʿışḳ h̬ūn-ı ciger
Yaluñuz bir ben degülem ʿışḳ-ıla yā hū diyen

Tagıdup kākülleri̇n göñlüm perīşān eyledi
Komadı ṣabr u ḳarārum sünbül-i gül-bū diyen

Kim didiyse h̬oş dimişdür ġamzeñe tīr-i ḳażā
Kaşlaruñ görüp dah̬ı saña kemān-ebrū diyen

Seyl-i eşküm birle māl-ā-māl olaldan gözlerüm
Kanda gitmişdür Muḥibbī bilsem ol uyh̬u diyen
Ü1-260a, Ü3-193ak, A-110a, AE-191a

2489. Feʿilâtün feʿilâtün feʿilâtün feʿilün

Lāleler gibi dilā sīneñe dāġın yakasın
Umaram ʿışḳ-ıla mecnūn çerāġın yakasın

Yār küyında fiġān eyleme iy h̬asta göñül
Nāgehān āteş-i āhuñla otagın yakasın

Dir-iseñ ʿışḳuñ çerāġı yana söyinmeye hīç
Sūz-ıla yüregüñüñ her gice dāġın yakasın

İrmeden serv-ḳad-i yāra eger ölür-isem
Suyum ısıtmaġ içun serv budagın yakasın

İy Muḥibbī yüri di bülbüle āh eyleme kim
Nev-ʿarūs-ı gülüñ elvire tuvagın yakasın
Ü1-260a, Ü2-170a, Ü3-193bk, A-110b, AE-191a

2490. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Eyledi mecnūn beni ol gözleri āhū diyen
Boynumı bend eyledi ol sünbül-i gīsū diyen

Ehl-i ʿışḳuñ kāse-i serden-durur peymānesi
Anı evvel ben idüm nūş eyleyüp yā hū diyen

Māh-ı nevdür görinür baña hilāli kaşlaruñ
Reʾy-kecdür saña iy māhum kemān-ebrū diyen

Naẓmumuñ her dānesi çün gevher-i nā-yābdur
Rişte-i cāna dizer anı görüp lüʾlüʾ diyen

Ġarḳ olupdur gözlerüm yaşına merdümler Muḥib
Bilmeye şimden girü gelse beni uyḫu diyen
Ü1-260b, Ü2-170a, Ü3-193bk, AE-191b

2491. Feʿilâtün feʿilâtün feʿilâtün feʿilün

Açdı gülşende ṣabā ġonca-i ebkār etegin
Līk ġonca komadı lecc idüp inkār etegin

Baş virem şemʿ gibi ger bakabilsem yüzine
Akıdam göz yaşını komayam ol yār etegin

Sidre ṭāvusı gibi nāz-ıla reftāra gelür
Her kaçan nāz-ıla ala ele dildār etegin

Yaralar açsa ne tañ sīneme seylāb-ı sirişk
Olsa bārān nite kim çāk ide kūhsār etegin

Ṣabr kıl cevr ü cefāsına Muḥibbī yāruñ
Bilmedi kimsene tuta gül-i bī-ḫār etegin
Ü1-260b, Ü2-170b, Ü3-193bk, A-97a, AE-192a

2492. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Çıksa āhum tañ mıdur bu sīne-i ṣād-çākden
Ẓāhir olur dūdlar āteş kona ḫāşākden

Bu kerāmet mi degül Mecnūn'a kuşlar cemʿ olup
Kaçmaya şīr ü peleng ol ʿāşıḳ-ı bī-bākden

Sīnem üzre çekmiş-idüm ben elifler şevḳuñe
Yog-iken gülşende gül daḫı nişān hem tākden

Bitürür dürlü şükūfe her biri bir nevʿde
Bu ne ḥikmet cümlesi bir su-y-ıla bir ḫākden

ʿIşḳ-ıla āşüfte olsa bu Muḥibbī tañ degül
Gördü ḥüsnüñ ṣūretin āyīne-i idrākden
Ü1-261a, Ü2-170b, Ü3-194a, A-97b, AE-192a

2493. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

ʿĀrıż-ı cānāna baksun gülşen ü yaz isteyen
Diñlesün cān bülbülin murġ-ı ḫoş-āvāz isteyen

İḫtiyār ider belā vü derd ü miḥnet yüklerin
Dil virüp bir māh-rūya şīve vü nāz isteyen

Ney gibi bagrum delindi ḳāmetüm çeng oldı āh
Bezm-i ġamda nālemi gūş eylesün saz isteyen

ʿArż kılsun yana yana ṣubḥa dek dil derdini
Şemʿ-veş yaşın çog[2072] itsün uyḫusın az isteyen

Ol hümā-pervāzı gör ne vech-ile kıldum şikār
Göñlümüñ şahbāzına kılsun naẓar bāz isteyen

Rāz-ı ʿışḳa vāḳıf oldum şol ḳadar ʿālemde kim
Sīne gencīnem tolu gelsün berü rāz isteyen

İy Muḥibbī bu ṭarīḳ-ı ʿışḳda ʿāşıḳ degül
Gözleyüp mihr ü vefā cevr ü cefā az isteyen
Ü1-261a, Ü2-170a, Ü3-194a, A-97b, AE-191b

2494. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Sāḳiyā defʿ-i ḫumār itsün[2073] şarāb eglenmesün
Derd-i serden var bu dilde ıżṭırāb eglenmesün

Ẕerre gibi muntaẓır dīdārına ʿāşıḳları
Ṣubḥ-dem itsün ṭulūʿ ol āfitāb eglenmesün

Göz yaşı bezm-i belāda tār sīnem sazına
Nāle kılsun ġam kemānçeyle[2074] rebāb eglenmesün

Teşne oldum leblerine derd-ile żaʿfum katı
Ol ṭabībe diñ meded virsün cevāb eglenmesün

Çün Muḥibbī bulınur vīrānede genc-i viṣāl
Ko göñül maʿmūresi olsun ḫarāb eglenmesün
Ü1-261b, Ü2-168a, Ü3-194bk, H108b, A-98a, AE-188a, S1-135a, H1-107b, T-152b

2495. Feʿilâtün feʿilâtün feʿilâtün feʿilün

Rāh-ı ʿışḳuñda görüp ʿāşıḳı yoldan çıkasın
Bir bu kim[2075] kana girüp bir bu ki kuldan çıkasın

[2072] çoğ: cū A
[2073] itsün: it sun S1, H1, T
[2074] kemānçeyle: kemānıyla Ü3, H
[2075] kim: ki H

Dōstum girmeyesin ele elüñden bu gelür
Līk[2076] bu gelmez elüñden ki göñülden çıkasın

Varuñı ḫarc idegör yolına cānānelerüñ
Ele girmezse daḫı akça vü puldan çıkasın

Zülfi zencīrine düşdüñse ḫalāṣ istemegil
Bu delülikle dilā niçesi ġuldan çıkasın[2077]

Ḫūblık resmi budur eyle Muḥibbī'ye cefā
Bu degül mihr ü vefā kılup uṣūlden çıkasın
Ü1-261b, Ü2-168a, H117b, A-98b, AE-188a

2496. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

İrdi eyyām-ı bahār irişdi vaḳt-i gülsitān
Lāle-ḫad bir yār bul olma sakın bār-ı girān

Sāyesin her bir agaç gösterdi sān naṭʿ-ı peleng
Üstine kurıldı bulıtlardan anuñ sāyebān

Bu demi[2078] ḫoş gör benefşe geydi gevher tācını
Lāle almışdur ele tolu şarāb-ı erġuvān

Cāme-i sebzin geyüben salınur serv-i sehī
Cūylar her bir yaña olmış ayagına revān

İy Muḥibbī ḫʷābdan açup reyāḥīn gözlerin[2079]
Furṣatı fevt itme dir her biri açuban zebān
Ü1-262a, Ü2-168b, Ü3-184bk, A-98b, BY-108a, AE-188b, S1-134a, H1-106b, T-151b

2497. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Māh-rūlar içre sen ḥüsn-ile mümtāz olasın
Hīç revā mı dōstum aġyāra hem-rāz olasın

Nāzuñ arturduñ yine[2080] günden güne iy serv-i nāz
Dilegüm budur seni başdan başa nāz olasın

[2076] līk: illā H
[2077] çıkasın: -H
[2078] bu demi: bir daḫı Ü3
[2079] reyāḥīn gözlerin: reyāḥīnler gözin H1, T
[2080] yine : ʿaceb A

Terk-i cān itdüñ tolaşduñ rīsmān-ı zülfine
Saña kim didi dilā ol ipde cānbāz olasın

Var-iken ʿāşıḳlaruñ meyl eyleme aġyāra gel
Zāġlar ṣaydın n'idersin sen ki şahbāz olasın

ʿIşḳ-ıla Maḥmūduñ olsa bu Muḥibbī tañ mıdur
Ḫulḳ-ıla mümtāz olup ḥüsn-ile Āyāz olasın
Ü1-262a, Ü2-168b, A-99a, AE-188b

2498. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Tāb-ı mülden gül gül itmişsin ruḫuñ bārī salın
Nāz-ıla ḥall eylegil dil bülbülinüñ müşkilin

Tā ebed fāriġ degül dil ʿışḳdan rūz-ı ezel
ʿIşḳ-ıla taḫmīr itmişler[2081] meger āb u gilin

Zülfinüñ sor ḳıymetini zerrece ḳadrin bilen
Virmeye ʿālem tolu māl olsa anuñ bir ḳılın

Agzına kim mīm dir kim noḳṭaya teşbīh ider
Ḫoş ḫayāl eyler velī ḳıldur diyen ince bilin

Bu Muḥibbī ḳuş dilin söyler Süleymān devridür
Bilmez andan ġayrı kimse ehl-i ʿirfānuñ dilin
Ü1-262b, Ü2-168b, A-105a, AE-189a

2499. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Gör nice cevlān ider bu dil semendin gözle sen
Ehl-i ʿışḳa bend içün zülfi kemendin gözle sen

Dīdeler cūy eylesün her dem revān itsün yaşın
Pāyına yüz sürmege serv-i bülendin gözle sen

Çeşm-i bedden ḫālidür san āteş üstinde sipend
Ḫaṭṭ-i müşgīn ger duzaḫ dūd-ı sipendin gözle sen

Gūş iden ben bülbül-i şūrīdenüñ feryādını
Bir naẓar kılsun gülüñ ḫār-ıla bendin gözle sen

[2081] itmişler: olmışdur A

Niçe pā-māl ola diñ yāra Muḥibbī derdmend
Kūh-ı mihnetde dil-i endūhmendin gözle sen
Ü1-262b, Ü2-169a, BY-95b, AE-189a

2500. Müstefʿilün müstefʿilün müstefʿilün müstefʿilün

İçüp maḥabbet cāmını ḫoş ḥāl-olayın bir zamān
Nāmūs u nengi terk idüp abdāl olayın bir zamān

Cānānı sevdüm cān-ıla doldı derūnum kan-ıla
Koñ āteş-i hicrān-ıla ben ḳāl olayın bir zamān

Dil murġı düşdi agına baglandı zülfi bagına
Āḫir düşüp ayagına ḫalḫāl olayın bir zamān

ʿIşḳuñla bir dīvāneyem sen şemʿ ü ben pervāneyem
Yanmakda çün merdāneyem bī-bāl olayın bir zamān

Gözden döküp her dem demi seyr eyledüm bu ʿālemi
Çekmek-ile bār-ı ġamı ḥammāl olayın bir zamān

Açup bu sīnem taḫtasın dökdüm sirişküm noḳṭasın
Bilmege ʿışḳuñ nüktesin remmāl olayın bir zamān

Nūş it Muḥibbī gül gibi cūş idesin tā Nīl[2082] gibi
Feryād idüp bülbül gibi ḫoş-ḥāl olayın bir zamān
Ü1-263a, Ü2-169a, AE-189a

2501. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Añalı ḫaṭṭuñ ġubārın olmışam ḥayrānı ben
Terk kıldum ʿışḳuñuñ yolında ad u sanı ben

Gösterüp evvel vefā āḫir baña kıldı cefā
Bilmedüm dil virdüm aña yār-ı ṣādıḳ sanıban

Ẕerre deñlü[2083] ḥaḳ budur kim kalmadı bende ḳarār
Ol güneş ruḫsāruñ oldum zār u sergerdānı ben

Kaʿbe kūyuñda şükür kim eyledüñ ḳurbān beni
Niçe yıllar anuñ-ıçun saklar-ıdum cānı ben

[2082] Nīl: mül Ü2,AE
[2083] deñlü: gibi Ü1, Ü2, A, BY, AE

İy Muḥibbī şiʿrümüñ maʿnāsını fehm eylemez
Virmesem nādān eline tañ mı bu dīvānı ben[2084]
Ü1-263a, Ü2-169a, Ü3-181bk, A-106a, BY-97b, AE-189b

2502. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Kimse ol serv-i sehīden ayru bir gün olmasun
Her[2085] yañadan gözleri yaşı akup ḫūn olmasun

Deşt-i ġamda ol saçı leylā ṣanemden ayru āh
Ṣabr u ʿaḳlı dagıdup ol niçe mecnūn olmasun

Gāh zerd olur yüzüm gāhī gözüm yaşında al
Bencileyin kimsenüñ ḥāli digergūn olmasun

Mıṣr-ı ḥüsnüñ ḥaḳḳı senden ayru iy Yūsuf-cemāl
Gözlerümden çūlar akup Nīl ü Ceyḥūn olmasun

Sen elif ḳaddüñ firāḳından Muḥibbī ḫastanuñ
İñleyüp tā ṣubḥa dek ḳaddi niçe nūn olmasun
Ü1-263b, Ü2-169b, Ü3-181bk, A-105b, BY-102a, AE-189b

2503. Feʿilâtün feʿilâtün feʿilâtün feʿilün

Niçeye dek çekeyim hicr-ile cevrüñ tasasın
Daḫı vaḳt olmadı mı zülfüñe beñi asasın

Kanlu yaşumı revān itdüm eyā serv-i revān
Bu umuda kim gelüp ruḫsārum üzre basasın

Tīr-i ġamzeñ atasın ġayrıya iy kaşı kemān
Baña geldükçe neden kurulı yayuñ yasasın

Meclis-i ġamda bu göñlüm olalı nāya şebīh
Dem mi var ḫūn-ıla pür itmeye çeşmüm kāsesin

Yār işiginde koma öldür raḳīb-i kāfiri
Tīġuñı tā ʿarş üzre iy Muḥibbī asasın
Ü1-263b, Ü2-169, A-105b, AE-190a

[2084] Bu beyit BY'de yoktur. BY98a sayfasında bu şiirin devamı yerine:
ʿIşḳ yayı katı yadur degme kes el urmasun
Sun baña çekmez anı ger Zāl u Rüstem pīl-ten

İy Muḥibbī zārılugum işidüp dilber dimiş
Eksük olma nāle kıl iy bülbül-i gūyā-yı men
şeklinde başka bir şiirin son iki beyti yar almaktadır. Muhtemelen bu durum varak eksikliğinden kaynaklanmaktadır.

[2085] her: bir A

2504. Fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilün

Feth̦-i bāb ola ümīdüñ kesme çünki derddesin
Gerçi kim derd ü belā ile ezel perverdesin

'Āşıḳuz dīdār-ı yāra ġayrı yok maḳṣūdumuz
Bilürüz zāhid seni firdevs-ile[2086] kevs̱erdesin[2087]

Gīceler feryād iderseñ tañ degül bülbül gibi
İy dil-i şūrīde sen çün bir gül-i aḥmerdesin

Ger dilerseñ kim senüñ sırruñ bugün fāş olmaya
Sen sen ol açma sakın bir[2088] kimsenüñ gel perdesin

Çünki terk itdüñ Muḥibbī'yi dilā var fāriġ ol
Ben daḫı bilmem seni ne gökde ne ḫod yirdesin
Ü1-264a, Ü2-169b, Ü3-185b, A-106b, BY-100a, AE-190a, S1-137b, H1-109a, T-155a

2505. Mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün

Didüm gülgūn mıdur rūyuñ didi bir ḫaddi alam ben
Didüm kevs̱er midür la'lüñ didi āb-ı zülālam ben

Hilāl ebrūlaruñ görsem irerdüm 'iyd-i vaṣluña
Kanı ṭāli' ḳanı devlet bu ġamla pür-melālam ben

Dehānından söz açsam ger baña bir ẕerre söz açmaz
Miyānından ḫaber sorsam ki dir anca ḫayālam ben

Göz ucıyla naẓar kılma degül çünki cihān bāḳī
Eger dir-ise aldanma ser-ā-ser tolu mālam ben

Egerçi sūz-ı eş'āruñ Muḥibbī 'ālemi tutdı
Ġurūr idüp dime bir ṣāḥib-i 'izz ü celālam ben
Ü1-264a, A-111a, AE-190a

2506. Fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilün

Zülfüñüñ oldugı budur bāġ-ı ḥüsnüñe yakın
Güllerüñ dirmek diler bir ugrı Hindū'dur sakın

[2086] firdevs-ile: ṭālib-i Ü3: sen cennet ü S1, H1, T
[2087] Şiirin bundan sonraki beyitleri Ü2'de yoktur. Reddâdeden de anlaşılacağı üzere kaybolan varak/varaklar söz konusudur.
[2088] bir: hīç S1, H1, T

Kūyuña varup yüzüñ görmek diler ʿāşıḳlaruñ
Vir zekāt-ı ḥüsnüñi kesme o miskīnler ḥaḳın

Baḥr-ı eşküm bād-ı āhumdan temevvüc eyleyüp
Başdan aşdı ġarḳa virdi āh cismüm zevraḳın

Bir yaña derd ü belā bir yañadan ġam leşkeri
Virdiler dil şehrini yagmaya itdiler akın

Bu Muḥibbī'nüñ sözi bir gevher-i yek-dānedür
Dōstum gūşuña anı gūşvār eyle dakın
Ü1-264b, A-111a, AE-190b

2507. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Çeşm-i cellādı dilā almış eline gürdesin
Seni öldürmek diler hicr içre bilmez mürdesin

Gerçi isterdüm vefā ammā ider cevr ü cefā
Niçe kez geçmiş-durur bildüm ben anuñ ḫurdesin

Sanma iy dil kim gedā hem-ser ola sulṭān-ıla
Bunı fikr eyleme sen şūrīde bir pejmürdesin

Zāhidi gör der-be-der geşt eyler olmış jende-pūş
Künc-i ḫalvetde neçün başına çekmez perdesin

Çünki öldürdüñ Muḥibbī'yi gel añ düşnām-ıla
Ḫayr-ıla ʿādet-durur her kişi añar mürdesin
Ü1-264b, A-111b, BY-100a, AE-190b

2508. Mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün

Virür ʿālemde bir kes yok ḫaber yāruñ vefāsından
Velī şekvā şikāyet çok iden cevr ü cefāsından

Ayakdan düşmişem[2089] cānā elüm dut dest-gīrüm ol
Didüm didi ki görmiş yok[2090] güzeller merḥabāsından

Bugün maġrūr olup dime iletdüm başa ben ʿışḳı[2091]
Ḫaber virmedi virmez de kimesne intihāsından

[2089] ayakdan düşmişem: ayakda kalmışam S1, H1, T
[2090] görmiş yok: kim görmiş S1, H1, T
[2091] ben başa ʿışḳı: başına ʿışḳı S1

Sakın dünyāya dil virüp içinde āşiyān itme
Senüñ gibi niçe yavrı uçurmışdur yuvasından

Eger öldür ü ger dirgür muṭīʿem her ne eylerseñ
Olupdur ḳāniʿ söz açmaz saña varup ḥayāsından[2092]

Muḥibbī laʿl-i dildāra şarāb-ı nābı beñzetdüm
İşidüp cübbe çāk idüp ḫurūş itdi ṣafāsından

Umaram rūz-ı ẓulmetde komaya kim şefīʿdür ol
İki ʿālem münevverdür anuñ nūr [u] żiyāsından
NO-117a, S1-137b, H1-109b, T-155a

2509. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Ḫāk-i pāña virseler bil bī-bahādur bu cihān
Ḫāk-i rāḥuña olupdur iki çeşmüm sürmedān

Ḳāmetüñle gülşen içre baña[2093] ḥaddüñ gül yiter
Bāġ u servi n'eylerem neme yarar gül gülsitān

Umaram vaṣla irişem[2094] gerçi ḳaṣruñ yücedür
Rīsmān-ı āhdan itdüm ben aña nerdübān

Ḫāne-i tārīk [ü] tengüm[2095] yakdı āhum āteşi
ʿĀşıḳ-ı āvāreye n'eyler sarāy u[2096] ḫānümān

İy Muḥibbī yakalıdan sīneye ʿışḳ āteşin
Tañ mıdur gīce şuʿāʿum görine gündüz duḫān
NO-117b, S1-138b, H1-110a, T-156a

2510. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Olmadum teskīne ḳādir gözden akan āba ben
Ḥasret oldum gīceler tā ṣubḥ olınca ḫᵛāba ben

Bakmazam gün yüzine bu dīdeler ḫūn-āb olur
Çāresüz kaldum dirīġ ol mihr-i ʿālem-tāba ben[2097]

[2092] 5 ve 7. beyitler S1 ve T'de yoktur.
[2093] ḳāmetüñle gülşen içre baña: ḳāmetüñ serv-i revān u baña S1, H1, T
[2094] vaṣla irişem: vaṣluña irem S1, H1, T
[2095] tengüm: dilde S1, H1, T
[2096] n'eyler sarāy u: besdür bu deñlü S1, H1, T
[2097] Bu beyit S1, H1 ve T'de yoktur.

Gözlerüm gözeklerinden döküben ḫūn-ı ciger
İñlerem derd-ile göñlüm beñzedüp ṭolāba ben

Ser-te-ser ġarḳa virürdi gözlerüm yaşı cihān[2098]
İtmesem kirpüklerümden seddi ol seylāba ben

Cāmiʿ-i ḥüsninde yāruñ ṭāḳ-ı ebrūsın görüp
Secde itdüm cān-ıla ol kaşları miḥrāba ben

Okudum ḥüsnin kitābın bakmadan ḫāl ü ḫaṭa
Müstaʿīdem bakmaz oldum noḳṭa vü iʿrāba ben

Cürʿası yāruñ Muḥibbī çün naṣīb-i ḫāk imiş
Reşk idersem tañ mıdur ol ḫāk-i gevher-tāba[2099] ben
Ü3-197a, NO-118a, S1-139a, H1-110b, T-156b

2511. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

ʿIşḳa[2100] ṭāḳat kalmadı ġāyet zebūn oldum zebūn
Gözlerüm yaşı başumdan aşdı oldum ġarḳ-ı ḫūn

Ehl-i diller meclisine iy göñül yol yok saña
Tā ki bir görinmeye senüñ bīrūnuñla derūn

Ḳıṣṣa-i hicri ḥikāyet itmege ḳaṣd eyledüm
İrmedüm pāyānına bildüm anı ġāyet uzun

Sīnem üzre gīceler ʿışḳ āteşidür berḳ uran
Gündüzin itmeñ ʿaceb dutsa eger dehri dütün

İster-iseñ bu Muḥibbī ḥaşre deñlü mest ola
Kāse-i gerdūn ile sāḳī şarāb-ı ʿışḳı sun
NO-118a, S1-139b, H1-110b, T-157a

2512. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Her kişi şādān u ḫandān[2101] ara yirde ben ḥazīn
Gözi yaşludur ider her kim ki ʿāşıḳdur enīn

[2098] Mısra S1, H1 T'de:
İder-idi gözlerüm yaşı cihānı cümle ġarḳ
şeklindedir.
[2099] ol ḫāk-i gevher-tāba: her dem-be-dem türāba
[2100] ʿışḳa: ṣabra S1, H1, T
[2101] şādān u ḫandān: ḫandān u şādān T

Ayuñ olmışdur egerçi cümle encüm āşıḳı
Sen mehüñ ʿışḳına döner uşbu çarḫ-ı heftümīn

Yār olma her leyīme ḳadrüñi yüce gözet[2102]
Dimesünler gül gibi ḫār-ıla olmış hem-nişīn

İdeliden ʿışḳuñ ile uşbu göñlüm ittiḥād
Aña yeksān görinür olmış-durur buʿd u yakın[2103]

Gerçi kim evvel cihān saña maḥabbet gösterür
Miḥnet-ile öldüriser olma mekrinden emīn

Ṣāf ḳalb ol her kişiye eyle şefḳatle naẓar
Faḫr-ı ʿālem çün dimiş bir yirde olmaz kīn ü dīn

Gördiler şīrīn edāda bu Muḥibbī şiʿrini
Eylediler ehl-i naẓm olan hezārān āferīn
NO-118b, S1-139b, H1-111a, T-157a

2513. Mefâʿîlün mefâʿîlün feʿûlün

Dilüñden gitmesün her demde Sübḥān
Kim oldur kullaruñ derdine dermān

Kamu şehler kapusında gedādur
Ki şāhān-ı cihān-ārā ōst sulṭān

Kalur bu ṭāḳ-ı eyvānuñ yüceltme
Nedür bu hāy u hū kūs-ı ġırīvān

Ümīdüñ tut ki gele ḫayruñ agır
Kaçan kim kurıla maḥşerde mīzān

Bugün bunda olursañ[2104] zār u maḥzūn
Olursın yarın anda şād u ḫandān

Muḥibbī agla añ yüzüñ karasın
Günāhuñ ʿafv ide ol şāh-ı şāhān
Ü3-3a, NO-119a, S1-140b, H1-111b, T-158a

2102 yüce gözet: dut cānā yüce NO
2103 Bu beyit S1, H1 ve T'de yoktur.
2104 olursañ: olasın Ü3, NO

2514. Fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilün

Yār alsun destine[2105] zülfini çevgān eylesün
Top idüp 'ışḳ ehli de başını ġalṭān eylesün

'Arż kılsun küfr-i zülfe 'ārıżı īmānını
Kesdürüp zünnārını anı müselmān eylesün

Ḫānesinden ṣubḥ-veş 'uşşāḳa göstersün yüzin
Maṭla'-ı ḫurşīddür çāk-i girībān eylesün

Ola ki gül gibi gülüp açıla ol lāle-ḫad
'Işḳ ehli[2106] āh-ıla yaşını bārān eylesün

İy Muḥibbī ṣabra ṭāḳat kalmadı yigdür sefer
Göndere vādīleri göñlüñi seyrān eylesün
NO-119a, S1-141a, T-158b

2515. Fe'ilâtün mefâ'ilün fe'ilün

Sakın āhumdan iy nigār sakın
Katı tünddür bu rūzigār sakın

Ẕikr idersem ġubār-ı ḫaṭṭuñı ger
Gelmesün ḫāṭıra ġubār sakın

Ġırre-i ḥüsn olup cevr itme
Çü degül ḥüsn pāyidār sakın

Sanma vardur bu cihān içre ḳarār
Şöyle bil bunda yok ḳarār sakın

İy Muḥībbī gülüp evvel yüzüñe[2107]
İdiser soñra seni zār sakın
Ü3-186bk, NO-119b, S1-140a, H1-111a, T-157b

2516. Fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilün
Āh kılsam aglasam ol gözleri mestān içün
Ḫande eyler gül gibi san bād-ıla bārān içün

[2105] destine: eline NO
[2106] ehli: ili S1, T
[2107] Mısra S1, H1 ve T'de:
Güler evvel Muḥibbī yüzüñe çün
şeklindedir.

Kaʿbe kūyuñuñ[2108] hevāsıyla bugün ʿāşıḳlaruñ
Her biri ḥāżır kılupdur kendüzin ḳurbān içün

Burḳaʿın keşf eylemişdür her şükūfe bāġda
Tā zekāt-ı ḥüsnini ʿārż eyleye iḥsān içün[2109]

Bu ṭarīḳ-ı ʿışḳda baş terkin ursam tañ mıdur
Niçeler cān terk ider ʿālemde ad u san içün

Yār ele alsa Muḥibbī zülfinüñ çevgānını
Ben daḫı top eyleyem başumı ol çevgān içün[2110]

Her şükūfe gülşen içre dutmış elde sīm ü zer
Pāyuña īs̱ār ideler sen şeh-i ḫūbān içün[2111]
Ü3-197a, NO-119b, S1-140b, H1-111b, T-158a

2517. Mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün

Didüm bālā mıdur ḳaddüñ didi bir serv-dālam ben
Didi cūlar mıdur yaşuñ didüm āb-ı zülālam ben

Hilāl ebrūlaruñ görsem ırerdüm ʿīyd-i vaṣluña
Kanı ṭāliʿ kanı devlet bu ġamla pür-melālam ben

Dehānından söz açsam ger baña taʿẓīmdür ancak
Miyānından ḫaber ṣorsam ki dir ince ḫayālam ben

Göz ucıyla naẓar kılma degül çünki cihān bāḳī
Eger dir-ise aldanma ser-ā-ser tolı mālam ben

Egerçi sūz-ı eşʿāruñ Muḥibbī ʿālemi yakdı
Ġurūr-ıla sakın dime ki bir ṣāḥīb-kemālam ben
Ü3-197b, NO-120a

2518. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Gün yüzine bakabilmem iy yaşum sen perdesin
İy göñül bilmem seni de gökde yāḫūd yirdesin

İster-iseñ ki dilā açılmaya perdeñ senüñ
Sen sen ol açma sakın ʿālemde kimse perdesin

[2108] Kaʿbe kūyuñuñ: Kaʿbe-i kūyuñ T
[2109] Bu beyit S1, H1 ve T'de yoktur.
[2110] Bu beyit S1, H1 ve T'de bir sonraki beyitle yer değiştirmiştir.
[2111] Bu beyit Ü3'te yoktur

Gel yüzüme karşu dut cānā yüzüñ āyīnesin
Anuñ ile bilesin ʿışḳ ehlinüñ sen mürdesin

Leylī zülfüñ ḥasretinden düşeli hicrāna āh
İy göñül gördüm seni Mecnūnlayın efsürdesin

Bu Muḥibbī çeşm-i cellādından olur mı ḫalāṣ
Dāyimā ʿüryān idüp elinde dutar gürdesin
NO-120b, S1-141b, H1-112a, T-159a

2519. Fâʿilâtun mefâʿilün fâʿilün

Sakın āhumdan iy āfitāb sakın
Olmasun yüzüñe seḥāb sakın

Sakın aldanma cihān[2112] reynaḳına
Ḥāl diliyle saña dir rebāb sakın

Sīm ü zerden olursa ger ḳaṣruñ
Āḫir olısar ol ḫarāb sakın

Ser-i ʿuşşāḳ[2113] hevā-y-ıla tolu[2114]
Bāda virür seni de ḫᵛāb sakın

Añ günāhuñı Muḥibbī gīceler[2115]
Eksük itme gözüñden āb sakın
NO-120b, S1-141b, H1-112b, T-159a

2520. Mefâʿîlün mefâʿîlün feʿûlün

Bugün geçdüm çü ben çūn u çerādan
Dilā sen daḫı geç bu hūy u hādan[2116]

ʿİbādet kıl koma tevḥīdi dilden
Bunuñçün[2117] seni yaratmış yaradan[2118]

Bulınmaz cidd ü cehd-ile çü vaḥdet
İkilik gitmeye tā ki aradan

2112 cihān: dehr S1, H1, T
2113 ʿuşşāḳ: ʿāşıḳ S1, H1, T
2114 tolu: memlū T
2115 giceler: ṣubḥa dek S1, H1: ṣubḥa degin T
2116 Bu beyit NO ve T'de 3. beyit olarak görülmektedir.
2117 bunuñçün: bularçün S1, T
2118 Bu beyit S1 ve H1'de bir sonraki beyitle yer değiştirmiştir.

Eger İskender ü Cemşīd olasın
Başuñ kaldurma yüz sür ḫāk-i pādan

Muḥibbī'ye dimişler cāna kıymaz
İlāhī sakla anı iftirādan, T157b
NO-121a, Ü3-196a, S1-140a, H1-111b

2521. Mef'ûlü mefâ'îlü mefâ'îlü fâ'ilün

'Arz eyle yüzüñ gülşene güller ḫacil olsun
Gül nāz-ıla tā ġonca görüp[2119] münfa'il olsun

Cānā dimezem eyle baña mihr ü vefālar
Tek cevr ü cefāñ kesme hemān[2120] muttaṣıl olsun

Öldür beni anlar bile tā kim[2121] naẓaruñ var
Kim[2122] müdde'īler bunı görüben ḫacil olsun

Ola ki Muḥibbī göresin pāyı nişānın
Eṭrāfına dök göz yaşını kūyı gil olsun[2123]

Derd-ile cefā eyledügin itme şikāyet
Dinmeye eger her kıla bir niçe dil olsun
NO-121a, S1-144b, H1-114b, T-162a

2522. Mef'ûlü mefâ'îlü mefâ'îlü fe'ûlün

Sev bir güzeli ġāyet ile ol güzel olsun
Hem ġonca-fem ü lāle-ruḫ u bī-bedel olsun

Ḫāk-i derüñe yüz süre itmeye tefaḫḫur
Budur dilegüm anı ki ol mübteẕel olsun

Şerr eyleme kim yazmaya tā deftere kātib
Cehd eyle ki her n'eyler-iseñ ḫayr 'amel olsun

Bilmem ne içün şimdi ider cevr ü cefālar
Dimişdi baña[2124] mihr iderem çün ezel olsun[2125]

[2119] görüp: -NO
[2120] cefāñ kesme hemān: cefā eyle meded S1, H1, T
[2121] anlar bile tā kim: kim bileler ki NO
[2122] kim: ol S1, H1,
[2123] Bu beyit S1 ve T'de bir sonraki beyitle yer değiştirmiştir.
[2124] baña: saña NO
[2125] ḫalḳ-ı cihān görüp: görüp cihān ḫalḳı NO

Bennā-yı ezel urmaga bünyādını ʿışḳuñ
ʿUşşāḳ serin ilt Muḥibbī temel olsun
NO-121b, S1-144a, H1-114b, T-161b

2523. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Kandasın iy cān-ı cānān-ı cihān u cān-ı men
Yoluña olsun hezārān cān fedā cānān-ı men

Ben senüñ nūr-ı cihān-ārāña ḥayrān olmışam
Nite kim ḫalḳ-ı cihān görüp[2126] olur ḥayran-ı men

Ḫastayam ġāyet meger vuṣlat gele feryāduma[2127]
Tā ḥayāta irişe bu cān-ı sergerdān-ı men

Öldürürsin ġamzelerle ʿāşıḳı nā-ḥaḳ yire
Tañrı'dan korkmaz mısın boynuña düşe kan-ı men

Bu Muḥibbī'ye cefā vü cevr gördüñ müsteḥaḳ
İy güzeller ḫusrevi iy şāh u iy sulṭān-ı men
NO-121b, S1-137a, H1-109a, T-154b

2524. Mefʿûlü fâʿilâtü mefâʿîlü fâʿilün

İy dōst neden eyleyesin ḳaşlaruñı çīn
Kīn olsa kaçan olmaya anuñ-ıla dīn

Ayırma bu ben ʿāşıḳ[ı] ʿışḳ-ı ezelīden
Yā Rabb bi-ḥaḳḳ-ı ḥurmet-i merdān-ı reh-i dīn

Her yaña bakam görürem ben ḫayālüñi
ʿAḳs-i cemāl-i rūyuñı iy luʿbetān-ı çīn

Kec-rev yürüme togrı yolı koma elüñden
Tā ki diyeler senüñ içün şāh-ı rāsitīn

Bī-ʿışḳ degül cümle ẕerrāt-ı kāyināt
ʿIşḳ-ıla zebūn oldı eger ins ü eger cīn

İy Muḥibbī ʿışḳ ara ger urasın ser terkini
Cümle ʿışḳ ehli saña diye hezārān āferīn
NO-122a

[2126] Feryāduma: bālīnüme S1, T
[2127] iy şāh u iy sulṭān-ı men: sulṭān-ı ʿālīşān-ı men S1, H1, T

2525. Mef'ûlü fâ'ilâtun mefâ'îlü fâ'ilün
Mef'ûlü mefâ'îlün mef'ûlü mefâ'îlün

Zülf-i siyāhuñ iy dōst boynuma bagum olsun
Ḫālüñ firāḳı cānā bagruma dāġum olsun

Ġam meclisinde yakdum niçe çerāġ-ı ʿışḳı
Kılmaga anı rūşen bagrumda yagum olsun

Dil derdini yazarken oldı ḳalem şikeste
Bildürmege bu ḥāli göñlüm ulagum olsun

Yakmaġa bagır yagum dil tekyesine gönder
Söyinmesün ebed ol rūşen çerāġum olsun

Deryā-yı eşke düşse yimez Muḥibbī pervā
İki yanumda ʿaynum iki kabagum olsun
NO-122b

2526. Mefâ'îlün mefâ'îlün fe'ûlün

Gelüp hicr-ile cāna cān-ı miskīn
Aġıs̱nī yā ġıyās̱e'l-müsteġīs̱īn

Ḫudāyā cānı raḥmetden ayırma
Bi-ḥaḳḳı ḥürmet-i Ṭāhā vü Yāsīn

Ebed dil ʿışḳuñ ile zinde oldı
İçürdüñ çün ezel ʿışḳuñ şarābın

Eger müşgīn zülfe şāne ursañ
Muʿaṭṭar ola cümle Çin ü Maçin

Kapuñda niçe yüz biñ kullaruñ var
İçinde yok Muḥibbī gibi miskīn
NO-122b

2527. Mefâ'îlün mefâ'îlün fe'ûlün

Kemāl-i ẕevḳ-i ʿirfānı dilersin
Dilā cehl-i nihāl ez penç berkon

Görüp ḫaddüñ çeküp ḳahr-ı raḳībi
Yirüm geh gülşen olur gāh külhen

Esīrüñdür eger ʿaḳl u eger dil
Ġulāmuñdur eger cān u [ve]ger ten

Seni görmek diler ḫurşīd-i enver
Gehī derden gelür ü gāh revzen

Gözümüñ nūrısın göñlüm sürūrı
Muḥībbī'yi bugün şeydā kılan sen
NO-123a

2528. Mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün

Söze ger nāz-ıla gelseñ iñen şīrīn suḫensin sen
Gözüm yaşın görüp gülseñ diyem ġonça dehensin sen

Gele derd ü belā vü ġam çıkarsın karşu kaçmazsın
Olupsın sen dilā muʿtād u yā ṣaḥn-ı miḥensin sen

Gülersin yüzüme evvel dönersin soñra bakmazsın
Bu bendi baña çok geçmiş nigārā baña sensin sen

Gözüñ cellādı öldürse şehīd-i ʿışḳ oluram ben
Diyeler rūz-ı maḥşerde daḫı ḫūnīn kefensin sen

Çagura ʿışḳ dellālı alan bir būse biñ cāna
Bunı bildüm [ben] iy meh-rū cihān içinde sensin sen

Muḥibbī göñlini bulup ser-i zülfinde bend itdüñ
Ne yarar anı ber-dār it ki çün ṣāḥib-resensin sen
NO-123a

2529. Mefʿûlü fâʿilâtun mefʿûlü fâʿilâtun

Aç gün yüzüñi cānā ʿālem münevver olsun
Çöz zülfüñi nigārā dünyā muʿaṭṭar olsun

Deryā-yı eşke daldum bī-ḥad cevāhir aldum
Dökülen ayaguña dürr ile gevher olsun

Laʿl-i lebüñi tekrār şiʿrümde añdum iy yār
Şekkerde ḳıymet artar dirler mükerrer olsun

Olur raḳīb māniʿ kūyuña varabilmem
Ḥaḳ'dan budur murādum hem göreyim ker olsun

ʿĀşıḳ Muḥibbī döksün şu deñlü göz yaşını
Ġarḳ ola eşk-i çeşme yüzi nīlūfer olsun
NO-123b

2530. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Derd-i ʿışḳum dōstlar çün size olmışdur ʿayān
Her ne kim ola ʿayān ḥācet degül aña beyān

Gerçi kim ẓāhir görinür bu çeşm ü ebrū iy nigār
Līk vardur agız ile bili var mıdur gümān

Umaram ġamze okları ata ol iç ḳabżadan
Sīne ṣaḥrāsına dikdüm anuñ içün dil nişān

Niçeye dek kalasın bu ġaflet uyḫusında sen
Aç gözüñ iy dīde oldı vaḳt iy dil gel uyan

Vāmıḳ u Ferhād u Ḳays'ı bu Muḥibbī dest-gīr
Eyleyelden ʿışḳ meydānında oldı pehlevān
NO-124a

2531. Feʿilâtün feʿilâtün feʿilâtün feʿilün

Şarḳ sulṭānı dogup gelse [ki] sag yanumdan
Ẓulmet-i dūd-ı dilüm irmeye sol yanumdan

Ḫançer-i dest-i sitemle beni ḳurbān idicek
Bārī ol vaḳt sür sen alnuña bu kanumdan

Baḥr cümle kuruyup kalmaya hīç andan es̱er
Bir şerer düşse eger āṭeş-i sūzānumdan

Gönderüp derd ü elem hicr-ile öldürmek ise
Rāżıyam her ne gelürse baña cānānumdan

Żabṭ ider kişver-i ʿışḳı bu Muḥibbī şeb ü rūz
Ḥükm ṭuġrāsı gelelden berü sulṭānumdan
NO-124a

2532. Mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün

Ġamuñla olmayan şād[ān] göñül her dem ḫarāb olsun
Kül olsun nār-ı ʿışḳ-ıla yanup küllī türāb olsun

Maḥabbet nārına her kim dutuşup cān-ıla yanmaz
Yanup ḥirmān ocagında aña dāyim ʿaẕāb olsun

Ḳıyāmet ḳāmet olmışsın salın her yaña iy servüm
Ayaguña gözüm yaşı ko aksun cūy-ı āb olsun

Seḥāb-ı zülfi n'eylersin gider kıl ʿālemi rūşen
Münevver eylesün dehri cihān pür āfitāb olsun

Muḥibbī ṣoḥbet-i ḫāṣ it ġam u derd ü belā gelsün
Kebāb it mā-ḥażar bagruñ gözüñ yaşı şarāb olsun
NO-124b

2533. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün[2128]
Mefʿûlü mefâʿîlu mefâʿîlu feʿûlün

Sīne dāġ u dil helāk ü dīde oldı ġarḳ-ı ḫūn
Gitdi ʿaḳlum kalmadı şimden girü ṣabr u sükūn

Nite kim ʿışḳum teżāyüd itmede günden güne
Hem-çünān ḥüsnüñ senüñ ʿışḳum gibi olur füzūn

Ger zülfüñ eger zülf-i dil-āviz ise iy dōst
Hem ḳayd-ı belā baña vü hem zencīr-i cünūn

Eşküm sipehin çekdi vü āhın ʿalem itdi
Żabṭ itdi göñül memleketin derūn-ıla bīrūn

Ḫāne kesdi bī-sütūn sengden Muḥibbī dirmedi
İtmese idüm derūn-ı āhdan aña sütūn
NO-124b

2534. Mefʿûlü mefâʿîlü mefâʿîlü fâʿilün

Saldum göñül bāzını murġ-ı hümāya ben
Āhum duḫānı irgeleden semāya ben

ʿIşḳuñ kitābını bugün ezber okudum
Mektebde daḫı çıkmadan elf ile bāya ben

Ġam meclisinde nāleme āheng ider benem
Çokdan berü nā ile idem hevāya ben

2128 Bu şiirde de vezin başlığında belirttiğimiz gibi iki vezin kullanılmıştır.

Gel iy ṭabīb nabżuma el urayım dime
ʿIşḳ ḫastasıyam derd-ile bakman devāya ben

Cevr ü cefāñı bilse Muḥibbī vefā ne tañ
Muʿtādum ezel çekmege cevr ü cefāya ben

Cānān-ıla cān çünki ezel āşinā imiş
Yine gerekdi gir sen iy dil araya ben
NO-125a

2535. Mefʿûlü mefâʿîlu mefâʿîlu feʿûlün

Feryād u fiġān yār-ı cefākāruñ elinden
Kime kılayım dād ben ol yāruñ elinden

Bülbül gibi her gīçe nālān oluram āh
Cān geldi lebe eyledügüm zāruñ elinden

ʿÜryān olayın kalmadı başumda ser-pūş
Sanmañ ki şikāyet kılayım ʿāruñ elinden

Geh nūş ider kanumı ol gözleri maḫmūr
Neler çekerem āh o bīmāruñ elinden

Bir būseyi biñ cāna alan eyledi ol sūd
Yüz döndüre kimdür bu bāzāruñ elinden

Ferhād-ṣıfat ceng iderem seng-ile her dem
Şekker-leb [ü] şīrīn suḫenkāruñ elinden

Pervāne-ṣıfat cānı Muḥibbī oda yakdı
Ġāyet bugün şākirem ol nāruñ elinden
NO-125a

2536. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün
Gün yüzin keşf eylesün dehri münevver eylesün
Serv gibi salınup reşk-i ṣanavber eylesün

Genc-i ḥüsnine nigāruñ basmamag içün ayak
Siḥr-ile zülfeynini biñ başlu ejder eylesün

Ola kim māyil ola dirler güzeller meyl ider
Çeşmüñe de göz yaşını sīm-ile zer eylesün

Yok-durur hergiz beşerde bu leṭāfet sende var
Sīne levḥine göñül anı muṣavver eylesün

Pāk ola dirse Muḥibbī jengden levḥ-i żamīr
Bir niçe yārān buluban nūş-ı sāġar eylesün
NO-125b

2537. Mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün

Vefā gelmezse iy dünyā ʿaceb mi çünki sen zensin
Yudup bir loḳma eylersin cihān ḫalḳın bir evrensin

Nedür iy zāhid-i ḫod-rev ṭarīḳ-ı ʿışḳa inkāruñ
Saña rūşen iderdüm ger velī ġāyetde gevdensin

Yaşum deryā ṣadef çeşmüm içinde bulınur dürler
Didüm iy dil seni bildüm Yemen mülkinde ʿAdensin

Niçe yıllar-durur bālin idindüm daş işigini
Dimedi raḥm idüp bir gün ʿaceb miskīn ne yirdensin

Ḳābūlüm olmadı dünyā cemālin baña ʿarż itdi
Didi birkaç gülem yüze beni al çünki ergensin

Feraḥ şād u ġam u ġuṣṣa Muḥibbī gitdi ser-cümle
Bi-ḥamdillāh gelüp miḥnet yanumdan gitmeyen sensin
NO-126a

2538. Mefâʿîlün mefâʿîlün feʿûlün

Cihān maḥbūblarınuñ şāhı sensin
Güzeller kamu encüm māhı sensin

Düşüp iy dil yine deryā-yı ʿışḳa
Yürürsin anda dāyim māhī sensin

Yüzüñ güldür saçuñ sünbül boyuñ serv
Görüben itdüren bu āhı sensin

Virüben cān cānā būseñ aldı
Bu yıkuk göñlümüñ dil-ḫʷāhı sensin

Ele sāġar aluban mest olam [mı]
Baña baş egdüren ṣurāḥi sensin

Sakın aḥ eyleme bāda virürsin
Bugün ġam ḫırmeninüñ kāhı sensin

Muḥibbī çıkma sakın togrı yoldan
Dimeyeler saña güm-rāhī sensin
NO-126a

2539. Mefâʿîlün mefâʿîlün feʿûlün

Güzeller içre sensin ḳurretü'l-ʿayn
Olupdur yā kaşuñ da ḳābe-ḳavseyn

Miyānuña dimiş ehl-i ḫıred mū
Didüm ortada yok mū deñlü mābeyn

Didüm bir būseñe cān vāmum olsun
Gel öldür kalmasun bu tende ol deyn

Kim ola göre anı virmeye dil
Özini eylemiş bir vech-ile zeyn

Muḥibbī'den eger cān ister iseñ
Buyur sen tek hemān er-re'sü ve'l-ʿayn
NO-126b

2540. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

ʿĀcizem teskīn olınmaz gözden akan ābdan
Korkaram ide żarar kūyına ol seylābdan

Okuram ḥüsnüñ kitābın ḫāl ü ḫaṭ ḥācet degül
Müstaʿid müstaġnīdür çün noḳṭa vü iʿrābdan

Dün gice uyḫuya vardum meh yüzüñ gördüm senüñ
Kāşki kaldurmaya-y-ıdum başumı ol ḫᵛābdan

Baḥr-i eşkümde bu dil düşdi yaşum girdābına
Çāre yok bildüm ḫalāṣa baña bu girdābdan

Sanma ancak bu Muḥibbī ʿāşıḳ olmışdur saña
Ṣad-hezār var ʿāşıḳuñ ʿālemde şeyḫ ü şābdan
NO- 127a

2541. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Şāne eyle zülfüñe ḥüsn-ile raʿnāsın bugün
Sürme eyle çeşme çün bir rūy-ı zībāsın bugün

Pā-bürehne ol görenler diyeler Mecnūn-ṣıfat[2129]
Bir saçı leylā ġamıyla zār u şeydāsın bugün

Gözlerüm yaşın revān itsem ʿaceb mi pāyuña
Gülşen-i ḥüsn içre çünki serv-i bālāsın bugün

Gözlerümden gel nihān itme nigārā gün yüzüñ
Rūşen ider ʿālemi çün ʿālem-ārāsın bugün

İy Muḥibbī eylemez bir kimse dünyāda ḳarār
Kim koyup yarın gidersin tut ki Dārā'sın bugün
NO-127a

2542. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Yār hemān zülfi-y-ile kākül hemān
Ḳıṣṣa hemān ġuṣṣa vü müşkil hemān

ʿIşḳ hemān dōst hemān dil hemān
Cevr hemān girye vü ḥālet hemān

Cilve hemān şīve hemān ḫū hemān
Fitne hemān ġamze hemān rū hemān

Çeşm hemān tīr hemān ya hemān
Sīne hemān nāle cerāḥat hemān

Hicr hemān derd-ile miḥnet hemān
Līk Muḥibbī'de maḥabbet hemān
NO-127b

2543. Müstefʿilün müstefʿilün müstefʿilün faʿ

İy pādişāh-ı ḥüsn v'iy Ḫusrev-i zamān
ʿĀşıḳlaruñı eyle kapuñda gel imtiḥān

Kimdür senüñ derd ü belāñ ḳabūl ide
Yā kim-durur cānını terk ide vire cān

[2129] Mecnūn-ṣıfat: met.: Mecnūn-vār

Göçdi göñül kaldı hemān dāġ-ı ḥasret āh
Āteş kalur yirinde eger gitse kervān

ʿIşḳ ehline zāhid atar ṭaʿna daşını
Bilmez ki elde degül iḫtiyār ʿinān

Tīrüñden eger kaçura sīne Muḥibbī ger
Ḳatli ḥelāl ola aña virmegil amān
NO-127b

2544. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Ẓāhir oldı "kün" didüñ bir dem semā[v]ātla zemīn
Ḥamd-i bī-ḥad şükr-i bī-ʿad saña Rabbü'l-ʿālemīn

İntiḫāb itdüñ kamu mürseller içre Aḥmed'i
Adına kāfir müselmānlar anuñ dirler Emīn

Māl u cāh u mülke bakmaz oldı[2130] dīdār ʿāşıḳı
Zīrā bir loḳmaya ḳāniʿdür yimez dünyā ġamın

Gīceler tevḥidi dilden[2131] koma her dem ẕākir ol
Rūz-ı maḥşer derdüñe oldur devā iden hemīn

Senden umar şefkati mücrim Muḥibbī ḫasta-dil
Eyleyen sensin şefāʿat evvelīn ü āḫirīn
NO-128a, S1-125b, H1-100a , T-143a, T-143a

2545. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Seyr ider gördüm ıraklarda didüm iy şāh-ı men
Niçeye dek alasın feryād [u] zār u āh-ı men

Vaṣla irgürgil bugün salma beni ferdālara
İre mi ol vaʿdeye bu ʿömr-i kütāh-ı men

Gīceler tā ṣubḥa dek ġam-ḫānede maḥrem baña
Kanda gitsem bir dem ayrılmaz olur hem rāh-ı men

Kūyuña vardum nigārā āh u feryād eyledüm
Olmaduñ hergiz benüm aḥvālüme āgāh-ı men

[2130] oldı: ola NO
[2131] dilden: elden S1, H1, T

Ḥamdü-lillāh başa iltdüm bu ṭarīḳ-ı ʿışḳı çün
İy Muḥibbī dimesün kimse baña gümrāh-ı men
NO-128a

2546. Mefâʿîlün mefâʿîlün feʿûlün

Yüzi gül bir lebi ġonca dehensin
Tekellüm eyleseñ şīrīn suḫensin

Güle dirler saña şāh-ı reyāḥīn
Otur şāhāne sulṭān-ı çemensin

Çıkarsun göklere bülbül fiġānı
Anuñçün maḥrem-i dāyim dikensin

Gehī cevr ü cefā gāhī sitemden
Añarsın gönderen her laḥẓa sensin

Dökersin dīdeden iy çeşm-i pür-ḫūn
İçeyin müstedām ol baña sensin

Didiler kim çeker bu ʿışḳ bārın
Dilā al boynuña didüm çekensin

Vefādan ʿārīsin kāmil cefāda
ʿAceb olmaz kārı dünyā çü zensin

Perī gibi kaçarsın ādemīden
Anuñçün sen enīs-i Ehremen'sin

Koma elden sakın ʿışḳuñ mecāzın
Diyeler tā saña Veysel Ḳaran'sın

Muḥibbī şiʿr-ile irdüñ kemāle
Görenler dir ki naẓm içre ḥasensin
NO-128b

2547. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Başuma sevdā-yı zülfüñ geleli dīvāneyin
Şemʿ-i ḥüsne cān u dilden yanmaga pervāneyin

Künc-i mescidde eger zāhid olursa muʿtekif
Sırra vāḳıf ben daḫı bir sākin-i meyḫāneyin

Sīneme naḳş eyledüm meh-rūlaruñ eşkālini
Döndü Āẕer deyrine pür naḳş bir büt-ḫāneyin

Süre süre başa iltdüm çün maḥabbet baydaḳın
Devletinde pādişāh-ı ʿışḳuñ ferzāneyin

Şemʿ-i ḥüsne iy Muḥibbī yak göñül pervānesin
Niçe kerre yanageldüñ şimdi küllī yanayın
NO-129a

2548. Mefâʿîln mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün

Fedā kıl cānı cānāna bil ol nā-mihribān ḳadrin
Kim ister vuṣlata vuṣlat gerekmez aña[2132] cān ḳadrin

Ḫadeng-i ġamzeñ iy dilber nişāndur sīneme gönder
Ki zīrā bilürem anuñ ben iy ḳaşı kemān ḳadrin

Bakup meyl eylemez ʿārif bu dehrüñ māl u cāhına
Beḳāsı yok bilür perr-i meges deñlü cihān ḳadrin

Benüm serv-i ḫırāmānum gözüm yaşına bakmazsa
Ki bilmez olmasa teşne kişi āb-ı revān ḳadrin

Muḥibbī ʿāşıḳ-ı dīdār-çün[2133] olduñ saña devletdür
Yanuñda añmasun zāhid kişi ḥūr u cinān ḳadrin
NO-129a, S1-154b, S2-117a, H1-122a, T-172a

2549. Mefâʿîlün mefâʿîlün feʿûlün

Beni maḥzūn ider bu çarḫ-ı gerdūn
Olur günden güne ḥālüm diger-gūn

Vefā umdukça görindi cefālar
Sitārem şūm[a] beñzer ṭāliʿüm dūn

Ne assı dāne dāne cemʿ-i dünyā
Anı fikr eyle kanı māl-ı Ḳārūn

Cihān ḫalḳını çarḫuñ āsiyābı
Döger gendüm gibi āḫir ider un

Muḥibbī ʿışḳ-ıla dīvāne oldı
Yanında görinür ʿaḳl issi mecnūñ
NO-129b

[2132] vuṣlat gerekmez aña: irmek ne ġam bilmezse S1, H1, T
[2133] çün: -T

2550. Mefâʿîlün mefâʿîlün feʿûlün

Düşelden ara yire āh-ı hicrān
Baña zindān görinür bāġ u būstān

Feraḥdan kalmadı bir füls-i aḥmer
Velī ġamla tolu genc-i firāvān

Bu göñlüm taḫtınuñ sulṭānı sensin
Ne kim emr itse olur bende fermān

Gözüñ ḳaṣṣābı cāna ḳaṣd iderse
S̱evāba gire ide beni ḳurbān

Muḥibbī āh kim zülfüñ ġamından
Müşevveş-ḫāṭır olmışdur perīşān
NO-130a

2551. Mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün

Eger bū almayam bir dem vefā ol gülsitānumdan
Şu deñlü eyleyem bülbül helāk ola figānumdan

Çekerem ben ġamuñ bārın getürmeye aña ṭāḳat
Kosalar kūha bir şemme eger bār-ı girānumdan

Delindi ney gibi bagrum ölürsem iy kemān ebrū
Ṣadālar olısar ẓāhir benüm her üstüḫᵛānumdan

Dehānı ġonca gül ʿārıż teni nesrīn ḫaṭı sünbül
Ḫudā saklaya ol ḥüsni ḳażā-yı āsümānumdan

Muḥibbī saña bu devlet yiter bil āsitānında
Diye dilber ki ʿadd idüñ bunı kūy-ı segānumdan
NO-130a

2552. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Serv gibi salınup serv-i revānumdur gelen
Rām kılmışdur beni ārām-ı cānumdur gelen

Üstüḫᵛānum görinür ancak olup lāġar tenüm
Segleri agzına almış üstüḫᵛānumdur gelen

Ol leb-i şīrīn dehānından işidsem bir kelām
Tā ḳıyāmet ancak ol sözdür zebānumdur gelen

Dir vefā kılam baña ammā ki durmaz ʿahdine
Bilürem ol cevri çok nā-mihribānumdur gelen

Gökler olursa Muḥibbī tañ mıdur reng-i kebūd
Āteş-i dilden çıkan her dem duḫānumdur gelen
NO-130b

2553. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Ẓulme māyil cevri çok ʿāşıḳlara bī-dādsın
Māh-rūlar ögrenür senden cefā üstādsın

Ṭurra-i leylī saçın görüp dilā mecnūn olup
Lebleri şīrīnine cān virmede Ferhād'sın

Niçe yıldur eylemez bārān-ı dil te' s̱īr aña
Şöyle beñzer iy dil-i cānāne sen pūlādsın

Ol gül endāmuñ firākında yine iy ʿandelīb
Gīceler tā ṣubḥ olınca nāle vü feryadsın

Māl u cāha bakmaduñ dünyādan olduñ çün berī
Ġuṣṣa vü ġamdan Muḥibbī dāyimā āzādsın
NO-131a

2554. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Yok dehānından dilā fikri muḥāl itmeñ neden
Ya dönüp mūy-ı miyānından ḫayāl itmeñ neden

Yār düşmen şūm ṭāliʿ baḫt-ı devlet ser-nigūn
İy dil-i dīvāne esbāb-ı viṣāl itmeñ neden

Ṣūret-i cānān dilā āyīne-i dilde ʿayān
Var-iken saña ḫayāl-i ḫaṭṭ u ḫāl itmeñ neden

Çünki yok ḳaddi gibi serv ü yüzi gül gonca leb
Bāġbānā gül diküp serv-i nihāl itmeñ neden

Sūz-i Ḫüsrev var iken şiʿr içre her dem ḥāṣıluñ
İy Muḥibbī sen ḫayālāt-ı Kemāl itmeñ neden
NO-131a

2555. Mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün

Egerçi yañılup dilber geçe bir gün mezārumdan
Maḥabbet būyını ala benüm ḫāk-i ġubārumdan

Melāmet eyleme zāhid ko añma 'ār u nāmūsı
Düşelden 'ışḳa ben geçdüm vaḳār u i'tibārumdan

Egerçi kārlar bī-ḥad u el urdum 'ışḳ kārına
İlāhī eyleme maḥrūm ayırma beni kārumdan

Umardum iy kemān ebrū irişe sīneme tīrüñ
Beni sen nā-ümīd itdüñ bugün tīr ü kemānumdan

Muḥibbī 'ışḳ esrārın göñülde niçe setr itsün
Olur ẓāhir yanan āteş dilümde dūd-ı āhumdan
NO-131b

2556. Fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilün

İy lebi ġonca vü gül 'ārıż u şīrīn dehenān
İy boyı serv-i sehī sünbül sīmīn ẕeḳanān

Göricek gül yüzüñi ġāyet-ile şād oluram
Kalmaz gözde nem ü dilde ġam-ı bār-ı girān

Ḫār elinde göreli yine gülüñ dāmenini
Urdı āh u figān bülbül olup na'rā-zenān

Ol perīdür bilürem ādem ile üns idemez
Līk yanından anuñ ḫālī degül emr-i menān

Lāf urma çekerem bār-ı ġamı dime sakın
İy Muḥibbī kaldı 'āciz çekmede pīl-i tenān
NO-131b

2557. Fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilün

Dün ḫarābāta varup meygedede dürd-keşān
Gördüm her birisi her yañaya cür'a-feşān

Gel ṭaleb eyleme yāruñ ḫaberin kimseneden
Bī-nişāndur kim ola kim o saña vire nişān

Nükte-i ʿışḳı ne bilsün zāhid-i efsürde-dil
Sor aña taḳrīr kılsun nār-ı ʿışḳ-çeşān

At müjeñ tīrini durma çün katı yadur kaşuñ
Sīne ṣaḥrāsında kıldum anuñ içün dil nişān

İy Muḥibbī ʿışḳ eri nāmūs-ıla ʿārı n'ider
Evveli ʿışḳuñ budur kim terk ola nām u nişān
NO-132a

2558. Feʿilâtün feʿilâtün feʿilâtün feʿilün

İy ṣabā ger kūy-ı dilberde beni yād idesin
Umaram ki bu dil-i mecrūḥumı şād idesin

Hicr elinden dāda geldüm kapuña şāh-ı ḥüsün
Şevketüñ ola ziyāde baña ger dād idesin

Āsitān-ı Ḳaṣr-ı Şīrīn yapar-ısañ iy felek
Yig-durur sengini reng-i ḫūn-ı Ferhād idesin

Ġamzesi yāruñ geçer hīç nesne yok ḥāyil aña
Fā'ide itmez eger sīneñde pūlād idesin

İy Muḥibbī dāduñı gūş eylemez ol seng-dil
Niçeye dek nāle kılup āh-u feryād idesin
NO-132b

2559. Mefâʿîlün mefâʿîlün feʿûlün

Yüzüm ḫāk eyledüm ben rāh-ı ḫūbān
Umaram pā koya ol şāh-ı ḫūbān

Yüzi ḫurşīdinüñ nūrı katında
Degül rūşen çerāġ-ı māh-ı tābān

Münaḳḳaş eyledüm kanlu yaşumla
Ola tā sīne menzilgāh-ı ḫūbān

Benüm varum bu ancak baş u cāndur
Komışam çokdan anı rāh-ı ḫūbān

Muḥibbī bil anı ṭāḳat getürmez
Olıcak bir kişi hem-rāh-ı ḫūbān
NO-132b

2560. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Bāġ-ı ḥüsn içre güler gül gibi ḫurremsin bugün
Çeşm-i bed dūr ola senden ḫūb-ı ʿālemsin bugün

Beñzemez ḥüsnüñe hergiz senüñ [iy] ḥūr u melek
Dest-i ḳudret ḫalḳ kılmış nesl-i ādemsin bugün

Tīr-i ġamzeñ ger ir[er]se sīne-i mecrūḥuma
Rāḥat olup dil diye gel zaḫma merhemsin bugün

Şādmānsın ʿışḳ-ıla beñzer ġamuñ sulṭānısın
Bāde nūş it koma elden diyeler Cem'sin bugün

Kūy-ı dilberde Muḥibbī olalı yārān saña
İtler-ile ṣoḥbet-i ḫāṣ eyle hemdemsin bugün
NO-133a

2561. Feʿilâtün feʿilâtün feʿilün

Niçe bir ġamze çeke ḫançer-i kīn[2134]
Ya ide nergis-i mest ġāret-i dīn

Yüzüñ aç gül gibi görsün seni dil
Niçeye dek olasın ġonça-ṣıfat perde-nişīn

Her ne yirde ki ruḫuñ yādına göz yaşı dökem
Lāleler ile müzeyyen ola bu rūy-ı zemīn

Devlet-i vaṣla irişdüm diyüben ʿizze mi-şev
Ġam-ı hicrān-ı elem düşmeni çün duta kemīn

Yār eger aña Muḥibbī seni düşnām-ıla ger
Bundan evlā [ne] saʿādet saña olur mı hemīn
NO-133a

2562. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Cennet-i aʿlā içinde ḥūr dirler uşta sen
Bu meẕellet topragında mūr dirler uşta ben

İki ʿālem gün yüzüñden çün münevver görinür
Başdan ayaga görenler ḥūr dirler uşta sen

[2134] Gazelin ilk üç mısraından sonra vezin bir tefʿile fazladır.

Mest-i ʿışḳam olalıdan ʿaḳl-ıla dilden berī
Leblerüñ şevḳı ile mey-ḫōr dirler uşta ben

Bu leṭāfet bu ḫalāvet bu melāḥat cümlesi
Cemʿ olınmış bir yire maʿmūr dirler uşta sen

Gāhī cevrüñe cefā gāhī sitem gāhī elem
Kime virilmiş bular mecbūr dirler uşta ben

Bāġ ara gül gibi gülüp servi gibi salınan
Ṣād u ḫurrem dāyimā mesrūr dirler uşta sen

Ḫūn-ı dilden nūş ile hem bagrumı iden kebāb
İñleyen ġam meclisinde hemçü ṭanbūr uşta ben

Nīme iden çeşmüñüñ ḳaṣṣābıdur ʿāşıḳları
Komaz dāyimā sāṭūr dirler uşta sen

ʿIşḳ cāmını Muḥibbī çün ezel nūş ideli
Geh melāmet gāh mest maḫmūr dirler uşta ben
NO-133b

2563. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Gördüm iy dil seni maḥzūn ʿışḳ-ıla ġam-ḫurdesin
Sīneñ üzre daḫı dāġlar yakmış āzürdesin

Nāvek-i dilber eger gelürse itme ictināb
Çok zamāndur tīrine bu sīne siper-kerdesin

Çekmesün cellād çeşmüñ tīġ-ı ḫūn-ālūdını
Ḳaṣd-ıla baḥr içre iy dil çok zamāndur mürdesin

Key naḥīf oldum bulan bulur fiġānumdan beni
Dir ki iy bī-çāre sen ne gökdesin ne yirdesin

Yarın olmaya Muḥibbī dir-iseñ perdeñ küşād
Cehd idüp açma bugün dünyāda kimse perdesin
NO-134a

2564. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Elf iken ḳāmetüm ʿışḳa düşeliden oldı nūn
Dōstlar bir çāre eyleñ derdüme oldum zebūn

Bir ḳarār üzre degüldür günde biñ yüz gösterür
Dir-isem olmaz ʿaceb bu göñlüme būḳalemūn

Bezm-i ġamda näleme irmedi nāyuñ nālesi
Baña şimden girü āheng ide ancak erġanūn

Gerçi kim çokdur günāhum līk artuk raḥmetüñ
Çün yol azmış kullara sensin İlāhī reh-nümūn

ʿAdd olınmaz gerçi çokdur ʿışḳuñuñ dīvānesi
Ḫatm olındı bu Muḥibbī'de hemān ṭavr-ı cünūn
NO-134b

2565. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Güzelüñ kişverine dinse [de] sulṭān uşta sen
Kapusında cān u dilden bende-fermān uşta ben

Çeşmi āfet serv ḳāmet ʿişvesi çok dil-firīb
Al idüp bu göñlümi al ile alan uşta sen

Bilür iken yok vefāsı yine dil virmek nedür
Bu cihān içinde kim var ise nādān uşta ben

Nāz-ıla gül gibi gülüp ġonca-veş güftār ider
Seyr ider gülşende san serv-i ḫırāmān uşta sen

Nāle raʿd u āhum oldı başum üstinde ġamām
Dīdelerden kim döker āh-ıla bārān uşta ben

Saña niçe beñzedem başdan ayaga nūrsın
Ḥaḳ disün her kim göre ḫurşīd-i tābān uşta sen

Şiʿrümüñ her bir saṭırı mevc-i deryā olalı
Naẓmumuñ maʿnāsın iden dürr-i ġaltān uşta ben

Çünki olduñ bu güzeller ḫaylinüñ ser-ʿaskeri
ʿĀleme ḥükm eyle olduñ mīr-i mīrān uşta sen

Ṭarz-ı Ḫusrev'den degül ḫāric Muḥibbī sözleri
Dehr ara ger var-ısa bir daḫı Selmān uşta ben
NO-135a

2566. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Bir boyı serv-i sehī dildār dirler uşta sen
Pāyuña göz yaşını īs̱ār dirler uşta ben

Göñli katı biñ süʾāl itsem dönüp virmez cevāb
Ḥüsne ġırre bir sitemkār var dirler uşta sen

Çaglayup yaşum akar yāruñ cemālin görmege
Su gibi bir ʿāşıḳ-ı dīdār dirler uşta ben

Şīvesi çok mihri yok ammā ki diller almada
Bu cihān içinde kim mekkār dirler uşta sen

Olmış Mecnūnlayın leylī saçuñ āvāresi
Vādī-i ḥayretde bir bī-ʿār dirler uşta ben

Bir naẓarla uşbu göñlüm şehrini yagmalayup
Bir Muġal Çīn gözleri Tātār dirler uşta sen

Zülfüñe asıldı itmedi Muḥibbī āh u vāh
Kendi kendin eyleyen ber-dār dirler uşta ben
NO-135b

2567. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Şeh-perin cārūb ide Rūḥü'l-emīn
H̱āk-i pāyuña senüñ iy pāk-dīn

Gülde luṭf u servde var iʿtidāl
Cemʿ olupdur cümlesi sende hemīn

H̱āk-i pāyuñ efser ola başuma
Şādılıkdan basmayam pā ber-zemīn

Āh okın atsam idüp ḳaddüm kemān
Ḥāyil olmaya bu çarḫ-ı heftümīn

Pāyuña bu dīdeler īs̱ār içün
Dökdi gāh laʿl ü geh dürr-i s̱emīn

İtme buḫl ü kimseye kılma ḥased
Dir Nebī bir yirde olmaz kibr ü dīn

Dāyimā dilden Muḥīb lā-ḥavl oku
Mekr-i şeyṭāndan sakın olma emīn

Cürmi çok olsa günāhuñ ġam yime
Çünki oldur raḥmeten lil-ʿālemīn
NO-136a

2568. Feʿilâtün feʿilâtün feʿilâtün feʿilün

Herkesüñ sāġarını mey ile gül-reng idesin
Baña geldükçe sıyup sāġarumı seng idesin

Meclis-i ġamda nevā-sāz ola āheng-i semāʿ
Saña düşmez mi dil ol naġmeye āheng idesin

Niçe birden bu göñül şāne gibi pāralana
Şāne ile darayup ṭurrañı şeb-reng idesin

Ruḫuñı aç ki ḫacil ola görüp zülf-i siyāh
Leşker-i Rūm'[ı] çeküp memleketi zeng idesin

Tār idüp yaşuñ Muḥibbī eyledüñ çün al reng
Vaḳtidür şimden girü ḳāmetüñi çeng idesin
NO-136a

2569. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

ʿIşḳa düşüp bencileyin kimseler zār olmasun
Miḥnet ü derd ü belā ile giriftār olmasun

Ne benüm baḫtum uyanuk ne ḫo yāruñ raḥmı var
Bu benüm baḫtum gibi beñzer aña yār olmasun

Baña gönderme vefā vü mihrüñi gel iy ṣanem
Tek cefādan bu dilüm maḥrūm olup zār olmasun

Virmedi tā görmeyince luṭf bir ʿārif didi
Evvel alup dil sakın soñra sitemkār olmasun

Bu Muḥibbī uyumaz tā kim göre düşde seni
Ṣubḥ olınca gözlerüm tek kimse bī-dār olmasun
NO-242a

2570. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Sīnemi döndermezem ben nāvek-i dildārdan
Luṭf ile daḫı keremdür çün gele ol yārdan

Nāgehān ruḫsārını görse benüm bu gözlerüm
Ḥaşre dek kılsam naẓar toymaya ol dīdārdan

Ḥasretüñden kana döndi yaşum iy serv-i ḫırām
Akdı cūlar her yaña bu dīde-i ḫūn-bārdan

Sanma zāhid ʿışḳ eri pendüñle şāhından geçe
Hīç zaġan söziyle bülbül geçe mi gülzārdan

İy Muḥibbī sīm-i eşküm rūy-ı zerdüm var iken
Fāriġ olsam tañ mıdur ger dirhem ü dīnārdan
NO-242a

2571. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Cilve eyler bād-ıla öter o zülf-i ʿanberīn
Sanasın ṭāvūsdur gülşende ʿarż eyler perin

Gözi yaşlu bagrı başlu dāyim olur ʿışḳ eri
Gīceler tā ṣubḥ olınca durmaz eyler āh enīn

Kimisi noḳṭa dehāna kim miyāna kıl didi
Bilmedi sırr-ı dehān-ıla miyānı ḫurde-bīn

Ne ḳadar var ins ü cinn içinde meh-veş kamu
Sen Süleymān-ı zamānuñ bendesidür kemterīn

İy Muḥibbī kim ki gördi ol güzeller şāhını
Bārekallāh didi bu ḥüsne hezārān āferīn
NO-242b

2572. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Şerḥa şerḥa ideli ġamzeñ dili oldı zebūn
Dīdeler rāh eyleyüp durmaz akar san cūy-ı ḫūn

İy göñül başdan beni sen çıkarursın ʿāḳıbet
Bu ṭarīḳ-ı ʿışḳda olduñ baña çün reh-nümūn

Bir elif çekmiş idüm sīnemde derdüm bir diyü
Yanına bir dāġ yakdum oldugıyçün derdüm on

Uslanur dīvāneler dirler egerçi bend-ile
Bend-i zülfinden ʿaceb bende neden artar cünūn

Çeşmi māhirdür geçer zülfiyle diller almada
Çeşmi sāḥirdür diyen zülfinde de vardur füsūn

Yüze güler sakın aldanma cihānuñ alına
Ḫāk ider āḫir seni şimdi ider gerçi oyun

İy Muḥibbī korkaram ki ʿışḳumı fāş eyleye
Gelür oldı bu zebānuma benüm derd-i derūn
NO-242b

2573. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Gīceler tā ṣubḥ olınca tañ mı eylersem enīn
ʿIşḳ bed-ḫū yār ẓālim çarḫ nā-sāz incebīn

Her kaçan āh eyleyüp añsam firāḳuñ aglasam
Āhum eflāki yaka ġarḳ ola yaşuma zemīn

Baña sor ʿışḳuñ rumūzın saña taḳrīr eyleyem
Sorma Mecnūn'a ol olmışdur hemān ṣaḥrā-nişīn

Māh-rūlar arasında kim ki göre sen mehi
Diye taḥsīn bu ne ḥüsn olur hezārān āferīn

İy Muḥibbī būy-ı zülfini iletse ger ṣabā
Nāfesini döke yire reşk ile āhū-yı Çīn
NO-243a

2574. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Niçeye dek gitmeye sīneñde tura kibr ü kīn
Böyle iken ben müselmānam diyü[2135] itme yemīn

Bu ne ʿibret bu ne ḥikmetdür ʿaḳıllar çāk olur
Gīce vü gündüz semāʿ eyler bu çarḫ-ı heftümīn

Evvel elüñ[i] dutar soñradan pāy-māl ider
Sakın aldanma bu dehrüñ ālına olma emīn

Her kimüñ ki dīni var ẓāhirdür anuñ kīni yok
Zīrā bir yirde dimişler cemʿ olmaz kibr ü dīn

Saña yitmez mi Muḥibbī egnüñe jende palās
Ziynet idüp niçeye dek idesin kendüñi zeyn
NO-243b

[2135] diyü: met.: diyü gel

2575. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

İy ṣabā ger yār kūyında beni yād idesin
Derd ü ġamdan kurtarup bu göñlümi şād idesin

Dest-i hicrāndan şikāyet idem iy sulṭān-ı ḥüsn
Şevketüñ efzūn ola vaṣluñla ger dād idesin

Ġamze tīz geçe virmeye bir laḥẓa amān
Sīneñi karşusına ger seng ü pūlād idesin

Ḳaṣr-ı şīrīnüñ bināsına koyalar zeyn içün
İy felek her seng[i] kim sen çün Ferhād idesin

İy Muḥibbī her kaçan yād idesin gül ruḫların
Gīceler bülbülleyin tā ṣubḥ feryād idesin
NO-243b

2576. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Bilmedüm seni kimüñ cānānısın
Bu ḳadar var derdümüñ dermānısın

Āsitanuñda senüñ biz kullaruz
Līk sen bu ʿālemüñ sulṭānısın

Gülşen-i ḥüsninde iy dil tā seḥer
İñiler bir bülbül-i nālānısın

Genc-i ḥüsn üzre sen iy zülf-i siyāh
Ḥıfẓ içün anı meger s̱uʿbānısın

İy Muḥib aḥsent in ṭarz-ı ġazel
Şimdiki ʿāṣruñ bugün Ḥassān'ısın
NO-244a

2577. Feʿilâtün feʿilâtün feʿilâtün feʿilün

Vaḳt olmadı mı iy şūḫ beni yād idesin
Ġuṣṣadan kurtaruban vaṣluñ ile şād idesin

Gāh gül yüzüñ ile ʿarż idüp ʿanber saçuñı
Gāh iy serv-i sehī şīve-i şimşād idesin

Çünki feryādunı[2136] gūş eylemedi ol gül-i bū
Niçe bir bülbül-i dil-ḫaste feryād idesin

Ger ġulāmuñ isem iy ġam baña luṭf eyleyüben
Başuña ṣadḳa kılup çevrü kul āzād idesin

Bu Muḥibbī dilemez mihr ü vefāñı güzelüm
Rāżıyam beni cefā vü cevrüñle yād[2137] idesin
NO-244a

2578. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Ben hemān cān virmedüm ol şūḫ-ı şehr-āşūb içün
Niçeler cān virdiler ʿālemde rūy-ı ḫūb içün

Diller[i] itdüñ şikest çek esb-i nāz ile ʿinān
Şarṭ degül ardınca gitmek leşkeri maġlūb içün

Derd-i dil aḥvālini gel nāmeye derc eyleme
Kalmaya ṭāḳat bilürsin ḥāmil-i mektūb içün

İy seḥer yili gel eyle mülk-i Kenʿān'dan güẕer
Yūsuf'uñ pīrāhenin būyın götür Yaʿḳūb içün

Gözlerüm saḳḳāsı sular ḫāk-i pāy-ı dilberi
Bu Muḥibbī eyledi müjgānını cārub içün
NO-244b

2579. Müstefʿilün müstefʿilün müstefʿilün müstefʿilün

Ḫūbān hezārāndur hezār birdür hemān maḳṣud-ı men
Ṣad pāre olsam tīġ-ıla gelür bu dilden yā suḫen

Gülşende gör sulṭān-ı gül ezhārını cemʿ eylemiş
Sen ara yirde olmasañ bulmaz şeref ṣaḥn-ı çemen

Kesdükçe tagı ʿışḳ-ıla yire dökilen eşk-ile
Yāḳūt-ı laʿle döndürür her yaña seng-i kūhken

Deşt-i ġamuñ arslanı dir gören bu rūy-ı zerdümi
Kūh-ı belā kaplanına döneli dāġ-ıla bu ten

[2136] feryāduñı: met.: nāleñi
[2137] yād: met.: eger yād

Gūş it Muḥibbī şiʿrini eşʿār-ı ġayra bakma gel
Bülbül ṣadāsı var iken ḥācet degül ṣavt-ı zaġan
NO-244b

2580. Mefʿûlü mefâʿîlü mefâʿîlü feʿûlün

Zülfine diñüz cevr ü cefā vü sitem itsün
Sāḥir gözi de fitne vü āşūb-ı hemm itsün

Sulṭān-ı ġama göz yaşı çün leşker olupdur
Baş üzre çeküp āhını zerrīn ʿalem itsün

ʿIşḳ dāġını her kim ki yaka sīnesi üzre
Her laḥẓada her demde gözin tolı nem itsün

Ben ʿāşıḳınuñ ḳatline ister bahāne yār
Cān-ıla anı sevdügümi müttehem itsün

Yār ide naẓar ḫūn-ı ciger ile Muḥibbī
Çeşmüñe de sīneyi levḥ-i raḳam itsün
NO-245a

2581. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Bilmedüm seni kime cānānsın
Līk bu derdümüñ dermānısın

İçmek ile kanmadı ḫūnī gözüñ
Kanumı iç ola bir zaḳānsın

Kaʿbe-i kūyına vardum cān-ıla
Bilmedüm iy dil ki anuñ ḳurbānısın

Pādişāhdur emrini eyle ḳabūl
Kapusında bende-i fermānısın

Gel raḳībā yārı iḍlāl eyleme
Bu cihānuñ çünki sen şeyṭānısın

Vaṣl umarsın ol şeh ü sen bir gedā
Ṭavr-ı ʿaḳıldan meger dīvānesin

ʿÖmri gel yok yirlere ḫarc eyleme
Bir beş on gün ʿālemüñ mihmānısın

Niçe serler her gün eylersin ġıdā
İy ʿacūz dünyā meger serḫānısın

Genc-i vaṣlı ġayr yirde arama
Sende ara iy göñül vīrānesin

Bāl ü per yaksañ Muḥib olmaz ʿaceb
Şemʿ-i ḥüsn-i yāra çün pervānesin
NO-245b

2582. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Ḥamdülillāh leblerüñ ẕikriyle ḫoş ḥālam bugün
Ḫaṭṭuñuñ fikr[i] ile ġāyetde pā-mālam bugün

Didügüm rāhat olam aldanmayam dünyā saña
Didi dünyā niçeleri aldayan Zāl'am bugün

Kāf-ı istiġnā maḳāmum oldı [bak] ʿAnḳā gibi
Tuʿmesinden bu cihānuñ fāriġü'l-bālam bugün

Eşk-i çeşmüm noḳṭa dökdi yine sīnem levḥine
Kāyinātuñ ḥālini bilmekde remmālam bugün

Ḳāniʿem bir loḳmaya dünyā naʿīminden n'olur
Rāżıyam bir ḫırḳaya dimem ki bī-ṣālam bugün

İsm ü resminden tırāş olmış Muḥibbī ʿālemüñ
Tekyesinde Ḫālıḳ'uñ şūrīde ābdālam bugün
NO-269b

2583. Mefʿûlü mefâʿîlü mefâʿîlü fâʿilün

Sanmañ ki beni cānumı cānāna virmezin
Ben bir kulam varumı sulṭāna virmezin

Kaşuñ hilāl olalı bakmaz hilāle dil
Gül ruḫlaruñı ḫurşīd-i raḫşāna virmezin

Sürme ideyin gözlerüme iy ṣabā getür
Ḫāk-i derini küḥl-i Ṣıfāhān'a virmezin

Laʿl-i lebüñe kim bahā dünyā ḫarācıdur
Ḥaḳḳā ben anı mülk-i Bedaḫşān'a virmezin

Baña yiter āhum-ıla gözlerüm yaşı
Birin zemīne birin de āsümāna virmezin

Buldı Muḥibbī çünki işigüñ gedālıgın
Īrān'a degül bel bile Tūrān'a virmezin
NO-269b

2584. Fâʿilâtün fâʿilâtün fâʿilâtün fâʿilün

ʿĀrıżuñ üzre kazıt ḫaṭṭuñ koma iy nāzenīn
Ḥaḳ dimişler cemʿ olmaz bir yire küfr-ile dīn

Gülşen-i ḥüsnüñe karşu eylesem āh u fiġān
Nāleme āheng içün bülbüller eylerler enīn

Gösterüp ruḫsāruñı dehri gülistān eyledüñ
Āb-ı rūyuña senüñ yāra hezārān āferīn

Çeşmüñi gönder ilerü diller alsun tīġ-ıla
Perçemüñi ko ḳafāda kākülüñ olsun kemīn

Niçe gül niçe benefşe bunca türlü lāleler
Gör niçe ḫalḳ eylemiş bunları Rabbü'l-ʿālemīn

Degme kes fehm eylemez şiʿr-i ḥaḳīḳī lezzetin
Ẕevḳına irmez bunuñ illā ki ʿaḳl-ı ḫurde-bīn

Saña tapşurdı Muḥibbī göñlini iy nūr-ı Ḥaḳ
Enbiyālar serverisin aduñ olmışdur Emīn
NO-270a

2585. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Bilmezem ḥūrī misin yāḫū melek iy nāzenīn
Kim göre nūr-ı cemālüñ kendüden gider hemīn

Ger cefā sengini yagdursañ gökden rāżıyam
Her ne kim gökden yaga lā-büd ḳabūl eyler zemīn

Tāc u ḫırḳañ rehn iderdüñ zāhidā ḫumḫāneye
Bāde ile añlasañ mey-ḫorlaruñ sen ʿālemin

Ḫāk-i pāyuñda olam kemter gedā baña yiter
N'eylerem dārāt u ḥaşmet ya olam faġfūr-ı Çīn

Baḥr-ı dilden dürler iẓhār eyledüñ deryā-mis̱āl
Ol sebebden didiler her beytüñe dürr-i s̱emīn

H̱āline müşg zülfine diyen Muḥibbī ʿanberīn
Beñzedüp billūr-ı cisme dise tañ mı yāsemīn
NO-270b

2586. Müstefʿilün müstefʿilün müstefʿilün müstefʿilün

Sen cān-ı pāksin iy ṣanem ne āb ü ḫāk iy nāzenīn
Dirsem saña itme ʿaceb rūḥī fedāk iy nāzenīn

ʿUşşāḳ görmez rūyuñı līkin alurlar būyuñı
Bulurlar elbet kūyuñı ṣad cān-ı pāk iy nāzenīn

Geldüñ çemen seyrānıña güller naẓar kılur kamu
Ol demde cümle itdiler cāmeyi çāk iy nāzenīn

ʿIşḳ-ıla gerçi yāruñam ġamla velī bīmāruñam
Ger diyesin ġam-ḫ̮āruñam ġamdan ne bāk iy nāzenīn

Görse Muḥibbī yüzüñi ırmaya andan gözini
Farḳına anuñ dutsalar tīġ-ı helāk iy nāzenīn
NO-270b

2587. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

ʿĀm iken ḫurşīd-veş luṭfuñ cihāna nūrdan
Saklanursın[2138] yā nedendür bu dil-i mehcūrdan

Gün yüzüñden ayru sorsañ ḥālümi iy māh-rū
Tīredür bu gündüzüm bil ki şeb-i deycūrdan

Gönderürsin baña cevr aġyāra mihrüñ toḫmını
Bilür iken ḥāṣıl olmaz nesne ḫāk-i şūrdan

Katı yadur kaşlarına kimsene el sunmasun
Ḥāṣıl olmaz ḥāṣılı ancak taʿabdur zūrdan

Ol hümā yüksek uçarsa iderem bir gün şikār
Himmetüm bāzı benüm alçak degül ṣunġūrdan

[2138] saklanursın: sakınursın T

Sakın āh itme[2139] Muḥibbī ʿālemi anı yakar
Şuʿleler kim ẓāhir olur sīne-i tennūrdan
BY-95b, S1-146a, H1-115b, T-163b

2588. Mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün

Maḥabbet būyını ummañ cihānuñ gülsitānından
Dimişler meyve-i miḥnet yiyenler būsitānından

Eger cān terkin eylersem taʿaccüb eyleme zāhid
Şu kim ṣıdḳ-ıla ʿāşıḳdur elin yur kendü kanından

Olupdur sīnemüñ ġārı ki āteş saçar ejderdür
Ḥaẕer eyler gelüp ʿAnḳā anuñ geçmege yanından

Sakın aldanma bu dünyā çü miḥnet şāhbāzıdur
Niçe senüñ gibi yavrı uçurdı āşiyānından

Ser-i kūyuñda ʿışḳuñla Muḥibbī ḫāk-i rāh olsa
Vefā būyı gele her dem çürimiş üstüḫ̆ānından
BY-96a

2589. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Bend kıldum boynumı çün zülf-i cānān ile ben
Tā ölince kapusında kul olam cān ile ben

Baña nā-mihr olduguñ mihr itmeden rāciḥ gelür
Derd-ile ḫ̆ōş olmışam nā-ḫ̆ōş dermān ile ben

Elde dutam komayam dāmānuñı maḥşer güni
Vardugumda ḥażrete çāk-i girībān ile ben

Sırr-ı ʿışḳuñ saklar iken sīnede cānum gibi
Ẓāhir itdüm ʿāleme bu āh u efġān ile ben

Yazdı ḫaṭṭuñ nāme-i ḥüsne kaşuñ ṭuġrā çeker
ʿĀleme ḥükm ide dirdüm uşbu fermān ile ben

Kaʿbe'dür kūyuñ nigārā eyledüm çünki ṭavāf
Cān u dilden gelmişem olmaga ḳurbān ile ben

İy Muḥibbī gül ruḫ̆ın yād eylesem bülbül gibi
İñlerem tā ṣubḥ olınca āh u efġān ile ben
BY-96a, S1-156b, H1-123b, T-174a

[2139] āh itme: aldanma T

2590. Mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün

Bugün çün ḥırmen-i gülsin nigārā āhdan sakın
İşitmedüñ mi gülşende yil aldugın gül evrāḳın

ʿAceb mi kişver-i göñlüm ḫarāba varsa gün günden
Niçe kez eyledi eyler aña ġam leşkeri akın

Süzüp çeşmüñi öldürdüñ yine kūyuñda ʿuşşāḳı
Dokınsun destüñe bārī kanından al kına yakın

Ḫudā'nuñ ṣunʿını ẓāhir muʿayyen görmek isterseñ
Muḳābil eyle rūyuña ele al āyīne bakın

Muḥibbī sözleri yigdür bugün çün dürr ü gevherden
Nigārā gūşvār idüp kulaguña anı dakın
BY-96b, S1-139a, H1-110b, T-156b

2591. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Yazmaga dildāra bu derd-i dilümüñ nāmesin
Göz karasın ḥall idüp müjgāndan atdum ḫāmesin

Çün ḫarābāt ehliyem itdüm melāmet iḫtiyār
Rind olan ger cāme rehn itse ʿaceb mi cāmesin

Başuma üşti fiġānum işidüp ʿālem benüm
Göreler hicrān eger bāḳī kıla hengāmesin

ʿIşḳ ʿilmi çünki tekmīle irişdi aʿlemem
Baña şimden girü añmañ ʿālemüñ ʿallāmesin

Ehl-i ʿışḳuñ derd-ile ola ḳalem-veş bagrı çāk
Bu Muḥibbī'nüñ okurlarsa maḥabbet-nāmesin
BY-97a

2592. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Kūy-ı dilberden cüdā düşdüm katı āvāreyin
Bir yirüm yok ġayrı andan daḫı kanda varayın

Bir yaña cevr-i ḥabīb [ü] bir yaña ḳahr-ı raḳīb
Bulmadum bu iki derde çāreyi bī-çāreyin

Dilde olan derd ü miḥnet küllī olsun āşikār
İy cefā-ḫū vaḳt olupdur sīnemi ben yarayın

Āh kılsam derd-ile her yaña bir pārem düşer
Tīġ-ı ġamla şerḥa şerḥa bagrı pāre pāreyin

Kār idüpdür cānuma ḥasret Muḥibbī bilmezem
Kimden olur derdüme dermān kime yalvarayın
BY-97b

2593. Fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilün

Ḫᵛāb içinde görmiş oldum nāgehān ol yārı ben
Niçe yıllar ḫᵛāb görmem kuluñuzam zār[ī] ben

İy ṭabīb-i dil didüm 'ışḳuñla ġāyet ḫastayam
Didi öldürmekden özge bilmezem[2140] tīmārı ben

Şöyle bed-nām olmışam Mecnūn benden 'ār ider
'Işḳ ara dir görmedüm buncılayın bī-'ārı ben

Ḫırḳamı ālūde-mey kılsam beni 'ayb eylemeñ
Bir ḳadeḥ mey rehnine göndermişem destārı ben

Şöyle ḥayrānam Muḥibbī bilmezem hīç kendümi
Tekye-i 'ışḳ cür'a-dānından yiyüp esrārı ben
BY-98a, S1-154a, H1-121b, T-171b

2594. Fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilün

'İyş ü 'işret itmeden bugün dilā ger geçesin
Yarın anda umaram kevs̱er şarābın içesin

İctināb eyle sakın şerr itme fikrüñ ḫayr ola
'Aḳl virdi Ḥaḳ saña akı karadan seçesin

Bundan evvel cidd ü cehd eyle saña bir ḫāne yap
Kūs-ı rıḥlet çalınur nāgāh bundan göçesin

Bulmadum bir yār-ı hem-dem kim ola 'ahdi bütün
Niçe yıllar aradum gezdüm cihānuñ kūçesin

Cev eküp umar mısın kim ola gendüm ḥāṣıluñ
İy Muḥibbī her ne kim ekdüñse anı biçesin
BY-98a, S1-154b, H1-122a, T-172a

[2140] bilmezem: bulmadum S1, H1, T

2595. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Ceng iderse cān u dil olmaz ʿaceb sen ḫūb içün
Olıgelmişdür cidāl olur ezel maḥbūb içün

Dōstlar bir būsesin aldum dil ü cān naḳdine
Varumı virdüm kamu ol tuḫfe-i merġūb içün

İşigüñ pāk itmege saḳḳā-yı çeşmüm her seḥer
Su sepüp bir deste baglar kirpügi cārūb içün

ʿAḳlı yok dīvāne dil bilmezse ḳuyuñ ḫiẕmetin
Dōstum ʿayb eyleme teklīf yok meczūb içün

Gözlerüm yaşıyla taḥrīr eylesem aḥvālümi
Zerd-i rūyum rīġ ider topragın ol mektūb içün

Çeşmi tīġ almış ele bu nātüvānuñ ḳaṣdına
Yig degül mi raḥm ide ġālib olan maġlūb içün

Her kaçan görse Muḥibbī zülfinüñ çevgānını
Cān u dilden başını meydāna iltür top içün
BY-98b

2596. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

İy göñül sevdā-yı ʿışḳıyla anuñ efgendesin
Pādişāh-ı dehrsin maʿnīde ammā bendesin[2141]

Ḫāk-i pāyine yüzüñ sürdükde cānuñ virmedüñ
İy dil-i şūrīde ol günden berü şermendesin

Āh idüp bu gözlerüm yaşını bārān itmesem
Görmez idüm ol gül-i nev-restenüñ ben ḫandesin

Bir ḫaṭā ile didüñ zülfine anuñ müşg-i Çīn
Daḫı ol demden dilā ḫacletde hem şermendesin

Bir naẓar kılsañ Muḥibbī maḥv olursın sen hemān
Bir gören bir daḫı görmez çehre-i ferḫundesin[2142]
Ü3-184b, BY-100b

[2141] Bu gazel BY'de ve S1'de, bir sonraki gazelle karma yapılarak yedi beyitlik tek şiir hâline getirilmiş olup şiirin son üç beyti BY'den, ilk iki beyti de Ü3'ten tamamlanmıştır.

[2142] ferḫundesin: efgendesin Ü3

2597. Fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilün

Niçe yıllardur yatur kūyında añmaz bendesin
Pādişāh-ı dehr añmazsa ne tañ efgendesin[2143]

Yakar idüm bāl ü per pervāne gibi nāra ben
Görse idüm şem'-i ḥüsnin 'āriż-ı tābendesin

Deyre vardum bulımadum mescidi geşt eyledüm
Bilmedüm cānā seni bunda mı yāḫūd[2144] andasın

İtlerüñ karşu gelür kūyuña varsam çagrışup
Dirler iy yār-ı ḳadīmī şimdiye dek kandasın

Bu Muḥibbī cān virüp kūyında hīç bilinmedi
Pādişāh-ı dehr añmazsa 'aceb mi bendesin[2145]
Ü3-184b, BY-100b, S1-132a, H1-105a

2598. Fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilün

Bilmedüm şekker midür la'lüñ vü yāḫūd engübīn
Ẓāhir olurdı baña görsem anı 'ayne'l-yaḳīn

Gözleri dil almaga almış eline ok u ya
Perçemi durmış kafada ya'ni dutmışdur kemīn

'Āşıḳ iseñ yan cemāli şem'ine pervāne-veş
'Āşıḳa lāyıḳ-durur bülbül gibi itmek enīn

Eyleseñ cevr ü cefālar yüzümi döndermezem
Her ne kim gökden yagar anı ḳabūl eyler zemīn

'Ālemi gezdi Muḥibbī bulmadı ehl-i vefā
Kimsesi yok senden artuk yā İlāhe'l-'ālemīn
BY-100b, S1-136b, H1-108b, T-154a

2143 Bu şiir BY'de bir önceki gazelle karma yapılarak yedi beyitlik tek bir gazel hâlinde karşımıza çıkmaktadır.

2144 yāhūd: yoḫsa T

2145 Bu beyit Ü3'ten alınmıştır. Beyit BY, S1, H1 ve T'de ise:
Bir naẓar kılsañ Muḥibbī maḥv olur ol dem hemān
Bir gören bir daḫı görmez çehre-i efgendesin
şeklindedir.

2599. Mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün

Elüñden ne gelür iy dil ḫayāl-i yār-ıla eglen
İdüp feryād bülbül-veş fiġān u zār-ıla eglen

Cemāli şem'in añdukça bu çeşmüm maḥv olur küllī
Çü sen pervānesin iy dil dutuşup nār-ıla eglen

Bulınmaz vaṣla çün çāre kalup hicr içre bī-çāre
Olup 'ālemde āvāre dil-i nāçār-ıla eglen

Lebüñ dārü'ş-şifāsında yatur 'āşıḳlaruñ ḫasta
Ṭābīb-i dilsin iy dilber idüp tīmār-ıla eglen

Muḥibbī naḳd-i cān iltüp dile bir būse la'linden
Ḳabūl itmezse de bārī birez bāzār-ıla eglen
BY-101b, S1-154a, S2-116b, H1-121b, T-171b

2600. Fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilün

Baña göstermez yüzin gerçi ki ol sīmīn beden
Eksük itmez gönderür dāyim velī derd ü miḥen

Gāh cismüm meskeni kūh-ı belāhā-yı firāḳ
Kūh-ı ġam mihmānıyam oldur baña beytü'l-ḥazen[2146]

Fikr-i şīrīn leblerüñ kūh-ı tenüm kāh eyledi
Ḫusrevā ben çekdügümi çekmemişdür kūh-ken

Ḥasretiyle düşeli kūh-ı belā ṣaḥrāsına
Eşk-i çeşmüm gāh baḥr olur gehī dürr-i 'Aden

Geldi ḫaṭṭuñ yok-durur şimden girü baña ḥayāt
Āh ölsün mi ecelsüz cān-ıla seni seven

'Işḳ yayı katı yadur degme kes el urmasun
Sor baña çekmez anı ger Zāl u Rüstem pīlten[2147]

İy Muḥibbī şi'rümüñ ma'nāsını fehm eylemez
Virmesem nādān eline tañ mı bu dīvānı ben[2148]
Ü3-185a, BY-101b, S1-132a, H1-105a, T-149b

[2146] 2 ve 4. beyitler S1, H1 ve T'de yoktur.
[2147] Bu beyit S1, H1 ve T'den alınmıştır.
[2148] Bu beyit Ü3, S1, H1, T'de:
İy Muḥibbī zārılıgum işidüp dilber dimiş
Eksük itme nāle kıl iy bülbül-i gūyā-yı men
şeklindedir.

2601. Mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün

Yiter bu rūze-i hicrān yüzüñ göster ki ʿīd olsun
Şeb-i tīrüm olup rūşen şehā baḫtum saʿīd olsun

Egerçi zülfüñi kesdüñ kesildi ʿömri ʿuşşāḳuñ
Dilegüm[2149] bu-durur Ḥaḳ'dan senüñ ʿömrüñ mezīd olsun

Benüm çok sevdügüm cām-ı lebüñdan būse iḥsān it
Olup cān şād u dil ḫandān göñülden ġam baʿīd olsun

Yakalum dāğları yir yir bu cism-i nā-tüvān üzre
Temāşā itmege ḥüsnüñ niçe dīde bedīd[2150] olsun

Cihān mülkine şāh olmak gerekmez baña ʿālemde
Muḥibbī kapuña ḫizmet ider kemter ʿabīd olsun
Ü3-182bk-186ak, BY-102a, S1-126a, H1-100b, T-14b

2602. Fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilün

Aradum varlıkla hergiz görmedüm ol yārı ben
Varlıgı terk itmeyince bulmadum dildārı ben

İrmedi maḳṣūda dil arturmayınca nālesin
Şemʿ gibi yanmayınca görmedüm envārı ben

Ser-te-ser sermāye-i sūd u ziyāndan geçmişem
Çārsū-yı ʿışḳ içinde ideli bāzārı ben

Çün baña derdüñ[2151] devādur çek elüñ benden ṭabīb
Ölür isem itmeyem bu derdüme tīmārı ben[2152]

Zāhidā olsun mübārek saña bu ḥūr u behişt
ʿĀşıḳam maṭlūb idindüm cān-ıla dīdārı ben

Bende imiş yār bilmezdüm Muḥibbī ḥayf kim
Her yaña bilmezligümden arar idüm yārı ben

Olma iy dil añuban ʿiṣyānuñı sen nā-ümīd
Umaram ʿafv ide cürmüm añaram Ġaffār'ı ben
Ü3-183a, BY-102b, S1-129a, H1-103a, T-146b

[2149] dilegüm: ve līkin T
[2150] niçe dīde bedīd: baña her biri dīd Ü3, BY
[2151] derdüñ: her dem S1, H1, T
[2152] Bu beyit Ü3'te yoktur.

2603. Fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilün

Bildiler 'āşıḳlıgum sīnemde olan oddan
Zīra āteş ẓāhir olur kanda yansa[2153] dūddan

Naḳd-i cān-ıla bulınur bil maḥabbet cevheri
'Işḳ bāzārında geç sen de ziyān u sūddan

Bu günüñ ferdāya sayma[2154] żāyi' itme 'ömrüñi
Dir bu sözi çok işitdüm çeng ü nāy u 'ūddan

İy büt-i Çīnüm bugün sen ḥüsn-ile Ayāz iseñ
Eksügüm yokdur benüm de 'ışḳ-ıla Maḥmūd'dan

Zāhidā kendüñ görüp her bir kese ṭa'n eyleme
Örnek al kendini görüp ṣūret-i merdūddan[2155]

Bilürem çokdur günāhum başdan aşmışdur velī
Kesmezem līk ümīẕüm raḥmet-i Ma'būd'dan

Bu Muḥibbī cān u dilden irmedi maḳṣūdına
Çekmeyince destini her būd u her nā-būddan
Ü3-183b, BY-103a, S1-130a, H1-103b, T-147b

2604. Fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilün

Yāra dil gönder nihānī anı cānuñ duymasun
Ḥālüñi taḳrīr eyle kim zebānuñ duymasun

Yan yakıl bir 'użv 'użvuñdan ḫaberdār olmaya
Ḫūn-ı dil aksun bu çeşm-i ḫūn-feşānuñ duymasun[2156]

Taş işigin ṣubḥ olınca niçe yıl bālīn idüp[2157]
Ney gibi iñle velī kimse fiġānuñ duymasun

Şöyle yan kim nār-ı 'ışḳ-ıla vücūduñdan eser
Kalmasun bir kes senüñ nām u nişānuñ duymasun

Ol kemān ebrū ṣıfat[2158] gönderse tīr-i ġamzesin
Sīneden geçsün velī bagruñda kanuñ duymasun[2159]

[2153] yansa: ise Ü3, S1, H1, T
[2154] sayma: salma S1, H1, T
[2155] 5 ve 6. beyitler Ü3'te yoktur.
[2156] Bu beyit H1'de yoktur.
[2157] idüp: idin T
[2158] ṣıfat: güzel S1, H1, T
[2159] Bu beyit Ü3'te yoktur.

Ḫāk-i pāyuñda yüzin sürsün yire ‘āşıḳlaruñ
Yürüsün sāyeñ gibi serv-i revānuñ duymasun

İy Muḥibbī sırruñı ketm eyle iẓhār eyleme
Şöyle sakla anı cān-ı nā-tüvānuñ duymasun
Ü3-183a, BY-103a, S1-129b, H1-103a, T-147a

2605. Mefâ‘îlün mefâ‘îlün mefâ‘îlün mefâ‘îlün

Egerçi ẓāhirā baksañ bugün ṣāḥib-külāham ben
Velīkin kūy-ı ‘ışḳ içre bir avuç ḫāk-i rāham ben

Günāh ise gice gündüz şehā ‘ışḳuñla āh itmek
Beni ḳatl eylegil sorma ki başdan pür-günāham ben

Düşelden ‘ışḳa tagıtdum ser-ā-ser ḫırmen-i ‘aḳlı[2160]
Hevā-yı āh-ıla eyler semā‘ bir berg-i kāham[2161] ben

Boyuña serv ü ḫaddüñe yañılup gül didüm cānā
Bu sözden niçe yıllardur yanuñda ‘öẕr-ḫ̌āham ben

Livā-yı āhı kaldurdum Muḥibbī şāh-ı ‘ışḳ oldum
Vezīrüm ġam olup eşkümle yürür bir sipāham ben
Ü3-182b, BY-104a, S1-125a, H1-100a, T-142b

2606. Fâ‘ilâtun fâ‘ilâtun fâ‘ilâtun fâ‘ilün

La‘l-i nābuñ var iken ‘āşıḳ zülāli n’eylesün
Mū miyānuñ fikr iden[2162] özge ḫayāli n’eylesün

Şöyle mūnis oldu hicrüñle senüñ bu ḫasta dil
İstemez bir dem cüdā olmak viṣāli n’eylesün

Cān u dilden geçerem cānā cemālüñ göricek[2163]
Yanıcak pervāne şem‘a perr ü bāli n’eylesün

Öykinürmiş yüzüñe gün alnuña cānā ḳamer
Bilmediler ḥaddini gelür zevāli n’eylesün

Ġam şebinde zülfüñ efkārı bizüm eglencemüz
Böyle geçer ehl-i ‘ışḳuñ māh u sālı n’eylesün

[2160] ‘aḳlı: ‘ömri S1, H1, T
[2161] berg-i kāham: pür günāham Ü3
[2162] fikr iden: var-iken S1, H1, T
[2163] göricek: var-iken S1, H1, T

Uşbu dehrüñ nev-ʿarūs-ı ḥüsnine alınmaya
Bakıcak ʿālī naẓar bir köhne Zāl'ı n'eylesün

ʿIşḳdan özge ʿāşıḳa yokdur Muḥibbī çün kemāl
ʿĀşıḳ olan ʿışḳdan özge kemāli n'eylesün
BY-104a, S1-126b, H1-101a, T-144a

2607. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Gül yüzüñ devrinde göñlüm gülʿiẕārı n'eylesün
Kılmayup bülbül gibi yā āh u zārı n'eylesün

Sırr-ı ʿışḳ[ı] āşikār itsem beni ʿayb eylemeñ
Niçeye dek saklaya sīne şerārı n'eylesün

Gözlerüm gevherlerini pāyuña iy serv-ḳad
İtmeyince yoluña anı ıs̱ārı n'eylesün

ʿAndelībüñ geçse ʿömri zār-ıla olmaz ʿaceb
Eksük olmaz çün gülüñ yanında ḫārı n'eylesün

Mest olur gerçi lebüñ ẕikriyle gelür cāna şevḳ
Ḫaṭṭuñı fikr eyleyüp yir dil ġubārı n'eylesün

İtlerüñle hem-dem olmak iftiḫārumdur benüm
Bu Muḥibbī bundan özge iftiḫārı n'eylesün
BY-104b

2608. Mefâʿîlün mefâʿîlün feʿûlün

Nigārā himmetüñ hep nāza olsun
Gül-i rūyuñ hemīşe tāze olsun

Kitāb-ı ḥüsne ḫaṭ yazsun ḥavāşī
Dü zülfeynüñ aña şīrāze olsun

Dögilsün hem çü def karşuñda sīnem
Göñül ney gibi ḫoş-āvāze olsun

Dilā bir būsesin şeyʿu'llāh eyle
Eger virmezse de dervāze olsun

Muḥibbī dīdeden bārān-ı eşki
Döker gülzār-ı ḥüsnüñ tāze olsun
BY-104b

2609. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Beni yaratmış belā vü miḥnet içün Yaradan
Ehl-i ʿışḳ oldum anuñçün kaçmazam ben yaradan

Şāh-ı ġam gelmek dilerse uşbu göñlüm şehrine
Nesi var kosun nizāʿı ʿaḳl çıksun aradan

Çāre ister leblerüñ dārü'ş-şifāsından göñül
Dil ṭabīb[i]sin devāñı kesme ol bī-çāreden

Baḥr-ı ʿışḳa düşene dirler bulınmaz çün necāt
Ebleh olmañ dōstlar el sunmañ aña karadan

Cām-ı laʿlüñ yādına oldı Muḥibbī çün türāb
Cürʿañı cānā dirīġ itme gel ol āvāreden
BY-105b

2610. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Göñlüme derdi devā ayruk[2164] devāyı n'eylesün
Başuma zülfi hevā ġayrı hevāyı n'eylesün

Her ne zaḥmet kim gele andan baña rāḥat gelür
ʿĀşıḳ-ı ṣādıḳ olan mihr ü vefāyı n'eylesün

Umaram bir gün ola şehbāz-ı zülfe dil şikār
Bu kebūter göñlüm olmışdur hevāyı n'eylesün

Zülfine bend eyleyüp salar zenaḫdān çāhına[2165]
Niçe yıllar ḥabsdür ol mübtelāyı n'eylesün

Vādī-i ʿışḳa Muḥibbī düşeli Mecnūn-vār
Başı üstinde yapar kuşlar yuvayı n'eylesün
BY-105b, S1-156a, S2-118b, H1-123a, T-173b

2611. Mefʿûlü fâʿilâtü mefâʿîlü fâʿilün

Cevr ü cefāya sundı yine rūzigār elin
Var mı cihānda menʿ-ile kimse dutar elin

Gül dāmenini ko diyü bülbül ʿaceb midür
Nā-çār olup yalvarup öperse ḫār elin

[2164] ayruk: ġayrı S2, H1, T
[2165] zenaḫdān çāhına: zenaḫdāna velī S1, S2, H1, T

Cān u dil ile yanmaga pervāneler gibi
Şem'-i cemāl-i ḥüsnüñe 'āşıḳ sunar elin

Öpdüm lebini varsam olur zülfine yakın
Tiryāk olıcak tañ mı duta kişi mār elin

Düşdi Muḥibbī yirlere pā-māl-i 'ışḳ olup
Derdā dirīġ sunmadı bir kerre yār elin
BY-106a, S1-145b , H1-115b, T-163a

2612. Mef'ûlü fâ'ilâtü mefâ'îlü fâ'ilün

Sürdi[2166] yüzüme āl-ıla bir kerre yār elin
Kaṣṣāb sandı kan-ıla[2167] görenler nigār elin

Ḳaṣd itse kaçan ḳatlüme cellād ġamzeler
Ol kemend-i zülf-ile baglar [çü yār] elin[2168]

Bülbül gibi geçdi günüm āh u zār-ıla
Ḥayfum budur ki öpmedüm ol gül'iẕār elin

Her ne gelürse mihr eger cevr rāżıyam
Sundum nigāra[2169] cān-ıla çün iḫtiyār elin

Terk eyle bugün cāmeñi serāpā bürehne ol
Yarın yakaña sunmaya her nā-bekār elin

Elde Muḥibbī cān u dili tuḥfe eyle kim
Kim bī-ḥad yine[2170] öpmediler şehriyār elin
BY-106a, S1-156a, H1-123a, T-173b

2613. Mef'ûlü fâ'ilâtü mefâ'îlü fâ'ilün

Sundum hezār 'acz-ile dildāra zār elin
Ammā ki baña virmedi bir kerre yār elin

Cān almayınca varmadı yol āsitānına
Āsān mıdur öpmege yā şehriyār elin

Biñ kan içerse ġamzesi ṣaḥḥā vü 'āfiye
Başdan kırarsa 'ālemi kimdür dutar elin

[2166] sürdi: sürdüm BY
[2167] ḳaṣṣāb sandı kan-ıla: kanum-ıla ḥiṣāb sandı BY
[2168] Bu beyit S1, H1, T'de yoktur.
[2169] nigāra: saña BY
[2170] bī-ḥad yine: bī-ḫazīne S1, H1, T

Uzatma bugün ẓulm elini senden alçaga
Tā kim yakaña sunmaya rūz-ı şümār elin

Gördi Muḥibbī zülfüñe müşg-i Ḫıṭā didi
Ol dem bu dem yüze dutar şermesār elin
BY-106b

2614. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Şemʿ-i ḥüsne karşu itdüñ cānumı pervāne sen
Zülf-i zencīrüñle kılduñ göñlümi dīvāne sen

ʿIşḳ meydānına girdüñ cān-ıla baş oynaduñ
İy göñül merdāne sensin iy göñül merdāne sen

Ḫūn-ı bagrum dem-be-dem nūş eyleyüp raḥm itmeyen
İy gözi mestāne sensin iy gözi mestāne sen

Göñlümi kūyuña gönderdüm anı yād eyledüñ
Āşinādur ol ezel sanduñ meger bīgāne sen

Tarayup zülfini yāruñ pāralarsın bagrumı
Baña bu işleri geçen şāne sensin şāne sen[2171]

İy Muḥibbī baḥr-ı dilde bulmaga söz gevherin
Ṭālib-i dür-dāne sensin ṭālib-i dür-dāne sen
Ü3-181a, BY-106b, S1-147b, H1-116b, T-165a

2615. Mefʿûlü fâʿilâtun mefʿûlü fâʿilâtun

ʿĀrıż mıdur yāḫūd meh ya āfitāb-ı tābān
Kākül midür yāḫūd zülf ya sünbül-i perīşān

Miḥrāb-ı ʿāşıḳāndur yāḫūd ḫaṭṭ-ı maḥabbet
Yāḫūd kemān-ı Rüstem ya ebrūvān-ı fettān

Yā kāfirān-ı ẓālim ya terk-i ceng ü cūdur
Ol çeşm-i mest-i ḫūn-rīz elinde tīġ-ı ʿüryān

Mihr ü vefāyı evvel idüp alur göñüller
Döner cefāya başlar soñra olur peşīmān

[2171] Bu beyit S1, H1 ve T'de yoktur.

Ẕikr itdi laʿl-i nābuñ oldı Muḥibbī ser-mest
Soñra ġubār-ı ḫaṭṭuñ añdukda oldı ḥayrān[2172]
BY-107a, S1-142a, H1-112b, T-159b

2616. Mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün

Kaçan taḥrīre el urup yaza derdin dil-i maḥzūn
Elinde dutdugı kāġıd olur eşki ile gülgūn

Bugün meydān-ı ʿışḳ içre olaldan pehlevān-ı ʿışḳ
Yanumda dest-yārumdur benüm Ferhād-ıla Mecnūn

Ezelden baña sunıldı şarāb-ı ʿışḳı nūş itmek
Virildi saña da zāhid yiyesin ḥabb-ıla afyūn

Lebüñçün kalmadı varum bu yolda baş daḫı virdüm
Nitekim mey içün[2173] müflis ider destārını merhūn

Muḥibbī her ne kim bulsa[2174] dimez gendüm yaḫūd cevdür
İder bu āsiyāb-ı çarḫ eline girdügin hep un
BY-107b, S1-136b, H1-108b, T-154a

2617. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Geçdi cāndan bu göñül geçmez daḫı cānāneden
Kim ki gördi didi kim merdāne togmış anadan

Zülfüñ-ile ḫālüñi çünki baña ʿarż eyledüñ
Ko tutılsun murġ-ı dil menʿ itme bend[2175] ü dāneden

Pāre pāre olmayınca bulmadı zülfine dest[2176]
İy göñül bu sanʿatı ögren varup sen şāneden

Şemʿ-i ḥüsn-i dilbere yakmak gerekdür cān u dil
Kanda gitdi ġayretüñ sen kem misin pervāneden

İy Muḥibbī ister iseñ bulasın genc-i viṣāl
İste göñlüñde bulursın geçme sen vīrāneden
BY-107b, S1-147b, H1-116b, T-165a

[2172] ḥayrān: ḫüsrān BY, S1
[2173] içün: içen S1
[2174] kim bulsa: bulursa BY
[2175] bend: āb S1, H1, T
[2176] bulmadı zülfine dest: bulımadı dest-res S1, H1, T

2618. Mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün

Yürekde yarama kanlu yaşum yir yir[2177] nişān olsun
Yanup dil āteş-i ġamla bu āhum da duman[2178] olsun

Göñülde gözde nem varsa yoluña ḫarc idem küllī
Eger cāndur eger serdür ikisi de[2179] revān olsun

Geyelden cāme-i surḫı boyuñca kana girmişsin
Çıkar billāhi luṭf eyle yiter kūyuñda kan olsun

İşitdüm ok u ya meylin idermiş ṭıfldur dilber
İdeyim dilden āhum ok bu ḳaddüm de kemān olsun

Eline ḫançer almışdur dem-ā-dem ḳaṣd[ı] kan itmek[2180]
Ko döksün kanumı ġamzeñ içerse nūş-ı cān olsun

Tenümde dāġlar göz göz olubān gözlesün yārı
Dimege derd-i dil ḥālin kamu mūlar zebān olsun

Muḥibbī cān viren dirler lebinden būse alurmış
Nedür bir cān eger biñ cān virürem tek hemān olsun
BY-108a, S1-146b, H1-116a, T-164a

2619. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Açılupdur gerçi her cānibde gülhā-yı çemen
Ḥāṣıl olmaz māh-rūlarsuz[2181] temāşā-yı çemen

Kāse-i ser dōstlar dolmazdan öñdin ḫāk-ile
İçelüm mey tutalum elde ḳadeḥ pāy-ı çemen[2182]

Furṣatı fevt itme bul bir yār u bir cāy-ı laṭīf
Çün bilürsin tiz geçer bu hūy u bu hāy-ı çemen

Her şükūfe rām olupdur emrine şāh-ı gülüñ
Oturup ḥükm eylesün çün oldı Dārā-yı çemen

İy Muḥibbī her yañadan gelse ġam olma melūl
Çünki açar her dili ġamgīni ṣaḥrā-yı çemen
Ü3-185ak, BY-108b, S1-134a, H1-107a, T-151b

[2177] yir yir: -BY
[2178] duman: duḫān T
[2179] ikisi de: ikisinde BY
[2180] ḳaṣd[ı] kan itmek: ḳaṣd-ı cān eyler S1, H1, T
[2181] māh-rūlarsuz: sebz ḫaṭlarsuz H1, T
[2182] elde ḳadeḥ pāy-ı çemen: gül şevḳ-ıla pāy-ı çemen H1, T

2620. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Aldı çeşmüñ ya kaşuñdan eline çünki kemān
Atısardur ġamze oklarını kılup dil[2183] nişān

Ārzūdan ben helāk oldum müyesser olmadı
İtlerüñle bir gice kūyuñda olmak pāsbān

İy hümā-yı luṭf ʿışḳuñ beni mecnūn eyledi
Başum üzre n'ola bir kerre yaparsañ āşiyān

Niçe bir cevr āteşine yakasın ben bī-dili
Āşikāre luṭf idüp ḳahruñı kıl bārī nihān

Naḳd-i cāna aldı āḫir dilberüñ bir būsesin
Assı itdi bu Muḥibbī dōstlar sanmañ ziyān
BY-108b, S1-155b, H1-122b, T-173a

2621. Feʿilâtün feʿilâtün feʿilâtün feʿilün

Niçe iy kaşı kemān cānuma bī-dād idesin
Bāri at ġamzeñ okın bu dilümi şād idesin

Gāh gül göster ü geh sünbülüñ iy serv-i sehī
Nāz-ıla gāh gehī şīve-i şemşād idesin

Çünki girmez gül gibi āh u fiġānuñ gūşına[2184]
Yiter iy bülbül-i dil nāle vü feryād idesin

Ġam-ı hicrüñ bu göñül kişverini kıldı ḫarāb
Yiñiden anı meger luṭf-ıla ābād idesin

Kalmaya zerrece ġam başı ire eflāke
Keremüñden[2185] bu Muḥibbī kuluñı yād idesin
BY-109a, S1-155a, S2-117b, H1-122b, T-172b

2622. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Rūşen itdi kangı dil kim mihrüñ ile sīnesin
Ṣāf kıldı ġıll ü ġışdan gün gibi āyīnesin

[2183] kılup dil: kıla tā S1, H1, T
[2184] Mısra S1, S2, H1 ve T'de:
Gül gibi gūşına çün āh u fiġānuñ girmez
şeklindedir.
[2185] keremüñden: ger keremden S1, S2, H1, T

Bekler iken zülfüñüñ her bir kılı ejder-ṣıfat
Bir naẓar kim ola göre ḥüsnüñüñ gencīnesin

Hīç revā mı yād idüp her dem raḳībi yād ide
Niçe yıldur añmaya bu ʿāşıḳ-ı dīrīnesin

Çünki sıduñ göñlümi bir daḫı alınmaz ele
Kim bütün idebilür sındukda ābgīnesin

İy Muḥibbī işidüp aḥvālümi çūbān-ı ʿışḳ
Eyledi baña vaṣiyyet cāme-i peşmīnesin
BY-109b

2623. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Sāḳiyā itme dirīġ cāmı bu ben maḫmūrdan
Çünki kesb eyler ṣafā ḳalbüm mey-i engūrdan

Cennet-i kūyında gördüm seyr ider ol dilberi
Gözlerüme didi dil rācih görinür ḥūrdan

Gel ṭulūʿ it gün gibi görsün seni ʿāşıḳlaruñ
Ẕerrelerdür ehl-i ʿışḳ[2186] dūr olmasunlar nūrdan

Varmaz isem kūyuña līk buña ḳāniʿ göñül[2187]
Sen güzeller şāhını tā göre bir kez dūrdan

Ġamzesi cellāddur elinde tīġ u deşnesi
Teşnedür kanuña raḥm umma sen ol ḫūn-ḫᵛārdan[2188]

Genc-i vaṣluñ bulmak içün eyledüm göñlüm ḫarāb
Dōstum geçdüm anuñçün bu dil-i maʿmūrdan

Ger Süleymānsañ n’ola gūş eyle bir dem pendümi
Bu Muḥibbī kemterüñ de gerçi kemdür mūrdan
Ü3-183b, BY-109b, S1-130b, H1-103b, T-147b

2624. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Kāş olsam şemʿ-i ḥüsne yanmaga pervāne ben
Ya saçı zencīrine Mecnūnlayın dīvāne ben

2186 ʿışḳ: dil H1, T
2187 göñül: degül S1, H1
2188 Bu beyit Ü3’te yoktur.

Ehl-i ʿışḳa ḫoş gelür olmak bugün rüsvā-yı ḫalḳ
Genc-i vaṣlın isteyüp olsam ne tañ vīrāne ben

Ḳıṣṣa-i ġuṣṣam uzun zülfüñ gibi bir ḳıṣṣadur
Diñle anı cān-ıla kim söylemem efsāne ben

Cām-ı laʿlüñ yādına komadum elden sāġarı
Niçe yıllar olmışamdur sākin-i mey-ḫāne ben

Bezm-i ġamda ḫūn-ı dil nūş itmege yārān ile
Gözlerümden eyledüm ol meclise peymāne ben

Didüm iy dilber neden cemʿ itdüñ ʿuşşāḳuñ serin
Didi kim bilmez misin kim yapmışam ser-ḫāne ben[2189]

Bu Muḥibbī durmadan söz dürlerin ḫarc eylesün
Baḥr-ı dilden yimesün ġam mālik oldum kāna ben
BY-109bk, S1-145a, H1-115a, T-162b

2625. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Diñüz ol serv-i ḫırāma çevre āheng eylesün
Ḫūn-ı dilden sāʿid-i sīmīni hem-reng eylesün[2190]

Bundan özge ḥālet[2191] olmaz ʿāşıḳa kim ḫufyeten
Ḥışm-ıla kılsun girih ebrūların çeng eylesün

Ṣūret-i Ferhād'ı naḳş itdüm yine müjgān ile
Ḫıştı bālīnüm kılup yārān anı seng eylesün

Almasun zāhid şarāb-ı nābı düşemez agzına
Ḫalvetinde oturup dāyim hemān beng eylesün

Bezm-i ġamda iy Muḥibbī ʿāşıḳ-ı şūrīdeler
Cān u dilden nāle kılsun ḳaddini çeng eylesün
BY-110a, S1-155b, H1-122b, T-173a

2626. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Lāyıḳ oldı derd-i miḥnet bī-vefā yār isteyen
Aña dil virsün hemīşe kendüzin zār isteyen

[2189] Bu beyit S1, H1 ve T'de yoktur.
[2190] Bu gazelin son iki beyti BY'de sayfa kenarında yer almaktadır.
[2191] ḥālet: ʿālem T

Vāʿiẓ-i nādān baña ʿarż eylemegil cenneti
Ḳāyil olur mı aña ʿışḳ-ıla dīẕār isteyen

ʿĀlem içre ʿāşıḳa ölmekden özge yok ʿilāc
Ölmege cehd eylesün kendine tīmār isteyen

Ol gülüñ çok olsa aġyārı dilā ʿayb eyleme
Götürür zaḫmını ḫāruñ bāġ u gülzār isteyen

İy Muḥibbī māh-rūlarda vefā emr-i muḥāl
Añlaram ebleh anı[2192] ʿömr-i vefādār isteyen
Ü3-185bk, BY-110ak, S1-143b, H1-114a, T-161a

2627. Feʿilâtün feʿilâtün feʿilâtün feʿilün

....
Demidür bir naẓar it mürde dile cān yürisün[2193]

Ele çevgān-ı ser-i zülfi alup gelse nigār
Niçe serler olısar yolına ġalṭān yürisün

ʿĀşıḳ-ı ṣādıḳ olan tāc u ḳabāyı dilemez
Bu Muḥibbī gibi ol çāk-i girībān yürisün
M-59a

2628. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Āsümānīler geyüp gün yüzlü māhum kandasın
Göklere irdi saña irmedi āhum kandasın

Dil düşüp āteş-i ʿışḳa eridi şemʿ gibi āh
Niçe bir yaka beni hicrüñ i māhum kandasın

Kandasın iy göñlümüñ ārāmı cānum maḥremi
Kullarına ẓulm idici pādişāhum kandasın

Ok gibi bükdi benüm ḳaddüm kemān itdi firāḳ
İy benüm kirpügi ok kaşı kemānum kandasın

ʿAnber-efşān zülfüñe beñzetdügüm-içün seni
Dōstum öldür hemān bildüm günāhum kandasın

[2192] anı: olur S1, T
[2193] Varak kaybı sebebiyle şiirin buradan önceki kısmı yoktur.

Sal hümā sāyeñ teraḥḥum kıl bu ben üftādeñe
İy benüm evc-i felekde mihr ü māhum kandasın

Yoluña cān virdügümden soñra ger kılsañ güẕer
Dil uzadup diyesi cümle giyāhum kandasın

Leylī zülfüñsüz Muḥibbī oldı Mecnūn'dan beter
Gitdi ʻaḳlum ṣabrum iy zülf-i siyāhum kandasın
M-64a

2629. Fâʻilâtun fâʻilâtun fâʻilâtun fâʻilün

Bir güzeller şāhınuñ pāyına düşdüm dād içün
Bir naẓar kılmaz-ısa ḳurbān oluram ad içün

Göñlümüñ vīrānesin luṭf eyle ābād eylegil
Gözlerüm yaşını Dicle eyledüm Baġdād-içün

Gül yüzinden dūr olalı iñlerem bülbül gibi
Ney gibi bil bagladum bu yolda ben feryād-içün

Ḫusrevā şīrīn lebüñ yādına bu bī-çāre dil
Şübhesüz cān viriserdür nitekim Ferhād-içün

Bu Muḥibbī gibi bulmazsın yoluñda bir daḫı
Terk-i cān ide yoluñda sen boyı şimşād-içün
M-66a

2630. Fâʻilâtun fâʻilâtun fâʻilâtun fâʻilün

Ġam degüldür ger ḫarāb itseñ dil ü cān illerin
Müşkil oldur kim görem iy dōst hicrān illerin

Görmez-isem bir nefes ben seni iy Yūsuf-cemāl
Eşk-i çeşmüm ser-te-ser ġarḳ ide Kenʻān illerin

Muṣḥaf-ı ḥüsnüñ ḥaḳı bir saña beñzer görmedi
Mıṣr u Şām'ı geşt iden ser cümle ʻOs̱mān illerin

Ḫāk-i pāyı var-iken bu çeşm-i ḫūn-ālūduma
Küḥl içün añmañ baña hergiz Sıfāhān illerin

Būse-i laʻl-i lebinüñ kem bahāsıdur eger
Virseler ser-cümleten Īrān u Tūrān illerin

Gül yüzüñsüz çöpçe gelmez bu Muḥibbī çeşmine
Ser-te-ser ʿarż itseler aña gülistān illerin
M-66a

2631. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Laʿl-i nābuñdur hemīşe bagrumı kan eyleyen
Zülf-i bī-raḥmuñ-durur göñül perīşān eyleyen

Gülşen-i ḥüsnüñe karşu dōstum bülbül gibi
Bu dil-i şūrīdedür her demde efġān eyleyen

Dutalı ʿışḳuñ şehā bu sīnem içinde vaṭan
Leşker-i ġamdur bu dil mülkini vīrān eyleyen

Leylī zülfüñ ḥasretinden ʿāşıḳ-ı dil-ḫastedür
Gīceler tā ṣubḥa dek ney gibi nālān eyleyen

Bu Muḥibbī gibi yokdur zülfinüñ çevgānına
Başını top eyleyüp yolında ġalṭān eyleyen
M-66b

2632. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Göreli serv-i revānuñ akıdur eşk-i revān
Ol sebebden bitiserdür ḳabrüm üzre erġuvān

Unudıldı Vāmıḳ u ʿālemde Mecnūn ḳıṣṣası
Olalıdan derd-i ʿışḳum ʿālem içre dāsitān

Ḥüsn meydānında gördüm zülfinüñ çevgānını
Başumı top eyledüm yaʿnī iledem armagan

Verd-i gülden daḫı nāzüksin dile cevr eyleme
Āhum odından toludur çün zemīn ü āsümān

Gülsitānında Muḥibbī her gice tā ṣubḥa dek
Gözlerin yummaz ider bülbül gibi āh u fiġān
M-67a

2633. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Cām-ı laʿlüñdür eyā meh sırrumı fāş eyleyen
Katı göñlüñdür dem-ā-dem bagrumı baş eyleyen

İrmek-içün vaṣluña ḫarc eyledüm cān naḳdini
Ārzū-yı vuṣlatuñdur beni ḳallāş eyleyen

Ḫāk-i pāyuñ göz yaşıyla sularam ben her seḥer
Şevḳ-i ruḫsāruñ-durur bu gözlerüm yaş eyleyen

Öykinelden ruḫlaruña gül lebüñe la'l-i surḫ
Ol günehdür birini ḫār u birin taş eyleyen

Rāh-ı kūyuñda[2194] yürür bir laḥẓa ārām eylemez
Bu Muḥibbī'dür ġamuñ kendüye yoldaş eyleyen
M-67a, S1-149a, H1-118a, T-166b

2634. Mefâ'îlün mefâ'îlün fe'ûlün

Cefā tīġıyla kesseñ başumı sen
Elümi dāmenüñden kesmezem ben

Müjeñ tīrine iy māh-ı dil-efrūz
Siper yirine dutdum sīnemi ben

Gel iy sāḳī berü sun sen ṣabūḥı
Ġam-ı dilber beni öldürdi bil sen

Raḳīb-ile ider ol 'ışḳ bāzı
Benüm ḥālüm aña olmadı rūşen

Muḥibbī sırrını fāş itmeyiser
Cefā tīġıyla kesseñ başını sen
M-67b

2635. Fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilün

Ne umarsın iy göñül sen ol gözi cellāddan
Günde biñ kez kan ide ḥaẓẓ ider ol[2195] feryāddan

Yazılan başa gelürmiş iy göñül āh eyleme
Dāmına düşdüñ anun raḥm umma ol ṣayyāddan

'Āşıḳuñ bīgāne oldı vü raḳībüñ āşinā
Bu mes̱eldür dōstum hīç ḫayr gelmez yāddan

[2194] kūyuñda: 'ışḳuñda S1, H1, T
[2195] ide ḥaẓẓ ider ol: itse ol şād olur M

Sīm ü zer kimde olursa ṣayd olur maḥbūblar
Yig gelür Şīrīn'e Ḫusrev ol ġarīb[2196] Ferhād'dan

Sehv-ile bir kez Muḥibbī kuluñı yād itmedüñ
Gerçi kim gitmez ḫayālüñ tā ḳıyāmet yāddan
M-68a, S1-151a, H1-119b, T-168b

2636. Mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün

İñen incinme iy göñlüm ölürsin güşiş-i ġamdan
Güzellerden vefā gelmez meṣeldür[2197] mā-teḳaddemden

Virürsin bāda çün 'ömri ḳadeḥ nūş eylegil her dem
Elüñde dutduguñ sāġar ki[2198] yigdür sāġar-ı Cem'den

Göñül alınca ol meh-rū baña mihr ü vefā kıldı
Dönüp soñra[2199] cefā tīrīn çıkardı bir bir arḳamdan[2200]

Benüm āh u fiġānumdan saḳın kim bir gül-i tersin
Kim āh okı güẕer kılur irerse daḫı mermerden

Muḥibbī yüzüñi gördi ferāmūş eyledi 'aḳlın
Ayaguña niṣār itdi güherler çeşm-i pür-nemden
M-68b, S1-151b, S2-112a, H1-120a, T-169a

2637. Fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilün

İy göñül āhuñ odından nüh felek yanmak neden
İy gözüm eşküñle 'ālem kana boyanmak neden

Ol ferāġatda yatur nāz uyḫusında ṣubḥa dek
Şem' gibi her gīce iy dil saña yanmak neden[2201]

....
....anmak neden

....
....anmak neden

[2196] ġarīb: gedā S1, H1
[2197] meṣeldür: bilürsin S2
[2198] sāġar ki: peymāne S1, S2, T
[2199] soñra: yine M, S1, H1, T
[2200] Mısra S1'de:
Ve illā ol benüm ḥālüm çıkardı bir bir evrāḳdan
şeklindedir.
[2201] Varak kaybı sebebiyle şiirin devamı kaybolmuştur.

....
.....................................anmak neden
M-68b

2638. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Niçe bir yanam yakılam gerdiş-i eflākden
İy ṣabā luṭf it götürgil bu ġubārı ḫākden[2202]

ʿIşḳ-içün dirler ezel bezminde bir maḥbūb-ımış
Böyle naḳş itmiş gören āyīne-i idrākden

Māyil olmasa gözüm yaşına tañ mı müddeʿī
Sedd baglanmaz Nīl'üñ[2203]mecrāsına ḫāşākden

Zehr-i ġam öldürmedeñ bu ʿāşıḳ-ı dil-ḫasteyi
Sāḳiyā irgür meded şol mey diyen tiryākden[2204]

Mār zülfi leblerinden yüzini döndürmedi
Yā nedendür mār çün dirler kaçar tiryākden[2205]

Tīri olmasa Muḥibbī cān u dil eglencesi
Murġ-ı dil çokdan uçardı sīne-i ṣad-çākden
M-69a, S1-151a, S2-113a, H1-119b, T-168a

2639. Mefâʿîlün mefâʿîlün feʿûlün

Dilā cānān gerek cānı n'idersin
Ser-i zülfinsüz īmānı n'idersin

Güzeller ʿahd ider peymāna durmaz
İdüp[2206] sen ʿahd ü peymānı n'idersin

Eṡer itmez fiġānuñ yāra hergiz
Kılup bu āh u efġānı n'idersin

[2202] Gazelin bu beyti M60b'de müfred olarak yer almaktadır. Ayrıca bu şiirden önce sayfa başında, baş kısmı varak kaybından dolayı kaybolmuş başka bir şiirin:
Muḥibbī derdini dermāndan özge
Bilür idüm dimeñ bir çāre katlan
şeklindeki maktaʿ beyti yer almaktadır.
[2203] baglanmaz Nīlüñ: çekilmez cūlaruñ S1, S2, H1, T
[2204] Bu beyit S1, S2, H1 ve T'den alınmıştır.
[2205] Bu beyit S1, S2, H1 ve T'de yoktur.
[2206] idüp: alup M, S1, T

Niçe bir öldürürsin ʿışḳ ehlin
Döküp yok yirlere kanı n'idersin

Anuñ derdi devādur zaḫmı merhem
Muḥibbī derde dermānı n'idersin
M-69a, S1-135a-152a, S2-115b, H1-107b, T-152b, T-169b

2640. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Seyr idüp gezdük ser-ā-ser cümle Īrān illerin
Görmek olur mı ʿaceb bir daḫı cānān illerin

Būy-ı zülfüñe irem diyü gelür misk-i Ḫıṭā
Yoḫsa terk itmezdi ol hergiz Ḫorāsān illerin

Ḫāk-i pāyı tūtiyādur gözlerüme iy ṣabā
Zaḥmete girme varup gezme Ṣıfāhān illerin

İy ṣabā peyġām-ı yārı gel getür bu ḫastaya
Kim feraḥ olsun eger dirseñ dil ü cān illerin

Lāʿl-i nābuña şebih olduġı içün ḫusrevā
Eyledüñ görmek heves varup Bedaḫşān illerin

ʿAhdine durmaz Muḥibbī'yi ṣalar ferdālara
Beñzer ol meh-rū varup görmiş Karaman illerin
M-69b

2641. Mefʿûlü fâʿilâtü mefâʿîlü fâʿilün

İy dil hevā-yı kākül içün zülf-i ḫamdasın
Şād ol göñül ki silsile-i bend-i ġamdasın

Yıllar-durur bu ḫasta göñül[2207] kapusındadur
Bir kez dimez ki ḫasta-i miskīn ne demdesin

Öldürürdi yār beni bu kūyı içinde āh
Hīç dimedi ki sen ḥarem-ı muḥteremdesin

Her kim ki gördi[2208] gözlerümüñ yaşını didi
Ol serv sāyesinde yine nāz u niʿamdasın

[2207] göñül: olup M
[2208] gördi: görürse M, S1, H1, T

Düşdi belā vü miḥnete dil başdan aşdı āh[2209]
Beñzer Muḥibbī yine ki sen baḥr-ı ġamdasın
M-70a, S1-151b, S2-113b, H1-119b

2642. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Ġam elinden sīne-çākem sanmañ ancak pīrehen
Penbe-i dāġum yiter çün küşte-i ʿışḳum kefen

Eşk-i çeşmüm virmeseydi ġarḳa uşbu cismümi[2210]
Āteş-i ʿışḳ-ıla başdan şemʿ-veş yanardı ten

Sevdüginüñ her kişi ister vefāsına ire[2211]
Ben cefāsın isterem hergiz vefāsın istemen

Cevr[i] çok bir yār sevdüm dīde göñlümden dutar
Dile sordum didi āh hep dīdedendür dīdeden[2212]

Bir devāsuz derd-imiş dirler egerçi derd-i ʿışḳ
Derde dermān bulmasun derdine dermān isteyen

Kankı taş katıysa ursun[2213] başını Ferhād aña[2214]
Ol leb-i şīrīnüñ ʿışḳın başa iltem başa ben

Lebleri yādına ʿiyş eyle ki gül hengāmıdur
Çün geçen geçdi Muḥibbī bir daḫı gelmez giden
Ü3-185bk, M-70b, S1-134b, H1-107a, T-152a

2643. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Baḥr ara hīç kimseler yārından ayru düşmesün
Leşker-i ġam her ṭaraf başına anuñ üşmesün

Āfitābı bende ider māhı şevḳınden hilāl
Eydüñüz ol dil-rübāya ata binüp koşmasun

Dün beni öldürdügine ḫançeri şāhid yiter
Dönüben inkār ider hīç kimseler işitmesün

[2209] Mısra S1, S2, H1 ve T'de:
Ġark itdi eşk-i felek dili başdan aşdı āh
şeklindedir.

[2210] cismümi: çeşmümi Ü3: ʿālemi S1, H1, T

[2211] ire: yiler Ü3, M

[2212] 4 ve 5. beyitler Ü3'te yoktur. 4. beyit S1, H1 ve T'de de yoktur.

[2213] ursun: dögsün M

[2214] başını Ferhād aña: aña başın kühken T

Yārdan her ne gelür derd ü belā zecr ü sitem
Rāżıyuz lā dimezüz tek bize yārān küsmesün

Ġamzelerle öldürürse lāʿl-i nābı dirgürür
Ḫāk-i pāyından Muḥibbī bir dem anuñ gitmesün
Ü3-181b

2644. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Yog-ıdı ʿālemde hīç mihr ü maḥabbetden nişān
Olmış-ıdum bu cihānda ʿışḳ-ıla ben dāsitān

Bī-sütūn adın daḫı işitmemişdi kūh-ken
Ben belā kūhında Ferhād idüm iy şīrīn-zebān

Konmamışken daḫı Ḳays'uñ başına sevdā-yı ʿışḳ
Yapmış-ıdı murġ-ı dil[2215] başumda benüm āşiyān

Yücedür ḳaṣr-ı maḥabbet[2216] çıkmaga imkān yok
Olmayıcak miḥnet ü derd ü belādan nerdübān

İy Muḥibbī ʿışḳ ara terk itmeyince[2217] cān u ser
Vuṣlat-ı cānān muḳarrer girmez ele rāyegān
Ü3-182ak, H-69b, S1-127b, H1-101b, T-145a

2645. Mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün

Dilā deryā-yı ʿışḳ içre kaçan sen talabilmezsin
Maḥabbet gevherin hergiz elüñe alabilmezsin

Didüm zülfüñ midür cānā nedür ol dāneler didi
Esīrümsin niçe yıllar o zülf ü ḫāle bilmezsin

Başum top eyledüm cānā bugün meydān-ı ʿışḳ içre
Elüñden zülf-i çevgānı neden sen çalabilmezsin

Yanumdan bir dem eksilmez cüdā olmaz ġam-ı dilber
Didüm bilsem ʿaceb baña ne virdüñ alabilmezsin

Degül mi gün gibi rūşen Muḥibbī ʿışḳ saklanmaz
Akar bu gözlerüñ yaşı kılursın nāle bilmezsin
Ü3-182ak, S1-128a, H1-102a, T-145b

2215 dil: ġam H, S1, H1, T
2216 ḳaṣr-ı maḥabbet: baḥr-ı maḥabbet Ü3
2217 itmeyince: olmayınca H, S1, T

2646. Müstefʿîlün feʿûlün müstefʿilün feʿûlün
Mefʿūlü fâʿilâtun mefʿūlü fâʿilâtun

Göster boyuñı cānā bir serv-ḳāmet olsun
Ne serv-ḳāmet olsun ol ḳad ḳıyāmet olsun

ʿĀşıḳı evvel öldür dönüp lebüñle dirgür
Maḥşer gününde iy dōst bu bir ʿalāmet olsun

Buldı ʿömür nihāyet yok mı cefāya ġāyet
Dimez misin hey āfet cevre nihāyet olsun

Tek almasun diline zāhid melāmet ehlin
Dārü's-selām içinde varsun selāmet olsun

Ḫāk-i derin Muḥibbī başuñdan eksük itme
Başuñda ol hemīşe tāc-ı saʿādet olsun
Ü3-182b, S1-128a, H1-102a, T-145b

2647. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Görinen ḫaṭṭı mıdur yā fitne-i āḫir zamān
Yaḫū kāfir leşkeridür ẓāhir olur nāgehān

Sāyesidür zülfinüñ yāḫūd zümürrüd rīzesi
Yā sevād-ı müşgdür dökilmiş anda rāyegān

Getürür peyk-i ecel sān baña riḥlet nāmesin
Her kaçan ẓāhir olur ḫaddinde ol ḫaṭṭ nihān

Yā yazıldı ḥüsn-i evrāḳa ġubārī ḫaṭṭ-ıla[2218]
Vaḳf ider esmā-i ḥüsnāyı olur taʿvīẕ-i cān

Metn-i ḥüsne yā yazılmış iy Muḥibbī ḥāşiye[2219]
Kim bunuñ fehminden[2220] ʿāciz ʿākl u fehm ü ḫurdedān[2221]
Ü3-182bk, H-54b, S1-130b, H1-104a, T-148a

2648. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Gülşen içre ruḫlaruñ devrinde gül açılmasun
Eşk-i çeşmüm var-iken bārān döküp saçılmasun

[2218] ḫaṭṭ-ıla: ḫaṭ ile Ü3
[2219] ḥāşiye: ḥāşedür H
[2220] fehminden: ḥallinde S1, H1, T
[2221] Mısra H, H1 ve T'de:
Kim bunuñ ḥallinde ʿāciz fehm-i ʿaḳl-ı ḫurdedān
şeklindedir.

Sāġar-ı çeşmüñ düşürme elden iy dil nāle kıl
Bezm-i ġamda ḫūn-ı dilden ġayrı mey içilmesün

Zülf-i şebdīziyle koşdum bu[2222] yaşum gülgūnını
İy gözüm ġayret senüñdür cehd kıl geçilmesün

Ehl-i ʿışḳa iy felek ḫayyāṭı biçerseñ ḳabā
Ġamdan özge ḫilʿat ü tāc u ḳabā biçilmesün

Bu Muḥibbī sūz-ı Ḫusrev'den yakar çünki çerāġ
Ehl-i naẓmuñ arasında pes neden seçilmesün
Ü3-182bk, H-41b, S1-130b, H1-104a, T-148a

2649. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Niçe bir zencīr-i zülfine göñül dīvānesin
Niçe bir şemʿ-i cemāle per yakar[2223] pervānesin

Niçe bir bezm-i ġam içre gīceler tā ṣubḥa dek
Niçe bir yaşlar döküp şemʿe müşābih yanasın

Niçe bir idüp ḥavāle üstüme ġam leşkerin
Niçe bir vīrān idersin uşbu göñlüm ḫānesin

Niçe bir bülbül gibi feryād idüp gül şevḳine
Niçe bir şūrīdelik vaḳt oldı kim uslanasın

Niçe bir ġaflet Muḥibbī aç göz uyḫudan uyan
Çün bilürsin kim içer her kes ecel peymānesin
Ü3-183ak, H-73b, S1-131a, H1-104a, T-148b

2650. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Göñlümi dīvāne kıldı āh ol gīsū diyen
ʿAḳlumı tārāca virdi ʿārıż-ı gül-bū diyen

Tolu gördüm çün ezel bezminde ġam peymānesin
Nūş idüp evvel ben oldum ʿışḳuña yāhū diyen[2224]

Oldürürsin niçe yüz biñ ʿāşıḳı bir ġamz-ıla
Ḫoş dimişdür dōstum saña kemān-ebrū diyen

[2222] zülf-i şeb-dīz ile koşdum bu: zülf-i şebdīzi ile koşdum Ü3, H1, T
[2223] cemāle per yakar: cemāline yanar Ü3
[2224] Mısra Ü3, T'te:
Nūş idüp evvel ben eydem ʿışḳuña peymāne sen
şeklindedir.

Uyḫu gelmez gözüme gördüm seni tā ḫᵛābda
Kanda gitmişdür ʿaceb bilsem kanı uyḫu diyen

İy Muḥibbī bu şeb-i hicre nihāyet[2225] yog-ımış
Ḫānesinden hîç ṭulūʿ itmez mi ol meh-rū diyen
Ü3-183ak, H-34b, S1-131b, H1-104b, T-149a

2651. Feʿilâtün feʿilâtün feʿilâtün feʿilün

Cāmiʿ-i ḥüsnüñe miḥrāb şehā kaş olsun
Dil ü cān ile aña secde kılan baş olsun

Laʿl beñzer dirilürmiş leb-i cān-perverdüñe
Kān içinde dilegüm budur anı taş olsun[2226]

Sırr-ı ʿışḳı niçe bir saklayayım sīnede āh
Eydeyim cümle cihān ḫalkına ko fāş olsun

Sāġar-ı çeşm-ile sun ḫūn-ı ciger nūş idelüm
Maṭbaḫ-ı ġamda[2227] dilā derd ü belā aş olsun

Uşbu şiʿr-i ḥaseni ger işide[2228] ehl-i ḫıred
Diye taḥsīn Muḥibbī saña şābāş olsun
Ü3-183ak, H-46b, S1-131b, H1-104b, T-149a

2652. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

ʿIşḳ mıdur cān u dil mülkini yagma eyleyen
ʿIşḳ mıdur sīnemüñ içre gelüp cā eyleyen

ʿIşḳ mıdur boynuma takup belā zencīrini
Gezdürüp Mecnūnlayın ʿālemde rüsvā eyleyen

ʿIşḳ mıdur bī-vefā güller elinden gīceler
İñledüp bülbülleri tā ṣubḥ gūyā eyleyen

ʿIşḳ mıdur bir lebi şīrīn zebāna dil virüp
Kūh-ken gibi belā kūhında şeydā eyleyen[2229]

ʿIşḳ mıdur eyleyen tīr-i belāya cān siper
İy Muḥib derd ü belā sīnemde peydā eyleyen[2230]
Ü3-183bk, S1-134b, H1-107a, T-152a

2225 şeb-i hicre nihāyet: şeb-i hicrāna ġāyet Ü3
2226 Bu beyit S1, H1 ve T'de bir sonraki beyitle yer değiştirmiştir.
2227 maṭbaḫ-ı ġamda: meclis-i ġamda S1, H1, T
2228 ger işide: işide ger Ü3
2229 Bu beyit S1, H1 ve T'de yoktur.
2230 Bu gazelin bazı beyitleri S1, H1 ve T'de bir sonraki gazelin beyitleriyle karışıklık göstermektedir.

2653. Fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilün

'Işḳ mıdur 'aḳl u ṣabrum küllī yagma eyleyen
'Işḳ mıdur ben ġarībi zār u şeydā eyleyen

'Işḳ mıdur bir kemān ebrū nigāruñ yādına
Ok gibi bu ḳaddümi büküp benüm ya eyleyen

'Işḳ mıdur leşker-i ġam gönderüp mülk-i dile
Dem-be-dem ḫūmḫāne-i çeşmümden icrā eyleyen

'Işḳ mıdur fenn-i 'ışḳı okudup 'āşıḳlara
Bāb-ı fażlın sīnemüñ evcine inşā eyleyen

'Işḳ mıdur bu Muḥibbī sīnesine dāġ urup
Āḫir anuñ gözleri yaşını deryā eyleyen
Ü3-183bk

2654. Mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün

Temevvüc eyledi yaşum yine āhum hevāsından
Telāṭumlar ẓuhūr itdi cihān toldı ṣadāsından

Görüp āvāre[2231] Mecnūn'ı gezer derd-ile[2232] āh itdüm
Uçurdum kalmadı kuşlar anuñ başı yuvasından

Bugün gülzār-ı 'ālemde cefā vü derd ü miḥnet çok
İşitmedüm ki bū almış ola kimse vefāsından

Müjem ferrāş olup her dem süpürse kūy-ı dildārı
Suvarmaga su isteyü gelür çeşmüm saḳāsından

Geyürdi şāh-ı 'ışḳ gelüp baña ġam ḫil'atin lāyıḳ
Muḥibbī baş çıkar her dem yüri miḥnet yakasından
Ü3-183bk, S1-133b, H1-106b, T-151a

2655. Mef'ûlü fâ'ilâtü mefâ'îlü fâ'ilün

Gözler hemīşe cevr-ile dilber cefā yolın
Beñzer cihānda görmedi mihr ü vefā yolın

Āyīne gibi ḳalbini kim eylemeye ṣāf
'Ālem yüzinde[2233] bulmaya ehl-i ṣafā yolın

[2231] āvāre: vādīde Ü3
[2232] derd-ile: vādīde T
[2233] yüzinde: içinde T

Varsam elini öpmege el virmeyüp döner
Yokdur güzeller içre bilür merḥabā yolın

Dāmānuma yapışdı yine kūyuñ itleri
Eski ḥuḳūḳı añdı vü hem āşinā yolın

Ḫāk-i deriyle gözlerümi rūşenā ider
Varmaz Muḥibbī kimsene hergiz ṣabā yolın
Ü3-184ak, S1-133b, H1-106a, T-151a

2656. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Yār taḥṣīl eylemiş cevr ü cefānuñ yolların
Ẕerrece ögrenmemiş mihr ü vefānuñ yolların

Ḳāmetüm çeng olmayınca[2234] uymadum ḳānūna āh
İñlemeyen ney gibi bulmaz nevānuñ yolların[2235]

ʿIşḳ ara Ferhād'a taḥsīn eyle Ḳays'a āferīn
Ḫoş gözetmiş her biri bulmış belānuñ yolların

Derd-i ʿışḳa iy ṭabīb Ḳānūn-ıla olmaz şifā
Okumaduñ anda bu derde devānuñ yolların

Göñlümi gönderdüm evvel kūyına dildārumūn
İy Muḥibbī ögrene ol bī-vefānuñ yolların
Ü3-184ak, S1-133b, H1-106b, T-151a

2657. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Cān aparur şemʿ gördüm her gice pervāneden
Şemʿ-i ḥüsne yanmak ögren iy göñül pervā neden

Kaşlaruñ çīn eyleme[2236] baksam ʿiẕār u ḫālüñe
Dōstum cān murġını menʿ itme āb u dāneden

Ol melāḥatle leṭāfet sende vardur kimde var
Şekker emmişsin meger süd yirine sen anadan

Ġırr olma ḥüsn bünyādına ol āb üzeredür
Bir ḫaberdür ʿāḳilāna diñle ben dīvāneden

[2234] olayınca: itmeyince T
[2235] Mısra Ü3'te:
Bulımadum nāle kılmayınca nāyuñ yolların
şeklindedir.
[2236] eyleme: eylemiş Ü3

Gevher-i naẓmına eylegil Muḥibbī'nüñ naẓar
Gūşuña dak her sözi yigdür anuñ dürdāneden
Ü3-184ak, S1-128b, H1-102b, T-146a

2658. Mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün

Bugün gülzār-ı ḥüsn içre biten berg-i semensin sen
Yāḫūd nāz-ıla reftāra gelen serv-i çemensin sen

Ben oldum gülşen-i kūyuñ içinde bülbül-i nālān
Olan gül gibi hercāyī bu ʿālem içre sensin sen

Dilā ʿışḳ-ıla ger olsañ ʿaceb mi ḥaşre dek sermest
Maḥabbet cāmını rūz-ı ezelden nūş idensin sen

Beni derd ü belā ile bugün gülzār-ı ʿālemde
Figān u āh-ıla zār eyleyen iy dōst sensin sen[2237]

Muḥibbī şiʿr ü eşʿāruñ[2238] ko dem dem[2239] sūzināk olsun
Kelāmı sūz-ı Ḫusrev'den yakar mīr-i suḫensin sen
Ü3-184a, S1-128a, H1-102a, PB-5475, T-145b

2659. Mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün

Yüzüñi gösterüp evvel giriftār eyleyensin sen
Koyup tenhā beni derd ü belā ile gidensin sen

Yüzüñde berk urur nūr-ı Muḥammed iy Mesīḥā-dem
Bu hüsn-ile bu ḫulḳ-ıla Ḥüseyn ü yā Ḥasensin sen

Göreyim ben seni āḫir girīban-çāk tā dāmen
Baña māniʿ olur vuṣlat deminde pīrehensin sen

Kime şīr ü şeker virseñ dökersin ʿāḳıbet kanın
Anuñçün bī-vefā dünyā dimişler Ehremensin sen

Muḥibbī gül ruḫuñ şevḳı ile bülbül gibi gūyā
Bugün gülzār-ı ʿālemde gül-i nāzük bedensin sen
Ü3-184a

[2237] Bu beyit S1, H1 ve T'de yoktur.
[2238] şiʿr ü eşʿāruñ: cümle eşʿāruñ T
[2239] ko dem dem: ḳudümden Ü3

2660. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Gözlerüm gözeklerinden bir dem āb eglenmesün
İñlesün derdiyle dil olsun ṭolāb eglenmesün

Mey yirine içdi çün mestāne çeşmi kanumı
Mā-ḥażar kılsun bu dil bagrın kebāb eglenmesün

Rūşen olsun[2240] ġam şebinde külbe-i vīrānumuz
Eydüñüz ol māh togsun māhitāb eglenmesün[2241]

Kaʿbe'dür kūyı gelür ʿuşşāḳı ḳurbān olmaga
Ḫayrı te'ḫīr itmesün[2242] kılsun şitāb eglenmesün

Minber-i ʿışḳ üzre okurken maḥabbet ḫuṭbesin
Diñlesün gelsün ṣalādur şeyḫ ü şāb eglenmesün[2243]

Bu Muḥibbī cān virür ol serv-i ḳāmetden cüdā
Cāna düşmişdür be-ġāyet ıżṭırāb eglenmesün[2244]
Ü3-184bk, H109a, S1-131a, H1-104b, T-148b

2661. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Binsün ol serv-i revān itsün şitāb eglenmesün
Ehl-i ʿışḳuñ ḥāli olmışdur ḫarāb eglenmesün

Ehl-i ḥālüñ ıżṭırābı var cemāli şevḳıne
Eydüñüz ol dilber-i ālī-cenāb eglenmesün

Minber-i ʿışḳ üzre okurken maḥabbet ḫuṭbesin
Diñlesün gelsün ṣalādur şeyḫ ü şāb eglenmesün

Her sözüñde niçe maʿnī var nihān u āşikār
Ehl-i diller yazup itsünler kitāb eglenmesün

Cürʿa-i cāmı Muḥibbī çün naṣīb-i ḥak imiş
Cān u serden geç ko cism olsun türāb eglenmesün
Ü3-184bk

2240 olsun: itsün H
2241 Bu beyit S1, H1 ve T'de yoktur.
2242 itmesün: añmasun H
2243 Bu beyit H, S1, H1 ve T'den alımıştır.
2244 H, S1 ve T'de gazelin bu beyti:
Cürʿa-i cāmı Muḥibbī çün naṣīb-i ḥāk imiş
Cān u serden geç ko cism olsun türāb eglenmesün
şeklindedir. Bu beyit H1'de bir sonraki şiirin maktaʿ beyti olarak karşımıza çıkmaktadır.

2662. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Kan yudarsa ġam[2245] degül lāʿl-i leb-i yār isteyen
Cān virür bu yolda bir zülf-i siyehkār isteyen

Ḥāṣılı bu ḫırmen içre derd ü miḥnet ʿāḳıbet
Naḳd-i ʿömrin ḫarc ider yār-ı vefādār isteyen

Terk idüp zühd ü ṣalāḥı kılmışam zülfüñ ḳabūl
Rūz-ı maḥşerde benem iy dōst zünnār isteyen

Ruḫları yādına cānā neyçün efġān ideler
Yok-durur bir sencileyin bülbül-i zār isteyen[2246]

Ḳāniʿ olmaz kūyuña vaṣluñ diler bī-çāre dil
Hīçe almaz cenneti ʿışḳ-ıla dīdār isteyen

Bī-vefā yāruñ Muḥibbī cevrini maʿẕūr tut
Yārsuz kalur cihānda ʿaybsuz yār isteyen
Ü3-185ak, S132b, H1-105b, S1-52ak, T-150a

2663. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Gün yüzine bakmayam cānā cemālüñ var-iken
N'eyleyem ʿiyd ayını iki hilālüñ var-iken

Seyr-i gülşen eylemek ʿuşşāḳa olmışdur ḥarām
İy yüzi gül her dem eglence ḫayalüñ var-iken

Cān meşāmı müşg ü ʿanberden iñen ḥaẓẓ eylemez
Devr-i zülfüñde nigārā ḫaṭṭ u ḫālüñ var-iken

Ḫacletindendür görinmez sanki ḫıżr-ı zinde-dil
Bilmedin ḥayvān suyın içmiş zülālüñ var-iken[2247]

İster-iseñ mülk-i dilden dūr ola ġam leşkeri
Koma elden bādeyi bir dem mecālüñ var-iken

Hīç olur mı bend-i zülfinden ḫalāṣ olmak anuñ
İy Muḥibbī dest ü pāyuñda ʿiḳālüñ var-iken
Ü3-185ak, S1-133a, H1-106a, T-150b

2245 ġam: tañ S1, H1, T
2246 Bu beyit T'de yoktur.
2247 Bu beyit S1, H1 ve T'den alınmıştır.

2664. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Gitdi ʿaḳluñ[2248] bilmedi Mecnūn-ı şeydā meşrebin
Añladı ancak hemān dünyāda rüsvā meşrebin

Acı yaşlar dök derūnuñ ġıll ü ġışdan pāk kıl
Kullanasın tā ki sen ʿālemde[2249] deryā meşrebin

Zāhidā ʿuşşāḳa ṭaʿn itme bu hāy u hū ile
Tutmadı hīç kimse sen tutduñ bu ġavġā meşrebin[2250]

Kim cihāna bakmaya olsun hezārān āferīn
Göstere Ḳāf-ı ḳanāʿat içre ʿAnḳā meşrebin

Zülfi sevdāsı ezelden başuma yazu-y-ımış
Anuñ-ıçun tutaram ölince sevdā meşrebin

İy Muḥibbī sor baña ʿışḳuñ rumūzın ser-be-ser
Saña taḳrīr eyleyem bir bir ser-ā-pā meşrebin
Ü3-185a, S1-129a, H1-102b, T-146b

2665. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Virmezem dünyālara dilberlerüñ derd ü ġamın
Ben bilürem kimseler bilmez maḥabbet ʿālemin

Hīç kes virmiş degül yāruñ dehānından ḫaber
Gerçi ʿuşşāḳ arasında noḳṭadur dirler hemīn[2251]

Āh u zārı kılsa bülbül ṣubḥ olınca ġam[2252] degül[2253]
Kurtarımaz ḫār elinden n'eylesün ol hem-demin[2254]

Zülf ü ebrū çeşm ü müjgān ḫāl ü ḫaṭ ʿasker çeker
Pāyimāl eyler eger Ḫusrev eger cāmın Cem'in

Devr-i gülde iy Muḥibbī al ele peymāneyi
Furṣatı fevt itme żāyiʿ kılma ʿömrüñ bir demin
Ü3-185bk, S1-143b, H1-113b, T-161a

2248 ʿaḳluñ: ʿışḳuñ S1, H1, T
2249 ʿālemde: dünyāda Ü3
2250 Bu beyit S1, H1 ve T'de yoktur.
2251 Mısra Ü3'te:
Ehl-i ʿışḳ içre anuñ yok kimse olmış mahremin
şeklindedir.
2252 ġam: tañ S1, T
2253 Bu beyit S1, H1 ve T'de bir sonrki beyitle yer değiştirmiştir.
2254 ol hem-demin: gül ḫırmenin S1

2666. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Pür ḥarāret cān u dil ġāyet zebūn oldum zebūn
Gözlerümden ol sebebdendür akar deryā-yı ḫūn

Her zemīni kanlu yaşumdan yine[2255] naḳş eyledi
Geçmedi bu naḳşı baña kimse illā çarḫ-ı dūn

Bezm-i ġamda çarḫ[2256] elinden içdügüm ḫūn-ı ciger
Ṣubḥa dek nālişler eyler dil olupdur erġanūn

Bir saçı Leylī-veşüñ sevdāsı başum toptolu
Ḳays benden ögrenür şimden girü ṭavr-ı cünūn

Baḥr-ı naẓmından Muḥibbī'nüñ şu kim dür istemez
Göreyim ġavvāṣ-veş olsun hemīşe ser-nigūn
Ü3-185b, S1-138a, H1-109b, T-155b

2667. Mefâʿîlün mefâʿîlün feʿûlün

Egerçi görmedüm senden vefā ben
Velī çekdüm kapuñda yüz cefā ben

Varursam Kaʿbe-i kūyına yāruñ
Bulurdum Merve ḥaḳḳıyçün ṣafā ben

Kemend-i zülf-i çevgānına başum
Dimişdüm top idem itdüm edā ben

Gözüme eyleyem ben tūtiyāyı
İdelden ḫāk-i pāyuñ tūtiyā ben

Belā-yı hicre cān virdüm Muḥibbī
Ki oldum vaṣlı ile āşinā ben
Ü3-186a

2668. Mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün

Egerçi ẓāhiren baksañ cihān mülkine şāham ben
Naẓar maʿnī yüzinden ger kılursañ ḫāk-i rāham ben

Şehā gülzār-ı ḥüsn içre açılmış bir gül-i tersin
Yanaldan āteş-i ʿışḳa kararmış bir giyāham ben

[2255] yine: benüm T
[2256] çarḫ: hicr S1, T

Beni maḥv eyledi ʿışḳuñ vücūdumdan es̱er hergiz
Görinmez kim naẓar kılsa hemān bir dūd-ı āham ben

Maḥabbet mülkine şāham ʿalemdür dūd-ı dil elde
Görenler leşker-i eşküm dimezler key sipāham ben

Yañıldum ḳaddüñe serv ü yüzüñe gül didüm sehven
Ben ol demden berü cānā bu yolda ʿözr-ḫᵛāham ben[2257]

Diler her kes ki ʿāşıḳdur ire vaṣlına maʿşūḳuñ
Murādum senden iy meh-rū hemān ancak nigāham ben

Gedā-yı küyuñ olmakdur hemān ʿālemde maḳṣūdum
Bunı sanma ki ʿālemde Muḥib[bī] ʿizz[2258] ü cāham ben
Ü3-186a, S1-127a, H1-101a, T-144b

2669. Mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün

Gözüñ yaşın dirīġ itme dilā sen pāy-ı[2259] dilberden
Güzeller ṣayd olurlar çün bilürsin sīm-ile zerden

Görelden dāne-i ḫālin tolaşdum zülfi ağına
Ḫalāṣ olur mı murġ-ı dil ʿaceb bilsem bu çenberden

Görinür cismi dildāruñ egerçi penbeden yumşak
Bilenler ḳalbini anuñ[2260] didiler katı mermerden

Göricek şemʿi pervāne yakar elbette bāl ü per
Geçerse ʿāşıḳ-ı ṣādıḳ ʿaceb mi cān-ıla serden

Muḥibbī ol kemān ebrū meger ʿāşıḳların kırmış
İki şehper sokınmış gör başına sünbül-i terden
Ü3-186ak, S1-143b, H1-114a, T-161a

2670. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Dirseñ iy dil sırr-ı ʿışḳ fāş olmasun
Ṣabr kıl bir dem gözüñ yaş olmasun

ʿIşḳa düşdüm cān u dilden geçdüm āh
Kimseler ʿışḳ-ıla yoldaş olmasun

[2257] 5 ve 6. beyitler S1, H1 ve T'de yoktur.
[2258] izz: māl Ü3
[2259] pāy-ı: bārī S1, H1, T
[2260] anuñ: ammā S1, H1, T

Cevr ider baña raḳībe raḥm idüp
Bagrı niçe ʿāşıḳuñ baş olmasun

Görmeyüp gün yüzini inkār ider
Zāhidi görüñ ki ḫuffāş olmasun

Dilde kılmaga ḫayālüñ naḳşını
Bu Muḥibbī niçe naḳḳāş olmasun
Ü3-186ak, S1-152b, H1-120b, T-170a

2671. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Leylī zülfin ger kemend itse dil-i meftūn içün
Kim göre eydür ki [2261] zencīr itdiler Mecnūn içün

Ḥālümi sormaz gelür yād u biliş illā ki ġam
Bulmadum derde devā ben bu dil-i maḥzūn içün

Gizlenür zülfi şebinde ḫaṭṭ-ı dilber cā-be-cā
Ḳaṣd ider İslām'a kāfir ceyşidür şebḫūn içün

Kimse kılmadı ben itdüm āh kendüm kendüme
Bir naẓar cān terkin urdum yār-ı gendüm-gūn içün[2262]

Her kılını zülfinüñ biñ başlu ejderhā kılur
Her kaçan sāḥir gözüñ siḥr okıya efsūn içün[2263]

Her kaçan gelse ḫayāl-i serv-i ḳaddi yāduma[2264]
Göz yaşın eyler revān ol ḳāmet-i mevzūn içün

Āsiyāb-ı çarḫ ögidür ʿömri çün gendüm gibi
İy Muḥibbī baglama dil bī-vefā gerdūn içün
Ü3-186b, S1-132b, H1-105b, T-150a

2672. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Gün yüzine bakmayam cānā cemālüñ var-iken
N'eyleyem ʿiyd ayını iki hilālüñ var-iken

Seyr-i gülşen eylemek ʿuşşāḳa olmışdur ḥarām
İy yüzi gül her dem eglence ḫayālüñ var-iken

[2261] eydür ki: dir aña Ü3
[2262] Bu beyit S1, H1 ve T'den alınmıştır.
[2263] Bu beyit S1, H1 ve T'de yoktur.
[2264] yāduma: göñlüme Ü3

Cān meşāmı müşg ü ʿanberden iñen ḥaẓẓ eylemez
Devr-i zülfüñde nigārā ḫaṭṭ u ḫālüñ var-iken

Ḫacletindendür görinmez sanki Ḫıżr'uñ ʿāleme
Bilmedi ḥayvān suyın içmiş zülālüñ var-iken

İster-iseñ mülk-i dilden dūr ola ġam ʿaskeri
Koma elden bādeyi bir dem mecālüñ var-iken

Hīç olur mı bend-i zülfinden ḫalāṣ olmak anuñ
İy Muḥibbī dest ü pāyuñda ʿiḳālüñ var-iken
Ü3-186b

2673. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Ġayra meyl itmez[2265] göñül māh-ı cihān arayuben
Bāri bir kez görsem ol ḥüsn-i cihān-ārāyı ben

Gülsitān-ı dehr içinde baña gül yüzüñ yiter
N'eylerem zülfüñ tururken[2266] ʿanber-i sārāyı ben

Yār-ı bī-pervā benem ḥālüm digergūn olmada
Bārī hergiz görmesem ol şūḫ-ı bī-pervāyı ben

Gözlerüm yaşına dirsem ṭañ mıdur Ṭūfān-ı Nūḥ
Ḳaṭredür yanında cemʿ itsem yidi deryāyı ben

Cürʿa-i cām-ı lebüñden olsa ger baña naṣīb
Kāfirem ger bir ḳadeḥ içsem mey-i ṣaḥbāyı ben

İy Muḥibbī tolaşaldan dil saçı zencīrine
Mesken itdüm rūz u şeb Mecnūn gibi ṣaḥrāyı ben
Ü3-196a, S1-153b, H1-121a, T-171a

2674. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Üstüme sāye salan serv-i ḫırāmāndur gelen
Bir yañadan dīdeden cūy-ı firāvāndur gelen

Ben niçe teşbīh idem bālā-yı ḳaddin[2267] serve kim
Hey niçe serv-i sehī bir māh-ı tābāndur gelen

[2265] ġayra meyl itmez: istemez sensüz S1, T
[2266] tururken: var-iken S1, H1, T
[2267] bālā-yı ḳaddin: bālā ḳadini S1, H1, T

Şāh-ı ḫūbān zer külāhın kec-rev itmiş başına
Şiʿrüñi ezberlemiş şūḫ-ı ġazel-ḫʷāndur gelen

Şāh-ı ʿālemdür bugün ʿāşıḳlara raḥm itmege
Tāc-ı zer başına egmiş[2268] şāh-ı devrāndur gelen

İy Muḥibbī ʿahd ider ʿahdine tīz turmaz döner
Şöyle beñzer nāz-ıla şāh-ı Karaman'dur gelen
Ü3-196b, S1-141a, H1-112a, T-158b

2675. Fâʿilâtun fâʿilatün fâʿilâtun fâʿilün

Gülşen-i ḥüsnüñde cānā bülbül-i şūrīdeyin
Zülfüñe dil baglamış Mecnūn-ı belā-kerdīdeyin

Ḫūb-rūlar cümle encüm sen ḳamer-rūsın begüm
Saña beñzer görmedüm çok dil-rübālar dīdeyin

Servler çekdüm elifden güller itdüm dāġ-ıla
Sīne bāġını temāşā kıla bu ümmīdeyin

Tāze sebz olsun diyü cānā cemālüñ gülşeni
Raʿd-veş āh eyleyüp nīsān-ı bārān-dīdeyin

Bī-sütūn'dan muḥkem iken iy Muḥibbī kūh-ı ġam
Kūhkenlik sanʿtında ben daḫı verzīdeyin
H-9a

2676. Mefʿûlü fâʿilâtü mefâʿîlü fâʿilün

Yāruñ cefā vü cevri nedür kīnesi neden
Derdā dirīġ gitmeye mi kīne sīneden

Urma[2269] göñül şīşesin iy dōst yirlere
Sakın ki batar ayaguña ābgīneden

Ol zülf-i misk-būyuñı gel boynuña bırak
İy dōst hezār yig yaraşur ʿanberīneden

Laʿl-i lebüñ ḫayāline maḫzen-durur göñül
Ḫarc eylerem gevher-i naẓm[ı] ol ḫazīneden

[2268] başına egmiş: başındadur ol S1, H1, T
[2269] urma: çalma S1, H1, T

Varsa Muḥibbī kapuña cān tuḥfe iltür
İtseñ ḳabūl n’ola bu kemter kemīneden
H12a, S1-149b, H1-118b, T-167a

2677. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Dōstum görme tehī bu ʿāşıḳuñ nem-dīdesin
Ser-te-ser ġarḳ ola ʿālem döke eşk-i dīdesin

Gülşen-i ḥüsninde yāruñ iy göñül bülbülleyin
Nāle eyle ṣubḥ olınca sen de bir şūrīdesin

Çekerem cevr ü cefāñı bu ümīde dōstum
Bir gün ola ḥālüme bakup baña raḥm idesin

Ḫāk-i pāyinden eser bulduñ mı iy bād-ı ṣabā
Niçe yıllardur eser durmaz bir ʿālem-dīdesin

Görmese cānā seni olmaz Muḥibbī’ye ḥayāt
Anuñ-içün tende cān çeşmümde nūr-ı dīdesin
H12b

2678. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Niçe bir hicrān şebinde çekeyim ġam tasasın
Ya niçe bir içeyim derd-ile miḥnet kāsesin

Pāyına yüzler eger sürmek dilerseñ dilberüñ
Bir ḳadem iy eşk-i çeşmüm yüzüm üzre basasın

Tolaşur her dem kemend-i zülfüñe dīvāne dil
Kurtuluş yokdur meger zülfüñde anı asasın

Sırsa göñlüm şīşesin olmaz ʿaceb ol seng-dil
Sıyagelmişdür ezel Leylī çü Mecnūn kāsesin

Dil nişān itmiş Muḥibbī atagör ġamz okların
Olmaya kim usanup ya kaşlaruñı yasasın
H14b

2679. Feʿilâtün feʿilâtün feʿilâtün feʿilün

Gözlerüm yaşını bu kanlu cigerden sorasın
Bagrumuñ yaraların ġamze-i terden sorasın

Pūte-i hicre yanup dil niçe ḳāl oldugını
Bilmek isterseñ eger sīm-ile zerden sorasın

Ne ṭarīḳ ile ḳadeḥ bilsem öper la'l-i lebin
Kuçar ancak bilini anı kemerden sorasın

Kūh-ı ġamda başuma seng-i cefā yagdugını
Ger murāduñsa dilā sen anı serden sorasın

Yollar üstinde Muḥibbī niçe ḫāk oldı yatur
Kūyuña ileticek bād-ı seḥerden sorasın
H17b

2680. Fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilün

İy göñül rāh-ı vefā üzre kaçan ḫāk olasın
Umaram ki yücelüp ḳadr-ile eflāk olasın

İy felek sakın geçer durmaz tokuz kalkanuñı
Āhum okından neden sen böyle bī-bāk olasın

'Arż kıl ḥālümi ol gül-ruḫa iy bād-ı ṣabā
Uşbu yolda yaraşur çābük [ü] çālāk olasın

Fehm olınmaz iy göñül ince bili diḳḳat-ile
Tutalum ki yire sen bir kıla idrāk olasın

Sebzezār oldı Muḥibbī vardugında ḫaṭṭ-ı yār
İy gözüm merdümi şimden girü nemnāk olasın
H19a

2681. Mef'ûlü mefâ'îlü mefâ'îlü fe'ûlün

Zülfeynüñi çöz āteş-i ḥüsn üzre ḫam olsun
Gel anı bırak boynuma zencīr-i ġam olsun

Didüm ki göñül derdine iy dōst ne çāre
Didi ki lebüm yarını gönderdüm em olsun

Külḫende ḫayālüñle olursam baña gülşen
Sensüz ki giçe bir nefes ol dem ne dem olsun

Jeng oldı göñül āyīnesi al ele sāḳī
Mey sun berü tā dāfi'-i ḫüzn [ü] elem olsun

Sīneñ dögicek āh Muḥibbī koma elden
ʿUşşāḳ ara şuʿle-i āhuñ ʿalem olsun
H-22a

2682. Feʿilâtün feʿilâtün feʿilâtün feʿilün

Yüri dīvāne göñül kākül-i cānāna degin
Yüri pervāne-ṣıfat āteş-i sūzāna degin

Zāhidā ḫalvete gir ʿömri riyā ile geçür
Gidelüm yār-ıla biz ṣaḥn-ı gülistāna degin

Berü sun sun berü sāḳī mey-i gül-reng[i] müdām
İçelüm nūş idelüm tā tola peymāne degin

Dür dişi fikri ile yaşumı seylāb idüben
Akıdup her ṭarafa varayım ʿummāna degin

Bī-amān çeşm[i] Muḥibbī eline ḫançer alup
Kırup ʿuşşāḳını boyınca girer kana degin
H-24a

2683. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Żāyiʿ itme iy dil-i şūrīde gel gül ṣoḥbetin
Cān u dilden tā seḥer gūş eyle bülbül ṣoḥbetin

Seyr iderken ruḫlaruñ öpsem lebüñ ʿayb olmasun
Ehl-i diller mevsim-i gülde ider mül ṣoḥbetin

Rişte rişte kılmayınca şāne gibi bagruñı
İdemezsin el sunup ol saçı sünbül ṣoḥbetin

Dakdı zülfinüñ kemendin boynuma dilber didüm
Ölmeden itdüm bi-ḥamdi'llāh kākül ṣoḥbetin

İy Muḥibbī tīz geçer eyyām-ı gül bir haftadur
Żāyiʿ itme ʿömr el virdükçe kıl gül ṣoḥbetin
H-26a

2684. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Zemherīr i[r]di ne mümkin eylemek gül ṣoḥbetin
Āteşi aña bedel kılmak gerek mül ṣoḥbetin

Meclis içre her ḳadeḥ san bir gül-i aḫmer-durur
Bülbül olmışdur ṣürāḥī diñle ḳulḳul ṣoḥbetin

Nār-ı dāġ-ıla sifāl-i sīnemi zeyn eyledüm
Dōstlar eyleñ gelüñ bir dem ḳaranfil ṣoḥbetin

Tag u ṣaḥrāya benefşe düşmişe Mecnūn-vār
El mi virürdi aña her saçı sünbül ṣoḥbetin

İy Muḥibbī daʿvet itme meclise meh-rūlar[ı]
İḫtiyār eyler m[i] hīç sulṭān olan kul ṣoḥbetin
H-27a

2685. Feʿilâtün feʿilâtün feʿilâtün feʿilün

Mey içüp yine bu ġamgīn dilümi şād ideyin
Anı bir laḥẓa hele ġuṣṣadān āzād ideyin

Seyl-i eşk n'ola göñül ḫānesin ide[r]se ḫarāb
Seng-i miḥnetle yine nev yapup ābād ideyin

Kūh-ı ġamda sen boyı serv [ü] lebi şīrīn içün
Baş u cān terkin urup adumı Ferhād ideyin

Mübtelā-yı ʿışḳ olaldan āh kim dil-ḫasteyem
İy ṭabībüm dimedüñ bir kez anı yād ideyin

İy Muḥibbī ruḫları şevḳine her şeb-tā-seḥer
Bülbül-i şūrīde-veş nāle [vü] feryād ideyin
H-28b

2686. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Çünki gördüm bir naẓar ol serv-ḳad meh-rūyı ben
İki gözümden revān itdüm akıtdum cūyı ben

Ele aldum pīç-e-pīç idüp kemend-i āhumı
Umaram ṣayd eyleyem ol gözleri āhūyı ben

Çeşm-i bīmārına duş oldı bu çeşmüm nāgehān
Görmesem olmaz ʿaceb şimden girü uyḫuyı ben

Mübtelā-yı derd-i ʿışḳam iy ṭabīb-i dil meded
Leblerüñden ġayrı hergiz istemem dārūyı ben

İy Muḥibbī niçe mecnūn olmasun dīvāne dil
Zülfini zencīr ider gördüm çün ol gīsūyı ben
H-30b

2687. Feʻilâtün feʻilâtün feʻilâtün feʻilün (faʻlün)

Ḥamdü-lillāh ki yine ṭālib-i cānānam ben
Bende-i ʻışḳ olalı ʻāleme sulṭānam ben

Bir ḳadeḥ meyle cihān müşkili ḥall oldı baña
Her ne sorsañ baña sor mīr-i suḫendānam ben

Dāġlar lāle vü gül sīnede serv oldı elif
Dōstum bir naẓar it niçe gülistānam ben

Ruḫlaruñ üzre yine zülf-i perīşān[uñ] görüp
Āh sevdāya düşüp ḥāl-i perīşānam ben

Mest olur gāh Muḥibbī lebüñi ẕikr idicek
Gāh ġubār-ı ḫaṭı fikrüñ ile ḥayrānam ben
H-34a, S1-149b, H1-118a, T-167a

2688. Müstefʻilün feʻûlün müstefʻilün feʻûlün

ʻĀrıż mıdur bu cānā ya āfitāb-ı raḫşān
Sünbül midür ya kākül ya zülf-i ʻanber-efşān

Miḥrāb-ı büt-perest mi tuġrā mı yoḫsa şāhī
Yāḫud kemān-ı Rüstem ol ebruvān-ı fettān

Ya Türk [ü] ya Mogoldur yagma içinde māhir
Kāfir mi çeşm ya mest-i ġāret-girān-ı īmān

Ol leb mi yāḫū müldür yāḫūd şārāb-ı kevs̱er
Yāḳūt ya ʻaḳīḳ ü ya laʻl yāḫū mercān

İçüp şārāb-ı ʻışḳı ser-mest iken Muḥibbī
Ḫaṭṭ-ı ġubāruñ añdı mest idi oldı ḥayrān
H-39b

2689. Fâʻilâtun fâʻilâtun fâʻilâtun fâʻilün

Rüstemāne yayını almış o çeşm-i ġamze-zen
Her kime dogrutsa lā-büd ḳalbini eyler şiken

Aldı bu dilden ḳarārum eyledi Mecnūn-vār
Çeşm ü ebrū-yı siyāh u zülf ol çāh-ı ẕaḳan

Cānda āteş oldı ten seng-i melāmetden kebūd
Üstüḫˇānum her birisi oldı şemʿ-i encümen

N'içün itmezsin gelüp iy dōst bir yirde ḳarār
Ḫāne eyle gāh cān gāhī dil-i vīrān vaṭan

Okuduñ lü'lü' dişinden iy Muḥibbī çün ḥadīs̱
Anuñ içün oldı eşʿāruñ senüñ dürr-i ʿAden
H-41a

2690. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Zülfüñe yüz virme cānā boynuña asılmasun
Ḫāl-i Hindūñı sakın ḥüsnüñ görüp yakılmasun

Atagör ġamz oklarını dōstum iç ḳabżadan
Aña ḳurbān olayım tek ya ḳaşuñ yasılmasun

Atalardan bu mes̱eldür çün göze olmaz yasag
Āfitāb-ı ḥüsnüñe neyçün senüñ bakılmasun

Geşt-gīr-i ʿışḳ elinden Zāl u Rüstemler zebūn
Dōstlar inṣāf idüñ bu dil niçe basılmasun

Dilemezse rūz-ı maḥşerde Muḥibbī destini
Dāmeninde yāra diñ cevr ü cefāyı kılmasun
H-42a

2691. Mefʿûlü mefâʿîlü mefâʿîlü fâʿilün

Nāzüklig-ile göñlümüz alan degül misin
Āh ol cefā sen cevr-i firāvān degül misin

Bir ġamze ile fitne ṣalup ḫalḳ-ı ʿāleme
Bir şīve ile āfet-i devrān degül misin

Bu göz yaşını cū yirine eyleyen revān
Bāġ-ı cihānda serv-i ḫırāmān degül misin

Dil-ḫasta olam virmeyesin baña bir cevāb
İy ʿĪsī-nefes derdüme dermān degül misin

Alduñ Muḥibbī göñlini īmāna ḳaṣd idüp
Zülfüñe uyup yoḫsa müselmān degül misin
H-64a

2692. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Bir ʿaceb dīvāneyem başumdaki sevdā içün
Zülfini zencīr idüñ boynuma ben şeydā içün

Genc-i ḥüsnine ser-i zülfin ṭılısm itmiş nigār
Çāresüz kaldum ne çāre āh ol ejderhā içün

Ben der-i meyḫānede dīẕāra ʿāşıḳ olmışam
Mescide ṣūfī gelür ancak kurı ġavġā içün

Umaram ġamz oklarını ata her dem sīneme
Anuñ içün dil nişān itdüm o ḳaşı ya içün

İy Muḥibbī serv ḳaddin görse gülşende çınār
El duʿāya kaldurur ol ḳāmet-i bālā içün
H-74b, S1-148a, H1-117b, T-165b

2693. Mefʿûlü mefâʿîlü mefâʿîlü feʿûlün

Gülşende diñ ol serv-i ḫırāmāna salınsun
Āhum yiline ḳarşu ko her yana salınsun

Mey nūş idüben başa külāhın koya kec-rev
Rindāne geyüp nāz-ıla mestāne salınsun

Bend olsa göñül zülfine kor çāh-ı ẕeḳanda
Kalsun dir ebed bend-ile zindāna salınsun

Tīr-i müjeñe sīnesini dil siper itsün
Meydāna gelüp[2270] ʿışḳ-ıla merdāne salınsun

Çün dürr-i yetīm oldı yine naẓm-ı Muḥibbī
Cānā anı dak gūşuña yek-dāne olsun
H-75b, S1-147b, H1-117a, T-165a

2694. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Bū getürdüñ būy-ı zülfinden ṣabā gerçek misin
Yoluña olsun hezārān cān fedā gerçek misin

[2270] gelüp: girüp S1, H1, T

Mürde idüm bir ḫaberle tāze cān virdüñ baña
Eyledüñ bu ḫasta göñlüme devā gerçek misin

İy kaşı ya sīnem içre gönderüp ġamz okların
ʿĀḳıbet kıldı benüm ḳalbümde cā gerçek misin

Bezm-i ġamda iñlesem bu nāleme āheng içün
Baña eydüñ gīceler tā ṣubḥ nā gerçek misin[2271]

Pīrehensüz kuçmışam ol māhı didüm dil didi
Belki düşüñdür Muḥibbī ḫayr ola gerçek misin
H-76a, S1-148a, H1-117a, T-165b

2695. Feʿilâtün feʿilâtün feʿilâtün feʿilün

Umar idüm ki benüm derdüme dermān olasın
Ne bileydüm ki seni āfet-i devrān olasın

Müjesi tīr-ile sīnem siperin deldi didi
Saña kim didi kaşum yayına ḳurbān olasın

Gözlerüm yaşı olursa n'ola pāyuña revān
Karşuma serv-i sehī gibi ḫırāmān olasın

Ḥüsne māġrūr oluban ʿāşıḳa cevr itmegi ko
Bir işi işleme kim soñra peşīmān olasın

Göñlin alınca Muḥibbī'ye vefā gösterüp āh
Pes neden soñra dönüp cevr[i] firāvān olasın
H-77a

2696. Mefʿûlü mefâʿîlü mefâʿîlü feʿûlün

Göster yüzüñi alnuñı şems ü ḳamer olsun
Tamsun[2272] lebüñüñ yarı deñizler şeker olsun

Cānum bile yoluñda senüñ dil nedür iy dōst
Tek gūşe-i çeşmüñle baña bir naẓar olsun

At ġamze okın sīneme dilden öte geçsün
Delsün cigerüm ġamzeler[üñ] reh-güzer olsun[2273]

[2271] Mısra S1 ve H1'de:
Baña öykündüñse nāy-ı ḥoş-nevā gerçek misin
şeklindedir.

[2272] tamsun: emsün H

[2273] Bu beyit S1, H1 ve T'de yoktur.

Sen serv-i sehī gibi salın nāz-ıla her sū
Ben āh ideyin karşuña ko bir eṡer olsun

Her kim ki ırar[2274] ʿāşıḳı dilber kapusından
Budur dilegün anı ki ol derbeder olsun

Cān naḳdini yolında Muḥibbī ide īṡār
Ol yār gelür diyü baña tek ḫaber olsun
H-86b, S1-148b, H1-117b, T-166a

2697. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâilün

Ḥamdü-lillāh ʿāşıḳam ʿālemde ḫoş-ḥālem bugün
Āteş-i ʿışḳa yanaldan zer gibi ḳālam bugün

Sanmañuz ṣūfī ya zāhid bir ḳalender-meşrebem
Tekye-i ʿışḳuñ tırāşı bil ki abdālam bugün

Sīnede gören elifler dir ki ʿışḳuñ bebridür
Yā peleng-i mīşedür dāġ-ıla pür-ḫālem bugün

Taḫta-i sīnemde dökdüm çünki eşküm noḳṭasın
Kāyinātuñ ḥālini bilmekde remmālem bugün

Ḫāricīler üstine dest-i ḳażādan bir okam
Rāfiżīler ḳaṣdına şemşīr-i ḳattālem bugün

Yimezem dünyā ġamın ben ḫ˘āce-i dünyā gibi
İy Muḥibbī anuñ içün fāriġu'l-bālem bugün
H-90a

2698. Feʿilâtün feʿilâtün feʿilâtün feʿilün

Rāstī ḳāmetüñi gördüm eyā serv-i revān
Pāyuña gözlerümüñ yaşı revān oldı revān

Salınup gülşene gel bendeñ ola serv-i sehī
Cilveler eyle görüp reşk ide ṭāvūs-ı cinān

Leblerüñ mey yirine içdügine kanumuzı
Bize şāhid mi degül uşbu dehānuñdaki kan

Nāvek-i tīr-i ḳażā mı ki ʿaceb şol müjeler
Kim gözi[n] yumup açınca baña virmedi amān

[2274] ırar: ayırur S1, H1, T

Ārzū itme viṣālin iy Muḥibbī fāriġ ol
Sen gedāsın bir ḳalender ol ḫo sulṭān-ı cihān
H-95a

2699. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Ḫıżr suyın ister iseñ istegil meyḫāneden
Çıkma bir dem ṭālib iseñ gence sen vīrāneden

Her kişiyi söyledür ʿaḳluñ mihengi bādedür
ʿAhd ü peymān gözleyen alsun ḫaber peymāneden

Şemʿ-veş karşuñda yandugum saña maʿlūm iken
Ḥālümi sormak ne ḥācetdür varup pervāneden

Tekye kılsun bu riyā ile ko zāhid zühdine
Ḥāşa kim nevmīẕ olam ben vuṣlat-ı cānāneden

Zülf[i] çevgānına top eyle Muḥibbī başuñı
Dogıcak lā-büd kişi merdāne gerek anadan
H111a

2700. Feʿilâtün feʿilâtün feʿilâtün feʿilün

Niçe bir derd ü ġam u miḥnet-i gerdūn olasın
Bihter oldur ki mey-i ṭālib-i gülgūn olasın

Nūş-ı cam ile göñül āyīnesin eyle ṣafā
Ne revādur ki ʿabeṣ yirlere maḥzūn olasın

Cām-ı Cem olmayıcak genc-i Ferīdūn nedür
Dutalum devlet-i Cemşīd [ü] Ferīdūn olasın

Zülf[i] zencīrini boynuma n'içün dakmaya yār
Ser-i kūyında dilā sen daḫı mecnūn olasın

İremezsin ol boyı servüñ Muḥibbī pāyına
Rāh-ı ʿışḳında eger eşk-ile Ceyḫūn olasın
H115b-116b

2701. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Oldı ḥaḳḳuñda senüñ nāzil çü Ṭāhā vü Yāsīn
Ḫāk-rūb-ı āsitānuñ şehperi rūḥū'l-emīn

Ḥüsnüñ idrākinde ʿāciz çeşm-i erbāb-ı naẓar
Ḳāṣır olmışdur kemālātuñda ʿaḳl-ı ḫurde-bīn

Okuduñ levḥ-i ezelde her ne kim menḳūş idi
Oldı ẓāhir saña ʿilm-i evvelīn ü āḫirīn

Rūz-ı maḥşerde nidā cennetden ire ümmete
"Hāzihī cennāti ʿadnin fedḫulūhā ḫālidīn"

Evvel āḫir bu Muḥibbī senden umar maġfiret
İki ʿālemde çü sensin raḥmete'l-lil ʿālemīn
S1-3b, H1-3a, T-3b

2702. Mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün

Cefā tīrine tut sīne belā tīġına sun gerden
Cihānda geçmedük miḥnet dilā hīç kalmadı serden

Elümde tutuşup kāġıd yanar derd-i dilüm yazsam
Meger şimden girü nāme yazam perr-i semenderden

Yüzüñe şöyle ʿāşıkdur senüñ şems ü ḳamer cānā
Gice gündüz yüzin sürüp gider mi hīç biri derden

Dilā saʿy-ile dildāruñ ne mümkin ḳalbine girmek
Bilürsin göñli katıdur anuñ pūlād u mermerden

Muḥibbī sözlerin taksañ n'ola gūşuña iy dilber
Yig alurlar anuñ ḳadrin bilenler dürr ü gevherden
S1-125b, H1-100a, T-143a

2703. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

İy dil-i bī-çāre itme cevr-i dilberden enīn
Mā-teḳaddemden mes̱eldür nāz ider her nāzenīn

Ḥaydarīler gibi takdum gūşa kullık ḫalḳasın
Boynuma ḫalḳa olalıdan o zülf-i ʿanberīn

Ne ḳadar cevr ü cefā itse göñül eyler ḳabūl
Dōstlar gökden ne yagarsa götürür çün zemīn

Küfr-i zülfüñi götür göster ruḫuñ īmānını
Bir yire cemʿ olmamışdur dōstum küfr-ile kīn

Gül yüzüñsüz gīceler feryād u efġān eylesem
Nāleme āheng idüp bülbül baña dir āferīn

Göñlümüñ peymānesin zülfüñ gibi itdüñ şikest
Cevr-ise senden hemān u ṣabr ise benden hemīn

Ol lebi şīrīn elinden ger ölem Ferhād-veş
Meşhedüme yazalar "hāẕā şehīdü'l-'āşıḳīn"

Tolaşaldan zülfüñüñ sevdāsına dil ḫastadur
Leblerüñ dārü'ş-şifāsından buyur sirkencübīn

Niçe şīrīn olmasun cānā Muḥibbī'nüñ sözi
Çünki medḥüñ okuram olur kelāmum şekkerīn
S1-126a, H1-100b, T-143b

2704. Fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilün

Vaṣl-ı cānān isteyenler ġam yimezler cān içün
Yolına bir cān nedür biñ cān fedā cānān içün

Sen melek ruḫsār içün hercāyī dirlerse n'ola
Olmaduk sözler dinür ḫurşīd-i nūr-efşān içün

Leblerüñ eṭrāfını cānā n'ola tutsa ḫaṭuñ
Yir olur ẓulmet içinde çeşme-i ḥayvān içün

Fitne-i āḫir zamāndur fitneler andan kopar
Dōstlar ben n'eyleyem ol gözleri fettān içün

Ger buyursañ cān fedā ide Muḥibbī yoluña
Ādem olan ad u sanın terk kılmaz cān içün
S1-127a, H1-101b, T-144b

2705. Fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilün

Pendi gūş itme dilā alma ele 'ār etegin
Ko ne dirlerse disünler tutagör yār etegin

Baña her demde gelür derd ü belā miḥnet ü ġam
Müşkil işdür kişi kim tuta sitemkār etegin

Müdde'ī dāmen-i dildāra irişse ne 'aceb
Kanda kim açıla gül tutar anuñ ḫār etegin

Ḫᵛābda yārı bulup furṣat-ıla būsesin al
Uyanup ḫışma gelürse koma inkār etegin

Yüz sürüp pīr-i muġān ḫıdmetine tutma sakın
Ḫānḳāh içre varup zāhid-i mekkār etegin

İy Muḥibbī benī-ādemde vefā kalmadı hīç
Sen de Mecnūn-ṣıfat tut yüri taglar etegin
S1-127b, H1-101b, T-145a

2706. Mefʿûlü mefâʿîlü mefâʿîlü feʿûlün

Göñlüm n'ola ger kılsa gile iki gözümden
Derdā ki usandurdı beni bunlar özümden

Cān eyleyeyim yoluña teslīm didüm evvel
Serden geçeyim geçmeyem āḫir bu sözümden

Ger ḫāk idesin seng-i cefā-y-ıla ben iy dōst
Mihr-ile vefā būyı gele uşbu tozumdan

Kalmadı yüzüm vara gele yār işigine
Raḥm eylemedi şerm ide dirdüm bu yüzümden

Ne buldı ise buldı Muḥibbī göz ucından
Göñlüm n'ola ger kılsa gile iki gözümden
S1-128b, H1-102b, T-146a

2707. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Gül yüzüñ seyr eylesün ʿālemde gülzār isteyen
Dür dişüñ fikr eylesün lü'lü'-i şehvār isteyen

Yaşuma kılsun naẓar deryā temāşāsın kılan
Külḫen-i sīnem tolu gelsün berü nār isteyen

Sırr-ı ʿışḳı āşikār itdüm ser-i zülfin görüp
ʿIşḳ Manṣūr'ı olup geldüm benem dār isteyen

Ḫarc kıl dil naḳdini yāruñ dilerseñ vaṣlını
Bil ki cān virmek gerek bu yolda bāzār isteyen

Genc bī-mār u gül bī-ḫār olmaz iy Muḥib
Yārsuz kalur cihānda ʿaybsuz yār isteyen
S1-133a, H1-105b, T-150b

2708. Mef'ûlü mefâ'îlü mefâ'îlü fe'ûlün

İy dil sevüp ol şūḫ-ı sitemkārı n'idersin
Tā ṣubḥa degin eyleyüben zārı n'idersin

Aġyāra kılur mihr ü vefā saña cefālar
Hercāyī güzelden ne gelür yārı n'idersin

Bagruma benüm niçe niçe yara urupdur
Yād eyleyüp iy dil baña ol yārı n'idersin

Bend içre gören göñlümi zülfi girihinde
Saklama didi as bu giriftārı n'idersin

Gül gibi Muḥib girmez anuñ gūşına feryād
Bülbül gibi sen daḫı kılup zārı n'idersin
S1-135b, H1-107b, T-153a

2709. Fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilün

'Āşıḳ iseñ saklama bu yolda gel cānuñ sakın
Dimeye bir cān nedür kıymadı cānānuñ sakın

Ben benümçün dimezem iy kaşı ya müjgānı ok
Kan bulaşur ḫūn-ı dilden tīr-i müjgānuñ sakın

Bir nihāl-i tāzesin olmak dilersin tāze ter
Ḫār eline gül gibi gel virme dāmānuñ sakın

'Āşıḳ olan zāhidā eyler melāmet iḫtiyār
Sen selāmet ehli ol var ad-ıla sanuñ sakın

Bu Muḥibbī'ye vefā idem didüñ itdüñ cefā
Ḳavlüñe tur dōstum gel 'ahd ü peymanuñ sakın
S1-135b, H1-108a, T-153a

2710. Fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilün

Lebleri itdi ḫacil lā'l-i Bedaḫşān cevherin
Dür dişi virdi küşāde baḥr-i 'ummān cevherin

Bulmak isterseñ eger cānān viṣālin iy göñül
Rāyegān girmez elüñe ḫarc kıl cān cevherin

Dīdem üzre iy sehī ḳāmet gelüp bas bir ḳadem
Pāyuña īs̱ār ide çeşmüm firāvān cevherin

Leblerüñ dāyiresin tutsa ḫatuñ olmaz ʿaceb
Ẓulmet içredür dimişler āb-ı ḥayvān cevherin

Bu Muḥibbī dem-be-dem ḫūn-ı cigerle bisleyüp
Ḥāṣıl itdi sīnede tīrüñle peykān cevherin
S1-136a, H1-108a, T-153b

2711. Mefâʿilün feʿilâtün mefâʿilün feʿilün

Çemen irişdi yüzüñsüz bahārı n'eyleyeyin
Lebüñsüz olsa mey-i ḫōşgüvārı n'eyleyeyin

Dirīġ gūşına girmez figānumuz yāruñ
Kurı yire bu figān-ıla zārı n'eyleyeyin

Güzel sever diyü ṭaʿn eyledi baña zāhid
Elümde olmayıcak iḫtiyārı n'eyleyeyin

Lebüñ ṣafāṣına dāyim şarābı ḫōş görelüm
Ḫaṭuñ ḫayāli tururken ġubārı n'eyleyeyin

Muḥibbī kimseye mülk-i cihān degül bāḳī
Göñül virüp aña bu iʿtibārı n'eyleyeyin
S1-136a, H1-108a, T-153b

2712. Mefʿûlü fâʿilâtü mefâʿîlü fâʿilün

Āyīne gibi al elüñe ṣāf cāmı sen
İç lez̠zet alup añlayasın ṣubḥ u şāmı sen

Sıyup cihānda ʿār-ıla nāmūs şīşesin
Mest ü melāmet ol yüri terk eyle nāmı sen

ʿUşşāḳdan yüzüñ çevürürsin revā mıdur
İslām içinde virmeyesin bir selāmı sen

İy bāġbān bakmaz-ıduñ serve bir daḫı
Görseñ çemende ol boyı serv-i ḫırāmı sen

İden Muḥibbī göñlini ġāret gözüñ degül
Baş baş ḥarāmī ġamzelerüñ bir ḥarāmī sen
S1-137a, H1-109a, T-154b

2713. Mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün

Günāh-ısa seni sevmek ya itmek her gün āhı ben
Muḳırram ben günāhuma çog itdüm bu günāhı ben

Yagup yagmurlayın yaşum n'ola cūlar revān olsa
Bulutlar gibi agdurdum göge dūd-ı siyāhı ben

Maḥabbet şehrine varan belā derbendine ugrar
Ḫaber benden soruñ benden ki çok gördüm o rāhı ben

Yaşum surḫ u ruḫ-ı zerdüm saña yitmez mi iy zāhid
Gel inkār eyleme ʿışḳa getürdüm dü güvāhı ben

Gezerken cāmiʿ-i ḥüsnin kaşı miḥrābını gördüm
Başum kaldurmayup kıldum o yirde secdegāhı ben

Muḥibbī pul pul olmışdur ser-ā-ser dāġ-ı miḥnetle
Maḥabbet baḥrına girdüm görinsem tañ mı māhī ben
S1-138a, H1-109b, T-155b

2714. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Şemʿ-i ḥüsnüñ ḳadrini bilmez hevādār olmayan
Sūz-ı ʿışḳı añlamaz pervāne-veş nār olmayan[2275]

Kūyuñı n'eyler göñül irmek diler cānā saña
Cenneti eyler ṭaleb müştāḳ-ı dīdār olmayan

Ya kaşuñdan tīr-i ġamzeñ gelse dil karşu çıkar
Eylemez tīre siper sīne cigerdār olmayan

İçmeyenden cām-ı ʿışḳuñ sorma sen keyfiyyetin
Vire mi saña ḫaber andan ḫaberdār olmayan

Zülfi bendinde görüp sormaz Muḥibbī ḥālüñi
Ḥālini bilmez giriftāruñ giriftār olmayan
S1-138b, H1-110a, T-156a

2715. Mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün

Kemend [e]yle ser-i zülfüñ baña dām-ı belā olsun
Ebed kurtılmasun göñlüm ko aña mübtelā olsun

[2275] pervāne-veş nār olmayan: müştāḳ-ı dīdār olmayan H1

Ser-ā-ser ʿālemi tutsun gözüñ yaşını deryā kıl
Yürisün fülk-i dil anda aña āhum hevā olsun

Maḥabbet bendini bir bir göñül barmagına bagla
Figān itsün belā bezminde ney-veş pür nevā olsun

Vireyim cānı borc olsun didüm bir kez seni görsem
Kerem kıl luṭf idüp göster yüzüñ borcum edā olsun

Maḥabbet şāhı geldükçe Muḥibbī kişver-i dilde
Dögilsün sīnemüñ ṭablı cihān tolı ṣadā olsun
S1-138b, H1-110a, T-156a

2716. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Kaşları ser-fitnedür çeşmi de āşūb-ı cihān
Tañlaram bu fitnelerden kurtara ʿuşşāk cān

Zülf-i ʿanber-bārı örtelden bulut-veş ḫaddini
Gün yüzini görmez olmışdur dirīġā ins ü cān

Hicr ara ʿışḳ āteşine yanalıdan dōstlar
Gīce āteş şuʿlesidür görinen gündüz duḫān

Serv tek gelse ḳıyāma her ḳaçan ol şāḫ-ı gül
Gözlerüm yaşı olur ol dem benüm āb-ı revān

Ġamzeler ẓulm-ıla öldürürse lāʿlüñ dirgüren
İy Mesīḥā-dem Muḥibbī'de gel eyle imtiḥān
S1-142a, H1-112b, TT-159b

2717. Fâʿilâtun mefâʿilün fâʿilün

Devletüñ dilberā mezīd olsun
Her giceñ ḳadr ü günüñ ʿiyd olsun

Tek seni göreyim benüm cānum
Dāġlar sīnem üzre dīd olsun

Āteş-i ʿışḳ eridür anı
Gerek ise yürek ḥadīd olsun

Öykünürse boyuña serv ü çınār
Her birisi kurısun ḳadīd olsun

Göreyim ḫaṭṭ-ı kāfirüñ āḫir
Gelüp īmāna vü sepīd olsun

Ḫıdmete geldi bu Muḥib kapuña
Anı reddeyleme ʿabīd olsun
S1-142b, H1-113a, T-160a

2718. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Bildüñ-ise ḥālümi içümde yanan oddan
Bir naẓar kıl ẓāhir olsun dilde olan dūddan

ʿĀşıḳ olan pādişāh olursa da ol kul olur
Böyle naḳl itmiş iden dirler şeh Maḥmūd'dan

Dil dehānuñ yādına varın yoġın ḫarc eyledi
Ol sebebdendür ki geçdi būd-ıla nā-būddan

Kim ki isterse bula āḫir varup maṭlūbını
Terk-i dünyā eyleyüp geçmek gerek maḳṣūddan

Mūy-ı jūlīdem degül bil ki başumda dūddur
Görinen budur Muḥibbī dilde yanan oddan
S1-142b, H1-113a, T-160a

2719. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Firḳat-ile bu elif ḳaddümi dāl itmeñ neden
Göñlümi zülfüñ ġamıyla pāymāl itmeñ neden

Gāh ġamzeñ ḳaṣd ider dil mülkine gāhī ġamuñ
Kişver-i vīrān içün bunca cidāl itmeñ neden

Sen ḥarām itdüñ viṣālüñ beni maḥrūm eyleyüp
Ben yoluñda cān virüp kanum helāl itmeñ neden

Ruḫlarında ḫaṭ görüp āh eyledüm dilber didi
Sāye-i zülfümdür ol yañlış ḫayāl itmeñ neden

Geh elā gözler süzüp gāhī çatarsın kaşuñı
Bu Muḥibbī derdmende mekr ü al itmeñ neden
S1-143a, H1-113a, T-160b

2720. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

ʿĀşıḳ olmaz ʿışḳ içinde āh u vāhı sevmeyen
Kul olur mı cān u dilden pādişāhı sevmeyen

Yüz çevürme gün yüzinden zāhidā inkārı ko
Kāfir olmaz mı ʿaceb nūr-ı İlāh'ı sevmeyen

Gül gibi ḫandān olur görse yaşum bārānını
Agladur mı ʿāşıḳı feryād u āhı sevmeyen

Yakdı göñlüm ḫānesin itmez ḫaẕer hīç āhdan
Kendü şehrin mi yakar dūd-ı siyāḥı sevmeyen

Her ne söz kim söyledüñ bir bir ḥaḳīḳatden ḫaber
Vire mi göñlin mecāzīye günāhı sevmeyen

Çünki gördüñ ṭāḳ-ı ebrūsın Muḥibbī secde kıl
Ḳıbleden dönsün yüzi ol ḳıblegāhı sevmeyen
S1-143a, H1-113b, T-160b

2721. Feʿilâtün feʿilâtün feʿilâtün feʿilün

Tutsa ger dest-i ecel beni girībānumdan
Geçe cāndan bu göñül geçmeye cānānumdan

Ṣafḥa-i zerdüme yazdum yine derd ü elemi
Göz karasıyla degül bil ki ciger kanumdan

Acımazdum gelicek sīneme tīrüñ ṣanemā
Demreni kalsa geçüp gitmese bir yanumdan

Gice sanmañ ki felekde görünen encüm degül[2276]
Göklere çıkdı şererdür dil-i sūzānumdan

Şāh-ı ġam gelse Muḥibbī bu göñül ḫānesine
Pāyına dür dökerem dīde-i giryānumdan
S1-144a, H1-114a, T-161b

2722. Feʿilâtün feʿilâtün feʿilâtün feʿilün

Didi gel deyre bugün muʿciz-i ʿĪsā göresin
Dirgürür mürdeleri bir büt-i tersā göresin

[2276] degül: ola T

Zülf-i zencīrüñi tak boynuma iy dōst benüm
Her kaçan karşuña bu göñlümi şeydā göresin

Yine dil bülbülini ṣubḥa degin zāra getür
Lebi ġonca yüzi gül lebleri ḥamrā göresin

Gözlerüñ yaşını pāyına revān eyle revān
Serv gibi salınur bir ḳad-i bālā göresin

Meclis-i ġamda Muḥibbī içicek ḫūn-ı ciger
Ney gibi ṣubḥa degin göñlüñi gūyā göresin
S1-144b, H1-114b, T-162a

2723. Feʿilâtün feʿilâtün feʿilâtün feʿilün

Niçe bir ḫāne-i dil cevr-ile vīrān olsun
Ya niçe tīr-i cefādan yüregüm ḳan olsun

Meclis-i ġamda şu deñlü dökeyim ḫūn-ı ciger
Bezm ara her birisi bir gül-i ḫandān olsun

Başumı ḳaṭʿ ideyin tā gide ol bār-ı girān
Ser-i kūyuña senüñ varmaga āsān olsun

İy ṭabībüm dil ü cān ḫastasıyam derdüñ-ile
Bir cevāb eyle benüm derdüme dermān olsun

Ola kim cürʿa-i laʿlinden ola baña naṣīb
Süreyim yire yüzüm ḫāk-ile yeksān olsun

Ḫaṭṭı esrārını şiʿrümde anuñçün añaram
Her kim okursa anı vālih ü ḥayrān olsun

Kaʿbe kūyuñı varup yine ṭavāf eyleyüben
Ko Muḥibbī kuluñı yoluña ḳurbān olsun
S1-145a, H1-115b, T-162b

2724. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Şemʿ didüm ḫaddine bi'llāh görüñ nūr olmasun
Yā İlāhī ehl-i ʿışḳ ol nūrdan dūr olmasun

Dūr düşdüm ay u yıllar geçdi görmem gün yüzin
Hey müselmānlar bu yolda kimse mehcūr olmasun

Çünki bulınmaz benī-ādemde bu nevʿe ḥüsün
Bir naẓar eyle melek yāḫūd perī ḥūr olmasun

Bir akar su ḫūblık dünyā degüldür ber-ḳarār
Pādişehler mülke ḫūblar ḥüsne maġrūr olmasun

Yār ister çün Muḥibbī ola bu göñlüñ ḫarāb
Ko yıkılsun hergiz ol vīrāne maʿmūr olmasun
S1-145b, H1-115a, T-163a

2725. Mefâʿîlün mefâʿîlün feʿûlün

ʿİẕāruñ reşk-i rūy-ı gülʿiẕārān
Ġubāruñ tāc u taḫt-ı tācdārān

Lebüñ tiryākdür kim içse zehri
Ne ġam zülfeynüñ olsa şāh-ı mārān

Dönilmez ben reh-i ʿışḳa yöneldüm
Duʿā-yı ḫayr kılsun baña yārān

Sakın ʿuşşāḳı kovma bülbülüñdür
Alursın boynuña ḫūn-ı hezārān

Ko kılsun gül gibi dildār ḫande
Muḥibbī āh u eşküm bād u bārān
S1-146a, H1-115-b, T-163b

2726. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Saçlaruñ sünbül boyuñ serv ü tenüñ berg-i semen
Ḥüsnüñi kılan temāşā eylemez seyr-i çemen

Dōstum terk eyleyüp gitme beni yaşum gibi
Çün bilürsin cān gidicek yaramaz bir işe ten

Ḥasret-ile āh senden ayru iy Yūsuf-cemāl
Eyledüm Yaʿḳūb-veş dil ḫānesin beytü'l-ḥazen

Ben ġubārı didüm iy gün yüzlü toprakdan götür
Bī-edeblik didi itme dimedi bir bende ben

İy Muḥibbī ol perī insāna görinmez kaçar
Līk hīç gitmez yanından ol raḳīb-i Ehremen
S1-146b, H1-116a, T-164a

2727. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Gülşen-i ḥüsnüñde kılduñ ruḫlaruñ gülzār sen
Baña dirsin anuñ-ıçun bülbül ol kıl zār sen

Şāh-ı ġam dil ḫānesine her kaçan kılsa nüzūl
Gevher-i eşki göñül kıl yolına īs̱ār sen

İy ṭabīb-i dil neden derdüme itmezsin devā
Çün beni rūz-ı ezelden eyledüñ bīmār sen

Derd ü miḥnet ancak olursa ʿaceb mi ḥāṣıluñ
Çün livā-yı ġamdan alduñ iy göñül tīmār sen

Biz selāmet gūşesin zühhāda teslīm eyledük
İḫtiyār itdük melāmet ol göñül bī-ʿār sen

Cennete aldanma zāhid gibi bakma kevs̱ere
İy göñül olduñ bugün çün ʿāşıḳ-ı dīdār sen

İy Muḥibbī ola kim yāruñ bile aḥvālüñi
Bir bir eyle şiʿr içinde ḥālüñi eşʿār sen
S11-147a, H1-116b, T-164b

2728. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

ʿĀrıżuñ enver-durur dirler baña ḫūrşīdden
Gel ṭulūʿ eyle beni[2277] maḥrūm kılma dīdden

Dōstum senden vefā mihr ummasun ʿāşıḳlaruñ
Key katı dīvānelikdür meyva ummak bīdden

Tek şarāb olsun sifāl-ıla bugün mey-ḫᵛāreye
Yig gelür her vech-ile ol sāġar-ı Cemşīd'den

Gīceler tā ṣubḥ bīdār ol viṣālin kıl ṭaleb
Müstecāb olur duʿālar dā'imā temcīdden

İy Muḥibbī devlet-i dāreyni bulur şübhesüz
Kim ṣafā-yı ḳalb-ile ḫālī degül tevḥīdden
S1-148b, H1-117b, T-166a

[2277] beni: -H1

2729. Mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün

Gül-i nāzük beden dirler benüm ol dil-sitānumçün
ʿAceb mi dinse hercāyī meh-i nā-mihribānumçün

Yürek pür āteş-i ḥasret akar ḫūn-ı ciger gözden
Didiler ʿayn-ı cārīdür bu çeşm-i ḫūn-feşānumçün

Bugün meydān-ı sīnemde diküp bu dil nişān itdüm
Ata ġamz okların diyü benüm ebrū kemānumçün

Atar siḥr okların ġamzeñ görür kim cāna kār itmez
Okur tīġuñ duʿā-yı seyf bu cism-i nātüvānumçün

Muḥibbī ḫastadur didüm lebüñden bir cevāb ister
Ne ḫaddüñdür senüñ didi söz açmak bu dehānumçün
S1-149a, H1-118a, T-166b

2730. Mefʿûlü fâʿilâtü mefâʿîlü fâʿilün

Ġaflet gözini açagör uyan bu ḫˇābdan
ʿĀlem nümūne çün yiter Efrāsiyāb'dan

İtmedi mi zamāne Cem'üñ cāmını şikest
Bak lālelere gör nice aglar türābdan

Deryā gibi başumdan aşaldan gözüm yaşı
Ḫālī degül sefīne-i dil ıżṭırābdan

Akıtdı gözümüñ yaşını dil ḥarāreti
Bu remzi yüri fehm idesin sor gülābdan

Bezm-i ġam içre nālem ile göñlüm eglerem
İñildisini gūş ideli āsiyābdan

Esrār-ı ʿışḳı bilmedi ʿallāmeler daḫı
Bu müşkilātı ḥall idemezler kitābdan

İçmez Muḥibbī yire ine Zühre-i felek
Suna şarābı ger ḳadeḥ-i āfitābdan
S1-150a, H1-118b, T-167b

2731. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Zülf-i müşgīnüñi iy dilber tırāş itmeñ neden
Çeşmümüñ yaşın döküp bagrumı baş itmeñ neden

Destine mestāne çeşmüñ dōstum ḫançer virüp
Ḳalb-i ʿuşşāḳ-ıla her laḥẓa savaş itmeñ neden

Sırr-ı ʿışḳı saklar-iken sīnede cānum gibi
İy göñül āh itmeg-ile anı fāş itmeñ neden

Luṭf-ıla her demde aġyāra temelluḳ gösterüp
Yaralanmış göñlümi benüm ḫırāş itmeñ neden

Çün kenār olmak müyesser olmadı ol serv-ḳad
İy Muḥibbī yok yire bu çeşmi yaş itmeñ neden
S1-150b, H1-119a, T-168a

2732. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Raḥm umarsın iy göñül sen ol gözi ṣayyāddan
Bendine düşdüñ anuñ assı nedür feryāddan

Dāyimā cevr ü cefā fennin okur ol dil-firīb
Ġālibā mihr ü vefā öğrenmemiş üstāddan

ʿĀşıḳuñ ḳatline çün kim ḥükm ider sulṭān-ı ʿışḳ
Ḳatli isnād eylemek lāyıḳ mıdur cellāddan

Ḫusrevā çün ḥüsn-ile sulṭān-ı ʿālemsin bugün
Ẓulm-ı ʿuşşāḳ eyleme āḫir sorılur dāddan

Gideli kūh-ı belāya bu Muḥibbī dōstlar
Almadı yanınca hergiz ġamdan özge zāddan
S1-150b, H1-119a, T-168a

2733. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Bülbül-i şūrīdeyem ol gülsitāna görmeden
Kim kulakdan ʿāşıḳam verd-i cināna görmeden

Gīceler uyku yüzin görmez gözüm yılduz sayar
Ṭālibem āh ol meh-i nā-mihribāna görmeden

Eyledüm cevr oklarına dōstlar sīnem siper
Bu ʿacebdür daḫı ol kaşı kemāna görmeden

Cevrin añup mihrini dilden giderme key sakın
Ol melek-rūya neden bulmak bahāne görmeden

Bunı kim gördi ki bir kez işidüp evṣāfını
Bu Muḥibbī cān vire ibn-i falāna görmeden
S1-152b, H1-120a, T-170a

2734. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Āteş-i ḥüsnine yāruñ iy göñül pervānesin
Zülfi zencīrine dil virdüñ ʿaceb dīvānesin

Göñlümüñ vīrānesin iy dōst maʿmūr eylegil
Kaʿbe yapmakça dimişlerdür yapan dil ḫānesin

Gāh cevr ü geh cefā-y-ıla yıkarsın göñlümi
Kim cefā fenninde māhir bir ʿaceb cānānesin

Zülfinüñ görsem perīşānın perīşān oluram
Pāre pāre ola dāyim göreyim ben şānesin

Leblerin meclisde dildāruñ öper gördüm ḳadeḥ
Sāġaruñ iy dil meger ḳanın içüben ḳanasın

Çeşm-i bīmārı fiġānumdan benüm uyanmadı
Ḫufte baḫtum gibi iy dilber kaçan uyanasın

Zülfi çevgānına top eyle Muḥibbī başuñı
Çünki meydān-ı maḥabbetde bugün merdānesin
S1-153a, H1-121a, T-170b

2735. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Gül yañaguñ yādına iy sīm ten
Lāle-veş çāk eyleyem kanlu kefen

Gerçi kim her bir işüñ oranı var
Ḥadden aşurduñ cefā vü cevri sen

Ṭūṭī-i ṭabʿum daḫı gūyā ola
Leblerüñden emsem iy şīrīn dehen

Olmasa ger āh ʿāşıḳ ḫānesüz
Sengden ḫāne n'iderdi kūhken

İy Muḥib ḫāl-i siyeh yek dānedür
Toḫm mihreş der derūn-i dil-fiken
S1-155a, H1-22a, T-172b

2736. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Her ṣadānuñ ʿaḳsi kim ẓāhir olur feryāddan
Bir es̱erdür kūh içinde nāle-i Ferhād'dan

Ne umarsın iy göñül sen naḫl-i ḳaddinden anuñ
Meyve kim gördi bite hīç serv-ile şimşāddan

Gözlerüm yaşı biri Nīl ü birisi Dicle'dür
Ḥüsnüñ efzūndur senüñ çün Mıṣr-ıla Baġdād'dan

Kopdı sandılar kıyāmet kalkdı yirden nice baş
Kūy-ı dilberde olan bu nāle vü feryāddan

Benden örgensin Muḥibbī yanmagı pervāneler
Eylemez taḥṣīl-i ṣanʿat görmeyen üstāddan
S1-150a, S2-111b, H1-118b, T-167b

2737. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Sevdügüme dostum hışmuñ neden
N'eylesün göz göre ölsün mi seven

Menʿ ider vuṣlat deminde vāmını
Arada çāk ola tīzcek pīrehen

Furṣatı fevt eyleme girmez ele
Çün bilürsin bir daḫı gelmez giden

Yaraşur kılsañ niyāz ehline nāz
Ḫūy kılma tek cefā vü cevri sen

İy Muḥibbī umma dünyādan vefā
Kime itmişdir vefā bu pīre-zen
S1-150b, S2-112a, H1-119a, T-168b

2738. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Görmez-isem tañ degül mihr ü vefā dildārdan
Kim vefā görmiş-durur bu çarḫ-ı kec-reftārdan

İy ṭabīb-i dil iriş kim kaldı cāndan bir ramaḳ
Derdüme eyle devā laʿl-i şeker-güftārdan

Seyre çıksañ ḳadd ü reftārın temāşā itmege
Gülşen içre servler baş kaldura dīvārdan

Cān u dil alduñ baña bir būse iḳrār eyledüñ
Var mı bir meẕhebde dönmek hīç kişi iḳrārdan

Şiʿr-i pür-sūzuñ Muḥibbī çünki bir eglencedür
Ḫālī olma bir nefes ʿālemde sen eşʿārdan
S1-152a, S2-112a, H1-120a, T-169b

2739. Mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün

Esüp bād-ı ṣabā geçse eger kūyı kenārından
Gözüme tūtiyā kılam getürürse ġubārından

Alup bir cürʿa nūş itdüm ezel cām-ı maḥabbetden
Bulına rūz-ı maḥşerde daḫı başda ḫumārından

Degüldür ʿāşıḳa müşkil ölürse günde yüz biñ kez[2278]
Velī müşkil budur ayru düşe sevgüli[2279] yārından

Gele iy Yūsuf-ı Mıṣrī göñül taḫtında sulṭān ol[2280]
İki yirden akıtdum Nīl'i gözüm māceràsından

Muḥibbī gīceler inler ider bülbül gibi efġān
Sakın iy ḫūblaruñ şāhı anuñ bu āh u zārından
S1-153a, S2-114a, H1-120b, T-170b

2740. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Mübtelā-yı ʿışḳ olup hīç kimseler zār olmasun
Ġam şebinde miḥnet ü derd-ile bīmār olmasun

Sevmesün ʿālemde kimse dilber-i ʿālī-cenāb
İrmeyüp desti aña ʿışḳ içre nā-çār olmasun

Ruḫlarında dāne-i ḫālin görüp bu murġ-ı dil
Bend-i zülfine düşüp anuñ giriftār olmasun

Bir naẓarla cān alup itdi göñül mülkin ḫarāb
Öldürüñ beni eger ol gözi[2281] mekkār olmasun

[2278] yüz biñ kez: biñ kez de S1, H1, T
[2279] sevgüli: gül yüzlü S1, H1, T
[2280] sulṭān ol: sulṭānsın S2
[2281] gözi: zülfi

Cān virüp sanma Muḥibbī alasın bir būseyi
Kimseler ḥüsni metāʿına ḫarīdār olmasun
S1-153a, S2-114b, H1-120b, T-170b

2741. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Yāra diñ dīvāne oldum ḥüsn-i tedbīr eylesün
Leylī zülfinden bu ben mecnūna zencīr eylesün

Zülfüñi gider cemālüñ rūşen olsun gün gibi
Ḫasta diller niçeye dek āh-ı şeb-gīr eylesün

Vaṣl-ı yāra bulmadum bir çāre çok saʿy eyledüm
Bārī diñ naḳḳāşa naḳşın baña taṣvīr eylesün

Geh deler bagrumı gāh eyler perīşān ḫāṭırum
Niçeye dek ġamzelerle zülfi el bir eylesün

ʿIşḳ meydānında çün kıldı Muḥibbī dil nişān
Ol kaşı yaya diñüz kirpüklerin tīr eylesün
S1-154a, S2-115a, H1-121b, T-171b

2742. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Eyledi bir sīm-ten bu sīnemi tīre nişān
Ol sebebden toptoludur āhum ile āsumān

Gīce gündüz şemʿ gibi yanaram hicr odına
Āh u efġānum benüm gūş itmez ol nā-mihribān

Ṣādıḳam yoluñda ben ger öldürürseñ dönmezem
Ger inanmazsañ baña itmek gerekdür imtiḥān

Zāhidā maḥbūb u meyden menʿ ile menʿ olmazam
Eyler iseñ günde biñ kerre baña ṭayy-ı lisān

Yandı maḥv oldı Muḥibbī şemʿine pervāne-veş
Andan ummañ dōstlar şimden girü nām u nişān
MN-3375

2743. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Dōstum cevr ü cefālar eyledüñ ḥadden birūn
Ḳāmetüm oldı nigārā bār-ı ġamdan hem çü nūn

İy ḫıredmendān ne kılam bu dil-i dīvāneye
Boynuma ḳullāb-ı zülfi oldı zencir-i cünūn

Ger zebūn-ı ʿışḳ olsam dōstlar ʿayb olmasun
ʿIşḳ elinden şīr-i nerler daḫı olmışdur zebūn

Kalmadı ehl-i kerem ʿAnḳā-ṣıfat nā-yābdur
İy dirīġā sifle-perver oldı bu gerdūn-ı dūn

Virmedi rāh-ı ṭalebden çünki hīç bir kes nişān
ʿIşḳdan ġayrı Muḥibbī bil saña yok reh-nümūn
MN-3451

2744. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Şimdi bildün sini bu hüsn-ile perī-zādsın
Ya nihāl-i tāzesin ya serv ya şimşādsın

Bir nefesle mürdeler iḥyā ider şīrīn lebüñ
Söz deminde sen Mesīḥā'dan bugün üstādsın

Dagıdup sünbüllerüñ çīn eyleyüp ebrūlaruñ
Ġamzelerle ḫūn-ı ʿāşıḳ dökmede cellādsın

Ġuṣṣa vü derdüm nigārā bilmeseñ olmaz ʿaceb
ʿĀşıḳ olmaduñ anuñçün ġuṣṣadan āzādsın

Cevri çok itse Muḥibbī ġam degül ol nāzenīn
Kim güzeller cevrini çekmege sen muʿtādsın
MN-3630

2745. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Māh-rūlar cevrini çekdükçe iy dil şādsın
Anuñ içün kim ezelden sen aña muʿtādsın

Leylī zülfine dolaşduñ iy göñül Mecnūnlayın
Laʿl-i Şīrīnine cān virür meger Ferhād'sın

Laʿl-i nābuñ dirgürürse tīr-i ġamzeñ öldürür
Bir nefesde hem Mesīḥā'sın u hem cellādsın

Naḫl ḳaddüñ sidre vü ṭūbādan olmışken bülend
Kim-durur saña diyen kim serv ya şimşādsın

Sāḳī-i mehveş elinden nūş kıl cām-ı şarāb
İy Muḥibbī çün ġam-ı devrān ile nā-şādsın
MN-3631

2746. Feʿilâtün feʿilâtün feʿilâtün feʿilün

Lāle-veş bagrumı yakdum gül-i ḫandānuñ içün
Eyledüm yaşı revān serv-i ḫırāmānuñ içün

Cā-be-cā geldi ḫaṭuñ ister ide ġāret-i dīn
Gel kazıt virme yüz ol kāfire īmānuñ içün

Olmışam ʿışḳ faḳīri n'ola iy kān-ı kerem
Bir naẓar ḥüsnüñi iḥsān idesin cānuñ içün

Esb-i nāza binüben zülfüñi çevgān idesin
Top ola kalmaya bir ser kamu çevgānuñ içün

Pāralansun dilerem şāne gibi bagrı anuñ
Her ki elin uzada zülf-i perīşānuñ içün

Çeşm-i maḫmūrı ḫayāli gele dil ḫānesine
Mā-ḥażar eyle ciger ḫūnını mihmānuñ içün

Bu Muḥibbī ṣanemā ḫāl-i siyāhuñdan ırak
Dem mi var sīnesine yakmaga dāġ anuñ içün
MN-3729

2747. Müstefʿilün müstefʿilün müstefʿilün müstefʿilün

Bī-çāre göñül ḫastadur ol laʿl-i āteş-reng içün
Dām-ı belāya bestedür ol ṭurra-i şeb-reng içün

Kūyında olsam bir nefes yāruñ itine hem-nefes
Yiter baña bu mertebe ʿālemde nām u neng içün

Yād eyleyüp gül yüzüñi zārīlık itsem derd ile
Gülşende iñler ʿandelīb feryāduma āheng içün

Dirler yüzinde cā-be-cā belürdi ḫaṭṭı dilberüñ
Didüm ki sulṭān-ı Ḥabeş Rum'a gelüpdür ceng içün

Görüp cemāl-i çīnüñi naḳḳāşlar ḥayrān olup
Bu naḳşa dirler āferīn ḥācet degüldür reng içün

Her kim basa ʿışḳa ḳadem evvel gerekdür terk-i ser
Baş terkini urmak gerek meydāna giren ceng içün

Yanar firāḳuñ odına cān bülbüli pervāne-veş
Yansa Muḥibbī tañ mıdur ol laʿl-i āteş-reng içün
MN-3851

2748. Fâʿilâtun mefâʿilün feʿilün

Āhum odından iy nigār sakın
İrmesün kūyuña şerār sakın

Tayanup ḥüsnüñe cefā kılma
Çün degül ḥüsn pāyidār sakın

Ḫāk-i pāyuñ olam dir isem eger
Gelmesün ḫāṭıra gubār sakın

Dūd-ı dil çün ṣuʿūd ider felege
Yirde kalmaz bu āh u zār sakın

ʿIşḳı sakla Muḥibbī sīneñde
Ele girmez bu yādigār sakın
PB-5721

2749. Mefʿûlü mefâʿîlü mefâʿîlü feʿûlün

İy dōst müjeñ tīrine sīnem siper olsun
Tek gūşe-i çeşmüñle baña bir naẓar olsun

Her kim ki benüm ḥālüme raḥm itmeye iy dōst
Ḥaḳ'dan dilerem ḥālini benden beter olsun

Meyl itmeye laʿlüñ var iken bu dil-i ḫasta
Başdan başa ʿālem tolu şehd ü şeker olsun

Her kim ki diler merd ola merdāneler içre
Dünyāya göñül virmesün ʿālemde er olsun

Çevgān-ı ser-i zülfine başuñı Muḥibbī
Top eyle ki ʿuşşāḳ ara bir hüner olsun
PB-5781

2750. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Tīġ-ı cevrüñle bu sīnem çāk çāk eyler misin
Tañrı'dan korkmaz mısın āḫir helāk eyler misin

Gösterüp evvel yüzüñi soñra pinhān eyleyüp
Derde ugradup beni endūhnāk eyler misin

İy ṭabīb-i dil neden göndermedüñ ṣāfī cevāb
Yoḫsa göz göre bu miskīni helāk eyler misin

Meclis içre yakmaga ʿāşıḳları pervānesi
Şemʿ gibi ruḫlaruñı tābnāk eyler misin

İy Muḥibbī ḫāne-i ʿuşşāḳa āteş salmaga
Ruḫları ẕikriyle şiʿri sūznāk eyler misin
ST-41ak

2751. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Ṣāf ḳalb ol kimseye dutma sakın göñlüñde[2282] kīn
Didi sıgmaz Faḫr-ı ʿālem kīn ile bir yirde dīn

Gözlerüñ yaşını dök yusun günāhuñ çirkini
Zār kıl her gīce kılsun ṣubḥa dek bu dil enīn

Kimsenüñ ʿaybını görüp kılma zinhār āşikar
Günde yüz biñ ʿaybuñ örterken İlāhe'l-ʿālemīn
BY-143b, S1-212a, H1-165a, T-245b

2752. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Ol lebi şīrīnden ayru düşeli taglara dil
Bīsütūn tagına çıkdum dōstlar feryād içün

Fetḥ idüp Tebrīz'i geçdük çünki Sulṭāniyye'den
Tāze düşdi bir heves fetḥ itmege Baġdād içün

Ġayret-i İslām içündür kıldugum ʿazm-i sefer
Ḥaḳ bilür kim itmedüm ben anı mülk-i dād içün
S1-212a, H1-165b, T-245b

[2282] göñlüñde: ḳalbüñde S1, H1, T

VAV (و) HARFİ

2753. Mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün

Dehānuña senüñ cānā dinürse tañ mı cāndur bu
Naẓardan çünki ġāyibdür 'ayān olmaz nihāndur bu

Kara zülfüñ hevāsından dil ü cān ḫastadur ġāyet
Görinmez çeşmine[2283] uyḫu ölümlü nā-tüvāndur bu

Bulınur māh-rūlarda egerçi mihri yok meh-rū
Ve līkin ortalarında 'aceb nā-mihribāndur bu

Ṣabā kūyına ugrarsañ getürgil ḫāk-i rāhından
Maḥabbet ehline ġāyet-be-ġāyet armagandur bu

Muḥibbī gözlerüm yaşı ciger ṭagındadur başı
Ḳarār itmez akar turmaz görenler dir ne kandur bu
Ü1-265a, Ü2-175a, Ü3-195bk, A-111b, BY-111b, AE-197a

2754. Mefâ'îlün mefâ'îlün fe'ûlün

Yüzüñ gül bülbül olmışdur göñül ko
Eger şem' ise ol pervānedür bu

Usanduñ bizi sürdüñ ḫıdmetüñden
Binā çār eyledük biz daḫı yāhu

Baña bakmaz 'aceb ol çeşmi şehlā
Yabanı gözlemekdür kār-ı āḥū

Ḫaṭuña[2284] didiler ḥüsnüñ ṭılısmı
Görinür mār içinde iki gīsū

Muḥibbī'nüñ kelāmı dehri tutdı
Eger var-ısa eydüñ bir suḫen-gū
Ü1-265, Ü2-175a, Ü3-195bk, A-112a, AE-197a

2755. Fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilün

Gözlerüm yaşı revān oldugı budur sū-be-sū
Ḫāk-i pāyına dilersin servüñ ola rū-be-rū

[2283] çeşmine: çeşmüme Ü3
[2284] ḫaṭuña: görenler Ü3

Zülf-i ʿanber-bāruñuñ būyın meger bād-ı ṣabā
Arayup bulmak diler gezdügi budur kū-be-kū

Ḳādir olmadı yaza ḥālümi ḥaṭṭāt-ı felek
Her kılum agzın açup derdümi didi mū-be-mū

Zülfinüñ pefteresin salup bu göñlüm bāzına
Anı ṣayd itmek murādı çagurup dir hū-be-hū

İy Muḥibbī sen sen ol bakma sakın āyīneye
Yüz karasın göresin korkum bu olma rū-be-rū
Ü1-265b, Ü2-175a, Ü3-198a, A-112b, AE-197b

2756. Feʿilâtün feʿilâtün feʿilâtün feʿilün

Yüri iy bād-ı ṣabā ḥālümi var yāra be-gū
Niçe bir kanum içer ol gözi ḫūn-ḫʷāra be-gū

Ser-i kūyına eger eyleseñ āheste güẕer
Ḥālini ḫastaları̄ñ gözleri bīmāra be-gū

Söyle ol zülf-i perīşāna perīşānlıgumı
Niçe bir cevr ide ol zülf-i siyehkāra be-gū

Giceler bülbül-i şūrīde gibi nālelerüm
Çın seḥer ol boyı serv ü yüzi gülzāra be-gū

Gözleri yaşı Muḥibbī'nüñ akar cūlar olup
Yüz sür ol serv-i sehī kürk-ile reftāra be-gū
Ü1-265b, Ü2-175b, Ü3-198a, A-112b, BY-112ak, AE-197b

2757. Feʿilâtün feʿilâtün feʿilâtün feʿilün

Görinen serv-i sehī-veş ḳadi dil-cūdur bu
Akıdan gözlerümüñ yaşını āh odur bu

Ol boyı serv-i sehī ruḫları gül ġonca dehen
Ol gözi nergis-i mest kāküli ḫōş-būdur bu

Baña sünbül saçınuñ her kılı ejder görinür
Siḥir ʿilmini bilür gözleri cādūdur bu

Mihr-ile ḥüsnüñi dartdum seni sengīn gördüm
Didiler gözlerüme özge terāzūdur bu

Fitne taʿlīmin ider gūşına başı egüben
Birbirine bu cihānı uran ebrūdur bu

Seyr-i gülşen idicek nāz-ıla görüp diyeler
Bu Muḥibbī'nüñ alan göñlini budur bu
NO-136b

2758. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

İdeli dehrüñ dimāġını muʿaṭṭar zülf bu
İʿtibār kalmadı āhūda olan müşgde bū

Dōstum luṭf u vefā vü mihrden ībā ider
Līk cevr ü sitem ẓulm u cefādur aña ḫū

Beni öldürsün yisünler beni kūyı itleri
Rāżıyam tek baña bir gün dimesün git añaru

Öldügümde yāra diñ gelüp namāzum kılmasun
Hīç revā mı ol dura ben yatam andan ilerü

Gördiler dünyāda yok būy-ı vefā Ferhād u Ḳays
Gitdiler anlar ʿadem mülkine anı arayu

ʿĀşıḳ-ı dil-ḫasta olmışdur Muḥibbī şöyle kim
Damla damla damzadurlar agzuma penbeyle su
NO-137a

2759. Mefâʿîlün mefâʿîlün feʿûlün

Nigārı dün görüp didüm yāhū
Çevürüp yüzini göstermedi rū

Cefā vü cevr-ile ḳahruñı iy dōst
Şikayet eyler cismümde her mū

Sakınup gülşenini yād ayakdan
Ḥaṭın gülzār-ı ḥüsne itdi bārū

Viṣālüñ istedüm hicr oldı ḥāṣıl
Ṭamaʿ olmasa olmaz-ıdı tamu

Çün yiter elde Muḥibbī'ye bugün köhne sifāl[2285]
Pīş-i mā cām-ı Cem ü ḳıṣṣa-i Cemşīd megū
NO-137a

[2285] Gazelin bu beytinin vezni diğer beyitlerin vezninden faklıdır.

2760. Mefâʿîlün mefâʿîlün feʿûlün

Gice meh gibi ẓāhir oldı ol rū
Sücūda vardı encüm cümle kamu

Gözüm yaşı benüm zānūmı ġarḳa
Virelden komışamdur ser be-zānū

Dü çeşmüñe disem Hārūt u Mārūt
Görilmedi anuñ gibi dü cādū

Dimāġın ʿālemüñ pür itdi zülfüñ
Ḫıṭā'da var mı böyle müşg-i āhū

Kamu dillerde vardur ẕevḳ-i Kaʿbe
Muḥibbī'de velī var şevḳ-i ol gū
NO-137b

2761. Mefâʿîlün mefâʿîlün feʿûlün

Kanı bir yār-ı cān zülfi müşg-bū
Kanı bir serv-i bālā ḳaddi dil-cū

Ya kanı bir gül-i nev-reste-i ter
Münevver ola ʿālem göstere rū

Olup dil-teşne aldanma cihāna
Ölürseñ saña virmez bir içim su

Egerçi semmi vardur mār-ı zülfüñ
Bi-ḥamdillāh lebidür aña dārū

Göñül virme cihāna yüz [üñ] ak it
Aña meyl eyleyen olur kara rū

Bugün dünyā ile ʿuḳbā bulınmaz
Ki tā olmayıcak dünyādan ayru

Gözüñ yaşına ġarḳ ol nīlūfer-vār
Gerekdür olasın hem beñzi saru

Muḥibbī ʿışḳı terk itmek ne mümkin
Ki ḫūblar sevmek olmışdur aña ḫū
NO-137b

2762. Mefâ'îlün mefâ'îlün fe'ûlün

Ṭulūʿ itdi şafaḳdan rūy-ı nīgū
Didi encüm biri birine yāhū

Girev kıl ḫırḳaŋı al cām-ı bāde
Dilüŋden gitmesün her laḥẓada Hū

İder zāhid ṭaleb ḥavrā vü kevs̱er
Kılur ʿāşıḳ olan dīdārı ārzū

Kamu ehl-i dilānda şevḳ-i Kaʿbe
Bu ben bī-dilde vardur ẕevḳ-i ol gū

Muḥibbī terk kıl dünyā-yı dūnı
Tenüŋden eksük oldı dut ki bir mū
NO-138a

2763. Mefâ'îlün mefâ'îlün fe'ûlün

Perī dirler saŋa [hem] ay melek ḫū
ʿAceb olmaz ki yok insānda bu rū

Dilerem eyleyem ʿışḳumı pinhān
Komaz ẓāhir ider bu çehre saru

Egerçi kim cefāya zehr dirler
Cefā cevri görinür baŋa dārū

Zekāt-ı ḥüsnini inʿām kılmış
Velī göstermedi hergiz baŋa rū

Yüzüme bak bilesin ḥāl-i ʿışḳum
Degüldür kehrübā da böyle saru

Gözüm yaşına ġarḳ iken bu ʿālem
Muḥibbī yandı virmez bir içim su
NO-138b

2764. Fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilün

İy seher yili bu dil derdini var yāra be-gū
Yek-be-yek ḳıṣṣa-i pür ġuṣṣamı dildāra be-gū

Ser-i kūyına girmeden yine āheste varup
Döymesün bir kılı ol zülf-i sitemkāra be-gū

Ancak aḥvālümi bilsün benüm [ol] zülf-i nigār
Dil-i dīvāneyi zencīr ile zünnāra be-gū

N'ola feryād-ıla bu nālemi gūş itmeseler
Görmedük kimsene yok künbed-i devvāra be-gū

Niçe yıldur ki ḫarāb oldı bu dil şehri yatur
İde ta'mī'r keremden yine mi'māra be-gū

İy ṣabā şi'r-i Muḥibbī olalı ḳand ü nebāt
Suḫenüm şekkerin ol la'l-i şeker-bāra be-gū
NO-246a

2765. Fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilün

Tañ mıdur zülfüñe dirsem müşg bu
Andan alur çün hemīşe müşg bū

Yüzüñe gül beñzerem dimiş ḫacīl
Oldugıyçün dirler aña sürḫ-rū

La'lüñi ol vaḳt öpefem iy ṣanem
Eyleye bu ḫākümi devrān sebū

Bulmadum bir yār-ı hem-dem göñlüme
Aradum gezdüm cihānı kū-be-kū

İy Muḥibbī lā'lin añup aglama
Çün żarar eyler şeker tengine su
BY-110a, Ü3-196ak, S1-158b, H1-125a, T-176a

2766. Mefâ'îlün mefâ'îlün fe'ûlün

Perī misin ya ādem iy melek-ḫū
Seni görmege muḥtāc ḫalḳ kamu

Bu dil cārūb ider kirpüklerini
İşigüñ pāk ider çeşmüm döker su[2286]

[2286] 2 ve 6. beyitler Ü3'te yoktur.

Ne bilsün ḥālümi[2287] ol şemʿ-i meclis
Dimişlerdür çerāġ dibi karañu

Girerdi her kişi gülzār-ı ḥüsne
Eger olmasa ḫaṭṭuñ aña bārū

Cefā cevr itmege muʿtād olupsın[2288]
Güneh bilmez ola ādemde çün ḫū

Dirīġā düşde daḫı [ol] görinmez
Niçe görine gelmez göze uyḫu

Muḥibbī ḫastaya dermān bulınmaz
Meger laʿli[2289] ola ol derde dārū
Ü3-196bk, BY-110b, S1-159a, H1-125a, T-176a

2767. Mefâʿîlün mefâʿîlün feʿûlün

Ne sünbüldür saçuñ iy çeşmi āhū
Beni dīvāne eyler āḫir āh o

Maḥabbet ehli olur gözi yaşlu
ʿAceb mi ʿāşıḳ olsa beñzi saru

Gözüm yaşı benüm serv-i revānum[2290]
Akar kūyuñda olmış āb-ı Āmū

Ne tañ kıvrılsa zülfüñ ʿārızuñda
Olur elbetde āteş görse ḫam mū

Muḥibbī ḫāk-i pāyuñ cāna tartar
İki çeşmini kılmışdur terāzū
Ü3-196bk, BY-110b, S1-159a, S2-119a, H1-125b, T-176b

2768. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Bir lebi şīrīn sevüp Ferhād'am oglandan berü
Kūh-kenlik itmede üstādam oglandan berü

Sanma kim cevr ü cefādan iy ṣanem yüz döndürem
Çekmege zīrā[2291] anı muʿtādam oglandan berü

[2287] ḥālümi: ḥālini Ü3
[2288] 5 ve 6. beyitler S1, H1 ve T'de yoktur
[2289] laʿli: derdi Ü3
[2290] revānum: revāndur Ü3, BY
[2291] zīrā: çünki S1, H1, T

Vādī-i ʿışḳa düşersem dōstlar ʿayb itmeñüz
ʿĀşıḳam mecnūn olupdur adum oglandan berü[2292]

Ten ġubārını savursa tañ degüldür bād-ı ʿışḳ
Bu hevā ile yiler bir bādam oglandan berü

Hey ne ẓālimdür teraḥḥüm eylemez dād istesem
Kapusında ol şehüñ bī-dādam oglandan berü

Bir temel bırakdı göñlüme benüm bennā-yı ʿışḳ
Gelmedi hergiz ḫālel bünyādam oglandan berü

Āşinā idük ezel bezminde iy ārām-ı cān
Ne sebeb düşdi ki şimdi yādam oglandan berü

Nāy āheng itmedi ben nālemi itdüm bülend
Tas-ı çarḫ çekenedür Ferhādam oglandan berü

İy Muḥibbī ḫandenüñ ardınca vardur giryesi
Anuñ içün dāyimā nā-şādam oglandan berü
BY-111a, S1-157a, H1-124a, T-174b

2769. Mefʿûlü mefâʿîlü mefâʿîlü feʿûlün

Ḫūn-ı dilümi nūş ider ol nergis-i cādū
Her geh ki işāret kıla ger gūşeden ebrū[2293]

Bir ʿişve yiter arada ger cān ise maḳṣūd
Ālūde-i ḫūn eyleme gel sāʿid ü bāzū

Zülfeynüñ arasında gören ḫaddüñi eydür
Tesḫīr-i meh ü mihr kılupdur iki Hindū

Ger bula göñül yarasına[2294] ḫāk-i derūñden
Ne ḥasret-i merhem çeke ne minnet-i dārū

Āh eylemegil gün yüzine karşu Muḥibbī
Tā jeng-i sehāb-ıla ḫafī olmaya ol rū[2295]
Ü3-196bk, BY-111b, S1-159b, S2-119b, H-125b, T-177a

2292 3, 6, 7 ve 8. beyitler S1, H1 ve T'de yoktur.
2293 gūşeden ebrū: gūşe-i ebrū Ü3, BY, S2
2294 yarasına: ẕerre kadar S1, H1, T
2295 Mısra Ü3, BY ve H'de:
Tā jeng-i sehāb kaplamaya āyīneye o
şeklindedir.

2770. Feʿilâtün feʿilâtün feʿilâtün feʿilün

Ḫaber-i cān u dili var der-i dildār be-gū
Bir bir ḳıṣṣā-i derūnı naẓar-ı yār be-gū

ʿArż kıl zülf-i perīşāna perīşānlıgumı
Her ne itdümse sipāriş saña zinhār be-gū

Zülf[i] sevdāsı ile bir daḫı āşüfteligi
Ola kim gūş ide var ḥālüñi tekrār be-gū

Ḫᵛāb-ı ġafletde iken var alagör būsesini
Uyanup ḫışma gele sen daḫı inkār be-gū

İy Muḥibbī kimse gūş itmez bilürsin nāleñi
Sakın aldanma dise künbed-i devvār be-gū
BY-112a

2771. Mefâʿîlün mefâʿîlün feʿûlün

Didüm ol serv-i ḳad bālāya karşu
Bırak üstüme geh geh sāye karşu

İşidüp nālemi bagrı delindi
Fiġānlar eyledüm çün nāya karşu

Çemende açmaga yokdur mecāli
Gözini nergis ol şehlāya karşu

Viṣālin isteyüp şey-lillāh itsem
Salar durmaz beni ferdāya karşu

Muḥibbī lāʿl-i nābı ḥasretineden
Varur her dem mey-i ṣaḥbāya karşu
Ü3-197bk, M-71a, S1-157a, H1-123b, T-174b

2772. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

ʿĀşıḳ olmışdur ezel[2296] ol ʿārıż-ı cānāna su
Anuñ-ıçun taglara düşüp yürür āvāre su

Vādi-i ẓulmetde bu dil kaldı İskender gibi
Teşnelikden virdi cān bulmadı ol bī-çāre su

[2296] ezel: meger S1, H1, T

Ḫūblar göñli katıdur çünki seng-i ḫāreden
Göz yaşı yir eylemez nite ki seng-i ḫāre su[2297]

Bāġ-ı ḥüsnüñde şehā bir togru ḫıẕmetkārdur
Durmag-ıla indi servüñ ayagına kara su

Naḫl-i ḳaddüñi nigārā eşk-i çeşmümden sakın
Keṡret itse didiler eyler ziyān eşcāra su

Şām-ı miḥnetde Muḥibbī key katı dil-ḫastedür
Çıkmadın cānı lebinden gel vir ol bīmāra su
Ü3-197b, M-71a, S1-156b, H1-123b, T-174a

2773. Feʿilâtün feʿilâtün feʿilâtün feʿilün

Niçe sünbül niçe kākül niçe gīsūdur bu
Niçe ʿāşıḳları dīvāne ḳılan būdur bu

Gözi alasına aldanma sakın al ider ol
Niçe senüñ gibi ṣayda iden āhūdur bu

Ruḫı sevdāsı ḫayāli beni Ferhād eyler
Niçe Şīrīn niçe Ḫusrev niçe meh-rūdur bu[2298]

Kimse bilmedi anuñ ince bilin diḳḳat-ile
Kimi yok didi kimisi didi ki mūdur bu

Dil ü cān komadı ġamzeñ bu Muḥibbī'de yine
Niçe mekkār niçe ʿayyār niçe cādūdur bu[2299]
Ü3-197bk, M-71b

2774. Mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün

Görüp gün yüzini didüm ki mihr-i ḫāverīdür bu
Beni dīvāne kılmışdur ne tañ dirsem perīdür bu

İder ṭāvūs-veş cevlān boyı serv-i ḫırāmāndur
Gören reftārını eydür meger kebk-i deridür bu

Yüzinde güller açılmış kızılı agı ag olmış
İrem gülzārıdur güyā ya güllerüñ[2300] ṭarıdur bu

[2297] Bu beyit S1, H1 ve T'de yoktur.
[2298] Bu beyit Ü3'te yoktur.
[2299] Varak kaybı sebebiyle bu beyit M'de yoktur. Beyit Ü3'ten alınmıştır.
[2300] güllerüñ: gülberg-i Ü3

Gören gūşında dildāruñ görinen la'l-i şehvārın
Didi burc-ı şeref üzre sa'ādet aḫteridür bu

Muḥibbī ġamdan ölmişdür didüm iy sāḳi-i cān-baḫş
Elüme bir ḳadeḥ sundı didi cān perveridür bu
Ü3-196ak, S1-158a, H1-124b, T-175b

2775. Fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilün

Takalı zülfi kemendin boynuma ol müşg-bū
Dönmişem Mecnūn'a bir āvāreyem jūlīde-mū

Saḫt-rūdur korkaram kim saña hem-ser dirile
Alma gel āyīne-i ḥüsnüñe kılma rū-be-rū

Gāh mescidde gehī deyr ü gehī meyḫānede
Bulımadum aradum dildārı gezdüm sū-be-sū

İstese mihr ü vefā itmek baña mümkin degül
Çünki cevr-ile cefā kılmak olupdur aña ḫū

Nālesi eflāke irdi bu Muḥibbī ḫastanuñ
Pes nedendür gūşuña girmez senüñ iy māh-rū
Ü3-196ak, S1-158b, H1-125a, T-176b

2776. Fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilün

Ṭāli'ümdendür şikāyet kıldugum iy tünd-ḫū
Yoksa senden görmedüm cevr ü cefādan ġayrı rū

Gördiler dünyāda yok būy-ı vefā[2301] Ferhād u Ḳays
Anuñ-ıçun gitdiler mülk-i 'ademde arayu

Eksük olmasun yaşı her dem bu ben dil-ḫastenüñ
Teşne görse tamla tamla tamzurur agzuma[2302] su

Zülf-i müşg-efşān-ıla añduñ yine şekker lebin
Leẕẕet alsa okuyan şi'rüñde yāḫūd tañ mı bū

İy Ḫıṭā maḥbūbı sensüz sorma ḥālüm hicr ara
Gözlerüm yaşına nisbet ḳaṭredür āb-ı Āmu[2303]

[2301] dünyāda yok būy-ı vefa: būy-ı vefā dünyāda yok H, S1, H1, T
[2302] agzuma: agzına T
[2303] Bu beyit H'den alınmıştır.

Söylemez cānān Muḥibbī līk ammā dir ḫayāl
Ṣubḥa dek eyler benümle ṣad hezārān güft ü gū[2304]
Ü3-197ak, H-47a, S1-157a, H1-124a, T-174b

2777. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Bakmadı yüzüme dilber baña ʿāşıḳdur diyü
Deldi bagrum cevr-ile bu buña lāyıḳdur diyü

Gördiler ben mübtelāyı sen perī-ruḫsār-ıla
Yazdılar birisi ʿAẕrā biri Vāmıḳ'dur diyü

Şiʿrüm içre her kaçan şekker lebüñ ẕikr eylesem
Birbirinden kapuşurlar ḫalḳ fāyıḳdur diyü

Anuñ-ıçun yazmazam derd-i dilüm ben kāğıda
Saklamaz sır[2305] iki yüzlü bir münāfıḳdur diyü

Bu Muḥibbī şiʿrini[2306] yārā güzāfın añlama
Ṣıdḳı var iḳrār ḳıl yolumda ṣādıḳdur diyü
Ü3-197ak, S1-157b, H1-124a, T-175a

2778. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Ḫasta dil lāʿl-i leb-i cānānın eyler ārzū
İy ṭabībüm derdine dermānın eyler ārzū

Burḳaʿuñ keşf it yüzüñ göster bugün ʿāşıḳlara
Kullaruñ ṣaf ṣaf durup sulṭānın eyler ārzū

Kaʿbedür kūyı gelür sürün sürün ʿāşıḳları
Yaʿni varup virmege ḳurbānın eyler ārzū[2307]

Eline almış yine cellād çeşmi ġamzeler
Ehl-i ʿışḳuñ yire dökmek kanın eyler ārzū[2308]

Gözlerüm Yaʿḳūb-veş kan-ıla tolsa tañ degül
Ḥüzn ara dil Yūsuf-ı Kenʿān'ın eyler ārzū

[2304] Mısra H'de:
Ṣad hezārān ṣubḥa dek eyler benümle güft ü gū
şeklindedir.

[2305] sır: söz Ü3

[2306] şiʿrini: ʿışḳını S1, T

[2307] Bu beyit S1, H1 ve T'den alımıştır.

[2308] Bu beyit S1, H1 ve T'de yoktur.

Bu Muḥibbī pādişāh-ı ʿālem olmışken bugün
Kapusında olmaga derbānın eyler ārzū
Ü3-197ak, S1-157b, H1-124b, T-173a

2779. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Bülbül-i dil-ḫasta gül ruḫsāruñ eyler ārzū
İy Mesīḥī dem hemān güftāruñ eyler ārzū

Cennete kılmaz heves[2309] ḥūrī vü ġılmān istemez
ʿĀşıḳ-ı ṣādıḳ olan dīdāruñ eyler ārzū

İşidelden kim metāʿ-ı būseñi çün[2310] cānadur
Cān ele alup bu dil bāzāruñ eyler ārzū

Anuñ-ıçun cū olup bu göz yaşı olur revān
İy boyı serv-i sehī reftāruñ eyler ārzū

Ruḫlaruñsuz bu Muḥibbī gīceler nālān olur
Bülbülüñdür n'eyleşün gülzāruñ eyler ārzū
Ü3-197bk, S1-158a, H1-124b, T-175b

2780. Mefʿûlü fâʿilâtü mefâʿîlü feʿûlün

Siḥr-ile atar çünki tīr ol ġamzesi cāẕū
Gelse ne ʿaceb her yañadan naʿra-i āh ū

Çeşmüñle dil-i gümşüdemi ḫalüñe sordum
Biri kılup ebrūya işāret birisi gīsū

Ḥüsnüñe bahā olmaya Yūsuf gibi tartsañ
Lāyıḳdur ola mihr-ile meh saña terāzū

Gülşende şecer var mı didüm ḳaddüñe mānend
Serv üzre imiş murġ işidüp didi ki bu bu

Maʿnā gülini itdi çün iẓhār Muḥibbī
İletdi seḥer yili anuñ būyını her sū
H-55a

2781. Mefâʿîlün mefâʿîlün feʿûlün

İdüp tekmīl siḥri çeşm-i cāẕū
İder gāh mār zülfin gāh cārū

[2309] heves: naẓar Ü3
[2310] çün: kim S1, H1, T

Peşīmāndur meger ẓulmına zülfüñ
Nedāmetden komışdur ser be-zānū

Gözüm yaşına ġarḳ nīlūfer oldum
Anuñçün beñzüm oldı böyle saru

İşiddüm ḫāk-i pāyı baḫş olurmış
İki çeşmümi ben kıldum terāzū

Muḥibbī gülşen-i ḥüsni görilmez
Çekildi ḫaṭṭı oldı aña bārū
H-55b

2782. Mef'ûlü fâ'ilâtun mef'ûlü fâ'ilâtun

Ah eylesem ʿaceb mi gül-yüzlü yāra karşu
Bülbül fiġānlar eyler evvel bahāra karşu

Deryā-yı eşk[e] düşdi emvāc başdan aşdı
Āhum yili eselden āh ol bihāra karşu

Ṣāf itmeyince ḳalbüñ girmez elüñe maṭlūb
Su gibi ṣāf-dil ol ak [sen] ol dīdāra karşu

Kūyına varsa göñlüm olmak diler melāmet
Varur mı ʿāşıḳ olan hīç [i]ʿtibāra karşu

Görüp cemāl-i şemʿüñ pervāne-veş Muḥibbī
Zülfüñ şebinde her dem yanar o nāra karşu
H102b

2783. Mef'ûlü fâ'ilâtun mef'ûlü fâ'îlâtün

Āh eylesem ʿaceb mi şevḳ-ile yāra karşu
Bülbül terennüm eyler evvel bahāra karşu

Zāhid sen ol salāmet ben olmışam melāmet
ʿĀşıḳ varur mı hergiz nāmūs u ʿāra karşu

Bu beyt-i dil-ḥazīni enhār vird idinmiş
Yanmaga vardugında pervāne nāra karşu

Deryā-yı eşk taşdı emvācı başdan aşdı
Bu dil sefīnesin āh urur kenāra karşu

Sular gibi Muḥibbī taşdan taşa başını
Urup derūnı ḥālin söyler çınāra karşu
A-113a

2784. Mefâʻlün feʻûlün mefâʻilün feʻûlün

Yaşum dökilse tañ mı ol gülʻiẕāra karşu
Bārān olur dimişler evvel bahāra karşu

Her kim ki ʻāşıḳ olmış serden geçer ol āḫir
Dimiş bu sözi Manṣūr vardukda dāra karşu

Deryā-yı ʻışḳa düşdüm emvāc başdan aşdı
Göñlüm sefīnesini sürür kenāra karşu

Ben başladum niyāza dilber de cevr ü nāza
Dimeñ ʻaceb varursam ger āh u zāra karşu

Gerdūnlayın iki taş sīne döger Muḥibbī
Akdukda eşk-i çeşmüm kūyında yāra karşu
A-113b

2785. Mefʻûlü fâʻilâtü mefâʻîlü fâʻilün

Ḳaddüñe beñzedügiy-çün iy gülʻiẕār serv
Buldı cihānda anuñ-içün iʻtibār serv

Āzāddur ki bād-ı ṣabā esse salınur
Dünyā ġamını yir idi ger virse bār serv

İy dōst ḳāmetüñe senüñ biri beñzemez
Bāġ-ı cihānda gerçi var ṣad hezār serv

Bildi ḫazān leşkeri āḫir eşer gelür
Ṣaḥn-ı çemende yapdı zümürrüd ḥisār serv

Ṭabʻ-ı Muḥibbī āb-ı revān şiʻri naḫl-i sebz
Bitürse tañ degüldür eger cūybār serv
A-113b

2786. Mefâʻîlün mefâʻîlün feʻûlün

Naẓar kıldı baña bir çeşmi āhū
Bu cān u dil didiler ʻaḳla yā hū

Yanardum āteş-i hicre ser-ā-ser
Eger olmasa bu gözden akan su

Baña dirler ki ʿışḳı itme iẓhār
Durur mı hīç āteş birile panbū

Teraḥḥum eylemez ol zülf-i ser-keş
Ḫayāliyle dil ü cān oldı sayru

Didiler zülfi mārından ḫaẕer kıl
Heves kılanda gence olmaz korḫu

Didüm öldi Muḥibbī didi ol yār
Gedālar ölse şāh eyler mi kaygu
MN-3955

HE (ه) HARFİ

2787. Fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilün

Ẕikr ü tevḥīd-ile gel ḳalbüñi mesrūr eyle
Kalmasun dilde keder ẓulmetüñi[2311] dūr eyle

Her ṭarafdan çün üşer başuña pervāne-i ġam
Sen daḫı şem'-ṣıfat her nefesüñ nūr eyle

Bezm-i ġamda kulaguñ dest-i zamāne burıcak
Nāleler eylemege göñlüñi ṭanbūr eyle

Giceyi güne degiş ḫaṭṭuña didi niçe kez
'Āriżuñ remz-ile dir 'anberi kāfūr eyle[2312]

Vaṣluñı istedügüm ger ola yanuñda günāh
Dil-i dīvāneme bakma beni ma'ẕūr eyle

'Işḳ yayı katıdur kimsene çekmez dediler
İmtiḥān eyle dilā sen de gelüp zūr eyle

Göklere irse başuñ gelmeye göñlüñe ġurūr
Yüzüñi yire sürüp kendüzüñi mūr eyle

Añ günāhuñı akıt göz yaşını ṣubḥa degin
Beñzesün baḥra Muḥibbī yaşuñı şūr eyle
Ü1-266a, Ü2-175b, Ü3-198b, A-114a, NO-274a, AE-197b

2788. Fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilün (fa'lün)

Naḳş-ı ḥüsnüñe göñül şehrini gel deyr eyle
Erġanūn oldı bu dil nālişini gel seyr eyle[2313]

Bend-i zülfüñde niçe bir kala dil murġı şehā
Çevürüp başuña āzād kılup ḫayr eyle

Göklerüñ seyrini gel göñlüñe seyrān itdür
Himmetüñ bāl ü peri ile uçur ṭayr eyle

Cāna da virme ḫaber ḫūn-ı ciger içdügüñi
Tuymasun 'iyş ü ṣafā bezmini bī-ġayr eyle

[2311] ẓulmetüñi: ẓulmetini Ü3: ẓulmeti A
[2312] Bu beyit Ü3'te yoktur.
[2313] Varak kaybından dolayı gazelin bundan sonrak kısımları Ü2'de yoktur.

Dilberüñ göre Muḥib āyīneye bakdugını
Kendi ḥüsnine ta'aşşuḳ ideni seyr eyle
Ü1-266a, Ü2-175b, Ü3-198b, A-114b, NO-274b, AE-198a

2789. Fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilün

Bāde vü ṣaḥn-ı çemen sāḳī-i gül-fām olsa
Ruḫı gül saçları sünbül gözi[2314] bādām olsa
Tevbeyi sırsam eger itme ta'accüb ṣūfī
Gele inṣāf ide içmez midüñ ibrām olsa

Zülfini fikr idüben leblerini ẕikre getür
Ḫūb olur ṣoḥbet-i mey didiler aḫşām olsa

Ka'be-i kūyuña varan 'āşıḳı ḳurbān eyle
Ḳaṣd ider ḫayra girür her kişi bayram olsa

İy Muḥibbī dileme būse vü yā mihr ü vefā
Aña 'āşıḳ mı dinür anda eger kām olsa
Ü1-266b, Ü3-198ak, A-114b, AE-198a

2790. Fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilün

Çıkdı gül Leylī gibi ṣaḥrālara ḫargāh-ıla
Yakdı Mecnūn gibi bülbüller cihānı āh-ıla

İy ḳamer yüzlü ḫayālüñ gelse dil eyler kelām
Tañ degül dīvāneler eyler tekellüm māh-ıla

Ben sefer bī-iḫtiyār itdüm diyār-ı ġurbete
Dōstum ısmarladum göñlüm saña Allāh-ıla

Sırr-ı 'ışḳı saklayam didükçe ẓāhir olur āh
Hīç olur mı āteşi pinhān kılmak kāh-ıla

Vaṣlını ummak Muḥibbī dil-rübānuñ key bedī'
Bunı kim gördi gedāyı hem-ser oldı şāh-ıla
Ü1-266b, Ü3-198ak, A-115a, AE-198b

2791. Mef'ûlü fâ'ilâtü mefâ'îlü fâ'ilün

Bakmadı yār gerçi ki ben mübtelāsına
Bend itdi beni zülfinüñ āḫir belāsına

[2314] gözi Ü3: lebi Ü1, A, AE

ʿIşḳuñ ezelde leẕẕet-ile balın isteyen
Soñra taḥammül eyleye dehrüñ cefāsına

Ġālib gelürse zülfine ḫaṭṭı ʿaceb degül
Cemʿ olsa mūr ġālib olur ejdehāsına

Dil almag-ıçun ileri çeşmini gönderüp
Dündār idindi perçemin aldı kafasına

İtdüm günāh soñra dönüp tevbe eyledüm
Tutdum ümīd-i ʿafvı bu yüzüm karasına

Medyūn idüm bu cānı getürdüm kapuña al
Ḫayli dem idi muntaẓır idüm edāsına

Ġam meclisinde oldı Muḥibbī hevāyī āh
Gūşın tutalı nāle-i nāyuñ ṣadāsına
Ü1-267a, AE-198b

2792. Feʿilâtün feʿilâtün feʿilâtün feʿilün

Pend gūş eyle didüm cān u dil-i pür-hevese
Tutmadı pendümi döndürdi fiġānın cerese

Bükilüp cevr-ile ḳaddüm olalı Çāçī kemān
Tīr-i āhumla felek döndi müşebbek ḳafese

Rāżıyam bir gün öñürdi beni öldür güzelüm
Ger murāduñ beni hicrüñ ile öldürmek-ise

Gözlerüm baḥrına saldum yine dil zevraḳını
Bād-ı āhum beni ġarḳ ide eger bir gün ese

Bu Muḥibbī n'ola ger itmese dünyāya naẓar
Hīç deryā-dil olan meyl ide mi ḫār u ḫese
Ü1-267a, Ü2-188a, Ü3-198ak, AE-213b

2793. Feʿilâtün feʿilâtün feʿilâtün feʿilün

Togranup hicrüñ-ile döneli bagrum ḫūna
Beñzese tañ mı gözüm yaşı mey-i gülgūna

Çeng idüp ḳāmetümi ney gibi nālān oldum
ʿIşḳ-ıla kimdür uyan bencileyin ḳānūna

Görmeyelden berü iy dōst turunc ġabġabuñı
ʿĀrıżum zerd oluban döndi tenüm limona

Leylī zülfi ḫaberin düşer-ise iledesin
Āh u vāh-ıla gezen vādīdeki Mecnūn'a

Mürşid-i ʿışḳ olalıdan bu Muḥibbī maʿrūf
Beñzedi baḥr-ı maḥabbetde bu dil Ẕü'n-nūn'a
Ü1-267b, Ü2-188a, Ü3-198bk, AE-213b

2794. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Göñlümi virsem ʿaceb mi ol gözi mestāneye[2315]
Rind olanlar cān virürler şevḳ-ile pervāneye

Ḥūr u ġılmānı ki dirler ṣāḳī-i dil-çehredür
Mest olanlar beñzedürler cenneti meyḫāneye

Lā'übālī ʿāşıḳam ben ʿālem içre dōstlar
Beñzedürler ḳanda görinsem beni dīvāneye

Zāhidā itme naṣīḥat kim eser itmez baña
Pāk meşreb rind olan uymaz iñen efsāneye

Göreliden deyr içinde bu Muḥibbī muġbeçe
Eyledi cārūb müjgānın hemān ḫumḫāneye
Ü1-267b, Ü2-188a, Ü3-198bk, M-73b, AE-214a

2795. Mefâʿîlün mefâʿîlün feʿûlün

Ne tañ ger cān virem ol laʿl-i nāba
Ki rindān meyl ider ṣāfī şarāba

Ne bilsün bāde ẕevḳın ṣūfī miskin
İşi ṭaʿn eylemek mest ü ḫarāba

Ḳamer alnuña kim dir gün yüzüñe
Seḥābı beñzedür ol āfitāba

Anuñçün pāreler dil mest çeşmi
Olur mest olanuñ meyli kebāba

Didüm laʿlüñden emsem ḫasta-dilven
Didi ḳāyil degül misin cevāba

[2315] Bu gazelin son iki beytinin ikinci mısraları AE'de yer değiştirmiştir.

Göñülde cān gibi cā itse tañ mı
Perīler meskenidür çün ḫarābe

Muḥibbī pādişāh-ı dehr-iken āh
Özin kul itdi ol ʿālī-cenāba
Ü1-268a

2796. Fâʿilâtun mefâʿilün fâʿilün

Gitmege itmegil şitāb yine
Göñlüme salma ıżṭırāb yine

Luṭfuñ-ıla ʿimāret olmış-iken
İtme dil şehrini ḫarāb yine

Meclis-i ġamda akdı ḫūn-ı ciger
Oldı firḳat-ile dil kebāb yine

Zülfidür gün yüzine perde olan
Görmege āh olur ḥicāb yine

Çeng idelden Muḥibbī ḳāmetini
İñiler oldı çün rebāb yine
Ü1-268a

2797. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Āteş-i ʿışḳ-ıla sīnem yandı ḳılsam nāle āh
Dūd-ıla ʿālem tolar çün oda duş ola giyāh

Bu riyālu secdeden kalduramaz zāhid başın
Anuñ-ıçun kim anuñ boynında var bār-ı günāh

Agız açar yara geldügince tīri sīneme
Her birisi tīr ü ḫançerden iderler ʿöẕr-ḫᵛāh

Menzil-i ʿışḳı yakın sanup aña dil baglama
Ugraya niçe ʿadem mülkine yokdur aña rāh

Rūy-ı zerd-ile Muḥibbī eşk-i surḫ şāhid yiter
Kanda varursa ikisi ʿışḳuma ḥāżır güvāh
Ü1-268b

2798. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Hicrüñ-ile āh kim düşdi bu göñlüm ġamlara
Eşk-i çeşmümdür beni fāş eyleyen ādemlere

Ġamze-i neb-tīz-ile öldürdi āḫir ʿāşıḳın
Ḥamdü-lillāh kim irişdüm dōstlar bu demlere

Kebkebüñ izin görüp bu cān u göñlüm şād olur
Bir gedā yol üzre san kim irişür dirhemlere

Yüregüm ṣad pāre oldı iy ṭabīb-i dil meded
Sīne-i çāküm benüm lāyıḳ-durur merhemlere

Rāh-ı ʿışḳuñda Muḥibbī cān virürse ġam degül
Niçeler kaldı taḥassür irmedi bu demlere
Ü1-268b, M-80a

2799. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Sāḳiyā depret ayaḳ ṣun ol nigāruñ ʿışḳına
Zehr-ise nūş idelüm gül yüzlü yāruñ ʿışḳına

Ḫūn-ı dilden elde pürdür çünki çeşmüm sāġarı
İçerem ol serv-ḳad çeşmi ḫumāruñ ʿışḳına

Sāḳī-i devrān elinden ṭolmadan peymānemüz
İçelüm peymāneyi evvel bahāruñ ʿışḳına

Zülfi çevgānına yāruñ hem semendi sümmine
Başumı top itdüm ol çābük-süvāruñ ʿışḳına

Gel dirīġ itme Muḥibbī'den zekāt-ı ḥüsnüñi
Saña bu ḥüsni viren Perverdigār'uñ ʿışḳına
Ü1-269a

2800. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Görmek olmadı müyesser çünki ol meh-pāreyi
Açma iy dil çeşmi żāyiʿ eyleme naẓẓāreyi

Gördiler Ferhād u Mecnūn derd-i ʿışḳa çāre yok
Arayu gitdi ʿadem mülkine anlar çāreyi

Vādī-i firḳatde ben dil kākül-i dilberde āh
İy ġam aña eyleseñ olmaz mı ol āvāreyi

Bir naẓar kıl iy şeh-i ḥüsn-i melāḥat Tañrıçün
Gel uyandur ḫᵛābdan ol nergis-i ayyāreyi

Zād-ı ġamdur yidügüm kūḥ-ı belā içre müdām
İy lebi şīrīn n'içün aňmazsın ol ġam-ḫᵛāreyi

Būy-ı zülfine irem diyü yine āvāre dil
Gitdi yaşum gibi āh ol serv-ḳaddi arayı

Māh-rūlarda Muḥibbī çün bilürsin yok vefā
Ya ne sergerdān idersin bu dil-i āvāreyi
Ü1-269a

2801. Mefâʿîlün mefâʿîlün feʿûlün

Yüzüň nūrı żıyā virür cihāna
Getürmedi saňa beňzer zamāne

Arar mescidde deyr içre seni dil
Ġaraż sensin ü ġayrılar bahāne

Okuyan derd-i ʿışḳum dāsitānın
Görine ḳıṣṣa-i Mecnūn fesāne

Ne bilsün sırr-ı ʿışḳı şeyḫ-i ḫalvet
Bilür mi ṭūṭī nuṭḳın murġ-ı ḫāne

Muḥibbī bulur elbette o devlet
İden ḫıdmet ol ulu āsitāna
Ü1-269b

2802. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Ẓāhir oldı ruḫlarında didiler ḫaṭṭ-ı siyāh
Gūş idip anı göňülden kopdı bir göynüklü āh

ʿĀşıḳ-ı şūrīde diller meyl iderse taň mıdur
Ḫūb-rūlarda komışdur cāẕibe çün kim İlāh

Şāh-ı ʿışḳam dūd-ı āhum āteşidür ḫilʿtüm
Eşk-i çeşmüm leşkerüm elde ʿalemdür āh u vāh

Tācdār olmışdı ʿışḳa didiler Mecnūn içün
Dōstlar şimdi ben oldum mülk-i ʿışḳa pādişāh

Bī-günāh ʿāşıḳları kırdı geçürdi ol perī
Ṭıfldur bilür daḫı yazılmaz aňa çün günāh

İrmege zülfüñ şebinde bu Muḥibbī kūyuña
Dūd-ı āhı başına semmūrdan bir şeb-külāh
Ü1-269b

2803. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Gāh elif geh dāġ çekdüm sīne-i efgāruma
Dād elüñden diyüben yazdum der ü dīvāruma

Nāmeler āhum odından bagladı reng-i ḫazān
Eşk-i ḥasret birle yazdum ḥālümi dildāruma

Kimsenem yok ġam şebinde üstüme aglar benüm
Yirce gökçe minnetüm var dīde-i ḫūn-bāruma

Nite kim gül diñlemez gülşende bülbül nālesin
Sen de tutmazsın kulak kūyuñda āh u zāruma

Çenge döndi ḳāmetüm ġamdan Muḥibbī mūlarum
Kana boyandı dönüp her birisi evtāruma
Ü1-270a, Ü2-188b, Ü3-198bk, A-115a, AE-214a

2804. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Derd-ile hicrān şebinde eyledüm göynüklü āh
Dūd-ı āhumla cihānı ser-te-ser kıldum siyāh

Kaʿbe-i kūyuñ nigārā ḳıble-i ʿuşşāḳdur
ʿĀşıḳ-ı dil-ḫasteye yok andan artuk secdegāh

Gözlerüm yaşı ʿaceb mi dönse Nīl ırmagına
Bu göñül Mıṣr'ında oldı[2316] çünki mihrüñ pādişāh

Gün yüzüñ-ile ḳamer alnuñı görüp dil didi
Bir yire cemʿ oldugın kim gördügi var mihr ü māh

Bu ṭarīḳ-i ʿışḳ evvel gerçi āsān görinür
Soñı müşkildür Muḥibbī hīç bulınmaz aña rāh
Ü1-270a, Ü2-188b, Ü3-199a, A-123a, AE-214b

2805. Feʿilâtün feʿilâtün feʿilâtün feʿilün

Heves-i zülfüñ ile sanma ki sevdā dükene
Yāḫūd ʿışḳuñla şehā sīnede ġavġā dükene

[2316] oldı: -Ü2

‘Işḳ mīrās̱ını yirsem ne ‘aceb Mecnūn’dan
Sanmañ ol gitmek ile ‘āşıḳ-ı şeydā dükene

Kaçma ‘ömrüm gibi bir kerre cemālüñ göreyin
Korkaram ‘ömr geçe hā dimeden hā dükene

Görürem zülfüñi ‘anber saçuñı müşg gibi[2317]
Ġam degül misk ü eger ‘anber-i sārā dükene

Gözlerüñ yaşını ḫarc eyle Muḥibbī yolına
İy gözüm merdümi fikr eyleme deryā dükene
Ü1-270b, Ü2-188b, Ü3-199ak, H-7b, A-123b, AE-214b

2806. Fe‘ilâtün fe‘ilâtün fe‘ilün

‘Işḳ yolında ṣabır iden rence
İrişür ‘āḳıbet [ol] ulu gence

Çeşm-i cellādı aldı ḫançer ele
Baña mı dürlü dürlü işkence

Çekelüm cevri ne gelür elden
Bu da olsun ḥabībüm ögrence

Beñzeden noḳṭaya ġonca femüñi
Dir senüñ bilüñe kıldan ince[2318]

Gözümüñ yaşı olup kana şebīh
Yüzümüñ rengi döndi nārence

Dehr ara niçe yüz biñ ‘ışḳ eri var
Bir cefā-keş bulınmaya bence

Şi‘r içinde Muḥibbī aḳrānuñ
Var-ısa sunsun el sunam niçe
Ü1-270b, BY-122b, Ü3-199b, AE-199a

2807. Fe‘ilâtün fe‘ilâtün fe‘ilâtün fe‘ilün

Āh kim ḥasret-ile döndi tenüm bir mūya
Vāh eger ölür-isem irmeden ol meh-rūya

[2317] Mısra H’de:
Görürem zülfüñi misk ḫālüñi ‘anber yirine
şeklindedir.

[2318] 4 ve 5. beyitler BY’den alınmıştır.

Serv ḳaddi hevesi komadı göñlümde ḳarār
Gözlerüm yaşı gibi turmaz akar her sūya

Ġamzesi siḥrine çün kim didiler siḥr-i ḥelāl
N'ideyim n'eyleyeyim ben ol iki cādūya

Zülfi gör göz göre asılmaga boynına gelür[2319]
Başdan geçdi meger saldı kilīmin suya

İy Muḥibbī ko saña cevr ü cefālar kılsun
Yiridür göñlüñi çün bagladuñ ol bed-ḫūya
Ü1-270b, Ü2-176a, Ü3-199ak, AE-199a

2808. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Laʿl-i nābuñdur düşüren göñlümi peymāneye
Varmasam[2320] göñlüm gözüm açılmaya meyḫāneye

Āb-ı ʿışḳuñla ezelden topragum ālūdedür
Beñzedürsin hīç revā mıdur beni bīgāneye

Pāralandı dil işitdi zülfüñe al kurdugın
Pāralardum bagrını irse elüm ger şāneye

Olmışam şeydā ṭakaldan boynuma zencīr-i ʿışḳ
Ṭaʿna taşın dōstlar atmañ bu ben dīvāneye

Şemʿ-i ḥüsne karşu ko yansun Muḥibbī cān u dil
Yanmagı şimden girü taʿlīm idem pervāneye
Ü1-271a, Ü2-176a, Ü3-199ak, AE-199a

2809. Feʿilâtün feʿilâtün feʿilâtün feʿilün

Çün bahār oldı gelüñ ʿiyş idelüm cānlar-ıla
Lebi mül gözleri bādām ruḫı ḫandānlar-ıla

Gül demidür güzelüm eyleme ebrūları çīn
Nūş-ı mül eyleyelüm gel berü yārānlar-ıla

Laʿl-i nābıdur anuñ dāfiʿ olan derd ü ġama
Laʿline ger heves itsem n'ola ben cānlar-ıla[2321]

[2319] Varak kaybından dolayı şiirin buradan önceki kısımları Ü2'de yoktur.
[2320] varmasam: varmaz Ü1, Ü3, AE
[2321] Beyit M'de:
Dāfiʿ-i derd ü elem zülf-ile ḫālīdür iy dil
Ser-i zülfine dolaşsañ yiridür cānlar-ıla
şeklindedir.

Zāhidüñ turş yüzinden n'ola 'ışḳ ehli kaça
'Ārif olan yürümez ger ola nādānlar-ıla

Ruẖları şevḳıne yakup dil ü cān şem' gibi
Bu Muḥibbī yumada dāmānını kanlar-ıla
Ü1-271a, Ü2-176a, Ü3-199bk, A-123b, M-74b, AE-199b

2810. Fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilün

İy ṭabīb-i dil ü cān derdüme dermān eyle
Bir güle bak yüzüme göñlümi şādān eyle

Öldürürseñ ideyim kanumı iy dōst ḥelāl
Tek lebüñden güzelüm būseñi iḥsān eyle

İstedüm būsesini dişledi ḳarşumda lebin
Sanasın didüm aña göz göre gel ḳan eyle

Dāg idüp sīnemüñ üzre çekeyim yir yir elif
Serv ü gül yirine iy dil[2322] anı seyrān eyle

Ġonca-veş yār-ı Muḥibbī ola kim ẖande kıla
Her seḥer dīdelerüñ yaşını bārān eyle
Ü1-271b, Ü2-176a, Ü3-199bk, AE-199b

2811. Mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün

Gözüm gevherlerin her dem alur göñlüm ayasına
Diler īşār ide varup nigāruñ ẖāk-i pāsına

Niḳāb olmaz ser-i zülfüñ görinür pertev-i ḥüsnüñ
Ḥicāb olur mı bir nesne güneş togsa żiyāsına

Ḫalel bir taşına gelmez esās-ı mihrüñüñ iy meh
Bu çarẖ-ı bī-sütūnuñ ger żarar irse bināsına

Beni kūyuña vardukça raḳībüñ men' ider dāyim
Dilegüm budur ugrasun anı Tañrı ḳażāsına

Vefāyı görmek isterseñ Muḥibbī[2323] māh-rūlardan
Şikāyet itmeyüp dāyim rıżā göster cefāsına
Ü1-271b, Ü2-176b, Ü3-199bk, AE-200a

[2322] dil: dōst AE
[2323] Muḥibbī: -AE

2812. Fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilün

Sanma iy ḫasta göñül kim seni cānān acıya
Derd-ile ölür-iseñ sanma ki dermān acıya

Gözlerüm yaşını baḥr oldugını görse eger
Kaynayup cūşa gelüp ḥālüme 'ummān acıya

Şeb-i hicrānda eger nālemi gūş eyler-ise
Ḥālüme ide teraḥḥum şeh-i ḫūbān acıya

İḫtiyār-ıla benem 'ateş-i 'ışḳa tutışan
Baña şimden girü ne dil ü ne ḫod cān acıya

İy Muḥib gülşen-i ḥüsninde nigāruñ zār ol
İşidüp nāleñi tā ol gül-i ḫandān acıya
Ü1-272a, Ü2-176b, AE-200a

2813. Fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilün (fa'lün)

Kim didi saña ṣaçuñ ġāliye-efşān eyle
Cānı āşüfte ḳılup 'aḳlı perīşān eyle

Geh lebi ẕikri ile mest ü ḫarābātī olup
Geh ḫaṭın fikr idüben kendüñi ḥayrān eyle

Gel göñül ḫānesi ma'mūresini itme ḫarāb
Miḥnetüñ dāġını yak şemse-i eyvān eyle

Dāğlar gül görinür sīnede serv oldı elif
Gözlerüñ yaşını iy dil aña bārān eyle

Bu Muḥibbī niçe bir cān eridür būseñ-içün
Başuñ-ıçun güzelüm yok dime iḥsān eyle
Ü1-272a, Ü2-176b, A-124a, AE-200a

2814. Mefâ'îlün mefâ'îlün fe'ûlün

Göñül maḫzendür 'ışḳuñ gevherine
Anı ṣarf eyleme illā yirine

Gözi nemdür dili ġam ehl-i 'ışḳuñ
Ezelden böyle yazılmış serine

ʿAceb sünbül-durur boynuñda zülfüñ
Ya müşg-ile karışmış ʿanberīne

Baña kūyı saña firdevsi zāhid
Virürseñ virmeyem Ḫuld-ı berīne

Muḥibbī'ye ezelden naẓm ʿaṭādur
Deger her sözi yüz biñ āferīne
Ü1-272b, Ü2-177a, AE-200b

2815. Mefʿûlü mefâʿîlü mefâʿîlü feʿûlün

Bu bendeñi iy serv-i ḫırāmānum unıtma
Dil-ḫasteñi iy lebleri dermānum unıtma

Yakdı cigerüm āteş-i hicrān meded eyle
Bu teşne dili iy lebi ḥayvānum unıtma

Göz yaşı firāḳuñla akar su gibi her dem
Ḫāk itme beni iy şeh-i ḫūbānum unıtma

Rūşen idegör gözlerümi pīrehenüñle
Bu ʿāşıḳı iy Yūsuf-ı Kenʿān'um unıtma

Dil laʿl-i lebüñ firi-y-ile mest olup eydür
Luṭf eyle Muḥibbī kuluñı cānum unıtma
Ü1-272b, Ü2-177b, A-124b, AE-201a

2816. Mefâʿîlün mefâʿîlün feʿûlün

Saçuñı beñzedenler ʿanberīne
Ḫaṭuñçün didiler ḳaṣd itdi dīne

Cefā vü cevrüñi çeksem yiridür
Göñül virdüm senüñ tek nāzenīne

ʿUrūc itdi semāya dūd-ı āhum
İrişdi göz yaşı ḳaʿr-ı zemīne

Arayup dilde buldum genc-i ʿışḳı
Olur vīrānede eks̱er defīne

Ḫıred bilmez Muḥibbī sırr-ı ʿışḳı
ʿAyān olmaz bu degme ḫurde-bīne
Ü1-273a, Ü2-177a, AE-200b

2817. Mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün

Dilā rūşen naẓar eyle yine sen zülf-i cānāna
Ruḫı üstinde rūşendür ki ḳaṣdı vardur īmāna

Murāduñ cān-ısa al kim ben andan geçmişem cānā
Niçe bir zecr ü ḳahr-ıla yakasın nār-ı hicrāna

Senüñ zünnār-ı zülfüñe şehā dil bagladum cāndan
Anuñçün dem-be-dem ḳaṣdum olupdur kāfiristāna

Buyursañ iy şeh-i ḫūbān olalum cān-ıla ḳurbān
Saña biñ cān fedā olsun ne minnet uşbu bir cāna

Nis̱ār it gevher-i çeşmüñ irerseñ pāy-ı dildāra
Muḥibbī lāyıḳı budur viresin cānı ḳurbāna[2324]
Ü1-273a, Ü2-177b, M-79a, AE-201a

2818. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Yār-ıla bir ḫalvet-i ḫāṣ olsa deyyār olmasa
Belki ol ḫālvetde cān daḫı ḫaberdār olmasa

Yaksa maḥv itse beni pervāne-veş şemʿ-i cemāl
Karşusında bülbül-āsā murġ-ı dil zār olmasa

ʿĀşıḳ-ı dil-ḫasteler kılmazdı mihrini ṭaleb
ʿĀlem içre māh-rūlar ger cefākār olmasa

Şemʿ-i ḥüsnidür yakan her dem dil ü cānum benüm
Per yakar[2325] mıydı eger pervāneler nār olmasa

Olmaz-ıdı müşterī vaṣluñ metāʿına Muḥib[2326]
Naḳd-i cān-ıla eger varup ṭalebkār olmasa
Ü1-273b, Ü2-177b, AE-201a, S2-130a

2819. Mefʿûlü fâʿilâtü mefâʿîlü fâʿîlün

Her kim iderse meyl bu dehrüñ vefāsına
Lāzım gelür ki ugraya āḫir cefāsına

[2324] ḳurbāna: şükrāne AE
[2325] per yakar: hīç yanar S2
[2326] Mısra S2'de:
Bu Muḥibbī'ye metāʿ-ı vaṣl olmazdı ḫarīd
şeklindedir.

ʿĀşıḳ mıdur ki derdi koyup isteye devā
Derdi bulınca ʿışḳ eri bakmaz devāsına

ʿIşḳuñ egerçi evveli var didiler didüm
Kim var ki diye irdüm anuñ intihāsına

Dime sakın ki el uzadam genc-i ḥüsnine
Bir demde yutdurur seni zülfi ejdehāsına

Alsa Muḥibbī yār ele ger ġamze okların
Ḳurbān eyle cān u dili kaşı yasına
Ü1-273b, Ü2-178a, A-120b, AE-2201b

2820. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

ʿĀşıḳ oldur nāle itdügince āhı berḳ ide
Her neye kim uġradıysa ol dem anı ḥarḳ ide

Ḥaḳ üzre kıl ticāret māsta gel katma ṣu
Korkaram kim seni bir gün cemʿ oluban ġarḳ ide

Arayup dildārı dil ala ʿaṣā demür çarık
Geye anı tā bulınca ʿazm-i ġarb u şarḳ ide

Cürm ü ʿiṣyāna olalum cān-ıla biz muʿterif
Zāhide budur düşen her dem riyā vü zerḳ ide

Bu Muḥibbī sözi gevher mi ve yāḫūd billūr
Okıyup taḥsīn aña biribirinden farḳ ide
Ü1-273b, Ü2-178a, AE-202a

2821. Mefâʿîlün mefâʿîlün feʿûlün

Enīs olsa n'ola ʿuşşāḳa bāde
Olur anuñ-ıla çün dil küşāde

Fütāde ḫasta-dil olsam ʿaceb mi
Olur elbette ʿāşıḳlar fütāde

Baña raḥm eyle dirsem ol cefā-ḫū
İder cevr ü cefāsını ziyāde

Sefer kılsam yiter derd ü belā ġam
Ki bundan ġayrı gerekmez zevāde

Muḥibbī terk-i cān itmez dir-imiş
İnanduñ ol raḳīb-i bed-nihāda
Ü1-274a, Ü2-178a, A-120b, AE-201b

2822. Mefâʿîlün mefâʿîlün feʿûlün

Kimi ḫalḳuñ olur ḫulḳı nefīse
Kimi uymış-durur nefs-i ḫasīse

Kimi bünyād ider mescid medāris
Kimi īcād ider deyr ü kenīse

Kimi olmış-durur[2327] bir pula muḥtāc
Kiminüñ sīm ü zerle dolı kīse[2328]

Kimi tevḥīd-ile Besṭām olmış
Kimi küfr-y-ile uymış iblīse

Kimi ḫoş-dil yürür şādān u ḫandān
Kimi maḥzūn tutar ġamla enīse

Kiminüñ cismi gülden tāze olmış
Kiminüñ yüzini tutmışlar īse

Muḥibbī her ne kim virdiyse dünyā
Alur aldanma āḫir ol ḫasīse
Ü1-274a, Ü2-185a, NO-273a, AE-210b

2823. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Ṣulḥa gelse n'ola dilber şimdi bu şeydā-y-ıla
Gelmez-idi katuma illā ezel ġavġā-y-ıla

Serv baş egüp çınār el arkasın yirde koya
Her kaçan cilve kıla yārum ḳad-i bālā-y-ıla

Ġabġabına ḥasretem anı baña göstermedi
İşiginde öldüm añmadı yarım alma-y-ıla

Dōst olmaz kimseye dünyāyı çün bildük ʿayān
Dōst olma sen de ger ʿāḳil iseñ dünyā-y-ıla

Vuṣlat-ı cānān gerekse kıl Muḥibbī terk-i cān
Yoḫsa bu olmaz müyesser bir kurı sevdā-y-ıla
Ü1-274b, Ü2-185b, AE-210a

[2327] kimi olmış-durur: met.: kimisi olmış
[2328] 3 ve 4. beyitler NO'dan alınmıştır.

2824. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Sāḳiyā meclisde mey sun gel bize inṣāf-ıla
İçelüm anı ṣurāḥī-veş derūn-ı ṣāf-ıla

Şeyḫ-i şöhret virmedi hergiz maʿārifden ḫaber
ʿÖmrini gerçi geçürmişdür riyā vü lāf-ıla

Ḳaṣd kıldı himmetüm bāzı ḳanāʿat Ḳāf'ına
Tā ki ülfet duta ʿAnḳā gibi varup Ḳāf-ıla

İy ṭabībüm ḫastayam vir baña bir şāfī cevāb
Ḥālüme eyle naẓar bir kez meded elṭāf-ıla

ʿĀrif-iseñ iy Muḥibbī sırr-ı ʿışḳı rinde sor
Müşkil-i ʿışḳ keşf olunmaz ʿilm-ile Keşşāf-ıla
Ü1-274b, Ü2-185b, AE-210b

2825. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Faṣl-ı gül vaḳt-ı çemen eyyām-ı ṣaḥrādur yine
Mevsim-i ʿiyş ü ṣafā āvān-ı ṣahbādur yine

Jālelerden gūşına dürler taḳupdur şāḫ-ı gül
Cāmesin surḫ eylemiş bir yār-ı raʿnādur yine

Şöyle zeyn oldı çiçeklerle bugün ṣaḥrā vü bāġ
ʿAḳsi düşmişdür gören dir çarḫ-ı mīnādur yine

Satmaga gül ḥüsnini bülbülleri dellāl ider
Ṣaḥn-ı gülşen her ṭaraf feryād u ġavġādur yine

Didiler yaşum görenler kim alur eṭrāfumı
Şehr-i Kostantin'i ḫoş kuşadı deryādur yine

Gül yüzü vaṣfında didi bu Muḥibbī bir ġazel
Didiler bülbül gibi şūrīde-gūyādur yine
Ü1-275a, Ü2-186a, A-121a, AE-211a

2826. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Segriyüp çeşmüm kaçan şādī nişānı depreşe
Şād olur göñlüm umar kim tuş ola ol mehveşe

Cilve kıldı sīnem üzre at salup ol şehsüvār
ʿĀlemi tesḫīr içün san naʿl saldı āteşe

Sehv-ile yārum bu ben dil-ḫasteye itüm dimiş
Bir dü-şeşdür bu daḫı iy dil yine düşmez beşe

Dāğlar yir yir ki vardur sīnem üstinde benüm
Zāğlardur sanasın ṣaḥrāda konmışlar leşe

Ḥaşr olup söyleşmedüñ itdüñ Muḥibbī'yi helāk
Hey ḳıyāmet rūz-ı maḥşerde senüñle söyleşe
Ü1-275a, Ü2-186a, A-121a, AE-211a

2827. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Zülf-i yāra baglanup seydā getürdüñ başuma
Niçe dürlü iy göñül ġavġā getürdüñ başuma

Bir naẓarla iy gözüm[2329] kılduñ belāya mübtelā
Niçe yüz biñ miḥnet ü ḥayfā getürdüñ başuma

Ṭālib olduñ zülfi zencīrine iy şūrīde-dil
Bilmedüñ dīvānelik derdā getürdüñ başuma

Eyledüñ kūyından āvāre beni iy çarḫ-ı dūn
Düşürüp tenhā ġam-ı ṣaḥrā getürdüñ başuma

İy Muḥibbī ser-te-ser bu ʿāleme sulṭān iken
Bende olduñ ʿışḳa āh u vā getürdüñ başuma
Ü1-275b, Ü2-186a, A-121b, AE-211b

2828. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Sevdügüm bir serv-ḳad nāzük miyāndur tāzece
Anuñ-ıçun yolına yaşum revāndur tāzece

Genc-i ḥüsne dest-res niçe bula ʿāşıḳları
Her ṭarafdan zülfi anuñ pāsbāndur tāzece

Tañ mıdur seylāb-ı eşkümle dökilse ḫūn-ı dil
Ḥasretiyle āh bagrum tolu kandur tāzece

Sīnemüñ bāġın temāşā eyle dāġum gül gibi
Her elif kim çekmişem serv-i revāndur tāzece

[2329] gözüm: göñül Ü1, A, AE

İy Muḥibbī saklar-iken ʿışḳum oldı āşikār
Eşk-i surḫ u rūy-ı zerdümle ʿayāndur tāzece
Ü1-275b, Ü2-186b, AE-211b

2829. Mefʿûlü fâʿilâtü mefâʿîlü fâʿilün

Atdı okını sīneme kaşuñ kemān-ıla
İtdüm ḳabūl dilde kodum anı cān-ıla

Saña duʿālar eyleye el kaldurup çınār
Bāġa revāne olsañ o serv-i revān-ıla

Adum unıtduñ öyle mi geçmiş zamān gibi
Ola ki anı bir gün añasın zamān-ıla

Dil ṣafhasında āyet-i raḥmet gibi gelür
Tefsīr idüp bu ḥüsnüñi yazdum ʿayān-ıla

Görse Muḥibbī cevrüñi artuk sever seni
Artur cefānı ẓāhir olur imtiḥān-ıla

Germ olma şiʿr ile gel iñen şāʿirem dime
Sıgmaz mısın bu ʿāleme birkaç yalan-ıla[2330]
Ü1-276a, Ü2-186b, A-122a, AE-211b

2830. Feʿilâtün feʿilâtün feʿilâtün feʿilün

Kim çıkar başa şehā zülf-i siyehkāruñ-ıla
Oda yana dil ü cān āteş-i ruḫsāruñ-ıla

Düşde gördüm dir-idüm gün yüzüñi ben senüñ āh
Görmezem uyḫu yüzin ẕerrece efkāruñ-ıla

Ser-i kūyında muṣāḥib olıgör itlerine
Her ne dirlerse ko sen yār olagör yāruñ-ıla

Fitne fenninde ser-āmed dir-isem kaşuña rāst
Baş koşar çünki şehā ṭurra-i ṭarrāruñ-ıla

Ne tīz unıtduñ eyā dōst Muḥibbī kuluñı
Çok zamān idi müşerref idi dīdāruñ-ıla
Ü1-276a, Ü2-186b, AE-212a

[2330] Bu beyit A'da yoktur.

2831. Mef'ûlü mefâ'îlü mefâ'îlü fâ'ilün
Mef'ûlü fâ'ilâtü mefâ'îlü fâ'ilün

Taḳdīr ezelde böyle komış bülbül ü güle
Bülbül fiġānlar eyleye gül dāyimā güle

Gül devri çünki tīz geçer ʿömr gibidür
Bir hafta var tāze ola soñradan sola

Her kim ki göre iy perī nāgāh cemālüñi
ʿAḳlı gidüp ġaş[y] ola ol laḥẓa bayıla[2331]

Her işi eyleyen çü odur iḫtiyār anuñ
Hīç vire mi irādeti sulṭān olan kula

Atı öñince yüriyüben Ḳanber'i olam
Binse o yār çünki ʿAlī gibi Düldül'e

Derd-i dilüm kime diyem kimse añlamaz
Çün böyledür anı getürme dilā dile

İtmek diler gün yüzine zülfini niḳāb
Bilmez mi bunı olmadugın nūra ḥa'ile

ʿĀşıḳ Muḥibbī bulsa yiter ol saʿādeti
Ḫāk-i derinde ola muḳadder varup öle

Geldükçe ser-i kūyuña redd eyleme anı
Zīrā Kerīm yapmadı hīç kapu sā'ile
Ü1-276b, Ü2-187a, A-119b, NO-158b, AE-212a

2832. Fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilün
Zülf-i müşgīn kim görinür ʿārıż-ı dildārda
Deste-i sünbül asılmış sanasın gülzārda

Sīne-i sūzānda zülfi ḫayāli dilberüñ
San ḳarār itmiş semenderdür derūn-ı nārda

Niçe feryād itmesün bī-çāre bülbül her seḥer
Yılda bir gül açılur ol da miyān-ı ḫārda

Kūyuñ içre āteş-i ʿışḳuñ beni n'eyçün yakar
Yā neden dirler ki cennet ehli yanmaz nārda

[2331] Şiirdeki 3, 6, 7 ve 9. beyitler NO'dan alınmıştır.

Fitne-i āḫir zamāndur hem cihān fettān[ı]dur
Fitneler çokdur daḫı ol gözleri mekkārda[2332]

Eşk-i çeşmidür Muḥibbī'nüñ ya bagrı kanıdur
Lāleler sanmañ görinen dāmen-i kūhsārda
Ü1-276b, Ü2-187a, M-83b, AE-212b, S2-130b

2833. Mefâʿîlün mefâʿîlün feʿûlün

Dirīġā derdüm oldı āşikāre
Bulınmaz cehd-ile bu derde çāre

Ḳarār itmez ʿacebdür çarḫ-ı devrān[2333]
Dem-ā-dem irgürür leyl ü nehāra

Eger ẓāhir gözi görmezse yāri
Ne ġam cān gözini aç ḳıl neẓāre

Raḳībi terk ḳılmak fikrin itdüñ
Ne ḥācet ḫayr işe istiḫāre

Muḥibbī sözleridür dürr ü gevher
Gerekdür eyleñ anı gūşvāre
Ü1-277a, Ü2-187a, BY-123b, AE-213a

2834. Mefâʿîlün mefâʿîlün feʿûlün

Nigāruñ zülfini gördüm boyınca
Düşer sevdāya dil aña uyınca

Amān virmez baña cellād ġamzeñ
Komaz bakmaga yüzüñe toyınca

Virüp cān u dili bir būsesine
Ne kanlar yutmışam iḳrār olınca

Muʿaṭṭar eyler ol dehrüñ dimāġın
Ser-i zülfini dilber tarayınca[2334]

Çıkarur dürlü dürlü gevher-i ḫāṣ
Göñül baḥr-ı maḥabbetden tolınca[2335]

[2332] Bu beyit M'den alınmıştır.
[2333] çarḫ-ı devrān: çarḫ-ı devvār Ü2
[2334] Bu beyit BY'den alınmıştır.
[2335] maḥabbetden tolınca: maḥabbetde talınca A

Ne sanursañ saña san anı ġayra
Kuyuyı kim kaza kazsun boyınca

Muḥibbī seg raḳībi ʿavʿavından
Ser-i kūyuñda buldı avlayınca
Ü1-277a, Ü2-187b, A-119b, BY-123a, AE-213b

2835. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Lāle ḫadler fikri ile bagruñı dāġ eyleme
Serv-ḳadler ẕikri ile yaşuñ ırmag eyleme

Māh-rūlarda mihr kalmadı dünyāda vefā
İkisinden fāriġ ol iy dil kırnaġ eyleme

Öldürür āḫir seni dil virme bu şīrīn lebe
İy göñül Ferhād-veş gel meskenüñ ṭag eyleme

Niçe diller bendedür bi'llāhi çözme zülfüñi
Pāy-māl olur göñüller anı dūzāġ eyleme

Kendü ḥālüñ fikr kıl ko ġayrılar aḥvālini
İy Muḥibbī sen sen ol bir kimseye lāġ eyleme
Ü1-277b, Ü2-187b, AE-213a

2836. Mefʿûlü fâʿilâtun mefʿûlü fâʿilâtun

Bezm-i çemende lāle tutar elinde bāde
Ḥāl dili ile eydür gel ʿömri virme bāda

Gül mevsiminde dilber dāyim ḳadeḥ ider nūş
İçdügi hūn-ı dildür bu ʿāşıḳ-ı fütāde

Dirlerdi māh-rūlar hep cümle bī-vefādur
Gezdüm cihānı gördüm yok sen tek cefāda

Sevdā-yı zülfe düşdüm bagrum delindi ney-veş
Bezm-i ġam içre kaldum efġān ider nevāda

Kaşuñ kemānı berkdür kimdür anı çeken āh
Kim ḳavs-i Rüstem oldı nisbet aña kepāde

Naḳş ide dest-i ḳudret dilde kalur mı ḳudret
Ḥayvān-sıfātdur ol kim sevmeye rūy-ı sāde

Çāk itdi pīrehen gül ʿālem cināna döndi
Bu mevsim içre kimdür tutmaya elde bāde

Üstāda varsa dilber fenn-i vefāya bakmaz
İster ki ola kāmil māhir geçe cefāda

Cām içre gördi rūyuñ oldı Muḥibbī ḥayrān
Kim gördi böyle ṣūret cām-ı cihān-nümāda
Ü1-277b, Ü2-180b, AE-204a

2837. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Āh kim kime kılayım hicr elinden ben gile
Kimseler ugramasun ʿālemde böyle müşkile

Unudıldı Vāmıḳ u Ferhād u Mecnūn ḳıṣṣası
Söylenür ʿālemde ḳıṣṣam düşmişem dilden dile

Göz ucındandur belā vü derd ü miḥnet çekdügüm
Serzeniş itmek revā mı sīne içinde dile

Derd ü ġamdan ġayrı yokdur ʿālem içre ḥāṣılum
Dōstum çün bilmedüñ ḥālüm benüm pes kim bile

Cān u dil virme güle ṣayd idemezsin dilberi
Ṣayd olınurlar güzeller şimdi sīm ü zer ile

Cān fedā itmez Muḥibbī yoluña dimiş raḳīb
S̱ümme vallāhi yalandur dōstum tek sen dile
Ü1-278a, Ü2-180b, AE-205a

2838. Feʿilâtün feʿilâtün feʿilâtün feʿilün

Ḫalṭ olursa n'ola ger ḫūn-ı ciger yaşumuza
Bu daḫı yazu-y-ımış rūz-ı ezel başumuza

İki ʿaynum arasından iki cū oldı revān
Kim göre köpri dir üstindeki bu kaşumuza

Vuṣlatuñ aşına çok katma bu hicrüñ milḥin
Katar-ısañ anı oran-ıla kat aşumuza

ʿÖmrümüzdür ser-i zülfüñi iñen ḳaṭʿ itme
Nev-civānsın gele ḳaṣd eyleme bu yaşumuza

Gevher-i eşki Muḥibbī yolına eyle nis̱ār
Ola kim ide naẓar çeşm-i güher-pāşumuza
Ü1-278a, Ü2-181a, AE-205a

2839. Fâ'ilâtun mefâ'îlün fâ'ilün

Kim bile diye zülf-i çevgāna
Başı top ola gire meydāna

Baḥr-ı 'ışḳ içre gözlerüm yaşı
Ne 'acebdür dönerse[2336] mercāna

Atıcak ġamze okın ol kaşı ya
Geçüben sīneden ire cāna

İçeli kanumı ol gözleri mest
Cigerüm dönse tañ mı biryāna

Dil degül belki cān da pāralanur
Yār eger ursa zülfine şāne

Dūd-ı āhum felekde ebr olalı
Gözlerüm yaşı döndi bārāna

Bu yidi beyt ne olur belki
Daḫl olınur o bel kim Selmān'a

İtmesün kimse da'vī-i merdī
Eksük olmaz cihānda merdāne

Cūş idüp iy Muḥibbī yine göñül
Didi bu şi'ri ḫoşça rindāne
Ü1-278b, Ü2-181b, AE-206a

2840. Mef'ûlü fâ'ilâtü mefâ'îlü fâ'ilün

Söyler çemende derdini bülbül yine güle
Līkin gül eylemez naẓarı ḥāl-i bülbüle

Çünki fiġān u nāleñi gūş eylemez senüñ
İy dil niçeye dek idesin sen de ġulġula

Mey-ḫˇōra çünki olmasa gül sāġarı yiter
Bülbül yirine var ṣurāḥīde ḳulḳula

[2336] dönerse: dönmezse Ü2

Kalur hemīşe bend-i belālar içinde ol
Her kim ki baglaya dili ol zülfi sünbüle

İtmez Muḥibbī ʿışḳ eri bülbül gibi güle
Pervāne-veş yanup yakılup döner ol küle[2337]
Ü1-279a, Ü2-181a, NO-143b, AE-205b

2841. Mefâʿîlün mefâʿîlün feʿûlün

Olur dil şād irişse pāy-ı būsa
Sanasın mālik olur taḫt-ı Rūs'a

Gören ḫāl-i siyāhı ʿārıżında
Ki dir ʿāc üzre beñzer abonūsa[2338]

Öter güm güm felek tası tokındı[2339]
Meger ġam ṭurrası sīnemde kūsa

Kaçan dem dem çıkar dilden şerāre
Başumda beñzer ol tāc-ı ḫorūsa

Benī aṣfer ḫaṭuñ İslāma ḳaṣdın
İşitdük ʿazm itdük Engürūs'a

Muḥibbī bīvedür dünyāya bakma[2340]
Anı beñzetme sakın nevʿarūsa
Ü1-279a, Ü2-182a, H101b, AE-205b

2842. Mefʿûlü mefâʿîlü mefâʿîlü feʿûlün

İy dōst kerem eyle ḳadem bas yüzüm üzre
Küḥl eyleyeyim ḫāk-i derüñi gözüm üzre

Şīrīn lebinüñ vaṣfın işidüp didi dildār
Şekkerde melāḥat komaya bu sözüm üzre

2337 Bu beyit NO'da:
Cān naḳdin almayup būsesine çün ḫarīdsin
Ola ki ḳabūl ide Muḥibbī hele dile
şeklindedir.

2338 Bu beyit H'den alınmıştır.

2339 Mısra H'de:
Dokındı güm güm öter tası çarḫuñ
şeklindedir.

2340 dünyāya bakma: dünyā ʿacūze H

Yoluñda senüñ ṣādıḳam iy dōst vefāda
Nān u nemeki yimemişemdür dizüm üzre

Sāyeñ düşeli üstüme ben devlete irdüm
Devlet var-ımış çünki ezel yılduzum üzre

ʿIşḳuñ yolı key müşkil-imiş aña yöneldüm
Kimdür ki ayak basa gelip bu izüm üzre

Vaṣf-ı ruḫını itdi Muḥibbī daḫı rengīn
Kimse dimesün söz konabilmez sözüm üzre
Ü1-279b

2843. Mefâʿîlün mefâʿîlün feʿûlün

Giderken kūyuña oldum fütāde
Dirīġā olmadı yolum küşāde

Bu dehrüñ luṭfına aldanma zinhār
Tayanmak ola mı āb-ıla bāda

Murādumdur şefāʿat senden iy dōst
Ümīdüm kesmezem irem murāda[2341]

Zihī devlet kilābından ide ʿadd
Kıla[2342] boynuma zülfini ḳılāde

Gerekdür şiʿrde ola deḳāyıḳ
Ve illā her kişi dir şiʿr-i sāde

Çekem dirseñ Muḥibbī ʿışḳ yayın
Gerek kavs-i ḳuzaḥ ola kepāde
Ü1-279b, Ü2-179b, NO-157b, AE-203b

2844. Fâʿilâtun mefâʿilün fâʿilün

Kim ki dil virdi zülf-i cānāna
Lāzım mıdur ki ola dīvāne

Bagrumı yakalıdan ʿāteş-i ʿışḳ
Gözlerüm yaşı beñzedi kana

[2341] Bu beyit NO'dan alınmıştır.
[2342] kıla Ü2, AE: kata Ü1; eger NO

ʿĀşıḳ oldur ki ola pervāne
ʿIşḳ odı-y-ıla tutuşup yana

Ṣadef-i dīdem içre dildārum
Görinür baña dürr-i yek-dāne

Leb-i laʿl-i nigār var-iken
İstemez dil vara Bedaḫşān'a[2343]

Bīvedür gel cihāna dil virme
Zene göñül virür mi merdāne

Cūş idelden Muḥibbī çeşme-i eşk
Ṭaʿn ider oldı baḥr-ı ʿUmmān'a
Ü1-280a, Ü2-181b, Ü3-199b, A-117a, AE-206a

2845. Mefâʿîlün mefâʿîlün feʿûlün

Sala ol serv-i ḳad üstüme sāye
Olur mı tañ baña çarḫ ola pāye

Yüzine beñzedür yüzin güzeller
Şebīh olur mı encüm bedr aya

Göñül şahbāzını himmetle yine
Şikār itmege saldum ol hümāya

ʿAceb nāzük ʿaceb şīrīn dehendür
Meger süd diyü şekker virdi dāye

Muḥibbī rāyegān söz gevherini
Sakın virme bilen alur bahāya
Ü1-280a, Ü2-179b, Ü3-199b, A-117b, NO-157a, AE-204a

2846. Mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün

Dilerem iy sehī-servüm giriftār-ı ḫazān olma
Yüzüñ gün gibi ʿarż eyle seḥāb içre nihān olma

İkisinden birin iy dil diseler iḫtiyār eyle
Varup cānāneye kul ol sakın şāh-ı cihān olma

[2343] Bu beyit Ü3'te yoktur.

Bi-ḥamdi'llāh ki cānāna irişdüm cāna cān buldum
Yüri iy sāye yanumdan benümle hem-ʿīnān olma

Gele iy ḫūblaruñ şāhı koma boynuñda bu āhı
Teraḥḥum eyle geh gāhī iñende bī-emān olma

Muḥibbī naḳş-ı bī-rengüñ temāşāsında ol dāyim
Görüp su gibi her servüñ ayagına revān olma
Ü1-280b, Ü2-179b, A-116b

2847. Mefâʿîlün feʿilâtün mefâʿîlün feʿilün

Sipihr reşk ideli bezm-i ʿiyş-i şāmumuza
Bakar ḥased gözi ile ḳamer de cāmumuza

Verā-yı pīşe-i ġamda biz ol pelengüz kim
Ḫalāṣ bulmaya düşse neheng dāmumuza

Ḳabūl eyledüñ iy dil cihānı bilmedüñ öñ
Cevābı niçe virürsin bu iltizāmumuza

Hemān kendüzinüñ kemligin ider iẓhār
Şular kim naẓar eyler bizüm kelāmumuza

Muḥibbī her yaña çekdi sipāh-ı naẓmın[ı] çün
Diñ imdi ḳaṣd iden gelsün inhizāmumuza
Ü1-280b, Ü2-180b, AE-204a

2848. Mefâʿîlün mefâʿîlün feʿûlün

Niçe diller ser-i zülfüñe beste
Yatur kalmış ẕeḳan[2344] çāhında beste

Saçuña dil vireliden benefşe
İrem dir kendin ider deste deste

Şikest olursa göñlüñ sāġarı ger
ʿAceb olmaz uyıcak çeşm-i meste

Ṣabā yili saçuñ ḥayrānı olup
Eser āheste olmış gibi ḫasta

Muḥibbī ġamzesine dil nişān it
Kaşı yayını dilber aldı deste
Ü1-281a, Ü2-180a, A-118a, AE-204b

[2344] ẕeḳan: Ü2, A

2849. Mefâʿîlün mefâʿîlün feʿûlün

Kılur dil gevherin dilber şikeste
ʿAceb olmaz olur gevher şikeste

Uşat ur yirlere nefsüñ ṣanemdür
Nite olur büt-i Āẕer şikeste

Cefāñuñ tīşesin göñlüme urma
Olur olsa eger mermer şikeste

Özin beñzetdügiyçün bu yüzüme
Kılur kendüzini gör zer şikeste

Muḥibbī mey içelden çeşm-i mesti
İder gün başına biñ ser şikeste
Ü1-281a, Ü2-180, AE-204b

2850. Mefʿûlü mefâʿîlü mefâʿîlü feʿûlün

Her kim ki uyar cān-ıla dehrüñ hevāsına
Lā-büd anı irişdürür āḫir belāsına

Yāra dimiş ki cānını senden dirīġ ider
Eyleñ naẓar raḳīb-i següñ iftirāsına

Alur dilüñi al-ıla dutar cefā kılur
Sakın alınma çeşmine bakup alasına

Her bir nefesde niçe ʿaṭālar ider saña
Kim ḳādir olur itmege ḥamdi edāsına

Maʿşūḳ her ne itse Muḥibbī ko eylesün
Hīç girmesün kimesneler anuñ arasına
Ü1-281a, Ü2-180a, A-118a, AE-205a

2851. Feʿilâtün feʿilâtün feʿilâtün feʿilün

Āh sevdā-zede olduk ġam-ı gīsūlar-ıla
Görmezüz uyḫu yüzin göz göre kaygular-ıla

Tañ mı ḫaddüñde olan ḫālüñe kāfir dir-isem
Ḳaṣd ider oda varup tapmaga Hindūlar-ıla

Gül yüzüñ üzre kaçan tagıla zülf-i siyehüñ
Görinür baña cihān gülşeni şebbūlar-ıla

Deşt ü vādīlere Mecnūn gibi turmaz yilerem
Tolaşup zülfine dil ol gözi āhūlar-ıla

Bu Muḥibbī yitüre ṭā'at u zühd ü vera'ı
İç diyü yār işāret ide ebrūlar-ıla
Ü1-281b, Ü2-183b, A-118b, AE-208a

2852. Mef'ûlü mefâ'îlü mefâ'îlü fe'ûlün

Mihrüñ vaṭan iy dōst tutaldan dil içinde
Rūşen görinür gün gibi 'ışḳum il içinde

Tīmār-ı ġamı vireliden şāh-ı maḥabbet
Göz yaşlarını itdüm anuñ ḥāṣıl içinde

Āhum bulutı yagmurını dökeli gözden
Ġarḳ eyledi bu cismümi kaldum sil içinde

La'l-i lebüñüñ yādına āşüfte göñül āh
Meyḫānelere düşdi yatur kanzil içinde

Deryūze idegeldi yüzin[2345] göre Muḥibbī
Maḥrūm anı eyleme gel sāyil içinde
Ü1-281b, Ü2-183b, H-66b, A-119a, AE-208b, S2-131a

2853. Mef'ûlü mefâ'îlü mefâ'îlü fe'ûlün

Kim zülfe naẓar eylese cān u dil içinde
Sanur ki megesdür ki kalupdur kıl içinde

Boynuna takaldan berü zülfeynüñi bu dil
Zencīr ile Mecnūna dönüpdür il içinde

La'lüñ ṭama'ı āh zenaḫdāna düşürdi
Kaldum meded eyvāh çeh-i Bābil içinde

Gözüm yaşı tuġyān ider iy Yūsuf-ı Mıṣrī
Raḥm eyle baña yoksa kalursın Nīl içinde

Derdüñi devā bildi ḳabūl itdi Muḥibbī
Bu re'yi kılur kimse mi var 'āḳil içinde
Ü1-282a, Ü2-184a, H-66a, A-118b, AE-208b

[2345] yüzin: yüzüñ A, S2

2854. Mefâʿîlün mefâʿîlün feʿûlün

Muḥibb[2346] olduñ çü Rabbü'l-ʿālemīne
Şefāʿat senden umar bu kemīne

ʿAṭā itdi saña Furḳān'ı Sübḥān
Getürdüñ niçe biñ bī-dīni dīne

Temāşā itmege gökden melekler
Yüzüñ görmege inerler zemīne

Senüñ medḥüñde bu beytüm görenler
Degişmezler anı dürr-i s̱emīne

Muḥibbī ḫāk-i pāyuñ efser itdi
Virür mi anı tāc-ı cevherīne
Ü1-282a, Ü2-184a, AE-209a

2855. Mefʿûlü fâʿilâtü mefâʿîlü fâʿilün

Bakmaz yüzüme yār geçer hafta ay-ıla
Olmaz ʿaceb geçerse günüm āh u vāy-ıla

Et dōst cām-ı cürʿa-i ʿışḳuñ içen ezel
Tā ḥaşre deñlü mestdür anı sanma ayıla

ʿIşḳuñ esīri derd-ile bir bī-nevā-y-iken
Mümkin midür enīs olasın pādişā-y-ıla

ʿIşḳuñ kemānı saḫt-durur degme kimesne
Almasun ele başa çıkamaz o yay-ıla

Nāyuñ ṣadāsı eyledi āvāre göñlümi
Olur hevāyī oturan ehl-i hevā-y-ıla

Tutma ṭabīb nabżumı olmaz baña ʿilāc
Dil ḫastasına olmaya ṣıḥḥat devā-y-ıla

Şābāş diye her kim işide bu naẓmuñı
İtdüñ Muḥibbī şiʿrüñi çün ḫoş edā-y-ıla
Ü1-282b, Ü2-184a, AE-209a

[2346] muḥibb: ḥabīb AE

2856. Fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilün

Sīnem odına żarar yok ger yaşum ḥadden aşa
Revġan oldı żıdd iken ol āb beñzer āteşe

İy gözüm gitmez ḫayāli dökilür her dem yaşuñ
Müstedām ol göreyin 'ālemde sen çok çok yaşa

Eksük itme sīneden tīrüñ didüm dilber didi
Eksük olmaz bir naẓar eyle bu ya gibi kaşa

Kūh-ken bir niçe günler eyledi sengi tırāş
Āḫir anuñ da başın çaldı felek taşdan taşa

Herkesüñ konmış Muḥibbī ṭāli'indedür ezel
Bülbüle şūrīdelik zāġ u zaġan kona leşe
Ü1-282b, Ü2-184b, AE-209a

2857. Mef'ûlü fâ'ilâtü mefâ'îlü fâ'ilün

Göñlini kim ki bagladı bir saçı sünbüle
Añlamazam ki 'ālem içinde anı güle

Saḥn-ı çemende cem' idüp ezhārı bād-ı ṣubḥ
Ol meclis içre cümlesi sulṭān didi güle

Ḫālini dökdi dāne yine zülfi agına
Dil murġınuñ bu dām-ıla ḥāli niçe ola

Kūyında yār cem' idüp 'āşıḳlaruñ serin
Beñzer ki yapa kendü içün bir yiñi ḳule

Baksa Muḥibbī yüzüñe akar gözi yaşı
Gün yüzine neẓẓāre iden kişi ya n'ola
Ü1-283a, Ü2-182a, AE-206b

2858. Mef'ûlü fâ'ilâtü mefâ'îlü fâ'ilün

Ol yār gelse meclise biñ 'īzz ü nāz-ıla
Şem'i görüñ ki karşu niçe yana yakıla

Vuṣlat leẕīẕ gerçi ki ḳand u nebātdan
Beñzer ṣaḥīḥ hicrde zehr-i helāhile

Mecnūn ola kim göre zülf-i siyāhını
Sevdāyī ola tola dimāġı hevā-y-ıla

Derdā dirīġ ḥālümi bir kimse añlamaz
Ya ben niçe getürebilem derdümi dile

Her kim okursa uşbu Muḥibbī ġazellerin
Raḥmet aña ki raḥmet-ile bir du'ā kıla
Ü1-283a, Ü2-182a, A-122a, AE-207a

2859. Fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilün

Ger niḳābın keşf idüp ḫūbān görine hem çü māh
Ġāret olur 'aḳl u ṣābrı kim aña ide nigāh

'Işḳ ölmek ögredür 'uşşāḳa hem ma'şūḳa nāz
Böyle olsa 'āşıḳ u ma'şūḳa olur mı günāh

Ḫaymesin ṣaḥrāya kurdı çün yine sulṭān-ı 'ışḳ
Cem' ider 'āşıḳları beñzer ki 'arż eyler sipāh

Kime sunıldı ezelde nūş itdi cām-ı 'ışḳ
Kalmaya nāmūs u 'ārı eylemez ol meyl-i cāh

İy Muḥibbī kanda varup eylesem da'vā-yı 'ışḳ
Eşk-i çeşmüm rūy-ı zerdüm ikisi ḥāżır güvāh
Ü1-283b, Ü2-182b, A-122b, BY-125a, AE-206b

2860. Mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün

Nigārā mihr-i ruḫsāruñ senüñ pertev salar dehre[2347]
Anuñçün māh-rūlarda bulınmaz sendeki çehre

Eger bed-nām-ı 'ışḳ olsam beni 'ayb eyleme zāhid
Riyā vü zerḳ-ıla sen salagör var şöhreti şehre

Gözümüñ yaşına nisbet iden Seyḫūn'ı Ceyḫūn'ı
Hezārān āferīn olsun ne ḫoş beñzetmiş ol nehre

Alup bir mü'minüñ adın dilüñe eyleme ġıybet
Ne lāzım bu sebebden kendüñi ugradasın ḳahra

Muḥibbī luṭf-ı ṭab'uñdan ma'ānī gevherin 'arż it
Dilüñ ġavvās olup baḥr-ı naẓımdan buldı çün behre[2348]
Ü1-283b, Ü2-182b, NO-142b, AE-207a

[2347] Mısra NO'da:
Nigārā alnuña meh dir yüzüñi beñzeden mihre
şeklindedir.
[2348] Mısra NO'da:
Bugün ġavvāṣ olup dalduñ gönül didükleri baḥre
şeklindedir.

2861. Fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilün

Gözlerüm yaşı benüm döndi şarābuñ 'aynına
Ṭurra-i zülfüñi beñzetdüm seḥābuñ 'aynına

İy güneş yüzlüm gidergil 'ārıżuñdan zülfüñi
Kimseler beñzetmesün anı niḳābuñ 'aynına

'Ārife 'ālemde bir loḳma vü bir ḫırḳa yiter
Nāle eyler dönegör iy dil ṭolābuñ 'aynına

Gözlerüm yaş-ıla tolar bakamam ruḫsāruña
Kim bakar 'ālemde kim var āfitābuñ 'aynına

Bu Muḥibbī gözleri yaşı olup āb-ı revān
Dōstlar itmeñ ta'accüb dönse Żāb'uñ 'aynına
Ü1-284a, Ü2-183a, NO-141b, AE-207a

2862. Mefâ'ilün mefâ'ilün fe'ûlün

Cefā vü cevri çekmiş var mı bence
Nite kim yok güzeller içre sence

Aramuz gerçi ba'de'l-maşrıḳīndür
Buluram seni dilden göz açınca[2349]

Gözüm gördi göñül dīvāne oldı
Didüm azdur bu da size ölince

Didiler yine geydi cāme-i al
Didüm kana giriserdür boyınca

Dimāġı 'ālemüñ oldı mu'aṭṭar
Ṣabā zülfeynin anuñ darayınca

Şular kim çekdiler 'ālemde renci
İrişür ol muḳarrer 'ālī gence

'Aceb mi göñlümi çekseñ nigārā
Olupdur zülfüñüñ her tārı ḳanca

Yiter ḳatlüme tīr-i ġamzeñ āḫir
Nigārā destüñe gel virme rence[2350]

[2349] 2, 3, 4 ve 5. beyitler BY'den alınmıştır.
[2350] Bu beyit BY'de yoktur.

Raḳībi kelb-i kūyuñ sandum evvel
Didüm bīgāne[ler] āḫir olınca[2351]

Muḥibbī pençesi ʿışḳuñ katıdur
Demürden olsa döymez aña pençe
Ü1-284a, Ü2-182b, A-123a, BY-116b, AE-207b

2863. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Gözlerüm yaşı demidür ḫāk-i cismüm yaşlaya
Bāgbān-ı dil nihāl-i mihr-i yārı aşlaya

ʿIşḳ dersin okıyanlar iremez itmāmına
İntihā itdüm diyenler yine başdan başlaya

Görseler zülfüñ ġamıyla bu dil-i āşüftemi
Kūyuñ eṭfāli üşüp dīvāne diyü ṭaşlaya

İy hümā-ṭalʿat kerem ḳıl sāye sal ben ḫāküñe
Üstüḫʷānumı niçe bir itlerüñ ṭāraşlaya

İy Muḥibbī götürürse yār zülfinden niḳāb
Gözlerüm yaşı o dem pāyına akabaşlaya
Ü1-284b, Ü2-183a, AE-208a

2864. Mefâʿîlün mefâʿîlün feʿûlün

Leb-i dilber mi yigdür ya piyāle
Yañagı rengi mi yig yoḫsa lāle

Dişi mi yig-durur ya dürr-i şehvār
ʿAceb beñzer mi ki fülfül o ḫāle

Boyı mı yig anuñ ya serv ü ʿarʿar
Anuñ cevri mi çok ya bende nāle

Siyāh zülfi mi yigdür yoḫsa ʿanber
Anuñ derdiyle ben döndüm hilāle

Nigārı vaṣf kılsa bu Muḥibbī
Gözi yaşın döker mānend-i jāle
Ü1-284b, Ü2-183b, AE-208a

[2351] Bu beyit Ü2, A ve AE'de yoktur.

2865. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Bir saçı leylāyı gördüm aña dil virdüm yine
Dōstlar şimden girü ben bī-dile mecnūn dine

Ḫār elinden derd-ile eyler şikāyet ʿandelīb
Şöyle beñzer kim yiñi gelmiş müsāfir gülşene

İstedüñ çün genc-i vaṣlın eyle zülfinden ḥaẕer
İy göñül ejderden itmişler ṭılısm ol maḫzene

Gözlerüm yaşın şarāb u bagrumı itdüm kebāb
Bu ümīẕe çeşm-i mestüñ göricegiz emri ne[2352]

Zülfüñüñ cānā ḫayāli sīne-i mecrūḥda
Mār beñzer kim şikāfından yirüñ girer ine

Bāġ-ı ḥüsnüme ḥavāledür gözin yumsun dimiş
Yapılur mı çün ḳadīmī olsa didüm revzene

Tañ degül dil mezraʿın bārān-ı eşk itse ḫarāb
Gün yüzüñ görmez Muḥibbī oldı bir niçe sene
Ü1-285a, Ü2-183a, BY-116b, AE-207b

2866. Mefâʿîlün mefâʿîlün feʿûlün

Lebüñ ẕikr eyledüm dil geldi vecde
Kaşuñ miḥrābın añdum kıldı secde

Ṭalebden ḫālī olma iste vaṣlın
İrişesin ola kim irde giçde

İrişdüm kūyuña gördüm yüzüñi
Müyesserdür görinmek nūr ḥacda

Katı göñline girilmek ne mümkin
Görilmedi bu saḫtlık şehr-i Peç'de[2353]

Seni yoldan çıkarur bil Muḥibbī
Eger dil baglu kala zülf-i kecde
Ü1-285a, Ü2-178b, AE-202a

2352 4 ve 5. beyitler BY'den eklenmiştir.
2353 Bu beyt Ü2'de yoktur.

2867. Fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilün

Zülfinüñ bendinde dil tenhāda ben bu ḥāl-ıla
Āh kim baḫtum benüm uyanmadı iḳbāl-ıla

Vaṣluñ-ıçun gözlerüm ḫarc itdi dünyā mālını
Alımadum bī-bahā-y-ımış anı bu māl-ıla

Ehl-i ʿışḳuñ ḥālini zülfüñ perīşān eyledi
ʿĀrıżuñ anları küllī oda yakdı al-ıla

Āh idersem āteş-ile yana bu çarḫ-ı felek
Aglasam ġarḳ ola ʿālem dīde-i seyyāl-ıla

Su gibi gördügi maḥbūba Muḥibbī meyl ider
N'eyleyem derdā dirīġā ḫāṭır-ı meyyāl-ıla
Ü1-285a, Ü2-178b, A-115b, AE-202a

2868. Mefâ'ilün mefâ'ilün fe'ûlün

Görüp ebrūñı göñlüm geldi vecde
Hemān-dem itdi dil miḥrāba secde

Ḥarīr olsa ne-tañ ḫār-ı muġaylān
Şular kim pā koyalar rāh-ı ḥacda

Ṭarīḳ-i müstaḳīmi koma elden
Sakın lillāhi olma rāh-ı kecde

Kişi ʿışḳ-ıla mecnūn olmayınca
Vara lāyıḳ degüldür kūh-ı Necd'e

Muḥibbī katıdur göñli nigāruñ
Ol istiḥkām yokdur şehr-i Peç'de
Ü1-285b, Ü2-178b, AE-202b

2869. Mef'ûlü fâ'ilâtü mefâ'îlü fâ'ilün

Ger ḫulda müsteḥaḳ ʿameliyle ölürse āh
Derdā dirīġ bende bulınmaz meger günāh

Ne ʿācizem ki cürmüme tā ola iʿtibār
Muḥtāc ṭāʿatüme degül çün benüm İlāh

Ol bir kerīmdür umaram maḥż-ı luṭf idüp
Raḥmet suyıyla yuya yüzüm olmaya siyāh

Yarın ki ṣāliḥān ʿamel ʿarżın ideler
Şādān olup cennete her biri tuta rāh

Ġam yime ger yog-ısa ṣalāḥuñ Muḥibbīyā
Dil vir Kerīm'e cürmi ʿuṣāt anda ʿöẕr-ḫᵛāh
Ü1-285b, Ü2-179a, AE-202b

2870. Feʿilâtün feʿilâtün feʿilâtün feʿilün

Dem mi var[dur] bu göñül sīnede od eylemeye
Nāleler eyleyüben āhını dūd eylemeye

Naʿl-i esbini zemīn üzre anuñ her ki göre
Yüz sürüp hīç ola mı ki sücūd eylemeye

Kim ḳabūl eyleye derd ü ġamı dermānı ḳoya
Sanmañuz ʿālem içinde anı sūd eylemeye

Dem mi var yanmaya sīnemde benüm āteş-i ʿışḳ
Dūd-ı āhum ya çıkup çarḫı kebūd eylemeye

Āsitānuñda kaçan göre Muḥibbī'yi raḳīb
Hīç olur mı ki ḥased aña ḥasīd eylemeye
Ü1-286a, Ü2-110a-179a, AE-203a

2871. Mefʿûlü mefâʿîlü mefâʿîlü feʿûlün

Yok gülde ṭarāvet ki var ol yār yüzinde
Hem beñzedimez şekkere de kimse sözinde

Ḫışm-ıla naẓar ide kime öldürür āḫir
Bir ḫāṣṣadur konmış anuñ iki gözinde

ʿUşşāḳa komaz ṭaʿnı görüñ zāhid-i ḫodbīn
Dimez-idi ol miskīn eger bilse sözinde

Her kim ki vefā ʿahdin ider ʿahdine turmaz
Yir nān u nemek ḥaḳḳını ol dizi yüzinde

Kanum dökeli buldı Muḥibbī beni āḫir
Ṣayyād bula ṣayduñ izin bulur özinde
Ü1-286a, Ü2-179a, AE-203a

2872. Fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilün

Kim ki cāna kıymaya irişmez ol cānāneye
Baḥra ġarḳ olan irişür didiler dür-dāneye

Ḫūn-ı dil nūş eylerüz yārāna diñ gelsün berü
Līk yol virmeñ sakın bu meclise bīgāneye

Bulmak isterseñ eger genc-i viṣālinden ḫaber
Umaram kim bulasın gelseñ dil-i vīrāneye

Didi dilber bu kemend-i zülfi zencīr eyledüm
Didüm[2354] uslanmaz takarsañ da dil-i dīvāneye

Leblerüñe beñzedügiyçün senüñ iy māh-rū
Raġbet eyler bu Muḥibbī dem-be-dem peymāneye
Ü1-286b, Ü2-111a-Ü2-184b, A-116a, AE-209b

2873. Mef'ûlü fâ'ilâtü mefâ'îlü fâ'ilün

Yakdum cihānı bu dil-i āteş-feşān-ıla
Āh eyledükçe 'ālemi tutar duḫān-ıla

Virmez amān ġamzeleri tīġ alup ele
Kimdür ki söyleşe bugün ol bī-amān-ıla

Ġamzeñ eger ki öldüre vir la'lüñ agzuma
Dirgür bu mürdeyi yine bir tāze cān-ıla

Çıkam kemend-i āh-ıla dirdüm sarāyuña
Gök yüzine çıkılmaz-ımış nerdübāñ-ıla

Ölse Muḥibbī 'ışḳ-ıla kan-ıla yuyasız
Maḥşer güninde kalka-bile tā o kan-ıla
Ü1-286b, Ü2-111a-184b, AE-209b

2874. Fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilün

Her kaçan baksam nigāruñ gözi-y-ile kaşına
Ṣad hezārān āferīn direm anuñ naḳḳāşına

Gözleri üstinde yāruñ dir gören ebrūların
Ṣaydın almış iki şahbāz takdı teller başına

[2354] didüm: didi A

Zāhidā görseñ melāmet ʿāşıḳı ṭaʿn eyleme
İçine eyle naẓar sen bakma anuñ taşına

ʿIşḳı cān eyler ṭaleb bir yañadan daẖı göñül
Arada ḥayrān kaldum anlaruñ savaşına

Seyl-i eşküm egnüme geydürdi gülgūn cāmeler
İy Muḥibbī kim göre taḥsīn ide göz yaşına
Ü1-287a, Ü2-118b-185a, A-116a, AE-210a

2875. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Niçeye dek derdüñ-ile uşbu göñlüm aglaya
Serv ḳaddüñ ayagına cūlar olup çaglaya

Gösterüp evvel yüzüñ dīvāne ḳılduñ sen beni
Kākülüñ zencīrine gel ol delüyi baglaya

Her kaçan taḳrīr idem ʿibret-nümā[2355] aḥvālümi
Ḫalḳ-ı ʿālem ġaş[y] olup derd-ile bagrın taglaya

Merdüm-i çemüm niçe bir laʿl-i nābuñ şevḳıne
Rişte-i müjgānum üzre dürr-i eşküm baglaya

Gül gibi sen geşt-i gülşen eyle dāyim ḫār-ıla
Bülbül-āsā bu Muḥibbī iñleye hem aglaya
Ü1-287a, Ü2-185a, A-116b, AE-210a

2876. Mefâʿîlün mefâʿîlün feʿûlün

Egerçi ugradum ʿışḳ içre rence
Bi-ḥamdillāh irişdüm gizlü gence

Sakın aldanma dehre pend gūş it
Ki pend eydür Süleymān'a karınca

Akar bu gözlerüm yaşına mānend
Meriç'dür birisi birisi Tunca

Eger Ferhād u Vāmıḳ Vīs[2356] ü Mecnūn
Degüldür her biri ʿışḳ içre bence

[2355] ibret-nümā: ser-nāme-i A
[2356] Vīs: Ḳays S1, H1, T

N'olur ḥālüñ geçisersin ṣırāṭı
Kılıcdan iti dirler kıldan ince

Muḥibbī müşkil işdür ʿışḳ bāzı
Kimesne dutmasun bunuñla pençe
NO-138b, S1-173a, H1-136a, T-190b

2877. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Niʿmet-i vaṣlın döküp bu ʿāşıḳını toylaya
Ol mürüvvet yārda yokdur ki anı eyleye

Gitdi ṣubḥ akşām irişdi oldı göñlüm bī-ḳarār
Görmedin gün yüzüñi pes n'ola ḥālüm böyle ya

Cemʿ olup murġ-ı belā ile yine ġam kuşları
Geldiler bāġ-ı dile idüp mekānlar kışlaya

ʿIşḳ dersin okıyan irmez anuñ itmāmına
İntihā itdüm diyenler yine başdan başlaya

Görseler zülfüñ ġamıyla bu dil-i āşüftemi
Kūyuñ eṭfālı üşüp dīvāne diyü daşlaya

İy Muḥibbī yār götürse yüzinden ger nikāb
Māh-rūlar her biri barmaklarını dişleye
NO-139a

2878. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Ḫālini[2357] gördükde didüm lāʿl-i cānān üstine
Noḳṭalardur ki komışlar şekkeristān üstine

Yanmaga ʿāşıḳları gelmiş cemāli şevḳıne
Nite kim pervāneler şemʿ-i şebistān üstine

Dāġlar yakdum şu deñlü sīneme eydür gören
Zāġlar konmış-durur san cism-i bī-cān üstine

Kūyuña varsam dimişdüm cānı ḳurbān itmege
Beni öldür durmışam ol ʿahd ü peymān üstine

Çekse ḫançer gözleri kaçma Muḥibbī karşu var
İki kāfir ḳaṣd ider tut bir Müselmān üstine
NO-139b, S1-175a, H1-137b, T-192b

[2357] ḫālini: ḫālüñi NO

2879. Mefâ'îlün mefâ'îlün fe'ûlün

Sataşdum gerçi 'ışḳ içinde rence
Bi-ḥamdillāh irişdüm ulu gence

Bulımadum aradum bu cihānı
Yimemiş ola bir kimse tapanca

Sakın maġrūr olma görme kendüñ
Eger ḫaṣmuñ olursa da karınca

İşidenler dimişlerdür ṣırāṭı
Kılıcdan itidür hem kıldan ince

Muḥibbī bu cihānuñ yok s̱ebātı
Hemān ancak gözüñ açup yumınca
NO-139b, S1-175a, H1-137b, T-192b

2880. Fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilün

Virme dil dehre sakın bakma hevā vü[2358] hevese
Beñzedüp sīm ü zerin ḳıymeti yok ḫār u ḫese

Her kimüñ kim ola ḳalbinde anuñ ẕerrece ḥırṣ
Toymaya gözi cihān ni'metini cümle yise

Senüñ 'āybuñı daḫı herkese iẓhār ider ol
Ġayrınuñ[2359] 'aybını her kim ki gelüp saña dise

Yüzüñüñ karasını yumaya bu dīdelerüñ
Tā ki beñzetmese göz yaşını cūy-ı Aras'a

Baḥr-ı eşk içre Muḥibbī bu göñül zevraḳını
Ġarḳ ide ṣarṣar-ı āhum eger ol bir gün ese
NO-140a, S1-175b, H1-137b, T-193a

2881. Mefâ'îlün mefâ'îlün fe'ûlün

Olayım cān-ıla kapuñda bende
Nite kim cānum ola uşbu tende

Yanuñda bu 'acebdür ki bir olmış
Seni cāndan seven de sevmeyen de

[2358] vü: -NO
[2359] ġayrınuñ: ḫalḳuñ NO

Baña sensüz görinür ḫār gülşen
Leṭāfet kalmamış hergiz çemende

Gözüm yaşına beñzer dürr-i ṣāfī
Arayup bulmayasız siz Yemen'de

Göreyim ʿömri anuñ ola kūtāh
Boyuñ nisbet ider serv-i bülende

Muḥibbī yok-durur[2360] şekkerde lez̲z̲et
Melāḥat ki komış Ḥaḳ ol dehende
NO-140a, S1-176a, H1-138a, T-193b

2882. Mefʿûlü mefâʿîlü mefâʿîlü feʿûlün

Yār itse kaçan kākülini başına külāh
Āşüfte ola her kim iderse aña nigāh

Cānā ġamuñla sīne-i pür-zaḫmda[2361] yazılur
Her kim ki naẓar ide okur anda āh-ı şāh[2362]

Deryūze-i cemālüñ ider rūz u şeb senüñ
Yüzini sürdi ḫāk-i dere āftāb u māh

Zülfi hevāsı ṭūl-i emeldür başumda āh
Kıldum ṭaleb velīk bulımadum[2363] aña rāh

İçdi Muḥibbī meygedede cürʿa-i lebüñ
Kalmadı aña[2364] medrese vü meyl-i ḫānḳāh
NO-140b, S1-176b, H1-138b, T-194a

2883. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Meyl idüp dehre koma bir taşı bir taş üstine
Her ne emr itse Ḫudā ko anı sen baş üstine

Dil virüp dünyāya ḫarc itme ʿömür sermāyesin
Ḫᵛāce-i dünyā gibi cān virme ḳummāş üstine[2365]

[2360] yok-durur: yokdur NO
[2361] pür zaḫmda: pür-derde S1, H1, T
[2362] anda āh-ı şāh: āh āh āh NO
[2363] ve līk bulımadum : bulımadum hergiz NO
[2364] aña: fikr-i T
[2365] Mısra S1, H1 ve T'de:
Ḫᵛāce gibi her kumāşuñ itmese baş üstine
şeklindedir.

Her ne kim vire Ḫudā eyle ḳanāʿat cān-ıla
Az u çok dime sakın itme nizāʿ aş üstine

Dāġlarla sīnemüñ eṭrāfını zeyn eyledüm
Kalmadı bir yir koyam bir dāne ḫaşḫāş üstine

İy Muḥibbī kime baksañ bil anı ṣunʿ-ı Ḫudā
Ṭaʿna daşın atma gördükde göz ü kaş üstine
NO-140b, S1-176a, H1-138a, T-193b

2884. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

ʿĀşıḳ oldur ʿışḳ içinde ol dil ü cāndan geçe
ʿĀşıḳ olmaz terk-i ser kılmaya cānāndan geçe

Şehr-i miḥnetde sorarsañ ḥālini ʿāşıḳlaruñ
Her biri derdi ḳabūl eyleye dermāndan geçe

Her kaçan serv-i sehī gibi salınsa dil-firīb
Pāda ḳudret kalmaya serv-i ḫırāmāndan geçe[2366]

Kim cemāli gülşenin bir kez tamāşā eyleye
İtmeye geşt-i[2367] çemen seyr-i gülistāndan geçe

Şol ḳadar dökdüm yoluñda eşk-i çeşm oldı revān
Kūyuña varan diye kimdür bum ḳandan geçe

Alma bu dünyā metāʿın virseler bir ḥabbeye
Giçesin lā-büd sen andan ol daḫı seden geçe[2368]

Virme dehre dil sakın itmez vefā ol ʿāḳıbet
Bir iki gün yüzüñe gerçi senüñ ḫandān geçe

Kim ʿacablar şiʿrini gören kemāle irdügin
Çünki eşʿār-ı Muḥibbī şiʿr-i Selmān'dan geçe
NO-141a, S1-176b, H1-138b, T-194a

2885. Mefâʿîlün mefâʿîlün feʿûlün

İder gün yüzine zülfini perde
Anuñçün ugradum biñ dürlü derde

[2366] 3 ve 5. beyitler S1, H1 ve T'de yoktur.
[2367] geşt-i: seyr-i S1, H1, T
[2368] Bu mısra S1,H1 ve T'de bir sonraki beytin 2. mısraıyla yer değiştirmiştir.

Du‘ā eyle ola vaṣlı müyesser
Du‘ālar müstecāb olur seḥerde

Bi-ḥamdillāh ki ‘ışḳumdur ḥaḳīḳī
Göñül ne zindedür ne ḫod siperde

Muḥibbī terk kıl cān-ıla başı
Bulınmaz bu ṣadāḳat degme erde

Okı lā-ḥavli dāyim nefs[i] kör it
Ki tā şeyṭān gezimeye damarda
NO-141b

2886. Mefâ‘îlün mefâ‘îlün fe‘ûlün

Kılursa tīġ-ı ‘ışḳ seni dü-nīme
Rumūz-ı ‘ışḳı dime her le'īme

Çıkarduñ baḥr-ı dilden gevher-i ḫāṣ
Hezār aḥsent bu ṭab‘-ı selīme

Çekelüm Allāh Allāh ceyş-i İslām
Varalum Ḥaḳ müyesser ide Rūm'e

Yüzüm zerdine bakan aña zer dir
Gözüm yaşını beñzetdükçe sīme[2369]

Gözüm yaşına baksa raḥm iderdi
Güzeller māyil olur çünki sīme

Keremden tut elüm kaldum ayakda
Niçe ṣabr ideyim derd-i elīme

Didi agzuñ Muḥibbī mīme beñzer
‘Aceb mi beñzede zülfüñi[2370] cīme

Yiter itdüñ günāhı eyle tevbe
Yönüñ togrult ṭarīḳ-ı müstaḳīme
NO-142a, S1-177a, H1-138b, T-194b

2887. Fe‘ilâtün fe‘ilâtün fe‘ilâtün fe‘ilün

Ne revādur ki ḫadengüñ atasın ḫāke düşe
Umaram ki gele bu sīne-i ṣad-çāke düşe

[2369] 4 ve 8. beyitler S1, H1 ve T'de yoktur.
[2370] beñzede zülfüñi: beñzedürsem zülfi NO

Her kaçan kim salınup geşt-i çemen eyleyesin
Korkaram sāye-i ḳaddüñ ḫes ü ḫāşāke düşe

Esb-i nāza[2371] binüp ʿāşıḳlaruñı ṣayd idesin
Ne saʿādetlü ser olur ki o[2372] fitrāke düşe

Aradum zīr-i felek baḥr ü beri bulımadum
Saña mānend ṣadefe yek güher-i pāke düşe[2373]

İy Muḥibbī ser-i kūyında kaçan āh idesin
Şöyle āh eyle ki şuʿleñ tokuz eflāke düşe
NO-142b, S1-171a, H1-134b, T-188b

2888. Mefʿûlü mefâʿîlü mefâʿîlü fâʿilün

Gül geldi gülşene çün al duvaḳ-ıla
Tā kim göre bülbül anı yana yakıla

Kalmaya ḥayāt-ı ʿāşıḳ ola kim göre seni
Ol ʿanberīne zülf ki boynuña takıla

Bülbül gibi ʿışḳ eri itmez şikāyeti
Pervāne-ṣıfat yanubanı döner ol küle

Ġāfil yürüme aç gözüñi durma ġaflete
Lāyıḳ degül ʿāşıḳ olan ola ġāfile

ʿIşḳ ehline güler idi bir zamān-ıdı
Bilmezdi Muḥibbī ki kendi başına da gele
NO-143a

2889. Mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün

Gözümüñ biri Seyḥūn'a birisi döndi Ceyḥūn'a
ʿAceb mi nāleler kılsa dönüpdür dilde gerdūna

Şarāb u laʿl-i mey-gūna iderse ṭaʿn ne ġam zāhid[2374]
Ne ġam[2375] muʿtād olmışdur ezelden[2376] ḥabb u maʿcūna

[2371] esb-i nāza: nāz-ı esbi NO, H1
[2372] ser olur ki o: ser olur oña NO
[2373] ṣadefe yek güher-i pāke düşe: güher bir ṣadef-i pāke düşe H1, T
[2374] Mısra S1 ve H1'de:
Mey-i gülgūna ṭaʿn eylerse kendin bilmeyüp zāhid
şeklindedir.
[2375] ne ġam: ezel NO
[2376] ezelden: kesilmez NO,, S1

Raḳībüñ şimdi[2377] maḳṣūdı beni senden cüdā kılmak
Göreyim anı mesẖ olsun döne tā yüzi maymūna

Eger dünyāyı cem' itseñ görüp anı ġurūr itme
Ne assı yir seni āẖir dönersin sen de Ḳārūn'a

Muḥibbī şol ḳadar dökdüñ gözüñ yaşı geçid virmez
Görenler didiler beñzer bi-'ayni yaşuña[2378] Tuna
NO-143a, S1-171b, H1-134b, T-189a

2890. Mef'ûlü fâ'ilâtü mefâ'îlü fâ'ilün

Ḥālüm ne ola[2379] bilmezem ol āfitāb-ıla
Açmaz yüzini dāyimā[2380] yürür niḳāb-ıla

Kanumı içer gözleri ister ciger kebāb[2381]
Mey-ẖōr olanuñ başı ẖoş olur kebāb-ıla

Farḳ eylemez 'āşıḳ pīr ü cevān dimez
'Işḳuñ budur ḥāli ezel şeyẖ ü şāb-ıla[2382]

Her kim cefā vü cevrini bilmez anuñ vefā
Öldürseler ger[2383] anı ġazādur 'aẕāb-ıla

Sordum rumūz-ı 'ışḳuñı 'ālim olanlara[2384]
Ḥall itmedi birisi sü'ālüm kitāb-ıla

Gelse Muḥibbī şādī ġam ardıncadur gelür
Dehrüñ hemīşe[2385] ḥāli budur inḳılāb-ıla
NO-144a, S1-182b, H1143a, T-208a

2891. Mef'ûlü mefâ'îlü mefâ'îlü fe'ûlün

Ol yār-ı dil-nüvāz kaçan meclise gele
Şem'[i] görüñ karşu niçe yana yakıla

[2377] şimdi: ḳaṣd-ı NO
[2378] yaşuña: bu suya T
[2379] ne ola: nedür NO
[2380] dāyimā: 'āşıḳa S1, H1, T
[2381] Mısra S1, H1 ve T'de:
Kanumı içdi gözi kebāb ciger diler
şeklindedir.
[2382] Bu beyit S1, H1 ve T'de yoktur.
[2383] ger:- S1, -NO
[2384] Mısra NO'da:
Bir bir rumūz-ı 'ışḳ sordum 'ulemāya
şeklindedir.
[2385] hemīşe: ezel NO

Vuṣlat egerçi ḳand-i nebātdan leẕīẕdür
Beñzer didiler hicr de zehr-i helāhile

Mecnūn ola kim göre zülf-i siyāhını
Sevdāyī olup dola dimāġı hevā-y-ıla

Derdā dirīġ ḥālümi bir kimse añlamaz
Pes ne içün getüreyim derdümi dile

Her kim okursa uşbu Muḥibbī şi'rini
Raḥmet aña raḥmet ile ger du'ā kıla
NO-144a

2892. Mef'ûlü mefâ'îlü mefâ'îlü fâ'ilün

Her kim ki gönül baglaya bir ṣaçı sünbüle
Añlamazam 'ālem içinde anı güle

Ṣaḥn-ı çemende cem' idüp eẓhār[ı] bād-ı ṣubḥ
Geldi o meclise sulṭān-ı gül güle güle

Ḫālini yine dāne döküp zülfi agına
Dil murġını avladı āh ol dūzāġ-ıla

'Uşşāḳ serin kūyına cem' eylemiş nigār
Beñzer ki yapar kendü içün yār bir kule

Baksa Muḥibbī yüzine göz yaş-ıla tolar
Mümkin degül gül yüzine niçe bakıla
NO-144b

2893. Mefâ'îlün mefâ'îlün fe'ûlün

Gelenler gitdi cümle bu cihāna
Yüzine güldi birkaç gün zamāne

Amān bilmez bu dünyā bī-amāndur
İçer kanını ḫalḳuñ kana kana

Niçe gevher çıkarduñ kān-ı dilden
Soruñ ḳadrini bilene bahā ne

Kaşı ya ile atsa ġamze okın
İderem sīnede bu dil nişāne

Muḥibbī ʿışḳa düşdüñ ʿāşıḳ olduñ
Anuñçün şiʿrüñ oldı ʿāşıḳāne

Eger añmasa adum tañ degüldür
Ki sıgmaz adum ol ġonca dehāna
NO-144b

2894. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Göñlümi göndermişem iy dōst senden cānibe
Añlamazam ki gele bir daḫı benden cānibe

Serv ayaġ üzre turur nergis göz açmaz muntaẓır
Hey ḳıyāmet gelesin diyü çemenden cānibe

Nālesini bülbülüñ efġānını gūş eylemez
Göñüller dāyim gōz[i] göñli dikenden cānibe

Zülfinüñ būyı ile ʿālem muʿaṭṭarken bugün
Varmasun şimden girü kimse Ḫoten'den cānibe

İy Muḥibbī göñlümi gönderdüm almadum ḫaber
Kanda gitdi gelmedi bir daḫı benden cānibe
NO-145a

2895. Mefʿûlü mefâʿîlü mefâʿîlü feʿûlün

Sāḳī içelüm sun berü cām itme bahāne
ʿİşret demidür çalduralum çeng ü çaġāne

Dil murġı yine ʿārıż [u] ḫālüñe ider meyl
Her kanda ki murġ gör[e] iner āb ile dāne

Yāruñ dehenini görüben noḳṭa diyenler
Diḳḳatler idüp mū didiler ince miyāna

Aldanma sakın dehr iki yüzlü münāfıḳ
Kimseye vefā eylemedi uşbu zamāne

Gördi muʿaṭṭar yine bu dehr dimāġı
Didi bu Muḥīb zülfine yār urdı gibi şāne
NO-145b

2896. Müstefʿîlün müstefʿilün müstefʿilün müstefʿilün

Menzil kılup sulṭān-ı ġam kondı ḥarīm-i sīneye
Geydürdi miḥnet ḫilʿatin bu ʿāşıḳ-ı dīrīneye

İç cürʿayı dök başuma zīrā ki ben mestāneyem
Ālūde olsun cām ile [hīç] bakmasun şemīneye

Jeng oldı dil āyīnesi hīç var mıdur çāre didüm
Didi bir ʿārif var mey iç sayḳal ola āyīneye

Ḫālüñi görüp meyl ide dil olmaya ʿaceb
Zīrā ki murġ ḳaṣd ider elbette çīneye

Ḫışm ile eylersin naẓar ya kaşlaruñ çīn eyleyüp
N'itdi Muḥibbī ḫasta-dil yok mı nihāyet kīneye
NO-145b

2897. Mefʿûlü mefâʿîlü mefâʿîlü feʿûlün

Ol serv-i sehī ʿārıżı gül geldi çü bāġa
Ḥālini bilüp her yaña gül düşdi ayaga

Öykündügi-çün zülfine sünbülleri gördüm
Taglarda biter yüzi kara başı aşaga

Dīvāne göñül istedi cām sāḳī lebinden
Mestāne gözi ḫışm-ıla el urdı bıçaga

Şol dāne-i ḫālüñle şehā zülfüñ ucından
Kurtılmayısar düşdi göñül murġı duzaġa

Olur mı ki Muḥibbī ʿacabā ʿālem içinde
El vire anuñ sevdücegi gire kucaga
NO-146a

2898. Mefâʿîlün mefâʿîlün feʿûlün

Senüñ ḳaṣduñda vardur ḳatl-i bende
Ben oldum mürde çokdan sanma zinde

İdeyin çāk girībān tā be-dāmen
Fedādur çün yoluñda cān u ten de

Gözüm yaşı gibi bir dürr-i ġalṭān
Bulınmaz arasañ baḥr-ı ʿAden'de

Gül-i nev-reste ben ebr-i bahāram
Baña girye sunıldı aña h̬ande

Açar dil dirler çayır çemençün
Velī sensüz leṭāfet yok çemende

Dil-i Şīrīn katı seng-i ḥacerden
Getürimedi Ferhād anı kende

Muḥibbī bakma aṭlās u ḥarīre
Neñe yitmez senüñ bir dalḳ-ı jende
NO-146a

2899. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Geldi ʿışḳuñ eyledi sīnemde cānı sūh̬te
ʿĀḳıbet kıldı ser-ā-ser bu cihānı sūh̬te
Şemʿden sor ḳıṣṣa-i sūz-ı dil-i pervāneyi
Söylemez ancak kılur ol nātüvānı sūh̬te

İy gül-i nev-reste gel sen bülbül āhından sakın
Derd-ile āh itse olur gülsitānı sūh̬te

Derd-i dilden korkaram iy seng-dil āh itmege
Yaka evvel ʿarżı andan āsümānı sūh̬te

İy Muḥibbī her ne yirde cāy ide sulṭān-ı ʿışḳ
Cān u dil h̬ākister eyler üstüh̬ᵛānı sūh̬te
NO-146b

2900. Mefʿûlü mefâʿîlü mefâʿîlü feʿûlün

Didüm saña iy dil ser-i zülfine dolaşma
Āh̬ir düşürür derd-i belālara ulaşma

Āhum yili dil zevraḳını bāda virür āh
İy dīde kerem eyle de deryā gibi düşme

Gün yüzine gel eyle taḥammül naẓar olsun
Yakarsa seni göz göre oda katı şaşma

Çün mār-durur zülf[i] nigāruñ ḥaẕer eyle
Kākül sanup el sunubanı aña yapışma

Dāmānı elümde vü girībanum elinde
Raḥm eyle didüm yār-ı cefākāra sevişme

Her ne çekesin saña Muḥibbī maḥal oldı
Kaç kerre didüm zülfine dil virme dolaşma
NO-147a

2901. Feʿilâtün feʿilâtün feʿilâtün feʿilün

Kūh-ı ġamda dāġlar yakdum ser-ā-ser tenüme
Kim göre ṣana peleng gelmeye kimse yanuma

Vuṣlat içre n'ideyim āh baña māniʿ olur
Cānum üzre bu tenüm beñzede pīrāhenüme

Āşikāre kılayım yine maʿānī gevherin
Girüben çıkarayım dilde olan maḫzenüme

Baġ-ı ḥüsnüme ṭılısm dīdelerümden iki şīr
İledem yār didi basmayalar gülşenüme

İdiser āhum Muḥibbī varumı cümle telef
Bād-ı gerddür ugradı sanki gelüp ḫırmenüme
NO-147b

2902. Mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün

Nigārā ḥasret-i rūyuñ beni ugratdı biñ derde
Niçe bir idesin zülf-i siyāhuñ yüzüñe perde

Didiler gözlerüñ yaşı kamu sırruñı fâş itdi
Didüm teskīn idem anı ne çāre bu ruḫ-ı zerde

Raḳībe meyl idüp cānā baña ẓulm u sitem kılma
Kaçan āh eyleye muẓlim muḳarrer kalmaz ol yirde

Lebüñden cürʿa nūş iden ḥayāt-ı cāvidān bulur
Bunı ben añlamam ola bu ḫaṣlet āb-ı kevs̱erde

İki yüzülü-durur dünyā ider ʿahd ḳavline durmaz
Sözinde çün degül ṣādıḳ inanma sen o nā-merde

Başumda bir kara yazu imiş geldi ḫaṭ-ı cānān
Muḥibbī her ne yazu ki yazılmışdur gelür serde
NO-147b

2903. Mefâʿîlün mefâʿîlün feʿûlün

Çagurur sīnem üzre yara yara
Olur mı bu benüm derdüme çāre

Yaşum deryālayın itdi temevvüc
Bu göñlüm zevraḳın itdi kenāra

Bu dil manṣūrı ifşā sırr-ı ʿışḳı
İdüp as anı zülfüñdeki dāra

Dilā ẓāhir olaldan būy-ı zülfi
Komadı raġbeti müşg-i Tatāra

Günāhı çok velī kesmez ümīdin
Muḥibbī sıgınur Perverdigār'a
NO-148a

2904. Mefʿûlü mefâʿîlü mefâʿîlü fâʿilün

Gün yüzini dāyimā örter seḥāb-ıla
Ḥālüm n'olur bilmezem ol āfitāb-ıla

Hergiz kimsene eylemesün çarḫa iʿtimād
Zīrā ki geçer dün [ü] güni inḳılāb-ıla

Her ki ḥabāb gibi şīşe-i terde maḥv ola
Budur zamānenüñ işi dāyim ḥabāb-ıla

Varsam kaçan kūyına karşu çıkar baña
Zīrā ezel āşinā idüm ol kilāb-ıla

Mestāne gözüñ kanumı içse benüm n'ola
Mey-ḫōr olanuñ başı ḫoş olur şarāb-ıla

Deryā kumına ola şümār derdüme benüm
Tā ḥaşre degin bilmeye kimse ḥisāb-ıla

Bilmez Muḥibbī kimsene ʿışḳuñ rumūzını
Bir mes'eledür ki ḥall olınmaz kitāb-ıla
NO-148b

2905. Mefâʿîlün mefâʿîlün feʿûlün

Gözümden dürr-i eşki dāne dāne
Getürüp kapuña oldum revāne

Dutıldı ʿārıż u ḫālüñ görelden
Göñül murġına āb u bürri dāne

Okudum yine ʿışḳuñ ḳıṣṣasını
Anı sanmañ füsūn u ya fesāne

Egerçi serv içün bālā dimişler
Velī ḳaddüñ yanındadur miyāne

Muḥibbī'nüñ hemān ancak murādı
Yüzin sürmek diler ol āsitāne
NO-148b

2906. Feʿilâtün feʿilâtün feʿilâtün feʿilün

Gözlerüm yaşına bakup dimeñüz mā dükene
Sanmañuz akmak ile bir yaña deryā dükene

Zülfinüñ ḳıṣṣası ile bu dilüm ġuṣṣasını
Şerḥ idem ḥaşre degin olmaya dünyā dükene

Görürem zülf-i siyāhın[ı] ben ʿanber yirine
Ġam degül baña eger ʿanber-i sārā dükene

Ẕeḳanuñ oḫşayup öpmek ile cānā ne żarar
Meyve-i cennet olan dime ki āyā dükene

Bu cihāndur yitürür birini birin bitürür
Gele biri yirine Ḫusrev [ü] Dārā dükene

Bu Muḥibbī gibi ʿāşıḳlaruñı kırmag-ıla
Sende bu ḥüsn olıcak ʿışḳ eri sanma dükene
NO-149b

2907. Mefâʿîlün mefâʿîlün feʿûlün

Olupdur ġamzeleri kana teşne
Ne kana bil ki olmış cāna teşne

Niçe gün itmedüñ zülfüñ perīşān
ʿAceb midür olursa şāne teşne

Nigārā gel bugün göster cemālüñ
Durur kullar olup sulṭāna teşne

Gözümden akar-iken Nīl ü Ceyḥūn
ʿAceb budur ki göñlüm yana teşne

Meded senden diler iy dil ṭabībi
Olan derdi olur dermāna teşne

Diler vaṣluñ suyın germ oldı bu dil
Nite kim sebzeler bārāna teşne

Şeb-i zülfüñde laʿlüñ āb-ı ḥayvān
Muḥibbī oldı ol ḥayvāna teşne

Özin şemʿe yakar mı-y-ıdı hergiz
O nāra olmasa pervāne teşne
NO-149b

2908. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Ḥāl-i miskīnüñ nigārā laʿl-i ḫandān üstine
Noḳṭalardur ki komışlar şekkeristān üstine

Cān virür ʿaşıḳaruñ şemʿ-i cemālüñ göricek
Nite kim pervāneler şemʿ-i şebistān üstine

ʿIşḳ bāzārında gördüm çagurur dellāl-ı ʿışḳ
Kankı ʿāşıḳdur gelüp derd ala dermān üstine

Çün viṣāl-i yāra māniʿdür dimişler ten daḫı
Bir ḳabādur ʿāriyet iy dil gider cān üstine

Zāhidā dünyāya çün olduñ mülevveṣ ḥırṣ-ıla
Kanda görseñ cān atarsın ditreyüp nān üstine

Naẓm u eşʿāruñ Muḥibbī sūz-i Ḫusrev'den ḫaber
Çün virür bir nükte korsañ n'ola Selmān üstine
NO-150a

2909. Fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilün

Gīce odlar ẓāhir olur sīne-i ṣad çākde
Dūd-ı āhumdur görinen gündüzin eflākde

Şu'le-i āhum ile yandı semā ile zemīn
Nār-ı 'ışḳ pinhān imiş gör bir avuç ḫāşākde

Leşker-i mecnūn olup oldı muṭī' ṭayr u vuḥūş
Bu kerāmet az degül ol 'aşıḳ-ı bī-bākde

İçmiş idüm ben ezel 'ışḳuñ şarābın cām-ıla
Yog-ıdı şebde görinen noḳṭalar eflākde

Kimse yāruñ iy Muḥibbī añlamaz māhiyyetin
Niçe müşkiller egerçi ḥall olur idrākde
NO-150b

2910. Fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilün

Eksük olmaz āteş-i ġam çün dil-i ġamnākde
Görinürse dūd-ı āhum ṭañ mıdur eflākde

Yoluñ üzre baṣ ḳadem ben yüzümi ḫāk eyledüm
Hīç revā degül basasın pāk pāyuñ ḫākde

Çünki tīġ almış ele çeşmüñ yine reh-zen gibi
Añlamam dil kurtıla ol rāh-ı ḫaṭarnākde

Sakın aldanma cihānuñ māl[ı] āḫir kor seni
Hīç senüñ ile gider bir nesne yok emlākde

Ṣayda çıkmış nāzenīnüm iy Muḥibbī ṣayd içün
Key sa'ādetdür bulına başuñ ol fitrākde

Olma maġrūr iy göñül baḫl u tekebbürden sakın
Başuñ eflāke irürse yüzüñ olsun ḫākde
NO-150b

2911. Fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilün

Kankı serdür āsitānuñda senüñ ḫāk olmaya
Kankı dildür dūd-ı āhı çıkup eflāk olmaya

Cürm-i ʿışḳ içün beni her dem ġamı yakdı hezār
Bu ʿacebdür ki bu dil yanup daḫı pāk olmaya

Dime bī-derd olana bilmez çü derdüñ ḥālini
Añlamaz derd[i] o kim kendüsi derdnāḳ olmaya

Araya girse eger vuṣlat deminde pīrehen
Tañlaram ol dem hemān-dem pīrehen çāk olmaya

Var mıdur bir gīce ya gündüz Muḥibbī ḫastanuñ
Semege başı irüp nālesi semmāk olmaya
NO-151a

2912. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Ṣayd olup ʿāşıḳlaruñ gördüm yaturlar ḫākde
Niçesinüñ baglamışlar serlerin fitrākde

Ġamzesi dökse ne tañ her demde müslim ḫūnını
Türk-i kāfirdür teraḥḥüm olmaz ol bī-bākde

Sīne çāk itdüm beni ṣanma ki ancak pīrehen
Dōstum şevḳuñ görindi sīne-i ṣad çākde

Ḥālümi sorsañ beni bu tīre-i hicr içre āh
Eksük olmaz derd ü miḥnet bu dil-i ġamnākde

Evvel[i] pāk it Muḥibbī gel derūn-ı sīneñi
Ẕikr-i Ḥaḳ girmez bulınmaz olsa dil-i nā-pākde
NO-151b

2913. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Nāgehān virdüm göñül nev-reste zībā dilbere
Cān gözin açdum naẓar kıldum o nīgū manẓara

Ṣafḥa-i ruḫsārum üzre yazdı çeşmüm kan-ıla
Bilmeyenler ḥālümi kılsun naẓar ol deftere

Ger naṣīb ola içem ben laʿl-i nābuñ cürʿasın
Göz ucıyla bakmayam da selsebīl ü kevs̱ere

Ruḫlaruñsuz bāġ u ṣaḥrāda görinen çeşmüme
Her gül āteş-pāredür her lāle beñzer aḫkere

Meclis içre bāde içdükde lebini rāyegān
Bu Muḥibbī reşk ider her laḥẓa her dem sāġara
NO-152a

2914. Mef'ûlü fâ'ilâtun mef'ûlü fâ'ilâtun
Müstef'ilün fe'ûlün müstef'ilün fe'ûlün
Mefâ'îlün mefâ'îlün fe'ûlün[2386]

Gel ġonca gibi iy dōst bir dem tekellüm eyle
Nāz-ıla ser-firāzum gül ol tebessüm eyle

Bir mūr-ı żaʿīf oldum gel çek ʿinān-ı cevri
Basdurma pāy-ı raḫşa bir dem teraḥḥüm eyle

Gerekmez baña zerden olsa bālin
Yiter bālin dilā sersin ḫam eyle

İlāhī dilerem bī-dīn raḳībüñ
İşidmeyem anuñ adın kem eyle

Muḥibbī ko cefā sengini dildār
Ol atdukça sen ʿışk[ı] muḥkem eyle
NO-152a

2915. Müstef'ilün müstef'ilün müstef'ilün müstef'ilün

İy dīde pendüm dut benüm neẓẓāre-i rū eyleme
İy dil vefādan arı dur meyl-i o bed-ḫū eyleme

Kūyına düşerse yoluñ düşvārdur divşür bilüñ
Ya terk eyle dīn ü dil ya ol yaña sū eyleme

Derdüm benüm dermān-durur çek benden elüñ iy ṭabīb
Olmaz peẕīr baña ʿilāc sen fikr-i dārū eyleme

Ko ḥüsnüñi ʿāşıḳlaruñ kılsun temāşā rāyegān
Menʿ eyleyüp ol gülşene ḫaṭṭuñı bārū eyleme

Hergiz viṣāli saʿy-ile girmez Muḥibbī çün ele
Her yaña cidd ü cehd-ile varup tekāpū eyleme
NO-152b

[2386] Bu gazelin ilk iki beyti ile sonraki üç beytinin vezinleri farklıdır.

2916. Mef'ûlü mefâ'îlü mefâ'îlü fe'ûlün

Biñ cevr ü cefā eyle baña itmezem gile
Yoluñdadur cān u serüm tek hemān dile

Baş ṣabr-ı cībe çeküp dutdum niyāza yüz
O lāle benüm derd-i dilüm ḥālini bile

Çek cevr ü cefā vü berr-i muġaylān belāsını
Āsān görine saña bu çendān merḥale

Yüzüñ yiter ʿāleme ḥācet degül żiyā
Ḫurşīde karşu yakmayalar şemʿ [ü] meşʿale

Gāhī cefā vü cevr ü gehī ẓulm-ıla sitem
Eyler bu nevʿ-ile yār bizümle muʿāmele

Feyżin Muḥibbī bir iki peymāneden bulup
Şeyḫ-i şehir ayırmadı çekdi basdı çile
NO- 152b

2917. Mef'ûlü mefâ'îlü mefâ'îlü fe'ûlün

Yār ʿarż-ı cemāl itdi o ḫalḳ irdi neẓāre
Kalmadı ṭāḳat-ı naẓar āh baña ne çāre

Tā çend keşem der reh-i tū nāle vü feryād
Ruḫsār-ı ḫırāşīde girībān-ı dü pāre

Çevgān idüp elde dutar zülfini dilber
Top eyle başuñ oldı çün esbine süvāre

Yaş-ıla tolar görimezem bedr-i cemālin
Görürdi gözüm olsa idi bende sitāre

Āh eyle yaşuñ ola Muḥibbī es̱er ide
Teʾs̱ir ide āb u hevāña dil-i ḫāre
NO-153a

2918. Mefâ'îlün mefâ'îlün fe'ûlün

Gözüñe beñzemez āhū-yı Çin'de
Ne Çin'de belki rūy-ı zemīnde

Egerçi dāġ ursa lāle sīnesine
ʿAceb midür ki var ʿışḳı cebīnde

Dehānuñ fikrin idüp ḫurde-bīnān
Bulınmaz didiler hergiz yakında

Benefşe rāst u zülf kec-rev gider
Tenüñdeki leṭāfet yāseminde

Lebüñ yādına cān virdi Muḥibbī
Megesler cān virürler engübīnde
NO-153a

2919. Feʿilâtün feʿilâtün feʿilâtün feʿilün

Zāhid inkār idesin ger bu benüm meẕhebüme
Gel ḥaḳīḳi naẓar it ṭaʿnı ko bu meşrebüme

Kevkebī baḫt eger yār ola bu bī-dil ile
Şāh-ı encüm görüp ola ḫacil kevkebüme

Zer gibi pāk ʿayār ʿışḳuñ ile olduguma
Gönderüp seng-i cefā atma meḥek tecribüme

Bir gice eyleyesin menzilüme rence kadem
Dü cihānı götüri-virür-idüm ol şebüme

İy Muḥibbī yine söz dürlerin[i] ʿarż ide-gör
Cümle naẓm ehli görüp reşk ide bu mertebüme
NO-153b

2920. Mefʿûlü mefâʿîlü mefâʿîlü feʿûlün

Her şeb ġam-ıla çün dil-i zār iñiler āh
Dir nāle kılup böylece dīvār iñiler āh

Gülşende añup gül ruḫuñı nāleler itsem
Şūrīde olup bülbül-i gülzār iñiler āh

ʿAyb eyleme gör zülfüñ añup nāle kılursam
Uzun gicede derd-ile bīmār iñiler āh

Su gibi eger başumı daşdan daşa dögsem
Olmaya ʿaceb ʿāşıḳ-ı didār iñiler āh

Gūş eylemez yār eger olsa Muḥibbī
Bu ʿāşıḳ-ı dil-sūḫte ṣad bār iñiler āh
NO-154a

2921. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Yine gönlüm bend oldı zülf-i kemend-keşe
Yandı cānda kalmadı bir ẕerre ḥüsün āteşe

Gāh cevrüñe cefā gāhī belā geh derd ü ġam
Bu cihāndur eksük olmaz her biri gelür başa

Sīne mecrūḥ itdi ġamzeñ yine tāze yaralar
Ordı olsun hezār taḥsīn yay kaşa

Ġam degül ʿāşıḳlar[uñ] yolunda ger cān virseler
Müstedām ol ʿālem içre tek hemān sen çok yaşa

Ḥasret oldum su gibi ben görmege dīdāruñı
Ol sebebden akaram yaşum döküp daşdan daşa

Göñlini virdi Muḥibbī cān dahı virse sezā
Ne içün bakardı anuñ gibi bir ḳamer-yeşe
NO-154a

2922. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Menzil itmeden göñül bu sīne-i dīrīneme
Gelmiş-idi ʿışḳ ḫayāli çeşm-i ʿālem-bīneme

Ben o murġam ʿārıż u ḫālüñ görüp ṣayd olsam āh
Dōstlar itmeñ ʿaceb meyl itsem āb u cīneme

Her yañadan saçılan cürʿa dökilür başuma
Bakmasun kim lā diye ālūde-i peşmīneme

Ḳāmetüñ cāmiʿde gördiler kıyāmet sandılar
Sen de tekbīr biñ getür bu mescid-i ādīneme

Çün göñül maḫzen çıkar andan Muḥibbī cevheri
Her sözüñ[2387] dür-dānedür baksunlar ol gencīneme
NO-154b

[2387] sözüñ: met.: sözlerüñ

2923. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Eyledüm taḥrīr yāra nāme mażmūnum bile
Ḥasb-i ḥāl-i bülbül-i şūrīde-dil ḫūnum bile

Ol Mesīḥī leb şifāsın rencümüñ bilür dile
Ola ihmāl itmeyüp derdüme ḳānūnum bile

Servüñ bāġ içre ḳaddinde leṭāfet añlamam
Bāġbānā kıl naẓar o ḳadd-i mevzūnum bile

Leylī zülfüñ okudum başdan müselsel ḳıṣṣasın
Boynuma zencīr idüp tek beni mecnūnum bile

İtme efsūn[ı] Muḥibbī çekmegil beyhūde renc
Sana rām olmaz perīdür degme efsūnum bile
NO-154b

2924. Mefʿûlü mefâʿîlü mefâʿîlü fâʿilün

Ḥaddüñde ʿaceb olmaya gīsū girih girih
Āteş göricek elbette olur mū girih girih

Cevr ü cefādan itmedi bir kerre ictināb
Ẓulm u sitemi eyledi āh hū girih girih

Bir nevʿ-ile bende çeker çeşmi ʿāşıḳı
Şīşeyle ider ʿālemi cādū girih girih

Gözüm yaşı gördügi demde revān olur
Salınsa eger ol ḳaddi dil-cū girih girih

ʿIşḳuma gözüm yaşı Muḥibbī nişānedür
Ḫūn-āba dönüp akdugı her sū girih girih

Pā komasun kimsene gülzār-ı ḥüsnine
Ḫaṭṭını aña eyledi bārū girih girih
NO-155a

2925. Mefʿûlü fâʿilâtü mefâʿîlü fâʿilün

İy türk-i şūḫ ʿāşıḳa cevr ü ʿiṭāb ne
İtmege cefā sengile göñlin ḫarāb ne

Dil āteşine ġarḳ iken akar gözüm yaşı
Kim gördi cemʿ oldugı nār-ıla āb ne

Bir gice didi düşüñe gireyim diler misin
Çeşmüm didi var mı bu ʿālemde ḫˇāb ne

Kaʿbe'yi koyup kūyına olam revān didüm
İy şeyḫ-i şehr baña di rāh-ı ṣavāb ne

Dirsin Muḥibbī pāk dilem [ü] pāk dāmenem
Ya dilde vü ya ḫırḳaya dāġ-ı şarāb ne
NO-155b

2926. Mefâʿîlün mefâʿîlün feʿûlün

Ne tañ kıl disem ol ince miyāna
Ki noḳṭadur dimişler çün dehāna

Gice ḥüsnüñe karşu şemʿ gibi
Dökeyin göz yaşını yana yana

Ḳabūl eyle kuluñdan cān u başı
Getürdüm tuḥfedür dervīş-i şāne

Gözi ḫūn içmege çün oldı muʿtād
Anuñçün kanum içer kana kana

Muḥibbī saḫtdur ʿışḳuñ kemānı
Çekilmez sanma el sun ol kemāna
NO-155b

2927. Mefâʿîlün mefâʿîlün feʿûlün

Sen itdüñ ḥüsnüñi evvel nümūde
Kılup bu ʿaḳl-ıla göñlüm rübūde

Fürūġ-ı ʿālem ola cümle tārīk
İdesin zülfüñüñ tārın küşūde

Eger āh eylesem döke cihān yaş
Ki zīrā diyümez her dīde dūde

Rumūz-ı sırr-ı ʿışḳı bundan özge
Disem yok kimsede ṭāḳat şünūde

Görüben ḳuvvetüñi olma maġrūr
Özüñi eyleme nisbet s̱emūd'a

Raḳībüñden Muḥibbī iḥtirāz it
Degüldür i'timād itmek Yehūd'a
NO-156a

2928. Mefâ'îlün mefâ'îlün fe'ûlün

Ḫudā vire teraḥḥüm ol civāna
Ya ṣabr u ṭāḳatı bu nātüvāna

Ḫazān irse döner zerde reyāḥīn
Gezend irmeye ol nāzük miyāna

Geçer sulṭān-ı 'ışḳuñ ḥükmi cārī
Tefāvüt eylemez pīr ü cüvāna

Geçer miḥrāba zāhid ṭā'at üzre
İder 'āşıḳ sücūd ṭāḳ-ı ebrūvāna

Gözinden ḫūn akıtdı bu Muḥibbī
İdüp sen serv yaşı revāna
NO-156a

2929. Mefâ'îlün mefâ'îlün fe'ûlün

Yüzüñ göster didüm ol āfitāba
El uzatdı hemān zülf-i niḳāba

Ser-i 'uşşāḳı eşk üzre görenler
Akan cūlarda beñzedür ḥabāba

Yaparsañ sīm ü zerlerden 'imāret
Göñül yap yigdür artuk gir s̱evāba

Degül dünyāyı termīm 'āḳilāna
Ola çün āḫiri anuñ ḫarābe

Muḥibbī şākir olup alur 'ibret
Bakup dünyāda olan inḳılāba
NO-156b

2930. Mefʿûlü mefâʿîlü mefâʿîlü feʿûlün

Hicr içre çeküp cevr ü cefā eyledüm gile
Raḥm eylemedi kimse gelüp yaşumı sile

İtdüm egerçi her yañadan cüst ü cū anı
Rāh üzre düşüp kaldum ayakdan bile bile

Bilsem neden cevr-ile ol şāh-ı dil-firīb
Virüp cefā dil alup ider muʿāmele

Çün Ḥaḳ-şinās ḥaḳ saçar ḥüccet üstüme
H̬urşīde karşu yakmaya hīç kimse meşʿale

Saʿy it Muḥibbī tā bulasın Kaʿbe-i murād
Düş vādīlere cehd ile ḳaṭʿ eyle merḥale
NO-156b

2931. Müstefʿilün müstefʿilün müstefʿilün müstefʿilün

Bu cān u dil dermāndedür ḥālüm n'olur cānān ile
Cūlar akıtdı dīdeler serv ayagına kan ile

Cān virürüz tapusına hem bendeyüz kapusına
Ḥasret çeküp pā-būsına kul olmışuz fermān ile

Bir ʿāşıḳ-ı dil-besteyem kan yaşum ile şüsteyem
Ḥālüme bakmaz h̬asteyem bu derdüme dermān ile

Zülfe didüm müşg-i H̬ıṭā bildüm ki itdüm çok h̬aṭā
Kan itse kul kanı ʿaṭā kanı yumazlar kan-ıla

Çevgān-ı zülfe cān-ıla top it dilā gel başuñı
Ola ki dilber oynaya top[ı] görüp çevgān ile

İster Muḥibbī vaṣlını salar anı ferdālara
Ancak cefā inʿām ider var ola bu iḥsān ile

Gūş eyleyüp eşʿārumı taḥsīn idüp ehl-i h̬ıred
Yokdur tefāvüt didiler birdür hemān Selmān ile
NO-157b

2932. Mefâʿîlün mefâʿîlün feʿûlün

Göñül virdüm anuñçün sen hümāya
Salasın üstüme nāgāh sāye

Görenler nücūm-ı meh-pāre dirler
Görünen sensin beñzeyen aya

Temevvüc eyleyüp deryā-yı eşküm
Bu göñlüm zevraḳın atdı karaya

Saçı sevdāsıla toldı dimāġum
Beni ugratdı bend-ile belāya

Muḥibbī meclisi ġamda bu göñlüm
Fiġān u nālelerle döndi nāya
NO-158a

2933. Fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilün

Ḫār elinden bülbül itdi çok şikāyetler güle
Gül didi 'āşıḳ olan ma'şūḳa eyler mi gile[2388]

Çekmeyen derd ü belā-yı miḥneti 'āşıḳ degül
'Āşıḳ oldur āh idüp dāyim yanup [hem] yaḳıla[2389]

Āfitāb-ı ḥüsnüñi görmek senüñ mümkin degül
Niçe görsün çün naẓarla[2390] gözi yaş-ıla tola

Olur-ıdum ben bugün dīvāneler ser-defteri
Zülf[i] zencīri eger boynuma benüm takıla

Gül işitmiş 'āriż-ı yāra anı beñzetdügüm
Şādılıgından kızarmışdur meger güle güle

İy Muḥibbī mest idüp lā-ya'ḳıl itdi būsesi
Beñzedürsem leblerini kimse 'ayb itmez müle[2391]

'Işḳda bir ḫāṣṣa vardur şāhları eyler gedā
Şāh-ı Ġaznī pādişāh-iken kul itdi bir kula
NO-158b, S1-183a, S2-119b, H1-143a, T-208b

2388 Mısra S1, S2,H1 ve T'de:
Gül didi andan gile itmek düşer mi bülbüle
şeklindedir.
2389 2 ve 4. beyitler S1, H1 ve T'de yoktur.
2390 niçe görsün çün naẓarla: niçe görilsün bakanuñ S1, S2, H1, T
2391 Bu beyit S1, H1 ve T'de bir sonraki beyitle yer değiştirmiştir.

2934. Mef'ûlü mefâ'îlü mefâ'îlü fâ'ilün

Şād-ile feraḥ-ı ẕevḳ sunıldı ezel güle
Endūh u belā nāle vü feryād bülbüle

Kapuña varup dīdelerüm kan agladı
Bulınmadı bir kişi gelüp yaşum sile

Bildüm ki varup zülfüñe berdār olur āḫir
Çün virdi göñül bagladı ol saçı sünbüle

Karşu çıkar kūyuña varsam seg-i kūyuñ
Ḥāl dili ile ḥālümi sorar gelüp dile

İçdi Muḥibbī çünki maḥabbet şarābını
Mest ola yata ḥaşre degin sanmañ ayıla
NO-159a

2935. Mefâ'îlün mefâ'îlün fe'ûlün

Şehā kapuñda olmak baña bende
Gelür yig şāh olam ger mülk-i Sin'de

Gözi ḳatl itdügi 'āşıḳlarını
İder bir demde 'Īsī gibi zinde

Girībān çāk iderler gerçi 'uşşāḳ
Ben itdüm çāk-i cān dāmān figende

Virüp Şīrīn yolına cān-ı şīrīn
Hezārān āferīn ol kūh-kende

Muḥibbī agla sen dildār gülsün
Saña girye sunılmış aña ḫande
NO-159b

2936. Mefâ'îlün mefâ'îlün fe'ûlün

Yüzinden perdesin 'ārıż küşāde
İdüp bī-diller oldılar fütāde

Perī midür didüm yāḫūd melek mi
Didiler belki māh ḫūrşīd-zāde

Ḳadem basduñ o gün kim bu zemīne
Cihān yüz sürdi pāke būse dāda

ʿAceb vāslı müyesser ola mı āh
Meger āhum ire aña semāda

Niçe yıldur señekdür bu Muḥibbī
Vefā ṭavḳın n'ola kılsañ kılāde
NO-159b

2937. Mefâʿîlün mefâʿîlün feʿûlün

Göre zülfüñi dil ola dīvāne
Yüzüñ şemʿini de cān göre yana

Murādum deyr-ile mescidde sensin
Bular ortada ancak dür bahāne

Okuñ meclisde ʿışḳum dāsitānın
Kitāb-ı ʿışḳ-ı Mecnūn'dur fesāne

İder dil ʿārıż-ıla ḫāle meyli
Gerekdür murġa lā-büd āb u dāne

Dime esrār-ı ʿışḳı añlamaz şeyḫ
Ki sen ʿışḳ bülbüli ol murġ-ı ḫāne

Sürūduñ ile toldur berr ü baḥrı
Ṣadā-yı ʿışḳı çıkar āsümāna

Kanı luṭf u kerem ya kanı şefḳat
Sitem lāyık mıdur bir nā-tüvāna

Eger bir būseñe biñ cān virürsem
İdersin arayup sen ṣad bahāne

Derāġūş eyleyem dime Muḥibbī
Miyānı mū-durur gelmez miyāna
NO-160a

2938. Mefâʿîlün mefâʿîlün feʿûlün

Gözüm ʿışḳuñ-ıla toldur ac itme
İlāhī herkese muḥtāc itme

Didi faḫr-ı cihān "el-faḳr u faḫrī"
Libāsuñı sakın dībāc itme

Ḳanāʿatle geçen bir nān-ı cevle
Gıdāyı dāyima güllāc itme

Yiter başuma tāc çün ḫāk-i pāyı
Dilā başuña zerden tāc itme

Göñül şehrine gelse leşker-i ġam
Muḥibbī güm-dur[ur] tārāc itme
NO-160b

2939. Mefâʿîlün mefâʿîlün feʿûlün

Nefāyis yime kendüñ aç eyle
Bişür derd ü ġamı dutmac eyle

Ola zülfinde dilber ide ber-dār
Göñül Manṣūr'ını Ḥallāc eyle

Niçe ġam leşkerine emr idersin
Dil ü cān mülkini tārāc eyle

İdeyim cān-ıla esbüñe ḫıdmet
Ḳabūl it tek beni serrāc eyle

Ko virsün bu göñül fülkini ġarḳa
Yaşuñ deryāsını emvāc eyle

Libāsuñ āḫiri āḫir kefendür
Gerek zer-baft gerek dībāc eyle

Oyunda māt ider dünyā Muḥibbī
Gerekse kendüñi leclāc eyle
NO-160b

2940. Mefâʿîlün mefâʿîlün feʿûlün

İlāhi göñlümi sirāc eyle
Her işde kapuña muḥtāc eyle

Geçilmez rāyegān derūn-ıdı ʿışḳ
Dil ü cānı virüben bāc eyle

Ola ki ṣayd ide şahbāz çeşmi
Dilā dil murġını dürrāc eyle

Toyur göñlümi gözüm ʿışḳuñ ile
Dimezem beni yā Rab ac eyle

Kuluñdur āsitānuñda Muḥibbī
Anı ʿışḳ ehline ser-tāc eyle
NO-161a

2941. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Görmemişler hergiz raḥm ide cānān kimseye
İtdügin işidmemişler derde dermān kimseye

Niçe bir öldüresin nā-ḥaḳ yire ʿāşıḳlaruñı
Nev-civānsın dōstum ḫayr eylemez ḳan kimseye

Niçeye dek idesin cevr ü cefā ẓulm u sitem
İstemez ẓulm oldugın ʿadl issi sulṭān kimseye

Dīdeler gevher saçar sen ne içün baḳmayasın
Ḥācet olmaz mı ʿaceb hīç dürr ü mercān kimseye

Gözlerüm yaşı Muḥibbī seyl olur bir gün benüm
Hīç żarar itmez mi ṣular itse ṭuġyān kimseye

Şiʿrümüñ kim ḳıymetin bilür aña ʿarż iderem
Şiʿrini çün rāyegān virmedi Selmān kimseye
NO-161b

2942. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Ḫaṭ mıdur didüm görinen laʿl-i mercān üstine
Mūrlar üşmiş didiler şekkeristān üstine

Görinen zülfeyni mi asılu yāḫū perr-i zāġ
Ya iki efʿī gelüp yatmış gülistān üstine[2392]

Çeşmesār-ı çeşmümi kılsañ müşerref iy perī
Bir ḳadem bassañ gelüp bu çeşm-i giryān üstine

Leblerinden derdüme dermān n'ola kılsam ṭaleb
Her kimüñ ki derdi var cehd ide dermān üstine

[2392] Bu beyit T'de yoktur.

Kākülüñ üzre görenler zülfüñi cānā didi
Şāh-ı mārān oturur biñ başlu s̱uʿbān üstine

Ḥüsnüñe olmaz muḳābil küfr-i zülfüñ dagılur
Rūmīler leşker çeke çün kāfiristān üstine

İy Muḥibbī gün yüzinde zülf-i yārı dir gören
Sāye salmışdur bulut ḫurşīd-i raḫşān üstine
NO-161b, T-201a

2943. Mefâʿîlün mefâʿîlün feʿûlün

Sorarsañ göñlümi kalmadı bende
Eger bulmak dilerseñ ara sende

Çemen taḫtına geçdi çün şeh-i gül
İdindi bülbüli anı gūyende

ʿAceb ḥālüm n'ola bir dahı görsem
Gidüp kalmadı ʿaḳlum bir görende

Göñül dünyāya virdügüñ görelden
Güler ezhār saña saḥn-ı çemende

Muḥibbī redd olup maḥrem raḳībüñ
Katuñda bir seven de sevmeyen de

Sakın yelken gibi germe gögüs sen
Muḫālif rūzigār yüksek serende
NO-162a

2944. Fâʿilâtun fâʿilâtun faʿilâtün fâʿilün

Dil viren diller ġamı dehr-ile bīhūde ola
Kim ki rū Ḥażret-i Ḥaḳḳ'a duta āsūde ola

Niçeye dek idesin cīfe-i dünyāya meyil
Ḥayfdur pāk dili levs̱ ile ālūde ola

Miss-i ḳalbüñi düriş eyleyüp iksīri ṭaleb
Ṣāf kıl ḳāl idüben zārr olup sūde ola

Āteş-i ʿışḳ-ıla sīnemde dil ü cān yanıcak
Göz tolar yaş-ıla āhum çıkuban dūde ola

Fikr kılma iy Muḥibbī sakın assıla ziyān
Er odur kim aña bir būd-ıla nā-būde ola
NO-162b

2945. Feʿilâtün feʿilâtün feʿilâtün feʿilün

Bāġda mül tolı sāġar dutalum gül yirine
Ḳulḳul itsün ko ṣürāḥī yine bülbül yirine

Būy-ı zülfüñ getüre gülşene ger bād-ı ṣabā
Kara yaslu oluban key katı sünbül yirine

Himmetüm bāzı hümā ḳaṣdına pervāz idicek
Takayım ayagına nālemi ben zil yirine

Sīnemi ḫālī koma tīrüñi gönder güzelüm
N'ola dil sende ise koyam anı dil yirine

İy Muḥibbī dil-i dīvāneyi bend itdi nigār
Boynına kākülini dakdı selāsil yirine
NO-246b

2946. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Nev-bahār irişdi ḥüsnin ʿarż ider güller yine
Aña karşu zār u feryād ide bülbüller yine

ʿAnber-i zülfini añmış bāġda nāgeh ṣabā
İşidüp olmış perīşān anı sünbüller yine

Zeyn olındı yir yir ezhār-ıla taḫt-ı çemen
Şāh-ı gül gösterdi bu dehre taḥammüller yine

Alımazsız dōstlar nuṣḥ eylemeñ benden cevāb
Eyledi cān u dili dīvāne kāküller yine

Ḥālin ʿarż itse Muḥibbī raḥm kılmazsın aña
İy vefāsı yok nedür bunca teġāfüller yine
NO-246b

2947. Mefâʿîlün mefâʿîlün feʿûlün

Naẓar kılalıdan sen āfitāba
Yanup ʿışḳuñla dil döndi kebāba

Marīż-i ʿışḳ olana yok nihāyet
Ne çāre derd gelmez çün ḥisāba

Ṣabā meger getüre ḫāk-i pāyin
Anı küḥl ideyim dīde-pür āba

O serv ben ḫāke n’ola sāye salsa
Düşer çün sāyeler her dem türāba

Alup cān naḳdini bir būse iḥsān
Kılursañ giresin bī-ḥad s̱evāba

Şehā miʿmārsın gel eyle taʿmīr
Göñül maʿmūresi vardı ḫarāba

Gehī şādān olur dil gāhī ġamgīn
Özin beñzetdi çarḫ-ı inḳılāba

İşidelden lebüñe bāde beñzer
Muḥibbī tañ mı meyl itse şarāba
NO-247a

2948. Mefâʿîlün mefâʿîlün feʿûlün

Yüzüñ ʿarż eyledüñ ḫalḳ-ı cihāna
Bırakduñ fitneler pīr ü cevāna

Nigārā eyledüñ diller perīşān
Meger ʿanber saçuña degdi şāne

İşidüp gīce efġānum seg-i yār
Getürür bizi didi bu fiġāna

Dutıldı murġ-ı dil nāgeh belāya
Olaldan zülf[i] dām u ḫāli dāne

Muḥibbī saña bu devlet yiter kim
Kul olduñ cān-ıla ol āsitāna
NO-247b

2949. Feʿilâtün feʿilâtün feʿilâtün feʿilün

Yine vaḳt oldı alam rāh-ı muġānı elüme
Komayam nūş idem ol rıṭl-ı girānı elüme

Geçmedin ʿömr-i ʿazīz cid kılam cehd idüben
Vuṣlat el vire alam genc-i nihānı elüme

Her ne deñlü ki süʾāl olına virmeye cevāb
Āh idem girmeye ger ġonca dehānı elüme

Geşt idüp dehri kamu bulmadum andan ḫaberi
Girmedi āh dirīġ nām u nişānı elüme

İy Muḥibbī yür[i] var kūy-ı ḫarābāt eri ol
Alayın dime sakın ad-ıla sanı elüme
NO-248a

2950. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Ḥasret-i laʿlüñle aldum bāde-i gülgūn ele
Hey ne gülgūn mey bil ki sāġar-ı pür-ḫūn ele

Okudı ḫaṭṭuñ füsūn kalmadı dilde ʿaḳl u hūş
Zülf-ile el-bir idüben aldılar efsūn ele

Kāsesin Ḳaysʾuñ sıyup ḫalḳdan anı mümtāz ider
Leylī mihrin gösterüp aldı dilin Mecnūn ele

Ögidür durmaz cihān ḫalḳını hem çü āsiyāb
Nevbetin bir bir gözedür getürür gerdūn ele

İy Muḥibbī kim bilürdi derd-i dil aḥvālini
Okımasa defterin almasa ol maḥzūn ele
NO-248a

2951. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Tagıdup zülfi kaçan ʿuşşāḳa dilber göstere
Sanasın ṭāvūsdur cevlān idüp per göstere

İstemem olmak beni yārum kıla ṣadra nişīn
Rāżıyam tek itleri gibi baña der göstere

Gözlerüm yaş[ı] ile baña yiterken rūy-ı zerd
Bakmayam dünyā baña ger sīm-ile zer göstere

Bī-güneh ʿāşıḳları bugün eger ḳatl idesin
Rūz-ı maḥşer eline baş[ın] alup ser göstere

Ḳalbüñe āh-ı Muḥibbī eylemez disem es̱er
Yār nāzük-ṭabʿdur remz-ile mermer göstere
NO-248b

2952. Mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün

Dirīġā ḫasta-i ʿışḳam gelüp sormaz ṭabībüm āh
Maḥabbet çün günāh olmış olup düşmen ḥabībüm āh

Güneş ruḫsārını yāruñ göz açup görmege dirsem
Bulut gibi ara yirde girüp olur raḳībüm āh

Ciger kanını çeşmümden eger bu ḫār-ı ġam dökse
Dimez ol ġonca-leb gül-ruḫ ider mi ʿandelībüm āh

Ezelden ʿışḳ olup ḳısmet yirildi cānuma ḥayret
Bu mülk-i nā-murād içre yok imiş hīç naṣībüm āh

Zekāt-ı ḥüsn ḥaḳḳumken Muḥibbī'den dirīġ idüp
Dimez muḫtāc imiş ġāyet ider āh ol ġarībüm āh
NO-248b

2953. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Ġam şebinde bir gice bu dil kaçan zārī çeke
Añlamam bir yılda bir kes böyle bīmārī çeke

Sālhā endūh-ı şām firḳatüm[i] bilen kişi
Āh-ı ġam hicrānı şeb tā rūz bīdārī çeke

Vaṣla ṭālib oldı dil irişdi hicrān āh āh
Katı müşkildür bile āsān [u] düşvārī çeke

Cānum iy yārān fedā kıldum ben ol dildāra kim
Miḥnet ü endūh-ı yārı ez-ser-i yārı çeke

Gülşen içinde Muḥibbī tevbeyi kim saklaya
Sāḳi-i gül-ruḫ elinden cām-ı gül-nārı çeke
NO-249a

2954. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Ol Muġal-Çin gözlerüñ ḳaṣd-ı dil ü cān eyleye
Ser-te-ser dil kişverin tārāc u vīrān eyleye

Saklayabilür mi ʿışḳın dōstlar dīvāne dil
Muttaṣıl çāk-i girībānını dāmān eyleye

Zülf zünnārını kesmiş yine ḥüsnüñ müslimi
Getürüp dīne anı beñzer müselmān eyleye

Gülşen-i ḥüsnüñe karşu gīceler dil bülbüli
Ṣubḥ olınca iñleyüp feryād u efġān eyleye

Leylī zülfin bu Muḥibbī boynına zencīr idüp
ʿAṣr ara Mecnūnlayın kendüzin ʿüryān eyleye
NO-249a

2955. Feʿilâtün feʿilâtün feʿilâtün feʿilün

Ruḫlaruñ añalı oldı yine şeydā lāle
Komayup elden içer bāde-i ḥamrā lāle

Düşeli vādīlere vālih ü mecnūn gibi
Ol beyābān[ı] vaṭan eyledi tenhā lāle

Çāk-i girībān idüben ʿışḳ-ıla dāmāna degin
ʿĀşıḳ u āşüfte vü dīvāne vü rüsvā lāle

Surḫ-pūş oldı yine içdi mey-i nāb ruḫı
Sanki ḫūbān-ı Firenkdür büt-i tersā lāle

Ḫūn ile yazdı meger şiʿr-i Muḥibbī'yi yine
Eyledi elde dutar bir varaḳ-ı inşā lāle
NO-249b

2956. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Beñzedelden ruḫlaruñı[2393] āfitābuñ ʿaynına
Nūra ġarḳ olup göründüñ şeyḫ ü şābuñ ʿaynına

Vaṣl gencini eger bulsam anuñ olmaz ʿaceb
Bu göñül vīrānesi döndi ḫarābuñ ʿaynına

Çeşm-i maḫmūruñ eger meyl itse kanum içmege
Beñzedür çün mestdür anı şarābuñ ʿaynına

ʿĀşıḳa ḳānūndur çünki ezelden iñlemek
İñlesün sīnem benüm dönsün rebābuñ ʿaynına

[2393] ruḫlaruñı: met.: ruḫlarunı

Cūy-ı eşkümde hevā-y-ıla tolı bu yaşumı
Beñzedürsem tañ mıdur anı ḥabābuñ ʿaynına

Cīfe-i dünyāya iy dil key sakın meyl eyleme
Yoḫsa seni beñzedürler bil zebābuñ ʿaynına

Bu Muḥibbī sözleri yiter ġıdā-yı rūḥdur
Yime dünyā niʿmetin dönme devābuñ ʿaynına
NO-250a

2957. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Kanlu yaşum māhīye irişdi āhum tā-be-māh
ʿIşḳuma yitmez mi ki bu nevʿ-ile iki güvāh

İy muʿallim yāra taʿlīm itmedüñ fenn-i vefā
Līk göstermedüñ aña cefādan özge rāh

İḫtiyār ile degüldür seni cāndan sevdügüm
Ger günāh ise gel ʿafv it eksük olmaz her gün āh

Göremez oldum dirīġā gün yüzüñi āh kim
Gāh āb-ı çeşmüm māniʿ ü geh zülf-i siyāh

Gün yüzüñden ʿālemi cānā münevver eyleyen
Bu Muḥibbī ruḫlaruña gün dimiş alnuña māh
NO-250a

2958. Mefʿûlü mefâʿîlü mefâʿîlü fâʿilün

İy şūḫ-ı Türk cevr ü cefā vü ʿitāb ne
Dāyim bu dil-ḫasteye itmek ʿaẕāb ne

Āheste gelüp eyledüñ iy dōst teraḥḥümi
Soñra dönüben gitmege böyle şitāb ne

Bir gīce gelüp düşüñe girem didi nigār
Didüm ki buyur gelmege bu çeşm ü ḫʷāb ne

Geh āteş-ile ḥarḳ ola geh dīde ġarḳ-ı āb
Sīnemde od gözde su cemʿe cevāb ne

Geh medrese vü gāh maḳām-ı meygede baña
Bu aralıkda kalmışa eydüñ s̱evāb ne

Eydür Muḥibbī pāk-dil ü pāk-dāmenem
Ya bu görinen ḫırḳada dāġ-ı şārāb ne
NO-250b

2959. Mef'ûlü mefâ'îlü mefâ'îlü fe'ûlün

Dil kaldı ġam u derd ü belā-yı nigār ile
Hicrān içinde miḥnet-ile āh u zār ile

Mecnūn-ṣıfat deşt-i ġamuñ içre yüriyüp
Ferhād gibi üns dutam kūhsār ile

Ẓāhir ideli 'ışḳumı rüsvā-yı 'ālemem
Dermāndeyem n'eyleyem eşk-bār ile

Oldı yaḳīn kalmadı ṣabr-ıla ṭāḳatüm
İdem ḳabūl miḥneti terk-i diyār ile

Naẓmuñ Muḥib naḫl ü ma'nāsı meyvelere
Ẓāhir olur bu ġazel-i ābdār ile
NO-251a

2960. Mef'ûlü mefâ'îlü mefâ'îlü fe'ûlün

Derd-ile yine geldi gülzāra benefşe
İtse yiridür nāle vü ṣad zāre benefşe

Egdükçe cefā dehrini boynunı eger ah
Bī-çāre vü ser-geşte vü ġam-ḫᵛāre benefşe

Mest oldı yine raḳṣa girüp bād-ıla oynar
Hīç öyküne mi ṭurra-i dildāra benefşe

Pür dil ġam-ıla cān-ıla hem oldı ciger rīş
Dīvāne olup 'ışḳ-ıla bī-çāre benefşe

Sünbül saçına irmek içün hem çü Muḥibbī
Geldi ki asa kendüzini dāra benefşe
NO-251b

2961. Fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilün

Nūş idüp elde tutar sāġarı şeydā lāle
Ruḫ-ı efrūḫte san bāde-i ḥamrā lāle

Eyledi dāmene dek çāk-i girībān zi-firāḳ
ʿĀşıḳ u vālih ü dīvāne vü rüsvā lāle

Çünki yok serv ü gül ü lālede hīç būy-ı vefā
Kanda gitdi çemen ü serv ü gülhā lāle

Ger bugün kursa hemān maḥv ola irteye degin
Ebrūdan itse ser-ā-perdeyi vālā lāle

Sīne-i pür-dāġuma beñzer Muḥibbī mecrūḥ
Görinür ger naẓar olınsa beden-hā lāle
NO-251b

2962. Feʿilâtün feʿilâtün feʿilâtün feʿilün

Erġanūn oldı dilüm nālesini seyr eyle
Yaz yüzüñ naḳşını iy yār anı deyr eyle

Ḫāk-i şehlerdür ṭıfıllar itdügi bāzīçeler
ʿİbret al aç gözüñi var seyr eyle

Şöyle kıl nāleleri duymasun anı dil ü cān
Meclise ḳoma ṣafā bezmini bī-ġayr eyle

Ger murād ise melekler ile hem-seyr olmak
Himmetüñ bālini aç murġ gibi ṭayr eyle

İster-iseñ Muḥīb ḫayr-ıla nāmuñ añıla
Niyyetüñ ḫāliṣ idüp irdügüñe ḫayr eyle
NO-271a

2963. Mefʿûlü fâʿilâtun mefʿûlü fâʿilün

Aldanma iy gül-i nev tayanma rūzigāra
Cevr eyleme iñende gülşende gel hezāra

ʿĀşıḳa derd ü miḥnet bülbüle bāk ü ḥasret
Ḫande naṣīb olmış her kebk-i kūhsāra

ʿĀrıżuñı görüp gül gülşende iy perī-rū
Reşk eyleyüp özini eyledi pāre pāre

Bagrumda çıkdı başlar gözümden akdı yaşlar
Bir çāre bulımadum āh bu eşk-i cūybāra

Na'lîçeñi görelden kebkinüñ almak ister
Sürmek yüz dilerler sermūzeñe sitāre

Akıt Muḥibbī yaşuñ ayagına o servüñ
Ismarla vardugında yüz süre pāy-ı yāra
NO-271a

2964. Fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilün

Ġoncaya nāz ögredür her dem lebüñ güftārda
Serve ta'līm ider bālā ḳadüñ reftārda

'Işḳ cāmın nūş idüp bagrına yakmış tāze dāġ
Sīne çāk olup yaturlar lāleler kūhsārda

Gün yüzinde yatalı olsa ne tañ zülf-i dırāz
Günde yatdukça olur ḳuvvet ziyāde mārda

Sīne 'ışḳı āteşiyle pür şerer olmış yatur
Cān u dil fikr-i lebiyle kaldılar efkārda

Oldı çün zülf[i] ġamıyla bu Muḥibbī ḫāksār
Mesken itdi üstüḫˇān-ı kellesini mār da
NO-271b

2965. Mef'ûlü mefâ'îlü mefâ'îlü fe'ûlün

Yāruñ görüp rāgbetini tīr ü kemāna
Sīnemde aña eyledüm dili nişāne

Kimdür ki anuñ noḳṭa lebinden ḫaber aça
Bīgāne kaçan vāḳıf ola rāz-ı nihāna

Yār itdi göz yaşını kendine maḥrem
Bir dem cüdā itmedi Ferhād-ı yegāne

Göz yaşı Mecnūn beyābānda yordukda
Şīrincesi saçlarına eyledi şāne

Feryādını dil kesdi görelden ruḫ-ı zerdüm
Bülbül gibi nāle keser ire ḫazāna

Şem'-i ruḫuñı görüp bu dil itme ta'accüb
Pervāne kaçan şem' göre odlara yana

Döndürdi pelenge özini dāġ-ıla ʿāşıḳ
Ne ṣūrete koydı görüñ anı zamāne

Düşümde görüp gerdenüme mār dolaşmış
Aḥsent bu düşi zülf-i nigār-ıla yorana

Ḳatline Muḥibbī kuluñuñ ḥüccet ararsañ
Sevdügi yiter eyleme bir ġayrı bahāne
NO-272a

2966. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Sanmañuz dil āteşi bu sīneden bir dem gide
Ol sebebden ejder-i āhum felekde yir ide

ʿIşḳ içün dirler ezel bir gevher-i yek dānedür
Ol ki ṣarrāf olmaya yañıla ḳıymet bilmede

Ruḫları şevḳıne itdüm pīrehen gül gibi çāk
Göz yaşın daḫı revān itdüm ben ol serv-i ḳade

ʿIşḳ şāhı virdi Mecnūn'a ezel ġam tekyesin
Bagrı yagı-y-ıla uyardı çerāġ ol tekyede

Her kaçan ʿarż ide ʿuşşāḳa ḥüsni nūrını
Her birisi ġaşy olup hūş-ıla ʿaḳıldan gide

Çünki virildi Ḫudā'dan şefḳat itmek Aḥmed'e
Ḥāşa şefḳatden Muḥibbī bendesin maḥrūm ide
NO-272b

2967. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Yakmışam nār-ı ġam-ıla kendümi başdan başa
Çekdügüm derd ü elem gelmeye hergiz sagışa

Nāzını ṭabʿ-ı nigāruñ gördüm āhenden katı
İtmedi āhum es̱er itdi velī sengīn taşa

Eksük itme tīr-i ġamzeñ ya kaşuñ ḳurbānıyam
Cemʿ içün tīr-i ḫadenge sīnem itdüm terkeşe

Sāl ü māh u hafta sorma baña farḳ kim eylemez
Līk ol meh bilürem bedr olup irdi on beşe

İy Muḥibbī el irişmez sidreden bālā ḳadi
Meger āhum irişe ol servi gibi serkeşe
NO-272b

2968. Mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün

Dilerem iy sehī servüm giriftār-ı ḫazān olma
Yüzüñ gün gibi ʿarż eyle seḥāb içre nihān olma

İkisinden birin iy dil diseler iḫtiyār eyle
Varup cānāneye kul ol sakın şāh-ı cihān olma

Bi-ḥamdillāh ki cānāna irişdüm cāna cān buldum
Yüri iy sāye yanumdan benümle hem-ʿinān olma

Gele iy ḫūblaruñ şāhı ḳalur boynuñda günāhı
Teraḥḥüm eyle ki gāhī iñende bī-amān olma

Muḥibbī naḳş-ı bī-rengüñ temāşāsında ḳal dāyim
Görüp su gibi her servüñ ayagına revān olma
NO-273a, AE-203a

2969. Feʿilâtün feʿilâtün feʿilâtün feʿilün

Ḳays döginmek içün taşlar alup ayasına
Mātem-i Leylī'de döndürdi özin sāyesine

Sen şehüñ ḫāk-i rehin çarḫa sabā çıkarıcek
Süreler anı melā'ik yüzi pīrāyesine

Zāhidā ehl-i ḫarābātı iñen eyleme ẕem
Niçe yıllar geçe sen irmeyesin pāyesine

Dirhem-i eşk[i] şu deñlü yoluña saçdı göñül
Kalmadı el ura şimden girü sermāyesine

Süd ü şekkerle meger eyledi perverde seni
Bilmek içün dilā gel soralum dāyesine

İy Muḥibbī işigin ara saʿādet bulasın
Ẓıll-ı Ḥaḳ'dur irişen rāhat olur sāyesine
NO-273b

2970. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Remz-ile derd-i dilin söyler bu gönlüm gūşına
Ṣad hezārān āferīn olsun anūn ḫāmūşına

Baña olmakdan ise şāh-ı ʿālem ḫoş gelür
İrişem ben bir gedā olup irem pā-būsına

Kanın içmege ezel ʿuşşākuñ olmış ʿādeti
Kanum iç dimek ne ḥācet ġamze-i mey-nūşına

Ḳāmetüm zer ḥalḳa kıldum ola ki bir gün nigār
Kulagına daka anı beñzedüp mengūşına

Sīne meydānında top itdi Muḥibbī başını
Göreli çevgān-ı zülfin dilber almış dūşına
NO-274b, R-171b

2971. Fâʿilâtün fâʿilâtün fâʿilâtün fâʿilün

Meyl kılmadı mecāz-ıla gönül hīç kese
Per açar mı şāhbāz olan şikār-ı megese

Çöpçe gelmez bu cihān gözlerüme ẕerre ḳadar
Beñzedürsem ben anı itmeñ ʿaceb ḫār u ḫese

Baña şol deñlü cefā tīrini atduñ güzelüm
Döndi bu sīne-i pür-sūz[um] müşebbek ḳafese

N'eylerem ben milket-i Dārā'yı tāc-ı Ḫusrev'i
Kapusında baña dildār yit[işü]r bende dise

Bu Muḥibbī şöyle ḫāk oldı bulınmaya nişān
Çārḫ ġırbāl oluban rūy-ı zemīni elese
NO-275a, R-172a

2972. Mefʿûlü fâʿilâtü mefâʿîlü fâʿilün

Gül mevsiminde sāḳī çü serv-i ḫırām ola
Ol sunmayıcak mey içer isem ḥarām ola

Sadsañ eger kāse-i ʿarżum ʿaceb degül
Mecnūn gibi bu da bize iḥtirām ola

Kimdür senüñ cāmiʿ-i ḥüsnüñde uymaya
Miḥrāb idüp kaşuñı çeşmüñ imām ola

Virdüm selām almadı Tañrı selāmını
Yürür ġurūr-ı ḥüsn-ile aña selām ola

İtseñ eger cevr ü cefā sanma incinem
Her ne gelürse senden ol baña kām ola

Hicrān şebinde yakdı Muḥibbī çerāġ-ı dil
Ādet budur şemʿi yakarlar çü şām ola
NO-275a

2973. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Āteş-i ʿışḳa yanup virdüm çü dil ol mehveşe
Çıksa dūdum tañ mı ḳodum hīzümi dil āteşe

Lāleler sanmañ ki yir yir görinür kūhsārda
Bagr[ı] ḫūnın kūhken saçmış-durur taşdan taşa

Ḫaṭṭ-ı dilber san eceldür anı defʿe çāre yok
Çün ezel yazu imiş elbette ol gelür başa

Yiter aglatduñ beni ṭūfān-ı eşkümden sakın
Kaynasa ḫūn-ı ciger tennūr-ı dilden de daşa

Bāz-ı göñlüm ṭuʿme-i dünyāya meyl itmedi
Şāhbāzı görmemişlerdür varup kona leşe

Gözlerüm yaşıdur aglar üstüme ancak benüm
Anuñ içün eylerem aña duʿā çok çok yaşa

Bu Muḥibbī söyledi pür-nükte bir şīrīn ġazel
Her kim anuñ fikr ide maʿnāsını ʿaḳlı şaşa
NO-275b

2974. Feʿilâtün feʿilâtün feʿilâtün feʿilün

Niçe bir aldanasın dünyede birkaç nefese
Niçe bir yiltenesin bunca hevā vü[2394] hevese

Hīç revā mı olasın niʿmet-i dünyāya ḥarīṣ
Tā seni beñzedeler cīfeler üzre megese

[2394] vü: -S1

İy göñül eyle ḳanāʿat ḫānesin gel iḫtiyār
Sunma zāhid gibi sen ellerüñi her negese[2395]

ʿIşḳuñuñ ḳāfile-sāları olaldan bu göñül
Beñzedi āhı vü efġānı yanınca cerese

Naḫçıvāndur ki sanur göñlümi vīrāne görüp
Beñzedür gözlerümüñ yaşını cūy-ı Aras'a

Pākdür ʿışḳ sakın kendüzüñi pāk ide-gör
Virme sen ʿışḳ-ı mecāz-ıla göñül hīç kese

Bu Muḥibbī'ye ulu devlet idi[2396] yār eger
Yañılup kulları içinde aña bende dise
BY-112b, S1-173b, H1-136b, T-191a

2975. Mefâʿîlün mefâʿîlün feʿûlün

Neden eksük degül sīneñde kīne
Revā mı dōstum andan bu dīne

Bugün ʿadl eyle gel şāhum naẓar kıl
Kapuñda nāle vü āh[2397] u enīne

Olur mı bundan ilerü celādet[2398]
Ḫadeng-i ġamzeñe dil duta sīne

Dükenmez ne ḳadar ḫarc itse çeşmüm
Sirişküme olupdur dil ḫazīne

Lebi üzre görinen mūrlardur
Sanasın cemʿ olmış engübīne[2399]

ʿAceb mi gördüm anı sünbül otlar
Gözini beñzedem āhū-yı Çīn'e

Baña cevr ü cefāsın eksük itmez
Niyāz itsem kaçan ol nāzenīne

Cefā sengiyle sındı āh göñlüm
Bütün kim ide sınsa ābgīne

[2395] Bu beyit S1 ve H1'de yoktur.
[2396] idi: -BY
[2397] vü āh: feryād BY
[2398] Mısra S1, H1 ve T'de:
Olur mı bundan özge hīç cerāhat
şeklindedir.
[2399] 5 ve 6. beyitler S1, H1 ve T'de yoktur.

Muḥibbī'yi sorarsañ kimdür iy dōst
Eñ ednā bende bir kemter kemīne
BY-112b, S1-174a, H1-136b, T-191b

2976. Mefâ'îlün mefâ'îlün fe'ûlün

Dutup dil düzdini zülfi şebinde
Ebed ḥabs itdi çāh-ı ġabġabında

Kırarsın bī-güneh 'āşıḳlaruñı
Meger vardur bu ḫūblar[2400] mezhebinde

Kaçar mektebe varmaz ṭıfl olanlar
'Aceb dil tıflı dāyim mektebinde

Olurdum ben daḫı bir Ḫıżr-ı zinde
Öpebilsem anı bir ḳez lebinde

Koma elden Muḥibbī lā'l-i nābı
Olasın tā ki 'irfān mektebinde[2401]
BY-113a, S1-179a, T-196b

2977. Mefâ'îlün mefâ'îlün fe'ûlün

Dilā pendüm budur gel 'ışḳa uyma
Ki soñra müşkil olur aña döyme

Seni sevmek günāh-ısa ḳatuñda
Bugün öldür meni irteye güyme

Ḫayālüñ geldügince iy perī-rū
İderem iki çeşmüm iki ḫayme

Ḳabūlümdür gelen senden cefālar
Hemān tek sen raḳīb sözine uyma

Belā ile geçen 'ömrüñ Muḥibbī
Ḥāḳīḳatdür o 'ömri 'ömre sayma
BY-113b

2978. Mef'ûlü mefâ'îlü mefâ'îlü fe'ûlün

Sevdümse seni ḫışmuña iy yār sebeb ne
Kılmak beni bu veche günehḳār sebeb ne

[2400] ḫūblar: ḫūbān S1, T
[2401] mektebinde: meşrebinde S1, H1, T

Bildüm ki lebüñ olmayısar derdüme dermān
Bu ḫasta dili itmege bīmār sebeb ne

Sen server-i ḫūbān olasın saña düşer mi
Aġyāra uyup itmeyesin ʿār sebeb ne

Luṭf u keremüñ vār-iken ʿālemde revācı
Olmaga şehā böyle dil-āzār sebeb ne[2402]

Gözüñ yaşına yār Muḥibbī naẓar itmez
Yolına anuñ itmege īs̱ār sebeb ne
BY-113b, S2-122a, T-199a

2979. Mefʿûlü mefâʿîlü mefâʿîlü feʿûlün

Gül yüzini göstermeye dildār sebeb ne
Dil bülbül[i] āh eyleye hem zār sebeb ne

Bildüm ki ṭābīb-i dil [ü] cānsın seni taḥḳīḳ
Pes itmeyesin derdüme tīmār sebeb ne

Bir būsemi biñ cāna virem dimiş iken āh
Bilsem ki dönüp soñra inkār sebeb ne

Şemʿ-i ruḫuñı eyleyüben zülf-ile pinhān
Pervāne dili yakmaya ol nār sebeb ne

Kūyuñda Muḥibbī ola dīẕāruña ṭālib
Göstermeyesin sen aña dīdār sebeb ne
BY-114a

2980. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Gözlerüm yaşına ġarḳ olmış yaturlar ābda
Hīç olur mı ki görem ben ol perī[yi] ḫᵛābda

Ruḫlaruñ devrinde itdüm cām-ı laʿlüñi heves
Didiler ʿiyş eylemek bihter-durur mehtābda

Ḫāk-i pāyuñ cevherin gel itme çeşmümden dirīġ
Sürme kılam an[ı] ben bu dīde-i ḫūn-ābda

2402 Bu beyit BY'de:
Luṭf u keremüñ vār-iken iy dōst-ı mürüvvet
Olmak neden böyle dil-āzār sebeb ne
şeklindedir.

Revġan-ı dil akdugınca aglaram ben zār zār
Gerdişine añladum revġan gerek dōlābda

Leblerin görse Muḥibbī eşk-i çeşmin akıdur
Yaraşur gül-āb olıcak dōstum cüllābda

Ḫ̮āme-i ʿışḳuñ nigārā bir ḥarāret virdi kim
Ol ḥarāret yok semūr-ile vaşaḳ sincābda[2403]
BY-114a, T-198b

2981. Mefâʿîlün mefâʿîlün feʿûlün

Beni cellād ġamzeñ iki nīme
Ko kılsun redd idüp tek yüri dime

Elifken ḳāmetüm dāl itdüñ āhir
Göñül vireliden sen zülfi cīme

Ṣafādan çāk ider ġonca yakasın
Añarsam gül yüzüñ vaṣfın nesīme

İdüp redd ʿāşıḳı maḳbūl raḳībi
Revā mı uyasın sen ol leʾīme[2404]

Dilā topraga saldun dürr-i eşki
Teraḥḥüm itmedüñ birkaç yetīme

Dil ü cānum ṭabībi sen dururken
Kime ʿarż ideyim derdümi kime

Beni öldürmege ʿahd itmiş idüñ
Gel öldür[2405] dōstum ʿahdüñi sıma

Muḥibbī'ye keremden kıl teraḥḥüm
Kerem çün kimse ögretmez kerīme

İşidüp uşbu şiʿr-i dil-pesendi
Diye taḥsīn bu ṭabʿ-ı selīme
BY-114b, S1-162b, H1-128a, T-180a

[2403] Bu beyit T'de yoktur.
[2404] 4 ve 9. beyitler S1, H1 ve T'de yoktur.
[2405] gel öldür: kerem kıl S1, H1, T

2982. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Bülbül iñler miydi gülşende eger ḫār olmasa
Dilber ḳadri bilinür miydi aġyār olmasa

Kim bilürdi ʿālem içre ʿışḳını pervānenüñ
Bāl ü per niye yakardı dünyede nār olmasa

Her kesi seyr eyler idi genc-i ḥüsnin rāyegān
Kim aña ṭılsım olup zülfeyn[i] ger mār olmasa

Naḳd-i cāna būsesin aldum dönüp dilber didi
Döner idüm ben bu ḳavlümden ger iḳrār olmasa

Ko ḫayāl-i ḥüsnüñi kirpüklü çeşmüm saklasun
Ḥıfẓ-ı gülşen mi olur ḫār-ıla dīvār olmasa

Zāhid egler göñlini cennetdeki ḥavrā ile
Çöpçe gelmez ʿāşıḳuñ çeşmine dīẕār olmasa

İy Muḥibbī sīnem içre kılmaz idüm dil nişān
Ok u ya alup ele çeşmi kemāndār olmasa

BY-115a

2983. Mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün

Didüm serv-i sehī gibi salınsun ḥüsn bāġında
Koñ aksun gözlerüm yaşı benüm her dem ayagında

Egerçi gitdi dil elden velī sulṭān-ı ʿışḳ oldı
Ġam u ġuṣṣa vezīr olmış anuñ solıyla sagında

Dizerdüm rişte-i cāna bu söz gevherlerin bir bir
Eger meyl eyleyüp dilber alup daksa kulagında[2406]

Yatur ol bister-i gülde cihāndan cümle bī-pervā
Senüñ ḥālüñe hīç vāḳıf ola mı ġam bucagında

Koşalum eşk-i gülgūnı kanı ol zülf-i şeb-dīzüñ
Kosañ ger būseñi öñdül yaşum ġāyet yaragında

Gözüm yaşın şarāb itdüm yanuk bagrum kebāb itdüm
Żiyāfet eyledüm şāh-ı ġamı çeşmüm otagında

[2406] 3, 8 ve 10. beyitler S1, H1 ve T'de yoktur.

Kara zülfi arasından ṭulūʿ itdi yüzin gördüm
Ayuñ on dördidür sandum tamāmdur ḥüsni çagında

Gözüm yaş[ı] akup artar sanasın cūy-ı Nīl oldı
N'içün ol Yūsuf-ı Mıṣrī varup görmez bulagında

Muḥibbī murġ-ı dil ancak yaluñuz sanma bend olmış
Neler vardur aransa ger anuñ zülfi duzāġında

Şekerde ol ḥalāvet yok mükerrerdür ararsañ da
ʿAceb ol niçe leẕẕetdür komış Ḫālıḳ tutagında
BY-115b, S1-163b, H1-128b, T-180b

2984. Mefâʿîlün mefâʿîlün feʿûlün

Görüp zülfüñde ḫālüñ düşdüm aga
Dutılur murġ dāneyle duzāġa

Seni bir kez gören iy yār-ı cānī
Degermi ġayra yāḫūd sola saga

Gelüp[2407] agzuma damzur vaṣluñ ābın
Gelüpdür cān-ı şīrīnüm tutaga

Dime göñlüñe de sırruñı zinhār
Çıkan dilden düşer lā-büd kulaga

Muḥibbī neẕr kıl ġam tekyesine
Yaşuñ[2408] dirhemlerin gönder çerāġa
BY-116a, S1-181b, H1-142a, T-207a

2985. Mefâʿîlün mefâʿîlün feʿûlün

Lebüñden ḫadd-i gülgūnuñ şekerle
Ne ḫoşdur karışa ger gül şekerle

Egerçi gördüñ ol yāruñ cefāsın[2409]
Velī olmak gerek iy dil ḥaẕerle

Yine ruḫsārum üzre vaṣf-ı ḥālüm
Gözüm taḥrīr ider ḫūn-ı cigerle

[2407] gelüp: irüp S1, H1, T
[2408] yaşuñ: gözüm BY
[2409] cefāsın: vefāsın BY

Yiter āh ile eyle yaşlaruñ sīm
Güzeller ṣayd olurlar sīm ü zerle

Muḥibbī ḥüsnüñe pervāne gibi
Düşüp yandı kül oldı bāl ü perle
BY-116a, S1-179a, H1-140a, T-196b

2986. Mefâʿîlün mefâʿîlün feʿûlün

Nigārum el ura tīr ü kemāna
İderem ben daḫı sīnem nişāne

İderse yiridür baña cefālar
Göñül virdüm çün ol nā-mihribāna

Yakaldan sīnem içre āteş-i ʿışḳ
İrişdi dūd-ı āhum āsümāna

Muḥibbī yaşına ol servi bakmaz
Ya ne'yçün meyl ider āb-ı revāna

Bu dünyāya göñül kim virür āḫir
İçer kanını anun kana kana
BY-117a, T-198b

2987. Mefâʿîlün mefâʿîlün feʿûlün

Bu ben dil-ḫasteyi iy yār unıtma
Devā kıl derdüme tīmār unıtma

Aramuzda olupdur ʿahd ü peymān
Benüm çok sevdügüm zinhār unıtma

Yüzüñ gül olalı ḫaṭṭuñ benefşe
Ko kılsun bülbül-i dil zār unıtma

Göñül düzdini tutdı çünki çeşmüñ
Anı kıl zülfüñe ber-dār unıtma

Muḥibbī çāresüzdür çāre ister
Nigārā çāre kıl nā-çār unıtma
BY-117b, S1-182b, H1-142b, T-208a

2988. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Niçe ben cān virmeyem ol yārı gördüm yād-ıla
Baña karşu çagurup aġyāra oş dir ad-ıla

Ḫālini zülfinde koyup itdi dil murġın şikār
Bilmezem ḥālüm n'olur āh ol gözi ṣayyād-ıla

ʿIşḳ-ıla cān yakmagı pervāne benden ögrenür
Olıcak her müşkil iş āsān olur üstād-ıla

Çünki āb üstindedür gördük bināsı ʿālemüñ
Sanma muḥkem olısar āḫir[2410] ḫarāb ol bād-ıla

Sīneñe[2411] dāġ ur Muḥibbī aña çek yir yir elif
Zeyn-i bāġ olsun gül ile serv-ile şimşād-ıla
BY-117b, S1-180b, H1-141b, T-206a

2989. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Dime ḥālüm n'olısardur ḥasret-i cānān ile
Vuṣlat-ı cānān bulınmaz illā terk-i cān ile

Kaʿbe'dür kūyı ṭavāf itmek diler göñlüm anı
Ger ḳabūli ola ḳurbān olayım ben cān ile

Aglayup āh itmesem gül gibi gülmez ol ḥabīb
Açılur gülşende gül san bād-ıla bārān ile

Dimezem cevr eyleme göster gehī mihrüñ yüzin
Dōstum her nesneyi itmek gerek evzān ile

Göñlüme sulṭān-ı ġam gelse gözüm gevher saçar
Ziynet ider yollarını dürr ile mercān ile

Muṣḥāf-ı ḥüsn üzre kor ḫaṭṭ-ı çelīpā zülfini
Küfrine ḥükm eylediler āyet-i Ḳur'ān ile

İy Muḥibbī mevsim-i güldür güzeller yādına
Cām-ı mey nūş idelüm gel bir niçe yārān ile
BY-118a

[2410] cefāsın: vefāsın BY
[2411] sīneñe: sīne BY

2990. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Ḫūn-ı dil cūş eyledi bu dīde-i giryān ile
Ṣubḥ-ı vaṣla irmedüm kaldum şeb-i hicrān ile

Varuñı ḫarc it bugün iy dil yime dünyā ġamın
Kimse başa çıkmadı çıkmayısar devrān ile

Nāra dünyāda taḥammül idemezsin çün dilā
N'olısar uḫrāda ḥālüñ āteş-i sūẓān ile

ʿĀleme ʿuryān geldüñ bunı fikr itmez misin
Yine āḫir gidisersin bir ten-i ʿüryān ile

İy Muḥibbī ʿāḳil iseñ kıl melāmet iḫtiyār
İtmedi tekmīl ʿışḳı kimse ad u san ile
BY-118b, T-198a

2991. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

İrmedüm tuş olmadum ʿālemde ḥālāt ehline
Bād-ı āhum[2412] gönderüp sordum semāvāt ehline

Bir ḳadeḥ meyle benüm çün gönlümi ḫoş eyledi
Yüzümi ḫāk itmege vardum ḫarābāt ehline

Gün yüzüñ bu ẕerre-i nāçīze pertev salmaya
Bu düşer mi dōstum andan saʿādet ehline

Dūzaḫ-ı hicrinde anuñ ne çeker ʿāşıḳları
Her ki bilmek isteye sorsun ḥarāret ehline[2413]

Bir demi hicrān şebinüñ ʿāşıḳa biñ yılcadur
Sözüme inanmasañ sor bunı ṭāʿat ehline

Baḥr-ı dil ġavvāṣısın dür gibi ʿarż it sözlerüñ
Tā ki taḥsīn ideler böyle ʿibārāt ehline

İy Muḥibbī şükr kıl derd ü belā vü miḥneti
Gönlüme tapşurdılar düşdi emānāt ehline
BY-118b, S1-163b, H1-129a, T-181a

[2412] bād-ı āhum: āhumı da BY
[2413] 4 ve 5. beyitler S1, H1 ve T'de yoktur.

2992. Fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilün

Ḫaṭ mıdur yā mūrlardur[2414] lā'l-i cānān üstine
Yāḫu bitmiş sebzelerdür āb-ı ḥayvān üstine

Ya ḫaṭuñ ḫaṭṭāṭı taḥrīr itdi ḥüsnüñ nāmesin
Ya kaşuñ ṭuġrāsı yazıldı ol 'unvān üstine

'Āriżuñ üstinde gördüm ol siyeh müşgīnüñi[2415]
Didüm ef'īdur uyur yatmış gülistān üstine[2416]

Tīrini gönderdi dilber cānumı eyler ṭaleb
Ḥükm anuñdur didi dil baş üstine cān üstine

Zülfini gördüm Muḥibbī yüzine itmiş niḳāb
Sāye salmış san bulut mihr-i dıraḫşān üstine
BY-119a, S2-124b, T-200a

2993. Fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilün

Göñlümi elden çıkardum bir daḫı gelmez ele
Dōstlar mecnūn-ı 'ışḳam düşmişem dilden dile

Bir cefā-keş 'āşıḳam cevr [ü] cefādan dönmezem
Günde biñ kez öldürürse itmezem andan gile

Ṭa'n iderse tañ degül zāhid şarāb-ı şāhide
N'eylesün mu'tād olupdur 'ömr geçdi beng-ile

Gāh nārenci geyüp geh cāmesin al itdi yār
Odlara yakdı cihānı āh kim bu reng-ile

Gīceler kıl ney gibi feryād u zārī tā seḥer
Seyr kıl evvel 'Irāḳ'ı soñın eyle Zengüle

İy Muḥibbī kim bütün ider bu göñlüm şīşesin
Yār çokdan anı sımışdur cefā vü seng-ile
BY-119b

2994. Fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilün

Kanum ile yazdı dīdem bu ruḫ-ı zerd üstine
Bī-vefāya dil virenler derd alur derd üstine

[2414] ḫaṭ mıdur ya mūrlardur: görinen ḫaṭṭ-ı siyeh mi S2: gīsūları T
[2415] müşgīnüñi: sünbülleri S2
[2416] Bu beyit S2 ve T'de bir sonraki beyitle yer değiştirmişlerdir.

Sīnem üzre lāle gibi dāġ-ı ḥasret[2417] yakmışam
Sanki pullar dizmişem bir taḫta-i nerd[2418] üstine

Tutma nāṣiḥ ḳavlini cām iç göñül germ eyle sen
Serd olursın ger düşerseñ ol sözi serd üstine

Bir ḳadeḥle sāḳiyā ṣāf eyle dil āyīnesin
Jeng-i ġamdan korkaram bir gün kona gerd üstine

Bu Muḥibbī var iken cānā raḳībe virme yüz
Degme bir nā-merdi tercīḥ eyleme merd üstine[2419]
BY-119b, S1-184a, S2-121b, H1-144a, T-209b

2995. Mefâʿîlün mefâʿîlün feʿûlün

Dime zāhid baña ḳıl yāra tevbe
İder mi bülbül gülzāra tevbe

Daḫı gūş itmezem pendüñi nāṣiḥ
Yaraşmaz eylemek mey-ḫ̌ōra tevbe

Ġubār-ı ḫaṭṭuñı fāş itdi göñlüm
Dirīġā yok imiş esrāra tevbe[2420]

Cemālüñ şemʿiñe pervāne-veş ko
Yanarsam itmeyem ol nāra tevbe

Baña gül ruḫlaruñ sünbül saçuñ bes
Gerekmez bakmayam ezhāra tevbe

Cevāb işideli ġonca lebüñden
Sükūt idüp ider güftāra tevbe

İdelden ġamzeler ḳalbümi mecrūḥ
Anuñçün itmişem tīmāra tevbe

Gözüm yaşını sen serv ayagında
Görenler itdiler enhāra tevbe

[2417] ḥasret: miḥnet S1, H1, T
[2418] nerd: zerd S2
[2419] Mısra BY'de:
Degme bir nā-merdi koma otura merd üstine
şeklindedir.
[2420] 3, 4 ve 7. beyitler T'de yoktur.

Sakın ugrama iy dil ḫānekāha
İdesin meyden el vire tevbe

Muḥibbī göreli naẓm ehli naẓmuñ
İderler her biri eş'āra tevbe

Niçe yıldur günāhı kār idindüñ
Dilā kıl vaḳtidür ol kāra tevbe
BY-120a, T-198a

2996. Mef'ûlü fâ'ilâtun mef'ûlü fâ'ilâtun

Saçuñ girihlerini kıldum egerçi pīşe
Çözilmedi çalışdum tā urmayınca[2421] dişe

Sıma şehā bu göñlüm[2422] mümkin degül yirine
Bir daḫı gelmek olmaz çünki uşana şīşe[2423]

'Işḳuñ rehine girdüm pür seng-i ḫāra gördüm
Bildüm küşāde yazuk[2424] āh olmayınca tīşe

Ben ṭālib-i nigāram maḳṣūd baña dīẕār
Gör bu riyāyı zāhid cennet umar hemīşe

Döne döne yanarsam 'ışḳ odına 'aceb mi
Göñlüm kebāba döndi sançıldı çünki şīşe

Dest-i ġamuñda kaldum la'lüñ zülālin irgür
Gel dime deşne olsun bir ḫasta göñül rīşe[2425]

Kaş [u] kemān yāra ḳurbān cānumı kıldum
Müjgān okıyla döndi toptolu sīne kīşe

Ḥaddüñ odını göster olsun Muḥibbī mesrūr
Dirler ki gülşen olur āteş-i zamān kışa

Oldum muḳır günāha itdüm Ḥaḳḳ'a tevekkül[2426]
Göstere rāh-ı taḥḳīḳ [kim] bu yoldan azmışa
BY-120b, S1-164a, H1-129a, T-181b

[2421] urmayınca: virmeyinde BY
[2422] sıma şehā bu göñlüm: sıma nigār göñlüm BY
[2423] çünki uşana şīşe: olsa şikeste şīşe S1, H1, T
[2424] bildüm küşāde yazuk: gördüm küşāde yir yok S1, H1, T
[2425] 6 ve 8. beyitler S1, H1 ve T'de yoktur.
[2426] Bu mısra S1, H1 ve T'de:
Her işde iy Muḥibbī Ḥaḳḳ'a tevekkül itdüm
şeklindedir.

2997. Mef'ûlü mefâ'îlü mefâ'îlü fe'ûlün

Bend eyle dili zülfüñe dīvāne gerekse
Yak cānumı ruḫsāruña pervāne gerekse

Dil murġı diler zülfi duzaġına dutılmak
Ḫāline naẓar itsün[2427] aña dāne gerekse

Bir kez yüzüñi göstereyim dir-iseñ iy dōst
Cānum vireyin bu söze şükrāne gerekse

Ġam geldi yine kişver-i dilde vaṭan ister
Ḫālī ideyim göñlümi ger ḫāne gerekse

Ḫūn-ıla yine toptoludur sāġar-ı çeşmüm
Nūş eyle dilā içmege peymāne gerekse

Zülfüñe el ur nāz-ıla meydāna gel iy dōst
Kes başumı top itmege çevgāne gerekse

Cān eyle fedā tā bulına vuṣlat-ı dilber
Terk eyle Muḥibbī saña cānāne gerekse
BY-121a, S1-182a, S2-131b, H1-142b, T-207b

2998. Fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilün

Birlige irmez kişi iki cihāndan geçmeye
Kurtılamaz ikilikden īn ü āndan geçmeye

Çehre-i cānān görinmez perde olmışdur teni
Vuṣlat el virmez aña cismiyle cāndan geçmeye

Ḳāf-ı ḳurbet bu göñül Sīmurġ'ına olmaz mekān
Bāl açup pervāz idüp bu āşiyāndan geçmeye

Yār-ıla yār olmayup ḫāvf u recāda kalur ol
Ḳayd-ı dūzaḫ eyleyüp bāġ-ı cināndan geçmeye

Fāyide kılmaz Muḥibbī naḳd-i 'ömrin ḫarc ide
Tā ki bu bāzārda sūd u ziyāndan geçmeye
BY-121a, S1-162b, H1-128a, T-180a

2999. Fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilün

Tāze düşdüm āh bir hercāyi dilber derdine
Mihri yok cevr ü cefāsı çok sitemger derdine

[2427] itsün: kılsun T

Derdümi bilmez ki dermān eyleye baña ṭabīb
Beñzemez derdüm benüm ʿālemde iller derdine

Karşu varsam āh kılsam yakamı çāk eylesem
Ḫışm ider kılmaz naẓar üftāde çāker derdine

Yüzine kılsam naẓar zülfi çelīpā ʿarż ider
Bir müselmān düşmesün yā Rab o kāfir derdine

ʿĀşıḳa dirler Muḥibbī çāre ṣabr u ya sefer
Çün sefer yok ṣabr kıl eyle taḥammül derdine
BY-121b

3000. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Bir saçı leylā ġamından āh kim sevdālara
ʿAyb itmeñ ger düşem mecnūn olup ṣaḥrālara

Kaşlarına rā didüm rā ehli rāyum gördiler
Her biri taḥsīn idüp baş egdiler bu rālara

Ḥasret-ile ben kül oldum baña göster gün yüzüñ
Hey ḳıyāmet gel beni salma bugün ferdālara

ʿĀlemi geşt eyledüm bir yār-ı ṣādıḳ görmedüm
ʿUzlet itsem ḫalḳdan düşsem ne tañ tehālara

Gözleri yaş[ı] akar her sū olur āb-ı revān
Dil virelden bu Muḥibbī serv-ḳad bālālara
BY-122a

3001. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Gün yüzüñ virdi şeref geldi bu ben ḫāk üstine
Pā kosam şimden girü tañ mıdur eflāk üstine

ʿIşḳ ara her birisi serv gülden tāzedür
Dāġlarla var elifler sīne-i çāk üstine

Baña geydüren belā vü derd-i miḥnetden libās
Nārdan geydi ḳabāsın serv-i çālāk üstine

Ḫaṭ yaraşmaz ʿārızuñda gel anı eyle tırāş
Hīç revā mı gerd kona āyīne-i pāk üstine

Sürmeden yigdür Muḥibbī'ye ġubār-ı dergehi
İy ṣabā luṭf it getür bu çeşm-i nemnāk üstine
BY-122a

3002. Mefâ'îlün mefâ'îlün fe'ûlün

Görinmez bī-vefālar içre sence
Bulınmaz bir cefā-keş daḫı bence

İñiler bezm-i ġamda nāle eyler
Gözümüñ yaşı tār sīnem kemençe

Eger öldürmez ise beni hicrān
Cefālar idesin sen baña anca

Sakın dünyā-yı dūna olma maġrūr
Urısar bil saña āḫir dabanca

Demürden pençedür şi'rüñ Muḥibbī
Bozılmaz aña kimdür ura pençe
BY-122b

3003. Mefâ'îlün mefâ'îlün fe'ûlün

Cihān 'ayyāresinden kıl kenāra
Ki mekr ü fitnesine[2428] yok şümāra

İçürür ādeme öñ[2429] şehd ü şekker
Kılur zehr ile soñra pāre pāre

Şikest eyler ırak ol iy dil andan
Ki sensin şīşe ol bir seng-i ḫāra

Eger dil viresin dehr-i 'acūza
Muḳarrer āḫir iltür seni nāra

Gelenler senden öñdin kanda gitdi
Ġıdā oldı kamusı mūr u[2430] māra

Zamāne gūşına çün ker dimişler
Kulak tutmaz Muḥibbī āh u zāra[2431]
BY-123b, S1-181a, H1-141b, T-206b

[2428] fitnesine: hīlesine T
[2429] öñ: ilk BY
[2430] u: -BY
[2431] Mısra BY'de:
İşitmez eylleseñ biñ āh u zāra
şeklindedir.

3004. Mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün

Baña olsa leb-i sāḳī yiter hem nuḳl u hem bāde
Olurdı ʿiyş esbābı ser-ā-ser cümle āmāde

Ölürsem de daḫı gitmez benüm yādumdan ol meh-rū
Getürmez niçe yıllardur beni bir kerre ol yāda

Figān u nālemi derdā benüm gül gibi gūş itmez
Gelürsem gīceler bülbül gibi tā ṣubḥ feryāda

Gözümüñ çeşmesārına gelür bir dem ḳarār itmez
Katı düşvār imiş düşvār[2432] göñül virmek perī-zāda

Muḥibbī'ye ezelden çün sunıldı cām-ıla şāhid
Virildi saña da zāhid riyā tesbīḥ ü seccāde
BY-124a, S2-124a, T-200a

3005. Mefʿûlü fâʿilâtü mefâʿîlü fâʿilün

Ol yār yiter[2433] cevr-ile nāz ü sitem kıla
Billāh diñüz ki fitne vü āşūbı kim kıla

Sulṭān-ı ʿışḳ olana leşker-durur şirişk
Her kanda varsa şuʿle-i āhın ʿalem kıla

Cānā yiter ko nāzı ki şāhān-ı rūzigār
Kılsa ʿitāb u ḫışmı soñında kerem kıla

ʿUşşāḳ gelüp eylese ḳabrüm ziyāretin
Ḥarf-i vefā iy levḥ mezāra raḳam kıla[2434]

Yok[2435] derd-i ʿışḳa itme dilā gel muʿālece
Sanma lebinden özge saña kimse em kıla

Dirler Muḥibbī şiʿrine ol dem lisān-ı ġayb
Bikr-i maʿānī[2436] sözlerini ger raḳam kıla
BY-124a, S1-177a, H1-139a, T-194b

[2432] düşvār: ḥaḳḳā S2, T
[2433] yiter: niçe H1, T
[2434] Bu beyit S1, H1 ve T'de yoktur.
[2435] yok: bu S1, H1, T
[2436] bikr-i maʿānī: muʿciz-i nizām S1, H1, T

3006. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Ġam şebinde dil seni giryān ide
Ṣubḥ olınca nāle vü feryād ide

Rāh-ı ʿışḳ içre olan olur şehīd
Ol sebebden ḫasta göñlin şād ide

Sen lebi şīrīn-zebānuñ ʿışḳına
Kūh-ı ġamda dil özin Ferhād ide

Çünki düşdi baḥr-ı ʿışḳa fülk-i dil
ʿĀşıḳ oldur āhın aña bād ide

Pādişāhum ẓulme ġāyet yok mıdur
Bu Muḥibbī niçeye dek dād ide
BY-124b, T-198b

3007. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Ṣad hezārān cān u dil baglandı her bir mūyına[2437]
Çarḫ-ı ẓālim āh irgürmedi āḫir kūyına

Alsa cānum kāşkī olsa bu dil ġamdan ḫalāṣ
Niçeye dek böyle maḥrūm olam anuñ rūyına

Gülşen-i ḥüsninde olur göz yaşı āb-ı revān
Māyil olaldan berü ol serv-ḳad dil-cūyına

İy ṣabā būyın getür tā mürde dil bulsun ḥayāt
Ger seḥerden irişürseñ sünbül-i gül-būyına

Degme ʿāşıḳ añlamaz zülf-i nigāruñ ḳadrini
Ṣad hezārān cān Muḥibbī ṣadaḳa her[2438] mūyına
BY-125a, T-200b

3008. Mefʿûlü fâʿilâtun mefʿûlü fâʿlatün
Müstefʿilün feʿūlün müstefʿilün feʿūlün

Tañ mı bulınsa mihrüñ bu dilde cān içinde
Zīrā ki genc bulınur ekṡer vīrān içinde[2439]

[2437] Mısra T'de:
Cān u dil baglandı gerçi zülfinüñ her mūyına
şeklindedir.

[2438] her: met.: her bir

[2439] Bu beyit S2 ve T'de:
Ḫāl-i siyeh o ḫadd-i ḫurşīd-i şān içinde
Hindū-durur ki yatmış san gülistān içinde
şeklindedir.

Bilüñle agzuñ iy dōst bilmem ki var mı yok mı
Geçdi dirīġ ʿömrüm uşbu gümān içinde

Ya kaşlaruñla çeşmüñ ġamz okların ataldan
Sīnem delindi yir yir dil kaldı kan içinde

Ḫālüñi ʿārıżuñda her kim görürse eydür
Bir Hindi devşürür gül san gülsitān içinde[2440]

Gül beñzedi çü yāra aġyār daḫı ḫāra
Bülbül gibi kalursam tañ mı fiġān içinde

Derd-ile eyledüm āh dutdı cihānı düpdüz
Çıkmaga çāre var mı kaldum duḫān içinde

Bir būsesini aldı cān naḳdine Muḥibbī
İtmedi böyle assı kimse cihān içinde
BY-125b, S2-123a, T-199b

3009. Mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün

Degül ben ḫastanuñ ḥālinden ol sīmīn beden āgeh
Kim eyler ol şehi yā Rab ʿaceb ben bendeden āgeh[2441]

Dilerem pāyını būse kılam ol serv-i reftāruñ
Ki ne dāmen ola vāḳıf u ne ḫod pīrehen āgeh

İrişse tīr-i dil-dūzı müheyyā eyleyem cāyın
Anı ḫoş saklayam dilde ne cān ola ne ten āgeh

Kefen pür-ḫūn ide her dem gözümüñ kanlu yaşından
Eger derdüm bile Ferhād ola zīr-i kefen āgeh

Siyāset eylesün her dem Muḥibbī çeşm-i cellādı
Ne ġam korkum budur nā-geh ola çāh-ı ẕaḳan āgeh
BY-125b, S1-179b, H1-140b, T-197a

3010. Mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün

Dirīġ ay oldı göstermez yüzini çünki cānāne
Bu ḥasretle bu miḥnetden baña yigdür kıyam cāna

[2440] Bu beyit S2'de yoktur.
[2441] Bu beyit BY'de:
Kaçan ben eydem ol māha bu ḥāl-i ḫʷīşten āgah
Ni ṭavrından ben āgāham ve ni ol daḫı men āgah
şeklindedir.

Ezel mey-ḫānesinden kim içüpdür cür'a-i 'ışḳı
Ebed tā rūz-ı maḥşerde bulınsa tañ mı mestāne

Seri pāyuña iletdüm iderem ārzū tīġuñ
Kerem kıl vir murādum bakma iy ḫūnī sakın kana[2442]

Serīr-i gülşen içinde otur gül gibi dil-şād ol
Ko kılsun 'anedelīb-i dil fiġān[ı] derdmendāne

Muḥibbī gerçi cān yakdı cemāl-i şem'-i dildāra[2443]
Ne pervā meş'al-i ḫurşīde ger yanarsa pervāne
BY-126a, S1-181a, H1-142a, T-206b

3011. Fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilün

Niçe bir tīr-i cefālar sīne-i miskīnüme
Atıla seng-i melāmet yā dil-i ġamgīnüme

Mü'min-i 'ışḳam bi-ḥamdillāh zi-men zülf-i dōst[2444]
Kılca noksān gelmedi yāḫūd ḫalel bu dīnüme

Korkmazam kūh-ı belāda ölmeden ben dōstlar
Cānı teslīm eylemek gelmiş-durur āyīnüme

İdesiz ḫāk-i derīnden bārī ḫışt-i merḳadüm
Ḫasta iken gelmedi bir kerre çün bālīnüme

İy Muḥibbī gīceler gelse ḫayāl-i zülf-i dōst
Sanuram ki mārdur sīnemde girür inüme

Öldügümde dōstlar hāẕā şehīdü'l-'āşıḳīn
Başum üzre dikesiz bir senge yazup sinüme[2445]
BY-126a, S1-166a, H1-130b, T-183b

3012. Mef'ûlü mefâ'îlü mefâ'îlü fe'ûlün

Zülfine göñül bend ola dīvāne geçerse
Şem'-i ruḫına cān yana pervāne geçerse

[2442] Mısra BY'de:
Kerem kıl luṭf idüp söyle murādum mıydı hey yā ne
şeklindedir.
[2443] cemāl-i şem'-i dildāra: çerāġ-ı ḥüsn-i dildāra S1, H1, T
[2444] zülf-i dōst: luṭf-ı dōst S1, T
[2445] Bu beyit S1, H1 ve T'de yoktur.

Zülfinde görüp ḫāline dil murġı dutılsa
Olmaya[2446] ʿaceb dām u biri dāne geçerse

Dil şehrini göz yaşı-y-ıla eyle münaḳḳaş
Ġam şāhı oturmaga emīrāne geçerse

Ger seng atasın başuma ol tāc-ı saʿādet
Minnet bilürem ġamzeñ okı cāna geçerse[2447]

Ṣad pāre ola bagrı Muḥibbī görem āḫir
Nāzüklig-ile zülfüñe ger şāne geçerse
BY-126b, S1-182a, H1-142b, T-207b

3013. Mefʿûlü fâʿilâtü mefâʿîlü fâʿilün

Zāhid geçürdi ʿömrini sevdā-yı ḫām-ıla
Ehl-i dil olan irdi murādına cām-ıla

Mey-ḫāne güşesinde turup cürʿa nūş iden
Mescide varubanı alışmaz ʿavām-ıla

Mey[2448] beñzer diyü laʿlüñe elden düşürmedüñ
Geçdi efendi günümüz ʿiyş-i müdām-ıla[2449]

Añup cefā vü cevrüñi āh eylesem eger
Güş-ı zamāne toptolu ola ṣadām-ıla

Başuma belā oldı Muḥibbī[2450] hevā-yı zülf
Ḥālüm n'olısar bilmezem[2451] āh ol hevāy-ıla
BY-127a, S2-122b, T-199a

3014. Mefâʿîlün mefâʿîlün feʿûlün

Nigārā kalmışın[2452] derdüñle ġamda
Döker yaş yirine bu dīde dem de

[2446] olmaya: biri ne S1, H1, T
[2447] Bu beyit S1, H1 ve T'de yoktur.
[2448] mey: -BY
[2449] Mısra BY'de:
Her dem-be-dem geçdi günümüz müdām-ıla
şeklindedir.
[2450] başuma belā oldı Muḥibbī: başuma iy Muḥibbī belādur S2, T
[2451] bilmezem: bildüm BY
[2452] kalmışın: kalmışam S1, H1, T

Şehā yoluña īs̱ār itmek çün
Yüzüm dīnār olur yaşum diremde

Beni kūyuñda görseñ öldürürsin
Ki kan itmek revā mıdur Ḥarem'de

Yimem ġam olalı tiryāk la'lüñ
İçürse mār-ı zülfüñ baña sem de

Muḥibbī ḳāmetüm çeng olalıdan
Fiġān eyler bu göñlüm zīr ü bamda
BY-127a, S1-179b, H1-140b, T-197a

3015. Mefâ'îlün mefâ'îlün fe'ûlün

Budur fikrüm benüm olınca zinde
Olam kapuñda boynı baġlu bende

Kanı luṭf u kerem ya kanı iḥsān
İki elüm bulındı dut ki kanda

Gülüñ ḫār olalıdan hem-nişīni
Ötüp feryād ider bülbül çemende

Lebüñe ḳandi nisbet eylemişler
İşitdüm beñzemez didüm o ḳanda

Dilā aṭlās [u] dībāyı n'idersin
Saña yitmez mi bir palās-ı jende[2453]

Muḥibbī virme dil dünyā denīdür
Vefā yokdur bilürsin çünki zende
BY-127ak, S1-165a, H1-130a, T-182b

3016. Mef'ûlü mefâ'îlü mefâ'îlü fe'ûlün

Çün geldi 'ademden yine gülzāra benefşe
Gelse yiridür āh-ıla hem zāra benefşe

Dehrüñ sitemin añladı fikr itdi ḫazānı
Bī-çāre vü ser-geşte vü ġam-ḫ̮ˇāra benefşe

Raḳḳāṣ gibi raḳṣa girüp bād-ı ṣabādan
Dīvāne-i 'ışḳ itdi dil-i figāra benefşe

2453 Bu beyit S1, H1 ve T'de yoktur.

Gülde ḳadümi dilde ġamı cān u ciger rīş
Āşüfte vü dildāde giriftāra benefşe

Baş egüben oldı Muḥibbī gibi ġamgīn
Kalmadı mecāli güle güftāra benefşe
BY-127ak

3017. Mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün

…………………………………………..
Ne ṣabrum kaldı ne 'aḳlum ne dilüm kaldı güftāra[2454]

Ġarīb-isem n'ola şāhum benüm de vardur Allāh'um
Naẓar eyle görüp ḥālüm benüm derdüme bir çāre

Senüñ 'ışḳuñda iy meh-rū Ḫudā bilür ki ṣādıḳvan
Yüzüm döndürmezem senden kılursañ beni biñ pāre

Eyā dilber Ḫudā ḥaḳḳı ölince saña 'āşıḳvan
Gerekse tīġ-ı hicr-ile urasın baġruma yara

Muḥibbī sözüñi ḫatm it iñen taṭvīl eyleme
Öñinde cānuñı virseñ inanmaz sen dil-figāra
M-72a

3018. Mef'ûlü mefâ'îlü mefâ'îlü fe'ûlün

Hicrüñ-ile şehā döndi yürek kana esirge
Derd-ile anı eyledüñ āvāre esirge

Leylī saçuñuñ bendine baglanalı göñlüm
Mecnūnlayın düşdi bu taglara esirge

Raḥm eyle eyā ẓālim-i devrān cefākāra
Ben bulımadum derdüme bir çāre esirge

Gülgūn yüzüñe karşu n'ola ger kılam efġān
Bülbül gibi ger varam o gülzāra esirge

Miḥnet şebine ugradısa n'ola Muḥibbī
Geh cevr iderseñ gāh bir pāre esirge
M-72a

[2454] Varak kaybından dolayı gazelin baş kısmı eksiktir.

3019. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Dilberā hicr-ile bagrum lāle-veş ḫūn eyleme
Leylī zülfüñ ḥasretinden beni mecnūn eyleme

Ṭurra-i şeb-rengüñi tagıtmagıl gül yüzüñe
Bir siyeh Hindū-durur baḫtın hümāyūn eyleme

Rāżıyam öldür beni bir görme tek aġyār-ıla
Bu mes̱eldür dōstum kan eyle ḳānūn eyleme

Leblerüñ ʿayn-ı şifādur sunmayup dil-ḫasteye
Ḥasret-ile gözlerüm yaşını Ceyḥūn eyleme

Eyleyüp deryūzeyi gelse Muḥibbī kapuña
Virmeyüp ḥüsnüñ zekātın anı maḥzūn eyleme
M-72b

3020. Feʿilâtün feʿilâtün feʿilâtün feʿilün

Göñlümüz mey mi içer ol leb-i sükker yirine[2455]
Lebleri añılıcak su ola şekker yirine

Ger elüm irmeye ol tāze gülüñ dāmenine
Ḫārı bagruma basam ol gül-i aḥmer yirine

Ḳaddüñe beñzedemem serv[i] ben iy tāze nihāl
Daḫl ider her kişi servüñ niçe her bir yirine[2456]

Kıya bakışlar-ıla bagrumı ḫūn itdi gözi
Müjesi sīnemi çāk eyledi ḫançer yirine

Kaʿbe kūyını Muḥibbī dutısar şām u seḥer
Döşenür ḫāk-i deri her gice bister yirine

Başuña tāc-ı zer alma yüri dīvāne göñül
Ḫāk-i pāyı var-iken başuña efser yirine
M-73a, PB-7020, T-204b

3021. Feʿilâtün feʿilâtün feʿilâtün feʿilün

Yine aldandı göñül bir güzelüñ pāresine
Raḥm idüp urmadı merhem dil ü cān yarasına

[2455] Mısra M'de:
Bu göñlümi içer ol lebleri şekker yirine
şeklindedir.

[2456] Bu beyit T'de yoktur.

Leb-i laʿlinden ʿaceb derdüme[2457] em sem ola mı
Uşbu bagrumda olan ġamzeleri yarasına

Vāʿiẓüñ kim nesin alduk alur agzına bizi
ʿĀrif olalum anuñ uymayup efsānesine[2458]

Beni hicrān elemi ḫāk-ile yeksān ideyor
Düşeli bir gözi āhū yüzi meh-pāresine[2459]

Bu Muḥibbī yanar ʿışḳıyla anuñ şemʿ gibi[2460]
Āh kim bir meded olmadı anuñ çāresine[2461]
M-73b, S2-126b, T-202a

3022. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Ḥālüme baksañ n'ola iy ḥüsn iline pādişāh
Cān u dilden seni kim çok sevse yanuñda günāh

Pīşe itme ẓulmı lillāh kendüñe iy serv-ḳad
Nüh felek titrer kaçan kim bir ġarīb eyleye āh

Hīç kes bilmez belā vü derdini bu göñlümüñ
Eşk-i çeşmüm rūy-ı zerdümdür aña el-ḥaḳ güvāh

Gīce vü gündüz dolaşur kūyını ol dilberüñ
Şöyle beñzer rūyına āşüfte oldı mihr ü māh

Cān fedā itmez Muḥibbī dir-imiş ol bī-vefā
Cān u bāş yolındadur çokdan bu söze Ḥaḳ güvāh[2462]
M-74a

3023. Feʿilâtün feʿilâtün feʿilâtün feʿilün

Çün perī gibi görindi yine dilber gözüme
Ḥayret aldı beni ol dem gelemem kendüzüme

[2457] derdüme: hīç baña M
[2458] uymayup efsānesine: uymayalum pāresine S2, T
[2459] Mısra S2 ve T'de:
Āh tolaşdı göñül çünki saçı karasına
şeklindedir.
[2460] gibi: ṣıfat S2, T
[2461] Mısra S2 ve T'de:
Bir naẓar kılmadı dilber yine bī-çāresine
şeklindedir.
[2462] Bu şiiri takib eden gazelden sonra sayfa sonuna rastlayan ve daha sonraki varak kaybından dolayı sonu nüshada olmayan
Dil utanur ḳaddüñe serv-i revāndur dimege
şeklinde bir mısra yer almaktadır.

Ne baña ṣabr müyesser ne ḫō dildāra vefā
ʿAcabā saʿd muḳārın ola mı yılduzuma

Yüri iy sāye yüri ko kerem it dāmenini
Ben ʿadem mülkine gitdüm iremezsin tozuma

Ben baña eylemişemdür suçı yok dilberümüñ
Anı düşmen idemez ben ne ki itdüm özüme

Ẓulmet-i ġamda yine kaldı Sikender gibi dil
İy Muḥibbī çāre ne uymaduñ evvel sözüme
M-75a

3024. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

ʿĀşıḳa cānlar bagışlar ol ṣanem gelse söze
Öldürür ʿāşıḳları nāz-ıla ger gözin süze

İḫtiyār elden gider görsem ruḫ-ı zībāsını
Kanda kaldı ruḫları üzre ser-i zülfin çöze

Gül yüzüñsüz n'eylerem ben gülsitān-ı gülşeni
Gün yüzüñ olmasa ʿālem zerre gelür mi göze

Gözlerüm yaşı revān olup akar cūlar gibi
Serv gibi salınup ol yār eger tenhā geze

Niçe bir ferdāya salarsın Muḥibbī bendeñi
ʿAhde durmazsın nigārā bāri gel gülme yüze
M-75a

3025. Feʿilâtün feʿilâtün feʿilâtün feʿilün

ʿIşḳ cāmın içelüm bī-ser ü sāmānlar-ıla
Giceden ṣubḥa degin ʿiyş idelüm anlar-ıla

Başa tāc eyleyelüm sāġār-ı meyden sāḳī
Başka sancak çekelüm āh idüp efġānlar-ıla

Lāleler gibi yine sīneyi pür dāġ idelüm
Ġonca-veş çāk idelüm sīne gerüp anlar-ıla

İdelüm laʿl-i leb[i] yādına mey nūş müdām
Bu göñül derdine dermān idelüm anlar-ıla

Görmedüñ çünki Muḥibbī benī-ādemde vefā
Taglara düş yüri şimden girü ḥayvānlar-ıla
M-75b

3026. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Her ṭarafdan zülf kim düşmiş o ḥaddi meh-veşe
Bir bölük Hindū gibi san kim taparlar güneşe

N'ola ḥāl-i sırr-ı zülfi aña ḥālüm dir-iken
Bir ṭarafdan daḫı yā Rab n'idem ol göz ü kaşa

Ṭāġlar-ıla kim görürse bu ten-i ʿüryānumı
Beñzedür ṣaḥrā yüzinde[2463] zāġlar üşmiş leşe

Ḫaddi üstinde gören ḫāl-i siyāhını sanur
Taḫt-ı ʿāc üstine çıkmış yine şāh-ı Ḥabeş'e[2464]

Leylī zülfine dolaşdı görüp āhū gözini
Düşdi Mecnūn gibi bī-çāre göñül tag u taşa

Āteş-i ʿışḳa Muḥibbī niçe dōysün dil ü cān
Yakar ugrar-ısa ẕerrece kurıya ger yaşa
M-76a, T-203b

3027. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Çün yagar tīr-i belā bu sīne-i ġamgīnüme
Kemdür raḥm itmeyebilsem dil-i miskīnüme

Korkmazam kūy-ı belā içre olursam ʿışk-ıla
Zīra cān ısmarlamak gelmiş-durur āyīnüme

Ger ölem ḫāk-i derüñden eyle ḫişt-i merḳadüm
Zinde-y-iken çünki gelmedüñ benüm bālinüme

Ḥamdü-lillāh mü'min-i ʿışḳam zī-men zülf-i dōst
Yok-durur bir kılca noḳṣān u ḫalel hīç dīnüme

Benüm-içün gīceler tā ṣubḥa dek giryān olur
Āferīn olsun Muḥibbī dīde-i nemgīnüme[2465]
M-76b

[2463] yüzinde: içinde T
[2464] Bu beyit T'de yoktur.
[2465] Bu gazelden sonra sayfa sonunda varak kaybından dolayı bir gazelin sadece
İy dil heves-i zülf-i semen-sālara düşme
İy dīde eşk serde-y-iken pālara düşme

Meyḫānede ḫum dibini eyle yüri mesken
……………………………ālara düşme
şeklindeki baş kısmından üç mısraı yer almaktadır.

3028. Fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilün

....
Hem-dem olmazsa eger zülf-i semen-sālar bize[2466]

Düşde gördüm dün gice yārı der-āġūş itmişem
Yā İlāhī 'ayn olsun uşbu rü'yālar bize

Cān virürseñ de yolında iremezsin zülfine
Yā nedendür iy Muḥibbī uşbu sevdālar bize
M-77a

3029. Mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün

Siyeh zülfine ol yāruñ giriftār olmasun kimse
Belā dāmınuñ içine düşüp zār olmasun kimse

İşiden āh u efġānum benümle yanar ol oda
Benüm sūz-ı derūnumdan ḫaberdār olmasun kimse

Dilerem āteş-i 'ışḳuñ beni şol ḥadde yaḳsun kim
Görenler diyeler Allāh aña yār olmasun kimse

Leb-i la'li hevāsından kamu mest oldı bī-diller
Bugün çün mevsim-i güldür ko hüşyār olmasun kimse

Gidüpdür 'aḳl u dil elden dilegüm bu-durur Ḥaḳ'dan
Muḥibbī gibi ol yārı sevüp zār olmasun kimse
M-77a

3030. Mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün

Göz ucından göñül düşdi meded bir nā-müselmāna
Ḫadeng-i tīr-i müjgānı irişdi sīneden cāna

Hevā-yı Ka'be-yi yāra yüzüm üzre revān oldum
Beni kim kurtarur yā Rab ki dolaşdum muġaylāna

Ḥadīs̱-i 'ışḳ-ı dilberden ḫaber virmek diler göñlüm
Velī korkaram andan kim cihān başdan başa yana

Seni sevdümse iy meh-rū ne suç itdüm ki öldürdüñ
Revā mı pādişāh olan gire nā-ḥaḳ yire kana

[2466] Varak kaybından dolayı şiirin buradan önceki kısmı metinde yoktur.

Muḥibbī bāġ-ı ḥüsninde temāşā eyle ol servüñ
Ne raʿnā güller açılmış deger her biri biñ cāna[2467]
M-77b

3031. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Perde kılduñ şemʿ-i ruḫsāruña zülfüñ kıldum āh
Cāme-i fānūsı hīç cāyiz midür itmek siyāh[2468]

Saña beñzer bir perī-peyker melek-rū görmedüm
Gerçi kim ʿālemde bī-ḥad eylemişem geşt-i rāh

Yakdı ḥasret āteşi şol ḥadde bu cān u dilüm
Kalmadı tende mecālüm eyleyem bir kerre āh

Hicr-ile yakduñ beni kül eyledüñ ser-tā-ḳadem
Bilmezem kim sevdügüm midür seni iy şeh günāh

Gül yüzüñsüz sorar-ısañ bu Muḥibbī ḥālini
Gīce bülbül gibi efġān eylemekdür gündüz āh
M-78a, MN-3975, PB-6541

3032. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Akdı göñlüm su gibi ol serv-ḳaddüñ pāyına
Kurtılımaz murġ-ı dil dutıldı zülfi dāmına

Hicr elinden dōstum ḥālüm diger-gūndur benüm
Bu giceyi ben ʿacebdür çıkarursam yarına

Yār içün aġyār elinden çekdügüm budur elem
Ṭālib-i gülzār olanlar katlanurlar ḫārına

Zāhidā var fāriġ ol nār-ıla korkutma beni
Zīra çokdan yanageldüm ben bu hicrān nārına

Derdi-y-ile bu Muḥibbī key ölümlü ḫastadur
Ol ṭabīb-i dil ʿaceb gelmez mi ki dermānına
M-78b

[2467] Varak kaybından dolayı, bu gazelden sonra sayfanın sonunda devamı kaybolmuş bir gazelin
Ruḫlaruñ iy dil-rübā zülfüñle pinhān eyleme
Ben perīşān rūzigār ḥālin perīşān eyleme
şeklindeki matla beyti yer almaktadır.

[2468] Varak kaybından dolayı gazelin bu beyti M'de yoktur. Beyit MN ve PB'den alınmıştır.

3033. Mefʿûlü mefâʿîlü mefâʿîlü feʿûlün

İy dil ser-i zülfinden anuñ key ḥaẕer eyle
Varmaga dilerseñ yanına terk-i ser eyle

Ġamzeñ okını sīnede ben kana boyadum
Her ne ki geçe ḫāṭıruña sen de var eyle

ʿIşḳ içre görüp ḥālümi aġyār gülerse
Yā Rab dilerem ḥālini benden beter eyle

İy dil ayagı topragına ger elüñ irse
ʿİzzetle alup yüzüñe sür tāc-ı ser eyle

Görmekde ise ger hevesüñ cenneti zāhid
Ol elini komaz kūyına bir kez güẕer eyle

Aġyār eger māniʿ ola vaṣl-ı nigāra
Seng-ile urup başını zīr ü zeber eyle

Çün ʿahdine durmadı nigārum n'ideyim āh
İy dil gele bir katlana hicre sefer eyle

Tag itdi kolın ʿāşıḳ-ı bī-çāresinüñ çün
İy şāh yarar anı bilüñe kemer eyle

Kim bir nefesüm kaldı hemān çıkmaga bu cān
İy bād-ı ṣabā yāra varup bir ḫaber eyle

Vaḳt oldı Muḥibbī kuluñı eyleyesin şād
Bu ʿāşıḳ-ı dil-ḫasteye cevri yiter eyle
M-79a

3034. Mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün

Baña olmayıcek bir dem ruḫ-ı dildār eglence
Gözüme çöpçe görinmez gül-i gülzār eglence

Yakupdur bagrumı ḥasret enīsüm hem-demüm ġamdur
Anuñçün oldı efġānum benüm nā-çār eglence

Baña müşkildür eglenmek dil-i divāne zülfinsüz
Bulur her laḥẓa her demde özine yār eglence

Żaʿīf itdi beni firḳat helāk olurdı dil-ḫasta
Dil-i bīmāra olmasa ḫayāl-i yār eglence

Ḳarār itmezdi dünyāda gezerdi ʿālemi cümle
Ger olmasa Muḥibbī'ye ḫayāl-i yār eglence
M-80a, T-203b

3035. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Kim ki göñlin ḫoş dutar ʿālemde istiġnā-y-ıla
Meskenin Ḳāf-ı ḳanāʿat eyler ol ʿAnḳā-y-ıla[2469]

Çünki bu dünyā denīdür aña dil virme sakın
Kimse başa çıkmadı çıkmayısar dünyā-y-ıla

Gel şarāb-ı ʿışḳı nūş it zāhid-i peşmīne-pūş
Niçeye dek kalasın bu hāyu bu ġavġā-y-ıla[2470]

Ẕerre gibi gün yüzi şevḳine sergerdān olup
Gīceler tā ṣubḥa dek efġān iderdüm nāy-ıla

İy göñül Mecnūn gibi kūy-ı ḫarābāt ehli ol
Tā ḳıyāmet añıla aduñ senüñ şeydā-y-ıla[2471]

İy Muḥibbī yüri ʿālemde tecerrüd ehli ol
Tā ki hem-ser olasın göklerde sen ʿĪsā-y-ıla
M-80b, S1-161a, H1-127a, MN-4087, T-178b

3036. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Bir perī-peyker ġamından zār u giryānsın yine[2472]
Kākül-i dilber gibi iy dil perīşānsın yine

Bir saçı leylī ġamından iy dil-i şūrīde āh
Vādi-yi miḥnetde Mecnūn gibi ḥayrānsın yine

Bülbül-i cān her gice tā ṣubḥa dek kan aglasun
Gül gibi ḫandān yüri serv-i ḫırāmānsın yine

Ġırre olma dār-ı dünyā bir misāfir-ḫānedür
Her gelen gitdi beş on gün anda mihmānsın yine

[2469] Bu beyit H1'de yoktur.
[2470] 3, 4 ve 6. beyitler S1, H1 ve T'den alınmıştır.
[2471] Bu mısra MN'den tamamlanmıştır.
[2472] M'de bu gazelden önce sayfa başında, varak kaybından dolayı tamamı yok olmuş bir şiirin
Kimse başa çıkmadı zülf-i kemend-endāz-ıla
şeklindeki son mısraı yer almaktadır.

Dūd-ı āhuñ çetr olupdur şu'le-i ġamdur 'alem[2473]
İy Muḥibbī derd-i 'ışḳ ehline sulṭānsın yine
M-81a, S2-126a, T-201b

3037. Fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilün

Bezm-i mey eylemişem dün gice cānānlar-ıla
Niçe cānānlar-ıla server-i ḫūbānlar-ıla[2474]

Niçe yıldur ki yiler zülfi hevāsında göñül
Kuru sevdāda yürür zülf-i perīşānlar-ıla

Ḳıṣṣaya sıgmaz imiş çünki ser-i zülf-i nigār
Şerḥ idemezsin anı defter ü dīvānlar-ıla

Vaṣlına irişemezsin yüri dīvāne göñül
Kim görüpdür ki gedā 'ıyş ide sulṭānlar-ıla

İy Muḥibbī benī-ādemde vefānuñ adı yok
Taglara düş yüri şimden girü ḥayvānlar-ıla
M-81a, S1-167a, H1-131b, T-184b

3038. Mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün

Ṣabā kūy-ı dilārādan geçer āheste āheste
Anuñçün ġuṣṣayı dilden açar āheste āheste

Salınsa serv tek dilber bugün gülşende nāz-ıla
Ciger kanın gözümden dil saçar āheste āheste

Semend-i nāz-ıla cānā iñen çignetme 'uşşāḳı
Sakın aldanmagıl ḥüsne geçer āheste āheste

Seḥergeh vādi-i ġamda çeres gibi fiġān eyler
Sanasın kārbān-ı dil göçer āheste āheste

Ribāṭ-ı köhnedür dünyā[2475] Muḥibbī aña dil virme
Bilür kim aña kim konsa göçer āheste āheste
M-81b, S2-129a, T-205b

[2473] alem: elem S2
[2474] server-i ḫūbānlar-ıla: serv-i ḫırāmānlar ile H1
[2475] dünyā: 'ālem S2, T

3039. Fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilün

Seyr iderken bir güzel gördüm bugün[2476] bāzārda
Ruḫları mānendi bir gül bitmedi gülzārda

Ruḫları üstinde ol ḫāl-i siyeh miskinleri
'Anberīnden dānelerdür āfitāb[2477] envārda

Kaşları ṭuġrāsına iy ṣūfī iḳrār eylegil
Niçeye dek kalasın bu ġaflet-i inkārda

Öldürem yarın dimişdi ol hilāl ebrū baña
N'eyleyem derdā dirīġā durmaz ol iḳrārda

Bu Muḥibbī ḫasta-dil ger kan yudarsa tañ mıdur
Zīra kimse görmedi resm-i vefā dildārda
M-82b, T-204b

3040. Fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilün

Yine baş koşdı göñül bir dilber-i ra'nā-y-ıla[2478]
Bunı umar vaṣl ola ol ḳāmet-i bālā-y-ıla

Bu felek dönsün murāduñca senüñ ol bī-vefā
Ḥasretüñden ger geçerse gözlerüm eyvā-y-ıla

Göñlüm almak istedüm komadı serkeş kākülüñ
N'eyleyem derdā dirīġā ol ruḫı zībā-y-ıla

Ḥaḳ bilür kim cān u dil yolına eylerdüm fedā
Hemdem olsam bir nefes ol dilber-i ḫamrā-y-ıla

İy Muḥibbī saña kandan mübtelā olmak aña
Ẕerre hem-ser ola mı mihr-i cihān-ārā-y-ıla
M-82b, MN- 4088, PB-6611

3041. Mef'ûlü mefâ'îlü mefâ'îlü fe'ûlün

…………………………………………
…………………………………………

[2476] bugün: yineT
[2477] āfitāb: mihr-i pür T
[2478] Gazelin varak kaybından dolayı M'de sadece bu ilk mısraı yer almaktadır. Diğer mısralar MN ve PB'den tamamlanmıştır.

……………………………………….…
Ben derd ḳabūl eylemişemdür em içinde[2479]

Gözümden akan ḫūn-ı ciger başdan aşupdur
Dil zevraḳı ġarḳ olsa ne tañ ol dem içinde

Alnuña ḳamer gün yüzüñe beñzemez iy dōst
Seni kime ben beñzedeyim ʿālem içinde

Yoluñda senüñ cān virür iy rūḥ-ı revānum
Sanma ki Muḥibbī gibi var ādem içinde
M-83a

3042. Mefâʿîlün mefâʿîlün feʿûlün

Göñül çün bir devāsuz düşdi derde
Ġamı sīnemdedür sevdāsı serde

Yaşumı sīm idüp itdüm yüzüm zerd
Güzeller meyl iderler sīm ü zerde

Dü ʿālem çün münevverdür yüzüñden
Küsūf olur iderseñ zülf[i] perde

Koñ efġān eylesün dil bezm-i ġamda
Bunuñ tek bülbül olmaz degme yirde

Dilā dil virme dünyā-yı ʿacūza
Hemān ġayret gerekdür dirler erde

Ezelden mest-i ʿışḳ oldı Muḥibbī
Anuñ göñli ne zende ne püserde
M-83a

3043. Mefâʿîlün mefâʿîlün feʿûlün

İrişdük çün Karaman illerine
Kaçan varıla cānān illerine

Gözüm yaşına nisbet ḳatre deryā
Düşelden dil bu hicrān illerine

Yine dil laʿl-i nābuñ ḥasretinden
Heves itdi Bedaḫşān illerine

[2479] Varak kaybından dolayı şiirin baş kısmı eksiktir.

Ṣabā ṣāvir olup peyġam-ı yārı
Getürsin bize Īrān illerine

Eger esse ṣabā cānān ilinden
Feraḥ tola dil ü cān illerine

Saçuñuñ kim bahāsı Mıṣr u Tebrīz
Muḥibbī virmez Īrān illerine
M-84a

3044. Mef'ûlü fâ'ilâtü mefâ'îlü fâ'ilün
Mef'ûlü mefâ'îlü mef'ûlü fâ'ilün

Ol yāra yār dime kim yālvara gelmeye
Dil virme aña sakın el vara gelmeye

Gāhī cefā-yı dilber ü gāhī belā vü ġam
Bir dem mi var bu dil-i ġām-ḫ̬āra gelmeye

Manṣūr-ṣıfat[2480] zülfine ber-dār olur göñül
'Āşıḳ dimeñ aña ki ol dāra gelmeye

Görsem yüzini zārı kılup āh ider göñül
Kim gördi anı bülbül ola zāra gelmeye

Dil derdine[2481] var mı Muḥibbī devā didüm
Ölmekden artuk didi aña çāre gelmeye
M-84b, T-204a

3045. Mef'ûlü mefâ'îlü mefâ'îlü fe'ûlün

Her laḥẓa gelüp yār gider bir dem içinde
Bu ḫastayı kor derd-ile her dem ġam içinde

Dem dem dökilen göz yaşı bil ḫ̬ūn-ı cigerdür
Dil zevraḳı ġarḳ oldı şeḥā ol dem içinde

Sevdā-yı ser-i zülfine dolaşalı göñlüm
Kaldı ebedī merdüm-i çeşmüm nem içinde

Sīnemde anuñ zaḫ̬mı gelür çün baña merhem
Derdini ḳabūl eylememişdür em içinde[2482]

[2480] -ṣıfat: -vār T
[2481] derdine: ḫastasına T
[2482] Mısra S1, H1 ve T'de:
Derdini ḳabūl eylemişemdür em içinde
şeklindedir.

Her kim ki göñül virdi o[2483] aldandı cihāna
Dil virme Muḥibbī aña sen ʿālem içinde
M-84b, S1-160b, H1-126b, T-178a

3046. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Şol muʿanber zülf düşmiş ḫad-i cānān üstine
Deste-i sünbüldür ol san verd-i ḫandān üstine

Dil perīşān ḥāl-idi daḫı perīşān eyledi
Çün girihler saldı ol zülf-i perīşān üstine

Ṭāġlarla kim göre deşt-i belāda cismümi
Zāġlar konmış sanur mecnūn-ı ʿüryān üstine

Sanmañuz derd ü belādan dōstlar yüz döndürem
ʿĀşıḳ oldur derdi tercīḥ ide dermān üstine

Zülfini kaldurdı gördüm ḳadd ü ruḫsārın didüm
Gül açılmış ne ʿaceb serv-i ḫırāmān üstine

Sebze ḫaṭṭuñı görüp didi Muḥibbī ḫasta-dil
Sāye salmış Ḫıżr'dur san āb-ı ḥayvān üstine

Gözlerüm ḳanına gel dök iy ṣabā ḫāk-i derin
Resmdür toprak dökerler görseler kan üstine
M-85a

3047. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Āh kim hicrān şebinde toldı bagrum baş-ıla
Cismüm āḫir ġarḳ olur çeşmümden akan yaş-ıla

Kaşların geh çīn ider geh ġamzeler tīrin atar
N'eyleyem derdā dirīġā ben bu göz ü kaş-ıla

Yidügi derd ü belā vü zecr ü miḥnetdür bu dil
Geçinür ġam maṭbaḫında dürlü dürlü aş-ıla

Kūyına varsam o ṭıfluñ baña bu devlet yiter
Kim bu mecnūnı ider bāzīçe ata taş-ıla

Bir ḳadem gelmez Muḥibbī kapuya ol seng-dil
İşigine başuñı dögseñ hezārān taş-ıla
AE-212b, S1-183b, H1-143b, T-209a

[2483] o: -S1, -H: vü T

3048. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Kim ki teşbīh eyleye kaşını ḳurbān ayına
Āferīn olsun anuñ ḳurbān olayın rāyına

Ġamze oklarıyla sīnem tolıdur terkeş gibi
Cānı ḳurbān ideyin emr itse kaşı yayına

ʿIşḳı benden sor ne bilsün anı Ferhād-ıla Ḳays
Biri ṣaḥrāda biri kūhı gezer kolayına

Çeşm-i ḫūn-ḫᵛāra muʿāvin çün degül kec rā kaşuñ
Ya n'içün başın egüp tutmış kulagın rāyına

Ḳudret-i ṣunʿ-ı Ḫudā'yı kıl temāşā dōstum
Kıl muḳābil ḥüsnüñe alup elüñe āyine

İy Muḥibbī ḳısmet olındı ezel şādī vü ġam
Derd ü miḥnet düşdi ancak ehl-i ʿışḳuñ pāyına
AE-212b, S1-183a, S2-120b, H1-143a, T-208b

3049. Mefâʿîlün mefâʿîlün feʿûlün

Bulınmaz būy-ı zülf āhū-yı Çīn'de
Ne Çīn'de belki [yok] rūy-ı zeminde

Görelden ruḫlaruñı bāġ-ı lāle
Yakupdur dāg-ı ʿaşḳuñı cebīnde

Dehānuñ var mı yok mı ḫurde-bīnā
Görinmez niçe diyeler ya kanda

Niçe teşbīh idem ben sīme cismüñ
Bulınmaz bu ṭarāvet yāseminde

Naẓar eyle bu çarḫ-ı ḥoḳḳa-bāza
Ne luʿbetler görinür rāsitīnde

Lebüñden būse aldı cān[ı] virdi
Muḥibbī san megesdür engübinde
Ü2-110b

3050. Mefâʿîlün mefâʿîlün feʿûlün

Lebüñ yiter mey-i gül-rengi sorma
Bu nālem bes figān-ı çengi sorma

İrişemez nigāra menzil uzak
Niçe vara ol esb-i lengi sorma

Gülistān içre gül şāḫına karşu
İder bülbüller āhengi[ni] sorma

Nedür sen aňma hergiz ḫāl ü ḫaṭṭın
Birisi ḥubb u biri nīgi sorma

Yüri zāhid sen ol sag u selāmet
Ko ʿışḳ erini nām u nengi sorma

İder ḥüsnüňe ḳaṣd her demde zülfüň
Gelür mi dīne ol efrengi sorma

Muḥibbī sınsa ābgīne göňülüň
ʿAceb midür atarsaň sengi sorma
Ü2-112a

3051. Feʿilâtün feʿilâtün feʿilâtün feʿilün

Çāk-i pīrehen ider olalı şeydā lāle
Bāde nūş ideli oldı yine rüsvā lāle

Sīnede dāg yakup kendini mecrūḥ ider ol
Baňa öykündi meger yakdı bedenhā lāle

Baňa maḳṣūd hemān zülf ü ruḫuňdur ancak
Neme yarar semen ü sünbül gül ya lāle

Ġoncalar söze gelüp gördi gül oldı ḫande
Tāc-ı ṣūfī bir seyri nīze ḥamrā lāle

Şeh-i ḫūbān ulu nāmına Maḥmūd dinür
Cān virür almak içün ḫāk-i kef bā-lāle

Bişnev aḥvālin Muḥibbī saňa taḳrīr kılsun
Ki dilem sūḫte çün zāniş-i sevdā lāle
Ü2-114a

3052. Mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün

Kaşuň miḥrābına şol kim görüben eyledi secde
Başın kaldurmaya yirden gele ol ḥaşre dek vecde

Kara zülfüñ kulaguña egilmiş gördüm iy dilber
Sözine sakın aldanma bulınmaz togrılık keçde

Benī ādemden olmadı özine gördi bir çāre
Vuḥūşa ʿarż-ı ḥāl-içün varur Mecnūn kūh-ı Necd'e

Gözüm yaşın revān itdüm benüm serv-i ḫırāmānum
Süre yüz ḫāk-i pāyuña umaram irde vü geçde

Muḥibbī Kaʿbe kūyına irişdük çün ṭavāf itdük
Saña lāyıḳ budur ḳurbān ola cān itdügüñ ḥacda
Ü2-114a

3053. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Vaʿde-i vuṣlat ümīẕiyle dili şād eyleme
Rāżıyam cevr [ü] cefā ḳıl tek beni yād eyleme

Bend-i zülfüñde göñül murġı esīrüñdür senüñ
Raḥm idüp o derdmende bir gün āzād eyleme

Çün ġam-ı dilber ḫarāb itdi göñül maʿmūresin
Seng-i miḥnetle yapup bir daḫı ābād eyleme

ʿIşḳ[ı] gel pervāneden örgen yanar āh eylemez
Bülbül-i şūrīde gibi āh u feryād eyleme

Her ne kim yazduñ Muḥibbī uşbu sīneñ levḥine
Sūzināk-ı āh-ıla yakup anı bād eyleme
H-6a

3054. Müstefʿilün müstefʿilün müstefʿilün müstefʿilün

Zāhid[2484] senüñ tek uymazam efsāneden efsāneye
Dil buldı çün maṭlūbını yiltme beni bīgāneye

Vaṣf-ı lebin mey işidüp ḫūm-ḫānede cūş eylemiş
Laʿlin meger öpmek diler girdügi bu peymāneye

Mecnūn dügüm tak boynuma leylī saçuñ zencīrini
Mīrāṣ-dur[ur] ṭavḳ-ı belā her kandasa dīvāneye

Dün gīce şemʿ-i ḥüsnine yandı kül oldı cān u dil
Şimden girü taʿlīm idem yanmaklıgı pervāneye

[2484] met.: zühd

Zülfindeki ẖālin görüp yine Muḥibbī murġ-ı dil
Oldı giriftār-ı ḳafes ḳaṣd itdi beñzer dāneye
H13a

3055. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Yine baglandı bu göñlüm zülf-i ʿanber-būlara
Gözlerüm yaşı ʿacebdür dönmez ise cūlara

Naḳd-i cān almak hünerdür ʿışḳ elinden dōstlar
Niçe dil virmek iñen āsāndur meh-rūlara

Ḥüsn genc[i] üzre itmişdür ser-i zülfin ṭılısm
Ejdehādur her biri beñzer egerçi mūlara

Kaşı yayından ḳaçan ġamz okların atsa nigār
Cān buña eydür ki ḳurbān olayın ebrūlara

Pāralansa şāne-veş tañ mı Muḥibbī bu yürek
El uzadur āh her dem şāne ol gīsūlara
H18b

3056. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Māh-rūlar vaṣlına çün müşterī oldum yine
Ḫarc idüp cān naḳdini dilden berī oldum yine

Laʿl ü yāḳūt ile zeyn itdüm gözüm dükkānını
ʿIşḳ şāhī devletinde cevherī oldum yine

ʿIşḳ meydānında Mecnūn ile miḥnet okların
Atışup birkaç ḳadem ben ileri oldum yine

Nūş kılsam kāse-i çeşmüm yine anı tolar
Sanki cām-ı sāġar-ı İskenderī oldum yine[2485]

İy Muḥibbī göz yaşı iki ṭaraf zencīr olup
Şāh-ı ʿışḳuñ yidilür şīr-i neri oldum yine
H-20b, S1-163a, H1-128a, T-180b

[2485] Mısra T'de:
Şöyle beñzer sāġar-ı İskenderī oldum yine
şeklindedir.

3057. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Her kimüñ kim sīnesinde mihr-i cānān olmaya
Ehl-i diller meclisinde adı ʿirfān[2486] olmaya

Kāküli sevdāsına kim dil vire bir dilberüñ
İñlemekle[2487] ʿākıbet göñül perīşān olmaya

Ger murāduñ cān ise alduñ ko cevri iy ṣanem
Bu mes̱eldür kimde kīn ola Müselmān olmaya

Rūşen eyle dōstum gel göñlümüñ vīrānesin
Senden özge çün felekde māh-ı tābān olmaya

Dem mi vardur ki Muḥibbī hicr içinde aglayup
Kaynayup ḫ̬ūn-ı ciger bu göz yaşı kan olmaya
H-22b

3058. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

İy ṣabā bu derdmendüñ ḥālini var yāra de
Bulmadı hicrān şebinde derdine bir çāre de

Dil virelden zülfinüñ leylāsına Mecnūnlayın
Vādī-yi ġamda yürür zencīr ile āvāre de

Yaluñuz ġamzeñ degüldür eyleyen bagrum delük
Bir baña tīġ-ı cefā kılur ciger ṣad pāre de

Bāġda serv-i sehī ḳaddüñ görüp ögünmesün
Ḳudreti yokdur anuñ çün bir ḳadem reftāra de

Gülşen-i ḥüsnüñe karşu bu Muḥibbī tā seher
Medḥüñ okur sanki bülbüldür gelür güftāra de
H-22b

3059. Mefâʿîlün mefâʿîlün feʿûlün

Seḥāb-ı zülfini gün yüze perde
İdelden ugradum biñ dürlü derde

Melek misin perī yāḫ̬ūd ferişte
Bu ḥüsni görmedi kimse beşerde[2488]

[2486] irfān: met.: irfān
[2487] iñlemekle: met.: iñlemem ki
[2488] Bu beyit S1, H1 ve T'de yoktur.

Ḫaṭuñ yazu imiş başumda iy dōst
Yoyılmaz her ne kim yazıldı serde

Yaşum deryāya dil ṣaḥrāya düşdi
Ararsın dil-rübāyı baḥr ü berde

ʿAceb mi dūd-ı dil çıksa depemden
Yanar çün āteş-i ʿışḳuñ cigerde

Atar ya kaşlaruñ ġamz oklarını
Geçer sīne ḳarār itmez siperde

Muḥibbī ḫālüñe meyl itse tañ mı
Ezel gendüme meyl itmiş beşer de
H-24b, S1-165a, H1-129b, T-182a

3060. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Ġamzeler öldürdi gerçi itdi kan kan üstine
Döndi laʿlüñ zinde kıldı virdi cān cān üstine

Varımazam kūyuña yaşum baña virmez geçid
Āh seḥābı[2489] yagdurur bārān bārān üstine

Derd-ile hicrān şebinde aglasam müjgānuma
Dāne dāne dizerem mercān mercān üstine

Pāyuña düşüp eger dāmānuñ öpsem yok[2490] dime
Pādişāh olan ider iḥsān iḥsān üstine

Kaʿbe'dür kūyuñ sürün sürün gelür ʿāşıḳlaruñ
Ḫayra gir eyle bugün ḳurbān ḳurbān üstine

Ay olur yıllar[2491] geçer görmem nigārā gün yüzüñ
Gösterürsin baña sen hicrān hicrān üstine

Şevḳ-i ruḫsāruñla bülbül gibi her şeb tā seḥer
Bu Muḥibbī eyledi efġān efġān üstine
H-25a, S1-164a, H1-129a, T-181b

[2489] ebr-i āhum: āh seḥābı H, H1, T
[2490] yok: bak H, H1
[2491] yıllar: hafta S1, H1, T

3061. Mefâ'îün mefâ'îlün fe'ûlün

Perīsin bilmedüm yāḫūd ferişte
Beni bī-ṭāḳat itdüñ bir görişte

Yüzüñe n'ola dirsem şāh-ı ḫāver
Ezelden nūr-ıla olmış sirişte

Cefā tīġı elüñden gitmeyelden
Olupdur uşbu bagrum rişte rişte

Naẓar kılmadı āh yalvarmayınca
Var-ımış ḫāṣṣa bildüm yalvarışta

Metā'-ı derdi alduñ naḳd-i cāna
Muḥibbī assı itdüñ şimdi uşta
H-25b

3062. Mefâ'îlün mefâ'îlün fe'ûlün

Sitem tīġıyla kılduñ cān[ı] rişte
Ne çāre başda imiş sernüvişte

Gider mi başdan sevdā-yı zülfüñ
Hevā toḫm[ı] olaldan dilde küşte

Şarābı zāhidā terk itmek olmaz
Olupdur ṭīnüm anuñla sirişte

Viṣālüñ ārzū itmek ne mümkin
Ben ādem oglanı sen ḫod ferişte

Ya serden geç Muḥibbī ya naẓardan
Olur 'āşıḳ olan elbette küşte
H-27b

3063. Mefâ'îlün mefâ'îlün fe'ûlün

Ne var şād [u] feraḥ hem-dem bizümle
Degülse maḥrem oldı ġam bizümle

Vefāsın görmedümse n'ola yāruñ
Cefā eksük degül epsem bizümle

Eger olmasa bu bārān-ı eşküm
Yana āh odına ʿālem bizümle

Ṣabā sünbül saçından bū getürse
Olurdı bu cihān ḫurrem bizümle

Muḥibbī'den perī-veş kaçma didüm
Enīs olmaz didi ādem bizümle
H-27b

3064. Mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün

Atup zülfüñ kemendini düşürdüñ göñlümi bende
Kapuñda umaram olam ki boynı baglu bir bende

Cefā vü cevr çekmekle benüm ḫod baña yitmişdür
ʿAceb n'itdüm saña iy ġam gelürsin bir yaña sen de

Döginüp seng-i miḥnetle anuñçün ḫāk-i rāh oldum
Yüzüme basıcak pāyuñ diler öpmek bu efgende

Açıldı bāġ-ı sīnemde kızıl gül yirine dāġum
Dil-i şeydā gibi bülbül gerekdür bes bu gülşende

Muḥibbī bād-ı āhuñla yaşuñ bārānını dök kim
Görüp bu ḥāluñı dilber ide tā gül gibi ḫande
H-28a

3065. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Zülf[i] sevdāsı getürdi başuma sevdā yine
Ol Muġal-Çīn gözleri itdi göñül yagma yine

Zāhidā muʿciz degül mi zülfin ejder gösterüp
Ḫaddi nūrı saña yitmez mi yed-i beyżā yine

Ḫaṭṭuñuñ isini[2492] ḫoş görsün lebüñ nūş isteyen
Dūda lā-büd katlanur kim isteye ḥelvā yine

Şemʿ her şeb kül ider yakup niçe pervāneler
Bunca nā-ḥaḳ kan iderken yana bī-pervā yine

Bu Muḥibbī gīceler tā ṣubḥ efġān eyleyüp
Gülşen-i ḥüsnüñde oldı bülbül-i gūyā yine
H-28a

[2492] isini: met.: tīsini

3066. Fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilün

Bilmedi virdi göñül zülf-i dil-ārāmlara
Dil-i āzādeyi düşürdi varup dāmlara

Bezm-i ġamda lebini yād idüben yine göñül
Sāġar-ı çeşmini döndürdi tolu cāmlara

Naḳd-i cān-ıla olup vaṣlı metā'ına ḫarīd
Düşdi dīvāne göñül gör ṭama'-ı ḫāmlara

Künc-i mescid saña ṣūfī çü selāmet yiridür
Ko ḫarābāt yirin[i] rind-ile bed-nāmlara

'Işḳ bāġında Muḥibbī gibi bülbül yaraşur
Okıya medḥ ü s̱enālar serv-i gül-endāmlara
H-29a

3067. Fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilün

Ẕerre-veş her kim mezellet toprāġında ḫāk ola
Tañ degüldür gün gibi ger menzili eflāk ola

Tīr-i müjgānuña karşu dil yine gögsin gerer
Her ki 'āşıḳdur ezel dirler ki ol bī-bāk ola

Çeşmüme gel pā ḳoyup ḫār-ı müjemden ġam yime
Pāyuña itmez żarar yaşumla çün nemnāk ola

'Aḳreb-i zülfüñ egerçi zaḫm uradı cānuma
İy ṭabīb-i dil ne ġam ger leblerüñ tiryāk ola

Bu Muḥibbī sīnesi oldı maḥabbetden şikāf
Beñzer ol arża ḥarāretden ki yir yir çāk ola
H-29b

3068. Fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilün

Geh elif gāh dāġ yakdum sīne-i efgāruma
Āh resmin naḳş kıldum bu der ü dīvāruma

Çünki döndi ḳāmetüm eşküm olaldan tār aña
İñlerem mıżrāb-ı ġam el sunsa ger evtāruma

Ḫūn-ı dilden rūy-ı zerdüme yine aḥvālümi
Nāme yazdum peyk-i āhum ilete dildāruma

Çekeyim bülbül gibi ḫāruñ cefāsın dem-be-dem
Ölür-isem itmeyem minnet varup aġyāruma

Hicr-ile oldı Muḥibbī key żaʿīf [ü] nā-tüvān
İy ṭabīb-i dil meded kıl bu dil-i bīmāruma
H-33b

3069. Feʿilâtün feʿilâtün feʿilâtün feʿilün

Yir yirin oldı çemende yine peydā lāle
Eline aldı gelüp bāde-i ḫamrā lāle

Gūyiyā peyk-i beyābān olup şūrīde [dil]
Tāc-ı gülgūn geyer başına raʿnā lāle

Kırmızı pūş oluban almış ele laʿl ḳadeḥ
Sanki ḫūbān-ı Firenk'dür büt-i tersā lāle

Mest olup çāk-i girībān idüben tā dāmen
Vālih ü ʿāşıḳ u āşüfte vü rüsvā lāle

Sūz-ı eşʿār-ı Muḥibbī'yi yazup ol varaḳa
Ṣaḥn-ı gülşende yine eyledi inşā lāle
H-41a

3070. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Sāye saldı her ṭaraf çün servler āb üstine
Vaḳtidür şeydā göñül gelseñ mey-i nāb üstine

Nev-bahār ile bezendi sebzezār oldı çemen
Bu ṣafādan zer saçar mihr-i cihān-tāb üstine

Ala gözler şehr-i ḥüsne nāẓır olmışdur meger
Tīġı elde yaslanur gelse kaçan ḫᵛāb üstine

Leblerüñ emdükçe meyl eyler bu göñlüm ġabġaba
Sīb ḫūb olur meze dirler mey-i nāb üstine

Bu Muḥibbī ḫāk-i pāyuñda müje cārūb ider
Gözleri saḳḳā olup her dem döker āb üstine
H-44a

3071. Mefâʻîlün mefâʻîlün mefâʻîlün mefâʻîlün

Tavaḳḳuf eyleme bir dem sen efġān eyle ben nāle
Gel iy nā bezm-i miḥnetde çün olduñ vāḳıf aḥvāle

Açılup sīnem üstinde görinen dāğlar güldür[2493]
Döker bu çeşm-i nemgīnüm[2494] gül üzre çın seḥer jāle

Girüp dil pūte-i hicre yanaldan küllī pāk oldı
Ki zīrā ḫāliṣ olmaz zer kaçan kim girmeye ḳāla

Lebüñde ḫaṭ mıdur yoḫsa görinen sāye-i ebrū
Yāḫūd pāy-ı meges midür yapışupdur kalup bala

Muḥibbī zülfi tārına Ḥabeş mülki ṭufeyl olsun
Bahā olmaya ḫāline ḫarāc-ı Hind ü Bengāl'a
H-48b, S1-164b, H1-129b, T-182a

3072. Fâʻilâtun fâʻilâtun fâʻilâtun fâʻilün

Hīç revā mıdur dilā sen böyle cāy-ı ābda
ʻÖmri żāyiʻ eyleyüp bir dem kalasın ḫʷābda

Āh kim deryā-yı eşkümde bu çeşmüm merdümi
Sanasın bir keştīdür durmaz döner girdābda

Āfitāb-ı ḥüsnüñe baksam gözüm pür āb olur
Dōstum bir ḥāṣṣadur bu mihr-i ʻālem-tābda

Deyr-i ḥüsnüñde gören ya kaşlaruñ kec-rā didi
Ergilik olsa ʻaceb mi kāfirī miḥrābda

İy Muḥibbī ʻışḳ bir gevherdür eksük olmasun
Ḳıymetin bilür bunuñ yok kimse şeyḫ ü şābda
H-50a

3073. Mefʻûlü fâʻilâtun mefʻûlü fâʻilâtun

Gül mevsiminde iy dil ol gülʻizārı gözle
Bülbül gibi hemīşe sen āh u zārı gözle

Düşürme ẓāhir elden gülgūn şarāb nūş it
Maʻnā yüzinden ammā laʻl-i nigārı gözle

[2493] güldür: degüldür H1
[2494] nemgīnüm: giryānum S1, H1, T

Yār itse vaṣla vaʿde getürme anı yāda
Olmaz saña müyesser var intiẓārı gözle

Seng-i cefā atup yār başuñ şikest iderse
Ser dönderüp kaçurma rıżā-ı yārı gözle

Zülfi şebine irdüñ şemʿ-i cemāle karşu
Pervāne-veş Muḥibbī yanmaga nārı gözle
H-52b

3074. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Zülf-i pīç-ā-pīçini dilber bırakdı gūşına
Āh kim şimden girü feryād degmez gūşına

Biñ süvāl itsem dönüp virmez baña bir kez cevāb
Bulmadum bir çāre derdā gonca-i ḫāmūşına

Meclis-i meydür lebinden būse itme iltimās
Kan olur uyma sakın ol nergis-i serḫōşına

Zāhidüñ mescidde hāy u huyına kılma naẓar
Var ḫarābāt ehlinüñ bak anda nūş-ā-nūşına

İy Muḥibbī kaldı ancak saña teslīm [ü] rıżā
Ġamzelerden çeşm-i cellādı tīg aldı dūşına
H-56b

3075. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Gel maḥabbet şehrinüñ kıl bir naẓar yapusına
Yüz sürüp müjgānı cārūb it dilā tapusına

Gider ʿaḳlum zülfini depretdügince bād-ı ṣūbḥ
Beñzedür dil cilvesini gülşenüñ ṭāvusına

Nāṣiḥā pend eyleme kūyında ger pā-māl olam
ʿĀşıḳ olanlar bilürsin bakmaz nāmūsına

ʿĀlemi ʿışḳı tutar başdan başa ṣıyt u ṣadā
Ṭurra-i ġam her kaçan degse bu sīnem kūsına

Bilmek istierseñ eger cānā derūnum nālişin
Āteş-i ʿışḳ içre bak bu göñlümüñ ḳaḳnūsına

Merve ḥaḳḳıyçun Ṣafā'dan cān ḳurbān eyleye
Ger irişürse Muḥibbī Ka'be'[nüñ] kapusına
H-57a

3076. Mef'ûlü mefâ'îlü mefâ'îlü fe'ûlün

Dil dutdı vaṭan zülf-i girih-gīr arasında
Dīvāneye ḫoşdur dura zencīr arasında

İy kaş[ı] kemān çeşmüñi müjgānuñ içinde
Gören didi āhūyı görüñ tīr arasında

Sulṭān-ı ġamuñ bir yaña bir yaña şeh-i 'ışḳ
Dil şehri ḫarāb oldı iki mīr a[ra]sında

Çeşmüñ var iken kim irişe genc-i viṣāle
Yol bulma aña müşkil olur şīr arasında

Gün 'ārıżına māni' olur āh-ı Muḥibbī
Görmem yüzini kaldum ebed hīr arasıda
H-63a

3077. Mef'ûlü mefâ'îlü mefâ'îlü fe'ûlün

Tolaşdı yine dil saçınuñ silsilesine
Başındaki sevdā komaz iltür anı sine

Ol servüñ evvelā pāyına cān u dil akıtdum
Ardınca revān oldı yaşum da bilesine

Yagdurmasa bārānını bir laḥẓa bu çeşmüm
Küllī bu cihān yana eger āh ide sīne

Gūş eylemedüñ pendümi ḥālüñ beter olsun
Kaç kerre didüm ugrama 'ışḳuñ yöresine

Mecnūn-ṣıfat 'ışḳ-ıla dilden dile düşdi
Dil baglayalı leylī saçı silsilesine

Ḫışm eyler ise ġam yime iy dil yine oḫşar
Efendi olan kakır u oḫşar kölesine

Cevrüñle eger cān vire yoluñda Muḥibbī
Terk eylemeye 'ışḳuñı ilte bile sine
H-65a

3078. Mef'ûlü mefâ'îlü mefâ'îlü fe'ûlün

Ol çeşm-i siyeh zülf-i perīşān arasında
Nergis gibidür ki bite reyḥān arasında

Zülfine dolaşan dili kor çāh-ı zenaḫda
Kalur ebed ol bend-ile zindān arasında

Ġamzeñ okı cā itdügi bu cānum içinde
Yazılur elif kanda ise cān arasında

Bu naẓm-ı dürer-bārı okursa n'ola dilber
Lü'lü' yaraşur la'l-i Bedaḫşān arasında

Pāyına revān eyle Muḥibbī yine yaşuñ
Ḳaddi gibi serv olmaya bustān arasında
H-68a, S1-160a, H1-126a, T-177b

3079. Fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilün

Sırr-ı 'ışkı kim bilürdi nāle taḳrīr itmese
Ṣafḥa-i ruḫsāruma yā[2495] eşk taḥrīr itmese

Bulur idüm genc-i hüsnine nigāruñ dest-res
Zülfini mār eyleyüp çeşmin eger sīr itmese

Bezm-i ġamda kim dir idi Ḳays içün[2496] sulṭān-ı 'ışḳ
Bādesin göz yaşı sazın ṣavt-ı zencīr itmese

Var ḫumārum serde olmazdum ṣudā'dan ben ḫalāṣ
Pīr-i meyḫāne eger cām-ıla tedbīr itmese

Yanmaz idi dōstlar her gīce bu ḳandīl-i çarḫ
Bu Muḥibbī sūz-ı dilden āh-ı şebgīr itmese
H-71b, S1-160a, H1-126a, T-177a

3080. Fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilün

Ġamzelerden yine tīr aldı nigārum eline
Kaşı yayına koyup ola ki bagrum deline

Dergehinde niçe yıldur baña göstermedi yüz
Naẓar itmez n'ideyim āh naẓar ben kulına

[2495] ruḫsāruma yā: ruḫsārum üzre S1, H1, T
[2496] Ḳays içün: Ḳays'a H

Ser-i kūyında gözüm yaşı bitürdi gül-i ter
Diye taḥsīn maḥallüñ gören āb u giline

Niçeye dek çekelüm bād-ıla deryā ġamını
Delü göñlüm baña uy[2497] gel gidelüm Rūm iline

İy Muḥibbī ser-i zülfine niçe ḳıymet olur
Virilür mülk-i cihān çünki bahā bir kılına
H-75b T-205a

3081. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Murġ-ı dil ḳaṣd itdi indi dāne-i ḫāl üstine
Zülfi agın çekdi çeşmi düşdi fi'l-ḥāl üstine

Lebleri üzre görinen sāye-i ebrū mıdur
Ḫaṭ degül pāy-ı meges ḳalmış meger bal üstine

Lāle ḫaddüñ üzre cānā cā-be-cā ḫaṭṭ-ı siyāh
İbrişimden san ḫayāl işi-durur al üstine

Bir ḳadeḥ mey saña bu ʿālemde bir şāhid yiter
Ḫōce-i dünyā gibi kef geçmegil māl üstine

Baḥr-i eşkümde Muḥibbī uşbu cān-ı nātüvān
Ġarḳ olam diyü gelür cismümdeki ṣāl üstine
H-81b

3082. Mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün

Gözüñ şahbāzı ṣayd itdi göñül murġı düşüp Çīne
Saçuñ dāmına bend oldı olaldan beñlerüñ çīne

Şehā zülfüñ ʿiḳābından dil ü cānum ḫalāṣ olmaz
Esīr olmış kebūterdür sanasın dest-i lāçine

Salını zülfine taʿẓīm iderse tañ mıdur çeşmi
Ġarāmet mi olur gebre sücūd eylerse ḥāçına

Dükülüp niçe bī-diller[2498] ayaklarda ola pā-māl
Elini uzadup dilber ide ger şāne saçına

Muḥibbī kalmaya hergiz revācı misk-i āhūnuñ
İletse būyı zülfinden ṣabā ger Çīn'e Māçīn'e
H-82a, S1-172a, H1-135a, T-189b

[2497] uy: eyü H
[2498] döküle niçe bī-diller: dökülüp niçe dillerle S1, H1

3083. Mefʿûlü mefâʿîlü mefâʿîlü fâʿilün

Her kim güzelüñ aldanur evvel vefāsına
Lāyıḳdur anuñ ugraya āḫir cefāsına

Ḳavlüm budur ki eylemişem göñlüm ile ʿahd
Meyl eylemeyem illā ḫūbuñ müntehāsına

Sāḳī piyāle sun berü peymāne dolmadan
Nūş eyleyelüm ʿışḳ-ıla yāruñ ṣafāsına

Baksañ cihāna göz[e] gelür cām u bādedür
Aldanmaz anuñ merd olan āb u hevāsına

Cānā Muḥibbī leblerüñe teşne olmadan
İḥsān idegör būseñi dut kan bahāsına
H-87b

3084. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Asmadın ḳandīl-i zerrīni felekler bāmına
Ḫilʿat-i sebzi agaçlar almadan endāmına

Ben ezel bezminde içmişdüm maḥabbet cāmını
Mest olup ʿışḳ ile cānum irmiş idi kāmına

Zülf[i] zencīrinde bend idi göñül dīvānesi
Düşmedin Mecnūn-ı bī-dil Leyli zülf[i] dāmına

Kūhkenlik eyler idüm ben belā kūhında āh
Bī-sütūn'ı kesmedin Ferhād Şīrīn nāmına

İy göñül kim ʿāşıḳı menʿ ider-ise bādeden
Bāda virür ʿaḳl[ı] gūş itme kelām-ı ḫāmına

Niçe yıldur bu Muḥibbī rūze-i hicrüñ dutup
Ḥamdü-lillāh kim irişdi vaṣluñuñ bayramına
H-88a

3085. Mefʿûlü fâʿilâtü mefâʿîlü fâʿilün

Göñlüme didüm ʿāşıḳam ʿışḳuñ ʿilācı ne
Eydür baña ki olmaya çāre ʿilācına

ʿĀşıḳ oldur ki sevdüginüñ ḫāk-i pāyını
Görürse virmeye dünyā ḫarācına

Dilber ḫayāli ile iden gice gündüz ʿiyş
Uşbu cihānda ḳayd nedür iḥtiyācına

Ger şāh iseñ de vaḳtüñi ḫoş gör geçer nefes
Aldanma sakın salṭanatuñ taḫt u tācına

Her kim Muḥibbī cām içe ol münkir olmayup
Olur muḳırr od-ıl su imtizācına
H-88b

3086. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Akdı yaşum su gibi bir serv boylu serkeşe
Anuñ içün ʿālemi ġarḳ eyledi başdan başa

ʿĀşıḳ oldum gitdi göñlüm bir yaña ben bir yaña
Güymez-imiş ʿışḳ vādīsinde yoldaş yoldaşa

Bir lebi şīrīn firāḳından belā kūhında āh
Urmışam Ferhād-veş başumı ben daşdan daşa

Sīnede bagrum delinsün atagör ġamz okların
Ġam degül ʿāşıḳlaruñ ölürse sen çok çok yaşa

Rāżıyam öldür beni kanum helāl olsun saña
Başumı yirden götür tek bagla anı tirkeşe

Bilmez idüm ʿışḳ ben āsān sanurdum dōstlar
Şimdi bildüm key katı düşvār imiş geldi başa[2499]

Mey yirine göz göre ko kanuñı içsün senüñ
Niye uyarduñ Muḥibbī sen o çeşmi serḫoşa
H-96a, S1- S1-172b, H1-135b, T-190a

3087. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Bir perī peyker ḳamer-ruḫsār sevdüm tāzece
Bir lebi şīrīn şeker-güftār sevdüm tāzece

Bülbül-i şūrīdeyem feryād u efġān eylerem
Bir yüzi gül ġonca-leb gülzār sevdüm tāzece

Laʿl-i şīrīnine dil virdüm düşüp kūh-ı ġama
Kesmege Ferhād-veş kūhsār sevdüm tāzece

[2499] Bu beyit S1, H1 ve T'de yoktur.

Ḫāk-i miḥnetle cefā sengiyle dil vīrānesin
Ola kim maʿmūr ide miʿmār sevdüm tāzece

Sīnede durmaz Muḥibbī ġamzesi eyler güẕer
Bir kaşı ya kirpügi ok yār sevdüm tāzece
H-98a

3088. Mef'ûlü mefâʿîlü mefâʿîlü feʿûlün

Görmem n'ideyin yüzini ger şems [ü] ḳamerse
Emmem baña ne lebleri ger şehd ü şekerse

Bir kerre anuñ būyı irişmedi meşāma
Andan baña ne fāyide ḥaddi gül-i terse

Fāş itdi cihān ḫalḳına çün sırrumı yaşum
Gözden bırakam yirlere ger sīm [ile] zerse

Cān terkini kim ura irer būseme dirmiş
Biñ cān virelüm cān-ıla dīn aña satarsa

Bilürdi derūnumda Muḥibbī ki neler var
Gönderse eger ġamzelerin sīnemi yarsa
H-98b

3089. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Jeng-i ġamda dil kalurdı ger mey-i nāb olmasa
Kim görürdi gün yüzin mihr-i cihān-tāb olmasa

Gülşen-i ḥüsnüñ nigārā olmaz idi tāze sebz
Her ṭarafdan gözlerüm bārānı seylāb olmasa

Kim bilürdi ʿışḳumı ʿālemde olurdı nihān
Dīdeler gözekler ü bu sīne dōlāb olmasa

Düşde gördüm diyü eglerdüm dil-i āvāreyi
Ġam şebinde āh çeşmüm ġarḳa-i āb olmasa

Virmek olurdı dehānından Muḥibbī bir nişān
Āb-ı ḥayvān ger bu ʿālem içre nā-yāb olmasa
H105a

3090. Mefâʿîlün mefâʿîlün feʿûlün

Bulınur çün hevā-yı zülf serde
Beni ugradur ol biñ dürlü derde

Melek midür perī yāẖūd ferişte
Bu ḥüsni görmedi kimse beşerde

Göñülde gāh çeşmümde ẖayāli
Bulam diyü araram baḥr ü berde

Baña raḥm eyle āhumdan ḥaẕer kıl
Ġarībüñ āhı kalmaz çünki yirde

Muḥibbī gün yüzine karşu āhı
Sakın kılma olur yüzine perde
H118b

3091. Mefʿûlü mefâʿîlü mefâʿîlü feʿûlün

İy ruẖları gül ḳāmeti ʿarʿar bili ince
İy gözleri nergis saçı sünbül lebi ġonca

Bülbül yiridür āhını eflāke çıkarsa
Gül kim açıla ẖārı görür ol[2500] bilesince

Göz yaşını tār eyleyüben nāleler itdüm
Bezm-i eleme olalı bu sīne kemençe[2501]

Çekdümse ne ġam derd ü belā ile meşaḳḳat
Şükrüm bu ki irdüm soñucı bir ulu gence

Bī-fikr ü teʾemmül didi bu şiʿri Muḥibbī
Bilmek dileyen ḥālini ursun buña pençe[2502]

Kazdurma yüzüñ ʿārı sakın ol edeb üzre
Tā def gibi dokınmaya yüzüñe dapança
H119b, S1-167a, H1-131b, T-184b

3092. Mefâʿîlün mefâʿîlün feʿûlün

Dilā ṣabr it cefā vü cevr ü rence
Ümīẕüñ dut iresin vaṣl-ı gence

[2500] ẖārı görür ol: ẖār olur evvel S1, H1, T
[2501] Bu beyit S1 ve H1'de yoktur.
[2502] Bu beyit H1 ve T'de bir sonraki beyitle yer değiştirmiştir.

ʿIrāḳ'ı geşt kıldum Rūm['ı] gezdüm
Gözüm dutmadı bir meh-rūyı sence

Belā-keş iñlerüz Mecnūn [u] Ferhād
Velī her birisi çekmedi bence

Muḳarrer öldürürsin beni āḫir
Göreyim bāri gel seni doyınca

Miyānın kuçmak istersin Muḥibbī
Kuçılur mı olıcak kıldan ince
H120a

3093. Feʿilâtün feʿilâtün feʿilâtün feʿilün

Kaşı miḥrābına her-kim ki imāmet getüre
Kamu ehl-i dil olan aña iḳāmet getüre

Niçe döysün bu yürek cevrine āhen dögile
Sīne ya tīr-i cefāya niçe ṭāḳat getüre

Zāhidā añma baña virme ḳıyāmet ḫaberin
Her kaçan yār ḳıyām itse ḳıyāmet getüre

Gerçi lāyıḳ degülem bezmüñe iy şāh-ı cihān
Bir naẓar kıl böyle bu bende liyāḳat getüre

Aldanup zīver-i dünyāya göñül virme sakın
Bu muḳarrerdür anuñ soñı nedāmet getüre

Terk-i cān eyle Muḥibbī ki budur ʿışḳa ṭarīḳ
ʿĀşıḳ oldur ki hemān ʿışḳa ʿalāmet getüre
S1-159b, H1-125b, T-177a

3094. Mefâʿîlün mefâʿîlün feʿûlün

İder zülfini gün yüzine perde
Beni ugradur ol biñ dürlü derde

Naṣīb imiş cefā vü cevri yāruñ
Yoyılmaz her ne kim yazıldı serde

Didüm kuçsam miyānuñ didi dilber
Meger kuçsa anı ancak kemer de

Didiler aglayup fāş itme sırrı
Didüm ne çāre ya bu rūy-ı zerde

Muḥibbī virme dil dünyā denīdür
Mes̱eldür kim gerekdür ġayret erde
S1-160a, H1-126a, T-177b

3095. Mef'ûlü fâ'ilâtun mef'ûlü fâ'ilâtun

Olsun tana"um içre ol māh-rūy sāde
Kalsun belā vü ġamda bu 'āşıḳ-ı fütāde

Ol şehsüvār-ı meydān binse semend-i nāza
'Uşşāḳ olur öñince ser-cümle hep piyāde

Kaşuñla ġamzeñ iy dōst yiter cihāna fitne
N'eyler girüp busuya gīsūlaruñ ḳafada

Levḥ üzre dest-i ḳudret yazmış bunı ezelde
Ḥüsnüñ senüñ mużā'af derdüm benüm żiyāde

'Işḳuñ kemānı pekdür her kim ki çekmek ister
Derd ü belā vü miḥnet aña gerek kepāde

Her kim ki şāh olupdur sanmañ ḥużūr ider ol
Dervīş ki ola ḳāni' 'ömri geçer ṣafāda

Gülzār-ı ḥüsnüñ içre her gīce ṣubḥ olınca
Okur Muḥibbī medḥüñ bülbülleyin Nevāda
S1-161a, H1-127a, T-178b

3096. Fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilün

Hicrüñ-ile dönmiş-idüm ben ḫazān yapragına
Bir katı āh eyledüm düşdüm fenā topragına

'Ārıżuñ üstinde düşmişdür meger zülf-i siyāh
Kim görüpdür kāfiri kim girdi cennet bāġına

Dūr olalıdan tapuñdan Mıṣr-ı ḥüsnüñ ḥaḳḳı-çün
Gözlerümüñ kanlu yaşı döndi Nīl ırmagına

Baglanalı zülfüñüñ zencīrine dīvāne dil
Kendüzin farḳ eylemez degül ki sol u sagına

ʿIşḳı yolında Muḥibbī cān u ser terk eyledi
Dōstum degmez midi bir kez anuñ sormagına
S1-161b, H1-127a, T-179a

3097. Feʿilâtün feʿilâtün feʿilâtün feʿilün

Murġ-ı dil itdi heves gülşen-i dildāra düşe
Yaʿnī bülbül gibi ḳaṣd itdi göñül zāra düşe

Kim ki şīrīn lebüñe dil vire Ferhād-ṣıfat
Yakalar çāk idüben dāmen-i kūhsāra düşe

Bilse idüm ne yüz-ile görinür gül yüzüñe
Ḳıymetin bile kaçan vaḳt-ıla bāzāra düşe

Derd-i dil ḥālini yaz şāyed ala yār eline
Ola kim elden ele bir gün o dildāra düşe

Kim bütün ide Muḥibbī bu göñül şīşesini
Sınuban seng-i cefā-y-ıla ki ṣad pāre düşe
S1-161b, H1-127b, T-179a

3098. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Zāhid olan geçürür ḫalverde ʿömrin beng-ile
ʿİyş ider gülşende ʿārif bāde-i gül-reng-ile

Sāḳī-i gül-ruḫ elinden nūş kıl cām-ı ṣafā
Kalmasun dirseñ eger mirʾāt-ı ḳalbüñ jeng-ile

Ġam şebinde kalmışam açılmadı ṣubḥ-ı viṣāl
Kimse mūnis olmadı ʿālemde bu dil-teng-ile

Ḫaddi ile zülfini gördüm iderler ʿarbede
Rūm şāhı ceng ider san kim varup Efreng-ile

Kim ki dil virmez cihāna geçer istiġnā-y-ıla
İy Muḥibbī bu tokuz mīnāyı sır bir seng-ile
S1-162a, H1-127b, T-179b

3099. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Su gibi ger meyl idersem tañ mı serv-i nāzuma
Bagludur çokdan göñül zülf-i kemen-endāzuma

Deyr içinde dün ṣanemler seyrine ḥayrān olup
Secdeyi bī-iḫtiyār itdüm büt-i ṭannāzuma

Gülşen-i ḥüsninde kıldum gīce bülbül tek fiġān
Līk tutmadı kulak gül gibi bu āvāzuma

Sırr-ı ʿışḳı nālem ile göz yaşıdur fāş iden
N'eyleyem derdā dirīġā bu iki ġammāzuma

Yār içün cān terkin ursa bu Muḥibbī tañ degül
Evveli ʿışḳuñ fedā-yı cān olupdur lāzıma[2503]
S1-162a, H1-127b, T-179b

3100. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Zāhidā zühd ü riyāyı iḫtiyār itmek nice
Ehl-i diller meclisin gördükçe āh itmek nice

ʿIşḳ meydānında girdüm geştgīr-i derd olup
Vāmıḳ u Ferhād u Ḳays'ı dest-yār itmek nice

Ol hümā yüksek uçarsa göñlümüñ şahbāzını
Dest-i himmetle salup anı şikār itmek nice

Seyl-i eşkümden żarar geldükçe bu mülk-i dile
Seng-i miḥnet birle yapup üstüvār itmek nice

Sırr-ı ʿışḳı sīnem içre nice yıllar saklayup
Āh-ıla bir demde şimdi āşikār itmek nice

Ser-te-ser dīvāne göñlüm geşt idüp bu ʿālemi
Bend-i zülfine düşüp āḫir ḳarār itmek nice

Ol boyı servüñ Muḥibbī irmege pā-būsına
Gözlerüm yaşını her dem cūybār itmek nice
S1-165b, H1-130a, T-183a

3101. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Ḥāşa lillāh kim cefāña dil taḥammül itmeye
Cān ṭaleb kılsañ vire bir dem te'emmül itmeye

[2503] Bu gazelin son iki beyti H1-128b'de başka bir gazelin beyitleri olarak görülmektedir. Ayrıca H1 ve T'de:
Yavrı şāhindür ko ögrensün göñüller almasın
Dir uçurma kapa-tursun göñli ol şāhbāzuma

Bu Muḥibbī tuḥfe iltse cān u dil eyle ḳabūl
Çün kerīmü'ş-şānsın bakma çoguma azuma
şeklindedir.

Gülşen-i ḥüsnüñde her kim göre gül ruḫsāruñı
Bāġa varup ol temāşa-yı ruḫ-ı gül itmeye

Bāġbān ger görse ḳadd ü ʿārıż u şehlā gözüñ
Serv nergis gül diküp hergiz tecemmül itmeye

Bār-ı ġam taglarcadur dil aña ṭāḳat gösterür
Ẕerresin ger taga ursalar taḥammül itmeye

Top ser kıldı Muḥibbī zülfinüñ çevgānına
Ola kim ġalṭān idüp dilber teġāfül itmeye
S1-166a, H1-130b, T-183b

3102. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Beñzedelden kūy-ı dildārı cenāb-ı Kaʿbe'ye
Yüz sürerler ekser anunçün turāb-ı Kaʿbe'ye

Eyleyelden gözlerüm yaşını kūyuñda sebīl
Teşne diller raġbet itmez oldı āb-ı Kaʿbe'ye

Ḫāller Hindū gibi eyler ṭavāf ḥüsnüñi
Zülfüñ olaldan nigārā ḥalḳa bāb-ı Kaʿbe'ye

Ḥalḳadur ḥüsnüñ ḫaṭuñ çekmiş aña ceyş-i Ḥabeş
Ḳaṣd ider mi kāfir olmasa ḫarāb-ı Kaʿbe'ye

Bu Muḥibbī'nüñ yıkuk göñlin ʿimāret eylegil
Dōstum irmek dilerseñ ger s̱evāb-ı Kaʿbe'ye
S1-166b, H1-131a, T-183b

3103. Mefâʿîlün mefâʿîlün feʿûlün

Leb-ā-lebdür ciger ḫūnıyla lāle
Nite ki eşk-i çeşmümle piyāle

Olursam tañ mıdur ḫūnīn ciger āh
Olupdur ġamzeñüñ tīġı ḥavāle

Ḫaṭuñ terk eylemez ise ḫaṭāyı
Siyāh eyler felek saḳfını nāle

ʿAdem mülkine gitsem zād-ı ġamdur
Kim andan özge yok baña nevāle

ʿAcebdür aña taḥsīn ide şāhı
Muḥibbī aña gönderse risāle
S1-166b, H1-131a, T-184a

3104. Feʿilâtün feʿilâtün feʿilâtün feʿilün

Dōstlar düşeli dil zevraḳı girdāb-ı ġama
Vaṣf-ı hicrān elemi gelmeye hergiz ḳaleme

Ġamdan özge reh-i ʿışḳuñda gözümde nem ola
Neme yitmez bu gözüm yaşı benüm daẖı neme

Bezm-i ġamda ko beni ney gibi efġān ideyim
Kim bilür daẖı şehā kim irişür uşbu deme

Ġam sipāhını çeküp sīneleri ṭabl idüben
Çeküben āh ʿalemin göklere irdüñ (…)

Ḥasretüñ odı beni yaksa kül itse ne ʿaceb
Ġamuñı zād idüben āh idegitdük ʿademe[2504]

Ger naṣīb ola içem lāʿl-i lebüñ cürʿasını
Kāfirem ger heves ide bu göñül cām-ı Cem'e

Ser-i kūyını ṭavāf eyle Muḥibbī yüri var
Yüz sürerler çün bilürsin Ḥarem-i muḥtereme
S1-166b, H1-131a, MN-4354, T-184a

3105. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Cāme-i fānūsdur sīnem dil-i sūzānuma
Kanlu yaşum ẖilʿat olmışdur ten-i ʿüryānuma

Eşk-i çeşüm bu ʿacebdür ki ciger gūşem iken
Kanda görse yapışur kanlu gibi dāmānuma

Sen hümāyı bāz-ı himmetle şikār itsem ne tañ
Çünki pervāz eylemek gelmiş ezelden şānuma

Ḥasretinden vādī-i ġamda be-ġāyet ẖastayam
Yok mecālüm dönmege bir yanadan bir yanuma

Ter ġazellerle Muḥibbī tāze dīvān bagladı
Ehl-i naẓma diñ ṣalā gelsün berü dīvānuma
S1-167b, H1-131b, T-185a

[2504] 4 ve 5. yazılan beyitle MN'den alınmıştır.

3106. Mef'ûlü mefâ'îlü mefâ'îlü fe'ûlün

Sīnem görinür gül gibi pür dāġ tenümle
Döndi yüregüm lāleye kanlu kefenümle

Gökler yüzine itse ʿurūc ejder-i āhum
Od saçıla dehr içre bu dilden dehenümle

İy bād-ı ṣabā ḥüznini Yaʿḳūb-ı dilüñ di
Hem-rāh olasın Yūsuf-ı gül-pīrehenümle

Güller bitürüp çevremi yaşum çemen itdi
Seyr eyle dilā göñlüñ açılsun çemenümle

Derdā ki Muḥib ʿār-ıla dil pāralanupdur
Bir kimsene yok ʿārı çeke āh benümle
S1-167b, H1-132a, T-185a

3107. Mefâ'îlün mefâ'îlün fe'ûlün

Bu göñlüm itdi hicrān pāre pāre
Akar bu dīdeden kan pāre pāre

Olur yād idicek iy ʿārızı gül
Girībān tā-be dāmān pāre pāre

Görüp şemʿ-i ruḫuñ pervāne gibi
Yakam odlara ben cān pāre pāre

Sitem tīġı cefā tīriyle kılduñ
Beni hey nā-müselmān pāre pāre

Kaçan derd-ile āh itse Muḥibbī
Olur bu sīne sūzān pāre pāre
S1-168a, H1-132a, T-185b

3108. Mefâ'îlün mefâ'îlün fe'ûlün

Boyuñ serve yüzüñ gülzār-ı çīne
Dişüñ beñzer senüñ dürr-i s̱emīne

Yaraşur saña luṭf u cūd u iḥsān
İdesin rūz-ı maḥşer mücrimīne

Umaram eyleye baña şefāʿat
Yapışdum cān u dilden dāmenine

İlāhī ʿışḳuñı dilden çıkarma
Ki ola tā ki maḥzen aña sīne

Kapuñda niçe yüz biñ var ġulāmuñ
Muḥibbī arada kemter kemīne
S1-168a, H1-132a, T-185b

3109. Mefâʿîlün mefâʿîlün feʿûlün

Yine hengām-ı güldür devr-i lāle
Tutar nergis eli üzre piyāle

Çiçekler her biri bir ḫūba beñzer
Görenler lā-büd irer vecd ü ḥāle

Yine taʿvīẕ içün gülşende ġonca
Asar zer heykelin nāzük nihāle

Güzeller seyr ider olmış ʿarak-rīz
Ki san gül-berg üzre düşdi jāle

Muḳarrer ehl-i ʿışḳa dil baġıdur
Görinen ʿārıżı üzre gülāle

Gözüm yaşına meyl itse ʿaceb mi
Güzeller māyil olur çünki māla

Görenler sīnemüñ üstinde dāġum
Sanur açıldı ṣaḥrālarda lāle

Şehā ḳatlüm diler mestāne çeşmüñ
İki ḥācib ider aña ḥavāle

Gül eyyāmı geçer bir hafta ancak
Muḥibbī ʿibret al bakup bu ḥāle
S1-168b, H1-132b, T-186a

3110. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Fikr kıl aḥvālüñi geldüñ ne yüzden ʿāleme
Şükr kıl Rezzāḳ'a rızḳuñ eksük itmez ġam yime

Kıl muṣāḥib her gice ḳalbüñi ẕikru'llāh ile
Uyma nefs-i şūma irmez çün bilürsin dem deme

Kim ki basdı ʿālem-i ʿışḳa ḳadem ādemdür ol
Her kimüñ ki ʿışḳı yok aṣlā aña ādem dime

Kaʿbe-i vaṣlın añup her gīce āh u vāh kıl
Ağla yaşlar dök gözüñ yaşıyla dönsün zemzeme

Ġıll u ġışdan pāk idüp ḳalbüñ şarāb-ı ʿışḳı iç
Seni ser-mest eyleyüp düşüre ġayr-ı ʿāleme

Ol ḥakīm-i lem-yezeldür derde dermān ol virür
Derdüñi ḫ̮ōş gör ṭaleb kılma varup eme seme

Sırr-ı ʿışḳı sīnede saḳla Muḥibbī cān gibi
Yañılup bir kimseye esrār-ı ʿışḳı söyleme
S1-168b, H1-132b, T-186a

3111. Feʿilâtün feʿilâtün feʿilâtün feʿilün

Yine ḳaṣd eyledi bu ġamze görüñ cānumuza
Ḫ̮ançerün susadı içemege gelür kanumuza

Didi kim tīġ-ı cefām-ıla helāk āḫir anı
Eylerem ugramasun ʿāşıḳ olan yanumuza

Siḥr idüp didi ki her tārını bir mār itdüm
Kimse el sunmaya tā zülf-i perīşānumuza

Bāġ-ı ḥüsninde didi nālem işidüp ol gül
Geldi bir bülbül-i şūrīde gülistānumuza

Şiʿr ara añdı Muḥibbī yine leylī saçuñı
Ola mecnūn naẓar iden kişi dīvānumuza
S1-169a, H1-133a, T-186b

3112. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Ol kemān ebrū yine ḳaṣd itdi ʿāşıḳ cānına
Ġamzelerden niçe oklar cemʿ kıldı yanına

Lāle ḫ̮adler ḥasretinden dāġ yakdum şol ḳadar
Sīnemi her kim görürse beñzedür gül kānına

Anuñ-ıçundur yolında başumı top eyledüm
Ola kim ġalṭān idem ben zülfinüñ çevgānına

Nūş-ı cān olsun eger kanum içerse leblerüñ
Ger içe bīmār çeşmüñ ire ṣıḥḥat cānına

İki kāse merdüm-i çeşmüm eline sīm ü zer
Aldı īs̱ār itmege geldükçe ġam sulṭānına

Öldürürem dir-imiş her kim gelürse kūyuma
Emr-i cārīdür boyun sunduk anuñ fermānına

Zülfine el sun Muḥibbī ola kim bend eyleyüp
Sala āḫir ḥabs içün seni zenaḫ zindānına
S1-169b, H1-133a, T-186b

3113. Mefʿûlü mefâʿîlün mefʿûlü mefâʿîlün

Ol servi görüp sevdüm balalıgı çagında
Ḫāk üzre yüzüm sürdüm su gibi ayagında

Ol ġonca-i mevzūnı ol ʿārıż-ı gülgūnı
Gördüm öpesim geldi agzında yañagında

Ben ḫāke naṣīb ola cürʿañ diyü iy dilber
Ḫāk üzre düşüp kaldum meyḫāne bucagında

Ġam meclisine ḥācet olursa şarāb iy dil
Yokla bulunur lā-büd bu dīde kabagında

Sevdā-yı ser-i zülfüñ mecnūn idiser āḫir
ʿIşḳuñ bu Muḥibbī'nüñ bulındı dimāġında
S1-169b, H1-133a, T-187a

3114. Feʿilâtün feʿilâtün feʿilâtün feʿilün

Naḳd-i cānı yine dil aldı bugün ayasına
Sen şehüñ tā ki nis̱ār ide hemīn pāyesine

Tāb-ı ḥüsnüñde ḥarāret bulalı cān u göñül
Zülfüñüñ rāḥat olam diyü varur sāyesine

Gözlerem ḫᵛācesi yoluñda kamu cevherini
Ḫarc idüp bakmadı sūdına vü sermāyesine

Ḥaḳ senüñ ḥüsnüñi bir vech-ile aḥsen yaradup
Komadı ḥācet ola zīver ü pīrāyesine

Dil Muḥibbī gözümüñ yaşı içün nāle kılur
Şīr umup zārī kılur ṭıfl gibi dāyesine
S1-170a, H1-133b, T-187a

3115. Mef'ûlü mefâ'îlü mefâ'îlü fe'ûlün

Kim nisbet ider gün yüzini şems-i ḍuḥāya
Rağbet mi kalur gün ki ṭulū' eyleye aya

Maḥv ola gide evc-i felekde meh ü ḫurşīd
Ger pertev-i ḥüsni irişe saḳf-ı semāya

Başuma eger yaga añuñ taş işiginden
Başum açuban kaldıram aña el du'āya

İy ġonca-dehen gül gibi gel 'arż-ı cemāl it
Tā bülbül-i cān başlaya karşuñda nevāya

İy dōst miyānuñla kemer ẕevḳ ider-iken
Bilsem ne sebeb düşdi girer ḫançer araya

'Anber saçıdur gül yüzini görmege māni'
San ḫāyil olur ebr gelür bedr iken aya[2505]

Bünyād-ı cefā eyledüñ evvel beni öldür
'Ādetdür ezel ẕebḥ-ile başlansa bināya

Bu ḫırḳa vü bu tāc-ıla işi çü riyādur
Ne yüzle ṭa'n eyleye zāhid ẓurefāya

Zülfüñ gibi ayaklara düşdi çü Muḥibbī
Tut elümi raḥm eyle bu ben bī-ser ü pāya
S1-170a, H1-133b, MN-4641, T-187b

3116. Fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilün

Zülfini añdum yine düşdüm uzun sevdālara
Dür dişi fikri beni ġarḳ eyledi deryālara

Eksük olmasa ne tañ saña belā üzre belā
Çünki virdüñ göñlüñi ol serv-i ḳad-bālālara

[2505] 3 ve 6. beyitler MN'den alınmıştır.

Leylī zülfi ḥasretinden olmışam Mecnūn-ı zār
Ol sebebden düşmişemdür vādī vü ṣaḥrālara

Ġamzelerden kırmaga ʿuşşāḳı tirkeş bagladı
Dilegüm budur ki kurbān olayım ol yalara

Gelmişem dervāze-i ḥüsnüñe şey-li'llāh içün
Būse iḥsān eylegil salma beni ferdālara

İy Muḥibbī dūn-himmet olma şehbāz ol yüri
Hem-ser ol Ḳāf-ı ḳanāʿatda varup ʿanḳālara
S1-170b, H1-134a, T-188a

3117. Feʿilâtün feʿilâtün feʿilâtün feʿilün

Göster evvel yüzüñi göñlümi al al eyle
Pūte-i hicre koyup āḫir anı ḳāl eyle

Vuṣlat el vire mi yāḫūd düşe mi rūz-ı firāḳ
Muṣḥaf-ı ḥüsnüñi gel aç hele bir fāl eyle

Cürʿası ola naṣīb ister-iseñ muġbeçenüñ
Yüri var meygedede yüzüñi pāmāl eyle

Gül yüzi şevḳıne kıl ṣubḥa degin āh u fiġān
Gülşen içinde dilā bülbüli gel lāl eyle

Bend-i zülfine düşüp murġ-ı dilüñ dāne içün
Saña kim didi Muḥibbī ṭamaʿ-ı ḫāl eyle
S1-170b, H1-134a, T-188a

3118. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Tañ degüldür dōstlar göñlüm benüm pür derd ola
Kim ki ʿāşıḳdur mes̱eldür kim belā-perverd ola

Vādī-i ʿışḳa düşen bulur maḥabbet yolların
ʿĀşıḳ oldur ʿışḳ ara Mecnūnlayın ol ferd ola

Cür ʿa-i laʿl-i lebüñle eyle göñlüm pür-ṣafā
Niçeye dek dōstum āyīne-i dil gerd ola

Sevdügi yolında kim virmezse cān nā-kesdür ol
Cān viren cānān yolında şübhesüz cōmerd ola

Didiler gel vir Muḥibbī bize ʿışḳuñdan nişān
Didüm eşküm surḫı yitmez mi ki çehrem zerd ola
S1-171a, H1-134a, T-188b

3119. Mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün

Gel iy serv-i ḫırāmānum otur bir dem revān olma
Ölürem boynuña kanum gözümden gel nihān olma

Yüzüñ ʿuşşāḳa göstерseñ n'ola gün gibi iy meh-rū
Demidür güzelüm mihrüñ yiter nā-mihribān olma

Ṭarīḳ-i ʿışḳa togrılsam seni ḳaṭʿ iderem evvel
Sebük-bār olayım iy ser baña bār-ı girān olma

Amān vir yüzüñi bir dem göreyin soñradan öldür
Teraḥḥüm eyle luṭf eyle ḥabībüm bī-emān olma

Muḥibbī rāh-ı ʿışḳuñda inan vallāhi ṣādıḳdur
Senüñ bī-zer ḫarīdüñdür ḥaḳında bed-gümān olma
S1-171a, H1-134b, T-188b

3120. Mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün

Müselmānlar giriftāram meded bir nā-müselmāna
Ne mümkindür ḫalāṣ olmaḳ saçından ehl-i īmāna

Ṭabībā çek elüñ benden baña dermān-peẕīr olmaz
Anuñçün ḫasta-i ʿışḳam degişdüm derdi dermāna

Güneş ruḫsārını gördüm beni benden hemān aldı
Göyindüm āteş-i ʿışḳa sanasın şemʿe pervāne

Zenaḫ çāhında ʿuşşāḳı esirge leblerüñ göster
Bir içim su-y-ıla ḫayruñ irişsün ehl-i zindāna

Muḥibbī'ye vefā idem diyüp ʿahdin bozar anı
Dirīġā ol cefā-pīşe meger varmış Karaman'a
S1-171b, H1-135a, T-189a

3121. Mefʿûlü mefâʿîlü mefâʿîlü feʿûlün

Eyyām-ı bahār olsa yine güller açılsa
Gül şevḳıne gülşende kızıl müller açılsa

Şīrīn lebinüñ yādına bir ʿışḳ eri olsa
Cān terkin urup rāh-ı belā içre seçilse

Ol şāh-ı zamān gelse yine serv-i sehī-veş
Yir yir güher-i eşküm ayagına saçılsa

El ursa ṣabā gibi giderse ser-i zülfin
Refʿ itse seḥābı yüzi ḫurşīdi açılsa

El virür idi saña Muḥib vaʿde-i vuṣlat
Derbend-i belā vādī-i hicrān geçilse
S1-172a, H1-135a, T-189b

3122. Mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün

Maḥabbet çünki miḥnetsüz bulınmaz dār-ı dünyāda
Maḥabbet miḥnet anuñçün yazılur birdür imlāda

Görüñ derdiyle cān virdi belāda kūhken āḫir
Teraḥḥüm itmedi Şīrīn gelüp bī-çāre Ferhād'a

Koyup kūyını Leylā'nuñ düşer miydi bu Mecnūn'a
Tuta vaḥşīlere ülfet maḳam idine ṣaḥrāda

Keremden tut elüm kaldur ayakdan düşmişem cānā
Meẕellet ḫāksārında düşelden kaldum üftāde

Maḥabbetden murād olan egerçi vaṣl-ı dilberdür
Muḥibbī ʿāşıḳ oldur kim kala ancak temāşāda
S1-172b, H1-135b, T-190a

3123. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Bir elif ḳad ḥasretinden ḳāmetüm nūn olmada
Āh kim günden güne ḥālüm diger-gūn olmada

Tolaşaldan bir perī-rū zülfinüñ sevdāsına
N'eyleyem şeydā göñül vardukça mecnūn olmada

Saklayam didükçe ʿışḳı ben derūn-ı sīnede
ʿIşḳumuñ esrārı āḥ itdükçe bīrūn olmada

Şāh olaldan bu göñül Mıṣr'ına ol Yūsuf-cemāl
Eşk-i çeşmüm biri Nīl ü biri Ceyḥūn olmada

Ol boyı serv-i sehīnüñ pāyına īs̱ār içün
Gözlerümüñ yaşı sīm ü yüzüm altun olmada

Āsiyā-veş iy Muḥibbī iki taş alup ele
Döginüp cismüm benüm gendüm gibi un olmada
S1-173a, H1-136a, T-190b

3124. Mefâʿîlün mefâʿîlün feʿûlün

Bahār irişse güller bitse tāze
Niçe yirden gele bülbül niyāza

Koyup Mecnūn Leylī āsitānın
Düşer miydi aña varmak Ḥicāz'a

İmām olup gözi müjgān ṣaf ṣaf
Kaşı miḥrābına turmış namāza

Miyānıyla lebinden sordum āḫir
Kimesne bulmadum vāḳıf bu rāza

İñen olmaya ʿışḳ bünyādı muḥkem
Güzeller cevr ile gelmese nāza[2506]

Ḥaḳīḳat sözlerini diñle benden
Göñül virdüm beni ṣanma mecāza

İşidüp şiʿrümi ehl-i maḥabbet
Yazalar levḥ-i dilde tāze tāze

Muḥibbī'nüñ olaldan ḳāmeti çeng
Uyup nālişler eyler söz ü sāza
S1-173b, H1-136a, MN-4603, T-191a

3125. Mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün

Dirīġā ʿaḳlumı aldı benüm bir gözleri ala
Muḳarrer şimdiden girü olur işüm gücüm nāle

İçüp mey geldi tābından ʿiẕārına ʿarāḳ yir yir
Seḥer vaḳtında san düşmiş gülüñ eṭrāfına jāle

Kenārı baḥr-ı ʿışḳuñ yok irişmez ʿumḳına kimse
Dilā gel imtiḥān içün o baḥra sen de bir tal-a

[2506] Bu beyit MN'den alınmıştır.

Bahār eyyāmı gül devri geçürme ʿömrüñi żāyiʿ
Bu dünyā çün degül bāḳī kime kaldı kime kala

Muḥibbī zühd ü taḳvādan geçerdi ṣaḥn-ı gülşende
Eger on dört yaşar sāḳī ola mey daẖı yek ṣale
S1-174b, H1-137a, T-192a

3126. Mefʿûlü fâʿilâtü mefâʿîlü fâʿilün

Çünki virildi ẖande vü şādī ezel güle
Āh u fiġān eylemek oldı ẖū bülbüle

Hicrān şebinde sīne dögüp nāle eylesem
Düşer ṣādā-yı āhum ile çarẖa ġulġula

Oldı benefşe ẖāṭırı maḥzūn dili şikest
Bir dem muṣāḥib olmadı sen saçı sünbüle

Ḳānūn-ı ġamda nāleme dem-sāz olur benüm
Muṭrib terāne başlasa āheng-i sünbüle

Atı öñince yüriyeyim Ḳanber'i olup
Binse Muḥibbī nāz-ıla ol şāh Düldül'e
S1-174b, H1-137a, T-192b

3127. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Rāzuñı sakla dime ʿālemde hergiz bir kese
Yine ol fāş ider anı agız açup söylese

Gözi baglansun cihānuñ rūşenāsın görmesün
Çeşm-i şehlāñı eger kim beñzedürse nergise

Sen sen ol kendüñi görme saña bu ʿibret yiter
Sernigūn oldı ġurūr-ıla binenler kerkese

Kıl cefā cevre taḥammül ola ki bu rūzigār
Ṭāliʿüñ ola müsāʿid ola kim bir gün ese

İki ʿālemde Muḥibbī baña bu devlet yiter
Yār bir gün yañılup kapumda bendemdür dise
S1-175b, H1-138a, T-193a

3128. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

İy gözüm yaşlar döküp bak yine cānān oynına
Nite kim cūlar bakar serv-i ḫırāmān oynına

Yapmadan göñlüm evini āh kim anı yıkar
Dönderüpdür oynını dildār oglan oynına

Ol perīnüñ dil perīşān eylemek şānındadur
Anuñ-ıçun meyl ider zülf-i perīşān oynına

Fitne-i āḫir zamāndur fitneler andan kopar
Varup aldanmañ sakın ol çeşm-i fettān oynına

Cān alup cān virmek olmışdur Muḥibbī kār-ı ʿışḳ
Başla evvel çünki ʿāşıḳsın hemān cān oynına

S1-177b, H1-139a, T-195a

3129. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Yiridür saña göñül virdüñ vefāsuz dilbere
Geçse yaşuñ tā semekden āhuñ irse göklere

Kendü ḥālümde yürür āzāde iken āh kim
El ucından ne belālar geldi āḫir bu sere

Küfr-i zülfi korkaram kim çıkara dīnden beni
Ehl-i İslāmı giriftār itme yā Rab kāfire

Ḥasretiyle gözlerüm yaşı bitürdi lāleler
Firḳatiyle dönse tañ mıdur yüzüm nīlūfere

Āteş-i ʿışḳa dutışdum dün gice pervāne-veş
Oda yanmak nice olur örgedeyim micmere

Ol vefāsuz dilberüñ ḫarc itmek-içün yolına
Sīme döndi gözlerüm yaşı yüzüm döndi zere

Ebr gibi ger ḳarīn olur ise sen māha raḳīb
Kendüzümi ġayretümden ururam yirden yire[2507]

Katıdur göñli nigāruñ çünki seng-i ḫāreden
Eyleme āh u fiġānı iy göñül gel yok yire

[2507] 5 ve 7. beyitler MN'den alınmıştır.

Merd-i meydān ol Muḥibbī virme dünyāya göñül
Merd olanlar çünki dimişler gerek ġayret ere
S1-177b, H1-139a, MN-4015, T-195a

3130. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Dün hevā kesb itmek-içün seyre vardum gülşene
Cān u dil yagmaya virdüm ugradum bir rehzene

Kaşları yayın kurup almış ele müjgān okın
Diller almaga olur Hindū-yı zülfi cevşene

ʿAḳlumı tārāca virdi ol Muġal-Çīn gözleri
Başuma geldi ser-i zülfiyle sevdālar yine

Cān göziyle görmek olmazdı cemal-i dilberi
Açmasa ger ġamzesi sinemde yir yir revzene

Zülfi devrinde Muḥibbī umma vaṣlı gencini
Çün ṭılısm itmişdür ejder görinür ol mahzene
S1-178a, H1-139b, T-195b

3131. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Zülf-i ʿanber-bārını görsem ruḫ-ı dildārda
Destine sünbül asılmış ṣanuram gülzārda

Lāle ḫaddüñ ḥasretinden bagrını yakar oda
Gül yañguñı görem diyü gezer bāzārda

Sen baña bir būse virdüñ ben saña cān u dilüm
Assı itmedüm cihānda illā bu bāzārda

Cān virüben ḫāk-i pāyın ol şehüñ bulam dime
Ev ḥisābı rāst gelmez degmede bāzārda

İrmedi vaṣlına hergiz bu Muḥibbī dermend
Cān u ser terk eyledi gerçi reh-i dildārda
S1-178a, H1-139b, T-195b

3132. Feʿilâtün feʿilâtün feʿilâtün feʿilün

Gördiler başumı yāruñ işigi taşında
Didiler ulu saʿādet var-ımış başında

Bir naẓarla niçe biñ ʿāşıḳı bī-cān eyler
Ne ʿaceb ḫāṣṣa var kirpüg-ile kaşında

Bilmeyüp ḥālümi cevr eyler-ise olmaz ʿaceb
Ṭıfldur sevdücegüm daḫı on üç yaşında

Ehl-i ʿışḳ mey yirine ḫūn-ı ciger nūş eyler
Miḥnet ü derd ü belālar bulınur aşında

Ḫaṭṭını gördi Muḥibbī'nüñ irişdi eceli
Hīç taġyīr ola mı yazu-y-ımış başında
S1-178b, H1-140a, T-196a

3133. Mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün

Zümürrüd naṭʿı döşense zemīne nev-bahār olsa
Gülistān seyrine varsam bile ancaḳ nigār olsa

Akup cūlar yüzin sürse dem-ā-dem ṣerv ayagına
Açılsa her ṭaraf güller kamu kuşlar hezār olsa

Neşāṭ esbābını cümle müheyyā itseler bir bir
Gehī nūş eylesem bāde gehī būse-kenār olsa

Disem dil derdini bir bir oturup ṣaḥn-ı gülşende
Derūn-ı dilde her ne var açılsa āşikār olsa

Muḳarrer tevbeyi sırdı Muḥibbī nūş idüp cāmı
Şu göñlümden geçen gibi baña bir gülʿiẕār olsa
S1-178b, H1-140a, T-196a

3134. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

ʿIşḳa dil virdüm ezel geldi belālar başuma
Āh kim yazu-y-ımış bu mācerālar başuma

Şerḥ kılsam leylī zülfinüñ muṭavvel ḳıṣṣasın
Cemʿ olur gūş itmege bay u gedālar başuma

Meclis-i rūz-ı ezel nāyuñ ṣadāsın gūş idüp
Geldi ʿışḳ içre anuñçün bu hevālar başuma

Başumuñ artar ṣudāʿı çek elüñ benden ṭabīb
Ḫasta-i ʿışḳam müfīd olmaz devālar başuma

Vireliden bu Muḥibbī bir saçı leylāya dil
Olmışam Mecnūn-ṣıfat kuşlar yuvalar başuma
S1-179b, H1-141a, T-197b

3135. Mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün

Dirīġā bilmedüm virdüm göñül ben ol perī-zāda
Düşüp yolında ḫāk oldum getürmez hīç beni yāda

Hevāsın işidüp nāyuñ hevāyī olur elbetde
Anuñçündür ki konmışdur ezelden cāẕibe nāda

Dönelden ḳāmetüm çenge şeb-i hicrüñde iy dilber
Zebān-ı ḥāl-ıla hūlar gelür derd-ile feryāda

Beni meyḫāne kūncinde görüp ṭaʿn eyleme zāhid
Ezelden başa yazudur benüm nem var bu arada

Kitāb-ı ʿışḳı sor baña saña taḳrīr idem bir bir
Ne bilsün sorma Mecnūn'a gezer ancak bu ṣaḥrāda

Elif ḳaddüñle rā kaşuñ görüp vaṣluñı rā itdüm
Muḥibbī olmadı vuṣlat ḫaṭāmı añladum rāda
S1-180a, H1-141a, T-197b

3136. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Niçe bir kan ola göñlüm ḥasret-i cānān-ıla
Ya niçe bir geçe ʿömrüm āh-ıla efġān-ıla

Leblerüñden gel ʿilāc eyle bu ben dil-ḫasteye
Bilürem ki okumışdur ḥikmeti Loḳmān-ıla

Taşı taş üzre egerçi komamışdur kūhken
Tagları kesüp velī taşlar taşır dāmān-ıla

Bahr-ı ġamda eşk ü āhumdan ḫalās olmaz göñül
Ġarḳ ider dil zevraḳını bād-ıla bārān-ıla

Ṣafḥa-i ruḫsārum üzre iy Muḥibbī ḥālümi
Kim gören sanur ki taḥrīr eylemişdür kan-ıla
S1-180a, H1-141a, T-206a

3137. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Gözlerüme kim naẓar kılsa benüm pür āb-ıla
Der biʿaynih bir ḳadeḥ tolmış şarāb-ı nāb-ıla

Ġam şebinde eksük olmaz miḥnet ü derd ü elem
İderüz cān ṣoḥbetini ṣubḥa dek āḥbāb-ıla

Muṣḥaf-ı ḥüsnine yāruñ ḫāl ü ḫaṭ vimez ḫalel
Ol daḫı rūşen görinür noḳṭa vü iʿrāb-ıla

Ḳatlüme ḫançer çeküp ġamzeñ emān virmez amān
Sanki Rüstemdür gelür ceng itmege Suhrāb-ıla

Yār kūyına Muḥibbī yañılup cennet dime
Ortalarında tefāvüt var hezārān bāb-ıla
S1-180b, H1-141b, T-206a

3138. Feʿilâtün feʿilâtün feʿilâtün feʿilün

Yine vaḳt oldı ki güller açılup yaz gele
Her yaña bülbül-i şūrīdeden āvāz gele

Günde biñ kerre yapar yār yıkar göñlüm evin
Ṭıfldur olmaz ʿaceb itdügi hep bāz gele

Kanlu yaşumı görüp kaçma iñende güzelüm
Niçe bir cevr ü cefālar kılasın vāz gele

Oḫ diyem ġamzelerüñ sīneme geldükde benüm
Ben niyāz eyledügüm saña kamu nāz gele

İy Muḥibbī gözüñüñ yaşını kıl āb-ı revān
Ola kim salınup ol serv-i ser-efrāz gele
S1-181b, H1-142a, T-207a

3139. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Sebze-i ḫaṭṭuñ gören dir laʿl-i ḫandān üstine
Ḫıżrdur san sāye salmış āb-ı ḥayvān üstine

Ġamzeñ oklarına cānā kılmışam sīnem nişān
ʿĀşıḳ olan cān virür ol tīr ü peykān üstine

Baña bakmaz bir naẓar meyli hemān aġyāradur
Çeşmi kāfirdür bakar mı hīç müselmān üstine

Dāġlarla kim göre ṣaḥrā-yı ġamda cismümi
Zāġlar üşmiş sanur Mecnūn-ı ʿüryān üstine

Şek degül ṭāḳat getürmez bil taḥarrük eylemez
Kosalar bār-ı ġamum bu çarḫ-ı gerdān üstine

Tutışur āhum şerārından dü ʿālem iy ṭabīb
Merhemüñ nefʿi nedür bu dāġ-ı hicrān üstine

Ḳaddüñ üzre bu Muḥibbī gül yüzüñ görüp didi
Güller açılmak ʿaceb serv-i ḫırāmān üstine
S1-183b, H1-143b, T-209a

3140. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Dilberüm seyr itmege gülzāra çıkdı bāġ-ıla
Māh-rūlar birbirine gösterür barmag-ıla

Bir ayag üzre gelüp bil baglayupdur ḫızmete
Servüñ indi kara su ayagına turmag-ıla

Bī-güneh ʿuşşāḳı öldürme benüm çok sevdügüm
Dükenür sanma senüñ ʿāşıḳlaruñ kırmag-ıla

Bīsütūn'ı kazmag-ıla kūhken faḫr itmesün
Kesmişem ben daḫı bu ġam kūhını tırnag-ıla[2508]

Gel beni öldür raḳībi görmeyem kūyuñda tek
Bu mes̱eldür bir ḳafesde bülbül olmaz zāġ-ıla

Sīneye şol deñlü yakdı bu Muḥibbī dāġlar
Dir gören kūh-ı belā kaplanıdur bu dāġ-ıla
S1-160b, S2-120a, H1-126b, T-178a

3141. Feʿilâtün feʿilâtün feʿilâtün feʿilün

Çekdügüm derd ü belāyı hele bir yād eyle
Kuluñ isem daḫı iy ġam beni[2509] āzād eyle

[2508] Bu beyit S1, H1 ve T'de yoktur
[2509] beni: gele S1

Jeng-i ġam tutdı dil āyīnesin iy pīr-i muġān
Vaḳtıdur meygede yolın baña irşād eyle

Cān nis̱ār eyle lebi şīrīne Ferhād gibi
ʿIşḳ yolında yüri sen daḫı bir ad eyle[2510]

Gül yüzi yādına bülbül gibi iy ḫasta göñül
Demidür ṣubḥa degin nāle vü feryād eyle

At cefā sengini topragumı yirden götür
Bārī ol demde vefā resmini bünyād eyle[2511]

Yā Rab ayırma benüm dāmen-i ʿışḳından elüm
Rūz-ı maḥaşerde anuñla dilümi şād eyle[2512]

Kaldı dil deşt-i belā içre çü Mecnūn-ṣıfat
Şimdiden girü Muḥibbī ġamı sen zād eyle
S1-174b, S2-121b, H1-137a, MN-4477, T-191b

3142. Mefʿûlü fâʿilâtun mefʿûlü fâʿilâtun

ʿIşḳum benüm bir oldı iki cihān içinde
Mihrini saklaram līk sīnemde cān içinde

Ebrūları elinde ġamz okları bilinde
Atılsa togrı okdur egri kemān içinde

Ümmīd-i būse itdüm cān naḳdini yitürdüm
Her kim ki ʿāşıḳ olsa olur ziyān içinde

Zerd ruḫumda gören bu ḳaṭre ḳaṭre yaşum
Dir jāleler dökilmiş berg-i ḫazān içinde

Agla Muḥibbī agla derd-ile bagrı tagla
Kim güldi sen gülesin devr-i zamān içinde
S2-123b, T-199b

3143. Mefʿûlü fâʿilâtü mefâʿîlü fâʿilün

ʿİşret deminde sāġarı beñzetdiler güle
Ṣavt-ı ṣürāḥi ḳulḳulını daḫı bülbüle

[2510] Bu beyit H1 ve T'de yoktur.
[2511] Bu beyit MN'den alınmıştır.
[2512] Bu beyit H1 ve T'den alınmıştır.

Tañ mı yakarsa sīnesine dāġ lāle-vār
Her kim ki göñli baglaya bir saçı sünbüle

Bezm-i çemende ḫaddi nigāruñ çü gül yiter
Laʿl-i lebi şarābını da virme sen müle

Bīnā-yı ʿışḳ yapdı maḥabbet ḥiṣārını
Üstine itdi kelle-i ʿuşşākdan ḳule

ʿIşḳuñ yolında ölse Muḥibbī ʿaceb degül
ʿĀşıḳ olana çünki ṭarīḳ ol-durur öle
S2-125a, T-200b

3144. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Ruḫlaruñ ʿaksi şehā bu çeşm-i pür-ḫūnābda
Berg-i güldür gūyiyā düşmiş şarāb-ı nābda

Ḳadd ü ruḫsāruñı su içre görüp serv-i sehī
Bir daḫı görem diyü turur kenār-ı ābda

Togrı sandum kaşlaruña karşu ben kıldum namāz
Egrilik olsa ʿaceb mi kāfirī miḥrābda

Sīnemi çāk itse tañ mı ol hilāl ebrū benüm
Anca sīne çāk olur çün tīġ-ı āteş-tābda

Ḫalḳı uyutmazsa efġānı Muḥibbī'nüñ ne tañ
Korkar andan ol mehi bir kimse görse ḫᵛābda
S2-125b, T-201a

3145. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Gülşen içre ruḫlaruñ-veş verd-i ḫōd-rū bitmeye
Rāstī ḳaddüñ gibi bir serv-i dil-cū bitmeye

Didügümce dem-be-dem raḥm eyle bu dil-ḫasteye
Ḫışm-ıla eydür baña her iş bite bu bitmeye

Zülf-i Hindūsına yāruñ öykünürmiş sünbüli
Göreyin kim bu cihānda ol siyeh rū bitmeye

Saklamazam göz yaşından sīne-i mecrūhumı
Tīġ-i ġamzeñ yarasıdur kim dege su bitmeye

Bu Muḥibbī ger ire vaṣlına ol meh-pārenüñ
Bu cihānda ġam yimez serv-i semen-bū bitmeye
S2-127a, T-202a

3146. Feʿilâtün feʿilâtün feʿilâtün feʿilün

Āh u vāh-ıla günüm çünki geçer döne döne
Tañ mı hicriyle kebāb ola ciger döne döne

Niçe kan yutmaya dil göz göre karşumda benüm
Ḳadeḥ agzından öpe kuça kemer döne döne

Yakalı āteş-i ʿışḳına bugün cān u dili
Çıkar eflāke şerārumdan es̱er döne döne

Görmedi görmeyiser ruḫları mānendini hīç
ʿĀlemi gerçi gezer şems ü ḳamer döne döne

Tolaşup kākülüne dil diler irmek lebine
Resen-i zülf-ile dil yaʿnī çıkar döne döne

Tutuşup āteş-i ʿışḳı-y-ıla pervāne-ṣıfat
Bu Muḥibbī düşüp odlara yanar döne döne
S2-127b, 202b

3147. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Didi gördüñ mi beni ḫˇāb-ı şeb-i mehtābda
Didüm iy ārām-ı cān ʿāşıḳ olur mı ḫˇābda

Gözlerüm yaşına ġarḳ oldum bu rūy-ı zerd-ile
Gūyiyā nīlūferem kaldum miyān-ı ābda

Remz-i ʿışḳı sorma Mecnūn'a ki ol dīvānedür
Baña sor ʿışḳuñ kitābın okudum her bābda

Sāġar-ı çeşmümde ruḫsāruñ ḫayāli iy ṣanem
Tāze gül yapragıdur san kim şarāb-ı nābda

Ḳaddini ṭōlāb idüp eşkini cū itse Muḥib
Çeşmi anuñ gözelerdür yir yir ol ṭōlābda
S2-128a, T-203a

3148. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Beñzeyelden gözlerüm yaşı şarābuñ ʿaynına
Yandı miḥnetle ciger döndi kebābuñ ʿaynına

Çarḫ elinden iñlesem ṭōlāb-veş olmaz ʿaceb
Gözlerüm yaşı dönüpdür āsiyābuñ ʿaynına

Mezraʿ-ı dilde maḥabbet toḫmı sebz olsun diyü
Anı suvarmaga çeşmüm döndi ābuñ ʿaynına

Bār-ı ġamdan miḥnet-ile ḳāmetüm çeng olalı
Sīnemüñ nālişleri döndi rebābuñ ʿaynına

İy Muḥibbī kanda gitsem iki cūdur gözyaşı
Kalmadı şimden girü ḥācet türābuñ ʿaynına
S2-128b, T-204a

3149. Mefʿûlü mefâʿîlü mefâʿîlü feʿûlün

Rindāne gelüpdür yine çün bāġa benefşe
Āl-ıla gülüñ būyını almaga benefşe

Tāc-ı ṣadefi geydi çü başına ḳalender
Girürse ne tañdur[2513] iki yapraga benefşe

Leylī saçına olmasa Mecnūn gibi ʿāşıḳ
Dīvāne-ṣıfat düşmez-idi taga benefşe

Miskinlik ider servüñ ayagına koyup baş
Bakmaz oturup hīç sola vü saga benfşe

Āh eylemesün mi ki bugün geldi vücūda
Başladı hemān derd-ile solmaga benefşe[2514]

Ser çekdi dilāverlik ider ṣaḥn-ı çemende
Başına anuñçün takar otaga benefşe[2515]

Başın egeli ġam yili yok ẕerre mecāli
Dil-ḫasta Muḥibbī gibi turmaga benefşe
S1-165b, S2-129b, H1-130a, T-182b

[2513] ne tañdur: ʿacebdür S1, H1: ʿaceb mi T
[2514] Bu beyit S1, H1 ve T'den alımıştır.
[2515] Bu beyit S1, H1 ve T'de yoktur.

3150. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

ʿArż-ı ḥāl it iy göñül gel ol meh-i ṭannāzuma
Gözlerüñ yaşın revān it var o serv-i nāzuma

Nāle eyle[2516] iy göñül çal sīnemüñ ṭanbūrını
Ola kim bir dem turup gūş ide dilber sāzuma

Degme kimse ṣofrasına ʿışḳuñuñ el sunmasun
Yimeyenler miḥnet aşın vāḳıf olmaz rāzuma

Sırr-ı ʿışḳı nālem ile göz yaşıdur fāş iden
N'eyleyem derdā dirīġā bu iki ġammāzuma

Yār içün cān terkin ursa bu Muḥibbī tañ degül
Evveli ʿışḳuñ fedā-yı cān olupdur lāzıma
H1-128b, T-181a

3151. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Başa kim çıkabilür ol ṭurra-i ṭarrār ile
Kimdür ol kim söyleşe laʿl-i şeker-güftār ile

Elde dutup zülfini geh boynı üzre tagıdur
Sāḥir olmasa kaçan oynardı bile mār ile

Muṣḥaf-ı ḥüsn üzre gördüm zülfini dilber komış
Olmasa kāfir anı baglar mıdı zünnār ile

Vādī-i hicrān şebinde bir kara gündür geçer
Olısardur ḫasta dil āḫir bu āh u zār ile

İy Muḥibbī çünki bilürsin ki fānīdür cihān
Gülşen içre bāde nūş it bir muṣāḥib yār ile
MN-4071

3152. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

ʿAḳlumı aldı naẓar kıldum gözine kaşına
Cān u dilden ṣad hezārān āferīn naḳḳāşına

Gün gibi ʿālem yüzin kılsa münevver tañ mıdur
Ol ḳamer-rū bedr olup girdi çün on dört yaşına

[2516] eyle: -H1

Şöyle ḥayrān oldı dil gördi ḫayāl-i dilberi
Tā ḳıyāmet gelmeyiser ʿaḳlı ayruk başına

Ḳabrüm üzre her çemen söyler cefāsın ol mehüñ
Kim gelüp bir dem naẓar kılsa mezārum taşına

Ḫāk-i pāy-i dilberi pāk eyleyüp her dem sular
Āferīn ṣad āferīn bu dīdemüñ ferrāşına

Sırrını fāş itdi ʿışḳuñ bilmeyüp Ferhād'ı gör
Anuñ içün tīşesi dokındı āḫir başına

Rūz-ı maḥşerde diyem Mecnūn'a derd ü ġuṣṣamı
Her kişi derd-i dilin dir kandasa yoldaşına

Gevher olursa Muḥibbī yār kılmaz çün naẓar
Hīç raḥm itmek olur mı uşbu gözüm yaşına
MN-4155

3153. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Gözleri ḫançerler almış ġamzelerden yanına
Gel beni öldür hemān tek girme kimse ḳanına

Cān lebe geldi lebüñden virmedüñ bir ḳaṭre su
Son deminde dōstum ḳaṣd eyledüñ īmānına

Derd-i ʿışḳuñ lezẕetin bilen n'ider dermānını
Raḥmet olsun derd-i ʿışḳ ile ölenler cānına

Sorma ḥālin ʿāşıḳ-ı dil-ḫastenüñ iy māh-rū
Senden artuk kim ne bilsün derdi ne dermanı ne

Olalıdan ḥüsn meydānında ol meh şehsüvār
Başumı top eyledüm ben zülfinüñ çevgānına

Baḥr-i ʿışḳa iy Muḥibbī niceler ġarḳ oldılar
Görmedüm bir kimse dir idüm anuñ pāyānına
MN-4185

3154. Feʿilâtün feʿilâtün feʿilâtün feʿilün

İderüz ṣoḥbet-i mey serv-i ḫırāmānlar ile
Giceler hem-nefesüz ṣubḥa dek efġānlar ile

ʿĀr u nāmūsı koyup koma melāmet yakasın
Yüri Mecnūn gibi sen çāk-i girībānlar ile

Sakın aldanma ser-i zülf-i siyāhına göñül
Çıkmadı kimse başa zülf-i perīşānlar ile

Serv tek seyr-i semen içre salınsun yine yār
Gevher-i eşk dökem yolına dāmānlar ile

Bezm-i ġam içre Muḥibbī gīceler ṣubḥa degin
Şemʿ-veş āteş-i ʿışḳ ile yanar cānlar ile
MN-4413

3155. Feʿilâtün feʿilâtün feʿilâtün feʿilün

Nār-ı ġamda naẓar iden kişi tāb-ı tenüme
Didi fānūs-ı belā perdesi pīrāhenüme

Bülbül-i cān iremez gülşen-i şādīye velī
Kanda kim ḫār-ı ġam olsa yapışur dāmenüme

Ḥaşre dek raḳs uram iy dilber alup başum ele
Tīġ-ı cān-baḫşuñ eger ire benüm gerdenüme

Ser-i kūyında ḳılam ḳaddümi ya āhumı tīr
Tā ki her zāġ raḳīb uġramaya gülşenüme

İy Muḥibbī dime aġyāra seg-i yār sakın
Ne içün beñzedesin dōstumı düşmenüme
MN-4466

3156. Mefʿûlü mefâʿîlü mefâʿîlü feʿûlün

Dirdüm irişür derd ü elem evc-i semāya
Derdā ki es̱er eylemez ol māhliḳāya

Bū-y-ile tolup ʿālem ola cümle muʿaṭṭar
Dildār kaçan nāz ile zülfini daraya

Ḳaṣdı bu ki kapuñdan ıra bini raḳīb
Gūş itme sözin uymagıl ol yüzi karaya

Ġam yükini yükletmege ʿuşşāḳa dem-ā-dem
ʿIşḳ ḫusrevi beñzer ki dutar cümle kirāya

Ko ġamzeleri tīġı bu bagrum deletursun
Çün sīne nişān eyledük ol kaşları yaya[2517]

Ney gibi ʿaceb midür anuñ bagrı delinse
Lāyıḳdur aña niye uyar idi hevāya

Pehlūya çeküp kuçmag olur idi nigārı
Vuṣlatda Muḥibbī girmese pīrāhen araya
MN-4640, PB-6829

3157. Mefʿûlü mefâʿîlü mefâʿîlü feʿûlün

Dolaşdı göñül āh çün ol zülf-i dü-tāya
Gūş eylemedi pendi özin atdı belāya

Örgendi göñül cevr ü cefāsına nigāruñ
Şimden girü meyl eylemezem mihr ü vefāya

Görmek dilesem māniʿ olur yārı raḳīb āh
San ebr gibi ḥāyil olur bedr iken aya

Eflāke çıkar her gice āhum benüm iy dōst
Bu kanlu yaşum daḫı irer taḫt-ı serāya

Bünyād-ı cefā eyledi çün yār Muḥibbī
Ḳurbān idegör cānı göñül sen o bināya
MN-4642

3158. Mefʿûlü fâʿilâtü mefâʿîlü fâʿilün

İy dil geçür ʿömrüñi her dem ṣafā-y-ıla
Mehtāba karşu ʿıyş idegör çeng ü nāy-ıla

Her kim hevā-yı zülfine dolşdı dilberüñ
İrmez eli terk ide ser bu hevā-y-ıla

Çeşmüm akıtdı kanlu yaşın itdi rāz fāş
Rüsvā-yı ʿālem oldı o bu mācerā-y-ıla

Hīç ola mı gün gibi ol şāh-ı lā-naẓīr
Pertev salup ola bu ben bī-nevā-y-ıla

Dirler baña ki ṣabr iden irür viṣāle āh
Kalmadı ṣabr geçdi günüm āh u vāy-ıla

[2517]Bu beyit PB'den alınmıştır.

Sen bir naẓarla mürde dile cān bagışladuñ
ʿĪsā egerçi zinde kılurdı duʿā-y-ıla

Salar Muḥibbī ḫastayı ferdāya çün ḥabīb
Ḥāli ne ola kim yile ol bī-vefā-y-ıla
MN-4704

3159. Mefʿûlü fâʿilâtü mefâʿîlü fâʿilün

Ḫūn-ı ciger düşdi yine āh u vāy-ıla
Deryā temevvüc eylemez illā hevā-y-ıla

Nāyuñ ṣadāsı göñlümi itdi hevāyi āh
Olur hevāyī oturan ehl-i hevā-y-ıla

Gitmez ṭavāf-ı Kaʿbe'ye Merve ḥakı göñül
Eyler ṭavāf kūyını her dem ṣafā-y-ıla

Her dem seni ok gibi atar yabana yār
Başa çıkam dime sakın ol kaşı yay-ıla

Añsa Muḥibbī gün yüzüñi zār eylese
Gūş-ı zamāne totptolu ol ṣadā-y-ıla
MN-4705

3160. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

N'eyler idüm cānı ben ʿālemde cānān olmasa
Bülbül efġān eylemezdi ger gülistān olmasa

Murġ-ı dil feryād iderdi turmaz idi bir nefes
Ol lebi mül ruḫları gül zülfi reyḥān olmasa

Zecr-i hicre ögrenüpdür bu göñül şol ḥadde kim
Dir ki derd olsa bu ʿālem içre dermān olmasa

El uzadurdı muʿanber zülfine dīvāneler
Ejdehā-veş ol ḫam-ı zülf-i perīşān olmasa

Būsesine iy Muḥibbī cān virürsin dilberüñ
Müşkil ol vaḳtin olurdı cānı āsān olmasa
PB-6479

3161. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Düşdi göñlüm bir perīnüñ zülf-i ʿanber-bārına
Tevbe kıldı şimdiden girü ṣalāḥuñ kārına

Gül yüzinde küfr-i zülfin görse zāhid ʿışḳ olup
Baglanurdı cān u dilden zülfinüñ zünnārına

Öldürem dirdüñ baña öldürdüñ iy kāfir beni
Pādişāh-ı ḥüsn olan turmak gerek iḳrārına

Dil dilerdi cān virüp bugün lebüñ bāzār ide
Kaldı işüm vā dirīġā yār ile çün yarına

İy Muḥibbī olmaduñ sevdā-yı zülfinden ḫalāṣ
Düşmesün kāfir daḫı anuñ saçı zünnārına
PB-6631, T-202b

3162. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Bir seḥer saldı beni ol ġonca hicrān bāġına
Yagdı eşküm jāleler yirine her yapragına

ʿĀrıżuñ üstine dönmişdür neden ḫāl-i siyāh
Kim görüpdür kāfiri kim gire cennet bāġına

Dūr olalı tapuñdan Mıṣr-ı ḥüsnüñ ḥaḳḳıçün
Gözlerümüñ kanlu yaşı döndi Nīl ırmagına

Baglanalı zülfüñüñ zencīrine dīvāne dil
Kendüzin farḳ eylemez degül ki sol u sagına

ʿIşḳ yolında Muḥibbī cān u ser terk eyledi
Dōstum degmez midi bir kez anı sormagına
PB-6643

3163. Mefâʿîlün mefâʿîlün feʿûlün

İderem gīceler tā ṣubḥa dek āḥ
Degülsin n'eyleyem ḥālümden āgāh

İrişdi āh u efġānum semāya
Nedendür saña irmez iy yüzi māh

Felekden görinür Mecnūn'a a'la
Kaçan ṣaḥrāda Leylā kursa ḫargāh

Baña meyden didi kıl tevbe zāhid
Ne tevbe zāhidā estaġfirullāh

'Adem mülkine gitdükde Muḥibbī
Ġamuñdan özge yokdur aña hem-rāh
PB-6789

3164. Fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilün

Bir ġazel didüm yine şol māh-ı tābān üstine
Eydür ise ehl-i şevḳ götür ser-i cān üstine

Gözleri ḫançer çeker hem dem-be-dem bagrum deler
Hīç revā mı var mıdur kim ḳan ider kan üstine

Ol perī-ruḫsārı görsem bīd gibi ditirerem
Sanasın bir ḫastadur kim ditreye cān üstine

Ben senüñ yoluña cānā cānumı virsem n'ola
Kim bilürsin cān virürler dīn ü īmān üstine

Bu Muḥibbī'ye didüm kim būseñi iḥsān kıl
Ġonca gibi güldi dilber didi kim cān üstine
PB-6936

3165. Mef'ûlü fâ'ilâtü mefâ'îlü fâ'ilün

El götürüp du'ā direm ol serv ḳāmete
Kimdür ki irmek istemez ola ḳıyāmete

'Işḳ yolında olur ise şād olur göñül
Bir ḫasta gibi irişe āḫir selāmete

Mest-i ḫarāb iken ne 'acebdür ki gözleri
Miḥrāb idüp kaşın geçer evvel ḳıyāmete

İy dil mecāzī 'ışḳa göñül virmeden sakın
İrişdürür kişi ezel āḫir nedāmete

Mecnūn gibi ki Leylā saçına virüp göñül
Düşdi diyār-ı ġamda Muḥibbī melāmete
PB-7034

3166. Fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilüm

Bir gül-i ra'nā ġamından zār u maḥzūnam yine
Bagrumuñ kanı yiñilmez dīde-pürḫūnam yine

Çöpçe gelmez 'aynuma uşbu cihānuñ gülleri
Ḫaḳ-i pāyından nigāruñ çünki bīrūnam yine

Leylī zülfüñ ḥasretinden iy melāḥat gülşeni
Bagrı yanmış vādī-i ḥayretde Mecnūnam yine

Gül yüzüñ vaṣfını dāyim cān u dil tekrār ider
Karşuña bülbülleyin her dem ġazel-ḫᵛānam yine

Ney gibi feryād iderse bu Muḥibbī tañ mıdur
Bir gül-i ra'nā ġamından dīde-pürḫūnam yine
T-201b

3167. Mefâ'îlün mefâ'îlün fe'ûlün

Ne ḥaddüñ gibi bir gül var çemende
Dişüñ mānendi dür olmaz 'Aden'de

Seni kuçmaga komaz ara yirde
Göreyim pāralansun pīrehen de

Dilerem şāne-veş ṣad pāre olsun
Ser-i zülfüñ kesende isteyende

Gözüm yaşı komadı la'le ḳıymet
'Aḳīḳüñ adı var ancak Yemen'de

Yiter dünyāda 'uḳbāda Muḥibbī
Ḳabā vü penbe-i dāġum kefende
T-202a

3168. Fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilün

Oynasa bād-ı ṣabā ol 'anberīn gīsū-y-ıla
Toldurur 'ālem dimāġını ser-ā-ser bū-y-ıla

Vādī-i ḥayretde kor kılmaz naẓar benden yaña
N'olısar ḥālüm dirīġā ol gözi āhū-y-ıla

Ṭālib iseñ vaṣl-ı yāra elde sīm ü zer gerek
Yoksa bil olmaz müyesser ḳuvvet-i bāzū-y-ıla

Gözlerüñ taʿlīm-i siḥr eyler perīşān zülfüñe
Ṣad hezārān ʿāşıḳın ol bend ider bir mū-y-ıla

Ḥüsn meydānında çevgān itdi çün zülfini yār
Başuñı top it Muḥibbī oynasun ol gūy-ıla
T-203a

3169. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Dime nāṣiḥ pend idüp cān iste cānān isteme
Gel baña ʿālemde di cānānesüz cān isteme

Ḫāk-i pāyına nisār içün nigāruñ iy göñül
Gözlerüm yaşından özge dürr ü mercān isteme

Ol yüzi gül saçı sünbül lebleri mül olmasa
Seyr-i gülzār eyleme serv-i ḫırāmān isteme

Fāriġ ol eyle ḳanāʿat gūşesini iḫtiyār
ʿĀlem içre her denīden iy göñül nān isteme

Derde dermān isteyen ʿuşşāḳ arayı derd-imiş
Derdüñi ḫōş gör Muḥibbī derde dermān isteme
T-205b

3170. Mefâʿîlün mefâʿîlün feʿûlün

Merd olan güzelden ḫulḳ u ḫūdur
Ḫıred naḳşıyla bakmaz er bīşe

Ciger kanıyla bagrum ḫūn eyle
Doludur dīdelerden iki şīşe

Muḥibbī āh bu devrüñ elinden
Ne çāre bulına bu sīne rīşe
NO-255a

3171. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Kullar kapuñda çok sen pādişāh
Merḥamet senden umarlar pür günāh

Ag idesin faẓluñ ile yüzlerin
Gerçi olmış her birisi rū-siyāh

Raḥmetüñden [ırma sen] yā Rabbenā
Anlara itdürmeyesin āh u vāh
NO-254a

3172. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Vāʿıẓı gör niçe düşmiş ʿāşıḳ-ı şeydā-y-ıla
Mescid içün toptolu kılmış kuru ġavġā-y-ıla

Gün yüzine dilberüñ inkār iderse tañ mıdur
Böyledür ḫuffāş işi mihr-i cihān-ārā-y-ıla

Her ne söylerse riyādur kendüzi itmez ʿamel
Çünki dünyā mestidür sanmañ ki anı ayıla
Ü1-335b, AE-250b

3173. Fâʿilâtun mefâʿîlün fâʿilün

Derd-ile iy gözüm di kan agla
Her gice şemʿ gibi yan agla

Gīce gündüz işüñ günāh oldı
Añduguñca anı her ān agla

Emr-i Ḥaḳḳ'a iṭāʿat eylemedüñ
Fikr idüp anı her zamān agla

Göz yaşı çünki cürmüñi giderür
Gāh sen pīr ü geh civān agla
Ü1-335b, AE-250b

YE (ی) HARFİ

3174. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Gāh olur mülk-i cihāna ḫan ider göñlüm beni
Geh döner şehr-i ġama derbān ider göñlüm beni

Gāh olur cān mülkini maʿmūr ider miʿmār-ı dil
Geh ḫarāb idüp yıkar vīrān ider göñlüm beni

Gāh vaṣl-ı fikr ider gāhī dönüp hicrān eker
Gāh şād ider gehī giryān ider göñlüm beni

Gāh olur añlar rumūz-ı kāyinātı ser-te-ser
Gāh olur bir nuṭḳı yok ḥayvān ider göñlüm beni

Gāh olur bir ḳaṭre eyler bil ki kem bir ḳaṭreden
Geh telāṭumlar urup ʿummān ider göñlüm beni

Gāh olur āh āteşiyle ʿālemi oda yakar
Gāh olup yaş dökmege bārān ider göñlüm beni

Gāh olur bir ẕerre-i nāçīzden kemter ḳılur
Geh döner ḫurşīd-veş raḫşān ider göñlüm beni

Gāh olur kim künc-i ġamdan çıkmayup eyler ḳarār
Gāh olur her yaña sergerdān ider göñlüm beni

Gāh olur kim ḫande eyler gülşen içre gül gibi
Gāh olur bülbül gibi nālān ider göñlüm beni

Gāh virür aṭlas ḳabā hem başuma zerrīn külāh
Geh ḳalender eyleyüp ʿüryān ider göñlüm beni

Gāh mest olup içürür baña ʿışḳuñ cürʿasın
Geh ġubār-ı ġam virüp ḥayrān ider göñlüm beni

Gāh olur serkeşlik eyler başına sulṭān olup
Gāh olur bir bende-i fermān ider göñlüm beni

Gāh olur naẓm-ı Niẓāmī’den Muḥibbī dem urur
Gāh bir ḥarf añlamaz nādān ider göñlüm beni

Ü1-289b, Ü2-189b, BY-141a, AE-215b

3175. Mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün

Eger Ferhād olmasa bu fenn-i ʿışḳuñ üstādı
Añılur mıydı ʿālemde belā vü derd-ile adı

Ḫırāmān ḳadd-ile dilber ne gülşende ki seyr eyler
Añılmaz oldı pest olup o bāġuñ serv ü şimşādı

Ruḫın fikr eyleyüp yāruñ leb-i laʿlini ẕikr itdüm
Niçe yıllar durur gitmez dimāġumdan anuñ adı

Cefā vü cevr-i dildārı vefādan ol ki yig bilmez
Aña ʿāşıḳ dimeñ hergiz ki ʿāşıḳ istemez şādī

Belā ṣaḥrāsına iy dil yiter saña revān olsañ
Gözüñ yaşını su eyle ġam u derd-ile kıl zādı

Hidāyet ister-iseñ sen iki ʿālemde iy miskīn
Dilüñden gitmesün hergiz senüñ evrād-ı yā Hādī

Cefā taşı-durur taşı suyı da oldı göz yaşı
Anuñçün böyle muḥkemdür Muḥibbī ʿışk bünyādı
Ü1-290a, Ü2-189b, A-128a, AE-215b

3176. Fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilün

Gün yüzüñ oldı şehā mihr-i cihān-tāb gibi
Anda zülf-i siyehüñ sünbül-i sīr-āb gibi

Ḥüsnüñüñ gülşeni sebz oldugını ister-iseñ
Dökeyin gözlerümüñ yaşını ben āb gibi

Rūşen eyle bu göñül ḫānesin iy bedr-i münīr
Tār vīrāneleri nite ki mehtāb gibi

İñleyüp aglayalum[2518] döne döne şām u seḥer
Yiñi konmış sular üstindeki ṭōlāb gibi

Mescid-i ḥüsnüñi kim görse hemān secde kılur
Ṭāḳ-ı ebrūñ olalıdan aña miḥrāb gibi

Lālezār olsa Muḥibbī ne tañ eṭrāf-ı çemen
Eşk-i çeşmüm dökilür her yaña seylāb gibi
Ü1-290a, Ü2-190a, A-128b, AE-216a

[2518] aglayalum: aglayayım A

3177. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Ḥasret-i Leylā-y-ıla āh oldı Mecnūn pīşesi
Derd-ile kūhı keser Ferhād'uñ oldı tīşesi

Ḥalḳasına Kaʿbe'nüñ el uruban Mecnūn dimiş
Olmasun Leylā'dan özge göñlümüñ endīşesi

Bile alup gitmedi ʿışḳı bilüñ Ferhād u Ḳays
Tolıdur şīr ü peleng ile bu ʿışḳuñ bīşesi

Kim ki gözler ʿār u nāmūsı aña ʿāşıḳ dimeñ
ʿĀşıḳuñ sıngun gerek her laḥẓa göñli şīşesi

Hemdemi ġamdur Muḥibbī'nüñ ḫarābātī olup
Düşmez elden sāġarı mey-ḫᵛōrlıkdur pīşesi
Ü1-290b, Ü2-190a, A-128b, AE-216a

3178. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

ʿIşḳ bünyādına cemʿ iden melāmet taşını
Şarṭıdur evvel temel yirine koya başın

Baḥr-ı ġamda olalıdan bu iki çeşmüm ṣadef
Beñzedür dürdāneye çeşmüm akıtsa yaşını

N'eyler ol āb-ı ḥayātı ya şarāb-ı kevs̱eri
Laʿl-i dilberden kime ola müyesser çāşnı

Ne zamāna kalduk oldı var-ısa āḫir zamān
Gör kıyar dünyā içün kardaş olan kardaşını

Raḥmı yokdur çün bilürsin iy Muḥibbī dilberüñ
Gel akıtma yok yire bu iki gözüñ yaşını
Ü1-290b, Ü2-190b, A-129b, AE-216b

3179. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Tīġ alup mestāne çeşmüñ yine çok[2519] kan eyledi
Girdi dil şehrini başdan başa vīrān eyledi

Zühd-ile taḳvā bināsın çarḫa irgürmiş-iken
Geldi çün ṭūfān-ı mey ḫāk-ile yeksān eyledi

[2519] çok: çün A

ʿIşḳ dāġın niçe pinhān eylesün dil sīnede
Dest-i ḥayret birle çün çāk-i girībān eyledi

Leylī zülfinüñ hevāsıyla beni Mecnūn-vār
Düşürüp vādīlere ḥayrān ü ʿüryān eyledi

Bu Muḥbbī'nüñ günāhını görüp geçmez misin
Kanı luṭf-ıla kerem ol tutalum kan eyledi
Ü1-291a, Ü2-190b, A-120a-126a, AE-216b

3180. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Kanı ol dem kim baña deyr-i muġān me'vā idi
Gözde ḫāṭırda hemān ol muġbeçe tersā idi

Ger ola deyr-i muġān ḳaṣr-ı behişt olmaz ʿaceb
Muġbeçe ġılmān şarāb-ı kevṡer ol ṣahbā idi

Cilve eylerdi çemende nāz-ıla ṭāvūs-vār
Murġ-ı dil ṣayd itmege şahbāz bī-pervā idi

Nāle eylerdi maḳām-ı rāstda muṭrib dahı
Gīceler tā ṣubḥ olınca nāylar gūyā idi

Naʿra-i mestān-ıla inler Muḥibbī çeng ü ʿūd
Muttaṣıl deyr-i muġān tā ṣubḥa dek ġavgā idi
Ü1-291a, Ü2-190b, AE-217a

3181. Mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün

Nigārā ḥālümi bilmek dilerseñ gör şeb-i tārı
Ki şebdür maḥrem-i ʿāşıḳ güvāhı nāle vü zārı

Egerçi dil ṭabībisin veli bī-raḥmsın ġāyet
Kapuñda ḫastayam yıllar gözetmezsin o bīmārı

Cefā vü cevri bī-ḥaddür didiler ol cefākāruñ
Göñül derd-ile āh-ıla fiġān idüp didi arı

Belāsuz ʿışḳ bulınmaz cihānı ser-te-ser gezdüm
Ki gence renc lāzımdur gülüñ lā-büd olur ḫārı

Muḥibbī āteş-i ʿışḳa tutışduñ şemʿ-veş başdan
Olursa gözlerüñ yaşı ne tañ tā ṣubḥa dek cārī
Ü1-291b, Ü2-191a, BY-141b, AE-217a

3182. Mefâ‘îlün mefâ‘îlün mefâ‘îlün mefâ‘îlün

Niḳābın keşf idüp ol gül eger göstere ruḫsārı
İderdüm nāle bülbül-veş kılurdum āh-ıla zārı

Bu derdüme nihāyet yok cefā vü cevre ġāyet yok
Felek beñzer getürmedi benüm gibi dil-efgārı

Hevā-yı ‘ışḳ tagıtdı egerçi ḫırmen-i ‘aḳlum
Tenüm bir kāha dönmişdür o da ‘ışḳuñ ṭalebkārı

Dilā gel seyr-i bāġ eyle teferrüc kıl Ḫudā ṣun‘ın
Biri birine beñzer mi ne yüzdendür gör ezhārı

Muḥibbī sakın aldanma ribāṭ-ı köhnedür ‘ālem
Biri konar biri göçer ezelden böyledür kārı
Ü1-291b, Ü2-191a, BY-141b, AE-217b

3183. Fâ‘ilâtun fâ‘ilâtun fâ‘ilâtun fâ‘ilün

Ġamzeler kan itmege ḳaṣd-ı dil ü cān eyledi
Soñra geldi ġam gönül şehrini vīrān eyledi

‘Işḳın iẓhār itdi dil gösterdi sīnem dāġını
Şevḳ-ile sermest olup çāk-i girībān eyledi

Urmış-ıdum zühd ü taḳvānuñ ezel bünyādını
Āh kim ṭūfān-ı mey ḫāk-ile yeksān eyledi

Perde-i zühdüm ne assı bu dil-i mecnūn mest
Yārına varını virdi kendin ‘üryān eyledi

Virmeyince cān metā‘ın vaṣlumı bulmaz dimiş
Bir söz-ile müşkilümi dilber āsān eyledi

İy Muḥibbī genc-i ḥüsne zülfini idüp ṭılısm
Ḥıfẓ içün her tārını bir mār u s̱u‘bān eyledi
Ü1-292a, Ü2-191b, BY-138b, AE-217b

3184. Fâ‘ilâtun fâ‘ilâtun fâ‘ilâtun fâ‘ilün

Servler gülşende māt oldı görüp reftāruñı
Ġoncalar dem-beste kaldı[2520] işidüp güftāruñı

[2520] ġoncalar dem-beste kaldı: ġoncalarda kalmadı dem S2

Hey niçe ʿayyārdur gözden ogurlar sürmeyi
Gitdi dil elden görelden ṭurra-i ṭarrāruñı

Çünki gelmez gül gibi andan saña būy-ı vefā
İy göñül bülbül gibi artur fiġān u zāruñı

Dil ṭabībisin neden bildürmeyesin[2521] bir cevāb
Derd ü ḥasretle bugün öldüresin bīmāruñı

İy Muḥibbī ruḫları ile dehānı yādına
Cān u dilden özüñe ḫārc eyle yog u varuñı
Ü1-292a, Ü2-191b, A-130a, BY-130a, AE-218a, S2-138b

3185. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Kim cüdā eyler bugün senden beni[2522] cānum gibi
Çāk çāk olsun görem çāk-i girībānum gibi

Kim koya ḳaṭʿ olmadan dest-i viṣālüñ dāmenin
Göreyim pā-māl ola her yaña dāmānum gibi

İy güneş ṭalʿat eger yaşlar döküp āh eylesem
Ebrler yaş dökmeye bu çeşm-i giryānum gibi

Şuʿle-i āh-ıla iy dil sırrumı fāş eyledüñ
Odlara yan göreyim bu āh-ı sūzānum gibi

İy Muḥibbī hicre muḥtāc eylemez ʿāşıḳların
Öldürüp ferdāya salmaz var mı cānānum gibi
Ü1-292b, Ü2-192a, A-130b, BY-133a, AE-218b, S2-139b

3186. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Būse-i laʿl-i lebüñ bu cān-ı şīrīnüm gibi
ʿĀrıżuñ nūrı da ḳalbümde benüm dīnüm gibi

Her kaçan gelse ḳıyāma ol ḳıyāmet ʿarż ider
Ṭūbī-i bāġ-ı cinān ya serv-i sīmīnüm gibi

Bakmazam iy māh-rū sensüz gerekmez bu cihān
Rāstī budur ki ol çeşm-i cihān-bīnüm gibi

[2521] bildürmeyesin: göndermeyesin AE, Ü2, S2
[2522] senden beni: benden seni S2

Bister-i ḫāk üzre rāhuñda yatur dil-ḫasteyem
Seng-i ḫārā gīceler tā ṣubḥ bālīnüm gibi

Ol ṭabīb-i dil Muḥibbī işidüp efġānumı
Didi beñzer iñleyen kūyumda miskīnüm gibi
Ü1-292b, Ü2-192a, BY-133b, AE-218b

3187. Mefâʿîlün mefâʿîlün feʿûlün

Göñül gül yüzlü bir dildāra düşdi
Anuñçün bülbül-āsā zāra düşdi

İçelden bir ḳadeḥ ʿışḳuñ meyinden
Dil-i rindüm der-i ḫammāra düşdi

Cevāb aldı meger şīrīn lebüñden
Bu dil Ferhād-veş taglara düşdi

Şu deñlü pāre pāre oldı bagrum
Dilümden āh-ıla her pāre düşdi

Muḥibbī zerre gibi gün yüzünden
Olalı dūr iñen āvāre düşdi
Ü1-292b, Ü2-192b, A-131a, BY-142a, AE-219a

3188. Feʿilâtün mefâʿilün feʿilün

Baña bu işi cümle yār itdi
Giñ cihānı başuma dar itdi

Gösterüp gül yüzini kıldı nihān
Bülbül-āsā işümi zār itdi

Çok zamān sırr-ı ʿışḳı saklar-iken
Dil-i dīvāne āşikār itdi

Gürbe iken katumda şīr ü peleng
Bir gözi āhū beni şikār itdi

Tañ mı olsa Muḥibbī āvāre
ʿIşḳ bī-ṣabr u bī-ḳarār itdi
Ü1-293a, Ü2-192b, BY-142b, AE-219b

3189. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Gün yüzüñ göstermek-ile sīne-çāk itdüñ beni
Soñradan zülfüñ niḳāb idüp helāk itdüñ beni

Şol ḳadar dökdüñ yaşuñ ġarḳ eyledüñ göz yaşına
Ġıll ü ġışdan yuyuban iy dīde pāk itdüñ beni

Ḥamdü-lillāh serfirāz itdürmedüñ düyā-y-ıla
Çok şükür meh-pāreler yolında ḫāk itdüñ beni

Ḫūblardan fāriġ iken başuma sulṭān-ıdum
İy felek n'itdüm saña kim derdnāk itdüñ beni

İy Muḥibbī meyveler virdi kelāmum tāze ter
Maʿrifet bāġına dikdüñ tā ki ṭāk itdüñ beni
Ü1-293a, Ü2-193a, AE-219b

3190. Feʿilâtün feʿilâtün feʿilâtün feʿilün

Yine nāz-ıla ḫırām eyle gel iy serv-i sehī
Kim göre nāz-ıla bu ḳāmetüñi diye zihī

Seni cān-ıla eger sevdüm ise ṣanma günāh
Kimdür ola ki görüp sevmeye sen pādişehi

Gözlerüm ḫīze olupdur bakamam gün yüzine
Getür iy bād-ı ṣabā küḥl ideyim ḫāk-i rehi

Yüzine gün ḳamer alnına anuñ beñzemeye
Ne revādur aña nisbet ideler mihr ü mehi

Āsitānında Muḥibbī'ye eger bende dise
Şādlıkdan atar idüm göge ol dem külehi
Ü1-293b, Ü2-193a, AE-219b

3191. Mefâʿîlün mefâʿîlün feʿûlün

ʿAceb mi yāruñ aġyār olsa yārı
Ne yirde kim bite gül bile ḫārı

N'ola gülşende güller şād u ḫandān
Olup bülbüller itsün āh u zārı

İrişmedüm diyü gül ḫırmenine
Benefşe dāyim eyler inkisārı

Yine ezhār-ıla zeyn oldı gülşen
Aralarında güldür tācdārı

İçüp mey gīce almış ele sāġar
Başından def' ide lāle ḫumārı

Komañ ṣūfiyi rindān ṣoḥbetine
Kapuda baglañ ancak ol ḥimārı

Muḥibbī 'ibret al her bir çiçekden
Temāşā eyle ṣun'-ı Kirdigār'ı

Ü1-293b, Ü2-193b, A-131a, AE-220a

3192. Mefâ'îlün mefâ'îlün fe'ûlün

İder bülbül bahār olduḳda zārı
Gül ile çün görür bir yirde ḫārı

Depemden mi çıkardı dūd-ı āhum
Eger yanmasa dilde 'ışḳ nārı

Güzellerden vefā ummak 'acebdür
Bulardan görmedi kimse bu kārı

Melāmetden sakınmaz 'āşıḳ olan
Bu nev'-ile iderler iftiḫārı

Gicesi gündüzinden farḳ olınmaz
Muḥibbī'nüñ geçer leyl ü nehārı

Ü1-294a, Ü2-193b, A-129a, AE-220a

3193. Mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün

N'ola dilden berī olsam görüp ruḫsār-ı cānānı
Yakar pervāne bāl ü per göre şem'-i şebistānı

Açıldı gerçi kim güller koñ itsün nāle bülbüller
Hebā idicegin bilür ḫazān yili gülistānı

Kul oldum devlete irdüm kapusında şeh-i 'ışḳuñ
Elümde cām-ı İskender başumda tāc-ı sulṭānī

Nigāruñ kūyını görüp dimişler Ka'be 'ışḳ ehli
Anuñçün anda 'āşıḳlar iderler cān ḳurbānı

Maḥabbet şehrine vardum Muḥibbī geşt-gīr oldum
Basup Ferhād u Mecnūn'ı benümdür 'ışḳ meydānı
Ü1-294a, Ü2-193b, A-129b, AE-220b

3194. Fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilün

Arasalar bu cihān içinde yokdur sen gibi
Kanda baksañ uş bu 'ālem toptoludur ben gibi

Gitme iy ārām-ı cānum bir dem ārām eylegil
Ger gidérseñ cān bile gider kaluram ten gibi

İçdügüm mey zāhidā baña ġıdā-yı rūḥdur
Sen yidügüñ dāyimā ḥayvānlayın erzen gibi

Göklere başuñ irerse saña yokdur fāyide
Neñ kim olur yüzüñi sürseñ yire dāmen gibi

İy Muḥibbī merd iseñ dünyā seni aldamasun
Danış evvel 'aḳsin it yok 'aḳlı anuñ zen gibi
Ü1-294b, Ü2-194a, AE-220b

3195. Fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilün

Genc-i ḥüsne kākülüñ olmış ṭılısm ejder gibi
Her[2523] dem üstinden anuñ ḫāli degül bekler gibi

Ḥāl ü ḫaṭ ceyş-i[2524] Ḥabeşdür ḳaṣd ider ruḫsāruña
Bir yaña kāfir saçuñ şeb-ḫūn ider ejder gibi

Āh kılsam aglasam yaşum saña itmez eṡer
Katı göñlüñ dōstum pekdür[2525] senüñ mermer gibi

'Işḳa düşdüm ġıll u ġışdan cānı pāk itdüm yine
Pūte-i hicrān içinde ḫāliṣ oldum zer gibi

Merd-i meydān ol Muḥibbī olma dünyāya zebūn
Māddeye dil virmeyüp olmak gerekdür ner gibi
Ü1-294b, Ü2-194a, H-38a, AE-221a

[2523] her: bir H
[2524] ceyş-i: zülf-i H
[2525] pekdür: beñzer H

3196. Mefʽûlü fâʽilâtü mefâʽîlü fâʽilün

Gördüm gülüñ hevāsına gülşende bülbüli
Tutmış cihānı naʽra-i āh-ıla ġulġulı

Esrār-ı ʽışḳa[2526] kimsene āgeh bulınmadı
Bülbül meger ki elde tuta dāmen-i güli

Bildüm ki ʽillet-i dilüme būsedür ʽilāc
Laʽl-i lebüñ ger eyleye iy vāy taʽallüli

İtdüm ḫayāl bilüñi döndüm ḫayāle ben
Mümkin degül tamām ola anuñ taḫayyüli

Bār-ı ġama Muḥibbī niçe ṭāḳat olur āh
Eyleye aña ʽışḳ eri ancaḳ taḥammüli
Ü1-295a, Ü2-194a, NO-184a, AE-221a

3197. Mefʽûlü mefâʽîlü mefâʽîlü feʽûlün

Ger murġ-ı seḥer eylese nāle vü zārı
Bir yirde görür itmeñ ʽaceb gül ile ḫārı

Şevḳuñ var-ısa gülşene var diñle sürūdı[2527]
Seyr eyle hezār nāliş ü gülhā-yı bahārı

İy bād-ı ṣabā ger varasın kūy-ı nigāra
Bir bir diyesin eyledügüm āh-ıla zārı

Yaş dökme gözüm eyleme iy dil güle nāle
Ol seng-dile itmedi bir ẕerrece kārı

Çıḫ diyü eger sürse Muḥibbī'yi kapudan
İtüm didügi yiter aña gözlemez ʽārı
Ü1-295a, Ü2-194b, NO-185b, AE-221a

3198. Fâʽilâtun fâʽilâtun fâʽilâtun fâʽilün

Kim-durur ruḫsāruña gün gibi per-tāb olmadı
Ya anı gördükde bu çeşmüm tolu āb olmadı

Bir kıla döndi miyānın fikr iderken bu tenüm
Bir ḫayāl oldı hemān ancak ki nā-yāb olmadı

[2526] ʽışḳa: -Ü2
[2527] sürūdı: sürūrı Ü1, Ü2, AE

ʿAḳl serkeşlik ider sun sāḳīyā cām-ı ṣabūh
ʿAḳlı kemdür kim ḥarīf-i bāde-i nāb olmadı

ʿĀşıḳ olaldan berü oldı göze uyḫu ḥarām
Bunca demlerdür ki çeşmüm māyil-i ḫᵛāb olmadı

ʿIşḳ bāzārında göz yaşın Muḥibbī ḫarc ider
N'eylesüm kim sīm-i eşki anda da bāb olmadı
Ü1-295b, Ü2-194b,

3199. Mefâʿîlün mefâʿîlün feʿûlün

Ḫudāyā sensin ʿālem pādişāhı
Tapuñdur cümle maḫlūḳuñ penāhı

Bülend itdüñ kimini kimini pest
İdersin saña āsān her çi ḫᵛāhı

Egerçi ʿāṣiyem raḥmet umaram
Senüñ iḥsān u luṭfuñ bī-tenāhī

Gözüm yaşıyla yumak baña lāyıḳ
Ola kim giderem rūy-ı siyāhı

Benüm yok senden özge pādişāhum
Muḥibbī'nüñ suçın ʿafv it İlāhī
Ü1-295b, Ü2-195a, AE-221b

3200. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Olmaya bir fitneger ol gözleri şehlā gibi
Gelmeye bir serv-i dil-keş ol ḳad-i bālā gibi

Bezm-i ġamda dōstlar ḫūn-ı ciger nūş eylesem
Göñlüm iñler ṣubḥa dek anda ney-i gūyā gibi

Tāze ter olsun diyü cānā cemālüñ gülşeni
Ebr-i āhum gözlerüm yaşın akıdur mā gibi

Ḫāk-i pāyı olalıdan bu benüm bāşumda tāc
Mülk-i Īrān'ı musaḫḫar eyledüm Dārā gibi

Gülşen-i ḥüsnüñe karşu bu Muḥibbī medḥüñi
Turmaz okur ṣubḥ olınca bülbül-i gūyā gibi
Ü1-296a, Ü2-195a, AE-221b

3201. Mef'ûlü fâ'ilâtü mefâ'îlü fâ'ilün

Ṣad pāre ola var mı cihānda tenüm gibi
Ya sīne tutar tīġ-ı cefāya benüm gibi

ʿIşḳ devletinde yine irişdüm bir ʿāleme
ʿĀlem içinde olmaya ol ʿālemüm gibi

Ġamzeñ okı irişmese mecrūḥ göñlüme
Olmazdı yaram üstine ol merhemüm gibi

Deryā-yı eşk içre yürür zevraḳ-ı dilüm
Āhum yiliyle ġarḳ olur āḫir gemüm gibi

Germ olsa gözümüñ yaşı itme Muḥibbī ʿayb
ʿIşḳ āteşiyle çünki bu dil külḫenüm gibi
Ü1-296a, Ü2-191b, BY-131a, AE-218a

3202. Fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilün

Menzilüñ evvel ḳadem basduñ dilā dünyā gibi
Āḫirüñ ammā ne olur bilmedüñ ferdā gibi

Cīfe-i dünyāya aldanma meges gibi göñül
Menzil eylegil ḳanāʿat Ḳāf'ını ʿAnḳā gibi

Dem-be-dem yükseklere saldum bu dil şahbāzını
Ol hümā-pervāzı aldurdum yine turna gibi

Menʿ idersin ʿāşıḳı ammā riyādur satduguñ
Zāhidā ʿucb-ıla gördüñ kendüñi dānā gibi

Bu Muḥibbī çün ezel nūş itdi ʿışḳuñ cāmını
Görinürse tañ degül geh mest ü geh şeydā gibi
Ü1-296b, Ü2-191a, BY-133a, AE-217a

3203. Mefâ'îlün mefâ'îlün fe'ûlün

Yine biñ nāz-ıla cānāne geldi
Görüp derdüm benüm dermāna geldi

Viṣālüñ ʿiydine el-ḥamdü-lillāh
İrüp bu cān u dil ḳurbāna geldi

İşidüp gülşen-i ḥüsnüñde nālem
Seḥergeh ʿandelīb efġāna geldi

Yüzüñ göster odur ḥüsnüñ zekātı
Kapuña bu gedā iḥsāna geldi

Muḥibbī göreli çevgān-ı zülfüñ
Başın top eyleyüp meydāna geldi
Ü1-296b, Ü2-192a, AE-218b

3204. Mefʿûlü fâʿilâtü mefâʿîlü fâʿilün

ʿIşḳ āteşiyle[2528] yandı bu dil bil ki cān daḫı
ʿIşḳa düşeli çarḫ urur āsümān daḫı

Ḳaṣd eyledüm ki ʿışḳumı sīnemde saklayam
Penbe içinde olur mı āteş nihān daḫı

Dīdār ʿāşıḳı olmasa idi benüm gibi
Akar mıydı göz yaşı āb-ı revān daḫı[2529]

ʿIşḳa ʿalāmet isteme zāhid saña yiter
ʿĀşıḳ bu yolda eyledi ser terk cān daḫı

ʿIşḳum degül mi gün gibi rūşen kim añlamaz
Ol kim ʿayāndur aña ne ḥācet beyān daḫı

Ger ʿār iderse ādemī añmaga n'ola yār
Lāyıḳ degül mi baña dimege falān daḫı

Öldürmege Muḥib seni mestāne ġamzeler
Ḫançer elinde eyler-ise tañ mı kan daḫı
Ü1-296b, Ü2-192b, AE-219a

3205. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

ʿĀşıḳam dīvāne bilmem gerçi rāh-ı ḫāneyi
Tār-ı şebde buluram līkin der-i cānāneyi

Zülfine el vurdugınca pāreler gönlüm beni
Dilegüm bu pāre pāre görem āḫir şāneyi

[2528] āteşiyle: -Ü2
[2529] 3 ve 6. beyitler Ü2 ve AE'den alınmıştır.

Bilüme zünnār-ı zülfüñ baglayaldan iy ṣanem
Mesken idinsem ʿaceb midür eger büt-ḫāneyi

Penç vākitde mescide varur o da ancak imām
Gīce gündüz līk memlū görürem meyḫāneyi

Bu Muḥibbī şemʿ-i ḥüsne niçe yanar yakılur
Görmek isteyen temāşā eylesün pervāneyi
Ü1-297a, AE-222a

3206. Mefâʿîlün mefâʿîlün feʿûlün

Baña sāḳī-i ʿışḳuñ bāde virdi
Be-küllī ṣabr u ʿaḳlum bāda virdi

Niçe gör kesdi kūh-ı Bīsütūn'ı
Felek ʿışḳ tīşesin Ferhad'a virdi

Dökilsün kanı nā-ḥaḳ yire ḥaḳdur
O kim dil sen gözi cellāda virdi

İtüñ görmedi çokdan āşināsın
Beni görüp hemān feryāda virdi

Viren ʿışḳ içre kimdür cānı dirseñ
Muḥibbī derdmend üftāde virdi
Ü1-297a, AE-222a

3207. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Servde reftār yok serv-i ḫırāmānum gibi
Goncada güftār yok ol verd-i ḫandānum gibi

Niçe yıllardur ki devr eyler bu çarḫ-ı lāciverd
Görmedi bir ḫūb-rūşen māh-ı tābānum gibi

Secde eyler pāyuña her dem ṣurāḥī iy ṣanem
Eşk-i çeşmin akıdur bu çeşm-i giryānum gibi

Ya kaşuñdan sehv-ile atsañ baña ġamzeñ okın
Saklar-ıdum sīnem içre ben anı cānum gibi

İy Muḥibbī şevḳ-ı ruḫsārına karşu her seḥer
Gül ḳabāsın çāk ider çāk-i girībānum gibi
Ü1-297b, AE-222a

3208. Mef'ûlü fâʿilâtü mefâʿîlü fâʿilün

Cān-ıla bu dil oldı giriftār ʿāşıḳı
Mecnūn-ı dehr gibi olup zār ʿāşıḳı

Mecnūn ki düşdi vādīye ammā benüm gibi
Olmadı ol fütāde-i bāzār ʿāşıḳı

Tesbīḥ ü ḫırḳa saña mübārek faḳīh-i şehr
Baña yiter bu kisvet ü zünnār ʿāşıḳı

Vīrāne kıldı cismüm egerçi belā-yı hicr
Dil genc-ḫānesi tolu esrār ʿāşıḳı

Dūd-ı dilüm çıkarsa depemden ʿaceb midür
Yanar derūn-ı sīnede çün nār ʿāşıḳı

Ḳaṣdum budur ki ʿışḳumı pinhān idem velī
İẓhār itdi çehrede āṣār ʿāşıḳı

Oldı Muḥibbī üştür-i ser-mest gibi çün
Her dem cigerde ġam yimeyüp bār ʿāşıḳı
Ü1-297b, BY-138a, AE-222b

3209. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Miḥnet-ile sanma baġrum iy ṣanem baş olmadı
Ḫūn-ı dilden dem-be-dem ya gözlerüm yaş olmadı

Şol ḳādar atduñ cefā sengin baña iy seng-dil
Yir mi kaldı kim bedende ḫurd u ḫaşḫāş olmadı

Deşt-i ġamda gerçi kim Mecnūn'ı yoldaş eyledüm
Bir iki menzil varınca baña pādaş olmadı

Gözlerüm yaş dökdügince kirpügüm cārūb olur
Āsitānuñda bu nevʿe kimse ferrāş olmadı

Kime diyem iy Muḥibbī derd-i dil aḥvālini
Aradum gezdüm cihānı kimse ḥāldaş olmadı
Ü1-298a, BY-137a, AE-222b

3210. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Sakın aldanma cihāna dime yokdur ben gibi
ʿĀḳil iseñ tut anı sen kendüñe düşmen gibi

Kendü ḥālüñe naẓar ḳıl var mı gör ḫayr-ı ʿamel
Dil uzatma kimsenüñ aḥvāline sūsen gibi

Şöyle bil gelmez cihāndan kimseye źerre vefā
Kendüzin ziynet ider āl-ıla her dem zen gibi

Cev-be-cev dünyāyı cemʿ itseñ sanur mısın kalur
Dagıdur bād-ı fenā āḫir anı ḫırmen gibi

İy Muḥibbī sözlerüñ bil cāna teʾs̱īr eyledi
Şöyle bildük yok-durur dünyāyı sevmez sen gibi
Ü1-298a, BY-134a, AE-223a

3211. Feʿilâtün feʿilâtün feʿilâtün feʿilün

İy melek-ḫaṣlet ü iy nūr-ı Ḫudā v'iy Ḳureşi
Kankı kāfirdür ola sevmeye sen ḥūrī-veşi

Eyledüñ nūruñ-ıla ʿālemi ser-cümle sefīd
Bendeñ oldı ʿArab u hem ʿAcem ü hem Ḥabeşī

Her biri teşne olup gelmiş-iken cānı lebe
Kes̱ret-i cām-ı şefāʿatle giderdüñ ʿaṭaşı

Cān-ıla kim ki gelüp nūr-ı maḥabbetle yana
Ṣāf olup ḳalbī anuñ ḳalmaya ġıllı vü ġışı

Bu Muḥibbī gice gündüz yüzini ḫāke sürer
Şefḳati senden umar dökilüben kanlu yaşı
Ü1-298b, Ü3-4a, NO-162b, AE-223a

3212. Mefâʿîlün mefâʿîlün feʿûlün

Nigāruñ artdı günden güne derdi
Baña ol itdügin hīç kes ne gördi

Derūn-ı sīneden ʿışḳ oldı ẓāhir
ʿAyān itdi yaşumla rūy-ı zerdi

Çeküp bār-ı ġama ṭāḳat getürdüm
Gören dir görmedük biz böyle merdi

İçerem hicr ara çeşmüm şarābın
Yirem ġam ġamdan özge dil ne ḫordī

Muḥibbī ḫāk ol ʿışḳuñ yolında
İde sürme melāʾikler o gerdi
Ü1-298b, NO-165b, AE-223b

3213. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Yanuma geldi seḥergeh çünki dehrüñ ḫusrevi
Bülbül āġāz itdi aña karşu şiʿr-i Dehlevī

Mürde iken zinde itdi cümle ezhārı ṣabā
Tāze cān buldu kamusı irdi nefḫ-i ʿĪsevī

ʿIşḳı itmek istedüm pinhān velī oldı ʿayān
Nite kim Āyāzuñ ʿışḳı ile şah-ı Ġaznevī

Baḥr-ı dilden ẓāhir oldukça gören eşʿārumı
Dir bu ne dürr-i semīn ü bu ne sırr-ı maʿnevī

Her ne söz söyler Muḥibbī hep ḥaḳīḳatdür sözi
Gūş kılsa şiʿrini taḥsīn iderdi Mevlevī
Ü1-299a, AE-223a

3214. Feʿilâtün feʿilâtün feʿilâtün feʿilün

Ġoncadan teng neden ola anuñ laʿl lebi
Ġabġabı sībe şebīh olmaġa ney ki sebebi

Yārı gördükde sakın açma derūnuñ rāzın[ı]
Saklamak ḫoşdur ulu kimse yanında edebi

Ne içün yüzüñi zülfüñle didüm örtersin
Gül gibi güldi didi her günüñ olmaz mı şebi

Bu cihān varına aldanma bugün ṭās-ı felek
Gösterür luʿb-ıla her dem saña ol büʾl-ʿacebi

Yüzüñi ele alup yüri Muḥib dergehine
Ola kim raḥm kıla eyle şefāʿat ṭalebi
Ü1-299a, AE-224a

3215. Mefʿûlü fâʿilâtü mefâʿîlü fâʿilün

Düpdüz cihānı ġarḳa virürken gözüm yaşı
Dil ḫaymesini yakdı ʿaceb āhum āteşi

Zīr-i felekde levḥa-i ḫāki gözüm yine
Ḫūn-ı cigerle eyledi taḫt-ı münaḳḳaşı

Cūlar olursa her yaña yaşum ʿaceb degül
Sevdüm çün ol sehī-ḳad ü yār-ı perī-veşi

Evvel dilini soñra alur cānını komaz
Her kim nigāh eyleye nāgāh ol dil-keşi

Didi kapumda biñ var ola mübtelālarum
Didüm ki yok Muḥibbī gibi bir belā-keşi
Ü1-299b, BY-137b, AE-224a

3216. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Ġamzeler bagrum deler komaz lebüñ tuz ekmegi
Dōstlık ḥaḳḳın yitürür unıdur tuz ekmegi

Her kaçan nāz-ıla reftār itse ol serv-i ḫırām
Unıdurdı ḳarşusında kebk-i kūhī sekmegi

Ḥāṣıl-ı ʿömrüm eger ser-sebz olursa tañ mıdur
Eksük itmez mezraʿ-ı dilde bugün toḫm ekmegi

Gel ḳadem rencīde ḳıl kim pāyuña īs̱ār içün
Ḥāżır itdüm gözlerüm cevherlerinden dökmegi

Kūyuña varsa Muḥibbī itlerüñ karşu gelür
Bu muḳarrerdür unıtmazlar bular tuz ekmegi
Ü1-299b, AE-224a

3217. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

İy ṣanem bilsem ne içün zār idersin hā beni
Ṭurra-i zülf-i siyehkāruñ ucından vā beni

Sevdügüm gerçi ki bir sīmīn-beden maḥbūbdur
Ne belāya ilte āḫir bilmezem sevdā beni

Bir naẓarla ʿaḳl u ṣabrum gitdi cān u dil bile
Gitdiler miḥnet şebinde kodılar tenhā beni

Saklar-ıdum mihrini sīnemde īmānum gibi
Āteş-i ʿışḳ-ıla itdi göz yaşı rüsvā beni

Evveli ʿışḳuñ Muḥibbī'ye didüñ cān terkidür
Bir söz-ile dōstum öldürmegil illā beni
Ü1-300a, A-126b, AE-224b

3218. Mefâʿîün mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün

Olaldan boynuma zencīr yāruñ zülf-i leylāsı
Ne tañ āşüfte olursa dil-i mecnūn u şeydāsı

Berāt-ı nāme-i ḥüsnüñ yazaldan ḫaṭṭuñ iy dilber
Olupdur ḳābe ḳavseynüñ anuñ üstinde ṭuġrāsı

Aşar āh eylesem bir dem gözümüñ yaşı başumdan
Ki bād esdükçe cūş eyler cihānuñ cümle deryāsı

Giderse vādīye mecnūn anı bī-ḳayddur sanma
Üşüpdür başına anuñ cihānuñ cümle ġavġāsı

Ḳanāʿat gūşesin iy dil yüri var āşiyān eyle
İşidüp göndere şeh-per saña tā Ḳāf'uñ ʿAnḳāsı

Maḥabbet şehrine yol yok Muḥibbī bāb-ı miḥnetsüz
Maḥabbet miḥnet anuñçün yazılsa birdür imlāsı
Ü1-300a, AE-224b

3219. Feʿilâtün feʿilâtün feʿilâtün feʿilün

Añmaduñ sen şeb-i firḳatde eyā dōst beni
Oda yakmak ne revādur seni cāndan seveni

Yārı gördükçe niçe ṣabr ide dīvāne göñül
İḫtiyār elde degül çāk iderem pīreheni

Āteş-i hicre kebāb oldı göyindi cigerüm
Eşk-i çeşmümi gören sandı ʿaḳīḳ-i Yemenī

Yārsuz ʿaynuma gelmez bu sekiz cennet benüm
Yār-ıla ḫoşdur baña uşbu cihānuñ külḫeni[2530]

İrmeye hergiz anuñ ḥüsni bahārına ḫazān
Bite dünyāda nite kim gül ü serv ü semeni

Hicr-ile öldürüp itseñ bu Muḥibbī'yi ḫalāṣ
Çok duʿālar idiserdür saña ḳabri çemeni
Ü1-300b, M-97a, A-126b, AE-225a

[2530] Bu beyit M'den alınmıştır.

3220. Mef'ûlü mefâ'îlü mefâ'îlü fe'ûlün

Naḳḳāş-ı cihān naḳşını çün sen güle yazdı
Āh-ıla fiġān itmegi ben bülbüle yazdı

Teşbīh ideli zülfine kendüzini sünbül
Ugradı ṣabā saçını anuñ yolayazdı[2531]

Ġam-ḫānelerinde dil ü cān aglayu kaldı
Kan yaş-ıla bu mülk-i cihān ġarḳ olayazdı

Sen gül gibi bir yılda gülince yüze bir kez
Derdā ki firāk-ıla dil ü cān öleyazdı

Gün yüzüñe bakdukça Muḥibbī senüñ iy dōst
Yaş-ıla anuñ çeşmi ḳabagı tola-yazdı[2532]
Ü1-300b, M-91b, AE-225a

3221. Fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilün

Göreliden gözlerüm ol nergis-i şehlāsını
Odlara yakdı bu ben āşüfte vü şeydāsını

Ger göreydi yüzüñi zāhid senüñ iy mehliḳā
Terk iderdi cān u dilden cennetü'l-me'vāsını

Devr idelden nūh felek görmedi hem görmeyiser
Ol hilāl ebrū vü meh-rūnuñ ruḫ-ı zībāsını

Tolaşaldan zülfine cān u göñül olmaz ḫalāṣ
Ne belāya saklar iy dil ol ḳad ü bālāsını

Bilmedin ḳadrüm benüm öldürdi zecr ü hicr-ile
Bir gün ola kim Muḥibbī bulmaya aña seni
Ü1-301a, M-92b, A-127a, AE-225b

3222. Fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilün

Gösterüp evvel yüzüñi derdnāk itdüñ beni
Örtüp anı zülf-ile āḫir helāk itdüñ beni

Āteş-i 'ışḳ-ıla yakduñ cismümi ser-tā-ḳadem
Ḳāl idüp ġam pūtesi içinde pāk itdüñ beni

[2531] yola-yazdı: güle yazdı AE
[2532] Bu beyit M'de yoktur.

Göñlümi alınca gösterdüñ baña mihr ü vefā
Soñra tīġ-ı cevrüñ-ile sīne-çāk itdüñ beni

Cür'a-i cām-i lebinden irişe diyü naṣīb
İy göñül kūy-ı ḫarābāt içre ḫāk itdüñ beni

İy Muḥibbī şi'r-i pür-sūzuñla yakduñ 'ālemi
Ol sebebdendür ki böyle sūzināk itdüñ beni
Ü1-301a, AE-225b, S2-137a

3223. Fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilün

Olmışam bir çeşmi āhūnuñ yine āvāresi
Ġamzesinüñ līk var sīnemde yüz biñ yarası[2533]

Derd-i 'ışḳa dōstlar 'ālemde gördüm çāre yok
Arayup buldum ki āḫir ölmek imiş çāresi

Pāre pāre eyledi gerçi dilüm tīġ-ı cefā
Līk meh-rūlar elinde ḳaldı her bir pāresi

Öldürürseñ gel beni öldür ḳapuñdan sürme tek
Kanda varsun senden artuk yok-durur yalvarası

Gülşen-i ḥüsnüñ Muḥibbī eylese tañ mı vaṭan
Yok maḳāmı bülbülüñ illā gülistān arası
Ü1-301a, AE-226a, S2-139a

3224. Fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilün

Olmışam ben ġam-ı 'ışḳuñla senüñ şeydāyī
Tınmazam 'ār-ıla nāmūs olup rüsvāyī

Her yire bassa segi pāyı başum anda koyam
Ben kim olam ki segi ile olam hem-pāyī

Gül gibi dāmenüñi ḫār eline virme sakın
Varma elden ele olmaya aduñ hercāyī

Müstedām ol ki baña maḥrem olursın iy ġam
Komaduñ sen şeb-i hicr içre beni tenhāyī

Bu Muḥibbī giceler ṣubḥa degin nāle kılur
Bezm-i ġam içre anı kim göre sanur nāyī
Ü1-301b, AE-226a

[2533] yarası: pāresi Ü1, AE

3225. Mefûlü fâʿilâtü mefâʿîlü fâʿilün

Ġam şuʿlesi başumda benüm tāc-ı cevherī[2534]
Eşküm geyürdi egnüme ḫilʿat-i ser-ā-seri

Mecnūn ki bugün deşt-i ġamuñ pādişāhıdur
Miḥnet ü belā vü derd ü elem oldı leşkeri[2535]

Bir bakışıyla eyledi murġ-ı dili[2536] şikār
San şāhin aldı pençesine bir kebūteri

Dīvāne göñlüm[2537] eyleme vaṣlın anuñ ṭaleb
Ol pādişāh-ı ḥüsn ola sen bir ḳalenderī

ʿIşḳuñ ṭarīḳı key katı müşkil ṭarīḳdur
Gel ko Muḥibbī uşbu yola cān-ıla seri
Ü1-301b, AE-226b, S2-137b, T-232a

3226. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Diñlemedüñ [ey] dil-i dīvāne kimse pendini
Tak yüri meh-rūlaruñ boynuña zülfi bendini

Kem naẓarla zāhidā bakma iñende ʿāşıḳa
ʿUcb-ıla şeyṭān olur bir kişi görse kendini

Mār zülfüñden helāke varmadan bu cān u dil
Luṭf kıl irgür baña tiryāk-i laʿlüñ ḳandini

Ḳıble ḥaḳḳı eyler-idüm Kaʿbe yirine ṭavāf
Ger naṣīb olsa nigāruñ görebilsem kendini

Şöyle ülfet tutdı ʿışḳıyla Muḥibbī ḫasta-dil
Kesmeyiser rūz-ı maḥşerde daḫı peyvendini
Ü1-302a, AE-226b

2534 Mısra S2'de:
Başumda oldı şuʿle-i ġam tāc-ı cevherī
şeklindedir.

2535 Beyit Ü1 ve AE'de:
Mecnūn çün oldı deşt-i ġama pādişāh-ı ferd
Derd ü belā vü miḥnet ü ġam idi leşkeri
şeklindedir.

2536 murġ-ı dili: bu göñlümi S2, T

2537 göñlüm: dil gel S2: göñül T

3227. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

ʿIşḳ ara cānın revān itmekdür ʿāşıḳ pīşesi
Bundan özge ʿālem içre yok-durur endīşesi

Eşk-i çeşmümden yine cūlar revān odı benüm
Anuñ-ıçundur ki sınmışdur bu göñlüm şīşesi

Kūh-ken çün Bīsütūn'ı kesdi līkin dōstlar
Kesmege kūh-ı ġāmı tāḳat getürmez tīşesi

Geh ruḫ-ı zerd-ile şīrem gāh dāġumla peleng
Tolıdur şīr ü pelenglerle bu ʿışḳuñ bīşesi

İy Muḥibbī sırr-ı ʿışḳı sorma itmez kimse ḥall
Müşkil ʿışḳa irişmez kimsenüñ endīşesi
Ü1-302a, AE-227a

3228. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Evvel alduñ būseñe cān naḳdine iḳrārumı
Soñra ne kıldum ki bozduñ dōstum bāzārumı

Ḳaddüñi gülşende didüm serve beñzetdüm didi
Görmemişsin nāz-ıla beñzer benüm reftārumı

Kāyinātı seyr iderdüñ ser-te-ser ḫurşīd-veş
Cürʿadān-ı ʿışḳdan iy dil yiseñ esrārumı

Bend-i zülfüñde ebed kaldum beni eyle ḫalāṣ
Mü'min-i ʿışḳam daḫı kesmez misin zünnārumı

Naḳd-i cān-ıla irişmedüm viṣāl-i dilbere
İy Muḥibbī ḫarc kıldum gerçi yog u varumı
Ü1-302b, NO-276a, AE-227a

3229. Mefâʿîlün mefâʿîlün feʿûlün

Perī misin melek misin yā ḥūrī
Yüzüñde berḳ urur Allāh nūrı

Cihānda miḥnet ü derd ü elem çok
Bulınmaz arasañ bir dem ḥużūrı

Gözüm egnüme bir ḫilʿat geyürdi
Başuma āh bir tāc-ı semūrı

Başuñ eflāke irse ġırre olma
Cihāna satabilmez kimse zūrı

Muḥibbī bu naṣīḥat saña besdür
Kaçan fikr idesin Behrām-ı Gūr'ı
Ü1-302b, AE-225b

3230. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Arturur cān ʿandelībi dem-be-dem feryādını
Añdugınca gül yüziyle ḳāmet-i şimşādını

Virmeyince bir saçı Leylāya dil Mecnūn gibi
Leşker-i ġam yıkmadı bu cān u dil bünyādını

Geh cefā vü gāh cevr ü gāh nāz u geh sitem
Ḫū tutupdur dilberüm terk eylemez muʿtādını

Ol güzeller şāhını ger görse idi bir naẓar
Unudurdı zāhid-i bārid-nefes evrādını

Sen beni öldürmeyince derd ü ġamla añmaduñ
Ölmeyince añmadı Şīrīn dahı Ferhād'ını

Rūz-ı maḥşerde gelüp yüz süre Mecnūn pāyuma
Muḳbil ü şākird olan taʿẓīm ider üstādını

İy Muḥibbī ʿāşıḳ oldur cān u ser terk eyleyüp
Añdura ʿuşşāḳ içinde ḫayr-ıla ol adını
Ü1-303a, AE-226b

3231. Mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün

Yüzüñ gündür ḳamer alnuñ saña hīç beñzemez ḥurī
Ḥaḳīḳat senden alurlar gelüp mihr-ile meh nūrı

Nigārā cāh u devletle Süleymān-ı zamān-iseñ
Basup pā-māl itdürme ayak altındagı mūrı

Niçe yıllar firāḳıyla düşelden nār-ı hicrāna
Katı kār eyledi cāna belā vü mihnet-i dūrı

Gözüm yaşın şarāb idüp yanuk bagrum kebāb itsem
Bu göñlüm nāleler eyler sanasın saz-ı ṭanbūrī

Cefā vü cevr-ile cānā ḫarāb itdüñ göñül mülkin
Görenler didiler el-ḥaḳ basupdur ẓulm-ı Timur'ı

Maḥabbet cāmın içelden Muḥibbī şöyle mest oldı
Anı kim bilmeye sanur içüpdür āb-ı engūrı
Ü1-303a, Ü2-116a, AE-227b

3232. Mefûlü fâʿilâtü mefâʿîlü fâʿilün

ʿĀşıḳ mıdur ki isteye göñli ṣafāsını
Yāḫūd ṭaleb ide vara derdüñ devāsını

Sulṭān-ı ʿışḳ aldı bu göñlün ḥiṣārını
Dikdi o demde üstine ʿışḳun livāsını

Dil ġamzesi tīġına gerden sunar müdām
ʿIşḳ ehlinüñ görmedi kimse cazāsını[2538]

Sevdā-yı zülfi gitmese başdan ʿaceb degül
Güçdür kimsene terk idebilmek hevāsını

ʿIşḳ ehlinüñ ḫākini eflāke ger ṣabā
Ḥavrā çeke sürme diyü ḫāk-i pāsını

Her bir nefes ki bir ulu niʿmet degül midür
Şākir kaçan ki şükrinüñ ide edāsını

Deryā-yı eşki kim göre ʿummāna beñzede
Kim girdi buña görmedi hergiz karasını

Dünyāya virmez ol dilini almaz iʿtibār
Her kim ki bunı fikr idüp añlar fenāsını

Yürür Muḥibbī gerçi ki ser-pā-bürehnedür
Ser-pūş sanur başında gören āh u vāsını
Ü1-303b, NO-165b, AE-227b

3233. Mefâʿîlün mefâʿîlün feʿûlün

Ḫudā'nuñ hem kulısın hem ḥabībi[2539]
Şefāʿatden unıtma ben ġarībi

[2538] 3 ve 5. beyitler yalnız NO nüshasında vardır.
[2539] Ü3'te 1. ve 2. beyitler yer değiştirmiştir.

Egerçi ʿışḳ ara derd ü elem çok
Ne ġam sensin bu derdümüñ ṭabībi

Yolın azıtmış iken togrı yola
Getürdüñ niçe biñ ehl-i ṣalībi

Günāhum çok yapışdum dāmenüñe
Ayırma togrı yoldan ben ġarībi

Muḥibbī'yi kapuñdan itme maḥrūm
Ḫudā'nuñ hem kulısın hem ḥabībi
Ü1-303b, Ü3-4b, A-127b, NO-166a, AE-228a

3234. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Cānumı mest ü ḫarāb itdi lebüñ keyfiyyeti
Bilmezem kime şikāyet ideyim derdüm katı

Göñlüme itdüm ḫıṭāb eydür gözümdendür günāh
Görmese ol meyl idüp çeker midüm bu miḥneti

Gözüme didüm sen itdüñ beni derde mübtelā
Senden imiş göñlüme iren belā-yı vaḥşeti

Aglayup didüm didi kalur mı hergiz iḫtiyār
Nāgehān görem o meh-rūnuñ görine ṭalʿati

ʿIşḳa düşdüm ṣabrdan özge bu derde çāre yok
Kim-durur taġyīr ide benden Muḥibbī ḳısmeti
Ü1-304a, AE-228b

3235. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Kim temāşā eyleye bir laḥẓa ḥüsnüñ bāġını
Almaya bir ḥabbeye virseñ irem uçmagını

Zülfine bend eyleyüp ḥabs-i zenaḫdān eyledi
Tutdı cāsūs añlayup bu göñlümüñ ulagını

Servlerdür sīnem üzre çekdügüm yir yir elif
Lāleler bitmiş sanur kim görse bagrum dāġını

Çün baña itdi vaṣiyyet ḫırḳasın çūbān-ı ʿışḳ
Beklerem ben de ölince ʿışḳınuñ ocagını[2540]

[2540] Bu beyit A'da yoktur

Bezm-i ġamda nālemüñ yanınca āheng itmedi
Tā ki muṭrib burmadı ṭanbūrınuñ kulagını

Mıṣr-ı ḥüsninde Muḥibbī gözlerüm yaşın gören
Nīl'e teşbīh eyledi bu çeşmümüñ ırmagını
Ü1-304a, A-130a, AE-228a

3236. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Seyr idenler bir naẓar derdüñle sīnem bāġını
Lāleler bitmiş sanurlar yir yir anuñ dāġını

Muṣḥaf-ı ḥüsnüñ ḥaḳıyçün Mıṣr-ı ḥüsnüñde senüñ
Eyledüm Nīl'e müşābih gözlerüm ırmagını

Āhumuñ zencīrine aṣup göñül ḳandīlini
Rūşen olsun diyü yakdı anda bagrum yagını

Zāhidā[2541] ẕikr eyleme cennet hevāsı bizde yok
ʿĀşıḳ-ı dīdār olan n'eyler irem uçmagını[2542]

İy Muḥībbī murġ-ı diller ṣaydına ol dil-firīb
Çeşm-i ṣayyādı eline virdi zülfi agını
Ü1-304b, A-127b, AE-228b, S2-140b

3237. Mefûlü fâʿilâtü mefâʿîlü fâʿilün

Dil itdi yine bir güzele mübtelā beni
Rāḥat yüzini görmeyiser āh u vā beni

Āhum livāsı başını eflāke irgürüp
Kıldı diyār-ı derd ü ġama pādişā beni

Sevdā-yı zülfi başuma bildüm belā-y-ımış
Bilmem ne güne saklayısar ol belā beni

Derd-i derūnı sorma baña iy refīḳ-ı ʿışḳ
Odlara yakdum ʿālemi söyletme hā beni

ʿAhdüm bu idi baglamayam bir kese göñül
İllā Muḥibbī komadı göñül baña beni
Ü1-304b, AE-228b

[2541] zāhidā: vāʿiẓā AE, S2

[2542] uçmagını : ırmagını AE

3238. Mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün

Yine bu meclis-i ġamda gözüm yaşı şarāb evlā
O bezme iñleyüp her dem olursa dil rebāb evlā

Viṣāl-i gencine dirler olur vīrāneler maḫzen
Baña ma'mūre olmakdan göñül olmak ḫarāb evlā

Ser-i kūyına ger varsam ider red ṣūretin dilber
Baña nisbet anuñ kūyındaki ḥāl-i kilāb evlā

Niçe bir yazayım derd-i derūnum bir kitāb oldı
Okumaz korkaram dilber idersem intiḫāb evlā

Ecel gibi gelüp ḫaṭṭı beni öldüriser āḫir
Dilā gün yüzini görmege eylerseñ şitāb evlā

İşitdüm çeşm-i fettānı uyur 'ālem olur rāḥat
Uyarmañ fitnedür ẓāhir ko tursun aña ḫ͏ᵛāb evlā

Muḥibbī ḫastadur yatur lebüñ dārü'ş-şifāsında
Ya öldür anı kurtılsun ya gönder bir cevāb evlā
Ü1-305a, BY-127b, AE-229a

3239. Fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilün

Her gün eyler çün tefāvüt ol gülüñ zībālıgı
Dem dem artsa tañ mıdur bu göñlümüñ şeydālıgı

Gerçi rüsvā idi göñlüm görse ger rüsvālıgum
Ögrenürdi dōstlar benden gelüp rüsvālıgı

İñleyüp zārīlıg itse tañ mıdur cān bülbüli
Laḥẓa laḥẓa çünki artar ol gülüñ ra'nālıgı

Varana ayak sunar dāyim maḥabbet arturur
Pür virüñ dāyim olsun bu ḳadeḥ-peymālıgı

Ḳudret-i Ḥaḳḳ'ı temāşā eyleyüben 'ibret al
Yüridür murgı hevāda su içinde balıgı

İy Muḥibbī tut yüri 'ālemde istiġnā yüzin
Dūn-himmet olma elden sen koma 'Anḳālıgı
Ü1-305a, BY-135b, AE-229a

3240. Fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilün

Seyr-i gülşen ideler nāz-ıla ol yār gehi
Bir ayag üzre tutup ḫidmet ide serv-i sehī

Gözlerüm kana dönüpdür benüm aglamag-ıla
İy ṣabā irgüresin küḥl ideyim gerd-i rehi

Hem-nefes olmaz-ıdı nāleme hīç nāy benüm
Sīnesi 'ışḳdan olsaydı hevā-y-ıla tehī

Su döker 'ārıżum üstine benüm dīdelerüm
Ola bu nev'-ile yuyıbile rūy-ı siyehi

Sorma suçını günāhını hemān öldüregör
Seni çok çok sevenüñ az ola mı hīç günehi

Āteş-i āhı Muḥibbī başa tāc-ı zer ider
Pādişāh-ı ġam olan böyle geyer şeb-külehi

Biñ benüm gibi kapusında anuñ bendesi var
Kankı bī-dīndür aña beñzede bir pādişehi
Ü1-305b

3241. Fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilün

Sīnede 'ışḳ āteşi rūz-ı ezel peydā gibi
Gelmedi 'ışḳ 'ālemine bu dil-i şeydā gibi

Dil viren medfūn olur dünyāya bil Ḳārūn-veş
Kim tecerrüd eyledi göklerdedür 'Īsā gibi

Leẕẕet-i dünyāya dil aldanmadı hem çün meges
Eyledüm kūh-ı ḳanā'at içre cā 'Anḳā gibi

Sāye gibi yüzüñi sür sen meẕellet ḫākine
Tā ki ḳadrüñ yücele mihr-i cihān-ārā gibi

Akmag-ıla iki 'aynumdan benüm bu kanlu yaş
Cūş ider āh eyldükçe her ṭaraf deryā gibi

Bezm-i ġamda şem' gibi gīceler yaşlar döküp
İñlerem tā ṣubḥ olınca ben ney-i gūyā gibi

İy Muḥibbī kimseye gelmez bu dünyādan vefā
Saña bir 'ibret yiter İskender ü Dārā gibi
Ü1-306a

3242. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Hīç olur mı ki diyem ʿālemde var cānān iki
Bunı kim diyibilür var cism içinde cān iki

Gülşen-i ḥüsnine yāruñ basmasun ayak diyü
İki çeşmin gözleye diyü komış derbān iki

Göñlümi gönderdüm evvel soñra cān teslīm idüp
Kaʿbe'dür kūyına varup eyledüm ḳurbān iki

Tekye-i dilde żiyāfet eyledüm geldi belā
Ġam daḫı gelsün didüm tā kim ola yārān iki

Dir-imişsin terk kılmaz bu Muḥibbī baş u cān
İmtiḥān eyle gel evvel soñra kıl bühtān iki
NO-163a

3243. Feʿilâtün feʿilâtün feʿilâtün feʿilün

İrdi Ferhād'a maḥabbet kesdi miḥnet daşını
Derd-ile bī-çāre virdi āḫir anda başını

Şāh-ı ʿışḳa kimisi baş u kimi cān iletür
Ehl-i ʿışḳuñ gel temāşā eyle [sen] şavaşını

İy sehī servüm ḫırāmān salın sen nāz-ıla
Cūlar iltsün pāyuña ʿāşıḳlaruñ göz yaşını

Olmaya sīne siper bagrı ola ġalbūr-veş
Çeşm ata ġamz okların ele ala ya kaşını

Esb-i nāza bine çevgān ide ger zülfin nigār
Bu Muḥibbī top idüp meydāna koya başını
NO-163a

3244. Mefʿûlü mefâʿîlü mefâʿîlü fâʿilün

ʿĀşıḳ mıdur ki isteye derdüñ devāsını
Yā işideler añlaya anuñ ṣadāsını[2543]

[2543] Mısra S1, H1 ve T'de:
İrgürmeye feleklere āhı ṣadāsını
şeklindedir.

Her kim ki ḳanāʿat eyleye bir loḳma ḫırḳaya[2544]
Bakmaz o şeh de aṭlasa virmez palāsını

Ögrendi Ḳays yaşına bād-ı sümūm ile
Sevdi diyār-ı miḥnetüñ āb u hevāsını

ʿĀşıḳ gözine ḫāk-i der-i yār var iken
ʿIşḳ ehli n'ider uşbu cihān tūtiyāsını

Baḥr olsa devāt cümle agaçlar ḳalem eger
Yazmaya cihān ḫalḳı göñül mācerāsını[2545]

Zerden serīre bakmaya ide Muḥibbī ʿār
Her kim ḳanāʿatüñ bister ide būriyāsını[2546]
NO-163b, S1-199a, H1-155b, T-224b

3245. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Ḫūblar encüm kamu sen māh-ı tābān ol yüri
Gün gibi fer vir cihāna mihr-i raḫşān ol yüri

Çünki olmışdur viṣāle ara yirde ten ḥicāb
Anı terk it cān-ıla ṭālib-i cānān ol yüri

Her ne deñlü gelse ġam aksa belā cūlar gibi
Eyle sen iy dil taḥammül baḥr-ı ʿummān ol yüri

Ġamzeler ḫançer çeküp iy dil seni öldürmedin
Bir gün öñdin var anuñ[2547] kūyında ḳurbān ol yüri

İy Muḥibbī yāra şevḳuñ var-ısa bülbülleyin
Gül ruḫın yād eyleyüp her gīce nālān ol yüri
NO-163b, S1-199b, H1-156a, T-225a

3246. Mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün

Giderdüñ ẓulmet-i küfri yakuban şemʿ-i ḳāfūrı
Ḥaḳīḳat bu ki nūruñdan alur mihr-ile meh nūrı

[2544] Mısra S1, H1 ve T'de:
Bir loḳma ile ḫrḳaya iden ḳanā ati
şeklindedir.

[2545] Bu beyit S1, H1 ve T'de yoktur.

[2546] Mısra S1, H1 ve T'de:
Faḳruñ kişi ki bister ide bu riyāsını
şeklindedir.

[2547] anuñ: yüri NO

Mekānuñ ʿālem-i ʿulyā turaguñ cennet-i meʾvā
Kapuñ derbānıdur Rıḍvān olup çāker saña ḥūrī

Ḳıyāmetde kaçan gelse biñ ayak bir ayak üzre
Umaram kim komayasın ayak altında bu mūrı

El irse ẖāk-i pāyuña gözüme tūtiyā itsem
Murādum iki ʿālemde kapuñdan olmayam dūrı

Cihāna şāh olmakdan saña kul olmadur faẖrum
Gerekmez Ḳayṣer u Dārā olam ẖakan-ı Faġfūrī

Muḥibbī cām-ı ʿışḳuñı içelden şöyle mest olmış
Görenler bilmeyüp sanur içüpdür āb-ı engūrı
NO-164a, S1-200a, H-156a, T-225b

3247. Feʿilâtün feʿilâtün feʿilâtün feʿilün

Serverā oldı gözüm yaşı benüm āb gibi
Durmaz iñler bu göñül derd-ile ṭōlāb gibi

Cürʿa-i ʿışḳı içüp kim aña ṭāḳat getüre
Öldüre anı amān virmeye tīz-āb gibi

Gözlerüm yaşı gelürse beni yirden götüre
Nite kim ẖār u ẖesi her yaña seylāb gibi

Mescid-i ḥüsnüñi iy dōst san kim cāmiʿ iden
Eylemiş kaşlaruñ ol cāmiʿe miḥrāb gibi

Arasañ sanma Muḥibbī bulına genc-i viṣāl
Añılur adı hemān kendüsi nā-yāb gibi
NO-164b, S1-200a, H1-156a, T-225b

3248. Mefʿûlü mefâʿîlü mefâʿîlü fâʿilün

Sulṭān-ı ʿışḳ sīneme dikdi livāsını
Şāh eyledi ʿāleme[2548] bu ben gedāsını

Her kim ki cihān[2549] niʿmetini yiye ḥırṣ-ıla
Elbette anuñ çekse gerek imtilāsını

[2548] eyledidi kişver-i ġama S1, H1, T
[2549] cihān: dehr T

Ol dil ṭabībi kapusı dārü'ş-şifā ola
Lāyıḳ mıdur gözlemeye mübtelāsını

Ġam meclisinde nāleme[2550] āheng içün baña
Uydurdı nāy nāleme kendü ṣadāsını

Virmez Muḥibbī kūy-ı ḫarābāt-ı 'ışḳ olan[2551]
Cām-ı Cem'e eldeki sınmış kovasını[2552]
NO-164b, S1-200b, H1-156b, T-226a

3249. Fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilün

Bār-ı ġamdan ḳāmetümdür ḫam gibi[2553]
Bulmadum hergiz muṣāḥib ġam gibi

Ka'be kūyuña varup buldum ṣafā
Anda çeşmüm görinür zemzem gibi

Dōstum dil-teşneyem raḥm itmedüñ
Çeşme-i luṭfuñ senüñ bī-nem gibi

Ẓāhiren gördüm 'iẕāruñda 'araḳ
Güller üzre çın seḥer şebnem gibi

Bu Muḥibbī dergehüñden dūr olup[2554]
Müdde'iler çün[2555] saña maḥrem gibi
NO-165a, S1-200b, H1-156b, T-226a

3250. Fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilün

Bāġa geldi ṣubḥ-dem gül oldı dehrüñ Ḫusrev'i
Bülbül āġāz itdi aña karşu şi'r-i Pehlevī

Mürde idi zinde kıldı cümle ezhārı ṣabā
Tāze cān buldı kamusı irdi nefḫ-i 'Īsevī

2550 nāleme: bu gice S1, H1, T
2551 ḫarābāt-ı 'ışḳ olan: ḫarābāt içinde rind S1, H1, T
2552 eldeki sınmış kovasını: piyāle-i miḥnet-zedasını S1, H1, T
2553 Bu beyit NO'da farklı bir vezinde:
Çekeli bār-ı belā görindi püştüm ḫam gibi
Eksük olmaz bir nefes var mı muṣāḥib ġam gibi
şeklindedir.
2554 olup: idüp NO
2555 çün: -NO

ʿIşḳ[ı] pinhān istedüm itmek velī oldı ʿayān
Nite kim Āyāz'uñ ʿışḳ[ı] ile şāh-ı Ġaznevī

Baḥr-ı dilden ẓāhir olan kim göre eşʿārumı
Dir niçe esrār-ıla var niçe yüz biñ maʿnevī

Her ne söz söyler Muḥibbī hep ḥaḳīḳatdür sözi
Gūş kılsa şiʿrini taḥsīn iderdi Mevlevī
NO-165a

3251. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Diḳḳat itdüm teng görindi ġoncadan yāruñ lebi
Sībe teşbīh eylemişlerdür görenler ġabġabı

Yārı gördükde sakın açma derūnuñ ḳıṣṣasın
Saklamak ḫoşdur ulular meclisinde edebi

Yüzüñi didüm neden zülf-ile tenhā eyledüñ
Gül gibi güldi didi olmaz mı her rūzuñ şebi

Bu cihān dārına aldanma saña ṭas-ı felek
Gösterür luʿbıyla her dem saña [ol] bu'l-ʿacebi

Yüzüñi ele alup yüri Muḥib dergehine
Ola ki raḥm kıla eyle şefāʿat ṭalebi
NO-166b

3252. Mefʿûlü fâʿilâtü mefâʿîlü fâʿilün

ʿĀşıḳ mıdur ki isteye yāruñ vefāsını
Yāḫūd şikāyet eyleye añup cefāsını

Ḳavs-i ḳūzaḥ gerçi baña kepādedür
Ammā ki katı çekemedüm ʿışḳ yasını

ʿĀşıḳ ola[2556] kalmaya güftāra ḳudreti
Kim göre kara kaş-ıla gözi jālesini[2557]

Her kim ki ser-i zülf-i nigāra bend ola
Fikr eyleme hergiz anuñ kurtılasını[2558]

[2556] ʿāşıḳ ola anuñ: ʿışḳıyla S1, H1, T
[2557] jālesini: lālesini T
[2558] Bu beyit S1, H1'de:
Her kim ki vara zülf-i siyehkāra bend ola
Kendü eliyle başına alur belāsını
şeklindedir.

Oldı[2559] Muḥibbī ḥāṣıl-ı derd ü belā vü ġam
Tīmār diyü vir[ür]ler[2560] çü ʿışḳuñ livāsını
NO-166b, S1-203b, H1-158b, T-229a

3253. Mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün

O kim iy serv-ḳad bālā felekde saña yir itdi
Beni pā-māl-i ʿışḳ idüp ayak altında zīr itdi

Kemend-i zülf ü ḫāliyle ḫadeng-i çeşm-i ebrūlar
Ne çāre ḳatlüme bunlar ki cümle eli bir itdi

Saña cān-ıla kul oldum felek saḳfına pā korsam
ʿAceb midür beni devrān şeh-i gerdūn-serīr itdi

Beni çün eyledi muḥtāc saña dāduma dād eyle
Elüm tut düşdüm ayakdan seni çün dest-gīr itdi

Benüm günden güne ḥālüm müşevveş olup artmakda
Neden bilmeyesin ḥālüm seni ṣāḥib-żamīr itdi

Muḥibbī naẓmuñı görüp diye elbette naẓm ehli
Bu fikr-i bikri şiʿrinde hemān ancak ẓahīr itdi
NO-167a, S1-203b, H1-159a, T-229a

3254. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Çünki kulsın hīç bildüñ mi bugün sulṭānuñı
Ne içün ḫalḳ eylemiş Ḫallāḳ senüñ cānuñı

Çün muṭīʿ olup "belī" didüñ ezel rūz-ı elest
ʿAhdüñe dur terk kılma key sakın peymānuñı

Eyü[2561] ʿamel kılmaga cehd it ḫayr u şerri farḳ kıl
Kurtarasın tā ki şeyṭāndan bugün[2562] īmānuñı

Ġamdan özge olmaya yār u muṣāḥib bir daḫı
Niçe yıllardur ki bekler gitmeyüben yanuñı

İy Muḥibbī söz güherdür ol daḫı aʿlā gerek
Bilmeyenler tā bileler bunuñ-ıla şānuñı
NO-167b, S1-204b, H1-159a, T-238a

[2559] oldı: añdı S1, H1, T
[2560] vir[ür]ler: aldı S1, H1, T
[2561] eyü: nīk S1, H1, T
[2562] bugün: sen NO

3255. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Gün-be-gün arturduñ iy dōst sen inʿāmuñı
Baña da lāyıḳ budur dilden komayam nāmuñı

Pādişahlar pādişāhı çün der-i ḥācetdür
Var yüri iy ḫasta göñlüm iste andan kāmuñı

Billūr iken yıkılur bu nüh felek olur ḫarāb
Sīm ü zerle pes neden yüce kılursın nāmuñı

Geşt idersin ʿālemi bir laḥẓa durmazsın ʿaceb
Görmedüm bir dem göñül hergiz senüñ ārāmuñı

Kaʿbe'dür kūyı Muḥibbī cānuñı ḳurbān ilet
Bunuñ ile gel tamām it ḥācılar bayramını
NO-167b

3256. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Çeşmüñ müjgānın almışdur ele ḫançer gibi
Ḫışm-ıla geldi benüm bu bagruma sançar gibi

Atuñ ayagına düşmişdür gelüp üftādeler
Çek ʿinān-ı esbūñı sulṭānsın Sançar gibi

Sen ʿAlī gibi kaçan kim Düldül'e olursañ revān
Yüriyeyim ben anuñ öñinde [gör] Ḳanber gibi

Gözlerüm yaşı benüm başumdan aşdı āh kim
Yüzüm oldı ol su içinde nīlūfer gibi

Didiler ṭāḳat getürmez kimseler bār-ı ġama
İy Muḥībbī sen anı çekmek gereksin ner gibi
NO-168a

3257. Mefʿûlü fâʿilâtü mefâʿîlü fâʿilün

Ḳaṣrı yüce menzili yāruñ haymā gibi
Āh irmez elüm göñül aña mübtelā gibi

Ne-y-içün bu ben mürdeye virmeyesin ḥayāt
Oldı nefesüñ mürdelere çün Mesīḥā gibi

Dutıldı göñül bir perīnüñ zülf[i] bendine
Yazu imiş başa bu da bir belā gibi

Her kim ki varup Ka'be-i kūyuñ ṭavāf ide
Nār-ı caḥīm odına ol yanmaya gibi

Dünyā-yı dūna virme göñül itme i'timād
Āḫir yudar çünki seni ejdehā gibi

Var iy ṭabīb ḥālüñe ko ḥālüme beni
'Işḳ ḫastasıyam derdüme derdüm devā gibi

Āhum Muḥibbī dokunalı baḥr-ı eşküme
Bildüm temevvüc itdüren anı hevā gibi
NO-168a

3258. Mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün

Çemende güller açıldı cihānuñ zeyn olup bāġı
İdelüm serv-ḳadlerle irişdi 'işretüñ çagı

Elüñde cām-ı rindāne içüp mey gibi dil ṣāf ol
Çeküben lāle-veş nūş it daḫı bagruña yaḳ dāġı

Görüp serv-i sehī ḳaddüñ senüñ dīvāneñ olmışdur
Sular zencīre dönmişdür ayaguña urup bagı

Bulınmaz derdüme vāḳıf meger ancak ola lāle
Benüm gibi anuñ da var yüreginde niçe dāġı

Gören ġam bārı altında hezārān eyleyüp taḥsīn
Diyeler başına almış Muḥibbī bir kara tagı
NO-168b

3259. Fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilün

Leylī zülfüñ göreli oldı bu dil dīvānegi
Oldı senüñle āşinā ammā baña bīgānegi

Şem'-i ruḫsāruñ senüñ ẓāhir olalıdan dōstum
Yakmak içün bāl ü per oldum bu şeb pervānegī

'Işḳuñ ne bilsün şīvesin ol zāhid-i ḫalvet-nişīn
Hīç öykünür mi cilve-i ṭāvūsa murġ-ı ḫānegī

ʿIşḳa düşelden ammā kim geldi belālar başuma
Başuma buyruk daẖı yürür iken ferzānegī

Cān-ıla başuñ[ı] terk kıl rāh-ı maḥabbetde Muḥīb
Çün ʿāşıḳa lāzım-durur olmak gerek merdānegī
NO-169a

3260. Mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün

Nigāruñ ḳaddi serv olmış tamāmdur ḥüsninüñ çagı
Koñ aksun gözlerüm yaşı olupdur anuñ ırmagı

Uyardum ʿışḳ ḳandīlin aña bu dil fitīl itdüm
Gözüm yaşıyla gönderdüm bile bu bagrumuñ yagı

İçüp ʿışḳuñ şarābını ezel bezminde mest oldum
Anuñçün daẖı farḳ itmem bugün ben sol-ıla sagı

Bi-ḥamdillāh gider oldum ser-i kūyıña dildāruñ
Velī bilmem çeken anda suyı mı yāẖū topragı

Agırdur bār-ı ġam ġāyet anı çekmege yok ṭāḳat
Muḥibbī çün degül mümkin götürmek bir ulu tagı
NO-169a

3261. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Cāme-i zer-baft ile ger cilve kılsa ol perī
Kim göre āşüfte vü ḥayrān ola dilden berī

Gözlerüm yaşına baksun soñra rūy-ı zerdüme
Ġarḳ-ı āb itmiş temāşā eylesün nīlūferi

Eksilür sanma nigārā uşbu cāh u ḥaşmetüñ
Merḥametle eyleseñ sūy-ı gedāyān nökeri

Berg-i gül gerçi ki nāzük görinür ammā ki sen
Görinürsin iy göñül nev-reste-i nāzük-teri

Laʿl-i nābuñ ḳıymetin cānā Muḥibbī ẖoş bilür
Ẓāhir itmez cevherüñ ḳadrini illā cevherī
NO-169b

3262. Feʿilâtün feʿilâtün feʿilâtün feʿilün

Yine iy serv-i h̬ırām nāz-ıla seyr it çemeni
Ser-tā-be-ḳadem āşūb-ı dil ü cān-ı meni

Kanumı nūş idüben seng-i cefā ile sıduñ
Nūş-ı mey eyleyüben şīşe-i göñlüm şikeni

Ger bugün nāz-ıla nāzük tenüñi ʿarż idesin
Yāsemīn bir dah̬ı göstermeye sīmīn tenini

Zecr ü hicr-ile murāduñ āh̬ir öldürmek ise
Bārī tīz öldüregör çekmeye tā ol miheni

Çeşm-i cellādı Muḥibbī çeke ger ḳatlüñe tīġ
Sunubanın çıkma edep gözleyüben nizeni
NO-169b

3263. Mefâʿîlün mefâʿîlün feʿûlün

Dögünüp def çagurur her nefes[2563] nāy
Nedür dünyā içün bu hūy u bu hāy

Bu dünyā heft ser bir ejdehādur
Yudar dimez bu yoh̬sul u budur bay

Sakın şerr işleme nefsüñe uyma
Ki soñra dimeyesin āh-ıla vāy

Ḥarāmī gözleri kan itmek ister
Müje tīrīne kılmış kaşların yay

Ezelden ḳısmet oldı[2564] şādī vü ġam
Muḥibbī saña düşdi ġuṣṣadan[2565] pay
NO-170a, S1-207a, H1-161b, T-240b

3264. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Yād kılduñ bu kuluñı dōstum yād itmedi
Bu dil-i nā-şādumı gördi velī şād itmedi

Gerçi oturdı serīr-i manṣıb üzere şāh-vār
Līk ẓulm itdi H̬udā'dan korkuban dād itmedi

[2563] nefes: ṭaraf S1, H1, T
[2564] oldı: imiş NO
[2565] ġuṣṣadan: ḳıṣṣadan NO

Bir yüzi gül yār elinden oluban ḫūn-ı ciger
Bülbül-i dil var mıdur kim nāle feryād itmedi

Ben daḫı kūh-ı ġamı kesmekde iy şīrīn dehen
Anı ki ben eyledüm ʿālemde Ferhād itmedi

Bend-i zülfinde olan bī-dilleri āzād idüp
İy Muḥibbī ḥamdü-lillāh seni āzād itmedi
NO-170a

3265. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Niçe yirden sīnem üzre açdı tīrüñ revzeni
Ḥamdü-lillāh ki temāşā eyledüm cānā seni

Gün yüzüñden ayru oldı gözlerüm yaşı şafaḳ
Hem çün gerdūn ben daḫı pür-ḫūn itdüm dāmeni

Her libāsı yāra lāyıḳ görmez illā meger
Eyleye gülden ḳabā ola semen pīreheni

Kimdür beñzer diye gül ruḫlaruña gülleri
Oda yana şuʿle-i ruḫsār-ıla gül ḫırmeni

Tāc-ı Ḫusrev istemez mülk-i Ferīdūn'dan geçer
Ger Muḥibbī'ye müyesser olsa kūyūñ meskeni
NO-170b

3266. Mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün

Gidüp ol māh baña dilden hezārān ṣad heves kaldı
Ġam-ı hicr-ile cān tenden gidiser bir nefes kaldı

Cihān içün nedür bilsem bu hāy u hūy u bu ġavgā
Gelenler gitdiler cümle dimezler kimse kes kaldı

Viṣālüñ yādına cānā yine bu murġ-ı dil pervāz
İdüp cānum revān oldı yirinde ben ḳafes kaldı

Bu dehri ser-te-ser gezdüm vefā yok ḫalḳ-ı ʿālemde
Ne işiddüm ne ḫod gördüm cihānda dest-res kaldı

Muḥibbī derd-ile nālān olup murġ-ı çemen söyler
Bu gülşende gül ü lāle gidüp ḫār-ıla ḫes kaldı
NO-171a

3267. Mef'ûlü mefâ'îlü mefâ'îlü fâ'ilün

Ḥālümi görüp itmedi dilber teraḥḥümi
Günden güne ziyāde ider dil[2566] taẓallümi

Gülşen içinde ruḫlarını yād idüp yine[2567]
Dil bülbüli ṣubḥa dek itdi terennümi

Ne deñlü varup yāra tażarru' niyāz idem
Ol arturur ẓulm-ile eyler taḥakkümi[2568]

Zülfin giderdi ḥüsnini 'arż itdi dil-firīb
'Āşıḳlar itdi cān-ıla dilden tena''umı

Bārān-ı eşki saçdı Muḥibbī şu deñlü kim
Güller açıldı itmedi dilber tebessümi[2569]

Varsam egerçi tīğuña karşu 'aceb midür
Zīrā ki 'ışḳ kişide komaz tevehhümi

Deryā-yı eşk her yaña cūş u ḫurūş ider
Āhum yiliyle dem-be-dem artar telāṭumı
NO-171a, S1-207a, H1-161a

3268. Fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilün

Gül ruḫuñ yādınadur ebr-i bahāruñ giryesi
Andan artukdur velī 'āşıḳ-ı zāruñ giryesi

Bir ḥarāret virdi 'ışḳ bu dil-i sūzānuma
Anı teskīn itmedi bu çeşmesāruñ giryesi

Ra'd iñler ebr aglar dāyimā Ferhād içün
Her yaña cūlardur akar kūhsāruñ giryesi

Yakuban pervānesin dönüp eger raḥm itmese
Olmaz idi gīceler şem'-i şerāruñ giryesi

Gülşen içre sanmañuz çın seḥer ki jāledür
Her yaña saçıldı āh itdi hezāruñ giryesi

[2566] ziyade ider dil: itdi ziyāde NO
[2567] yine: gice S1, H1, T
[2568] 3 ve 7. beyitler S1, H1 ve T'de yoktur.
[2569] S1 ve H1'de bu beyit bir sonraki beyitle yer değiştirmiştir.

Yār firār itdi dirīġā kalmadı dilde ḳarār
ʿĀlemi ġarḳa vire ol bī-ḳarāruñ giryesi

Āhum arturdı Muḥibbī yaşumuñ bārānını
ʿĀlemi teng eyledi bu āh u zāruñ giryesi
NO-171b

3269. Mefâʿîlün mefâʿîlün feʿûlün

Şehā kūyuñda dil-ḫasta ġarībi
Yog-ımış ġamdan özge hīç naṣībi

ʿÂceb bīmār-ı ʿışḳam baña tīmār
Olup ʿâciz kamu şehrüñ ṭabībi

Olup ʿāşıḳ cihānı geşt ḳıldum
Senüñ tek görmedüm ben bir ḥabībi

Yüzüñi görmege kūyuña vardum
Cefā tīġın tutar gördüm raḳībi

Nigārā medḥ okur ḥüsnüñe karşu
Muḥibbī gibi yokdur ʿandelībi
NO-172a

3270. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Ẓāhir oldı nāgehān gördüm ben bir mehveşi
Ol zamāndan berü şuʿle virdi sīnem āteşi

Sünbül saçın şāneledi ol perī-ṣıfat
İtdi cihānı cümle ser-ā-ser müşevveşi

Derdā dirīġ n'eyleyem ki firīb-i dehr
Ẕevḳ u ṣafāya atdı mübeddel binā ḫūşı

Ben āb gibi pāyuña her dem yüzüm sürem
Sen ser çeküp serv gibi eyle ser-keşi

Şiʿr anuñçün buldı melāḥat Muḥibbī'nüñ
Gitmez dilinden olup şīrīn şeker ḫōşı
NO-172a

3271. Mef'ûlü mefâ'îlü mefâ'îlü fe'ûlün

İy murġ-ı seḥer eyle yüri nāle vü zārı
Gülden degül mümkin olup ayrıla ḫārı

Şevḳuñ var-ısa çın seḥer iy dil-i maḥzūn
Var açıla gir seyr ide gülhā-yı bahārı

Gel 'iyş idelüm bāġa varup vaḳt-ı çemendür
Dehrüñ çü berāber görinür leyl ü nehārı

Kūyuñda eger ölür isem cismümi iy dōst
Zinhār anı seglerüñe eyle sipārı

'Işḳuñ yolını iltemedi kimsene başa
Bir kāra sakın beñzedeyim dime bu kārı

İy dil vefā būyını umma bu cihāndan
Zīrā ki bu bir kimseye hīç itmedi yarı

Ger sorarsañ ḥāl-i Muḥibbī'yi niçedür āh
Hicr içre çeker ṣubḥa degin āh ile zārı

Konardı başına Mecnūn[uñ] devlet [kuşı]
Elinde nāḳa-ı leylī yuları

Ṣābirseñ belā vü miḥnet ü derde
Ola ḥaşr ola olmaya şümārı[2570]
NO-172b

3272. Fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilün

İntiḫāb idüp çıkardum māḥ-rūlardan seni
Bilmedüm n'oldı günāhum böyle yād itdüñ beni

Cem' kıldum bahr-ı eşk içre gözüm gevherlerin
'Işḳ şāhı devletinde oldum ġāyet ġanī

'Işḳuñ müşkilini sorma yine 'āşıḳa sor
Zīrā başdan başa ezber okımışdur okını

Dimiş idüñ ki seni vaṣlum ile şād ideyim
Ne tīz unıtduñ eyā dōst ol 'ahd kanı

[2570] Gazelin son iki beytinde vezin açısından eksiklik vardır.

Dār-ı dünyāya denī dirler imiş çünki ezel
Kim aña meyl ide elbette olur ol da denī

Sūz-ı Ḫ̮ūsrev'den Muḥibbī çünki yakmışdur çerāġ
Sūznāk olsa ʿaceb midür anuñ her suḫ̮eni
NO-173a

3273. Mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün

Ser-i zülfüñ kemendinden göñül āşüfte ḥāl oldı
Lebüñden bir söz işiddüm baña bilmem ne ḥāl oldı

Nigārā zülfüñ altında nihān oldı yine rūyuñ
Meger şeb irdi ḫ̮urşīde yaḥūd vaḳt-i zevāl oldı

Naẓar müjgānına ḳıldum helāküm añladum ol dem
Elinde dutduġı tīġ u cefā tīr-i ḳıtāl oldı

Gözüm yaşın döküp göñlüm yine derd-ile āh itdi
Açıldı gül gibi dilber ki san tāze nihāl oldı

Ḳad-i dil-cūyuñ iy dilber ḳomadı serv-i reftārı
İşidüp ġonca güftāruñ hemān gülşende lāl oldı

Muḥibbī çekeli bār-ı ġam-ı ʿışḳı bu ʿālemde
Cihān çeşmine görinmez hemān ancak ḫ̮ayāl oldı
NO-173a

3274. Mefâʿîlün mefâʿîlün feʿûlün

Beni öldüriserdür iştiyāḳı
Eger kalursa hicrān böyle bāḳī

Saña mānend meh-rū görmedüm āh
Gezüp Mıṣr-ıla Şām-ıla ʿIrāḳ'ı

Yüzüñ mescid ḳıyām itseñ ḥabībüm
İdeler secdeler ebrū-yı ṭāḳı

Kemānçe olmasa yaşum aña tār
Bu sīnem üzre n'eylerdi bu bāḳī

Muḥibbī nār-ı ġamdan teşne-dildür
Anı kandur mey-i laʿlüñle sāḳī
NO-173b

3275. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Saklasun her dūndan diñ yāra ad u sanını
Görmesün her nā-sezā göstermesün eyvānını

Zülf-i müşg-efşānını bād-ı seḥer dagıtmasun
Ḫār eline virmesün güller gibi dāmānını

Hicr elinden kurtılup iren viṣālüñ ʿıydine
Yolına ḳurbān olup şükrāne virsün cānını

Ḳaddümi ya eyleyüp atdum yine āh okların
Dimedi çarḫuñ geçürdüm bu tokuz kalkanını

Bād-ı āhum esmese dilber açılmaz gül gibi
İy Muḥibbī eksük itme çeşmüñüñ bārānını
NO-174a

3276. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Nālemi gūş eyleyenler bilür ancak ḥālümi
Çenge teşbīh eyledi kim gördi ḳadd-i dālumı

Gül gibi gel ḫār-ıla her demde itme bāzīçe
Bülbül-i nālānuñam artırma iy dil nālemi

Gözlerüm cevherlerin yoluñda itdüm ben telef
ʿÖmr[i] yok yire geçürdüm hafta māh u sālumı

Ḳurʿa saldum muṣḥaf-i ḥüsnüñ açup fāl eyledüm
Ḥamdü-lillāh ki murād üstine gördüm fālumı

Luṭf idüp dilber Muḥibbī baña bendem diyeli
Görürem çarḫdan yüce bu devlet ü iḳbālümi
NO-174a

3277. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Geh ḳabā gülgūn geyer gördüm ol sīmīn-beri
Özine geh ḫilʿat atmış reng-i nīlūferī

Cān fedā itmege geldüm māniʿ olmañ kūyına
Yüzüme sürüp başuma tāc idem ḫāk-i deri

Bāda virdüm ʿaḳl u dīn ü dil anı bir görmede
Cān da kalmaz bir daḫı görsem eger ol dilberi

ʿĀşıḳ-ı s̱ābit-ḳādem oldur der-i cānānede
İde şemşīre naẓar döndürmeye cān u seri

Niçe yıldur bu Muḥibbī āteş-i hicrān-ıla
Yanalı būy-ı vefā virür daḫı ḫākisteri
NO-174b

3278. Feʿilâtün feʿilâtün feʿilâtün feʿilün

Terk-i cān itse ne tañ ki göre ol māh-veşi
Dest-i ḳudretle yaradıldı anuñ gözi kaşı

Baḥr-ı eşkümde yürür murġ-ı dilüm her ṭarafa
Zīra pervā yimez olmışdur ezel āb u aşı

İtmese kişi ḳanāʿat bulımaz devlete yol
Ol eger görmeye bir nā-ḫoş ile ḫoşı

Eşk-i çeşmüm virdi ḫilʿat āh-ıla dāġ eyledi
Zīra tamġa ile artar olsa dehrüñ ḳumaşı

Kibr ü kīn-ile ġaraż olana ādem mi dinür
Bir gerek çünki Muḥibbī kişinüñ içi daşı

Pür gerek ola tolu ḥikmet ile maḫzen-i dil
Añmañ şimdi zamān ḫalḳı gibi içi boşı
NO-174b

3279. Mefʿûlü mefâʿîlü mefâʿîlü feʿûlün

Ṣad-bār yiter ʿişve vü nāz u ʿitāb oldı
İy türk-i mest cān-ıla bu dil ḫarāb oldı

Lāyıḳ degülem būse koyam pāy-ı yāra ben
Yiter baña hemīn ki būsem riḳāb oldı

Zārılıḳ ider döneli göñlüm dōlāba āh
Yaşlar döker dīdelerüm de pür āb oldı

Ġam meclisinde içeli çeşmüm şārābını
Sīnemi alma sanculu dilde kebāb oldı

İtdi sü'āl-i būse Muḥibbī nigār ne-goft
Beñzer ki ḳabūl itdi ḫamūş cevāb oldı
NO-175a

3280. Mef'ûlü mefâ'îlü mefâ'îlü fe'ûlün

Gül gibi bugün eyledi dilber tebessümi
Şād oldı göñül kalmadı bir ẕerrece ġamı

'Işḳuñ bahāsı olmasa 'ālemde tañ mıdur
İki cihāna çünki deger bir demi demi

Zülfüñe eger müşg didümse ḫaṭā ile
'Afv it günāh var mı hīç itmez ādemī

Tiryāk geçer çünki lebi cān-ı 'āşıḳa
Olsa ne ġam mār saçıñuñ eger semmi

Geldi Muḥibbī 'ālemi geşt itdi ser-te-ser
Bir yār-ı yārānı bulmadı idine maḥremi
NO-175a

3281. Müstef'ilün müstef'ilün müstef'ilün müstef'ilün

Yokdur cihānda bir ṣanem iy dōst senüñ rūyuñ gibi
Sünbüle raġbet mi olur boynuñdaki mūyuñ gibi

Gülşende güller çok hīç birisi ruḫsāruña
Yokdur bir serv-i bülend ḳāmet-i dil-cūyuñ gibi

Her yaña baksam her ṭaraf meşġūl tesbīḥ du'ā
Var mı cihānda bir kelām hīç guft-ile gūyuñ gibi

Ḳāmet getürdi ḳāmetüñ mescidde müeẕẕin görüp
Didi ki bir miḥrāb yok hīç ṭāḳ-ı ebrūyuñ gibi

Varsa Muḥibbī kūyuña her yañadan karşu gelür
Yokdur baña bir āşinā bildüm seg-i kūyuñ gibi
NO-175b

3282. Fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilün

Keşf idüp ḫūbān rūyın āşikārā eyledi
Cān virüp 'āşıḳları anı temāşā eyledi

Güllere ḫaclet gelüp düşdi ayaga servler
Yār ruḫın ʿarż idüp ḳaddini bālā eyledi

Cām-ı ʿışḳ[ı] nūş idüp içdi maḥabbet[2571] cürʿasın
Ẕū-fünūn ʿāḳil iken mecnūnı şeydā eyledi

Gördi müşgīn selāsil zülf-ile kākülleri̇n
Boynuma zencīr ola dil diyü sevdā eyledi

Āsümān-ıla zemīni gezdi [kim] künc-i viṣāl
Bulmadı bir yir Muḥibbī sīnede cā eyledi
NO-176a

3283. Feʿilâtün feʿilâtün feʿilâtün feʿilün

Salın iy serv-i sehī nāz-ıla seyr it çemeni
Cān fedā ide gören diye saña cān-ı meni

Gülşene ʿarż idesin ger göre nāzük tenüñi
Açmaya ġonca bilüp ḥālini ayruk suḫeni

Leb ḫamūş līk ḫayāl ile tolu cā bu göñül
Dil senüñ-ile vü sen dille idersin suḫeni

Ḫūnum içdügüñ yiter gel eyleme zār beni
Bāde nūş itdüñ revā mı dil [ü] yā mey-şikeni

Ḥasretiyle bu Muḥibbī sīnesin dāġ ideli
Beñzese göz yaşına tañ mı ʿaḳīḳ-i Yemenī
NO-176a

3284. Mefâʿîlün mefâʿîlün feʿûlün

Sev evvel cān-ıla gül[2572] yüzlü yārı
Soñında eyle bülbül gibi zārı

Güneşdür yüzini her kim görürse
Kalur mı ẕerre gibi hīç ḳarārı

Belā vü derdüñi kıldum ḥesāba
Bulınmadı anuñ hergiz şümārı

[2571] maḥabbet: met. :muḥīb
[2572] gül: met.: bir gül

Yaşum te'ṡīr kılmaz seng-i dildār
Kılur mı nerm nesne seng-i ḫārı

Muḥibbī bir vefāsuz yāri sevmiş
Ne kılsun yok elinde iḫtiyārı
NO-176b

3285. Mefâʻîlün mefâʻîlün feʻûlün

Gören sen saçı şeb gül yüzlü yārı
Unıdur küllī ol leyl ü nehārı

Egerçi görinür ʻışḳ evvel āsān
Velī düşvār olur ol varı varı

Belā kū[y]ı olalıdan baña baş
İki yaña akar çeşmüm bıñarı

Gerekmezdi daḫı Mecnūn'a devlet
Eline girse Leylā'nuñ mehārı

Duḫānum çıksa başumdan Muḥibbī
ʻAceb mi yakmışamdur dilde nārı

Bulınmaduñ dilā ḫayr u ʻamelde
Geçürdüñ yok yire leyl ü nehārı
NO-176b

3286. Müstefʻilün müstefʻilün müstefʻilün müstefʻilün

Bir baḫt-ı kem bī-ṭāliʻem görmem senüñ pervāzuñı
Bārī tekellüm ġayra kıl tā işidem āvāzuñı

Çeşmüñ elinde tīġ-ı tīz andan bu dil itmez gürīz
Zülfüñle eyler bāzīçe görmez misin canbāzuñı

Cān cāna gelmiş cān-ıla dil karşuña itse niyāz
Dutarsın istiġnā yüzin hem arturursın nāzuñı

Alsañ elüñe tīr-i tīz olmaz aña sīne siper
Atsañ ider durmaz güẕer iy dōst ḫadeng endāzuñı

ʻIşḳ bī-bahā cevher-durur nādāna iẓhār eyleme
Sīneñde sakla cān gibi cāndan ʻazīz tut rāzuñı

Eyle Muḥibbī zāruñı göge çıkar feryāduñı
Bī-raḥmdur raḥm eyleye tā işide āvāzuñı
NO-177a

3287. Mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün

Mülemmaʿ olsa kan-ıla ʿaceb midür gözüm yaşı
Yār olmış ezeldendür ḫ̮ūn-ı ciger ṭāġında deryāsı

Niçe dünyāya meyl idüp yaparsın ḳaṣr u eyvānı
Komazduñ olsa ger ʿaḳluñ bugün taş üstine taşı

Bugün meydān-ı ʿışḳ içre yiter Mecnūn'a mecnūnlık
Aña ṭaʿna daşın atup n'idersiz siz ol evbāşı

Maḥabbet kişverine çün diyen serdār Ferhād'ı
Anuñçün ʿışḳı yoluna koyup terk eyledi başı

Muḥibbī dil nişān eyle yine ṣaḥrā-yı sīneñde
Eline tīr-ile almış nigārum ya gibi kaşı
NO-177b

3288. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Dün gice çeşmüm benüm bī-ḫ̮ᵛāb u necb bī-dār idi
Mūnisüm tā ṣubḥa dek dilde ḫ̮ayāl-i yār idi

Ḫ̮ande kılsa lebleri her bār şekker gösterür
Aña karşu girye-i çeşmümde gevher-bār idi

Lez̠z̠eti şīrīn lebi güftārını göñül didi
Allāh Allāh ḳudretinden bir şeker-güftār idi

Ḫ̮ᵛābda her ne didi cümle ferāmūş eyledüm
Gerçi dilden gitmeyüp tā ṣubḥa dek tekrār idi

Başa iltdi bu Muḥibbī yine ʿışḳuñ kārını
Ḥamdü-lillāh gerçi kim ʿālemde müşkil kār idi
NO-177b

3289. Feʿilâtün feʿilâtün feʿilâtün feʿilün

Severem cān-ıla dilden ben o ḫ̮urşīd-veşi
Līk yakdı bu ben ḫ̮astayı anuñ ʿaṭaşı

ʿIşḳa kim dolaşa bulınmaya bir çāre aña
Tā ki urmaya alup başa daşı daşa başı

Hīç ola mı ki anuñ vaṣlına ire elüm
Ol ola ʿālī-neseb ben kul olam bir Ḥabeşī

Kim ḫalāṣ olabilür ġamze okı atılıcak
Bir yire ya kaşınuñ gelse iki yire başı

Ḥāşā eyleyesin şefḳatüñ eksük kuluña
Olasın şāh-ı ʿArab hem Medenī hem Ḳureşī

Tāc-ı Keyḫusrev ile mülk-i Ferīduñ dilemez
Bu Muḥibbī kapusında ola cārūb-keşi
NO-178a

3290. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Eyledüñ yine perīşān zülf-i müşg-i nābuñı
Şāḫ şāḫ itdüñ gül üzre sünbül-i setrābuñı

Mescid-i ḥüsnüñde cānā göreli ebrūlaruñ
Secde itdi dil baş kaldurmadı miḥrābuñı

Düşde gördüm yār[ı] didüm [ben] der-āġūş itmişem
İşidüp didi bir ʿārif vaṣla yordum ḫvābuñı

Olmadı ʿuşşāḳ[ı] ḳatl itdi peşīmān gözlerüñ
Dökmede kan ṣād gördüm ġamze-i ḳaṣṣābuñı

Şiʿr-i dil-keşdür Muḥibbī işiden eyler sürūr
Vaḳtidür eyle müşerref naẓm-ıla aḥbābuñı
NO- 178a

3291. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Muṭribā gel nāleme uydur gelüp sen çengüñi
Ehl-i meclis ḥasret olsun işidüp āhengüñi

Raḥm ḳılmaduñ benüm bu nāleme iy seng-dil
Āhum ile nerm olurken etüñüñ gör sengüñi

Sırr-ı ʿışḳı saklamaz-ısañ dilā olur ʿayān
Zerd çehreñde gören bu eşk-i gülgūn rengüñi

Ḫaṭṭ[ı] kāfirdür ḫurūc itmek diler dīn ḳaṣdına
Ruḫlaruñ müslim geçer göster anuñla cengüñi

İy Muḥibbī şāh-ı ʿışḳuñ ḥükm[i] var tuġrā ile
Ol ḫarābāt-ı cihān terk eyle nām u nengüñi
NO-178b

3292. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

ʿArż ider ṣūfī dem-ā-dem ḫırḳa-i sālūsını
Yirlere çalmaz sakınur şīşe-i nāmūsını

Aldanup dünyā-yı dūna oldı çün murġā süvār
Ser-nigūn itdi gör āḫir taḫt-ıla kāvūsını

Saklamak ṣıyt u ṣadā-yı ʿışḳumı mümkin degül
Çalmışam bāzārda çün ben melāmet kūsını

Tekye-i dilde gelüp mihmān ola ger ġam baña
Aña karşu yakaram bu göñlümüñ fānūsını

Renc-i bī-ḥāṣıldur el urma nabża iy ṭabīb
Çün marīż-ı ʿışḳ getürmez görse Cālīnūs'ını

Dest-būs-ı yāra irmez iy Muḥibbī çünki el
Ḫāk-i pāyına varup eyle ṭaleb pā-būsını

Cilve kılsa ḥüsn-i dilber zülfi müşg ʿanber saçar
Zīver ile ziynet itmişdür per-i ṭāvūsını
NO-178b

3293. Mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün

Muʿallim eylemiş taʿlīm cefāya ol perī-rūyı
Ki göstermeye ʿuşşāḳa ki hergiz rūy-ı nīgūyı

Raḳībüñ sözine uyup kapuñdan beni redd itdüñ
Benüm ḥaḳḳumda güş itmek revā mı ḳavl-i bed-gūyı

Nigāruñ pāyına yaşum revān itsem ʿaceb midür
Ḫırāmānī ḫırāmānī görem ol serv-i dil-cūyı

Ruḫı gencini ḥıfẓ içün ṭılısm itmiş meger çeşmi
Görinür siḥr-ile ejder olupdur zülfinüñ mūyı

Muḥibbī cevre māyildür güzeller terk ide sanma
Kesebilmez degül muʿtād ola bir kimsenüñ ḫūyı
NO-179a

3294. Mefâʿîlün mefâʿîlün feʿûlün

Çıkar dilden yine söz gevherini
Bilen ḳadrin bilür söz cevherini

Gerek ʿāşıḳ saḫī ola civān-merd
Vire ʿışḳ yolına cān-ı şīrīni

Cefā sengi eger başına yagsa
Kaçurmayup naẓar kıla derini

Yaşum sīm ü yeter zer ola çehrem
Gerekmez dehrüñ sīm ü zerini

Muḥibbī tīr-i yārı sīnem içre
Gören dir ḫoş ne bulmışdur yirini
NO-179b

3295. Mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün

Baña ḳaddi ḫadi besdür n'iderem serv-i gülzārı
Ko kılsun çün ruḫı güldür bu dil bülbül gibi zārı

Ne deñlü cidd ü cehd itsem muḫālif gösterür oynum
Temāşā eylesün āhın naẓar hem sengi [vü] ḫārı

Nigāruñ katıdur göñli anı kim bilmek isterse
Felek nerrādı getürmez murādumca benem zārı

Yüzüm kara günāhum çok velī ġayrı ümīdüm yok
Umaram idesin şefḳat unıtma bu günāhkārı

Gözüm yaşına ġarḳ oldum bulınmaz derdüme çāre
Getürmedi meger devrān benüm gibi dil-efgārı

Maḥabbet cürʿasın her kim Muḥibbī ol ezel içdi
Ola mest-i ḫarābātī dura başında ḫumārı
NO-179b

3296. Mefâʿîlün mefâʿîlün feʿûlün

Niçe yıldur çeker dil iştiyāḳı
Bulam diyü gezer Şām u ʿIrāḳ'ı

Müyesser olmadı görmek yüzini
Beni öldüriser āḫir firāḳı

İmām olmış geçüp miḥrāba çeşmi
İdinmiş secdegāh ebrū-yı ṭāḳı

Lebüñ yādına düşmiş cām elinde
İçer miydi ger olmasa meẕāḳı

Gice meyden başumda var ḫumārum
Seḥer bir bāde sun luṭf eyle şaḳı

Kamu ʿisyān-ıla oldun mürekkeb
Bunuñla mı umarsın yüzi aḳı

Muḥibbī uşbu şiʿr-i dil-pesende
Naẓīre dinmeye gezse āfāḳı
NO-180a

3297. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Gösterüp yüzin nigārum āşikārā eyledi
Niçe bī-diller anı görüp temāşā eyledi

Güllere ḫaclet gelüp düşdi ayakdan servler
Gül ruḫın ʿarż ḳaddini çün serv-i bālā eyledi

ʿIşḳ cāmın cürʿasın sundı baña nūş eyledüm
Zū-fünūn-ı ʿaḳldum gör nice şeydā eyledi

Didi dilber kim cefāya luṭfumı eyler ḳabūl
Ehl-i ʿışḳ olan didüm cevrüñ temennā eyledi

Ḳāniʿ olmadı Muḥibbī bir göz-ile dilberi
Dāġlardan görmek içün dīde peydā eyledi
NO-180b

3298. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Çok günāh itdüm velī bende rehrev kalmadı
Līk çeşmüm dökmedük göz yaşını su kalmadı

Çeşmüñ cūy-ı ḫayālüñ ile ābādān iken
Eksilür sanma ḫayālüñ yāḫū ol cū kalmadı

Gūş kıl iy ġonca-fem kūyuñda göñlüm nālesin
Dime bāġumda benüm bülbül-i ḫoş-gū kalmadı

Seyl-i eşküm seyle virdi yine bu dil kişverin
Dir gören ʿibretle bunda ḫāne vü gū kalmadı

Çok günāhuñ var Muḥibbī vaḳtidür gel tevbeye
Saç sakal agarmaduk başuñda bir mū kalmadı
NO-180b

3299. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Ger ḫāṭā ile disem güneş senüñ rūyuñ gibi
Ol günehden olısar yüzüm siyeh mūyuñ gibi

Ḫoş dutarsın geh beni gāhī idersin red
Görmedüm ḫōşī vü nā-ḫōşī senüñ ḫūyuñ gibi

Ḫalḳ[ı] gördüm kimi mescidde kimi mey-ḫānede
Baña nāmuñ ẕikri ile meskenüm kūyuñ gibi

Geçdi ḳāmetden müʾeẕẕin gördi ḳadd ü ḳāmetüñ
Didi ḳāmet kanda var bu ḳadd-i dil-cūyuñ gibi

Bu Muḥibbī'nüñ dimāġını muʿaṭṭar ṭāze ter
Eyleyen cānā anı zülfüñdeki būyuñ gibi
NO-181a

3300. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Derde düşdüm bulmadum gerçi emi
Līk yig ʿışḳuñ cihāndan bir demi

Aradum bir yir ki pinhān olayım
Kanda ki vardum bile buldum ġamı

Tīrini gönderse cān karşu çıkar
Oldugıyçün ḫasta göñlüm merhemi

İrmese idüm lebüñ tiryāḳına
Öldürür idi beni zülfüñ[2573] semi

[2573] zülfüñ: zülf NO

Diller almaga giderler ġamzeler
Bekler yāruñ kafasın perçemi

Bulmadum bir yār-ı ṣādıḳ togrı yār
Ser-te-ser gezdüm egerçi ʿālemi

Gözi yaşıdur Muḥibbī bülbülüñ
Güller üzre gör seḥergeh şebnemi
NO-181a, T-230b

3301. Mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿilün

Çıkup şeb-gūn libās ile o meh bir şeb birūn oldı
Görüp ol şekl-i ʿayyārı hemān bu dil cünūn oldı

Ġam-ı Şīrīn ile Ferhād şu deñlü nāleler kıldı
Ṣadā-yı ʿaḳsidür kılmış sanurlar Bī-sütūn oldı

İşitdüm ol gül-i raʿnā geyüpdür cāme-i gülgūn
Anuñçün gözlerüm yaşı şarāb-ı lālegūn oldı

Cefālar idesin cāna şikāyet itmeyem senden
Ḳabūlüm her ne göndersen dimem bu dil zebūn oldı

Liyāḳat yok iken bende kılup luṭf u teraḥḥümler
Bi-ḥamdillāh Muḥibbī kim birūn idi derūn oldı
NO-181b

3302. Mefâʿîlün mefâʿîlün feʿûlün

Vefā umdukça eyledüñ cefāyı
Degül mümkin alam būy-ı vefāyı

Yine āteş gibi serkeşlik ile
İdüpdür dūd-veş bu mübtelāyı

Gel iy bād-ı ṣabā merdümlik idüp
İrişdür kūyına bu ḫāk-i pāyı

Ṭabībā kıl naẓar Ḳānūn'a tāze
Bulasın tā ki derdüme devāyı

Görüp leylī saçuñ mecnūn olaldan
Yapar kuşlar başum üzre yuvayı

Cihānı geşt kıldum ḥamdü-lillāh
Elüme girdüñ arayı arayı

Muḥibbī ḫūn-ı dil dök yaş yirine
Çü sevdüñ ol vefāsuz dil-rübāyı
NO-182a

3303. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Seyl-i eşküm eyledi vīrāne geldi ḫānemi
Genc-i vaṣlın buldum āḫir aradum vīrānemi

Ṭurfa-būdur çıkmadı bir ḥarf zebānumdan benüm
Ser-te-ser tolmış ciḥān gördüm benüm efsānemi

Şuʿle virdüñ şemʿ-i ḥüsne nūr kılduñ ʿālemi
Bāl ü perden geçdi yıkduñ bu dil-i vīrānemi

Dōstum dak boynuña ya al ele tesbīḥ idin
Laʿl lüʾlüʾ eyledüm gözden akan ṣad dānemi

Bu Muḥibbī eylesün cān naḳdi pāyuña niṣār
Būy-ı zülfüñle muʿaṭṭar eyle gel kāşānemi
NO-182a, T-230a

3304. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Var mıdur ʿālemde kimse bu dil-i zārum gibi
Olmasun ḫalḳ-ı cihān cān-ı giriftārum gibi

Virmedüm dil saña evvel görmedüm luṭf u kerem
Ne bileydüm olasın soñra sitemkārum gibi

Zülfine dil baglayaldan kalmadı ṣabr u ḳarār
Olmasun kāfir daḫı baḫt-ı siyehkārum gibi

Kapusında niçe yıldur ḫastayam āh eylerem
Dimedi bir kez bu dil dil-ḫasta bīmārum gibi

Yıkdı gerçi [kim] Muḥibbī yār göñül bünyādını
Umaram taʿmīr ide raḥm ide miʿmārum gibi
NO-182b

3305. Müstefʿilün müstefʿilün müstefʿilün müstefʿilün

Aldum ele kāġıd ḳalem yazam bu ḥasb-i ḥālümi
Yazdukda ġış oldum hemān gördükde bu aʿmālümi

Her cāya ki vardum şehā tā ki görem gün yüzüñi
Komaz raḳīb-i rū-siyeh sāyem gibi dünbālümi

Cānā cemālüñ şemʿini cān-ıla itdüm çün ṭaleb
Pervāne-veş olmaz ʿaceb yaksam bu perr ü bālümi

İy zāhid-i bārid-nefes nedür bu baḥs̱ ü bu cedel
Añlayımazsın fāriġ ol ʿışḳ içre ḳīl ü ḳālümi

Alma Muḥibbī ʿāḳil ol dünyāy[ı] sen bir ḥabbeye
Āḫir saña ne kılısar bilmez misin bu ẓālümi
NO-182b

3306. Mefʿûlü mefâʿîlü mefâʿîlü feʿûlün

Naḳḳāş-ı ezel çün ḫaṭ-ı müşgīn raḳam itdi
Her bir kılını yazmak içün kıl ḳalem itdi

Her kim ki bugün eyledi meyḫāneye bünyād
Mey-ḫōrlara luṭf yüzinden kerem itdi

Ten gerçi ki dūr oldı ḳatı Kaʿbe derinden
Her laḥẓa bu cān līk ṭavāf-ı Ḥarem itdi

Cemʿ eyledi ʿuşşāḳını kūyında ḥabībüm
ʿArż itdi cemāl cümlesini muḥterem itdi

Baş terkin urup kıydı bu cānına Muḥibbī
Bu ʿışḳ yolıdur siz anı sanmañuz ki kem itdi
NO-183a

3307. Mefʿûlü mefâʿîlü mefâʿîlü feʿûlün

Geçdi dirīġ ġuṣṣa ile ʿömr-i cevānı
Surḫ idi ezel şimdi bulup çehre ḫazānı

Bir gīce eger görmeyem iy dōst cemālüñ
Ḥasretle döke şemʿ gibi eşk-feşānı

Gūş eyler-iseñ ḥālüme iy yār-ı cefā-ḫū
İẓhār idem saña kamu rāz-ı nihānı

Ben derdüñ ile ḫasta olam hīç revā mı
Sen eyleyesin ġayra devā-yı nigerānı

Ġam bārına ṭāḳat yok iken āh Muḥibbī
Arturdı cefā gelüp bak o bār-ı girānı
NO-183b

3308. Mefʿûlü mefâʿîlü mefâʿîlü feʿûlün
Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün
Feʿilâtün feʿilâtün feʿilâtün feʿilün[2574]

Sensin şāh-ı cihān hem Medenī hem Ḳureşī
İşide ʿāşıḳ ola mihr-ile meh sen māh-veşi

Ḥasretle bu gözüm yaşı benüm cūlar iken
Gün-be-gün budur ʿaceb arta bu göñlüm ʿaṭaşı

ʿIşḳ mıḳnāṭısı kendüye çeke āhen ise
Kimse görmedi anuñ gibi bir dil-keşi

Bir iken ʿışḳ yoḫ zāhid anı iki görür
Biri iki görinür olcak gözi şaşı

Eylese cevr ü cefā ide Muḥīb anı ḳabūl
Ḫoş gelür ʿāşıḳa maʿşūḳdan iren her nā-hoşı
NO-183b

3309. Mefâʿîlün mefâʿîlün feʿûlün

Benem tek bī-dil ü bī-iʿtibārī
Bulınmaz bī-kesi bir ḫaksārī

Dökerem karşuña göz yaşlarını
Yakup dil şemʿ-veş zinde-dārı

Ġamuñ toḫmını yir ʿışḳ içre kārum
Görinmez baña ġayrı kār u bārı

Şefīʿ idüp umup saña getürdüm
Ruḫ-ı zerdümle çeşm-i eşk-bārı

[2574] Bu gazelde mısralara göre vezin değişmektedir.

Muḥibbī ol melāmet ʿışḳ içinde
Gözetme hergiz nāmūs u ʿārı
NO-184a

3310. Mefâʿîlün mefâʿîlün feʿûlün

Neden raḥm itmedüñ gördüñ ġarībi
Viṣālüñden meger yokdur naṣībi

ʿAceb bīmār-ı ʿışḳam derdüñ-ile
Ki gelmez yanuma dehrüñ ṭabībi

N'ola ger ʿışḳuñ ile bendeñ olsam
Olupsın dü cihānuñ sen ḥabībi

Ṣabā zülfine beñzer şāne urmış
Bu dehri bū ile pür itdi ṭībi

Ruḥı şevḳıne kıl nāle Muḥibbī
Gör iñler hīç turur mı ʿandelībi
NO-184b, T-230b

3311. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Mihr ü meh oldı cemālüñden senüñ şermendegī
Buldılar karşu gelüp saña maḳām-ı bendegī

ʿĀşıḳ almaz ʿışḳ bāzārında şevket bir pula
Bunlaruñ merġūb metāʿı ancak efgendegī

ʿĀrıżın ʿarż eyleyüp didi ki māhum ben saña
Ṭāliʿüm buldı saʿādet kevkebüm ferḫundegī

Ḫāne-i göñlüm ḫarāb itse ʿaceb mi göz yaşı
Ḫāneler olur ḫarāb ger çok ola bārendegī

Çekeli hicrüñ firāḳın bu Muḥibbī mürdedür
Eyledi ʿĪsī-nefes vaṣluñla anı zindegī
NO-184b, T-231a

3312. Feʿilâtün feʿilâtün feʿilâtün feʿilün

Şiʿr ara şāʿir iseñ gel koma ṭarz-ı selefi
Yime ḥayvān-ṣıfat dile gelen her ʿalefi

Kimse virmedi miyānıyla dehānı ḫaberin
Kim cevāb eydebile bilmeyicek ʿilm-i ḫafī

Umaram seyre çıkup yār temāşāya gele
Lālezār eyleyem eşküm ile [ben] her ṭarafı

Şīşe-i göñlümi sı göz yaşını ister iseñ
Dür kaçan ḥāṣıl olur sımayalar ger ṣadefi

Cürümüm bī-ḥad ümīdüm daḫı līki ḳavī
Umaram kim yazıla defter-i aʿmāle ʿafı

Cidd ü cehd ile düriş itmeyesin şerʿe ḫilāf
Ḥamd kıl meẕhebüñi itdi Ḫudā çün Ḥanefī

İy Muḥibbī dile Ḥaḳ'dan bulasın ḫayr-ı ḫalef
Añılur adı anuñ ger ola ḫayr-ı ḫalefī
NO-185a

3313. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Bir göz-ile gördi döymem görmege cānā seni
Nāveküñ sīneme gelüp açdı yir yir revzeni

Şām irişdükde ḳoyup gitdüñ beni īy yüz[i] gün
Ben daḫı itdüm şafaḳ-veş ḳan-ıla pür dāmeni

Vaṣluñ ile görürem eyler tanaʿʿum ġayrılar
Baña olmamış gibi ḳısmet ezelden dāmeni

Dilberüm nāzük beden lāyıḳ degül degme libās
Kim aña güldan ḳabā gerek semen pīrāheni

İy Muḥibbī virme dil dünyā ʿarūsı tiz geçer
Döyimez bād-ı ḫazān esse aña gül ḫırmeni
NO 185b

3314. Feʿilâtün feʿilâtün feʿilâtün feʿilün

Yüri cān vir yolına vaṣlını eyle ṭalebi
Ola kim ele getürebilesin laʿl-i nābı

Baña cevr-ile cefā ġayrılara mihr ü vefā
Dōstum baña ʿayān itmedi nedür sebebi

Kim yüzin gördi didi olmaya bu resme cemāl
Ben didüm meger ola mihr-ile meh ümm ü ebi

Göñlümüñ şīşesini kim göre kan-ıla tolu
Mey-i ḥamrā ile pür sana zücāc-ı Ḥalebī

Şeb-i hicr içre Muḥibbī göre ger şem‘ ruḫuñı
Rūzdan rūşen ola gözine hicrān şebi
NO-186a

3315. Mefâ‘îlün mefâ‘îlün fe‘ûlün

Ḫudāyā sensin ‘ālem pādişāhı
Kamu bay u gedā püşt ü penāhı

Niçe yüksekleri sen pest kılduñ
İdersin ser-firāz herkes ki ḫ˅āhī

Saña lāyıḳdur ancak pādişāhlık
Bilürsin herkesüñ sırrın kemāhī

Hicābumdan ‘aceb midür şafaḳ-veş
İdem surḫ eşk-ile ruḫsārı gāhī

Muḥibbī’nüñ günāhını bagışla
Ḥabībüñ ḥürmetine sen İlāhī
NO-186a

3316. Mefâ‘îlün mefâ‘îlün mefâ‘îlün mefâ‘îlün

Dakar mı zülfi zencīri dil-i dīvāneden ġayrı
Yanar mı āteşe hīç kes göre pervāneden ġayrı

Düşürme bādeyi elden ġam-ı dehri ferāmūş it
Ferāġat ‘ālemi var mı ‘aceb mey-ḫāneden ġayrı

Naṣīḥat eyleme nāṣiḥ beni ko kendü ḥālüme
Kulaguma benüm girmez ṣadā mestāneden ġayrı

Dilerseñ genc-i vaṣlını ḫarābāt ehl[i] ol iy dil
Bulınmaz yüz biñ ararsañ anı vīrāneden ġayrı

Muḥīb sevdālara düşmiş diler zülfüñe el ko[y]mak
Bilürken aña el irmez cihānda şāneden ġayrı
NO-186b

3317. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Tīr-i ġamzeñden daḫı oñılmadan cān riştesi
Sındı seng-i cefāñ-ıla bu göñlüm[üñ] şīşesi

İy dil-i şeydā ḥaẕer kıl çeşm-i mest-i yārdan
Ḫūn-ı dil içmek olupdur dāyim anuñ pīşesi

Rāh-ı ʿışḳı istedüm kim ide āsān kūh-ken
Görüñ āḫir başına niçe dokındı tīşesi

Tīġ-i ġamzeñ görse bu dil baş açup karşu varur
ʿIşḳ erinüñ olamaz hīç nesneden endīşesi

Gitdi ise kūh-ken geldi Muḥibbī yirine
Ḫālī olmaz dōstlar ʿālemde ʿışkuñ mīşesi
NO-186b

3318. Müstefʿilün müstefʿilün müstefʿilün müstefʿilün

Dermān ṭaleb kıldum velī derde dermān olmadı
Ḥālüm benüm düşvār olup düşvārum āsān olmadı

ʿİyd oldı ḳurbāna ṣalā irdüñ gelüp ʿāşıḳlaruñ
Kaldı viṣāle irmedi ol cān ki ḳurbān olmadı

Gāhī cefā gāhī sitem gāhī belā geh derd ü ġam
Eksük degül miḥnet elem sanmañ bu dil kan olmadı

Dünyāya dirler cīfedür her kim aña basdı ḳadem
Kaldı mülevveŝ tā ebed ol pāk-dāmān olmadı

Dirler Muḥibbī şiʿrini kuş diline beñzer hemān
Fehm eylemez maʿnāsını her kim Süleymān olmadı
NO-187a

3319. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Yüzümi basṭ eyledüm tā ola dildāruñ rehi
Ola kim cevr ü cefālar itmege gele gehī

Kapuña varsam nigārā tuḫfe iltem cān u dil
Böyledür ḳānūn ulular desti öpülmez tehī

Sīne ṣaḥrāsına leylī zülfinüñ mihri gelüp
Kurdı Mecnūn eyledi çeşminden iki ḫargehi

Ṣaf ṣaf olmışlar güzeller karşu durmışlar saña
Sensin bu dehr içinde cümlenüñ sensin şehi

Yüzüñ-ile dōstum olalıdan alnuñ ḳamer
Bu Muḥibbī n'eyler ʿālemde mihir-ile mehi
NO-187a

3320. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Āteşe yak zāhidā gel ḫırḳa-i sālūsuñı
Taşlara çal[2575] gel uşat bu şīşe-i nāmūsuñı

Ṣāfī mey iç ṣūfiyā eyle gel āyīneñi pāk
Gidere dilden ġurūr u kibr-i Keykāvūsuñı

Kākülüñ gülşende depret ʿanber efşān eylesün
Zīb ü fer vir cilvelerle ẓāhir it ṭāvūsuñı

Hīç olur mı bu ṣadā-yı ʿışḳı pinhān idesin
ʿIşḳ bāzārında çalduñ uşbu göñlüñ kūsuñı

İy Muḥibbī çün şeb-i hicrān saña oldı mekān
Sen daḫı yak āteş-i ʿışḳ-ıla dil fānūsuñı[2576]
NO-187b, T-237b

3321. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

İy perī-rū gūş kıl bir bir diyem bu ḥālümi
Umaram ki raḥm idesin işidüp aḥvālümi

Ger baña baş egmeye Hindū-yı zülf-i ser-keşüñ
ʿĀḳıbet pā-māl ide bu devlet ü iḳbālümi

ʿIşḳuñ[2577] bir ḥāle ugratdı beni iy māh-rū
Niçe geçer rūz u hafta māh bilmem sālümi

[2575] çal: ur T
[2576] Mısra T'de:
Āteş-i ʿışḳ-ıla dilde sen de yak fānūsuñı
şeklindedir.
[2577] ʿışḳuñ: ʿışḳuñuñ T

Her kaçan kılsam heves görmege sen ḫurşīd-veşi
Komaz elden ol raḳīb sāyem gibi dünbālümi

İy Muḥibbī ʿadl kıl bir kimseye ẓulm eyleme
Ḥaḳ taʿālā çünki bilürsin ki[2578] sevmez ẓālimi
NO-188a, T-237b

3322. Mefʿûlü fâʿilâtun mefʿûlü fâʿilâtun

Bir nāzenīni gördüm cevlān iderdi rāhı
Top eyleyüp serümi göge çıkardum āhı

Ḥüsnüñi gördüm iy dōst gün gün olur ziyāde
Göñlüm daḫı şeb ü rūz arturdı āh u vāhı

ʿIşḳ āteşi dilde yakup başumdan āhı
ʿAceb midür çıkarsam itdüm aña nigāhı

İtüm dise eger yār sehv-ile ben ġarībe
Şevḳüm olup ziyāde göge atam külāhı

Gözüm yaşı virürse tañ mı bu cismi ġarḳa
Lā-büd kaçan sel olsa götüre her giyāhı

Diler Muḥibbī ʿışḳuñ derd ü belāsı çokdur
Gün geçdügince artar bu gönlümüñ de āhı
NO-188a, T-231b

3323. Feʿilâtün feʿilâtün feʿilâtün feʿilün

Yār küyından ṣabā yili getüre ḫaberi
Būy-ı zülfiyle meşām-ı cāna irişe es̱eri

Konsa dil tekyesine derd ü belā ile elem
Gözümüñ yaşını mey dil kıla biryān cigeri

Vaṣluñ ābı ile hicr odını teskīn idegör
Ser-te-ser yoksa yakar uşbu cihānı şereri

Virme nādān eline gevher-i naẓmuñı sakın
Zīrā farḳ eyleyimez billūr-ıla [hem] güheri

Caʿd-ı zülfine anuñ yañılup ʿanber diyeli
Niçe yıldur ki daḫı gitmedi dilden kederi

[2578] taʿālā çünki bilürsin ki: taʿālāyı bilürsin çünki T

Baş u cān terkin uram ʿışḳ-ıla pervāne gibi
Dimiş idüñ yirine getür olup sözüñ eri

Bu Muḥibbī'ye yiter cevr ü sitem zecr ü elem
Eydesin olmadı mı daḫı ʿināyet naẓarı
NO-188b

3324. Mefâʿîlün mefâʿîlün feʿûlün

Bulur mı cān u dil ġamdan rehāyı
Ya cānāndan bu çeşmüm rūşenāyı

Serīr-i şāhı vü tāc-ı Keyvānı
Gerekmez baña yig olmak gedāyī

O āḫir ṣayd olur şāh-bāz-ı çeşme
Olupdur çünki bu göñlüm hevāyī

İdeyim ser-te-ser geşt berr ü baḥrı
Ola ki bulam arayı arayı

Dil ister ki ola zülfüñe ber-dār
Muḥibbī [sen] ḳabūl it gel bu ra'yı
NO-189a

3325. Mefʿûlü mefâʿîlü mefâʿîlü feʿûlün

Bir itdi Ḥamel burcı gelüp leyl ü nehārı
Gül lāle ile zeyn kılup yine bahārı

Güller gelür her ṭarafa cilveler eyler
Bülbüller ider karşusına nāle [vü] zārı

Āşüfte vü ser-geşte olup sünbül-i miskīn
Ḫᵛāb içre meger gördi yine zülf-i nigārı

Başını eger ḥasret-ile ḫasta benefşe
Durmaz akar her ṭarafa çeşm[i] bıñarı

Gülşende Muḥīb bir ġazel-i ābdār okur
Ṭūṭī-i ṭabʿ sanki ider ḳand-ı nis̱ārı
NO-189a

3326. Mef'ûlü fâ'ilâtü mefâ'îlü fâ'ilün

Her gāh yakar cān u dili āhum āteşi
Ḥūn oldı yaşum seveli bir yār-ı meh-veşi

Āhum şerār-ı naḫl olup bezm-i ʿışḳ ara
Gördüm nihāl-i ḳāmet-i serv ü perī-veşi

Sulṭān-ı ʿışḳ ola ki gelüp ḳarār ide
İtdüm serīr-i sīnemi taḫt-ı münaḳḳaşı

Bī-iḫtiyār bu dili kendüye yār çeker
Yokdur cihānda bir aña beñzeye dil-keşi

Kimdür Muḥibbī iḳlīm-i ʿışḳ içre didi yār
Didüm belā kişverinüñ bir belā-keşi
NO-189b

3327. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

İy göñül gel sīnede yak ʿışḳuñuñ fānūsını
ʿĀşıḳ olan bāda virür ʿār-ıla nāmūsını

Renc-i bī-ḥāṣıl-durur çün nabż-ı ʿāşıḳ iy ṭabīb
El urursañ unudursın ṭıbb-ı Cālīnūs'ını

Gülşen-i ḥüsn üzre zülfin ʿanber-efşān eylemiş
Gel temāşā eyle iy dil cilve-i ṭāvūsını

Ḫāk-i pāy-ı dilberi virmez bu göñlüm ser-te-ser
Virseler mülk-i Ferīdūn tāc-ı Keykāvūs'ını

Dest-būs-ı dilbere irmez [ne mümkin] çünki el
Ḫāk-i pāyın kıl ṭaleb devlet bil pā-būsını
NO-189b

3328. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Yüzüñi sür yirlere her laḥẓa her dem mā gibi
Tā ki ḳadrüñ yücele mihr-i cihān-ārā gibi

Serv beñzer gülşen-i ḥüsnüñde bālā ḳaddüñe
Çeşmüñ nergis ruḫuñ berg-i gül-i ḫamrā gibi

Ḥüsnüñ[üñ] eṭrāfını ḫaṭṭuñ iḥāṭa eylemiş
Göz göre īmāna ḳaṣd eyler meger tersā gibi

Genc-i ḥüsnüñe ṭılısm itmiş yine sāḥir gözüñ
Gösterür mār kākülin zülfeyn-i ejderhā gibi

İy Muḥibbī sözlerüñ her dānesi dür-dānedür
Eksük olmaz ḫarc kıl göñlüñ senüñ deryā gibi
NO-190a

3329. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Ġāyibāne ʿāşıḳam ara gel iy dil yāruñı
Ola ki müyesser bulasın dildāruñı

Hīç murādum yok benüm senden temennā eylemem
Rāżıyam tek baña göster sen hemān dīdāruñı

Ḫasta dilden āsitānuñdur senüñ dār-ı şifā
Dil ṭabībi olasın añmayasın bīmāruñı

Zāhidā bilmezsin alsañ ki şarābuñ lezzetin
Bādeye rehne virürdüñ ḫırḳa vü destāruñı

İy Muḥibbī dimeyeler merd saña merdāneler
Bilmeyesin bu cihān içinde yok u varuñı
NO-190a

3330. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Sebze-i ḫaṭṭı iḥāṭa eyledi ruḫsārını
Bü'l-ʿaceb gösterdi naḳş gör bu cihānuñ kārını

İy dil eyle gel ḥaẕer küfr-i zülfinden anuñ
Dakmaya cān gerdenine rişte-i zünnārını

Vaʿde kıldı dün ḥabībüm baña yüzin ʿarż ide
Korkaram inkār ide boza bugün iḳrārını

İtmez iseñ ger vefā kıl bārī gel cevr ü cefā
Her ne yüzden ise ḫoşdur yār añmak yārını

Başdan ayaga Muḥibbī ḫūna ġarḳ oldı yine
Cāme-i surḫ-ıla gördükde hemān dildārını
NO-190b

3331. Fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilün

Kimse telḳīn itmesün kan itmege cānāneyi
Şem'[e] ögretmek ne ḥācet yakmaga pervāneyi

Naḳd-i cān u dil getürdüm tuḥfe diyü pāyuña
Ḳıymeti yokdur ḳabūl eyle bu dervīşāneyi

Bagrumı kıldum kebāb u göz[ler]üm yaşın şarāb
Eyledüm iy ġam müşerref eylegil bu ḫāneyi

Şāne ursa zülfine cān-ıla göñlüm pāralar
Āḫir ola pāre pāre göreyim ben şāneyi

Gendüm-i dünyāya dil virüp sakın itme ṭama'
Mūr gibi niçeye dek cem' idesin dāneyi

Kendüden geçdi Muḥibbī içeli ġam cür'asın
Dest-i hicrān vāy eger suna dolı peymāneyi
NO-147a

3332. Mef'ûlü mefâ'îlü mefâ'îlü fe'ûlün

Almış başına ol küleh-i kec-nihādeyi
Zülfin gideri 'ārıżın itmiş küşādeyi

Yār[ı] gördüm esb-i nāz-ıla yine cevlān ider
Didüm öldürdüñ be ẓālim āh bu üftādeyi

Nāzük bedeni berg-i semenden daḫı nāzük
Kim gördi bu nev'-ile bir sīm-dādeyi

Ḥüsnüñ şehā nite ki her gün firāvān olur
'Işḳum da benüm her nefes eyler ziyādeyi

'Işḳuñı ben de başa iletsem 'aceb midür
Süre süre ferz iderler piyādeyi

Sevmek seni suçsa suçı Muḥibbī'nüñ
Çokdur hemān eyle helāk ol fütādeyi
NO-149a

3333. Fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilün

Zülfi zencīrine bend itdi dil-i dīvāneyi
Şem'-i ḥüsnin 'arż idüp yakdı oda pervāneyi

Her ne yirde ki okunsa Leylī Mecnūn ḳıṣṣası
İşiden aḥvālümi terk eyler ol efsāneyi

Mestlik meclisde rindāna bugün meyden degül
Oldılar medhūş görüp ol nergis-i mestāneyi

ʿĀrıżı üstinde ḫālin gördi bend-i zülfine
Murġ-ı dil dutılsa tañ mı gördi āb u dāneyi

Genc-i vaṣla iy Muḥibbī çünki ṭālibsin bugün
Ġayrı yirde arama illā dil-i vīrāneyi
NO-151a

3334. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Ṣūfī bāde nūş ḳıl gider göñülden kīneyi
Ġıll u ġışdan cām-ı ṣāfī gibi it [sen] sīneyi

Sāḳī ġubār-ı ġam virdi meded göñlüme keder
Ṣayḳal ide göre mey ile ol āb-gīneyi

Ten keştīsini dīde-i eşküme sımarladum
Elden düşürdüm āh ʿinān-ı sefīneyi

Muṭrib nevāda perde-i ʿuşşāḳı rāst kıl
Ġamdan ḫalāṣ eyle bu kemter kemīneyi

Dilden çıkar tāze maʿānī cevāhirin
Vardur Muḥibbī yir yir ara ḫazīneyi
NO-247b

3335. Mefʿûlü mefâʿîlü mefâʿîlü fâʿilün

Sāḳī şarāb-ı nābı sun itme bahāneyi
Tā kim ʿayān eyleye bu kār-ḫāneyi

Hem çü ṣürāḥī gibi sücūd pāy-ı sāġara
Eyle serūd-ı naleyi çeng ü çıġāneyi

Mest itdi beni bāde vü başumda var ḫumār
Kaldıysa getür daḫı şarāb-ı şebāneyi

Vāʿiẓ yiter naḳl-i kerāmet-i şeyḫ-i şehir
Gūş eylemez rind olanlar fesāneyi

Yıllar-durur dimedi ḥālüñ nedür ġarīb
Bekler Muḥibbī gerçi ki ol āsitāne[y]i
NO-250b

3336. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Sebze-i ḫaṭṭı iḥāṭa eyledi ruḫsārını
Bu'l-ʿaceb gösterdi naḳḳāş gör cihānuñ kārını

İy dil eyle ḥaẕer gel küfr-i zülfinden anuñ
Dakmaya cān gerdenine rişte-i zünnārını

Vaʿde kıldı çün ḥabībüm baña yüzin ʿarż ide
Korkaram inkār ide boza bugün iḳrārını

İtmez iseñ ger vefā kıl bārī gel cevr ü cefā
Her ne yüzden ise ḫoşdur yār añmak yārını

Başdan ayaga Muḥibbī ḫūna ġarḳ oldı yine
Cāme-i surḫ-ıla gördükde hemān dildārını
NO-252a

3337. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Olsa idüm ʿışḳuñ ile zār u rüsvā kāşki
Hem-çünān dīvāneler ḫaylinde şeydā kāşki

Cemʿ kılsaydum gözümden dökilen gevherleri
Eyleseydüm māh-rūlara kef ü pā kāşki

Serv ḳaddüñ sāyesinde ölsem iy serv-i sehī
Tā ḳıyāmet kalsam anda eylesem cā kāşki

Ġamze-i tīzüñle bulurdı Muḥibbī rāḥatı
Gelse her sāʿat ü her dem cānib-i mā kāşki

Vaʿde vaṣlın ʿarż ider her dem baña ferdā diyü
İtmedin olsa müyesser baña ferdā kāşki
NO-252a

3338. Mefʿûlü mefâʿîlü mefûlü fâʿilün
Mefʿūlü fāʿilātü mefāʿīlü fāʿilün

Sāḳī getür bādeyi fevt itme furṣatı
Tā kim gide başdan ḫumāruñ ḥarāreti

Gūşum tolı çeng-ile nāyuñ ṣadāsıdur
İy pend-gū başuña eyle naṣīḥati

Ger tīr-i ābdārını ya kaşları ata
Dil-teşnelere ola bārān-ı raḥmeti

Sakın mülevveṡ olma meges gibi cīfeden
ʿAnḳā-ṣıfat Ḳāf-ıla eyle ḳanāʿati

Bugün ḫayra dürişüp ʿamel eyle
Yarın Muḥibbī çekmeyesin sen nedāmeti
NO-252b

3339. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Katı müşkil kār imiş ʿālemde yār eksükligi
Bülbüle düşvār degül mi gül ʿiẕār eksüklügi

Bāġ-ı ḥüsninde ḫaṭıyla zülf dutmışlar vaṭan
Gülşen içinde görinmez mūr u mār eksüklügi

Cevre ṣabrum kalmadı hergiz cefāya ṭāḳatüm
İḫtiyār idüp ḳabūl-i terk-i diyār eksüklügi

Gülşen içre kalmasa hergiz bülbülden eṡer
Ḫār-ıla gül şād olur olsa hezār eksüklügi

Añuban eksüklügüñ iy dil şikāyet eyleme
Ehl-i dil dāyim arar leyl ü nehār eksüklügi

Baḥr-ı dil āhuñ yilinden ko temevvüc eylesün
Olmasun görme Muḥibbī āh u zār eksüklügi

Āteş-i ʿışḳ sīnem içinde benüm bir od kodı
Durmadan artmakdadur bilmez o nār eksüklügi

Dīde rūyum cemʿ kılmışdur şu deñlü sīm ü zer
Pāy-ı yāra eylesem bilmez niṡār eksüklügi
NO-276a

3340. Mefʿûlü fâʿilâtü mefâʿîlü fâʿilün

Dem dem eger cevr ide baña ol āfeti
Her bir nefesde artura bu dilde rāḥatı

Düşdüm gözüm yaşına cān eyledüm revān
Baḥra giren vire-gelüpdür selāmeti

Ḫarc itmeseydi dīdelerüm naḳd işigini
Farż olmasa ger baña ḥüsnüñ ziyāreti

Hicrüñ şebinde gördi ki hīç ṣubḥa çāre yok
Nā-çār olup dil didi ölem nihāyeti

Elin uzadur serv irem diyü ḳaṣruña
Her kim ṭavīl olsa olurmış ḥamāḳati

Şīrāne gözüñ her kaçan cāna ḳaṣd ide
Kalur mı ʿaceb kimsenenüñ dilde ṭāḳati

Kimdür Muḥibbī ʿāşıḳ ʿışḳ içre sorsalar
Dirdüm belā vü miḥnet ile bir melāmeti
NO-277a

3341. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Görmesem [ben] ʿālem içre yārumuñ dīdārını
Ser-te-ser āhum kebūd ide der ü dīvārını

Yandugumca nār-ı ʿışḳa artdı şevḳum şuʿlesi
İtmesem farḳ tañlamañ nūr-ıla miḥnet nārını

Baḥra beñzet göñlüñi gelse ḥavādiṡ baḥrı gör
Daşraya atar ḳabūl itmez gelen murdārını

Gül yüzüñ göre cinānı añmasa olmaz ʿaceb
Ger temāşā eyleye yāruñ gül-i bī-ḫārını

Naḳd-i eşk-ile Muḥibbī vaṣl-ı yāra irmedi
Dīdeler cümle düketdi dirhem ü dīnārını
NO-277a

3342. Feʿilâtün feʿilâtün feʿilâtün feʿilün

Eylediyse n'ola yār pālara pā-māl beni
Şākirem ḥālüme itdi yine ḫoş-ḥāl beni

Dūd-ı āhum var iken zer-baf ü aṭlas n'iderem
Baña yiter ki bürür ol siyeh şāl beni

Gösterür ak u karasını cihān ʿibret içün
Eyledi anlara ḥayret-nümā Zāl beni

Zer gibi pūte-i ʿışḳ ile dil ü cān eridüp
Ġıll u ġış komayuban eyledi ġam ḳāl beni

Himmetüm bāzı didüm eyleye ʿAnḳā'yı şikār
İltür-idüm sözüm ilerü gel bir ṣāl beni

Naḳd-i cān virmiş yāra alam būsesini
Bozdı bāzārumuz aldadı fi'l-ḥāl beni

Ḫūn-ı çeşmiyle Muḥibbī yāra kāġıd yazıcak
Didi bu ḫıdmete dil eylegil irsāl beni
NO-277b

3343. Mefʿûlü mefâʿîlü mefâʿîlü fâʿilün

Ger tīġ-ı cefā ile döke yirlere kanı
Saklama eger ʿāşıḳ isen sen dilā cānı

Atarsa cefā tīri ile seng-i melāmet
Başuñı açup karşula kıl sīne nişānı

Bir rind-i sebük-rūḥ gerek fehm ide sözüm
Mollālarda keşf degüldür bu maʿānī

Gözüm yaşını ayagına cūlar iderdüm
Nāz-ıla görem seyr ide ol serv-i revānı

Dünyā-yı dūna eylemedi zerre maḥabbet
Çün itdi naẓar gördi Muḥibbī anı fānī
NO-278a

3344. Mefʿûlü fâʿilâtü mefâʿîlü fâʿilün

Didüm ki yāra eyle oran-ıla nāzuñı
Didi ki sen de terk ide her dem niyāzuñı

Dildāra karşu secde kılup cānı terk kıl
Tā ki felekde kıla melā'ik namāzuñı

Gelse cefā vü cevr dilā olma mużṭarib
Görseñ gerek çü başda olan cümle yazuñı

Olsun ḥaḳīḳī çünki gerekdür ḥaḳīḳī ʻışḳ
Taḥsīn diye kim göre bu ʻışḳ-bāzuñı

Āḫir seni bu ʻāleme[2579] rüsvā-yı ʻām ider
Zinhār Muḥibbī kimseye gel dime rāzuñı[2580]
BY-129b, S1-197a, H1-154a, T-222b

3345. Mefʻûlü fâʻilâtü mefâʻîlü fâʻilün

Var mı cihānda bī-ser ü bī-pā benüm gibi
Ya mübtelā-yı derd ü ġam ola benüm gibi

Ġam meclisinde nāle kılup ḥālüm aglasam
Yanumca bile nāle kılur nā benüm gibi[2581]

Derd-i dilüm[2582] şemmeşini baḥra söylesem
Cūş u ḫurūş eyleye deryā benüm gibi

Zerd oldı yüzüm yanalıdan pūte-i ġamda
Dirsem ne ʻaceb var mıdur ayvā benüm gibi

Sen pādişāh-ı ḥüsn kapuñda[2583] kullaruñ
Çokdur içinde yokdur eñ ednā benüm gibi

Bir daḫı cefā [vü] cevr [ü] belā-keş[2584] yaratmadı
Kulları içre Tañrı taʻālā benüm gibi

Bakup Muḥibbī ʻibret alup dir vefāsı yok
Neler getürdi ʻāleme dünyā benüm gibi
BY-130a, S1-192b, H1-150b, T-218b

3346. Fâʻilâtun fâʻilâtun fâʻilâtun fâʻilün

Olmaya bāġ içre bir serv ol ḳad-i bālā gibi
Bitmeye gülşende nergis ol gözi şehlā gibi

Ġamze okı sīnede bir laḥẓa eglenmez geçer
Anuñ içündür anuñ kaşları katı ya gibi

[2579] bu ʻāleme: iller BY
[2580] Mısra H1 ve T’de:
Sakla Muḥibbī kimseye dime bu rāzuñı
şeklindedir.
[2581] 2 ve 4. beyitler S1, H1 ve T’de yoktur.
[2582] dilüm: derūn S1, H1, T
[2583] sen pādişāh-ı ḥüsn kapuñda: ol pādişāh-ı ḥüsnüñ işiginde S1, H1, T
[2584] cefā [vü] cevr [ü] belā-keş: hīç cevr ü cefā-keş S1, H1, T

Gözlerüm yaşına saldum yine bu dil zevraḳın
Bād-ı āhumla yürür gözüm yaşı deryā gibi

Gerçi kim düşvārdur cān oynamak dirler velī
Baña cān virmek gelür āsān bir içim mā gibi

Meclis-i ġamda Muḥibbī içerüz ḫūn-ı ciger
İñiler feryād ider ol bezme göñlüm nā gibi[2585]
BY-130b, S2-132a, T-234a

3347. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Cān ider şemʿ-i ruḫuñ şevḳıne pervāneligi
Dil kılur görse ser-i zülfüñi dīvāneligi

Būy-ı zülfüñi dimāġuma getürdi çü ṣabā
Vireyim cān u dili yolına şükrāneligi

Ol perī göñlümi ger mesken iderse yiridür
Çün perī mesken ider bulduġı vīrāneligi

Bu göñül şāne gibi āh yine biñ pāre olur
Ol peri-şān ura zülfine eger şāneligi[2586]

Merd olan virmez imiş çünki bu dünyāya göñül
Sen daḫı eyle Muḥibbī gele merdāneligi
BY-130b, S1-208b, H1-162b, T-242a

3348. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Eşk-i çeşmüm lüʾlüʾ-i şehvār olaydı kāşki
Ayagına sen şehüñ īṡār olaydı kāşki

Gönderürsin tīrüñi geh geh dil-i mecrūhuma
Bu kerem iy dōst baña her bār olaydı kāşki

Mürdeyem derdüñle ġam eyler tesellī göñlümi
Ġam gibi cevrüñ daḫı ġam-ḫᵛār olaydı kāşki

2585 Mısra S2 ve T'de:
İñiler ol bezme göñlüm nāy-ı şevḳ-efzā gibi
şeklindedir.

2586 Mısra S1 ve H1'de:
Ol perī zülfine ger ide ṣabā şāneligi
şeklindedir.

Seyr-i gülşen eylesem ammā yüzüñi görmesem
İsterem her gül gözüme ḫār olaydı kāşki

Cān metā'ın ḫarc kıldum vuṣlatuñ bāzārına
Naḳd-i cānum bende āh bisyār olaydı kāşki

Eyledi bennā-yı 'ışḳ göñlüm evin küllī ḫarāb
Gelse bār-ı ġamuñ mi'mārı olaydı kāşki

Māh-rūlar cür'a saçsa bu Muḥibbī üstine
Ḫāk-i pāy-i dergehi ḫummār olaydı kāşki
BY-131a

3349. Mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün

Selāmın ol şeh-i ḫūbān n'içün ben bendeden kesdi
Anı ben sevmeden artuk ne suç itdüm neden kesdi

Didüm gel zülfüñi kesme benüm 'ömrüm dırāz olsun
Didi devr-i ḳamerdür bu senüñ 'ömrüñ kesen kesdi

Senüñ zībā[2587] cemālüñi görenler terk-i cān itse
'Aceb mi Yūsuf'ı görüp elini cümle zen kesdi

Görelden serv-i reftāruñ yürimez ḳalmadı ḳudret
İşidüp ġonca güftāruñ hemān ol dem suḫen kesdi

Olup sulṭān-ı 'ışḳ evvel ḥiṣār-ı göñlüme mālik
Gelüp mi'mār-ı ġam āḫir aña yir yir beden kesdi

Kalursa dāmen-i dilber ne tañ aġyār destinde[2588]
Gülüñ hīç görmedüñ mi sen etegini diken kesdi

Muḥibbī cevr-i yār-ıla öliser diyü kūyında
Felek ḫayyāṭı anuñçün gelüp ḫūnīn kefen kesdi
BY-131b, S1-198a, H1-154b, T-223b

3350. Fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilün

Yüzüñe gün dimişem beñzedüp alnuña mehi
'Afv it pādişehüm kuluñ olur çok günehi

[2587] zībā: Yūsuf S1, H1, T
[2588] destinde: üstinde S1, H1

Ben niçe itmeyeyim göz yaşını āb-ı revān
Salınur her ṭarafa nāz-ıla ol serv-i sehī

Kūy-ı dildāra varup cān u dili pīşkeş ilet
Çün varılmaz ulular meclisine dest tehī

Durmadan derd ü ġamuñ göñlümi vīrāne kılur
Çok mı gördi ʿacabā baña bu vīrāne dehī

Ḥasret-i ḫaṭṭuñ ile āh Muḥibbī ölicek
Söyleye agız açup ḥālini her bir giyehi
BY-132a, S1-206b, H1-161a, T-240a

3351. Mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün

Yoluñda her kim ölmezse añılmasun anuñ adı
Cefā vü cevrüñi görüp anı ger bilmeye şādī[2589]

Felekden yücedür beñzer senüñ iy māh-rū ḳaṣruñ
Anuñçün ʿāşıḳuñ aña irişmez āh u feryādı

Güzeller kamusı andan cefā vü cevri öġrenmiş
Bu fende var mıdur bilsem aceb hīç anuñ üstādı

Uyurken leblerin öpdüm didüm bu lezzet-i cāndur
Uyanup didi ol dilber nebātuñ böyle mi dadı

Muḥibbī'ye cefā kılma bugün sulṭān-ı ʿālemsin
Sorılısar-durur yarın eñ evvel şehlerüñ dādı
BY-132a, S1-193b, H1-151a, T-219a

3352. Feʿilâtün feʿilâtün feʿilâtün feʿilün

Şol ḳadar itdi ciger ḫūnını çeşmüm telefi
Lālezār eyledi ḫūn-ı dil ile her ṭarafı

Ġayrılar ḳaṣdını gel eyleme iy kaşı kemān
Ġamze oklarına ben eylemişem dil hedefi

Dehenüñ rāzını bu dilde nihān itmiş idüm
Güldüñ iy dōst ʿayān oldı baña sırr-ı ḫafī

[2589] Mısra S1, H1 ve T'de:
Eger cān virmese ʿışḳ içre kim añardı Ferhād'ı
şeklindedir.

Dürr-i eşki bulasın pārala gel dil ṣadefin
Dür kaçan ḥāṣıl olur ger sımayalar ṣadefi

ʿAyb olmaya Muḥibbī suna el ger boynuña[2590]
Duta-bilmez ḳadeḥi kimsene illā ki kefi
BY-132b, S1-193a, H1-150b, T-218b

3353. Mefʿûlü fâʿilâtü mefâʿîlü fâʿilün

Meydān-ı ʿışḳa[2591] gelmeye bir er benüm gibi
Tīġ-ı cefāya karşu duta ser benüm gibi

Cevr ü cefāyı eyleme cānā raḳībüñe
Çekmez o bārı degmede ol ḫar benüm gibi

Gözüm yaşıyla eyle naẓar rūy-ı zerdüme
Hem sīm döker yoluña hem zer benüm gibi

Ṭāliʿ müsāʿid olmadı görmege gün yüzün
ʿĀlem içinde var mı bed-aḫter benüm gibi

Gördi Muḥibbī yüzüñi cān terkin eyledi
Meydān-ı ʿışḳa gelmeye[2592] bir er benüm gibi
BY-133b, S1-207b, H1-161b, T-241a

3354. Mefʿûlü fâʿilâtü mefâʿîlü fâʿilün

Gördüm gezer nāz-ıla[2593] ol serv-ḳāmeti
Sandum ki hemān başuma kopdı ḳıyāmeti

Gözüm yaşardı āh-ıla zerd oldı ruḫlarum
Bunlar olınca bellüdür ʿışḳuñ ʿalāmeti

İy dil ṭabībi derdüme bir çāre eyle gel
Günden güne artma[da]dur[2594] dil saḳāmeti

İy dil mecāz-ı ʿışḳa göñül virmeden sakın
Soñra yanuñda[2595] ẓāhir olur çün nedāmeti

[2590] boynuña: lebüñe H1, T
[2591] ʿışḳa: maḥabbetde BY
[2592] ʿışḳa gelmeye: maḥabbetde olmaya BY
[2593] gezer nāz-ıla: çemende nāz-ıla S1, T
[2594] artma[da]dur: ziyāde olur S1, H1, T
[2595] yanuñda: anuñ BY

ʿĀşıḳ Muḥibbī ölse de varmaz selāmete
ʿĀşıḳ odur ki[2596] cān virüp alur melāmeti
BY-134a, S1-207b, H1-161b, T-241a

3355. Feʿilâtün feʿilâtün feʿilâtün feʿilün

İstemez ʿāşıḳ olan zecr ü ʿanādan ġayrı
Nite kim ḫasta olan derde devāndan ġayrı

Leyl-i zülfine göñül baglaya mecnūnı olur
Kimse varmaz yanına āh-ıla vādan ġayrı[2597]

ʿIşḳ sevdāsı ile kim ola sevdāyī mizāc
Başda kalmaya anuñ bād u hevādan ġayrı

Re'yüñ oldı idesin yolına sen cānı fedā
Sen sen ol bir daḫı rā irme bu rādan ġayrı

Būy-ı zülfine ḫaṭā mı dir-isem nāfe-i Çīn
Beñzemez kākülïne ʿanber-i sādan ġayrı

Bī-kesem kimsene yok deşt-i ġamında ölicek
Üstüme aglaya bir kimse semādan ġayrı

ʿIşḳ kitābını Muḥibbī yine ezber okudı
Bir[2598] ḥarf bilmez iken elif-bādan ġayrı
BY-134b, S1-193a, H1-151a, T-218b

3356. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Göñlümi alan benüm ol serv-ḳad dil-cū gibi
Anuñ içün eşk-i çeşmüm durmaz akar su gibi

Ġam şebinde ḫasta dil eyler temennā-yı viṣāl
Dürlü dürlü fikr ider bir ölecek sayru gibi

Çeşm-i cellādı ele almış kemend-i zülfini
Asmaga dil düzdini dutar elü baglu gibi[2599]

Ḫaṭṭını gördüm nigāruñ didüm āh geldi[2600] ecel
Çāre ne rūz-ı ezelden alnuma yazu gibi

[2596] ʿāşıḳ odur ki: zīrā bular BY
[2597] 2 ve 5. beyitler S1, H1 ve T'de yoktur.
[2598] bir: hīç S1, H1, T
[2599] 3 ve 8. beyitler S1 ve H1'de yoktur
[2600] geldi: irdi S1, H1

Mezraʿ-ı dilde yaşum toḫmını saçdum muttaṣıl
Ḥāṣılum ancak hemān derd ü belā kaygu gibi

Dimeñüz Mecnūn'a Mecnūn itdi çün dünyāyı terk
Cümleden ḫalḳ-ı cihān içinde ol uslu gibi

İy Muḥibbī anuñ içün ʿışḳına dil bagladum
ʿĀşıḳın nā-ḥaḳ yire öldürmek aña ḫū gibi

Sīneme çekdüm elifler serv-ḳadler yādına
Kuçaram tā ṣubḥ olınca baña hem pehlū gibi
BY-135a, S1-193b, H1-151a, T-219a

3357. Mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün

Metāʿ-ı ḥüsnin ʿarż idüp ide ger yār bāzārı
Virüp dil naḳd-i cān-ıla olam anuñ ḫarīdārı

Görelden iy saçı leylā seni mecnūn u şeydāyam
Tagıtdum ʿaḳl u dil küllī gerekmez baña hüşyārı

Beni tenhā giriftār-ı esīr-i zülf olam sanmañ
Var anuñ tār-ı zülfinde niçe yüz biñ giriftārı

Naṣīb itmiş ezelden çün sunıldı baña kār-ı ʿışḳ
N'iderem ʿışḳdan ġayrı cihān içinde ben kārı

Muḥibbī her nefes ṣad-bār[2601] yüzüñe ger naẓar kılsa
Ḳanāʿat itmeyüp ister göre bir daḫı dīẕārı
BY-135a, T-235b

3358. Mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün

Bugün dīvānesi oldum görüp āh ol perī-zādı
Giceler ḫˇāb[2602] yüzin görmem iderem nāle feryādı

Eger Leylī degülse ol neden ben aña Mecnūnam
V'eger Şīrīn olmasa bu dil olmazdı Ferhād'ı

Cefādan kankı ʿāşıḳ kim vefāyı yig bilür ister
Dilegüm budur ʿālemde añılmasun anuñ adı

[2601] ṣad-bār: dilber T
[2602] giceler ḫˇāb: gice uyḫu S1, H1, T

Cefā vü cevri terk itmez tażarrū‘ eyleseñ yāra
Ki zīrā katı müşkildür kişi terk ide mu‘tādı

Muḥibbī ‘ālemüñ ḳaṣrın görüben i‘timād itme
Urılmışdur su üstinde ezelden çünki bünyādı
BY-136a, S1-201a, H1-156b, T-226b

3359. Fâ‘ilâtun fâ‘ilâtun fâ‘ilâtun fâ‘ilün

Hīç ‘ālemde benüm bu dāduma dād olmadı
Bend-i ġamdan ḫāṭırum bir laḥẓa āzād olmadı

Leyli Mecnūn ile vardur Ḫusrev ü Şīrīn velī
Cān u baş terk itmede hīç biri Ferhād olmadı

Dōstum nāz uyḫusından daḫı bī-dār olmaduñ
Şöyle ẓann itme ḳapuñda nāle feryād olmadı

Cevr sengin yagdurup ḳılduñ göñül mülkin ḫarāb
Devr-i ḥüsnüñde senüñ ol bir kez ābād olmadı

Gözlerüm yaşı degül eksük Muḥibbī Dicle’den
Yaşuma kimdür diyen kim cūy-ı Baġdād olmadı
BY-136a, S1-208b, H1-162b, T-242a

3360. Fâ‘ilâtun fâ‘ilâtun fâ‘ilâtun fâ‘ilün

İy sehī servüm görelden berü ḥüsnüñ bāġını
Eylerem her dem revān bu çeşmümüñ ırmagını

Tañ degül gülgūn olup yagdursa kan yire seḥāb
Çün şehīd-i ‘ışḳuñuñ yil savurur topragını

Tekye-i ‘ışḳuñ çerāġı şu‘lelenmezdi eger
Yakmasam dem dem ben anda bu yüregüm yagını

Dir gören kūh-ı belāda oldı peyda bir peleng
Ḥasretiyle sīneme yakdukda miḥnet dāġını

Zülfi sevdāsında bilmezler Muḥibbī nüktesin
Zīra kimse görmemiş görmez yılan ayagını
BY-136b, S1-194a, H1-151b, T-219b

3361. Fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilün

Māh-rūlar ʿışḳ[ı] bu āşüfteden ayrılmadı
Tā beni ser-geşte vü [rü]svā-yı ʿālem kılmadı

Aglayup āh eyledükçe ḫande eyler gül gibi
Var mı bir gül bād-ıla bārāndan açılmadı

Laḥẓa mı var yagmaya bu başuma seng-i cefā
Dem m[i] var cevr okları bu bagruma sançılmadı

Gīce mey nūş eyledük başumda var daḫı ḫumār
Bāde sun ṣāḳī baña yārān daḫı ayılmadı

İy Muḥībbī görinen ṣaḥrāda sanma lāledür
Yir mi kaldı gözlerümden ḫūn-ı dil saçılmadı
BY-136b

3362. Mef'ûlü fâ'ilâtü mefâ'îlü fâ'ilün

Bend itdi ser-i zülfine[2603] bir dil-rübā bizi
Her kanda ise aradı buldı belā bizi

Gördük cemāl-i şemʿini düşdük ayagına
Pervāne gibi yakdı ol āteş-liḳā bizi

Dermān yirine[2604] derdi alan mübtelālaruz
Biñ yıl ararsa bulmaya hergiz devā bizi

Yā gibi çeker kendine her dem raḳībi yār[2605]
Yabana atar ok gibi ol kaşı ya bizi

Sevdā-yı būy-ı[2606] zülf-ile tolı dimāġumuz
Serden Muḥibbī çıkarısar bu hevā bizi
BY-137a, S1-207b, H1-162a, T-241a

3363. Fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilün

Baḥr-ı dilden arayup buldum niçe cevherleri
Gūş idüñ yārān size ʿarż eyleyem gevherleri

[2603] ser-i zülfine: zülfine yine S1, H1, T
[2604] yirine: virüp BY
[2605] Mısra S1, H1 ve T'de:
Her dem raḳībi kendüzine ya gibi çeker
şeklindedir.
[2606] būy-ı: ser BY

Gözlerüm yaşıyla āhum yāra te'ṣīr eylemez
Seng-i ḫārādan katıdur ḳalbinüñ mermerleri

Esb-i nāz üzre kaçan zülfini çevgān eylese
Top idüp ġalṭān ide yolında ʿāşıḳ serleri

Şemʿ-i ḥüsn-i dilbere karşu yanar cān u göñül
Nite kim pervāne yakar oda bāl ü perleri

Zāl-i dehre iy Muḥibbī sen sen ol meyl eyleme
Zen nedür kim dil vire aña cihānuñ erleri
BY-137b, S1-191a, H1-149a, T-216b

3364. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Sen sen ol pendüm budur dutma göñülde yār iki
Bir olur yār[2607] iki olmaz olmasun zinhār iki

Derd-i dil ḥālini yazdum sıgmadı bir nāmeye
Anuñ içün yāra taḥrīr eyledüm ṭomār iki

Ḥalḳa olmış ḥüsninüñ gencinde zülfeynin görüp
Didüm ol gence ṭılısm olmış ezelden mār iki

ʿAḳl şāhı gitdi dilden geleli sulṭān-ı ʿışḳ
Olmamışdur bir şehirde ola şehriyār iki

Söz birdür bu Muḥibbī seni cāndan yig sever
Cān virür yoluñda hergīz eylemez güftār iki
BY-139a, S1-190b, H1-148b, T-216a

3365. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Yolına bir cān nedür terk idem olsa cān iki
Cān virem bu yolda ammā dimeyem cānān iki

Tartmak ister ḫāk-i pāyin cevheri cān-ıla dil
Eylemişdür dīdelerden keffe-i mīzān iki

Genc-i ḥüsni seyrin isterken görindi zülf-i dōst
Bilmedüm aña ṭılısm olmış meger ṣuʿbān iki

Kapuña geldi meger şey-lillāh pīr-i felek
Ay u günden eline almış dutupdur nān iki[2608]

[2607] bir olur yār: yār bir olur BY
[2608] 4 ve 6. beyitler S1 ve H1'de yoktur.

ʿIşḳ şāhı geldi ardınca bile sulṭān-ı ġam
Yıkılur ol memleket ḥükm itdi çün sulṭān iki

Kaʿbe'dür kūyına varduñ göñl[i] ḳurbān eyledüñ
Cān daḫı ḳurbān gerekdür tā ola ḳurbān iki

Bu Muḥibbī şiʿrini gören kemāle irdügin
Bir sanurduk didi beñzer var-ımış Selmān iki

Öldürem dirdüñ peşīmān olma dur iḳrāruña
Şāhlar femānı birdür olamaz fermān iki
BY-139a, S1-190b, H1-149a, T-216a

3366. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Āh kim bir serv-ḳad derdi akıtdı yaşumı
Su gibi taşdan taşa ursam ʿaceb mi başumı

Ġarḳa virmiş ser-nigūn olmış iki keştī sanur
Baḥr-ı eşkümde görenler uşbu iki kaşumı

Deşt-i ġamda baña yoldaş olımazsın sen yüri
Göricek ben bilürem Mecnūn benüm yoldaşumı

Sīne levḥine yazaldan nakşını meh-rūlaruñ
Āferīn eydüp gören taḥsīn ider nakkāşumı

Umaram bir gevher-i nā-yāb ola her ḥāṣılum
Baḥra döndürdüm anuñçün iy Muḥibbī yaşumı
BY-139b, S1-191a, H1-149b, T-216b

3367. Feʿilâtün feʿilâtün feʿilâtün feʿilün

Her kimüñ kim eline gire anuñ ḫāk-i rehi
Başına tāc idine añmaya zerrīn külehi

Gün gibi başı anuñ göklere irse ne ʿaceb[2609]
İşigüñ taşına yüz sürüp ide secdegehi

Öñce Mecnūn ile Ferhād'ı karagula salup[2610]
Yürürem şimdi benem ʿışḳ ilinüñ pādişehi

[2609] ne ʿaceb: yiridür S2, T
[2610] Mısra S2, ve T'de:
Öñce Ferhād-ıla Mecnūn'ı karavul[a] saldum
şeklindedir.

İy melek-çehre[2611] senüñ ḳadd-i bülendüñ var iken
Katı kūteh görinür gözlerüme serv-i sehī

Bu Muḥibbī seni cānıyla sever ger suç ise
Sorma öldür suçını zīre ki çokdur günehi
BY-139b, S2-132b, T-234a

3368. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Gözlerinden ḫūn-ı dil şol deñlü dökdi yaşını
İy cefā-cū kūyuñuñ laʿl itdi iç ü taşını

Esb-i nāz-ıla gören meydān-ı ḥüsn içre seni
Zülfüñüñ çevgānına top ider elbet başını

Deşt-i ġamda geldi Mecnūn baña pādaş olmayup
Didi gitme yolda kor mı hīç kişi yoldaşını

Ḳaṣr-ı ʿışḳuñ çün ezelden urdılar bünyādını
Kelle-i ʿuşşāḳdan itdiler anuñ taşını

Terk-i ser ḳıl iy Muḥibbī ister iseñ vaṣlını
Didiler irer viṣāle terk idenler başını
BY-140a, T-234a

3369. Feʿilâtün feʿilâtün feʿilâtün feʿilün

Çeşm-i ebrūsı kılup derd-ile bīmār beni
Niçe yıl ḫasta yatur añmadı dildār beni

Pāymāl itdi gözüm yaşı gibi āḫir-i kār
Yirlere saldı gör ol zülf-i siyehkār beni

Gül yüzi ḥasreti-y-ile giceler ṣubḥa degin
Eyledi nāle kılur bülbül-i gülzār beni

Gösterüp būsesini didi ki bāzār idelüm
Naḳd-i cān-ıla aña itdi ḫarīdār beni

Terk iderse ser-i kūyını Muḥibbī vire cān
Ne ʿaceb derde bu dil kıldı giriftār beni
BY-140b

[2611] melek-çehre: boyı sidre: S2, T

3370. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Ḫoş ṣafā vü ẕevḳ idi ʿālemde vuṣlat ʿālemi
Olmasa idi anuñ ardınca firḳat ʿālemi

Fikr idersin zāhidā sanduñ anı derd ü elem
Başka bir ʿālem-durur ʿālemde miḥnet ʿālemi

Bilmediler bili ile agzınuñ esrārını
Deng kılmışdur cihān ḫalḳın bu ḥayret ʿālemi

Ḥamdü-lillāh bir nefes ben olmadum ʿışḳdan cüdā
Virilüpdür ana raḥminden maḥabbet ʿālemi

İy Muḥibbī didiler dünyāda yok hergiz vefā
Seyr-ile gezüp görenler uşbu ḳat ḳat ʿālemi
BY-140b

3371. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

ʿIşḳa duş oldum dirīġā vaṣl-ı cānān olmadı
Derd-ile öldüm bu yolda baña dermān olmadı

Ḫāk idüp āḫir ġubārın bāda virsün rūzigār
Rāh-ı kūyında şu kim ḫāk-ile yeksān olmadı

Müşkil işdür gerçi dirler terk-i cān itmek velī
ʿĀşıḳam sanmañ baña bu müşkil āsān olmadı

Māh-rūlarda bulınmaz umma dirlerdi vefā
Her ne kim didiler ise cümle yalan olmadı

İy Muḥibbī bunca ġam ardınca dirler gülmenüñ
Ehl-i ḥāl olan anuñçün şād u ḫandān olmadı
BY-142b, S2-134a, T-235b

3372. Feʿilâtün feʿilâtün feʿilâtün feʿilün

ʿIşḳ-ıla gerçi ki çekdüm niçe dürlü taʿabı
Ḥamdü-lillāh ki getürdüm ele ol ġonca-lebi

Ḫār-ıla yār olalı gül gibi gülşende ḥabīb
Ṣubḥa dek āh-ıla dil bülbüli geçürdi şebi

Gülşen-i ḥüsninde yāruñ sunma el şeftāluya
Ġāfil olma kim aña key çāh olupdur ġabġabı

Āteş-i ġamla egerçi dutışupdur cān u dil
İtmedi bu ten-i mecrūḥ daḫı iḥsās-ı tebi

Rāh-ı ʿışḳ içre dilā gerçi var endūh-ı elem
Cān-ıla eyle ḳabūl ʿışḳ-ıla artur ṭalebi

Bu Muḥibbī kuluñuñ gel sıma göñlin kerem it
Kim bütün idebilür sınsa zücāc-ı Ḥalebī
BY-143a

3373. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Zülfi zencīrin görüp oldı göñül dīvānegī
Ḥāṣıl itdi şemʿ-i ḥüsne cān yaḳup pervānegī

Ḥālet-i ʿışḳı ne bilsün zāhid-i peşmīne-pūş
Cilve-i ṭāvūsı hīç añlar mı murġ-ı ḫānegī

Āşinālık olmaya idi ezelden kāşkī
Āşinālıkdan saña çün yig gelür bīgānegī

ʿAḳl u ṣabrı küllī bir yirden ferāmūş eyleyüp
ʿĀşıḳam dīvānelikdür ḥāṣılum dīvānegī

ʿIşḳa düşdüñ iy Muḥibbī cāna başa kalma kim
Diyeler ʿuşşāḳ arasında saña merdānegī
BY-143a

3374. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Dōstlar mihmān idindüm dün gice cānāneyi
Nūr-ıla cemʿ eyledüm bir araya pervāneyi

Ḫāk-i pāyına gözümden eyledüm gevher nis̱ār
Biñ belā-y-ıla getürdüm ol gözi mestāneyi

Gerçi kim geldi hemān-dem yine gitdi ol perī
Eşküm-ile eyledüm pür eldeki peymāneyi

Gül yüzinüñ ḥasretinden ol vefāsuz dilberüñ
Oda yakdum āteş-i āhumla ben de ḫāneyi

Leblerinüñ[2612] ḥasretinden ol vefāsuz dilberüñ
Bu Muḥibbī mesken itse tañ mıdur meyḫāneyi
M-78a, S2-129a, T-205a

3375. Fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilün

Zāhidā luṭf eyle ʿayb itme bu ben bī-çāreyi
İḫtiyār elden gider gördükde bir meh-pāreyi

Ben degülem niçe benüm gibiyi mecnūn ider
Leyli zülfine nigārum urdugınca şāneyi

Sāḳiyā luṭf u kerem kıl el yirine tut ayak
Mevsim-i güldür yine gel lāle reng it bādeyi

Bu ṣafā bezminde cānā ger dökerse sīm ü zer
Gönderem pīr-i muġāna ḫırḳa [vü] seccādeyi

Çarḫ elinden göz yaşın dökseñ iñen incinme kim
Yüzini ḫāke sürüpdür niçe merdüm-zādeyi

Bu Muḥibbī ruḫları şevḳiyle cānından geçer
Şemʿ-i ruḫsāruñ yakarsa yiridür pervāneyi
M-82a

3376. Mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün

Dil-i şūrīde sevmişdür yine çün bir perī-zādı
İşüm ney gibi efġāndur anı siz sanmañuz şādī

Ġamuñla iy perī-peyker yoluñda n'ola cān virsem
Belā kūhında öldürdi ġam-i Şīrīn çü Ferhād'ı

Vefā gelmez güzellerden gel iy dil aña yiltenme
Cefā vü cevr-ile meşhūr olupdur çün anuñ adı

Vücūduñ şehrini dilber ḫarāb oldugını ister
ʿİmāret eylegil iy dil yıkılsun cümle bünyādı

Żaʿīf oldı dil-i miskīn lebüñ dārü'ş-şifāsından
Aña bir būse baḫş eyle ki gelsün agzınuñ dadı

Ölince taş işiginde Muḥibbī yasdanup taşı
Dimez kim niçe bir eyler bu bī-çāre bu feryādı
M-87a

[2612] leblerinüñ: gül yüzinüñ T

3377. Fâʻilâtun fâʻilâtun fâʻilâtun fâʻilün

Geşt idüp gezdüm nigārā uşbu köhne ʻālemi
Saña beñzer görmedüm ḥūrī degül kim ādemī

Düşeliden derd-i ʻışḳa ġamdan özge bulmadum
Gīce gündüz ayru olmaz cān-ıla dil maḥremi

Ġonca gibi saklaram sīnemde peykānuñ şehā
Bu şikeste göñlümüñ çün ol olupdur merhemi

Sensüzin girsem gülistāna baña dūzaḫ olur
Senüñ-ile olıcak cennet bilürem külḫeni

Şimdi bildüm hicr elinden öldürür bu ġam beni
Ger şehīd-i ʻışḳ olam dutmañ benümçün mātemi

Kaʻbe kūyuña Muḥibbī vardı yüzin sürmege
Zī saʻādetdür eger ḳurbān iderseñ sen beni
M-87b

3378. Mefʻûlü mefâʻîlü mefâʻîlü feʻûlün

Ḥüsn-ile ṭarāvet ezelī sen güle düşdi
Cevr-ile cefā ḳurʻası ben bülbüle düşdi

ʻĀlemde kaçan ḳışmet olındı ġam u şādī
Cümle ġam-ıla ġuṣṣa bu ben bī-dile düşdi

Sevdā-yı ser-i zülfine dolaşalı göñlüm
Rüsvā-yı cihān oldı o dilden dile düşdi

Hicrüñde şehā şol ḳadar āh eyledüm iy dōst
Kanlu yaşuma zevraḳ-ı dil ġarḳ ola düşdi[2613]

Ḫışm-ıla gelüp gözlerümüñ yaşını gördi
Raḥm eyleyüben yiñile yaşum sile düşdi

Bir būse tevaḳḳuʻ iderem didi Muḥibbī
Ẓāhirde ḳabūl itmedi ammā güle düşdi
M-88a, S1-303a, H1-158b

[2613] Bu beyit S1, H1'de yoktur.

3379. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Bu fenā deyrinde[2614] sanmañ cāh u māl egler beni
Bir yüzi gün alnı meh kaşı hilāl egler beni

Hicr-ile ölmek mi vardur yāḫūd irmek vaṣlına
ʿĀlem içre dōstlar bu iḥtimāl egler beni

Var mıdur yok mı miyānuñ bilmedi bī-çāre dil
Bezm-i ġamda rūz u şeb uşbu ḫayāl egler beni

Hicr elinden şol ḳadar dökdüm nigārā göz yaşın
Eşk-i çeşmüm yolum alup māh u sāl egler beni[2615]

Tāzelendi būy-ı zülfinden meşām-ı dil yine
Esdügince her seḥer bād-ı şimāl egler beni

Rūze-i hicr içre ölürdüm Muḥibbī olmasa
Ārzū-yı ṭalʿat-i ʿīd-i viṣāl egler beni
M-88b, S1-186a, H1-145b, T-211b

3380. Mefâʿîlün mefâʿîlün feʿûlün

Yine bī-çāre dil āvāre düşdi
Belā aruları başına üşdi

Şafaḳ sanmañ kenār-ı āsümānda
Şerārumdan benüm gökler dutışdı

Ebed kurtılmamak aña sezādur
Ser-i zülfine çün göñül dolaşdı

Beni ġarḳ itse tañ mı eşk-i çeşmüm
Gözüm yaşıyla āhum başdan aşdı

Düşelden fülk-i dil girdāb-ı ʿışḳa
Belā emvācı daşdı başdan aşdı

Añılmaz oldı Mecnūn-ıla Ferhād
Muḥibbī ḳurʿa-i ʿışḳ saña düşdi
M-88b

[2614] deyrinde: dünyāda T
[2615] Bu beyit S1, H1 ve T'de yoktur.

3381. Mef'ûlü fâ'ilâtü mefâ'îlü fâ'ilün

Taḫt-ı çemende yār çözüp zülfi bagını
Dehrüñ mu'aṭṭar eyledi ol dem dimāġını

Şem'-i cemāl-i ḥüsnüñi her kim göre şehā
Olmaz 'aceb ger eride bagrı yagını

Zārīlık itse ney gibi dil tañ mı ṣūbḥa dek
Ṭanbūr gibi burdı zamāne kulagını

Çāh-ı zenaḫda ḥabs-i mü'ebbed idüp nigār
Cāsūs diyü sakladı göñlüm ulagını

Zülfi şebinde dil düşeli vādī-yi ġama
Yakdum zamānda yine Mecnūn çerāġını

Sulṭān-ı 'ışḳ şöyle yasag eylemiş ezel
Yaksun maḥabbet ehli ḥaşre degin sīne yagını

Bir dem Muḥibbī olmaya huşyār ḥaşre dek
Rūz-ı elest içeli 'ışḳuñ ayagını
M-89a

3382. Fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilün

Āh kim sevdüm yine bir dilberi cānum gibi
Niçe cānum belki bu sīnemde īmānum gibi

Derdümüñ dermānıdur derdüme dermān eylemez
İsterem derdini ben derdüme dermānum gibi

El uraldan sünbül-i müşgīn-i dildāra ṣabā
Key perīşān ḥālüm ol zülf-i perīşānum gibi

Gül yüzüñsüz zārılıgum diñmemişdür dōstum
Görmedi bārān kimesne çeşm-i giryānum gibi

Miḥnet-i kūh-ı belāda āh kim ġam tīrine
İy Muḥibbī olmaya bu sīne kalkanum gibi
M-89b

3383. Fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilün

N'eyleyem bizümle ol rūḥ-ı revān eglenmedi
Kaldı cismüm gitdi bu cānum revān eglenmedi

Va'deyi ferdāya saldı gitdi ol serv-i revān
Bile gitdi göz yaşı eşk-i revān eglenmedi

Göreliden gün yüzüñi niçe yıldur āh kim
Daḫı bir nisbetle cān-ı nātüvān eglenmedi

Ẓulmı kogil 'āşıḳa ḥüsnüñ teraḳḳī eylesün
Ẓulmı çok 'ālemde şāh-ı kāmurān eglenmedi

Vaṣla ḫandān olma hem hicrāna giryān iy göñül
Ġam ile şādī cihānda bir zamān eglenmedi

Egleyem dirdi Muḥibbī sīnede peykānuñı
Geçdi gitdi sīneden āh kim bir ān eglenmedi
M-90a

3384. Fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilün

Bu cihānuñ nesi var zecr ü 'anādan ġayrı
Arasañ nesnesi yok derd ü belādan ġayrı

Ḳaṣdum oldur ki virem cān u cihānı yoluña
Yog-ımış çünki hüner cūd u seḥādan ġayrı

Günde biñ kez n'ola düşnām ile añsa beni yār
Elümüzden ne gelür aña du'ādan ġayrı

Hicri ile ne belā çekdügini cān u göñül
Yāra kim ilte ḫaber bād-ı ṣabādan ġayrı

Bu Muḥibbī kime yārum dise agyār olur ol
Kimsesi yok bu cihān içre Ḫudā'dan ġayrı[2616]
M-90b, MN-5298, PB-8055

3385. Fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilün

Mihr ü meh olursa tañ mı saña cāndan müşterī
Cümle ḫūblar aḫterinüñ çünki sensin ülkeri

Germ olurmış asılup karşuñda her dem āyine
Niçe başdan aşmasun[2617] yüz virdüñ aña iy perī

[2616] Varak kaybından dolayı gazelin son mısraı M'de yoktur. Eksik mısra MN ve PB'den tamamlanmış-tır.

[2617] başdan aşmadun: ḥadden geçmesün S2, T

Ol ser-efrāzum kaçan kim nāz-ıla seyrān ide
Dir görenler[2618]işte budur serv-ḳadlar serveri

ʿĀşıḳ olup sevdi-y-ise saña kāfir olmadı
Niçe bir öldüresin sen bī-güneh ʿāşıḳları

Seyr idüp aġyār-ıla yār itdügince bāziçe
Bu Muḥibbī s̱ümme vallāhi olur cāndan berī
M-91a, S2-134b, T-236b

3386. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Kanı ol dem kim benüm bir zülf-i şāmum var-ıdı
Bir elümde ġabġab u bir elde cāmum var-ıdı

Bulmış-ıdum dünye içre her ne kim maḳṣūd idi
Dergeh-i maʿşūḳda key iḥtirāmum var-ıdı

Şimdi bīrūn oldum-ısa dergehinden ol şehüñ
İtleri içinde bir vaḳt ḫayli nāmum var-ıdı

Kimseler ḥālin dimez bu ben ġarīb üftādenüñ
Yārı görsem ʿarż ideydüm ne ki kāmum var-ıdı

Niçe yıllardur Muḥibbī kūyı içre bendedür
Yañılup bir gün dimez şunda ġulāmum var-ıdı
M-91a

3387. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Ḥasta göñlüm bir nefes ol dilrübā şād itmedi
Yañılup ben derdmendi bir kezin yād itmedi

Leylī zülfüñ ḥasretinden iy leb-i şīrīn-dehen
Nāleler itdüm ki Mecnūn-ıla Ferhād itmedi

Zülfine mücrim diyü bend itdi ol kāfir beni
Ḥamdü-lillāh kim beni bendinden āzād itmedi

İt raḳībüñ sözine aldanma iy Yūsuf-cemāl
Kim seni bir kerre ol ḫayr işe irşād itmedi

Bu Muḥibbī āteş-i ruḫsāruña oldı sipend
İtdügin ʿışḳuñ yolında ādemī-zād itmedi
M-92a

[2618] görenler: güzeller S2, T

3388. Mef'ûlü mefâ'îlü mefâ'îlü fe'ûlün

Sāḳī örü dur doldur yüri cām-ı zücācı
Ḫasta göñüle gel idelüm bir dem 'ilācı

Yüzüñe naẓar eyleye ger bir kere Rıżvān
Vecd olubanı yire ata gökden o tācı

Kākküllerini tagıdıcak gül yüzi üzre
Misk-i Ḫoten'uñ kalmaya bir ẕerre revācı

Öldürdi bu ben ḫastayı iy cān ġam-ı hicrān
Raḥm eyle ki 'uşşāḳ olalar saña du'ācı

İy dōst varup işigüñi bālīn idelüm
Yastansa revādur Ḥarem-i Ka'be'yi ḥācı

Raḥm eyle 'aṭā eyle Muḥibbī'ye lebüñden
Cān ḫastasınuñ būse-i la'l olur 'ilācı
M-92a

3389. Fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilün

……………………………………kalmadı
……………………………………kalmadı

………………………………………….
……………………………………kalmadı

Āteş-i zülfüñ içine düşeliden iy perī[2619]
Şöyle yakduñ kim beni nām u nişānum kalmadı

Gördiler rüsvālıgumdan bildiler kim 'āşıḳam
Sen daḫı bil dōstum zār-ı nihānum kalmadı

Ol kemān-ebrū gelüp didi Muḥibbī yāruñam
Şimdi bildüm yār-ımış hergiz gümānum kalmadı
M-93a

3390. Fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilün

Ol leṭāfet ki Ḫuẕā sen gül-i ḥamrāda kodı
Ne ciḥān bāġına virdi ne gül-i terde kodı

[2619] Varak kaybı sebebiyle şiirin baş kısmı metinde eksiktir.

Şemʿ-i ruhsārı yakardı bu cihān mülkin eger
Lutf idüp ebr gibi zülfin aña perde kodı

Hüsn iline pādişāh olalı ol yār-ı güzīn
Kim ki gördiyse anı illerini serde kodı

Cān dolaşdı ser-i zülfine lebi fikri ile
Āhir alup elümi zülfi ayaklarda kodı

Nātüvān oldı Muhibbī ġamuñı çekmeg-ile
Yüz süriyü kapuña vardı yüzi yirde kodı
M-93a

3391. Feʿilâtün feʿilâtün feʿilâtün feʿilün

İtmedi yār bu ben miskīne hīç yārlıgı
Gerçi harc eyledi dil yolına hep varlıgı

Destüm irmedi miyānına kemer anı kuçar
Yā İlāhī virme hīç kimseye nā-çārlıgı

N'içün işitmeyesin āh u fiġānumı benüm
Yohsa hoşça mı gelür ʿışkuñ-ıla zārlıgı

Ben dir-idüm ki kapuñdan meger ölem ırılam
Baña bu çarh-ı felek eyledi ġaddārlıgı

Bu Muhibbī'yi görüp itme firārı yüri gel
Ne içün unıdasın eski vefādārlıgı
M-93b

3392. Feʿilâtün feʿilâtün feʿilâtün feʿilün

Yüzüme bir güle bakmaz benüm ol yār dahı
Baña şimden girü rahm eyleye aġyār dahı

Cān u dil almaga gör kim niçe fettānlık ider
Sakın aldanma göñül sen aña zīnhār dahı

Didüm ol yāra n'içün ʿahde vefā eylemedüñ
Gül gibi güldi didi be vara mı yār dahı

İşidüp āh u fiġānumı benüm dimek-içün
Bagrına taş basar oldı der ü dīvār dahı

İy Muḥibbī ger eger mihr-ile māh olur-ısa
Sevme hercāyīleri olmaya bī-ʿār daḫı
M-93b

3393. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Sāḳiyā sen sanma kim defʿ-i melāl egler meni
Ol dişi dürr-i ʿAden laʿli zülāl egler meni

Yüz süriyü ḫāk-i pāyin būse eylerdüm velī
Yolum alup her seḥer bu eşk-i al egler meni

Misk gibi terk-i diyār itmek dilerdi bu göñül
Gördügümce dem-be-dem ol zülf ü ḫāl egler meni

Ẕerre gelmez ʿaynuma bāġ-ı cinānuñ gülleri
Ol yüzi gülzārsuz sanmañ nihāl egler meni

Baḥr-ı ġamdan fülk-i dil çokdan olur-ıdı ḫalāṣ
Rūzigār-ı ṭāliʿ-i naḥs māh u sāl egler meni

Alınaldan alına göñlüm olupdur şemʿdān
Ne sebebden bilmedüm bu mekr ü āl egler meni

Cānı cānāna Muḥibbī çokdan eylerdi nis̱ār
Līk vaṣl ümmīdile fikr-i muḥāl egler meni
M-94a

3394. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Geçdi kūyuñda şehā ʿömrüm benüm çün gül gibi
Eyledüñ cevr ü cefāñ-ıla derūnum kül gibi

Yiridür ʿāşıḳlaruñ ger kan yudarsa lāle-veş
Tek cihān içinde ol sen şād u ḫandān gül gibi

Bezm-i ḥüsnüñde ruḫuñ şevḳıne dāyim cān u dil[2620]
Ḫālī olmaz bir nefes efġān ider bülbül gibi

Dōstum bir dem ḳadem bassañ yüzüm üzre benüm
Ḫār elinden dāmenüñi n'ola alsañ gül gibi

İy Muḥibbī rind olmak ister iseñ ḥaşre dek
Leblerinden būs eyle dil-rübānuñ mül gibi
M-94b, MN-5088, PB-7268

[2620] Varak kaybından dolayı M'de bulunmayan gazelin buradan sonraki kısmı MN ve PB'den tamamlanmıştır.

3395. Mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün

Ḳamer devrinde ol meh-rū geyer zerrīn külāh egri[2621]
Sanasın ebrdür zülfi olur gāh togru gāh egri

Eyā zāhid eger biñ kez naẓar kılsañ o meh-rūya
Görinmez pertev-i ḥüsni idesin çün nigāh egri

İder zülf-i perīşānı perīşān göñlin 'uşşākuñ
Benüm āh u fiġānumdandur ol zülf-i dü-tā egri

Dir-imiş müdde'ī yāra degüldür yolına ṣādıḳ
Ma'āẕ-Allāh ma'āẕ-Allāh degülven ben i şāh egri

Kaşı miḥrābına karşu durur bu dil ḳıyām üzre
Maḥabbet dest-i rāhında bulınmaz bir giyāh egri

Çemen seyrānın eylerken çü gördi çeşm-i pür eşküm
Diler pāyına yüz sürmek akar gāh togru gāh egri

Muḥibbī āh u efġā[nı] eser itmez saña cānā
İrişmez ḳadd-i bālāña olur dūd-ı siyāh egri
M-95a

3396. Fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilün

Dōstlar miḥnet şebinde ol ki evbāş olmadı
Er degül 'ālem içinde adı yoldaş olmadı

Ġamzeñ okları eyā meh-rū irişdi sīneye
Kan yalaşmayınca benümle karındaş olmadı

Gözlerüm yaşı-durur fāş eyleyen derd ü ġamum
Var mıdur bu yolda kimse yüregi baş olmadı

Ne bilür ḥālüm benüm 'ışḳıyla bī-cān oldugum
Şol ki bu miḥnet ü ġam-ıla ayakdaş olmadı

Bu Muḥibbī hicr elinden dökmeyince kanlu yaş
Bu cihān mülkinde anuñ sırrı hīç fāş olmadı
M-95b

[2621] Bu şiirden önce sayfa başında, baş kısmı varak kaybından dolayı eksik bir gazelin
....
Vaṣl-ı yāra irmeyüp bu dil fiġāna başladı

Bu Muḥibbī yolına ḫāk oldugını bildi yār
Ṣofra üstine gelüp ya'nī devāya başladı
şeklindeki son üç mısraı yer almaktadır.

3397. Fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilün

Ḳāmetüm dāl oldugına kimse ʿayb itmez beni
Başdan ayaga cefāsın bildiler ʿālem seni

Ġamzesi tīri-y-ile bu cān u dil mecrūḥdur
Çıkmayısar sīneden ölince kanlu demreni

Laʿl-i nābuñ Ḥaḳ bilür kim mürdeler iḥyā ider
İmtiḥān itmek dilerseñ dōstum öldür beni

Gül yüzüñsüz itmezem ben bāg-ı firdevse naẓar
Sensüzin bir görürem [ben] gülşen-ile külḫeni

Müddeʿī raġmınadur her demde cānā güldügüm
Bu Muḥibbī seni ger görmeye eyvāh meni
M-96a

3398. Fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilün

Eyledüñ sen hicr elinden zār u sergerdān beni
Daḫı hem tennūr-ı ġamda eyledüñ biryān beni

ʿIşḳ bāzārında cān virüp alayın derd ü ġam
Derdüme dermān yiter hīç bilmesün dermān beni

Niçe yıldur kim bu dil baglayup iḥrām-ı ġamı
Şimdi irdi Kaʿbe-i kūyuña ḳurbān kıl beni

Hicr elinden dōstum ben şol ḳadar kan agladum
Götürüp ilden ile gör gezdürür ol kan beni

Zülfini çevgān idüp meydān-ı ḥüsn içre nigār
Top idüp başın Muḥibbī diye kim çevgān beni[2622]
M-96a

3399. Fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilün

Āh ne müşkil imiş dünyāda yār ayrulıgı
Görmeyem bir daḫı ben sevgülü yār ayrulıgı

Cān niçe rāḥat ola görmeye cānān yüzini
Ölme yig ʿāşıḳa çün ola nigār ayrulıgı

[2622] beni: met.: kanı

Firḳat ü hicrān odından yandı bagrum āh kim
Yakdı odlara beni naḳş u nigār ayrulıgı

Bülbülem nālān oluram gīceler tā ṣubḥa dek
Bülbüle düşvārdur bāġ u bahār ayrulıgı
M-96b

3400. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Ġamzeñüñ hīç gitmedi kan dökmeg-ile uyḫusı
Kes̱ret-i kandan-durur ġālibā anuñ uyḫusı

Her gice nergis gibi açmaz gözin ol türk-i mest
Gitmedi baḫtum gibi beñzer hīç anuñ uyḫusı

Gözleri nāz uyḫusından şöyle maḫmūr old[ı] kim
Sanur anı bilmeyen bīmār ider nāz uyḫusı

İy Muḥibbī uyusun nāz-ıla ol çok sevdügüm
Görmeyen ʿālemde ben gözinde bīmār uyḫusı
M-97b

3401. Mefâʿîlün mefâʿîlün feʿûlün

Olur Mecnūn'a ḳıble ḫayl-i Leylī[2623]
İder cān u göñülden aña meyli[2624]

Ser-i Mecnūn şikest olsa ʿaceb mi
Sımışdur kāsesin inʿām-ı Leylī

Salınsa serv gibi gülse gül-veş
Akıdur gözlerümden seyli ḫaylī

Yolına cān metāʿın ḫarc kıldı
Añar mı Nev-bahārı gör Süheylī

Belā tīġıyla biñ kez öldürürseñ
Muḥibbī'nüñ sañadur yine meyli
M-97b, S1-187a, H1-146a, T-212a

[2623] ḫayl-i Leylī: ḳıble Leylī H1: rūy-ı Leylī T
[2624] M'de varak kaybı sebebiyle gazelin bundan sonraki kısımları yoktur. 2, 3 ve 5. beyitler S1, H1 ve T212a nüshalarından alınmıştır.

3402. Fâʻilâtun fâʻilâtun fâʻilâtun fâʻilün

Bilmedi Ferhād’a sordum nedür ʻışḳuñ bīşesi
Kūhkenlikdür hemān ancak anuñ endīşesi

Çeşmesi ʻayn-ı belā kūhsārı Ḳays’uñ başıdur
Āşiyān-ı murġa ur pek saçı oldı mīşesi

Māh-rūlardan vefā resmini umma iy göñül
Anlaruñ cevr oklarıyla pür olupdur kīsesi

Bezm-i ġamda kāse-i çeşmüm baña sāġar yiter
İçerem ḫūn-ı cigerle tolu göñlüm şīşesi

İy Muḥibbī kūh-ı āhenseñ de bil āḫir seni
Rīze rīze idiserdür uşbu ʻışḳuñ tīşesi
AE-223b

3403. Mefʻûlü fâʻilâtü mefâʻîlü fâʻilün

Deryā-yı aḫḍaruñ daḫı var ḥadd ü ġāyeti
Ammā bu eşk-i çeşmümüñ olmaz nihāyeti

Ġāfil salınma ḥālüme geh geh neẓẓāre ḳıl
Vācib-durur çü şāha raʻiyyet riʻāyeti

Ger öldürürse ʻāşıḳı ġamzeñ ʻaceb midür
Bulur mı idi ger ire Ḥaḳḳ’uñ hidāyeti

Arturmaz-ıdı cevr ü cefāsını gün-be-gün
Ger olmasaydı ʻāşıḳa yāruñ ʻināyeti

Baglanduñ-ısa kāküle incinme bī-riyā
Bend itmez-idi olmasa anuñ himāyeti
Ü2-109a

3404. Fâʻilâtun fâʻilâtun fâʻilâtun fâʻilün

Gösterür dilber çü her dem ḫançer-i ʻüryānını
Ehl-i diller de fedā eyler yolına cānını

Saklasam mihrini n’ola sīnede cānum gibi
Saklamak lāzım-durur her kişiye īmānını

ʿAyb kılmazduñ bu ben dīvāneyi ṭaʿn eyleyüp
Zāhidā görseñ eger bir kez ol ādem cānını

Şol ḳadar zārīlık itdüm bakmadı bir kez baña
Nite kim gül bülbülüñ gūş eylemez efġānını

Meclis içre yine dilber būse inʿām eyledi
İy Muḥibbī şimdi mi gördüñ anuñ iḥsānını
Ü2-110a

3405. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Uyḫuya vardukda dil cennetde gördi yirini
Bir muʿabbir kūy-ı yār eyle didi taʿbīrini

Dest-i ḳudret mebdeʾ-i fıṭratda beñzer ʿāşıḳuñ
ʿIşḳ ābı ile yogurmış anuñ taḫmīrini

Cürʿa-i cām-ı lebinden kim nigāruñ mest ola
Maʿni-i ʿışḳ menʿ itmişdür anuñ taḳrīrini

Ġamzesi geldükçe çıkar karşu bu cānum benüm
Koyuban cānum yirine saklayayım tīrini

Leşker-i ġam gelse itmege ḫarāb dil mülkini
Sen Muḥibbī ḫāb-ıla eyle anuñ tedbīrini
Ü2-110b

3406. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Ḫalḳ içinde muʿteber bir nesne yok devlet gibi
Olmaya devlet cihānda bir nefes ṣıḥḥat gibi

Salṭanat didükleri ancak cihān ġavġāsıdur
Olmaya baḫt u saʿādet dünyede vaḥdet gibi

Ko bu ʿiyş ü ʿişreti çün kim fenādur ʿāḳıbet
Yār-ı bāḳī ister iseñ olmaya ṭāʿat gibi

Olsa kumlar sagışınca ʿömrüñe ḥadd ü ʿaded
Gelmeye bu şīşe-i çarḫ içre bir sāʿat gibi

Ger ḥużūr itmek dilerseñ iy Muḥibbī fāriġ ol
Olmaya vaḥdet maḳāmı[2625] gūşe-i ʿuzlet gibi
Ü2-192bk, S1-195a, H1-152a, T-220b

[2625] maḳāmı: cihānda Ü2

3407. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Sāḳiyā nūş idelüm sun cāmı bayram irtesi
Tā bula āvāre dil ārāmı bayram irtesi

Dāġuñı dām eyle ṣayd it eşk-i çeşmüñ dane kıl
Bir kebūter-sīne sīm-endāmı bayram irtesi

Jeng-i ġamdan çünki var āyīne-i dilde ġubār
Ṣāf idüp elden düşürme cāmı bayram irtesi

Zāhidā var iç müs̱elles̱ saña olmışdur ḥelāl
Ehl-i ʿışḳ içün şarāb-ı ḫāmı bayram irtesi

Bu Muḥibbī tevbe itmişdür meye ol vaḳt sır
Sāḳī-i gül-ruḫ ide ibrāmı bayram irtesi
H-4b, S2-136a

3408. Mefʿûlü mefâʿîlü mefâʿîlü feʿûlün

İy ḫᵛāce katı müşkil olur ʿışḳ kitābı
ʿIşḳ ehline keşf ola meger ḳo sen o bābı

Başum ki belā kūhıdur ʿaynum iki ʿaynı
Dūd-ı dilüm ol ḳullenüñ üstinde seḥābı

Ger bezm-i belā içre idem ḫūn-ı ciger nūş
Yanumca bile nāle kılur sīne rebābı

Sīnemde gören şāh-ı ġamı ḫayme sanurlar
Bu gözlerümüñ yaşı ile kanlu ḥabābı

Redd eyleme cānā kapuña gelse Muḥibbī
Tuḥfe getürür çeşmi iki şīşe gülābı
H-6b, S1-204b, H1-159b, T-238a

3409. Feʿilâtün feʿilâtün feʿilâtün feʿilün

Her kaçan ʿāşıḳa fetḥ ola maḥabbet kapusı
Niçe yirden açıla üstine miḥnet kapusı

Sīneye gelse müjeñ tīri eyā kaşı kemān
Anı ʿışḳ ehli bilür cānına rāḥat kapusı

ʿÂşıḳa cevr ü cefā eyleme raḥm eyle bugün
Yarın üstüñe senüñ açıla raḥmet kapusı

Ol ṭabīb-i dil ölürsem de baña virmez cevāb[2626]
Bagludur ben ḫastaya beñzer ki ṣıḥḥat kapusı

İy Muḥibbī ger melāmet itse zāhid ġam degül[2627]
Çün ezel[2628] açılmadı ʿuşşāḳa şöhret kapusı
H-8a, S1-192b, H1-150a, T-218a

3410. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Şol ḳadar çekdüm belā deştinde ġam[2629] hicrānını
Üns dutdı derde añmaz bu göñül dermānını

Mihrüñi sīnemde saklarsam ne ṭañ aġyārdan
Kişi lā-büd sakınur şeyṭāndan īmānını

Ġuṣṣa-i Ferhād'ı ḳo efsāne Mecnūn ḳıṣṣası
Ehl-i şevḳ[2630] olan oḳısun kendünüñ dīvānını

Ay u günle tartdılar geldi şehā ḥüsnün agır[2631]
Anuñ içün gökde gördüm keffe-i mīzānını

Tīġ-ı ġamzeñ gördiler ʿuşşāḳı her dem öldürür
Her kişi tende emānet saklar oldı cānını

Kaʿbe-i kūyuñda çün ʿuşşāḳı ḳurbān eyledüñ
Eski ʿādetdür n'ola alnuña sürseñ kanını

Dilberüñ ḳaddi Muḥibbī serv ḫaddi gül yiter
N'eylerem şimden girü ben gülşenüñ seyrānını
H13b, S1-204a , H1-159a, T-229b

[2626] virmez cevāb: cevāb eylemeye S1, H1, T
[2627] Mısra S1, H1 ve T'de:
Zāhid eylerse melāmet bu Muḥibbī'ye ne ṭañ
şeklindedir.
[2628] çün ezel: çünki S1, H1, T
[2629] deştinde ġam: derdini hicrānını S1, H1, T
[2630] şevḳ: ʿışḳ H1
[2631] Mısra H'de:
Ay güni dartsalar geldi şehā ḥüsnüñ ugrına
şeklindedir.

3411. Mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün

Gözüm[2632] yaşı revān oldı görüp sen serv-i bālāyı
Anuñçün ḫāk-i pāyuñda akar çaglayı çaglayı

Kitāb-ı ʿışḳuñı başdan okudum ser-te-ser ezber
Daḫı ögrenmedin varup muʿallimden elifbāyı

Görüp zülfüñ sevādını göñül sevdāya düşmişdür
ʿAceb mi baña dirlerse eger mecnūn-ı şeydāyī

Ṭulūʿ itseñ seḥergehden dokınur şuʿleñ aġyāra
Düşer mi saña hey āfet dine gün gibi hercāyī

Ġam-ı ḫālüñle iy dilber yanaldan āteş-i hicre
Muḥibbī lāleye döndi ciger taglayı taglayı
H14b, S1-192b, H1-150b, T-218a

3412. Fâʿilâtun mefâʿilün fâʿilün

Meh dime yüzi āfitāb oldı
Bakdugumca gözüm pür āb oldı

Göz yaşı bezm-i ġamda oldı şarāb
Döne döne ciger kebāb oldı

Cevrüñüñ faṣl [u] bābını yazdum
Deftere sıgmadı kitāb oldı

Yıkdı dil ḫānesini leşker-i ġam
Temelinden bile harāb oldı

İçdi çün laʿl-i lebüñ cürʿasını
Şeyḫ iken bu Muḥibbī şāb oldı
H17a

3413. Feʿilâtün feʿilâtün feʿilâtün feʿilün

Seyr-i tenhā ider oldı yine cānān büyüdi
Yüzini görmek olur çün meh-i tābān büyüdi

Ḥüsn bāġına irişdük yüzüñi ḫāk idegör
Üstüñe sāye salar serv-i ḫırāmān büyüdi

[2632] gözüm: göz H

Baḥr-ı ʿışḳ içre bulup neşv ü nemā kanlu yaşum
Ḳaʿr-ı deryādaki san niçe mercān büyüdi

Sırr-ı ʿışḳı saklar iken sīnede fāş oldı āh
Duydı ʿālem ḫalḳı bu nāle-i efġān büyüdi

Laʿl[i] üzre iy Muḥibbī sāye-i ebrūsıdur
Ḫaṭ diyü itdüñ ġalaṭ sanduñ cānān büyüdi
H17b

3414. Mefʿûlü fâʿilâtü mefâʿîlü fâʿilün

Cānā cefā vü cevrüñ-ile dil-ḫoşın daḫı
İçdüm şarāb-ı ʿışḳı ezel serḫoşın daḫı

Yalguz beni sanma ki yüzüñe ʿāşıkam
Bend ü belā vü zülf esīri kaşın daḫı

Dil ḫānesine gelse ġamuñ sāde sanmasun
Yir yir bu eşk-i surḫ-ıla münaḳḳaşın daḫı

Cevr oklarıyla āh olalı toptolu yürek
Her kim görürse beni sanur tīr-keşin daḫı

Sevdā-yı zülf [ü] ḫāl-ile görseñ Muḥibbī'yi
Mecnūn-ṣıfat ḥāl-i müşevveşin daḫı[2633]
H18a

3415. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Gül yüzine dil virelden zār gördüm kendümi
Derde bildüm çāre yok nā-çār gördüm kendümi

Zülfine dolaşdı göñlüm geldi sevdā başuma
Ġam şebinde tā seḥer bīdār gördüm kendümi

Seyl-i eşküm[2634] yıkdugınca dem-be-dem dil ḫānesin
Seng-i miḥnetle yapar miʿmār gördüm kendümi

Ger behişte zāhidā meyl itmesem ʿayb eyleme
Su gibi çün ʿāşıḳ-ı dīẕār gördüm kendümi

[2633] Bu mısrada vezin aksaması vardır.
[2634] eşküm: miḥnet S1, H1, T

Şem'-veş tā ṣubḥ olınca gīceler yaşlar döküp
İy Muḥibbī 'ışḳ-ıla pür nār gördüm kendümi
H-29b, S1-197a, H1-153b, T-222b

3416. Mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün

Baña maḥbūb u meyden geç diyü zāhid ider pendi
'Aceb mi leẕẕet-i ervāḥ[2635] ki zīrā añlamaz kendi

Yine cān naḳdini virmek muḳarrerdür saña iy dil
Ki zīrā bācsuz hergiz geçilmez 'ışḳ dervendi

Erisün su olup bagrı zebāna bulmasun ḳudret
Şeker güftāruña her kim şehā teşbīh ide ḳandı

Ser-i kūyuñda kim görse baña dīvāne eydürler
Anuñçün zülf-i zencīrüñ olupdur boynumuñ bendi

Muḥibbī ruḫların ḳaddin temāşā eyleyüp yāruñ
Didi serv üzre gül bitmiş zihī ṣun'-ı Ḫudāvendī
H-30a, S1-194b, H1-152a, T-220a

3417. Fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilün

Zülfine dil bagladuñ çünki unıtduñ pendüñi
Mübtelā-yı 'ışḳ olup boynuñda ḫoş gör bendüñi

'Ahd idersin and içüp tā kılasın bir dem vefā
İy cefā-ḫū niçe kez gördüm senüñ pür fendüñi

Dolaşup zülfine geldi başa çün sevdā-yı 'ışḳ
Ger helāk olsañ dilā kesme sakın peyvendüñi

Zāhidā bakduñ ḥaḳāretle yine 'ışḳ ehline
'Ucb idüp gördüñ tekebbürle i miskīn kendüñi

Bu Muḥibbī niçe meh-rūlar görüp iy māh-rū
Bir senüñ tek ḥaḳ budur hīç görmedi mānendüñi
H-30b

[2635] leẕẕet-i ervāḥ: met.: leẕẕet-i rūḥānī S1, H1, T

3418. Mef'ûlü fâ'ilâtü mefâ'îlü fâ'ilün

Dīvāne kıldı zülf-i kemend-i dü-tā bizi
Pervāne itdi yakdı ol āteş-liḳā bizi

Sevdā-yı zülf varını 'ömrüñ yile virüp
Başdan çıkarmaz ise 'acebdür hevā bizi

Ṣabrum apardı 'aḳlumı zülf itdi tārmār
Dutdı cefā tīrine ol kaşı ya bizi[2636]

Bezm-i ġam içre 'āşıḳa eglence yok[dur] dime
Dil nāle kılsa ney gibi egler ṣadā bizi

Umar Muḥibbī būs kıla pāy-ı dilberi
Devrān yolında eyledi çün ḫāk-i pā bizi
H-31a

3419. Müstef'ilün fe'ûlün müstef'ilün fe'ûlün

Ol serv-ḳadde nāgāh bu dīde baḳadüşdi
Eşküm revān gözümden pāyına[2637] akadüşdi

Kıldı zemīni derya yaşum yiñilmez oldı
Āhum urūc idelden çarḫa tarrāḳa düşdi

Mescidde dün imāma uydum velī ne kıldum
Hīç bilmedüm bu göñlüm ebrū-yı ṭāḳa düşdi

Zāhid saña sunıldı rūz-ı ezelde tiryāk
Gülşende bāde içmek ehl-i meẕāḳa düşdi

Āh ol libās-ı zer-keş bindügi atı serkeş
Baglandı tīr ü tīrkeş 'azm-i 'Irāḳ'a düşdi

Ef'ī-yi zülfüñ iy dōst zaḫm ursa baña ġam mı
Tiryāk-i la'lüñ emdüm cāna ifāḳa düşdi

Göz yaşların Muḥibbī dökseñ 'aceb degüldür
Ol serv ḳadde nāgāh bu dīde bakadüşdi

Bir loḳma ile iy dil bir gūşe iḫtiyār it
Görmez misin ki 'ālem ḫalḳı nifāḳa düşdi
H-32b, S1-197b, H1-154a, T-223a

[2636] Mısranın vezninde aksama vardır.

[2637] pāyına: ol demde H1, T

3420. Mef'ûlü fâ'ilâtü mefâ'îlü f â'ilün

Var mı cihānda ʿāşıḳ-ı şeydā benüm gibi
Mecnūn daḫı olmadı rüsvā benüm gibi

Her kim ki naẓar eyleye ol zülf-i pür-ḫama
Başından anuñ gitmeye sevdā benüm gibi

Ġam meclisinde dün gice nālem işitdi āh
Tā ṣubḥ olınca iñledi gör nā benüm gibi

Ebrūlaruñı göreli iy kaşları kemān
Ḳaddi bükildi oldı dü-tā ya benüm gibi

Gülzār-ı ḥüsne karşu Muḥibbī bulınmadı
Zārlıḳ ider bülbül-i gūyā benüm gibi[2638]
H-35a

3421. Feʿilâtün feʿilâtün feʿilâtün feʿilün

Cān diler şemʿ-i ruḫa eyleye pervānalıgı
Göstere yine göñül zülfine dīvānalıgı

Kim tutar tīr-i cefā karşusına sīne siper
Āferīn olsun aña eyledi merdānalıgı

Vaṣl gencine anuñ bir gün irem diyü göñül
İḫtiyār eyledi dehr içre bu vīrānalıgı

Yār yār eyleyüben sen beni yād eylemedüñ
Niçe bir gösteresin sen bize bīgānalıgı

Zülfüñüñ bendine bend eyle Muḥibbī'yi didüm
Didi şimden girü uslan koya dīvānalıgı
H-35b

3422. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

İy göñül sevdā-yı zülfine hevādār it beni
Gīceler tā ṣubḥa dek ʿışḳ-ıla bīdār it beni

Dil ṭabībi żaʿfdan gör ne gelüp tīmār ide
Nāle kıl iy ḫasta dil anuñla iẓhār it beni

[2638] Mısrada vezin aksamaktadır.

Naḳd-i cān-ıla metā'-ı dehre olmam müşterī
Dōstum göster yüzüñ aña ḫarīdār it beni

Sırr-ı 'ışḳı çünki fāş itdi göñül Manṣūr-vār
Dār-ı zülfüñde emān gel virme ber-dār it beni

Bu Muḥibbī'yi cemālüñ şem'ine pervāne-veş
Bāl ü per ancak degül küllī yakup nār it beni
H-38a

3423. Fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilün

Ġamzesi deldi geçer çatdı kaşın yār sıdı
Ok atup yayını san yasdı kemāndār sıdı

İstemez bir kılı sındugını dil kākülinüñ
Niçe kez gerçi diyem ṭurra-i ṭarrār sıdı

Deheninden baña 'ahd itmiş-iken būse nigār
N'eyledüm 'ahdi n'içün bozdı o ġaddār sıdı

Ser-i zülfinde görüp asılu dil şīşesini
Uşadup anı cefā sengiyle dildār sıdı

Gördi ṣarrāf-ı cihān şi'r-i Muḥibbī'yi didi
Ḳıymet-i cevher[i] bu naẓm-ı güher-bār sıdı
H-43a

3424. Mef'ûlü mefâ'îlü mefâ'îlü fe'ûlün

Ol serv-i sehī nāz-ıla bir kez salınaydı
Yolına anuñ cān revān itmege yanaydı

Şīrīn lebüñe beñzemese zerrece iy dōst
Bu ḥürmet ü bu ḳadri şeker kanda bulaydı

Ḥadden aşurup ẓulmı döker kanları çeşmüñ
Bir pāre gel ol kāfir-i bed-mestüñe hey di

İḳrār kılur būseye dil virdüñ egerçi
İnkāra gelür soñra sakın cānuñı pey di

Bülbül gibi şūrīde olup yine Muḥibbī
Gül ruḫlaruñuñ vaṣfını 'ālemlere yaydı
H-51a

3425. Mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün

Dilā çün mevsim-i güldür mey-ālūd eyle dāmānı
İçüp şevḳ-ile ser-mest ol çeküp çāk it girībānı

Düşürme bādeyi elden varup ṣaḥn-ı gülistāna
Müheyyā ṣoḥbet esbābın kılup cemʿ eyle yārānı

Niyāz idüp akar sular meger dīdāra ʿāşıḳdur
Öter şūrīde olmışdur seḥer diñleñ hezārānı

Seḥergeh jāleler asmış-durur güller kulagına
Nesīm-i ṣubḥ-ıla oynar görüñ serv-i ḫırāmānı

Muḥibbī şāh-ı gül naṭʿ-ı çemen üzre ḳarār itmiş
Bu demler kim mey içmezse girān ola meger cānı

İdüp teslīm baña Ferhād u Mecnūn tekye-i ʿışḳı
Biri kūhsāra yüz dutdı biri varup beyābānı
H-53b

3426. Mefʿûlü mefâʿîlü mefâʿîlü feʿûlün

Her kim ki göre seyr ider ol serv-i ḫırāmı
Göz yaşını yolına revān ide tamāmī

Miḥrāb kaşı ṭāḳına dil secde iderken
Çeşmini görüp didi ki serḫoşdur imāmı

Dil ḳāfilesin rāh-ı maḥabbetde kim itdi
Reh-zenliḳ idelden berü ol çeşm-i ḫarāmī

Ferhād-ṣıfat kūh-ı belā içre serin terk
Her kim ki kıla añıla ʿuşşāḳ ara nāmı

Zülfini ele aldı kemend eyledi geh çīn
Dil murġını avlamaga kurdı yine dāmı

Kūyuñda ruḫuñ şevḳıne kim cān vire cānā
Ol demde hemān Dār-ı selām ola maḳāmı

Şīrīn lebüñüñ ẕikrini tekrār Muḥibbī
Kıldugı içün ḳand ü nebāt oldı kelāmı
H-62b

3427. Mefâ‘îlün mefâ‘îlün fe‘ûlün

Yüzin gösterdi göñlüm ḫurrem itdi
Dönüp zülfiyle örtüp pür-ġam itdi

Niçe el uzadayım genc-i ḥüsne
Saçın siḥr-ile iki erkam itdi

Dehānın ḳāmetin çeşmin yañagın
Cihānda medḥ iden ḫoş ‘ālem itdi

Cefā sengiyle miḥnet topragından
Maḥabbet ḫānesin dil muḥkem itdi

Muḥibbī gīceler tā ṣubḥ olınca
Firāḳıyla gözi yaşın dem itdi
H-66b

3428. Mef‘ûlü fâ‘ilâtun mef‘ûlü fâ‘ilâtun
Müstef‘ilün fe‘ûlün müstef‘ilün fe‘ûlün

Binüp semend-i nāza zülfin idüp kemendi
Ben mübtelā-yı ‘ışḳuñ boynına dakdı bendi

Dil naḳdini yoluñda ḫarc itdi biłüñ cān da
Bī-çāre derdmend āh yār olasını sandı

Zülfüñ şebinde cānā şem‘-i ruḫuñ görelden
Pervāne gibi göñlüm dutışdı oda yandı

İdem vefā diyüp āh dönüp cefā kılursın
Korkmaz mısın Ḫudā'dan yok yire içüp andı

Yaşın revāne kıldı gülzār-ı ḥüsn içinden
Tā ki Muḥibbī gördi sen serv-ḳad bülendi
H-70b

3429. Mef‘ûlü mefâ‘îlü mefâ‘îlü fe‘ûlün

Kim virdi göñül cān u ruḫ yāra tayandı
Pervāne gibi yansa ne tañ nāra tayandı

Maḫmūr olalı nāz-ıla bīmār idi çeşmi
Nūş eyleyeli kanumı bir pāre tayandı

Ḫāl-i siyehi meyl ḫam-ı zülfine eyler
Kāfir gibi gör ḫāç-ıla zünnāra tayandı

Dil kaçdı görüp ġamzelerin zülfine düşdi
Görüñ eceli yolı varup dāra tayandı

Zülfine göñül virme Muḥibbī ḥaẕer eyle
Elbette ziyān eyler o kim māra tayandı
H-71a

3430. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Dün ḫayāl-i yār-ıla bir bunca rāzum var-ıdı
Baña bir nāz eylese biñ biñ niyāzum var-ıdı

Kaʿbe-i ḥüsninde görüp kaşları miḥrābını
Ḳıblegāh-ı dil idinmişdüm namāzum var-ıdı

Derd-i dil aḥvālini bir bir zebān-ı ḥāl-ile
Nāle adlu şerḥ ider göynüklü sāzum var-ıdı

Āteş-i ʿışḳıyla yanar olup aña dil fitīl
Bezm-i ġamda şemʿ-veş sūz u güdāzum var-ıdı

Geh firāḳ-ı şerḥ-i ġam gāh Muḥibbī iştiyāḳ
Dün ḫayāl-i yār-ıla bir niçe rāzum var-ıdı
H-72a

3431. Mefâʿîlün mefâʿîlün feʿûlün

Çözüp zülfin yüzine indi düşdi
Bulıtdur gün yüzine indi düşdi

Gören ḫaddinde ol ḫāl-i siyāhı
Didi san Rūm iline Hindī düşdi

Görüp ṭūbī boyını serv [ü] ʿarʿar
İkisi reşk udından sındı düşdi

Felek ḫayyātı ḥüsni ḫilʿatini
Görüp hayrān elinden sındı düşdi

Neye aglar düşelden ʿışḳa göñlüm
Mes̱eldür aglamaz çün kendi düşdi

Cemāli şemʿine pervāne gibi
Muḥibbī cān u dilden yandı düşdi
H-82b

3432. Müstefʿilün feʿûlün müstefʿilün feʿûlün (Mefʿûlü fâʿilâtun mefʿûlü fâʿilâtun)

ʿIşḳuñ iderse rūşen sīnemdeki çerāġı
Söyinmesün ebed ol nite ki er çerāġı

Teng oldı ḫāne-i dil göster yüzüñi māhum
Vīrānelerde çün şeb yakar ḳamer çerāġı

Bezm-i belā içinde dil āteşin gören dir
Olmış fitīl-i ġamla dāġ-ı ciger çerāġı

Āhum duḫānı dūpdüz çarḫuñ yüzini dutdı
Görinmez ise tañ mı göklerde zer çerāġı

Her kim Muḥibbī gördi bu şiʿr-i sūznāki
Dir Ḫusrev'e irişmiş andan yakar çerāġı
H-83a, S2-138b, T-233b

3433. Feʿilâtün feʿilâtün feʿilâtün feʿilün

Derd-i ser geldi ḫumār-ıla seḥer iy sāḳī
Sun berü var-ısa gicekí meyden bāḳī

Bādeye telḫ dime sun berü şīrīn içelüm
Yāduña nūş idelüm sun tolusın saġrāḳı

Gir göñül Kaʿbesine tā ki ṣafā kesb idesin
Görmek isterseñ eger ṭāyife-i ʿuşşāḳı

İçerüz bādeyi līk muʿterifüz cürmümüze
Ḥamdü-lillāh degülüz ṣūfī gibi tiryāḳi

İy Muḥibbī içüben mest-i ḫarābāt[ī] olup
Toptolu eyleyelüm naʿra ile āfāḳı
H-88b

3434. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Āb-ı ḥayvāndur naṣīb olsa kim emse ol lebi
Tā ḳıyāmet zinde ola nitekim Ḫıżr nebī

ʿIşḳ bir meşrebdür anı ṣūfī idrāk eylemez
Zīra kim ʿāşıḳ degüldür yokdur anuñ meşrebi

İçerem cām-ı şarābı tā irince cān lebe
Sāḳiyā sun destüme sen sāġar-ı leb-ber-lebi

Her kimüñ alnı ḳamer gün yüzlü bir maḥbūb[ı] var
Gündüzi Nevrūz olup Ḳadr olsa tañ mı her şebi

Cürʿa-i cāmuñ Muḥibbī içdi ko öpsün lebüñ
Nuḳl içün mey-ḫōra lāzımdur şekerlü leblebi
H-89b

3435. Mefâʿîlün mefâʿîlün feʿûlün

Göñül fikr itdi zülfüñ dāma düşdi
Lebüñ ẕikr[2639] itdi cānum cāma düşdi

Göñül şekker lebüñ cān zülfüñ ister
Biri Mıṣr'a birisi Şām'a düşdi

Sunıldı zāhide künc-i selāmet
Melāmet ʿāşıḳ-ı bed-nāma düşdi[2640]

Yürür āzāde dil ḳılmazken ārām
Sevüp bir serv-i dil-ārāma düşdi

Belā vü derd ü miḥnet ġam şebinde
Başuma üşdiler hengāma düşdi

İdelden gözleri mestānelıḳlar
Kaşı birbirine ikrāma düşdi

Muḥibbī uşbu şiʿr-i sūzināki
Yazarken yandı nāme ḫāme düşdi
H-99a, S2-136b, T-232a

3436. Mefʿûlü mefâʿîlü mefâʿîlü fâʿîlün

Mescidde eger[2641] görse müʾeẕẕin o ḳāmeti
Kendin yitüre añmaya hergiz o ḳāmeti

[2639] ẕikr: fikr S2, T
[2640] 3 ve 4. beyitler S2'de yoktur.
[2641] mescidde eger: mescid içinde S1, H1, T

Yoldan çıkaran ādemi ḫūblar selāmıdur
İy dil selāma bakma dilerseñ selāmeti

Zāhid ko bizi sen yüri sag u selāmet ol
ʿĀşıḳ hemīşe ister ola ol melāmeti

ʿĀşıḳ mıdur ki döndere ser tīġ-ı ʿışḳdan
Olmaz bu yolda hergiz anuñ istiḳāmeti

Virme Muḥibbī ʿışḳ-ı mecāzīye dil sakın
Bak cān göziyle görinür āḫir nedāmeti
H-107a, S1-202a, H1-157b, T-227b

3437. Mefâʿîlün mefâʿîlün feʿûlün

Dilüñden gitmesün źikr-i İlāhī
Anuñla bulasın tā gizlü rāhı

Olup sulṭān-ı ʿışḳ eşküm sipahum
ʿAlemdür başum üzre dūd-ı āhı

Görelden pertev-i ḥüsnüñ nigārā
Gözüm görmez olupdur mihr ü māhı

Gedāñ olsam yiter ʿizzet kapuñda
Gerekmez dehrüñ olam pādişāhı

Muḥibbī key sakın kesme ümīdüñ
Ki oldur cümle mücrimler penāhı
A-131b

3438. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Aldı göñlüm öñdülin bir nev-civānuñ yügrügi
Olalıdan ḥüsn-ile mülk-i cihānuñ yügrügi

Ol hümāyı bāl-i himmetle şikār itsem ne tañ
ʿĀciz olmaz çün şikārında toganuñ yügrügi

Bir nefes bu nāleme gülşende āheng itmedi
Gerçi dirler bülbüle āh [u] fiġānuñ yügrügi

Niçeler meydān-ı naẓma geldiler ammā ki ben
Olmışam ṭabʿ-ı semendümle zamānuñ yügrügi

İy Muḥibbī zülfi şebdīzine oldı hem-ʿinān
Raḫş-ı āh u eşk-i gülgūn-ı revānuñ yügrügi
S1-186a, H1-145b, T-211b

3439. Mefâʿîlün mefâʿîlün feʿûlün

İşitdi cān kulagı bu nidāyı
Ki ʿışḳ ehli n'ider tāc u ḳabāyı

Geçen geçdi gelenler de geçer dir
Bugün gūş eyle cāndan diñle nāyı

Sakın ser çekme ġaflet çeşmini aç
Gerekmez servetüñ başuñ hevāyı

Dil-i Mecnūn'a te's̱īr eylemez pend
Ḳabūl eyler özine çün belāyı

Benüm-durur diyenler cümle gitdi
Cihān içün nedür bu hūy u hāyı[2642]

ʿİlāc olmaz diyenler derd-i ʿışḳa
Alurlar derdi almazlar devāyı

Muḥibbī merd olanlar levḥ-i dilde
Yazarlar kan-ıla bu māceräyı
S1-186b, H1-145b, MN-5467, T-212a

3440. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Gözlerümden ḫūn-ı dil turmaz akar çün mā gibi
Mevc urur āhum tokındukça aña deryā gibi

Tīr-i āhum geçdi bu çarḫuñ tokuz kalkanını
Bükeli ḳaddümi cevriyle benüm ol ya gibi

Gerçi her ʿāşıḳ diler dāyim temennā-yı viṣāl
Baña hicri dilberüñ tatlu gelür ḥelvā gibi

Lez̠z̠et-i dünyāya aldanma meges gibi göñül
Ḳaṣduñ olursa ḳanāʿat Ḳāf'ı ger ʿAnḳā gibi

Başuñı top it Muḥibbī zülfinüñ çevgānına
Topuñ agsun göklere mihr-i cihān-ārā gibi
S1-186b, H1-146a, T-212b, T-237a

2642 Bu beyit MN'den alınmıştır.

3441. Mef'ûlü fâ'ilâtü mefâ'îlü fâ'ilün

ʿIşḳ āteşiyle dil eridüp bagrı yagını
Ġam tekyesinüñ eyledi rūşen çerāġını

Mecnūn gibi sīnesine tāze dāġ urup
Kurdı çemende Leylī gibi gül otagını

Sulṭān-ı ʿışḳ ʿāşıḳa cān terkin emr ider
ʿĀşıḳ degül mi tutmaya ʿışḳuñ yasagını

Oldı dimāġ-ı dehr muʿaṭṭar nesīm-ile
Yāruñ meger ki çözdi ṣabā zülfi bagını

Tā ḥaşr olınca olmasa hüşyār tañ degül
İçdi Muḥibbī çünki Maḥabbet ayagını
S1-187a, H1-146a, T-212b

3442. Mefâ'îlün mefâ'îlün fe'ûlün

Dirīġā görmeyelden rūy-ı yārı
Dilüñ kalmadı hīç ṣabr u ḳarārı

Yüzine bir naẓarla ʿāşıḳ oldum
Gidiserdür bu ʿaḳlum vārı vārı

Çıkarsa göklere āhum ne tañdur
Yanar çün sīnem içre ʿışḳ nārı

Çeker ʿāşıḳ ʿacebdür bār-ı ʿışḳı
Çekemez anı bu çarḫuñ ḳaṭārı

Baña dirler melāmet iḫtiyār it
Olur mı ehl-i ʿışḳuñ iḫtiyārı

Muḥibbī sāde işdür şiʿr-i sāde
Olıcak ol gerekdür kündekārī
S1-187b, H1-146b, T-213a

3443. Mef'ûlü fâ'ilâtü mefâ'îlü fâ'ilün

Merdāne er ki görse kılıç ok u ya güni
Ol gün gözine görine ẕevḳ u ṣafā güni

Ol er midür ki niʿmetüñ üstinde lāf ura
Bil er odur ki terk ide başın cefā güni

Bārān olursa başına ok yıldırım kılıç
Gerçek er olana gelür ol gün ʿaṭā güni

Yol yok-durur beḳāya eger irmeye ecel
Peymāne pür ola meger oldur fenā güni

Çün rezmgāh er kişinüñ bezmgāhıdur
Olsa ne tañ Muḥibbī feraḥ mācerā güni
S1-187b, H1-146b, T-213a

3444. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Şuʿle-i ʿışḳuñ ezelden olmışam pervānesi
Dūd-ı dil zencīr idinmişdür göñül dīvānesi

ʿIşḳ bāzārı toludur kelle-i ʿuşşāḳdan
Turmaz işler bu maḥabbet şehrinüñ ser-ḫānesi[2643]

Gözlerüm yaşı ʿaceb budur ki teskīn eylemez
Germ olur āh eyledükçe göñlüm āteş-ḫānesi

Zülfinüñ āġını ḳurmış yine diller ṣaydına
Ḫāller yir yir görinür şan içinde dānesi

Kūyına varsa Muḥibbī tuḥfe iltür cān u ser
Buña ḳādirdür budur dervīş-i dervīşānesi
S1-188a, H1-146b, T-213b

3445. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Gün gibi itdüñ ṭulūʿ gördüm çü iy meh-rū seni
Yine tīz girdüñ seḥāba örtdi ol gīsū seni

İy göñül sanma olursın bend-i zülfinden ḫalāṣ
Bagladı çün bir kılıyla gözleri cādū seni

Dil virürsin zülfi sevdāsına her bir dilberüñ
Bilürem başdan çıkarur ʿāḳıbet bu ḫū seni

Kūyına varmaga yāruñ göz yaşı virmez geçid
Kanlu sudur bir gün alur korkaram ol su seni

[2643] ser-ḫānesi: ser-ḫāmesi H1

İy Muḥibbī ḫāne-i dilde iken māṭlūb-ı dil
Anı ġāfil görme ki ol araya her sū seni
S1-188a, H1-147a, T-213b

3446. Mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün

Serīr-i mülk-i ḥüsn üzre seni ol ki emīr itdi
Beni zencīr-i ʿışḳuñla kapuñda bir esīr itdi

Komazsam tañ mıdur bir dem ʿaṣā-yı āhı ben elden
Cüvān idüm ġam-ı ʿışḳuñ çekelden beni pīr itdi

Egerçi sīne ṣadrında ḳarār itmedi müjgānuñ
Velī geçdükçe ol kaşı kemān ḳalbümde yit itdi

Yoluñda merdüm-i çeşmüm düketdi gevher-i eşki
Dirīġā kalmadı varı beni yavlak faḳīr itdi

Meger bād-ı ṣabā irdi Muḥibbī zülf-i dildāra
Dimāġın ṣubḥ-dem dehrüñ yine müşg-i ʿabīr itdi
S1-188a, H1-147a, T-214a

3447. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Zülf-i müşg-āsā-y-ıla örtme ḳamer ruḫsāruñı
Dōstum maḥrūm kılma ʿāşıḳ-ı dīdāruñı

Naḳd-i dil alup metāʿ-ı vaṣlı iḳrār eyledüñ
Üstine cān vireyin tek bozma gel bāzāruñı

Deyr ara zülf-i çelīpāñı görüp iy muġbeçe
Baglamazsam kāfir-i ʿışḳam bile zünnāruñı

Ol gül-i raʿnā ġamından gīceler bülbül gibi
İy dil-i şūrīde arturduñ fiġān u zāruñı

Ḥasret-i laʿl-i lebüñden ḫastayam key nātüvān
İy ṭabīb-i dil meded añmaz mısın bīmāruñı

İy Muḥibbī levḥ-i dilde naḳş ide bī-iḫtiyār
Ehl-i diller meclisinde gūş iden eşʿāruñı
S1-188b, H1-147b, T-214a

3448. Feʿilâtün feʿilâtün feʿilâtün feʿilün

Kim ki ṣaḥrā-yı ġamuñ her dem ola pādişehi
Āteş-i āhı olur başına zerrīn külehi

Bir dem olmaya belā miḥnet elinden o ḫalāṣ
Çünki yagmaya vire mülk-i dili ġam sipehi

Sevdügüm seni günāḥ ise katuñda güzelüm
Sorma öldür suçını zīra ki çokdur günehi

Tutdı od içre vaṭan ruḫları devrinde yine
ʿAcabā perr-i semender mi ki zülf-i siyehi

İy ṭabīb-i dil ü cān görmeye bir kerre yüzüñ
Hicr-ile cān vire bu ḫasta Muḥibbī'ye zehī
S1-188b, H1-147b, T-214b

3449. Feʿilâtün feʿilâtün feʿilâtün feʿilün

N'ola olduñsa bugün ḥüsn ilinüñ pādişehi
Naẓar it kullaruñuñ ḥāline bak gāh gehī

El uzadursa ser-i[2644] zülfüñe dil aṣma anı
Çün yazılmaz delünüñ deftere cürm ü günehi

Varıcak kūyuña ʿuşşāḳuñı gel eyleme red
Beglerüñ şevketi artar olıcak çok sipehi

Ḫūn-ıla ḫāne-i dilde yine taṣvīr itdüm
Cāme-i zer-baf ile bir büt-i zerrīn külehi

Bu Muḥibbī yaşını āb-ı revān ister-iseñ
Cilveler eyle salın karşuma iy serv-i sehī
S1-189a, H1-147b, T-214b

3450. Feʿilâtün feʿilâtün feʿilâtün feʿilün

İy ḳadüñ serv ü saçuñ sünbül ü ḫaṭṭuñ çemeni
Öldürür sünbül ü serv ü çemenüñ ṣad çü meni

Dehenüñ vaṣfını gülşende eger ẕikr itsem
Zehresi var mı aça ġoncalar anda deheni

[2644] ser-i: -H1

Baña cevr-ile cefā ġayrılara mihr ü vefā
Ne ʿaceb bilmeyesin sevmeyen ile seveni

Gül yüzin yumak içün şebnem ile çın seḥer
Nergisüñ ḥāżır elinde tutar altun legeni

Gel dirīġ eyleme kıl tāze yine cānumuzı
Mey-i gülgūnuñ eger var-ısa nevʿa küheni

Sāḳiyā sun berü ol rāḥat-ı cān-baḫşı müdām
Gidere ḳalb-i Muḥibbī'de olan her miheni
S1-189a, H1-148a, T-214b

3451. Mefʿûlü fâʿilâtü mefâʿîlü fâʿilün

Derdā dirīġ komadı gönlüm baña beni
Bir pür-cefāya eyledi göz mübtelā beni

Zülfüñ hevāsı başuma bildüm belā-y-ımış
Çekdi kemend-i miḥnete āh ol belā beni

ʿUşşāk eger ki irmez-ise vaṣluña senüñ
Ger ölür-ise her biri ḥasretle vā beni

Ḥāk ol yolında derd-ile āh itme iy göñül
Korkum budur ki ala gide bir yaña beni

ʿAḳl-ıla ʿışḳ sīnede sıgmaz Muḥibbiyā
Her biri dir ki anı ḳabūl eyle ya beni
S1-189b, H1-148a, T-215a

3452. Feʿilâtün feʿilâtün feʿilâtün feʿilün

ʿArż-ı ḥüsn eyle hicāb eyleme cān pārecügi
Zaḫmumuñ merhemi bī-çāre dilüñ çārecügi

Görse her kanda güzel olur anuñ şeydāsı
Bilmezem n'eyleyeyin bu dil-i āvārecügi

Āfet-i şuḫ-ı ʿAcem fitne-i āşūb-ı ʿArab
Gözi pür mekr ü ḥiyel Rūm ili saḥḥārecügi

Merhem-i vaṣluñ eger irmeye bu ḫastaya āh
Rūz-ı maḥşerde daḫı bulına dil pārecügi

Bir naẓarla bu Muḥibbī'nüñ olur sīnesi çāk
Göricek ol kaşı ya vü o gözi karacugı
S1-189b, H1-148a, T-215a

3453. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Ruḫları üzre ʿaraḳ mı ya melāḥat dürleri
Şebnem ile yāḫū ziynet buldı gülberg-i teri

Eline tīr ü kemān alursa çeşmi vechi var
Yalvarup ʿāşıḳları boyın çeker virür seri

Laʿlüñ olmış cān u dil meyḫānesi iy muġbeçe
Yiridür zülfüñ nişān-ıçun dikerse çenberi

Gözlerüm yaşında her kim göre rūy-ı zerdümi
Beñzedür dir suya ġarḳ olmış görüñ nīlūferi

Bāġı seyr eyle Muḥibbī bir münāsib yār-ıla
ʿİbret al gör niçe açılmış cihānuñ gülleri
S1-190a, H1-148b, T-215b

3454. Mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün

Nigāruñ laʿl-i nābından şu kim nām u nişān buldı
Ḫıżır gibi bu ʿālemde o ʿömr-i cāvidān buldı

Gelüp ḫaṭ tutsa ger āḫir leb-i cānānı incitme
Dilā fikr eyle ʿālemde ecelden kim amān buldı

Ser-i kūyında göz yaşı baña eglence olmışdur
Anuñla eglenür göñlüm ki san āb-ı revān buldı

Vefānuñ adı var ancak cihānda kīmyā gibi
İşidilmedi bir kimse diye bir mihribān buldı

Muḥibbī şöyle ḫāk oldı seg-i kūyuñ gelüp andan
Ne ten buldı ġıdā içün ü ne ḫōd üstüḫᵛān buldı
S1-190a, H1-148b, T-215b

3455. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Āba māyil gördüm ol servüñ ḳad-i dil-cūyını
Anuñ-ıçun ben revān itdüm bu yaşum cūyını

Gün yüzine alnına ʿāşıḳ degül māh-ı felek
Gīce gündüz ya n'içün tolaşur anlar kūyını

Gizlese zülfinde ḳādir gözlerümde gün yüzin
Cān dimāğından niçe saklaya zülfi būyını

Atuban seng-i cefā sıdı bu göñlüm şīşesin
Yirlere çaldı beni dökdi yüzümüñ suyını

Terküñi urmaz Muḥibbī ola ger senden ırak
Kişi cāndan ayrılur kesmez velīkin ḫūyını
S1-191b, H1-149b, T-217a

3456. Mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün

Eger olmasa sīnemde nigārā ʿışkuñuñ odı
Yana çıkar depemden şemʿ-veş her gice dūdı

Ziyān idem diyü her kim yoluñda cān u ser virmez
Dilegüm iki ʿālemde bu ki hīç bulmasun sūdı

Söze geldükçe ol meh-rū düşer üstine bī-diller
Nite kim kuşlar üşmişdür işidüp ṣavt-ı Dāvūd'ı

Terennümlerle ḥāletler dilerseñ kim vire bezme
Bu şiʿr-i dil-keşi ögret ki tā muṭrib çala ʿūdı

Muḥibbī ʿışḳ arasında gedā vü pādişā birdür
Ayāz'a niçe kul idi işitmedüñ mi Maḥmūd'ı
S1-191b, H1-149b, T-217a

3457. Mefʿûlü fâʿilâtun mefʿûlü fâʿilâtun

Zülfinde gördi ḫālin dil murġı āğa düşdi
Olmaz ebed ḫalāṣ ol bend-ile bāğa düşdi

Sīnemde dāğum üzre yir yir dökildi yaşum
Neẕr akçası sanasın geldi çerāğa düşdi

Kanlu yaşum olaldan egnümde ḫilʿat-i zer
Jūlīde-mū başumda baña otaga düşdi

Arayu ʿışḳ rāhın Ferhād u Ḳays'ı gör kim
Birisi deşte varup birisi taga düşdi

Sırruñ Muḥibbī sakla dilden çıkarma zīnhār
Ẓāhir olur ol ebed çünki tutaga düşdi
S1-192a, H1-150a, T-217b

3458. Fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilün

Dime yok kūy-ı melāmet içre ben rüsvā gibi
Hey neler var bu cihānda sen dili şeydā gibi

Ġarḳ olursa eşk-i çeşmümden 'aceb mi fülk-i dil
Bād-ı āhumla temevvüc eyler ol deryā gibi

Ẕerre-veş kaldur nigārā bu ġubārı ḫākden
Çünki oldı gün yüzüñ mihr-i cihān-ārā gibi

Kaşların kurmak nę mümkin olmasa ḳullāb-ı zülf
Çenber olmış başları bir yirę gelmiş nā gibi

Zülfi çīninde görenler dir yañagı tābını
Her ṭaraf odlar saçar agzından ejderhā gibi

İy Muḥibbī olma dünyāya meges gibi ḥarīṣ
Mesken it Ḳāf-ı kanā'at kūhını 'Anḳā gibi
S1-192a, H1-150a, T-217b

3459. Mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün

Bugün bu deyr-i 'ālemde kimüñ kim başda var hūşı
İçüp cām-ı maḥabbetden dem-ā-dem eylesün cūşı

Kaşuñdur Mescid-i Aḳṣā yüzüñdür Ka'be-i 'ulyā
'Aceb mi zülfüñ olursa anuñ her dem siyeh pūşı

N'ola sulṭān-ı 'alemsin kapuñda dāda dād eyle
Sorılmaz mı 'aceb āḫir n'içün tutmayasın gūşı

Kaşı yayın ele alsa kafada perçemi ḥāẓır
Dil almaga gider öñce iki zülf-i siyeh-pūşı

Raḳīb-ile Muḥibbī'yi sakın kūyuñda bir görme
Kagan arslana beñzetmek olur mı gürbe vü mūşı
S1-194a, H1-151b, T-219b

3460. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Āteş-i ʿışḳa yanardum olmasa ger gözyaşı
Gözyaşına ġarḳ olurdum olmasa ʿışḳ āteşi

Baglama dünyāya dil ʿālemde şād ol iy göñül
Çün cihān turmaz geçer ger nā-ḫoşı vü ger ḫoşı

Ḫālini dāne dökelden ehl-i diller ṣaydına
Zülfi bendine giriftāram kosun yayı kaşı

Medḥ-i ḥüsnine ben anuñ bagladum dil ʿaczini
Neye teşbīh eyleyem yā Rab o ḥüsn-i meh-veşi

Ḫūblar gerçi Muḥibbī ʿālem içre çok velī
Dīde hīç görmiş degül bir böyle şūḫ-ı dil-keşi
S1-194b, H1-152a, T-220a

3461. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Māl u cāha ġırre olma dime yokdur ben gibi
Sür yüzüñ yire tevāżuʿ ehli ol dāmen gibi

Sakın aldanma eser bir gün muḫālif rūzigār
Kibr ü kīni terk kıl germe gögüs yelken gibi

İster-iseñ kim perīşān olmayasın ʿākıbet
Dil uzatma kimsenüñ ḥakkına sen sūsen gibi

Ok gibi togrulmayınca varımazsın menzile
Kimde yok perr-i ʿamel yolda kalur segzen gibi

Kanı İskender Ferīdūn Ḫusrev ü Dārā vü Cem
Kanda gitdi Zāl u Rüstem Gīv-ile Bījen gibi

Dāne dāne saʿy kılsañ eyleseñ dünyāyı cemʿ
Tagıdur bād-ı fenā āḫir anı ḫırmen gibi

İy Muḥibbī dār-ı dünyā kimseye kılmaz vefā
Gösterür kendüyi evvel ziynet ile zen gibi
S1-195a, H1-152b, T-220b

3462. Mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün

Görüp gülzār-ı ḥüsn içre ben ol serv-i ḫırāmānı
Akıtdum pāyına cūlar kılup bu çeşm-i giryānı

Elifler sīnede servüm kızıl güller-durur dāġum
Temāşā itmeyen görsün bugün bāğ u gülistānı

Eger bāzār-ı ʿışḳ içre sorarsañ ne-durur ṣanʿat
Alurlar naḳd-i cān-ıla metāʿ-ı vaṣl-ı cānānı

Süvār ol esb-i nāz üzre ele al zülfi çevgānın
Ser-i ʿuşşāḳı top eyle senüñdür ḥüsn meydānı

Muḥibbī muʿciz-i naẓmuñ ʿAcem iḳlīmine irse
Kalursa zinde ḳabrinde ʿaceb mi rūḥ-ı Selmān'ı
S1-195b, H1-152b, T-221a

3463. Mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün

Ġażabla baksa dilber bir yire gelür iki kaşı
San iki pehlevānlardur komış birbirine başı

Müjeñ tīrine cān içre yir itdüm iy kemān ebrū
Elüñden düşmesün bir dem giderme ya gibi kaşı

Nihāl-i serv-i ḳaddüñi görüp gülzār-ı ḥüsn içre
Ayaguña revān oldı akar bu gözlerüm yaşı

Ṭarīḳ-i ʿışḳ bir yoldur iki sandı anı zāhid
İki görse biri tañ mı biri iki görür şaşı

Maʿānī bahrına taldı Muḥibbī buldı gevherler
Begendi intiḫāb itdükde bu naẓm-ı güher-pāşı
S1-195b, H1-152b, T-221a

3464. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Ḫāne-i dilde ezel ʿışḳuñ uran bünyādını
Kapusı üzre ḫarāb-ābād yazmış adını

Āḫir olsun göreyin ṭūbī gibi ol ser-nigūn
Kim ki teşbīh eyleye serve ḳadüñ şimşādını

Bir naẓar görse yüzüñ zāhid senüñ iy muġbeçe
Rehn-i mey kılurdı tācın yañılup evrādını

Diñlemezse nālemi kūyında yār olmaz ʿaceb
Nitekim gūş eylemez gül bülbülüñ feyādını

İy Muḥibbī leẕẕet-i derd ü belāyı baña sor
Yimeyenden sorma bilmez ol ṭaʿāmuñ dadını
S1-196a, H1-153a, T-221b

3465. Mefʿûlü fâʿilâtü mefâʿîlü fâʿilün

Dün serv gibi salınup ol gül budācugı
Mestāne-vār eline almış ayacugı

Geymiş benefşe-vār başına kec külāhını
İçmiş şarāb-ı nāb-ıla kızmış yañacugı

İtdi nişāne sīnemi ya kaşların kurup
Cevr oklarıyla toptolu çeşmi ṣadacugı

Öpsem didükçe laʿlüñi hā dişledüñ lebüñ
Unutma yayuñ olur yasmada buracugı

Dil kişverini ẓulm-ıla yıkdı Muḥibbī yār
Hep böyle mi ki ḥüsn ilinüñ pādişācugı
S1-196a, H1-153a, T-221b

3466. Feʿilâtün feʿilâtün feʿilâtün feʿilün

Jeng-i ġamdan diler-iseñ ola ḳalbüñ ṣāfī
Koma elden koma bir laḥẓa şarāb-ı ṣāfı

Meclis-i ʿışḳda cān yakmaga pervāne yiter
Bülbül-i gülşeni añma gider ol leffāfı

Lebleri dār-ı şifāsına irem diyü bu dil
Ḫastadur ṣubḥa degin virdi bu deryā şāfī

Yine ġavvāṣ-ṣıfat baḥr-ı maʿānīye talup
Niçe dürler çıkarup oldum anuñ ṣarrāfı

Kanumı içmege geldükçe benüm ġamze-i dōst
Bu Muḥibbī dir aña cān-ıla ṣıḥḥā ʿāfī
S1-196b, H1-153a, T-222a

3467. Mefâʿîlün mefâʿîlün feʿûlün

Göñül esrāra düşme olma bengī
İçerseñ iç şarāb-ı lāle rengi

Gelüp bāġa yine şāh-ı reyāḥīn
Döşendi her ṭaraf naṭ'-ı pelengī

Varup gülşende iç mestüñ şarābın
Olup mest aňma hīç nāmūs u nengi

Sunup bir bāde 'āḳlum bāda virdi
Yine bir muġbeçe aṣlı Firengī

Muḥibbī furṣatı fevt itme zinhār
Koma elden şarāb-ı lāle rengi
S1-196b, H1-153b, T-222a

3468. Mefâ'îlün mefâ'îlün fe'ûlün

Kimi afyōnī ḫalḳuñ kimi bengī
Kimi içer şarāb-ı lāle rengi

Sakın meyl itme aldanma şarāba
Eger ol bezme Zühre ola çengī

Ġaraż çünki cihānda bir ḳabādur
Baňa birdür palās-ıla firengī

Tokuz mīnāsını ṣıdı bu çarḫuñ
Kim atdı rāh-ı istiġnāda sengi

Muḥibbī vaḳtıdur kıl cürme tevbe
Çü mūlar saňa 'arż itdi dü rengi
S1-196b, H1-153b, T-222b

3469. Mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün

Nişān-ı ḳavs-i Rüstem'den beter ol dilberüñ kaşı
Ḫadeng-i ġamzesin atsa gelür bir yirlere başı

Ciger ḫūnını nūş eyle dilā çeşmüñ kabagından
Sakın yol virmegil 'aḳla olur ol meclise nāşī

Varaldan mekteb-i 'ışḳa açup miḥnet kitābından
Maḥabbet fennin ögrendüm olup Ḳays'uñ sebaḳdaşı

İdüp āh okların pertāb yine ḳaddüm kemānından
Geçüp Mecnūn'ı ḫoş dikdüm belā ṣaḥrāsına taşı

Muḥibbī şiʿrüñi bülbül ser-āġāz itse gülşende
İşidüp ehl-i ḥāl olan diye taḥsīn ü şābāşı
S1-198a, H1-154b, T-223b

3470. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Bir naẓar her kim göre ruḫsār-ı āteşnākini
Tutuşup ʿışḳ āteşine yile virür ḫākini

Defʿa defʿa dūd-ı āh u ḳaṭre ḳaṭre eşk-i çeşm
Mülk-i ʿışḳuñ kıl temāşā encüm-i eflākini

ʿIşḳ-ıla çün olmışam dīvāneler ser-defteri
Bend idüp boynuma taksun zülfinüñ fitrākini

Genc-i ḥüsnüñde beni çün urdı zülfüñ ʿaḳrebi
Agzuma sun luṭf idüp laʿl-i lebüñ tiryākini

Lebleri sırrın bilüp virdüm miyānından ḫaber
Āferīn eydür Muḥibbī'nüñ gören idrākini
S1-198a, H1-154b, T-223b

3471. Mefâʿîlün mefâʿîlün feʿûlün

İtse cevr ü cefā çü nāz ehli
Bilür anı vefā niyāz ehli

Agzı remzini bilmedi anuñ
ʿAczine ḳāyil oldı rāz ehli

Tolanur pā-bürehne kūyını dil
Nite kim Kaʿbe'yi Ḥicāz ehli

Yār ḳāmet getürse nāz-ıla
Uya cümle aña namāz ehli

Virdi yagmaya gözi mülk-i dili
Böyledür iy Muḥibbī nāz ehli
S1-198b, H1-155a, T-224a

3472. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Ṣūret-i dīvār sanduñ göricek iy cān beni
Bilmedüñ mi iy perī sen eyledüñ ḥayrān beni

Zülfüñe bend olmışın gel koy zenaẖdān çāhına
Tā ebed kurtarmasun ḥabs itsün ol zindān beni

İy saçı leylī dil-i Mecnūn'a yüz göstermeyüp
Eyledüñ ʿışḳuñ beyābānında sergerdān beni

Kanına girdüm yire saldum yaşum eytāmını
Korkaram yolum tutar āẖir olur ol kan beni

İy Muḥibbī āteşi gerçi ki yaş teskīn ider
Aglasam daẖı beter yakar dil-i sūzān beni
S1-199a, H1-155a, T-224b

3473. Mefʿûlü fâʿilâtü mefâʿîlü fâʿilün

Sīnemde ʿışḳ dikdi maḥabbet livāsını
Geydürdi ben belākeşe miḥnet libāsını

ʿĀr eyler-ise tañ mıdur ol pādişāh-ı ḥüsn
Ḫāk-i derinde görse mezellet gedāsını

Çāk itmeden yakañı cefā-y-ıla dest-i dehr
Lāyıḳ budur ki tutasın ʿuzlet yakasını

Şol deñlü itdi Ḳays vuḥūş-ıla ülfeti
Kuşlar başında yapdı melāmet yuvāsını

Eyle Muḥibbī sāye-i zülfine ilticā
Kimdür ki istemeye o devlet hümāsını
S1-199a, H1-155a, T-224b

3474. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Leb mi bu ya laʿl mi yāẖūd mey-i ṣahbā mı ki
Söz deminde mürdeler iḥyā kılur ʿĪsā mı ki

Bilmezem ḳaṣdı helāk itmek midür ʿāşıḳları
Muḳteżā-yı ḥüsn yoẖsa nāz u istiġnā mı ki

Vech-i zībādan n'içün menʿ idesin ṣūfī bizi
Aḥsen-i taḳvīme inkār eylemek taḳvā mı ki

Gitmedi başuñdan iy dil zülfinüñ sevdāsı āh
Bilmedüm dīvāne mi yāẖūd bu dil şeydā mı ki

Her ne söz kim söyledüñ bir gevher-i yekdānedür
İy Muḥibbī yoḫsa bu göñlüñ senüñ deryā mı ki
S1-199b, H1-155b, T-225a

3475. Fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilün

Leylī-i zülfüñ dil-i Mecnūn'ı şeydā eyledi
'Işḳ zencīrin takup boynuma rüsvā eyledi

Bezm-i ġamda göñlümi deldi cefā tīriyle āh
Gīceler tā ṣubḥ olınca iñiler nā eyledi

Gülşen-i ḥüsn içre gül gibi cemālin 'arż idüp
Lāl iken 'uşşāḳı bülbül gibi gūyā eyledi

Gelmeye tā ḥaşr olınca 'aḳlı hergiz başına
İy perī her kim senüñ rūyuñ temāşā eyledi

İy Muḥibbī tañ mıdur ġarḳ ola göñlüm zevraḳı
Her ṭarafdan gözlerüm yaşını deryā eyledi
S1-201a, H1-157a, T-226b

3476. Fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilün

Niçe gündür gözlerem ol gözleri āhūları
N'eyleyem derdā dirīġā görmedüm āh oları

Bir naẓar kılmaz dönüp yolında biñ āh eylesem
'Āşıḳı nā-ḥaḳ yire öldürmek anuñ ḫūları

Şöyle beñzer ki ṣabā zülfine buldı dest-res
Eyledi dehrüñ dimāġını mu'aṭṭār būları

San geyer ol sīm-ten üstine dāvūdī zirih
Her kaçan eyler perīşān tagıdur gīsūları

Men' ola sanma Muḥibbī eyleme sīneñ siper
Tīri āhenden geçer atsa kemān ebrūları
S1-201b, H1-157a, T-227a

3477. Mef'ûlü mefâ'îlü mefâ'îlü fe'ûlün

Şevḳ-i ruḫuñuñ fikri ser-ā-ser dili yakdı
Şekker dehenüñ zikrile agzum suyı akdı

Dīvāneñem iy dōst didüm bir naẓar eyle
Zülfini kemend eyleyüben boynuma takdı

Zülfini kodı ʿārıżı üzre yine dilber
Ḥāçını gör ol kāfiri kim suya bırakdı

İñlerse rebāb oldı ʿaceb mi dil-i sūzān
Devrān getürüp bir deriyi sīneme yakdı

Dil-ḫastesinüñ ḥālini dün sordı ṭabībüm
Raḥm itdi Muḥibbī ki meger beñzüme bakdı
S1-201b, H1-157a, T-227a

3478. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Kūhken geldi bu ʿışḳ bünyādına bir taş kodı
Kaldurup ol taşı yirine bu gönlüm baş kodı

Cām-ı ʿışḳı bile nūş itdük ezel Mecnūn-ıla
Ol ayak götürdi meclisde beni serḫōş kodı

Kaşı yasını görüp ġamz oklarınuñ yādına
Cānı ḳurbān eyleyüp dil sīnesin terkeş kodı

Görinen çarḫuñ kenārında anı sanmañ şafaḳ
Sūz-ı āhumdur anuñ dāmānına āteş kodı

İy Muḥibbī geldi çün dil şehrine sulṭān-ı ʿışḳ
İki kāse gözlerüm dür öñine pīşkeş kodı
S1-202a, H1-157b, T-227b

3479. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Dōstum didüm gül-i ḫandāna beñzetdüm seni
Didi ben de bülbül-i giryāna beñzetdüm seni

Mübtelāsın iy göñül gördüm saçı zencīrine
Bir delü dīvāne sergerdāna beñzetdüm seni

Baḥr-i ʿışḳumda gözüm yaşın görüp ġavvāṣ-ı dil
Didi el-ḥaḳ pençe-i mercāna beñzetdüm seni

Lāleler tutmış çemen eṭrāfını görüp didüm
Sīneden yir yir dökilen kana beñzetdüm seni

Her ne deñlü eyleseñ cevr ü cefā çekmek revā
Göñlümüñ taḫtındaki sulṭāna beñzetdüm seni

Cennet-i kūyında iken dūr kılduñ sen beni
İy raḳīb-i rū-siyeh şeyṭāna beñzetdüm seni

Gülşen-i kūyında efġānum görüp dilber didi
İy Muḥibbī murġ-ı ḫōş-elḥāna beñzetdüm seni
S1-202a, H1-157b, T-227b

3480. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Naḳş kıldum ḫāne-i dilde ḳamer ruḫsārını
Ola kim bu nevʿ-ile görem anuñ dīdārını

Seyl-i eşkümden żarar gelmez meger bennā-yı ʿışḳ
Seng-i miḥnetle ezel yapmış bu göñlüm dārını

Bu ʿacebdür ʿālemi ġarḳ eyledi bārān-ı eşk
Hīç teskīn itmeyüp artурdı sīnem nārını

Ne ḳadar ursañ cefā vü cevr ü hicrānuñ yükin
Mest üştürdür çeker dil yirde koymaz bārını

Çünki ġam tīmārını virdi Muḥibbī şāh-ı ʿışḳ
Ḥāṣıluñdur cemʿ kıl bu gözlerüñ dīnārını
S1-202b, H1-158a, T-228a

3481. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Ölmeden derdā dirīġā yārı görsem bir daḫı
Olmaz-ısa anı düşde bārī görsem bir daḫı

Dūr olalı gül yüzinden ḫastadur cān bülbüli
İñlerem āh ol yüzi gülzārı görsem bir daḫı

Dir idüm kūh-ı belāda çekdügüm bir bir aña
Ol lebi şīrīn şeker-güftārı görsem bir daḫı

Cān virür kimdür didi ʿālemde dilber būseme
Cān virem didüm ben ol bāzārı görsem bir daḫı

Kurtılup ẓulmet şebinde gün togardı başuma
İy Muḥibbī ol güneş ruḫsārı görsem bir daḫı
S1-203a, H1-158a, T-228b

3482. Fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilün

Yüzümi zerd eyledi 'ışḳuñ benüm ayvā gibi
Bagrumı taş itdi hicrüñ lāle-i ḥamrā gibi

Görmedi kūh-ı belā içre belāyı kūhken
Çekmedi hicrānı Mecnūn bu dil-i şeydā gibi

Çīn-i zülfinden yañagı tābını eydür gören
'Āleme odlar saçar biñ başlu ejderhā gibi

Bī-vefālıkda müşābih oldugıyçün 'āleme
Kendüye ziynet virür ol bī-vefā dünyā gibi

İy Muḥibbī kankı dilde yok maḥabbetden es̱er
Cān gözini açmaya ol çeşm-i nā-bīnā gibi
S1-203a, H1-158b, T-228b

3483. Fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilün

Görinen başum degül kūh-ı belā tagı gibi
Her yañadan yaşum akar anuñ ırmagı gibi

Leşker-i ġam virdi yagmaya yine dil kişverin
Her ṭarafdan girdi gönlüm şehrine yagı gibi

Dōstlar 'ayb eylemeñ ayruk dil-i dīvāneye
Derdümüñ dermānı ancak zülfinüñ bagı gibi

Bezm-i ġamda miḥnet ü derd ü belā yārān olup
İçerüz hicrān şebinde ṭās ṭās agı gibi

Kūy-ı cānāna Muḥibbī yine dil oldı revān
Beñzer ol miskīni çeken suyı topragı gibi
S1-204b, H1-159b, T-238a

3484. Mefâ'îlün mefâ'îlün fe'ûlün

Şeb-i hicrānda dil iñler nite nāy
Bu ḥasret böyle ger bāḳī kala vāy

Dü 'ālem çün münevverdür yüzinden
Ne tañ dirsem yüzine 'ālem-ārāy

Kemān ebrūñ-ıla çeşmüñ görelden
Bükildi oldı ḳaddüm sanasın yay

Zevāli olmasa ḫurşīd ü māhuñ
Yüzüñe gün dir-idüm alnuña ay

Revā mıdur Muḥibbī ola maḥrūm
Viṣāle ire ger yoḫsul eger bay
S1-205a, H1-159b, T-238b

3485. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Kılmasam cānā cemālüñ ben temennā kāşki
Salmasam dil mülkine her laḥẓa ġavġā kāşki

Gün yüzüñe bir naẓar kıldum tolageldi gözüm
İtmeseydüm ben anı hergiz temāşā kāşki

Şuʿle-i ʿışḳı yakup dil mülkini kıldı ḫarāb
Olmasa ʿışḳ āteşi sīnemde peydā kāşki

Tolaşup sevdā-yı zülfe oldı göñlüm bī-ḳarār
Gelmeseydi başuma benüm bu sevdā kāşki

İy Muḥibbī çünki merhem urmaz āḫir yarama
Urmasa ġamz oklarını ol kaşı ya kāşki
S1-205a, H1-160a, T-238b

3486. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Dün gice hicrān şebinde infiʿālüm var-ıdı
Kimseler bilmez benüm ol dem ne ḥālüm var-ıdı

Yakamı yırtup çeküp bu sīnemi çāk eyledüm
Nāle kıldum agladum tā kim mecālüm var-ıdı

Ḳıṣṣa-i zülfüñ okudum key muṭavvel ḳıṣṣadur
Gīceler tā ṣubḥa dek özge ḫayālüm vār-ıdı

Noḳṭadur agzı bili kıldur diyü şerḥ eyledüm
Ḫurdebīnler içre ḫaylī ḳīl ü ḳālüm var-ıdı

Olmasa vaṣlı ümīdi bu Muḥibbī ḫastaya
Her dem ü her laḥẓa ölmek iḥtimālüm var-ıdı
S1-205b, H1-156a, T-239a

3487. Mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün

Salınup serv tek gitdi dilümde āh-ı ġam kaldı
Gözüm yaşı revān oldı baña ancak elem kaldı

Çüritdüm ʿömrümüñ naḳdin metāʿ-ı vaṣl içün cānā
Müyesser olmadı vuṣlat hemān bir iki dem kaldı

Güzeller pāyına saçdum şu deñlü dürr-i eşki kim
Dükendi kīse-i çeşmüm bir iki üç direm kaldı

Yazarken yāra aḥvālüm tutuşup āhum odından
Kül oldı eldeki kāġıd elümde bir ḳalem kaldı

Muḥibbī ser-te-ser gezdi ser-i kūyuñ hevāsıyla
Cihānda irmedük ancaḳ hemān bāġ-ı irem kaldı
S1-205b, H1-160a, T-239a

3488. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Fitne taʿlīminde māhirdür şahāne gözleri
N'içün öldürmez beni ḳılur bahāne gözleri

Bir eline yayın almış bir ele kirpük okın
Cānı gözler sīnede ḳılur bahāne gözleri

Leylī zülfini görelden olmışam mecnūn-ı zār
ʿAḳlumı tagıtdı āh ol āhūvāne gözleri

Bend-i zülfinden niçe olsun göñül murġı ḫalāṣ
Zülfini dām itdi ḫālin kıldı dāne gözleri

İy Muḥibbī leblerinden korkaram em sormaga
Cāna ḳaṣd idüp girür ol demde kana gözleri
S1-206a, H1-160b, T-239b

3489. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

ʿIşḳ şāhı ṭurra ile çaldı ṭabl-sāzını
Gözleyüp dil murġını üstine saldı bāzını

Tā ki içdüm ben ezel cām-ı maḥabbet cürʿasın
Anuñ-ıçun fāş kıldı mest olup dil rāzını

Gözlerüm īs̱ār ider yolına eşküm gevherin
Gör ne merdümdür dirīġ itmez çogını azını

H̱ārını ẖoş görmeyince būy-ı gül girmez ele
Kışına eyler taḥammül isteyenler yazını

H̱ār elinden iy Muḥibbī gör niçe eyler fiġān
Gülşene var diñle bir dem bübülüñ āvāzını
S1-206a, H1-160b, T-239b

3490. Mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün

Ne içün beñzedem serve ben ol serv-i ẖırāmānı
Yürür gülşende nāz-ıla ẖırāmānī ẖırāmānī

Semend-i nāza binmişdür yine meydān-ı ḥüsn içre
Ser-i 'uşşāḳı top eyler elinde zülfi çevgānı

Bu ḥüsn ü bu leṭāfetle perī dirseñ aña tañ mı
Temāşā eyleyen görsün perī şeklinde insānı[2645]

'Aceb dīvāne dil bilsem neden umar vefā resmin
Cefā üzre yaradılmış ola dilberlerüñ şānı

İrişmeyüp viṣālüñe şeb-i hicr içre cān virsem
Dilegüm bu ola Ḥaḳ'dan saña Nūḥ 'ömri erzānī

Çerāġı sūz-ı H̱usrev'den yakarsa tañ mıdur şi'rüm
Ġazel ṭarzında çün gözler hemīşe ṭarz-ı Selmān'ı

Muḥibbī bezm-i ḥüsnüñde ko yansun şem'-i meclisdür
Ezelden āteş-i 'ışḳa yakupdur ol dil ü cānı
S1-206b, H1-161a, MN-5369, T-240a

3491. Fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilün

Ḥayret alup tañ ola kim göre rūy-ı zerdümi
Raḥm ide lā-büd okuyan defter-i pür derdümi

Şöyle ẖāk oldı yoluñda cismüm iy serv-i ẖırām
Derd-ile āh eylesem eflāke ilte gerdümi

Süpürür ferrāş olupdur kūyını kirpüklerüm
Su seper saḳḳā gibi dem dem bu çeşmüm merdümi

[2645] Bu beyit MN'den alınmıştır.

İñlerem bülbül gibi gül yüzine karşu velī
Bir nefes gūş eylemez dildār āh-ı serdümi

Tañ mıdur döyse cefāya bu Muḥibbī ḫasta dil
Miḥnet ile bisledüm çün cān-ı ġam-perverdümi
S1-208a, H1-162a, T-241b

3492. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Zülfi zencīrin görüp buldı göñül dīvānegī
Ḥāṣıl itdi şemʿ-i ḥüsne cān yakup pervānegī

Ḥālet-i ʿışḳı ne bilsün zāhid-i peşmīne-pūş
Cilve-i ṭāvūsı hīç añlar mı murġ-ı ḫānegī

Āşinālık olmaya idi ezelden ḳāşkī
Āşinālıkdan saña çün yig gelür bīgānegī

ʿAḳl u ṣabrı küllī bir yirden ferāmūş eyledüm
ʿĀşıḳam dīvānelikdür ḥāṣılum dīvānegī

ʿIşḳa düşdüñ iy Muḥibbī cān u başa kalmaduñ
Eyledüñ ʿuşşāḳ ara sen de ʿaceb dīvānegī
S1-208a, H1-162a, T-241b

3493. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Gülsitān içinde key şūrīde gördüm bülbüli
Āh idüp feryād-ıla artar dem-ā-dem ġulġulı

Niçe feryād itmesün derdiyle miskīn ʿandelīb
Her naẓarda ḫār-ıla hem-dem görür her dem güli

Ẓāhir olaldan muʿanber zülfüñ iy dilber senüñ
Bir pula gördüm satarlar deste deste sünbüli

Zülf-i şebdīzüñle cānā eşk-i gülgūnum koşup
ʿIşḳ meydānında aldum niçe kerre öñdüli

İy göñül devrān ġamından bulmak isterseñ ḫalāṣ
Furṣatı fevt eyleme elden düşürme gel müli

Dōstum bend it Muḥibbī'yi saçuñ zencīrine
Ola kim uslana ol mecnūn bile sag u solı[2646]
S2-133a, T-234b

[2646] ola Mecnūn bile sag u solı: olmışdur muḥabbetden dili T

3494. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Çünki olduñ iy göñül ol serv-ḳad āvāresi
Gözlerüñ yaşını cū kılmakdur anuñ çāresi

Togradı bu bagrumı biñ pāre itdi tīġ-ı ġam
Ġarḳ-ı ḫūn olup yatur sīnemde her bir pāresi

Dām-ı zülfine tutıldum görüben göz karasın
Gör neler getürdi başuma benüm göz karası

Ṭāliʿümdür görmezem kūyına varsam gün yüzin
Āh kim togmaz şerefden ʿāşıḳuñ seyyāresi

Bu cihān içre Muḥibbī kıldı kūyuñ iḫtiyār
Bir kapu yokdur kapuñdan özge anuñ varası
S2-133b, T-235a

3495. Mefâʿîlün mefâʿîlün feʿûlün

Yüzi güldür boyı bir servi dalı
Gözümden gitmeye hergiz ḫayāli

Göñül murġı tutılsa tañ mı zülfe
İçinde dānedür ol iki ḫāli

Ḫıżır içmezdi varup āb-ı ḥayvān
Eger bilseydi var laʿlüñ zülāli

Özini nisbet itmiş gün yüzine
Yakın oldı meger anuñ zevāli

Muḥibbī'nüñ sorarsañ ḥālin āḫir
Dükendi ṣabrı kalmadı mecāli
S2-135a, T-237a

3496. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Olalı ṭabʿum zemīn ü āsümānuñ yügrügi
Söz demidür kandadur gelsün cihānuñ yügrügi

Himmetüm bāzı idelden Ḳāf-ı ʿAnḳā'yı şikār
Didiler var-ısa budur lā-mekānuñ yügrügi

Ḫār elinden kurtarımaz gördi güller dāmenin
Bülbül oldı āh u feryād u fiġānuñ yügrügi

Zülf-i şebdīziyle koşdum bu yaşum gülgūnını
Öñdül aldum būsesin oldum cihānuñ yügrügi

Bir siyāh tel dakdı āhından Muḥibbī başına
Bunuñ-ıla seçilür her pehlevānuñ yügrügi
S2-135b

3497. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Göñlüme zülfüñ getürdi bu uzun sevdāları
Anuñ-ıçun başuma geldi cihān ġavġāları

Şol gedā kim tāc idindi ḫāk-i pāyuñ dōstum
Gözine almazsa tañ mı Efser ü Dārāları

Sīnemüñ meydānına dikdüm yine ben dil nişān
Çeşmi atsun ġamz okın alsun eline yaları[2647]

İbn-i vaḳt ol iy göñül ḫoş gör şarāb u şāhidi
Zāhide olsun mübārek kevṡer ü ḥavrāları

Bezm-i ġamda sāġar-ı çeşmüñle iç ḫūn-ı ciger
İñlesün ol meclisüñ olsun bu göñlüm nāları

Sen hümāyı şāhbāz-ı himmetüm kıldı şikār
Ḳāf-ı ʿışḳuñ hem-cenāh olmaz baña ʿAnḳāları

Gözlerüm yaşına nisbet ḳaṭre çün Nīl ü Fırāṭ
Ġarḳa virsem iy Muḥibbī tañ mıdur deryāları
S2-138a, T-233b

3498. Mefâʿîlün mefâʿîlün feʿûlün

Başumdan gitmedi zülfüñ hevāsı
Olupdur göñlüm anuñ mübtelāsı

Beni rüsvā idüp dīvāne kıldı
Girelden gūşuma ʿışḳuñ ṣadāsı

Lebüñ ẕikrin kaçan tekrār kılsam
Sürūr eyler göñül artar ṣafāsı

[2647] 3 ve 5. beyitler T'den alınmıştır.

Ḫaṭ u zülfüñ çeküpdür Rūm'a leşker
Meded fetḥe ḳarīb oldı livāsı

Ṭılısm olmış meger kim genc-i ḥüsne
Görinür zülfüñ anuñ ejdehāsı

'Aceb zāhid neden mātem tutar kim
Ki dāyim kara olmışdur libāsı

Muḥibbī cevre oldı şöyle mu'tād
Vefā görinür itdügi cefāsı
S2-140a, T-232b

3499. Mefâ'îlün mefâ'îlün fe'ûlün

Bu maḫlūḳuñ kamu sensin İlāh'ı
N'ola 'afv eylesen cürm ü günāhı

Cihānda pādişahlık saña mahṣūṣ
Ki sensin pādişāhlar pādişāhı

Günāhum añıcak yaşum yeñilmez
İdersem ṣubḥ olınca āh u vāhı

Du'ā idüp günāha tevbe eyle
Ḳabūl olur du'ālar ṣubḥgāhı

Muḥibbī 'ışḳına şāhid gerekse
Getüre eşk-ile āhı güvāhı
S2-141a

3500. Fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilün

İy göñül bend-i esīrüz zülf-i yār itdüñ beni
'Işḳ zencīrin takup Mecnūn-vār itdüñ beni

İy cefā-ḫū dehr gibi cevri ḳānūn eyleyüp
Mübtelā-yı hicr idüp derdüñle yār itdüñ beni

Sırr-ı 'ışḳum sīnem içre cān gibi pinhān-iken
'Āleme iy eşk-i çeşmüm āşikār itdüñ beni

Şem'-i ḥüsnine göñül virdüñ yine bir dilberüñ
Yakuban pervāne gibi külli nār itdüñ beni

İy Muḥibbī gülşen-i kūyında yāruñ tā seḥer
Bülbül-i gülzāra beñzer zār u zār itdüñ beni
S2-141b

3501. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Mīşe-i ʿışḳuñ felek Mecnūn'ı bir şīr eyledi
Āheni boynına tavḳ yaşını zencīr eyledi

Bir elif-ḳad ḥasretinden dāla döndi ḳāmetüm
Nev-cevān-ıdum ġam-ı ʿışḳı beni pīr eyledi

İtdi inşā bu ciger kanıyla miḥnet luṭfını
Gözlerüm çün nāme yazdı yāra taḥrīr eyledi

Tañlaram ki āteş-i sūzum zebānın yakmadı
Okıyup her kim ki nāmūm yāra taḳrīr eyledi

Şuʿlesinden od düşer ḳandīl-i çarḫa her gice
Anuñ-ıçun ki Muḥibbī āh-ı şeb-gīr eyledi
S2-142a

3502. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Kimse bilmez hīç ʿāşıḳ yārdan aġyārını
Ḫār elinden nite bülbül almaz gülzārını

Dāyimā ol seng-dil salar beni ferdālara
Āh kim geçdi günüm görmem ānuñ dīdārını

Çünki bir şīrīn lebe virdüm göñül Ferhād-veş
İḫtiyār itdüm bu dehr içre belā kūhsārını

Ḳumrıdur san serv dalı üzre itmişdür ḳarār
Her kaçan boynuma salsa zülf-i ʿanber-bārını

Ruḫları devrinde ḫāli geldi īmāna velī
Bu ʿacebdür daḫı kesmez zülfinüñ zünnārını

Niçe yıldur ol gözi tīmāra bīmār olmışam
Ol ṭabīb-i dil n'içün görmez gelüp bīmārını

Mürde cismüñ iy Muḥibbī bulur idi tāze cān
Ol Mesīḥā'nuñ eger gūş eylaseñ güftārını
MN-4915, T-230a

3503. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

İy göñül çün ʿışḳa uyduñ zār u giryān ol yüri
Gīceler tā ṣubḥa dek ney gibi nālān ol yüri

Çünki dolaşduñ ser-i zülfine yāruñ bilmedüñ
Kākül-i dilber gibi iy dil perīşān ol yüri

Ḥüsn ilinüñ şāhısın evc-i felekdür menzilüñ
Gün gibi meşhūrsın ʿālemde sulṭān ol yüri

Gülşen-i ḥüsnüñde ko bülbülleyin efġān idem
Serv gibi sen salın gül gibi ḫandān ol yüri

Leyli zülfine nigāruñ tolaşup Mecnūn gibi
ʿIşḳ cāmın nūş idüp sermest ü ḥayrān ol yüri

İy Muḥibbī ol lebi şīrīne çün irmez elüñ
Sen de Ferhād ol bu ġam kūhında ḳurbān ol yüri
MN-4979

3504. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Yār çünki bu yıkılmış göñlümi yād eyledi
Ḳıble ḥaḳḳı dōstlar sān Kaʿbe bünyād eyledi

Göreli leyli saçın düşdüm belā ṣaḥrāsına
Ol lebi şīrīn beni ʿālemde Ferhād eyledi

Gülsitān-ı dehr içinde gördi gül bī-ḫār yok
ʿAndelīb-i dil anuñçün āh u feryād eyledi

Kimdür ol bu çarḫ elinden yudmaya kan tās tās
Kim-durur anı felek bu ġamdan āzād eyledi

Ārzū-yı vaṣl kılmazsa Muḥibbī tañ degül
ʿIşḳ anı rūz-ı ezelden hicre muʿtād eyledi
MN-4988

3505. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Zülfine bend eyledi āh ol büt-i tersā beni
Kūh-ı ġamda eyledi Ferhād-veş şeydā beni

ʿIşḳını cānum gibi sīnemde saklardum velī
Eşk-i çeşmüm rūy-ı zerdüm eyledi rüsvā beni

Rūze-i hicr içre kaldum ben żaʿīf ü ḫasta-dil
İrmez isem ʿiyd-i vaṣluña nigārā vā beni

Ben ḥelāl itdüm ḥarāmī gözlerüñe kanumı
Kana girme kimseyi öldürmegil illā beni

Vādī-i ġamda baña sāyem-durur hem-rāh olan
Gün yüzüñsüz olıcak ol daḫı kor tenhā beni

Ġarḳ idiserdür Muḥibbī ʿāḳıbet dil fülkini
Āhum ile gözlerümden dökilen deryā beni
MN-5006

3506. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Ḥālüme raḥm itmeyen ol dilber-i raʿnā gibi
ʿAḳlumı tārāc iden āh ol perī-sīmā gibi

Zülfinüñ zencīridür eyleñ ʿilācum dōstlar
Bu dimāġumı perīşān eyleyen sevdā gibi

Tekyeye cemʿ olmışuz ʿışḳuñ niçe abdālıyuz
Vīs ü Ferhād ile Mecnūn Vāmıḳ-ı şeydā gibi

Ḫastayam devrān ġamından sāḳiyā sun bādeyi
Olmaya defʿ-ı ġama hīç sāġar u ṣaḥbā gibi

Kūyına varsa Muḥibbī itleri karşu gelür
Āşinālık gösterürler beñzer ol ġavġā gibi
MN-5051

3507. Feʿilâtün feʿilâtün feʿilâtün feʿilün

Zülfüñe el uzadan dōstum şāne gibi
Tograsun tīġ-ı zamāne anı dendāne gibi

Şemʿ-i ruḫsārını yāruñ göreli cān u göñül
Cān atar bāl ü perin yakmaga pervāne gibi

Gevher-i eşkümi gel yirlere salma kerem it
Ṣadef-i eşküm anı bisledi dürdāne gibi

Zülfi zencīrine baglansa anuñ tañ mı göñül
Dolaşur ṣubḥa degin kūyını dīvāne gibi

İy Muḥibbī yüri dil şād idegör sāġar ile
Çāre olmaya ġamuñ def'ine peymāne gibi
MN-5290

3508. Mefâ'îlün mefâ'îlün fe'ûlün

Kaçan kim görmesem gül yüzlü yārı
İder bülbül gibi dil āh u zārı

Kemān-ebrū güzeller çokdur ammā
Kamusı bende oldur tācdārı

Akup ḫūn-ı ciger bu gözlerümden
Dükendi akmak ile cümle varı

Geçüp tīri kalur peykānı dilde
Ölürsem dilde kalur yādigārı

Ölürsem iy ṣabā kūyına yāruñ
İlet yirden götür bu ḫākisārı[2648]

Dimişler bizden öñdin ġarḳ olanlar
Bulınmaz baḥr-ı 'ışḳuñ yok kenārı

Görelden gün yüzini bu Muḥibbī
Gezer ẕerre gibi yokdur ḳarārı
MN-5417, T-235a

3509. Mefâ'îlün mefâ'îlün fe'ûlün

Anuñ kim ṭāli'i kılmadı yarı
Bulur mı cidd ü cehd ile o yārı

Dutupdur jeng-i ġam dil āyīnesin
Meded sāḳī gider dilden ġubārı

Melāmet ṭa'nını gel atma zāhid
Degüldür çünki elde iḫtiyārı[2649]

[2648] Bu beyit T'de yoktur.
[2649] Bu beyit T'de yoktur.

Belā kūhsārı olaldan baña baş
Gözümüñ ʿaynıdur anuñ bıñarı

Şafaḳ sanmañ görinen āsumānda
Dutışdı āhum odından kenārı

Muḥibbī mestdür cām-ı elestden
Ayılmaz ḥaşre dek anuñ ḫumārı
MN-5418, T-236a

3510. Mefʿûlü mefâʿîlü mefâʿîlü feʿûlün

Bu dīde şehā ḥasret ile kana boyandı
Dil āteş-i ʿışḳ ile daḫı odlara yandı

Bilmezdi göñül böyle cefākār olasın sen
Bī-çāre ne bilsün seni ol yār ola sandı

Nār-ı ġam ile yandı ser-ā-ser dil ü cān āh
Ten kalmış-ıdı yanmaduk ol da bile yandı

Sensüz ne ola ḥālüm eyā rūḥ-ı revānum
ʿAḳl ise perākende vü ṣabr ise dükendi

Gel sıma Muḥibbī kuluñuñ göñlini iy dōst
Kim ide bütün anı ki çün şīşe uşandı
MN-5473

3511. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Cilve kılsa ol perī geyse libās-ı aḥmeri
Aña beñzer lālezār içre seker kebk-i derī

Cilvesin ḫūn-āb idelden öldürür ʿāşıḳları
Bir bölük bī-çāreler kanına girmiş ol perī

Cāme-i gülgūn ile her kim görürse dōstum
Dir ṭulūʿ itmiş şafaḳdan āfitāb-ı ḫāverī

Yoluña virsem ʿaceb midür şehā cān ile ser
Hey ne cānlar cānısın iy serv-ḳadler serveri

Ruḫları şemʿine maḥv oldı Muḥibbī ser-te-ser
Laʿl-gūne cāme geydi yine beñzer ol perī
PB-7756

3512. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Görse biñ kez günde bilmez ol gözi şehlā beni
Niçe bilsün kim ʿaceb eşkāl ider sevdā beni

Dūd-ı āhumdan olur her dem felek saḳfı siyāh
Ġark ider bir gün gözüm yaşı olup deryā beni

Ṣabr u ʿaḳlum gitdi elden cān u dil gitmek diler
Vādī-i miḥnet içinde koyuban tenhā beni

Gīce güdüz zecr ü miḥnet çekdürüp ol bī-vefā
Öldürür nāz-ıla āḫir ol ḳad-i bālā beni

Saklamak ol pür-cefānuñ ʿışḳını mümkin degül
İy Muḥibbī idiserdür ʿāḳıbet rüsvā beni
PB-7882, T-236b

3513. Feʿilâtün feʿilâtün feʿilâtün feʿilün

Var-ıdı ben kulına ol şehüñ ʿālī naẓarı
Sīneden eyler-idi ġamzesi her dem güẕeri

Eyledüm ḥasret-ile yüzümi zer yaşumı sīm
Kavşa mı ince bilin kuçalı zerrīn kemeri

N'ideyin ne kılayın bu dil-i dīvāne kılur
Görinür gözlerüme gāh görinmez o perī

Bu göñül şehrine iy dōst ḫayālüñ gelicek
Aña pīşkeş çekerem mā-ḥażarı cān u seri

Çeşmümüñ eşki eger kalmasa ʿayb eylemeñüz
Dīdeden akmag-ıla kalmadı ḫūn-ı cigeri

Salmışam baḥr-ı ġama dōstlar dil gemisin
Ġarḳ olam yā ḫū bulam arayuban ol güheri

N'iderem kuḥl-ı Ṣıfāḥān'ı getür gözlerüme
Tūtiyā yirine iy bād-ı ṣabā ḫāk-i deri

Ḍaḫı şemʿine Muḥibbī dil ü cān yansa ne ġam
Çünki pervāne göre şemʿe yakar bāl ü peri
PB-7940

3514. Feʿilâtün feʿilâtün feʿilâtün feʿilün

Gitdi ṣabrum bilüm iy şūẖ-ı cihān sen gideli
Ten ẖarāb olsa gerek gitdi çü cān sen gideli

Nāz-ıla çıkdı revān oldı çün ol serv-i revān
Eşküm ol demde revān oldı revān sen gideli

Gerçi kim saklar-ıdum mihrüñi sīnemde velī
Göñül āşüfte olup itdi ʿayān sen gideli

Ṭāʿat ü zühdi koyup elde tutup sāġar-ı zer
Leblerüñ yādı ile oldı revān sen gideli

Bu Muḥibbī idiser kendüyi rüsvā-yı cihān
Gitdi ṣabrum bilüm iy şāh-ı cihān sen gideli
PB-8043

3515. Feʿilâtün feʿilâtün feʿilâtün feʿilün

Akalı gözlerümüñ yaşı benüm āb gibi
İñiler sīnede dil derd-ile dōlāb gibi

Cāmiʿ-i ḥüsnini gördükçe sücūd eyledi dil
Görinelden gözüme kaşları mihrāb gibi

Görüben gül yüzini cān niçe meyl eylemesün
Çünki zülfeyni çeker göñlümi kullāb gibi

Almasa agzına nāmum n'ola dildār benüm
Dehen-i tengi nigāruñ daẖı nā-yāb gibi

Kirpügüm menʿ idemez ḥüsn-i bahārın göricek
H̱ār u ẖes sedd olımaz göz yaşı seylāb gibi

Lebini sormag-ıla oldı Muḥibbī yine mest
Dilberüñ laʿl-i lebi yoẖsa mey-i nā-yāb gibi
T-231a

3516. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Şuʿle viren ʿāleme cānā yüzüñ agı gibi
Zülf-i zencīrüñ dil-i dīvānenüñ bagı gibi

ʿĀrızuña ḳaṣ ider beñzer yine kāfir ẖaṭuñ
Menʿ kılmazsañ girürem iline yagı gibi

Geldügince sīnemüñ ṣaḥrāsına sulṭān-ı ġam
Penbelerle daglar görinen otagı gibi

İki ʿaynumdan ne tañ aksa iki āb-ı revān
Dōstlar āhum ġamām başum belā tagı gibi

İy Muḥibbī bu göñül murġın yine ṣayd itmege
Dāne-i ḫāli ile āḫ zülfinüñ agı gibi
T-231b

3517. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Olmışam bir güzelüñ cān-ıla sergerdānı
Bulmayısar gibi bu derdlü göñül dermānı

Ḳavs-i miḥnet kaşı çün ġamzeleri tīr-i belā
Sīnemi terkeş iden cānum anuñ ḳurbānı

Cān alup būseñe döndüñ dahı biñ cān diledüñ
Cānı bustānda biter sanduñ hey ādem cānı

Akarak kanlu yaşum beni zebūn itdi zebūn
Anuñ-ıçundur akar böyle bu bagrum kanı

Şiʿr-i pür-sūzum eser itmedi āhen dil imiş
Şimdiden girü Muḥibbī oda yak dīvānuñı
T-232b

3518. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Eşk-i çeşmüme benüm kim beñzedür ʿayn-ı seli
Gözlerüm yaşı gibi artmakda yok anuñ eli

At salar ʿāşıḳını eyler dem-ā-dem pāymāl
Sevdügüm gerçek geçer başında var turna teli

ʿAynuma gelse ḫayāli ol perī ruḫsārumuñ
Tañ mıdur dīvāneler gibi olursam ben deli

Nev-bahār-ı ḥüsnüñi görsem yaşum yagmurlayın
Yaguban ġarḳ eyleye yir yüzini yaşum seli

İy Muḥibbī var mı agzından ʿaceb bilsem nişān
Kıldan incedür didiler var-ısa anuñ beli
T-233a

3519. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Bir senüñ gibi cihāna zülfi leylā gelmedi
Bir benüm gibi daḫı mecnūn-ı şeydā gelmedi

Gülşen içre ruḫlaruñ mānendi gül açılmadı
Naḫl-i ḳaddüñ gibi hīç bir serv-i bālā gelmedi

Geçdi Ferhād-ıla Mecnūn olmadı hem-ser baña
Rāh-ı ʿışḳ içre muḥaṣṣal baña hemtā gelmedi

Meclis-i ġamda çalındı gerçi kim şeştā vü ʿūd
Līk ol bezme muvāfıḳ dil gibi nā gelmedi

Pehlevānsın ġam şarābın içmede iy dil yine
Dehr ara çeker ayaguñ saña hemtā gelmedi

İrmedi būy-ı vefā hergiz dimāġ-ı cāna āh
Sanki dünyāya vefā mihr ehli aṣlā gelmedi

Her ne ḥükmi var-ısa oldı Muḥibbī aña rām
ʿĀşıḳ-ı ṣādıḳ dilinden aṣlā lā gelmedi
T-233a

3520. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Sürme kıldı Bīsütūn'uñ gerçi Ferhād taşını
Āḫir ol bī-çāre virdi kūh içinde başını

Ehl-i ʿışḳa yaraşur kim serv-ḳadler pāyına
Cū yirine akıda her laḥẓa her dem yaşını

Kim diler kim bişüre ʿışḳ maṭbaḫında māhice
Miḥnet ü derd ü belā aña gerekdür çāşni

Āsümānda ayda bir kerre hilāl olur ḳamer
Ben ʿaceb gördüm hele iki muḳavves kaşını

Uşbu ṣūretler Muḥibbī arada ṣūret-durur
Naḳşa aldanmaz o kim fikr eyleye naḳḳāşını
T-234b

3521. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Görse Mecnūn yagdugın üstüme miḥnet taşını
Ḥāline raḥm eyleyüp hīç dögmeseydi başını

Āhum odından yanardı ser-te-ser arż u semā
Gözlerüm bārānlayın ger dökmeyeydi yaşını

Niçe yirden sīne-i mecrūḥa nāvekler gelür
H̱ışm-ıla ger bir yire cemʿ ide dilber kaşını

Kūh-ı ġamda komadı bir kez belā tenhā beni
Müstedām olsun komaz her kandasa yoldaşını

Ḥüsninüñ ḥayrānıdur gerçi nigāristān u çemen
Naḳşına aldanmaz ol kim fikr ide naḳḳāşını

Fikr-i zülf ü ẖāl-ile oldı Muḥibbī ẖırḳa-pūş
Gösterür zühd ü riyā gör bu cihān ḳallāşını
T-236a

3522. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Mihre teşbīh eylesem olmaz göñül cānānumı
Hīç gedā-y-ıla olur mı bir tutam sulṭānumı

Gözden akan yaşumı silmez ḥabībüm luṭf idüp
İy ṣabā sen yokla bārī dīde-i giryānumı

Aglamakdan bī-başar kalsam n'ola Yaʿḳūb-veş
Görmez oldum niçe gündür Yūsuf-ı Kenʿānumı

Şerbet-i ʿışḳın içelden görmedüm ṣıḥḥat yüzin
Laʿlüñe geldüm ṭabībüm tā soram dermānumı

İy Muḥibbī baḥra düşdüm yok ḫalāṣa ḳudretüm
Eşkinüñ seyl-i revānı kapladı her yanumı
C50a

3523. Mefâʿîlün mefâʿîlün feʿûlün

H̱udā'nuñ hem resūli hem ḥabībi
Unıtma şefḳatüñden bu ġarībi

Yüzüñ gül karşuña nālān olsun
Çıkarma gülşenüñden ʿandelībi

Velī kevs̱er şarābıyla sulandur
Ki tā yandurmaya maḥşer lehībi

Umar her derdmend dermān senden
Kamu dil-ḫasteler sensin ṭabībi
NO-254b

3524. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Ḫaddüñ üzre tār u mār olmış bu zülf-i ʿanberīn
Sanasın nūrıyla olmışdur şehā ẓulmet ḳarīn
Kaşlaruñ nakşında ḥayrāndur nigāristān-ı Çīn
Kim senüñ elüñe su ḳoymaga degmez ḥūr-ı ʿīn
Ġamzeler cān almak ister kûfr-i zülfüñ ḳaṣdı dīn
Kāfir-i bed-mestüñ olur dāyim işi kibr ü kīn
Kan yudar zülfüñ kokusın işidüp āhū-yı Çīn
Zülfüñe ber-dār olan bulur murādını hemīn

Ṣūret-i ḥüsnüñ ʿaceb yaratdı Rabbü'l-ʿālemīn
Bāreka'llāh bu ne ḥüsn olur hezārān āferīn

Şevḳ-i ruḫsāruñla ʿālem tā ebed tābendedür
Gün yüzüñe karşu meh bir bende gün efgendedür
Tīr-i müjgānuñ egerçi sīne-i sūzendedür
Çıkmaya peykān-ı tīrüñ nite kim cān tendedür
Ol kemān ebrū nigāruñ kūyı bilmem kandadur
Cān u dil ārāmıdur ārām-ı cānum andadur
Lāleler güller yüzüñden surḫ olup şermendedür
Teşne dilven çün Sikender laʿl-i nābuñ kandadur

Medḥ kılmakda seni cān bülbüli gūyededür
Bāreka'llāh bu ne ḥüsn olur hezārān āferīn[2650]

Laʿl-i nābuñ dilberā çün āşikār olmış-durur
Ol sebebden laʿl dāyim şermesār olmış-durur
Dilde ġamzeñ pāresi key yādigār olmış-durur
Çeşm-i mestüñ nāz-ıla mest ü ḫumār olmış-durur

[2650] Şiirin buraya kadarki kısmı A'da yoktur.

Ḫāk-i pāyuña senüñ cānlar nis̱ār olmış-durur
Kākülüñ iki ṭarafdan iki mār[2651] olmış-durur
Her kılına zülfüñüñ diller şikār olmış-durur
Ol sebebdendür ki bu dil bī-ḳarār olmış-durur

Revnāk-ı rūyuñla ʿālem nev-bahār olmış-durur
Bāreka'llāh bu ne ḥüsn olur hezārān āferīn[2652]

Gül yüzüñ şevḳıne her dem bülbül-i cān zār olur
Dāmenüñe el uran dāyim görür aġyār olur
Her kaçan āh eylesem bu cān u dil bīmār olur
Bilmezem bu derdmende kim kaçan tīmār olur
Eşk-i çeşmüm her ṭarafdan çeşme vü bıñar olur
Cān niçe itsün taḥammül ʿışḳ müşkil kār olur
Kim ki ʿışḳa tolaşa bī-ġayret ü bī-ʿār olur
Cān u dil naḳdini almaġa gözi ʿayyār olur

Ol perī-veş māh-rū Allāh ne şīrīn yār olur
Bāreka'llāh bu ne ḥüsn olur hezārān āferīn

Zülf-i şeb-rengüñ şehā reyḥān u ʿanberden laṭīf
Dişlerüñ lü'lü-yi terden çeşmüñ ʿabherden laṭīf
Ṭalʿat-i ḥüsnüñ senüñ çün nūr-ı ḫāverden laṭīf
Dōstum ṭūbī boyuñ serv-ile ʿarʿardan laṭīf
Laʿl-i nābuñ ḥumreti yāḳūt-ı aḥmerden laṭīf
Yüzüñe her kim bakarsa dir gül-i terden laṭīf
Leblerüñ sordukça bildüm āb-ı kevs̱erdan laṭīf
ʿĀşıḳa yig[2653] nesne yokdur kūy-ı dilberden laṭīf

Gelmedi gelmeyiser sen māh-peykerden laṭīf
Bāreka'llāh bu ne ḥüsn olur hezārān āferīn
Gāh olur zülfin girih ebrūlarını çīn ider
Hey müselmānlar komañ göz göre ḳaṣd-ı dīn ider
Ḥasretiyle eşk-i çeşmüm yirleri nemgīn ider
Firḳat-i hicrüñ dem-ā-dem cān u dil ġamgīn ider
İrmeyüp vaṣluña bu dil cānına nefrīn ider
Bisterin ḫār eyleyüp hem sengden bālīn ider

[2651] mār: māh Ü1
[2652] Bundan sonra bu mısra A'da yazılmamıştır.
[2653] ʿāşıḳa yig: ʿāşıḳ-ısañ A

Çünki ʿādetdür güzeller ʿāşıḳına kīn ider
Bu Muḥibbī ḫasta-dil medḥüñ iñen rengīn ider

Kim feleklerde melekler hep aña taḥsīn ider
Bāreka'llāh bu ne ḥüsn olur hezārān āferīn
Ü1-307b, A-12b

3525. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Cām-ı Cem elden düşürme çünki seyrān vaḳtidür
Geldi eyyām-ı çemen murġ-ı ḥoş-elḥān vaḳtidür
Her ṭaraf güller açılmış verd-i ḫandān vaḳtidür
ʿĀşıḳ-ı bī-dillerüñ derdine dermān vaḳtidür
ʿİyş ü nūş eyyāmıdur seyr-i gülistān vaḳtidür

Çün şükūfeyle bezendi her ṭarafdan bāġ u rāġ
Gülşene geldi çiçekler yir yirin ḳurdı otag
ʿÖmr gibi tīz giçer gül devri elde ṭut ayāġ
Uşbu demlerde gerekdür ġuṣṣa vü ġamdan ırag
ʿİyş ü nūş eyyāmıdur seyr-i gülistān vaḳtidür

Yir yüzi çayır çemen eṭrāf olupdur lāleler
Gūşına gevherler asmışdur seḥergeh jāleler
Yāsemen göñlek çeker oynar geyüp ak vāleler
Gül cefā vü cevr ider bülbüller eyler nāleler
ʿİyş ü nūş eyyāmıdur seyr-i gülistān vaḳtidür

Çünki döşendi zemīn üzre bisāṭ-ı heft reng
Sāyesini gösterür her bir şecer naṭʿ-ı peleng
ʿĀḳil oldur kim bu demde komaya ḳalbinde reng
Gülşen içre mey içüp gūş eyleye āvāz-ı çeng
ʿİyş ü nūş eyyāmıdur seyr-i gülistān vaḳtidür

Uşbu demlerde kimüñ kim ünsi yok ṣahbā-y-ıla
Yā salınmaz bir semen meh-rū ḳad-i bālā-y-ıla
ʿÖmrini żāyiʿ geçürür ol kuru sevdā-y-ıla
Dehr Zāl'ı n'eyledi Cemşīd'e gör Dārā-y-ıla
ʿİyş ü nūş eyyāmıdur seyr-i gülistān vaḳtidür

Ebr gülzār üstine her ṣubḥ-dem gevher saçar
Nefḥa-i bād-ı seḥer dehrüñ dimāġını açar
Ġāfil olma ki cihānuñ revnaḳı ānī geçer
Her ki ʿāḳildür bu demlerde mey-i gülgūn içer
ʿİyş ü nūş eyyāmıdur seyr-i gülistān vaḳtidür

Seyr ider gülzārı gördüm ol gözi āhūları
Zülfini kılmış perīşān tagıdup gīsūları
ʿAḳlumı aldı beni mest itdi anuñ būları
Göklere irgürse diller tañ mı hāy u hūları
ʿİyş ü nūş eyyāmıdur seyr-i gülistān vaḳtidür

Kıldı pāyına gülüñ her bir dıraẖt zerler nis̱ār
Tut elüñde sen de nergis gibi cām-ı zer nigār
Gīceler olup Muḥibbī mest gündüzler ẖumār
Bu hevālarla kalur mı dilde hīç ṣabr u ḳarār
ʿİyş ü nūş eyyāmıdur seyr-i gülistān vaḳtidür
Ü1-309a, A-13b, AE-234b

3526. Mefʿûlü mefâʿîlü mefâʿîlü feʿûlün

Didüm ki ser-i zülfüñi boynuma meresdür
Bu mertebeye didi ne lāyıḳ o ne kesdür
Sevdā-zedeyem olmayısar özge hevesdür
Gülzār-ı cemālüñ görinürse baña besdür
Çün bülbül-i cān daẖı giriftār-ı ḳafesdür

Bir kerre eger kılsa tecellāyı cemāli
Āşüfte ide mihr ü mehi ruẖları ālı
Laʿlüñ var-iken almayalar āb-ı zülāli
Dil uyẖuya varmaz gelicek ẖāli ẖayāli
Rāḥatlıg-ıla ẖᵛāb ola mı cāy-ı megesdür

Dūr itdi çü ben kulını ol şeh naẓarından
Gitmeye kişi degme belā-y-ıla yirinden
Tutmaya o kul şeh sözini geçe serinden
Tuyılmaya mı derd ü belā rehgüzerinden
Bu ḳāfile-i ʿışḳa fiġānum çü ceresdür

Çün ẖūnī gözi eyledi ġamz okını ḥāżır
Didi ki benüm ḥüsnüme kimdür ola nāżır[2654]
Hīç göze yasag olmadı ʿālemde be kāfir
Cān virdi gözi būse virem diyü çün āẖir
Cānum yirine cān olan āẖir o nefesdür

[2654] met.:nāżır

İy bād-ı ṣabā zülfine gel dest-res eyle
Bu dehr dimāġını muʿaṭṭar-ı nefes eyle
İy dīde Muḥibbī gibi yaşuñ Aras eyle
Āh eylemege ʿışḳ-ıla iy Cem heves eyle
Dāyim çü cihān işi hevā-y-ıla hevesdür
Ü1-310a

3527. Feʿilâtün feʿilâtün feʿilâtün feʿilün

Leb-i ḫamrāsı güle ḫande ider nāzlanur
Ḳad-i bālāsı anuñ serve deger nāzlanur
Būseye cānum alup daḫı turur nāzlanur
Çeşm-i şahbāzı göñül murġını kapar nāzlanur
Gül gibi yüriyüben şām u seḥer nāzlanur

Ruḫ-ı zībāsını naḳş eyledi çün ṣāniʿ-i pāk
Kim naẓar itse aña tañ mıdur olursā helāk[2655]
Ḫāk-i pāyında anuñ eylemişem rūyumı ḫāk
Tīġ-ı cevriyle ḳılur āh benüm sīnemi çāk
Beni dergāhına komadı sürer nāzlanur

Ẓerre miḳdārı baña olmadı māyil n'ideyin
Ebr-veş zülfin ider yüzine ḥāyil n'ideyin
Senüñ ucuñdan olupdur saña iy dil n'ideyin
Ol sebebden irişür ḥālet-i müşkil n'ideyin
Her ki bī-raḥm u cefākār sever nāzlanur

Beni bu çarḫ-ı felek eyledi çün andan ırak
Lāle-veş bagrumı başdan başa ḫūn itdi firāḳ
Eyledüm lāle gibi dāġ-ıla ṣaḥrāyı turak
Dökerem derd-ile eşki sanasın şemʿ ü çerāḳ
Beni öldürdügine şimdi döner nāzlanur

Vaʿde-i vaṣl-ıla aldadı bizi yār yine
Derdümüz artuk idüp eyledi düşvār yine
Zecr ü hicr ile ider ger seni bīmār yine
İy Muḥib terk-i vefā eyleme zinhār yine
Saña cevr eylemez illā ki meger nāzlanur
Ü1-310b, AE-233a

[2655] met.: melāk

3528. Fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilün

Gel naẓar kıl 'ışḳ ara her 'āşıḳuñ bir dādı var
Ḫār elinden nite kim bülbüllerüñ feryādı var
Dād-ı 'ışḳı degme kes fehm eylemez ne dadı var
Pīşe-i 'ışḳ içre Ferhāḍ'uñ hemān bir adı var
Kār-ı 'ışḳı baña sor her ṣan'atuñ üstādı var

Dōstlar var müşkilüm kılmadı hīç bir kimse ḥal
Anuñ-ıçun eşk-i çeşmüm görinür mānend-i sel
Bir gedāyam ol şehüñ vaṣlı degül baña meḥel
Top-ı āḥumdan benüm bir taşına gelmez ḫalel
Ḳal'a-i derd ü firāḳuñ ne 'aceb bünyādı var

Ol ḫarābāt ehli ile iy göñül gel hem-nişīn
Kim bularuñ arasında ẕerrece yok kibr ü kīn
İçilen mā-i 'inebdür sanma anı engübīn
Ehl-i ḥāl olan çeker meyḫānlerde erba'īn
Pīr-i dehrüñ ṣūfiyā bu vech-ile irşādı var

Murġ-ı dil ṣaydına ḫālüñ dāneñ olmış dōstum
Ehl-i derd olan kamu pervāneñ olmış dōstum
Şem'-i ḥüsne yanmayup pes ya n'eñ olmış dōstum
Ḫalḳ-ı 'ālem hep senüñ dīvāneñ olmış dōstum
Leylī'nüñ Mecnūn u Şīrīn'üñ hemān Ferhād'ı var

'Işḳ odına döymeyüp derd içürürdi gāh 'ömür
Şöyle beñzer bir gün elden çıkısar nāgāh 'ömür
İy Muḥibbī anuñ-ıçun her kişi dir āh 'ömür
Vādī-i ġamda niçe ārām ide rūbāh-ı 'ömr
Fażlıyā pīr-i ecel gibi anuñ ṣayyādı var
Ü1-311a

3529. Mef'ûlü fâ'ilâtü mefâ'îlü fâ'ilün

Yāruñ 'aḳīḳ lebleri ḳadrin Yemen bilür
Lü'lü' dişi ḳıymetin ancak 'Aden bilür
Rūḥ muṣavver oldugın anuñ seven bilür
Bī-derd-i 'ışḳ āteş-i 'ışḳı neden bilür
Ḳadr-i gül-i şüküfteyi murġ-ı çemen bilür

Ġam meclisinde dil yanup oldı kebāb-ı telḫ
Gözüm içürdi su diyü baña şarāb-ı telḫ
Hicrān şebinde görmezem illā ki ḫᵛāb-ı telḫ
Dil zevḳ ider lebinden işitse cavāb-ı telḫ
Ḥaẓẓ-ı nebātı ṭūṭī-i şekker-şiken bilür

Derdā dirīġ irmedi feryādı Ḫusrev'e
Āh-ıla nāle kılsa gelür şādī Ḫusrev'e
Cām-ı şarāb-ı ʿışḳ sunılmadı Ḫusrev'e
Sorma ḥadīs̱-i tīşe-i Ferhād'ı Ḫusrev'e
Ol sergüẕeşti kendü başından geçen bilür

Çün her kişiye olmadı ʿışḳ müşkili ʿayān
Zīrā bu sırrı degmede keşf idemez zebān
Āsān görinür evvelī ʿışḳuñ soñı yaman
Zāhid kelām-ı ʿışḳ degül ḳābil-i beyān
Her kimse anı añlaya-bilmez bilen bilür

Gūş itmedüñ çü gül gibi dāmān-ı ʿışḳuñı
Añduñ cefā vü cevr-ile bī-cān-ı ʿışḳuñı
Tutam ḥaşrde cān-ıla dāmān-ı ʿışḳūñı
İy ġonca ḥāl-i zār-ı şehīdān-ı ʿışḳuñı
Ṣaḥrā-yı ġamda lāle-i ḫūnīn-kefen bilür

Ol şāh-ı ḥüsn nāz-ıla diñ sürsün atını
ʿArż eylesün cemālini virsün zekātını
Baksun Muḥibbī sözine tā bile ẕātını
Sor şān-ı nüktedāna Necātī nükātını
Ḫusrev-i maʿānī-i kelimātı ḥasen bilür
Ü1-311b, AE-235a

3530. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Sanmañuz mihr ü vefāyı kılmagı cānum[2656] sever
Līk cevri ẓulm-ıla ġāyet[2657] de cānānum sever
Giryesin ben bülbülüñ ol verd-i ḫandānum sever
Yakmaga pervānesin şemʿ-i şebistānum sever
ʿĀşıḳam her ne gelür andan baña cānum sever

[2656] cānum: ḫānum H
[2657] cevri ẓulm-ıla ġāyet: cevr-ile cefā ġāyet H

Yaraşur saña dilā ney gibi efġān[2658] eylemek
Bezm-i ġamda sāġar-ı çeşmüm[2659] tolu kan eylemek
Nār-ı ʿışḳ-ıla yakup bagrumı biryān eylemek
Kaʿbe-i kūyuña varup cānı ḳurbān eylemek
Kara yire karmaga çün kim benüm kanum sever

Görmezem gün yüzüñi iy māh-ı tābānum benüm
Ṣubḥa dek yılduz sayar bu çeşm-i giryānum benüm
Göklere peyveste olsa tañ mı efġānum benüm
Ḫālī olmaz derd ü ġam bekler gelüp yanum benüm
Kime dād idem meded kim ẓulmı sulṭānum sever

Derd-i dil aḥvālini yazdum yine cānānuma
Geçdi hicrān ḫançeri bir yandan bir yanuma
Nev-civānsın göz göre girme didüm gel kanuma
Ġam şebinde derd-ile miḥnet gelürler yanuma
Anuñ-ıçun eksük olmaz her biri yanum sever

ʿĀrıżuñ üzre görinen ḫāllerüñ fülfül gibi
Salınur iki ṭaraf kākülleruñ sünbül gibi
Gülşen-i ḥüsnüñde açılmış ruḫuñdur gül gibi
Ṣubḥ olınca iy Muḥibbī inle sen bülbül gibi
Ol gül-endāmum benüm çün āh u efġānum sever
Ü1-312b, H-72b, AE-232a

3531. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Bend-i zülfüñe ezel düşdüm giriftāram henūz
Ol sebebden ḫasta vü ʿışḳ-ıla bīmāram henūz
Uyḫu gelmez gözüme tā ṣubḥ bī-dāram henūz
Ber cemālet hem-çünān men ʿāşıḳ-ı zāram henūz
Nāleī kez sūz-ı ʿışḳet dāştem dāram henūz

Çıkdı nāz-ıla çemen seyrine ol sīmīn-beden
Sīne çāk oldı anuñ şevḳıne sanmañ pīrehen
Dōstlar oldı baña ol pīrehen kanlu kefen
İy be-raġm-i düşmenān küşīde der āzār-ı men
Dōstem düşmen meşev bāmen ki yārem henūz

[2658] efġān: nālān H
[2659] sāġar-ı çeşmüm: sāġarı çeşmüñ H

Alnuma yazmış ezel ʿāşıḳlıgı çün kim ḳalem
Lāzım oldı tā ebed ʿışḳ-ıla yanam yakılam
Ḫaste dilven ḫālümi sormaz gelüp illā ki ġam
İy ṭabīb-i miḥribān çün rence fermūdī ḳadem
Ez ser-i bālīn-i men megzer ki bīmārem henūz

Ḫāk-i rāhuñda bulaldan dōstum efgendegī
Bilüme ḫıdmet kuşagını kuşandum bendegī
Öleyin yoluñda ölmezsem çekem şermendegī
Mürdeem bī-yār u pindārām ki dārem zindegī
Cān-ı men reftest u men bāḫod nemiārām henūz

Bāde-i cām-ı lebüñden ideli bir cürʿa nūş
Dilde ṣabr u cānda ṭāḳat kalmadı başumda hūş
Mest-i ʿışḳ oldı Muḥibbī tañ mı eylerse ḫurūş
Merdümān gūyend Ḫusrev cāme-i şeyḫī be-pūş
Çün be-pūşem kez miyān neg-şode zünnāram henūz
Ü1-313a, AE-230b

3532. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

ʿĀşıḳ olan miḥnet ü derd ü belādan korkmaz
Günde ger biñ kez öle cevr ü cefādan korkmaz
Nār-ı ʿışḳa tolaşan bād-i hevādan korkmaz
Şevḳ-i ruḫsāruñla dil zülf-i dü-tādan korkmaz
Ārzū-yı genc idenler ejdehādan korkmaz

Öldürem diyü beni ol bī-vefā korkıtmasun
Korkum oldur nāgehānī āhum anı tutmasun
Her seḥergeh dil niçe feryād u zārī itmesün
Eydüñüz ʿuşşāḳı zāhid nār-ıla korkıtmasun
ʿĀrif olan irteye kalan belādan korkmaz

Dōstlar siz cān-ıla dil fikr-i ḫām eyler dimeñ
Ger ölürsem ḫāk-i pāyinde ben anuñ ġam yimeñ[2660]
Bāri dermān eylemezsiz ṭaʿn idüben söylemeñ
ʿIşḳ elinden ʿaḳl ʿāciz oldugın ʿayb eylemeñ
Bir raʿiyyet var mıdur kim pādişādan korkmaz

[2660] yimeñ : met. : dimeñ

Yolına ḫarc eyledüm çeşmümle eşküm varını
Görmedüm bir laḥẓa ben ol mehliḳā dīdārını
Olmışam mecnūn sıfat terk eyleyüp dil ʿārını
Düşmeni yār eyleyüp yārum unıtdı yārını
Yārını añmaz dirīġā ol Ḫudā'dan korkmaz

Derde dermān itmeyüp derdümi arturdı ḥabīb
Laʿl-i nābından Muḥibbī ḫastaya yok mı naṣīb
Olmasun kimse cihānda miḥnet ü derde ḳarīb
Ḫavf ider sanma maḥallüñde Necātī'den raḳīb
Pādişāhum bellü bil kim seg gedādan korkmaz
Ü1-313b

3533. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Gülşen-i ḥüsnüñ-durur firdevs-i aʿlādan ġaraż
ʿĀrıżuñdur dōstum hem verd-i ḥamrādan ġaraż
Cürʿa-i laʿl-i lebüñdür cām-ı ṣahbādan ġaraż
Bir naẓardur ḥüsnüñ iy meh-rū temāşādan ġaraż
Rūşenādur āfitāb-ı ʿālem-ārādan ġaraż

Āteş-i ʿışḳuñla dāyim göñlümüz şevḳ itmedür
Dūd-ı āhı boynına her dem dakup ṭavḳ itmedür
Her ne yirden ʿarż-ı ḥāl itsem işüñ ʿavḳ itmedür
Lāʿl-i nābuñ şevḳınüñ ḥālātını davḳ itmedür
Bāde-i gül-reng-ile cām-ı muṣaffādan ġaraż

Āh kim dād olmadı ʿālemde dādı ʿāşıḳuñ
Ġuṣṣa vü ġamdur reh-i ʿışḳ içre zādı ʿāşıḳuñ
Nāle olmayınca añılmadı adı ʿāşıḳuñ
Zülfüñe asılmadur aʿlā murādı ʿāşıḳuñ
Boynuña salınmadur zülf-i semen-sādan ġaraż

Dād umma iy göñül sen ol şeh-i bī-dāddan
Gelmeye raḥm eylemek hīç kimseye cellāddan
Terk idüp cānuñı kurtar nāle vü feryāddan
Bu ḳad ü bālā degül maḳṣūd olan şimşāddan
Şīve vü reftārdur serv-i dil-ārādan ġaraż

İy Muḥibbī bu dil-i ḫūn-pāşumı göstermedür
Sīne çākinden içümi taşumı göstermedür
Zülfi çevgānına ben bu başumı göstermedür
Ṣubḥiyā dürr-i yetīme yaşumı göstermedür
Evvel-i ḫilḳatde āḫir yidi deryādan ġaraż
Ü1-314a, AE-231b

3534. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Ol da zencīrüñ sürür bed-nām-ı zülfüñden senüñ
Gireliden göñlüme evhām-ı zülfüñden senüñ
Zerre deñlü bulmadum ben kām zülfüñden senüñ
Meclis-i meyde añanlar nām zülfüñden senüñ
ʿAnberīn itmek dilerler kām zülfüñden senüñ

Ḳābe ḳavseyn olalıdan kaşlaruñ ṭāḳına bām
Geçdi dil miḥrāba karşu oldı ʿuşşāḳa imām
Sāyesin salsa n'ola ben ḫāke ol serv-i ḫırām
Vuṣlat-ı raḥmet umar ziynet ṭırāzına müdām
Perde-i Beytü'l-ḥarām iḥrām-ı zülfüñden senüñ

Bulmadum feryād-res ʿālemde bir feryād-res
Virdi Ceyḥūn'dan nişān oldı gözüm yaşı Aras
Derd-i ʿışḳa çāre ölmekdür hemān gel sözi kes
İntihā bulmadı merġūluñ hevāsından heves
İbtidā itdi meger itmām-ı zülfüñden senüñ

Gīceler şemʿ-i ruḫına tutuşup pervāne-vār
Düşerem pāyına yāruñ yüz sürüp mestāne-vār
İstedüm zülfine el komak anuñ ben şāne-vār
Nūş-ı dārū-yı lebüñ menʿ itme kim dīvāne-vār
Uyḫu gelmez göñlüme evhām-ı zülfüñden senüñ

Gülşen-i ḥüsnüñde cānā cā-be-cā ḫaṭṭuñ biter
Gel kazıtma dōstum yoksa gelür daḫı beter
Korkaram āyīne-i ḥüsnüñi āḫir mū tutar
Çīn-i zülfüñ mıṣr-ı ḥüsnüñde Ḫıṭā müşgi yiter
Tek ṣabā çözsün girihler şām-ı zülfüñden senüñ

Al ele iy sāķī-i meh-rū yine cām-ı Cem'i
Giderelüm gel bu dem āyīne-i dilden ġamı
'Ālemüñ ẕevķın bilenler gördiler ħoş bir demi
Sünbülüñ bendini açdukça meşām-ı 'ālemi
Pür ider būy-ı vefā in'ām-ı zülfüñden senüñ

Tañ degüldür 'āşıķuñ ger gözleri olursa nem
Yidügi derd ü belādur içdügi zehr-ile ġam
İy Muḥibbī kanda ise 'āşıķ olur müttehem
Bir daħı 'ışķuñ hevāsına heves kılmaya Cem
İy ṣanem ger kurtılursa dām-ı zülfüñden senüñ
Ü1-315a, AE-232b

3535. Fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilün

Bezm-i ġamda eşk-i çeşmümden şarābum var benüm
Mā-ḥażar ol meclise dilden kebābum var benüm
İñlerem tā ṣubḥa dek sīne rebābum var benüm
Rūz u şeb zülf ü ruħuñdan pīç ü ṭābum var benüm
Ħoş refīķum ħoş şebüm ħoş māh-tābum var benüm

Göñlümi tārāca yiren Türk-i çeşm-i mestidür
Bilmezem kime gele idüm ki dilber destidür
Alıbilmem zülfe ulaşmış göñül peyvestidür
Gīceler dilde ħayāl-i la'l ü çeşm-i mestidür
Ne yirem ġam u ne ħod pervā-yı ħ˅ābum var benüm

Sorar-ısañ sīnemüñ ḥālini direm ḥāl-i ū
Dil neden āşüftedür dirseñ cevābum āl-i ū
Zülfinüñ bendin gören boynumda eydür dāl-i ū
Sīne sūzān çeşm giryān olmışam abdāl-ı ū
Tekye-i dilde kebābum hem şarābum var benüm

Ol ķıyāmet serv gibi salınur her bir yaña
Yüzini her kim göre cān-ıla olur mübtelā
Zülfine dil baglayan olur belā üzre belā
Ħışm-ıla benden suvāl idüp dir 'āşıķ kim baña
Dir idüm ħavf iderem niçe cevābum var benüm

Eksük olmaz sīneden dem dem benüm çün āh u dūd
Ol sebebden görinür çarḫuñ yüzi dāyim kebūd
Zāhidā pend eyleme itmez Muḥibbī'ye çi sūd
Şeb merā bā ʿārıż u ḫaṭṭeş hezārān ẕevḳ būd
Okuram her gīce şemʿüm hem kebābum var benüm
Ü1-315b, AE-235b

3536. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Bagrumı ḫūn eyleyen bir çeşmi kāfirdür bugün
Raḥmı yokdur ḥālüme san ḳalbi mermerdür bugün
Dil yanar ʿışḳ āteşine sīne micmerdür bugün
Cānuma cevr eyleyen bir fitne dilberdür bugün
ʿAḳlumı tārāc iden cām-ıla sāgardur bugün

İy ṭabīb-i dil didüm ben ḫastaya eyle devā
Çünki olmışdur lebüñ derd ehline dārü'ş-şifā
Didi zülfümde benüm vardur hezārān mübtelā
Bend-i zülfüñden meger kim bir girih açmış ṣabā
Bāġ u būtsānı dil ü cānuñ muʿaṭṭardur bugün

Gün yüzine eyledüm bilmezlig-ile ben nigāh
Ol sebebden oldı bülbül gibi işüm āh u vāh
Dīni ayru kāfire de virmesün ḥālüm İlāh
İy dirīġā Hindū-yı ḫāline anuñ cāygāh
Berg-i güldür baña ḫār u ḫāra bisterdür bugün

Salınur aġyār-ıla her laḥẓa ol serv-i ḫırām
Yād olanlar dem-be-dem yanında bulur iḥtirām
İñlerem ben ḥasretiyle uyḫu gözüme ḥarām
Ehl-i dil kan aglasa tañ mı ṣūrāḥī-veş müdām
Bir gör āḫir ʿiyş iden şāh-ıla kimlerdür bugün

Āh kim devrān elinden oldı bu bagrum kebāb
Gözlerüm yaşı şarāb u sīnem olmışdur rebāb
Oldı eglence bu demlerde Muḥibbī'ye kitāb
İy Ḫafī bu şiʿr-i şūr-engīze kim disün cevāb
Ḫāmuş ol kim rūzigāruñ kulagı kerdür bugün
Ü1-316b, AE-236b

3537. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Var-iken almadı eşküm kimse mercān cevherin
Ol sebebdendür kesāda virdi ʿummān cevherin
Ḳıymetin bilen alur elbette insān cevherin
Naḳd-i cāna rāyegāndur alsañ ʿirfān cevherin
Maʿrifetdür bilmek isterseñ eger cān cevherin

Kıldı ʿışḳını ḳabūl göñlüm melāḥatdür diyü
İtmedi hergiz ḥaẕer çeşminden āfetdür diyü
Sīnesinde sakladı tīrini rāḥatdür diyü
Ḫāk-i rāhı üstine iksīr-i devletdür diyü[2661]
Kara toprak gibi saçdı çeşm-i giryān cevherin

Kaʿbe'yi yapdı ezelden gerçi İbrāhīm Ḫalīl
Yap bu göñlüm kim s̱evābın ḳomış artukdur Ḫalīl
Dōstum bu dāmen-i luṭfuñla bu yaşumı sil
Laʿl-i nābuñ firḳatinde ḳan yudar ḳalb-i ʿalīl
Bislesün ḫūn-ı cigerle şimdi her kān cevherin

Diñleme mescidde varup zāhidüñ sen lāfını
Deyre var pīr-i muġānuñ al şarāb-ı ṣāfını
Bulasın tā kim anuñla ḫasta göñlüñ ṣāfını
Maʿrifet bāzārı içre bulmasa ṣarrāfını
Ṣarf kılmaz lācirem merd-i suḫendān cevherin

Dōstum gel ḫor naẓar itme bu dünyā nāsına
Tuş olasın nāgehān sen Ḫıżr-ıla İlyās'ına
Ṣāfdur āyīne gibi bak bu göñlüm ṭāsına
Varmadı māh-ı münīrüñ taḫta-i elmāsına
Ḫᵛāce-i dükkān "küntü kenzen" insān cevherin

Bu Muḥibbī görmedük ʿālemde miḥnet kalmadı
Şol ḳadar çekdüm cefāñı dilde ḳuvvet kalmadı
Şimdi bildüm dōstum ben sende şefḳat kalmadı
Yok bahāya satılur yāḳūta ḳıymet kalmadı
Gösterelden iy Ḫayālī laʿl-i cānān cevherin
Ü1-317a, AE-234b

[2661] Varak kaybından dolayı bu mısradan sonraki kısımlar AE'de yoktur.

3538. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Şādīde gördüm beḳā yok iḫtiyār itdüm ġamı
Ol sebebdendür gözümüñ eksük olmaz hīç nemi
Geşt kıldum ser-te-ser gezdüm egerçi ʿālemi
Görmedüm sencileyin iy ehl-i diller hemdemi
Bir perī-peyker melek-sīmā nigār-ı ādemī

Bezm-i ġam içre şarābum göz yaşı bagrum kebāb
İñlerem tā ṣubḥa dek bu sīnem olmışdur rebāb
Göñlümi yap bulasın tā Kaʿbe yapmışça s̱evāb
Al elin cānā yetīm-i eşkümüñ kim āfitāb
Düşdügince ayaga yirden götürdi şebnemi

Sanma kim cevr ü cefāñı dil koyup mihrüñ diler
Eksük olmasun hemān tek sīneden bu ġamzeler
Ḥālüme şimdi benüm düşmen degül dōstlar güler
Kanlu dāġum gül idüp dikdüm elifden servler
Lāle ḫaddüñ yādına bir gülşen itdüm sīnemi

Geşt-i gülzār eyle olsun ʿārıżuñdan gül ḫacil
Nāle kılsun bülbül-i şūrīde-veş karşuñda dil
Çünki mihrüñ yok cefā vü cevri kılma muttaṣıl
Yıkma göñlüm ḫānesin fahm eyle kim iy seng-dil
Ḥaḳ maḥabbet üzre yapmışdur binā-yı ʿālemi

Sīnemüñ üstine kesdüm naʿl ü çekdüm yaralar
Bulımadum iy Muḥibbī derdüme hīç çāreler
Deşt-i ġamda her yaña düşmen yürür āvāreler
Dūd-ı āhumdan geyüp ṣaḥrā-yı dilde karalar
Meyyit-i mecnūn içün tutdı Ḫayālī mātemi
Ü1-317b, AE-231a

3539. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Ġamdan özge bulmadum hicrān şebinde hem-demi
Gözlerüm yaşıdur ancak ḫasta göñlüm merhemi
Koñ göñül āh eyledükçe gözlerüm döksün demi
Dūd-ı āhından geyüp ʿāşıḳ libās-ı mātemi
Kendü kara başına yas eyleyüp çekdi ġamı

Āteş-i mihr-ile yakduñ sīnemi iy āfitāb
Döne döne sīḫ-i miḥnetle idüp bagrum kebāb
Bezm-i ġamda yaşumı tār eyleyüp sīnem rebāb
Cür'a-i la'lüñ ġamını nūş iden mest ü ḫarāb
Sunsa ger sāḳī-i devrān çekmeye cām-ı Cem'i

Nergis-i şehlāsını her kim görürse āl alur
Zülfini fikr eyleyen her demde ḳīl ü ḳāl alur
Sanma göñlümi benüm ol 'āriż üzre ḫāl alur
Olalı 'āşıḳ göñül her gördüginden cāl alur
Ehl-i 'ışḳuñ var-ımış bir niçe yirden 'ālemi

Yine seyr-i gülşen itmiş ol sehī servüm meger
'Āriżından gül ḫacil ḳaddine servi baş eger
Pāyına her bir dıraḫt īsār iderler sīm ü zer
La'l-i nābuñ yādına nūş eyleyüp ḫūn-ı ciger
Bezm-i ġamda ḫoş geçer ben 'āşıḳuñ cānā demi

'Āşıḳa 'āşıḳ mı dirler itmeyince terk-i ser
Şem'e vuṣlat bulmadı pervāne tā yakmadı per
Çek elifler sīneñe olsun Muḥibbī servler
Gülşen-i sīnemde dāgum gül gibi olmazdı ter
Eşk-i çeşmümden Cenābī kapmaya her dem nemi
Ü1-318a, AE-236a

3540. Fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilün

Göñlümi bend eyleyen zülfüñde gördüm mū imiş[2662]
Çeşmüñi Āhū sanurdum bilmedüm cāzū imiş
Leblerüñ dārü'ş- şifā 'ışḳ ehli hep sayru imiş
Dōstum ḳışmet baña kaygu saña şādī imiş[2663]
Çāre ne rūz-ı ezelden başa bu yazu imiş

[2662] Bu şiirin bendlerinin son iki mısraları A39b'de başlayan ve 40a'da devam eden bir gazelin beyitleri olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu da Muhibbî'nin kendi gazellerini tahmis ettiğini göstermektedir.
[2663] Mısra S1, H1 ve T'de:
Dōstum şādī saña ḳışmet baña kaygu imiş
şeklindedir.

Kūhkenden Bī-sütūn içinde sordum zaḥmetin
Didi miḥnet görmedüm ʿışḳ-ıla dāʾim rāḥatin
İy göñül terk eyleme gel ehl-i diller ṣoḥbetin
ʿIşḳ-ıla Ḳaysʾuñ eger kim bilselerdi ḥāletin
Aña mecnūn dimeyüp dirlerdi ol uslu imiş

Dehr bāġınuñ kaçan kim açılur raʿnā güli
Karşusında cemʿ olur anuñ hezārān bülbüli
Vird idüp gördüm okur bu beyti her ṣāḥib-dili
Didiler cevr ü cefāyı zehrden acı velī
Sor baña şehd ü şekerden leẕẕeti tatlu imiş

Gün yüzine beñzemezken yüzini māh eyleme
Ṭāḳ-ı ebrūsın koyup sen secde-i gāh eyleme
Gözle ʿışḳuñ rāhını kendüñi gümrāh eyleme
Mest-i çeşmi ḫʷāba varmışken dilā āh eyleme
Key sakın bir fitnedür uyarma anı uyımış

Çün gereklü maʿnisidür sözüñi kıl muḫtaṣar
Dikmez anı bāġubān kim virmeye meyve şecer
Her kişi ḥālince komışdur bu dünyāda eẟer
Ḫusrevā güş it Muḥibbī şiʿrine eyle naẓar
Naẓm ṭarzında Niẓāmī maʿnide Ḫʷāce imiş
H10a, S1-209b, H1-163a, T-243a

3541. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Çeşm-i mestüñ her kaçan kim fitneler peydā kılur
Ḥayret alur ʿaḳlumı cān u dili şeydā kılur
Leylī zülfeynüñ beni Mecnūnlayın rüsvā kılur
Āteş-i ruḫsārı eşk-i çeşmümi deryā kılur
Anuñ-ıçun bu dil-i ġam-dīde yanar yakılur

Didüm iy meh-rū nedendür görmez oldum gün yüzüñ
Didi döndi ṭāliʿüñ naḥs oldı beñzer yıduzuñ
Mürde idüm tāze cān virdi Mesīḥi-veş sözüñ
Devlet-i ḥüsnüñde şāhā bu revā mıdur gözüñ
Leşker-i ġam gönderüp dil mülkini yagma kılur

Kim ki umarsa vefā cāmını senden mihr-ile
İçürürsin sen ciger ḫūnını aña zehr-ile
Dōstum yakduñ ser-ā-ser bu cihānı ḳahr-ıla
Hey ne sihr-engīzdür cāẕū gözüñ kim siḥr-ile
Hā diyince zülfüñi biñ başlu ejderhā kılur

Sanmañuz gidem ben ol şīrīn zebānı terk idüp
Komışam çokdan yolına baş u cānı terk idüp
Miḥnet ü ġamla ölem ger bu cihānı terk idüp
Ya kaşuñ tīrine ḳurbān olalı cān terk idüp
Dilde ol demden berü ġamzeñ okı me'vā kılur

Çün vefādan ḫālī gördi bu Muḥibbī 'ālemi
Anuñ-ıçun mesken itdi dōstlar kūh-ı ġamı
Cū yirine iki 'aynum n'ola dökerse nemi
Gül yüzüñ ayrulıgı iy lāle-ruḫ her dem Cem'i
Gülşen-i ḥüsnüñ ġamından bülbüli gūyā kılur
S1-209a, H1-162b, T-242b

3542. Fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilün

Gül yüzüñden ayru cānā āh u zār itsem gerek
Eşk-i çeşmümle cihānı lālezār itsem gerek
Miḥnet ü derd ü belā ġam iḫtiyār itsem gerek
Göñlümi zülfüñ ġamından bī-ḳarār itsem gerek
Ol perīşānlıkda 'aḳlı tārumār itsem gerek

Kapusında dün gice āh ol güzeller şāhınuñ
İtdi eflāke eṡer yir yir bu tīri āhumuñ
Līk olmadı yüzin görmek müyesser māhumuñ
Şol dil-i sengīnüñe kār ide diyü āh kim
Tīri peykānın yaşumla ābdār itsem gerek

Çün seni meh-rūlar içre ben vefāsuz çagladum
Anuñ-ıçun ḥasret ü derd-ile dün gün agladum
Dāġ-ı 'ışḳıyla dem-ā-dem uşbu sīnem dagladum
Dām-ı zülfeynüñ ḫayālin çün göñülde bagladum
Ben hümā-yı vaṣluñı bir gün şikār itsem gerek

Çün bahār eyyāmı irişdi olup vaḳt-ı çemen
N'ola geşt itseñ gülistān ṭarfın iy serv-i semen
Diñleseñ efġānumı bülbül gibi şūrīde ben
Gül yañaguñ yādına bu kan olası dīdeden
Kanlu yaşumla zemīni lālezār itsem gerek

Hey vefāsuz bu cefā vü cevri ḫū itmek neden
Yoḫsa hīç añmaz mısın āḫir varacak yiri sen
Koyayım dāmānuñı maḥşerde çāk idüp kefen
Ṭa'na taşın atdugınca sakladugum bu ki ben
Āḫir anı kendüme seng-i mezār itsem gerek

Gün yüzüñ mānendi 'ālem içre bir meh-pāre yok
Rāh-ı 'ışḳ içre benüm tek daḫı bir bī-çāre yok
Vādī-i miḥnetde sergerdān yürür āvāre yok
'Işḳa ya ṣabr ya seferdür ṣabra çünki çāre yok
Baş u cān terk eyleyüp terk-i diyār itsem gerek

Her kaçan görse Muḥibbī ol göz ü kaş oynayup
Cūş idüp ḫūn-ı ciger gözden hemān yaş oynayup
Seng-i ġamdan niçeye dek başuma taş oynayup
Cem gibi çevgān-ı zülfüñ yādına baş oynayup
Cān u dil naḳdin tamāmet ben nis̱ār itsem gerek
S1-210a, H1-163b, T-243b

3543. Fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilün

Ḳaddüñi gördüm didüm bir serv-i bālādur gider
Ḫāk-i pāyuña gözüm yaşı akar mādur gider
Zülfüñe dīvāne dil tolaşdı sevdādur gider
Saçlaruñ fikri kurı başumda ġavġādur gider
Leblerüñ yādına dil 'ālemde rüsvādur gider

'Işḳ şāhın bu göñül taḫtında sulṭān eylerin
Gāh zülfüñ yādına ḥālüm perīşān eylerin
Gāh añup ḫaṭṭuñ ġubārın 'aḳlı ḥayrān eylerin
Elde naḳdüm yok ḫayāl-i ḳurb-ı cānān eylerin
Rūz u şeb fikrümde bir bāṭıl temennādur gider

Āteş-i ʿışḳ-ıla artar sīnede derd-i derūn
Eşk-i çeşmüm başdan aşdı olmışamdur ġarḳ-ı ḫūn
Bār-ı ġamdan kalmadı ṭāḳat zebūn oldum zebūn
Yār müstaġnī hevā ġālib saʿādet sernigūn
Āşıḳ aglar il güler şīrīn temāşādur gider

Bir naẓarla ʿaḳlumı tārāc kıldı zülf ü ḫāl
Āḫir itdi bu meẕellet topragında pāyimāl
Dilberüñ vaṣlı ḥarām u ʿāşıḳuñ kanı helāl
Turmayup artar belā-yı ʿışḳ el virmez viṣāl
Bilmezem āḫir n'olur bir kurı sevdādur gider

Geşt kıldum ʿālemi gezdüm cihānı ser-te-ser
Görmedüm bir saña beñzer yüzi gün alnı ḳamer
Tañ mıdur yolunda kılsa bu Muḥibbī terk-i ser
Gül ruḫuñ şevḳıyle iy ġonca dehānum tā seḥer
Ḥāfıẓ-ı şūrīde bülbül gibi gūyādur gider

S2-143a

3544. Mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün

Bi-ḥamdi'llāh ne bed fikrüm ne bir bāṭıl ḫayālüm var
Ne bir zerrāk u sālūsum ne zerḳ u mekr ü ālüm var
Saʿādet ehliyem Ḥaḳ'dan benüm ferḫunde fālüm var
Ġanīdür ʿışḳ-ıla göñlüm ne māl ü ne menālüm var
Ne vaṣl-ı yāra ḫandānam ne hicrāndan melālüm var

Ḥaḳīḳat sırrını ehl-i mükāşifden açar cānum
Hevā-yı ʿışḳ-ıla pervāz urup dāyim uçar cānum
Dem-ā-dem Ḫıżr elinden çün ḥayāṭ ābın içer cānum
Ne sag olmak murādumdur ne ölmekden kaçar canum
Cihānda ḫasta-i ʿışḳ olalı bir ḫoşça ḥālüm var

Ḫudā ḫalḳ itmedin nūr-ı Muḥammed'den nüh eflāki
Medār-ı çarḫa hergiz kalmadın bir kerre ḫāki āfāḳı
Baña esrārı gösterdi saña tesbīḥ ü misvāki
Ben ol ḥayrān-ı ʿışḳam kim yitürdüm ʿaḳl u idrāki
Ne ʿālemden ḫaberdāram ne kendümden ḫayālüm var

Ḫarābāt ehliyem ben gāh ser-mest gehī ḥayrān
ʿAlāyıḳdan mücerred eyleyem dil mülkini seyrān
Ḫayāl-i yār-ıla külḫen baña gülşen gelür her ān
Ne meyl-i Külbe-i Aḥzān ne seyr-i ṣoḥbet-i yārān
Ne ṭaʿn-ı zāhid-i nādān ne ceng ü ne cidālüm var

Perīşān olmadın dil defterinüñ köhne evrāḳı
Kesil bu ḫalḳ-ı ʿālemden gel iy cān iste Ḫallāḳ'ı
Ser-ā-ser mülküñ olmış tut Muḥibbī cümle āfāḳı
Cihān fānīdür iy Yaḥyā Hüve'l-Ḥayyu Hüve'l-Bāḳī
Degişmem aṭlas-ı çarḫa benüm bir köhne şālum var
ST-12bk

3545. Feʿilâtün feʿilâtün feʿilâtün feʿilün

Güle bülbül gibi her kime ki hemsāye düşer
Başına ʿışḳ-ı İlāhī'den anuñ sāye düşer
Gice gündüz işi feryād ile ey vāya düşer
Her kimüñ kim naẓarı ol ruḫ-ı zībāya düşer
ʿAḳlını cemʿ idebilmez işi ġavġāya düşer

Bülbüle eyleme taḳlīd sen iy zāġ-ı siyāh
Dagıdup berg-i güli kan idübeñ ḳılma tebāh
Çünki "el-cinsü maʿal-cins" ḫiṭāb itdi İlāh
Yüri iy zāġ-ı siyāh ġonca içün çekme gel āh
Gül içün aglamak ol bülbül-i şeydāya düşer

İdelüm ẕevḳ u ṣafā uş buñ içinden geçelüm
Maʿrifet isteyelüm gevher-i maʿnī saçalum
Saçalum toḫm-ı vefā mihr ü muḥabbet saçalum
Sāḳiyā sun ḳadeḥi yār lebinden içelüm
Ḫayfdur kim bu günüñ furṣatı ferdāya düşer

Dimişem çeşme-i ḥayvān lebüñe cān sözüñe
İki āşūb-ı cihān fitne-i devrān gözine
Size iy mihr-i cihān bir naẓar eyle özine
Ṣanemā zülf-i siyāhuñ ki dagılmış yüzine
Sanasın nūr-ı tecellī şeb-i yeldāya düşer

İy Muḥibbī çü göñül şehrine kılduñsa nüzūl
İdelüm ẕevḳ u ṣafā olmayalum daẖı melūl
ʿĀr u nāmūs unıdur ʿışḳa düşen ehl-i ʿuḳūl
ʿUbeydī sırren li'llāh taʿnalaruñ itse ḳabūl
Terk-i ʿār itse gerek kim ki bu sevdāya düşer
HH

3546. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Ḫāneḳāh-ı dehre meyl itme dilā ḫanlık budur
İʿtibār itme cihāna kim cihānbānlık budur
Devlet-i dünyāya maġrūr olma ḫakanlık budur
Cāy-ı ḫūdan fāriġ ol ʿālemde sulṭānlık budur
Bendeñi gūş eylegil mūruñ Süleymāñlık budur

Māsivānuñ naḳşını terk eyle ḳalbüñden silüp
Kāyināta iʿtibārı ʿayn-ı ʿibretle kılup
Bir gedā-yı bī-nevāya ḫor bakma yañılup
Her kime ḳılsañ naẓar sen anı senden yig bilüp
Görme kendü kendüñi zīrā ki şeyṭānlık budur

Görebilseñ kim kona ʿālemde devlet başuña
Fer vire nūr-ı hidāyet çeşm-i güher-pāşuña
Nīg-ḫū ol bu cihānda işüñe yoldaşuña
Her ne kim saña sanursañ san anı kardaşuña
Fi'l-ḥaḳīḳa sözümi gūş it müselmānlık budur

Her kişi gerçi hevā-yı nefse iy dil bendedür
Ārzū-yı nefse uyan ʿāḳıbet şermendedür
Gün gibi nūr-ı Ḫudā her zerrede tābendedür
ʿĀḳil-iseñ işte yine istedügüñ bendedür
Ġayrı birin ister-iseñ bil ki nādānlık budur

Gel ʿalāyıḳdan mücerred ol Şerīfī cān-ṣıfat
Şāhid-i maʿnā tecellī eyleye cānān-ṣıfat
Virdüñ olsun dem-be-dem bu söz-veş devrān-ṣıfat
Nefs ḫaṭṭın iy Muḥibbī virmegil ḥayvān-ṣıfat
Żabṭ-ı nefs it ʿārif ol ʿālemde insānlık budur
HH

3547. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Ḳatlüme ḫūnī gözüñ bī-vehm ü bāk eyler misin
Ḫançer-i hicr ile cānı zaḫmnāk eyler misin
Cismümi [nā-ḥaḳ yire].ġadr-ile ḫāk eyler misin
Tīġ-ı cevrüñle bu sīnem çāk çāk eyler misin
Tañrı'dan korkmaz mısın āḫir helāk eyler misin

Gün yüzüñ ebr ü niḳābuñdan nümāyān eyleyüp
Baña bu yüzden nihānī niçe iḥsān eyleyüp
Dūr idüp gözden yaşum hicrümde ġalṭān etleyüp
Gösterüp evvel yüzüñi sonra pinhān eyleyüp
Derde ugradup beni endūhnāk eyler misin

Virmeyüp başumdan özge kimse ben bīmāra āb
Çeşmüme uyḫu olup tāb-ı teb-i hicrüñle ḫāb
Bister-i ġamda bulurken oldugum ḥālüm ḫarāb
İy ṭabīb-i dil neden göndermedüñ ṣāfī cevāb
Yoḫsa göz göre bu miskīni helāk eyler misin

Göreli zencīr-i zülfüñ dil olup dīvānesi
Bagrumı ḫūn eyledi lāʿlüñ ġam-ı peymānesi
Ḥüsn-ile ʿarż-ı cemāl idüp teb-i kāşānesi
Meclis içre yakmaga ʿāşıḳları pervānesi
Şemʿa gibi ruḫlaruñı tābnāk eyler misin

Sūz-ı Ḫusrev'le bu dil baḥr-ı kemāle talmaga
Ḥüsn-i uslūbı ḥasenden nāzükāne almaga
Nāra ...... ʿālem semender gibi gemi kılmaga
İy Muḥibbī ḫāne-i ʿuşşāḳa āteş salmaga
Ruḫları ẕikriyle şiʿri sūznāk eyler misin
HH

3548. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

ʿĀşıḳı cevr-ile öldürmek olupdur ḫū saña[2664]
Anuñ-ıçun cān u dil virdüm ben iy meh-rū saña
Cümle ʿālem içre vü ʿuşşāḳ ara budur nidā
Mehliḳā dilbersin ammā bī-vefāsın bī-vefā

[2664] Şiirde bentlerin son mısralarındaki "mehliḳā" ibaresi M'de "cān fedā" şeklidedir.

Ruḫlaruñdan çün münevverdür bugün mülk-i cihān
Āfitāb-ı ḥüsnüñi bu ẕerreden itme nihān
ʿIşḳ içinde ʿāşıḳ olan terk ider rūḥ-ı revān
Mehliḳā dilbersin ammā bī-vefāsın bī-vefā

Āteş-i şevḳuñ nigārā bagrumı biryān ider
Çeşm-i maḫmūruñ dem-ā-dem gözlerüm giryān ider
Kaʿbe kūyuñda şehā ʿışḳuñ beni ḳurbān ider
Mehliḳā dilbersin ammā bī-vefāsın bī-vefā

Murġ-ı dil ḳaṣdına çün zülfüñi çengāl eyledüñ
Cānumı almaga cānum ne ʿaceb al eyledüñ
Ḫāk-i pāy itdüñ beni ʿömrümi pā-māl eyledüñ
Mehliḳā dilbersin ammā bī-vefāsın bī-vefā

Ḥüsnüñe beñzer şehā cennet içinde var mı bāġ
Lāle ruḫsāruñ gibi ʿālemde yokdur bir çerāġ
ʿIşḳuñ odı yüregümde ḳomadı bir ẕerre yag
Mehliḳā dilbersin ammā bī-vefāsın bī-vefā

Göz göre iy muġbeçe ʿāşıḳlaruñ zār eyleme
Rū-siyehdür gel raḳībi kendüñe yār eyleme
Ġāret-i īmān idüben küfri iẓhār eyleme
Mehliḳā dilbersin ammā bī-vefāsın bī-vefā

Zülf ü ruḫsāruñ ḫayālinden dile ġamlar gelür
Furḳat ü hicrüñle gözden gāh olur demler gelür
Ġırre olma ḥüsnüñe bil kim niçe Cemler gelür
Mehliḳā dilbersin ammā bī-vefāsın bī-vefā

Bu dil-i bī-çāreyi sen yañılup yād itmedüñ
Derd ü ġamdan gitdi ol miskīni āzād itmedüñ
Zehr sunduñ bu Muḥibbī'ye anı şād itmedüñ
Mehliḳā dilbersin ammā bī-vefāsın bī-vefā
Ü1-319a, M-4b, AE-237a

3549. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Ne dimiş yine benümçün ol raḳīb-i bed-nihād
Niçe demlerdür ki itmezsin bu ben miskīni yād
Ġuṣṣa vü derd ü elemden olmadum bir laḥẓa şād
Dād elüñden iy güzeller pādişāhı dād dād

Ḥoḳḳa-i la'l içre gizlü incüdür dür dişlerüñ
Gāh cevr ü gāh 'işve geh cefādur işlerüñ
Öldürür āḫir beni bu nev'-ile cünbişlerüñ
Dād elüñden iy güzeller pādişāhı dād dād

Dām-ı zülfüñ içre cānā dāneyi ḫāl eyledüñ
Ṣayd idüp bu göñlümüñ murġın 'aceb āl eyledüñ
Sonra ayaglara salduñ anı pā-māl eyledüñ
Dād elüñden iy güzeller pādişāhı dād dād

İy ṭabīb-i dil neden derdüm devāsın bilmedüñ
Ḫaste-i 'ışḳ oldı dil anuñ belāsın bilmedüñ
Niçe yıllar geçdi bu dil mācerāsın bilmedüñ
Dād elüñden iy güzeller pādişāhı dād dād

Her kaçan gül ruḫlaruñı bu Muḥibbī yād ider
Bülbül-āsā gīceler tā ṣubḥa dek feryād ider
N'eylesün n'itsün ne kılsun saña senden dād ider
Dād elüñden iy güzeller pādişāhı dād dād
Ü1-319b, AE-237b

3550. Fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilün

'Ālemüñ her küşesi bir hüy u bir hādur gider
Kimi şādān kimi ġamgīn āh u bir vādur gider
Herkesüñ bir ḥāli var ammā ki dünyādur gider
İl güler ben aglaram bir ḫoş temāşādur gider

Görmedüñ görmeyisersin mihrini sen 'ālemüñ
Anuñ-ıçundur dükenmez iy göñül derd ü ġamuñ
Ḥālüme aglarsın agla iy gözüm artsun demüñ
İl güler ben aglaram bir ḫoş temāşādur gider

İy göñül cāy-ı iḳāmet çün degüldür bu cihān
Kim ki gelmişdür buña āḫir gider ol bagrı kan
İñleyüp derd-ile aglarsañ yiridür her zamān
İl güler ben aglaram bir ḫoş temāşādur gider

Merd-iseñ iy dil sakın umma bu dünyādan vefā
Mihrin umsañ eylemez illā saña cevr ü cefā
Anuñ-ıçun buña raġbet eylemez ehl-i ṣafā
İl güler ben aglaram bir ḫoş temāşādur gider

ʿĀlem içre hīç benüm bir kimse bilmez ḥālümi
Ölür-isem bir kese ʿarż itmeyem aḥvālümi
Gör neler itmiş daḫı n'eyler bu çarḫ ẓālimi
İl güler ben aglaram bir ḫoş temāşādur gider

Ger naẓar kılsañ bu çarḫa heft ser bir ejdehā
Yudısar ḫalḳ-ı cihānı bulımaz kimse rehā
Böyle olıcak ider mi ʿāḳil olan meyl aña
İl güler ben aglaram bir ḫoş temāşādur gider

İy Muḥibbī ʿālem içre çünki gitmez hīç ġamuñ
Eksük itme eşk-i çeşmüñ gīceler aksun demüñ
Bunuñ-ıla ola kim derde bulasın merhemüñ
İl güler ben aglaram bir ḫoş temāşādur gider
Ü1-320a, A-15a, BY-27b, AE-238a

3551. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Ṭālib-i gülden naṣībüm ʿālem içre ḫārdur
İñlerem bülbül gibi cān u dilüm bīmārdur
Ṭaʿn-ı düşmen bir yaña bir yaña cevr-i yārdur
Kankı birin diyeyim biñ dürlü derdüm vardur

Ol kaşı ya kirpügi ok deldi sīnem tīr-ile
Biñ zebānum olsa ḥālüm söylesem taʿbīr-ile
Tā ḳıyāmet şerḥ olınmaz yazsalar taḥrīr-ile
Kankı birin diyeyim biñ dürlü derdüm vardur

Zecr ü hicr ü firḳat ü derd ü belā-y-ıla elem
Yakdı ḥasret āteşi cān u dilüm ser-tā-ḳadem
ʿIşḳ-ı dildāra düşelden eksük olmaz gözde nem
Kankı birin diyeyim biñ dürlü derdüm vardur

Āteş-i āhum odından yandı çün ḳandīl-i māh
Āh u efġānumdan oldı nüh felek saḳfı siyāh
Geh ḫayāl-i dil-rübādur gāh dilde āh u vāh
Kankı birin diyeyim biñ dürlü derdüm vardur

Nite kim cehd eylerem olmadı ol dilber naṣīb
ʿĀşıḳ-ı üftādeler dūr u raḳīb olur ḳarīb
Eşk-i çeşmüm ʿālemi ġarḳ itdi raḥm itmez ḥabīb
Kankı birin diyeyim[2665] biñ dürlü derdüm vardur

[2665] diyeyim: aglayayın A

Ḫaste-dilven yok-durur bir maḥremüm kim ben aña
Şerḥ idem rāz-ı derūnum derdini öñdin soña
Cümle ʿālem bir yañadur ʿışḳ-ıla ben bir yaña
Kankı birin diyeyim biñ dürlü derdüm vardur

Hicri ile çıkdı bī-ḥad yüregüm üstinde baş
Āhum odından yanupdur yir yüzinde kuru yaş
Başda sevdā cānda zaḥmet dilde firḳat gözde yaş
Kankı birin diyeyim biñ dürlü derdüm vardur

Bī-ḳarār itdi bu cānum uşbu çarḫ-ı bī-ḳarār
Kimseye virmez murādın bu vefāsuz rūzigār
İrmedi vaṣlına yāruñ bu Muḥibbī ḫ˅ōr u zār
Kankı birin diyeyim biñ dürlü derdüm vardur
Ü1-320b, A-15b, AE-249a

3552. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Gel bahār eyyāmını seyr it gülistān ḫūbdur
Dürlü dürlü came geymiş her şecer maḥbūbdur
Ḳudretiyle ṣafḥa-i gülde bu ḫaṭ mektūbdur
Bāġa gel kim ṭarf-ı gülşen ḫūbdur merġūbdur

Sāġar-ı gülde seḥer meyle karışdur jāleyi
Mest olup bülbül gibi eyle fiġān u nāleyi
Beni gördi yakasın çāk itdi gördüm lāleyi
Bāġa gel kim ṭarf-ı gülşen ḫūbdur merġūbdur

Cān gözin aç gel temāşā eyle bir dem ʿālemi
Lāle vü gül nūş ider alur şarāb u şebnemi
Tār u mār itdi göñülden kalmayup dehrüñ ġamı
Bāġa gel kim ṭarf-ı gülşen ḫūbdur merġūbdur

Sen şarābı nūş kıl bülbül terennüm eylesün
Ḥālüñe güller gülüp ġonca tebessüm eylesün
Yi yidür neñ var-ısa yārān tenaʿʿum eylesün
Bāġa gel kim ṭarf-ı gülşen ḫūbdur merġūbdur

Oldı gülşen zeyn-ile sanki gülistān-ı irem
Her agaçlar şāh-ı gül pāyına dökdiler direm
Elde furṣatdur Muḥibbī ḫoş geçür bir iki dem
Bāġa gel kim ṭarf-ı gülşen ḫūbdur merġūbdur
Ü1-321b, AE-249b

3553. Fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilün

Şāh-ı 'ışḳ olduk bugün ṭabl u 'alemden fāriġuz
İḫtiyār-ı faḳr idüp ḫayl ü ḥaşemden fāriġuz
Ḳāni'üz bir nāna biz nāz u ni'amdan fāriġuz
Ḥāl-i dünyāyı bilüp şādī vü ġamdan fāriġuz

Her ki 'āḳildür ḳabūl eyler Hudā'nuñ ḳısmetin
Nūş ider her dem ṣafā-y-ıla ḳanā'at şerbetin
Anuñ-ıçun çekmezüz[2666] dehr-i denīnüñ minnetin
Aṭalas u zer-baft u dīnār u diremden fāriġuz

Giceler tā ṣubḥa dek yaşlar döküp āh eylerüz
Āhdan her nā-kesi sanmañ ki āgāh eylerüz
Her denīyi rāh-ı 'ışḳ içre ya hem-rāh eylerüz
Mest-i ṣahbā-yı elestüz cām-ı Cem'den fāriġuz

Çün ezelden biz ṣadā-yı 'ışḳunı gūş eyledük
Kaynayup deryālayın her bir yaña cūş eyledük
'Aḳl u ṣabrı küllī bir yirden ferāmūş eyledük
Anuñ-ıçun bu vücūd-ıla 'ademden fāriġuz

Ref' idüp aġyārı varup yār-ıla yār olmışuz
Terk idüp ẓulmet hicābın ġarḳ-ı envār olmışuz
İki 'ālmede daḫı müştāḳ-ı dīdār olmışuz
Ḳayd-ı dūzaḫ itmezüz bāġ-ı iremden fāriġuz

Dōstlar zencīr-i 'ışḳı boynumuza takmışuz
Nār-ı āh-ıla bu ten mülkini cümle yakmışuz
İy Muḥibbī 'ālemi gözden kamu bırakmışuz
Her ne dirlerse disünler medḥ ü ẕemden fāriġuz
Ü1-321b, A-24b, BY-49b, AE-238b

[2666] çekmezüz: çekerüz Ü1, BY, AE

3554. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

ʿIşḳ cāmın nūş iden bī-ṣabr u sāmānīlerüz
Ḫūblar taṣvīrini dilde yazan mānīlerüz
Dür dişüñ ḳadrin bilür biz niçe ʿummānīlerüz
Lāübālī pāk meşreb biz Süleymānīlerüz

Sāḳī-i gül-çehre destinden ḳadeḥ nūş eylerüz
Gīceler tā ṣubḥa dek bülbül ünin gūş eylerüz
Gülşen-i dehr içre bunuñla göñül ḫoş eylerüz
Lāübālī pāk meşreb biz Süleymānīlerüz

İçdügüm rūz-ı ezelde çünki miḥnet cāmıdur
Ol sebebden tevsen-i dilde bu ʿışḳuñ rāmıdur
Dōstlar olmak melāmet ʿāşıḳuñ çün kāmıdur
Lāübālī pāk meşreb biz Süleymānīlerüz

Kākülinden[2667] her seḥer ḫāṭır perīşān eylerüz
Gīceler tā ṣubḥ olınca āh u efġān eylerüz
Dōstlar biz ʿāḳıbet terk-i ser ü cān eylerüz
Lāübālī pāk meşreb biz Süleymānīlerüz

Çünki müslimdür gözi neyçün ider yagma-yı dīn
Kāfir-i bed-mestüñ olur dāyim işi kibr ü ḳīn
Her ne cevri var-ısa ḳılsun bize ol nāzenīn
Lāübālī pāk meşreb biz Süleymānīlerüz

Zāhidā inkār idüp yok dime ʿışḳuñ meẕhebi
Her nā-puḫte kaçan idrāk ider bu meşrebi
Cām-ı zer destindedür bir elde dilber ġabġabı
Lāübālī pāk meşreb biz Süleymānīlerüz

Lāʿl-i nābı yādına mesken kılur meyḫāneler
Rūz u şeb elden komayup nūş idüp peymāneler
Naʿralarla ʿālemi toldurdılar mestāneler
Lāübālī pāk meşreb biz Süleymānīlerüz

Çünki su üzre urılmışdur bināsı ʿālemüñ
Fikrüñi divşür[2668] naẓar kıl ḥāli n'olmışdur Cem'üñ
Çün devāsı ʿiyş ü ʿişretdür Muḥibbī bu ġamuñ
Lāübālī pāk meşreb biz Süleymānīlerüz
Ü1-322b, A-25a, AE-239a

[2667] kākülinden: kākülüñden A
[2668] divşür: degşür AE

3555. Müstefʿilün müstefʿilün

Leşker yürisün ṣāf ṣāf
Her yaña itsünler meṣāf
Olmak gerek sīne şikāf
Olsun kılıçlar bī-ġılāf

Aʿdāya olsañ rū-be-rū
Kimseyle itme güft ü gū
Var ilerü gitme girü
Olsun kılıçlar bī-ġılāf

Cān terkin ur cānān-ıçun
Ġam yime baş u cān içün
Erkek koyun ḳurbān içün
Olsun kılıçlar bī-ġılāf

Merde görinür ol gün ʿiyd
Nā-merd ditirer hemçü bīd
Ya ġāzī ol yāḫūd şehīd
Olsun kılıçlar bī-ġılāf

Merdāneye cānum fedā
Kim cān virür rūz-ı veġā
Tutsun cihānı bu ṣadā
Olsun kılıçlar bī-ġılāf

At depredüp dīvāneler
San āteşe pervāneler
Her biri ister yanalar
Olsun kılıçlar bī-ġılāf

Her kişi gerçi er geçer
Ammā gerek erde hüner
Cevher-ile bir mi bilūr
Olsun kılıçlar bī-ġılāf

Ol gün gerek āhen ciger
Zīrā dökilür bāl ü per
Olur beñizler nīlūfer
Olsun kılıçlar bī-ġılāf

Elde kılıçlar sanki od
Çıksun felek yüzine dūd
Tutsun cihān yüzin kebūd
Olsun kılıçlar bī-ġılāf

İtseñ ṭama‘ sen māla[2669] ger
Hīç kimse dimez saña er
Terk eyle ol gün cān u ser
Olsun kılıçlar bī-ġılāf

Ṭabluñ ünin gūş eylesün[2670]
Kanlar içüp nūş eylesün
Bunuñla dil ḫoş eylesün
Olsun kılıçlar bī-ġılāf

Geysün demürden pīrehen
Merdāneye oldur kefen
Budur sözüm ayruk dimen
Olsun kılıçlar bī-ġılāf

Yārāna diñ ‘azm eylesün
A‘dā-y-ıla rezm eylesün
Kanlar içüp bezm eylesün
Olsun kılıçlar bī-ġılāf

Böyle gerekdür iy püser
Bir elde tīġ bir elde ser
Kala Muḥibbī bir es̱er[2671]
Olsun kılıçlar bī-ġılāf
Ü1-323a, BY-61b, A-48b, AE-248a

3556. Fâ‘ilâtun fâ‘ilâtun fâ‘ilâtun fâ‘ilün

Āh kim āvāre oldum çünki cānum bende yok
Bir kurı tendür görinen bil ki cānum bende yok
N’eyleyem iy dōstlar şāh-ı zamānum bende yok
Göñlüm ārām eylemez ārām-ı cānum bende yok

[2669] māla: bāla A
[2670] Dörtlükteki “eylesün” redif kelimeleri BY’de “eyle sen” olarak görülmektedir.
[2671] BY’de mısra:
Tā kala senden bir eser
şeklinde olup, mahlas geçmemektedir.

Vuṣlatıyla ḫoş geçerdi dilberüñ dil bir zamān
Vādī-i hicrān içinde eylerem şimdi fiġān
Çünki bu dil-ḫasteyi terk itdi ol şīrīn dehān
Göñlüm ārām eylemez ārām-ı cānum bende yok

Andan ayru olmaga rāżī degüldüm bir nefes
Şimdi dil zārī kılur hicr-ile mānend-i ceres[2672]
Kim görürse gözlerüm yaşın sanur Nīl ü Aras
Göñlüm ārām eylemez ārām-ı cānum bende yok

Her kaçan cānān ḫayāli göñlüme mihmān olur
Dil yanar tennūr-ı ġamda gözlerüm giryān olur
Baña ʿālem cennet ise yārsuz zindān olur
Göñlüm ārām eylemez ārām-ı cānum bende yok

Leylī zülfi ḥasretinden beni mecnūn eyledi
Hicr elinden āh kim bagrum benüm ḫūn eyledi
Dōstlar günden güne ḥālüm diger-gūn eyledi
Göñlüm ārām eylemez ārām-ı cānum bende yok

Dōstlar furḳat şebinde olalı bagrum kebāb
Bezm-i ġamda eyledüm bu gözlerüm yaşın şarāb
İñlerem tā ṣubḥa dek bu sīnem olmışdur rebāb
Göñlüm ārām eylemez ārām-ı cānum bende yok

Ḥasretiyle sīneme ṣol deñlü urdum dāġlar
Döndüm ol Mecnūn'a kim üstine konmış zāġlar
İy Muḥibbī ḫastanuñ ḥālin ne bilsün saglar
Göñlüm ārām eylemez ārām-ı cānum bende yok
Ü1-323b, M-40a, A-50b, AE-248b

3557. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Olmadum hīç bir nefes dil-şād elinden dilberüñ
Kime varuban kılayın dād elinden dilberüñ
Hīç baña raḥm eylemez feryād elinden dilberüñ
Āh elinden dilberüñ feryād elinden dilberüñ

Bulmadum ben mübtelā vaṣlına anuñ dest-res
İderem āh-ıla efġān sanki feryād-ı ceres
Gözlerüm yaşı benüm oldı çü Ceyḥūn u Aras
Āh elinden dilberüñ feryād elinden dilberüñ

[2672] Şiirin bu mısradan önceki kısmı varak eksikliğinden dolayı M'de yoktur.

Zülfi sevdāsı komaz sevdālara yilter beni[2673]
Turmadan olmaz kuru ġavġālara yilter beni
Ol cefākārum salar ferdālara yilter beni
Āh elinden dilberüñ feryād elinden dilberüñ

Kanda ol dilber beni görse hemān kılur güẕer
Bārī bu bī-çāre dil yüzini görse bir naẓar
Cümle ʿuşşāḳuñ arasında hemān budur ḫaber
Āh elinden dilberüñ feryād elinden dilberüñ

Salınur ol serv-ḳad çün dem-be-dem aġyār-ıla
Āhen olursa yürek gördükde anı yār-ıla
Her zamān sözüm benüm budur fiġān u zār-ıla
Āh elinden dilberüñ feryād elinden dilberüñ

Murġ-ı dil laʿlin görüp ārām kılmaz bir nefes
Bulmamışdur hīç kes ʿālemde aña dest-res
İy Muḥibbī ḥoḳḳa-i laʿlini bilmez hīç kes
Āh elinden dilberüñ feyād elinden dilberüñ
Ü1-324a, M-43b, A-59b, AE-239b

3558. Feʿilâtün feʿilâtün feʿilâtün feʿilün

Görse bülbül gibi her dem gül-i raʿnāy göñül
Olur āşüfte-ṣıfat hem daḫı rüsvāy göñül
Neler itdi baña bu bī-ser ü bī-pāy göñül
Göñül iy vāy göñül vā göñül iy vāy göñül[2674]

Ben dimezdüm ki göñül zülf-i semen-sāya düşe
Her kaçan göre perī-rūyı hemān pāya düşe
Bu göñül yok yire her dem kuru sevdāya düşe
Göñül iy vāy göñül vā göñül iy vāy göñül

Ruḫ-ı zībāsı virür ʿāleme nūr ay gibi
İñlerem şām u seḥer derd-ile ben nāy gibi
Kaşı yasıdur iden ḳāmetümi yay gibi
Göñül iy vāy göñül vā göñül iy vāy göñül

[2673] Şiirin bu mısradan sonraki kısımları varak eksikliği sebebiyle M'de yoktur.
[2674] Şiirin nakarat mısraları M'de:
Vāy göñül iy vāy göñül vāy göñül iy vāy göñül
şeklindedir.

Ser-i zülfine tolaşma dir-idüm saña göñül
Daḫı bed-ter oluban virdüñ aña cān u göñül
İḫtiyār-ıla senüñ yoluña varmalu degül
Göñül iy vāy göñül vā göñül iy vāy göñül

Yiridür ḫāk iderse seni ol zülf-i siyāh
Göñül ucından irer cism-ile bu cāna tebāh
Niçe bir eyleyesin gice vü gündüz yiter āh
Göñül iy vāy göñül vā göñül iy vāy göñül

Bulmaduñ iy ḫasta-dil vaṣlına anuñ dest-res
Saña bu dünyā içinde āh u efġān oldı bes
İy göñül senüñ ucuñdan gülmedüm ben bir nefes
Göñül iy vāy göñül vā göñül iy vāy göñül [2675]

Daḫı dilberler-ile itmeyeyin ḳavl ü ḳarār
Gördügümce ideyin anları her demde firār
İḫtiyār elde degül n'eyleyeyin āḫir-i kār
Göñül iy vāy göñül vā göñül iy vāy göñül

Göñlüñe uyubanı ʿaḳlı ferāmūş idesin
Niçe bir yār ḫayālini der-āġūş idesin
İy Muḥibbī niçe bir zehr-i felek nūş idesin
Göñül iy vāy göñül vā göñül iy vāy göñül
Ü1-324b, A-73b, M-52b, AE-247b

3559. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Āteş-i ʿışḳa düşelden āh kim hīç gülmezem
Eşk-i çeşmüm niçe demlerdür akar hīç silmezem
Şol cefālar kim çeker bu dil ʿacebdür ölmezem
Bir vefāsuz yār sevdüm n'ola ḥālüm bilmezem

Gül yüzinden ayrılalı iñlerem bülbül gibi
ʿİyş ider dāyim raḳīb-i ḫār-ıla ol gül gibi
Nār-ı ġayretle vücūdum yanup oldı kül gibi
Bir vefāsuz yār sevdüm n'ola ḥālüm bilmezem

Gösterüp her dem baña derd ü firāḳ-ıla elem
Bilmezem kim derdümüñ dermānını kanda kılam
Niçeye dek āteş-i hicr-ile yanam yakılam
Bir vefāsuz yār sevdüm n'ola ḥālüm bilmezem

[2675] Bu dörtlük M'den alınmıştır.

Görmez oldum niçe gündür ol ḳad ü bālāsını
Āh kim pinhān ider benden gül-i raʿnāsını
Merḥamet kılmaz görüp bu bülbül-i şeydāsını
Bir vefāsuz yār sevdüm n'ola ḥālüm bilmezem

Tā ki ben zencīr-i zülfüñ rişte-i cān eyledüm
Göñlümi mecnūnlayın ser-mest ü ḥayrān eyledüm
Anuñ-ıçun kendümi ḫāk-ile yeksān eyledüm
Bir vefāsuz yār sevdüm n'ola ḥālüm bilmezem

Göñlümi alınca itdi gerçi kim mihr ü vefā
Aldı göñlüm eyledi bī-ḥad velī cevr ü cefā
Olmasun meh-rūlar-ıla kimse hergiz āşinā
Bir vefāsuz yār sevdüm n'ola ḥālüm bilmezem

Nite kim sevdā-yı zülfin dilberüñ kıldum heves
Bulmadı bī-çāre dil vaṣlına anuñ dest-res
Baña bu yolda hemān feryād u efġān oldı bes
Bir vefāsuz yār sevdüm n'ola ḥālüm bilmezem

Gösterüp evvel cemālini Muḥibbī ol perī
Soñra pinhān eyledi oldum dil ü cāndan berī
Sevmesün ʿālemde kimse bī-vefā dilberleri
Bir vefāsuz yār sevdüm n'ola ḥālüm bilmezem
Ü1-325b, A-81b, AE-240a

3560. Feʿilâtün feʿilâtün feʿilâtün feʿilün

Görmedüm gün yüzüñi çün senüñ iy māh didüm[2676]
Seven ölsün mi seni derd-ile ben āh didüm
Beni aglatma yiter hicr-ile her gāh didüm
Göz görüp sevdi göñül n'eyleyem Allāh[2677] didüm

ʿĀşıḳa sevdüginüñ cevri vefā yirinedür
Merve ḥaḳḳı dile ne gelse ṣafā yirinedür
Ne şikāyet ideyim derdi devā yirinedür
Göz görüp sevdi göñül n'eyleyem Allāh didüm

[2676] Şiirin bu bendinin 1. ve 3. mısraları, M61b sonunda başlayan ve varak eksikliğinden dolayı devamı olmayan bir manzumenin başlangıcı olarak karşımıza çıkmaktadır.
[2677] Allāh Ü1: eyvāh AE

N'ola ger gül yüzine cennet-i me'vā dir-isem
Lebine mül dişine lü'lū-yi lālā dir-isem
Müntehā ḳaddine ger sidreden a'lā dir-isem
Göz görüp sevdi göñül n'eyleyem Allāh didüm

Görmedi çünki seni bir naẓar iy yār gözüm
Yaş yirine yüriyüp kan döker aglar gözüm
Kanlu yaşını daẖı pāyına saklar gözüm
Göz görüp sevdi göñül n'eyleyem Allāh didüm

Yandı cān şem'-i ruẖı şevḳıne pervāne gibi
Ser-i zülfine göñül düşeli dīvāne gibi
'Āḳıbet āteş-i 'ışḳa dil ü cān yana gibi
Göz görüp sevdi göñül n'eyleyem Allāh didüm

Dilberüñ gün yüzine sehv-ile ben māh didüm
Görmezem gün yüzini hafta geçer āh didüm
Ġam bucagında düşüp derd-ile Allāh didüm
Göz görüp sevdi göñül n'eyleyem Allāh didüm

Her kişi sevdüginüñ mihr ü vefāsına yiler
Bu Muḥibbī ne 'aceb cevr ü cefāsına yiler
Leẕẕet-i derdi bilen sanma devāsına yiler
Göz görüp sevdi göñül n'eyleyem Allāh didüm
Ü1-326a, A-82b, AE-240b

3561. Mefâ'îlün mefâ'îlün fe'ûlün

Benüm şāhum yoluñda kul olayım[2678]
Senüñ gibi güzel kanda bulayım
Yoluñda isterem ḳurbān olayım
Göreyim gül yüzüñ andan öleyim

İder bülbül gibi dil āh u zārı
Görem dir bir daẖı sen gül'iẕārı
Felek güm kılmadın bu ẖāksārı
Göreyim gül yüzüñ andan öleyim

İçeli ẖasta dil 'ışḳuñ şarābın
Ben ol demden berü mest ü ẖarābın
Tagıtmadan felek cismüm türābın
Göreyim gül yüzüñ andan öleyim

[2678] Bu mısra Ü1'de yoktur, yeri boş bırakılmıştır.

Yürürem hicr elinden ḥasret-ile
Gicem zaḥmetle günüm miḥnet-ile
Beni öldürme yā Rab firḳat-ile
Göreyim gül yüzüñ andan öleyim

Muḥibbī togrudur ʿışḳuñda ḫanum
Fedādur yoluña bu kuşça cānum
Ölürsem ḫākine düşmezdi kanum
Göreyim gül yüzüñ andan öleyim
Ü1-326b, AE-250a

3562. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Çāk idelden dest-i ḥasret bu girībānum benüm
Gīceler tā ṣubḥ olınca dinmez efgānum benüm
Ẓulmı ʿādet eyleyüp dökme yire kanum benüm
Ā begüm ā pādişāhum ā güzel ḫanum benüm

Gösterüp zencīr-i zülfüñ beni mecnūn eyleme
Vādi-i ġamda gözüm yaşını Ceyḥūn eyleme
Dōstum cevr itmegi ʿālemde ḳānūn eyleme
Ā begüm ā pādişāhum ā güzel ḫanum benüm

İy lebi şīrīn revā mıdur düşer mi aduña
Kūh-ı ġamda bir naẓar kılmayasın Ferhād'uña
Şöyle beñzer rūz-ı maḥşer fikri gelmez yāduña
Ā begüm ā pādişāhum ā güzel ḫanum benüm

Ḫastayam iy dil ṭabībi eyle dermānum meded
Gelmez-iseñ bir ramaḳ kaldı çıkar cānum meded
Kullaruña şefḳat it devletlü sulṭānum meded
Ā begüm ā pādişāhum ā güzel ḫanum benüm

Ḥalḳa ḥalḳa eyleyüp kılduñ ser-i zülfüñ kemend
Bagladuñ anuñla boynum eyledüñ bend üzre bend
N'eylesün n'itsün ne kılsun bu Muḥibbī derdmend
Ā begüm ā pādişāhum ā güzel ḫanum benüm
Ü1-327a, A-83a, AE-241b

3563. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

İy güzeller[2679] kişverine şāh-ı ḫūbānum benüm
V'iy melāḥat Mıṣr'ına Yūsuf gibi cānum benüm
İtmedüñ bir gün müşerref beytü'l-aḥzānum benüm
Ā begüm ā pādişāhum ā güzel ḫanum benüm

Ḫayme kurdı sīnem üzre eşk-i çeşmümden ḥabāb
N'ola menzil itseñ anı iy şeh-i ʿālī-cenāb
Ẕerreye pertev salar ʿār eylemez çün āfitāb
Ā begüm ā pādişāhum ā güzel ḫanum benüm

Bilmezem ḳalbüñ şehā mermer midür yāḫūd ḥacer
Gözlerüm yaşıyla kılmaz bād-ı āhum hīç eṡer
İy ṭabīb-i cān meded öldüm baña kıl bir naẓar
Ā begüm ā pādişāhum ā güzel ḫanum benüm

Çünki yazmış alnuma rūz-ı ezel bunı ḳalem
Başuma sevdā-yı zülfüñden gele derd ü elem
Tā ölince çāre ne derd-ile yanam yakılam
Ā begüm ā pādişāhum ā güzel ḫanum benüm

ʿIşḳ-ıla çokdan Muḥibbī derdnāküñdür senüñ
Tīġ-ı cevrüñle hemīşe sīne-çāküñdür senüñ
Derdmendüñdür esīrüñdür helāküñdür senüñ
Ā begüm ā pādişāhum ā güzel ḫanum benüm
Ü1-327b, A-84a, AE-241a

3564. Feʿilâtün feʿilâtün feʿilâtün feʿilün

Ṣaḥn-ı ṣaḥrāya varup ṣoḥbet-i bī-bāk idelüm
Cām-ı mül nūş idüben cānı ferāhnāk idelüm
Jeng-i ġamdan dil ü cān āyīnesin pāk idelüm
Mest-i lā-yaʿḳıl olalum yakalar çāk idelüm

Sāḳiyā sun berü şol kan olası nūş idelüm
Giceler[2680] ṣubḥa degin bülbül ünin gūş idelüm
Esmeden bād-ı ecel baḥr-ṣıfat cūş idelüm
Mest-i lā-yaʿḳıl olalum yakalar çāk idelüm

[2679] güzeller: güzellik A
[2680] giceler: gice tā A

Eşk-ile gül idelüm gel yine meyḫānleri
Tāc idüp başumuza sāġar u peymāneleri
Göklere irgürelüm naʿrā-i mestāneleri
Mest-i lā-yaʿḳıl olalum yakalar çāk idelüm

Gel berü mey içelüm nergis-i maḫmūr olalum
Niçe bir oturalum zühd-ile mestūr olalum
Çalalum çaguralum gül gibi mesrūr olalum[2681]
Mest-i lā-yaʿḳıl olalum yakalar çāk idelüm

N'ola Dārā ile Cem gitdi ise biz içelüm
Der-i meyḫānede ʿālem idelüm ḫoş geçelüm
Māh-rūlar yolına eşk-i revānı saçalum
Mest-i lā-yaʿḳıl olalum yakalar çāk idelüm

Her kaçan seyr ide ol serv-i revāñ bāġa gele
Serv ayaġ üzre turup ḫıdmet ide ġonca güle
Bu deme ireceġümüzi bizüm kim ne bile
Mest-i lā-yaʿḳıl olalum yakalar çāk idelüm

Mey gibi ister-iseñ ṣāf ola ḳalbüñ bu dem
Nūş kıl bir tolu kim refʿ ola dilden hep ġam
İtmeden leşker-i ġam ḫāne-i cismüñi ʿadem
Mest-i lā-yaʿḳıl olalum yakalar çāk idelüm[2682]

İy Muḥibbī yüri ʿiyş eyle zamān bulmış iken
Dest-i ġamdan bu zamān bir dem amān bulmış iken
ʿAyn-ı dilden koma sen böyle revān bulmış iken
Mest-i lā-yaʿḳıl olalum yakalar çāk idelüm
Ü1-328a, A-84b, M-56b, AE-246a

3565. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Gül yüzüñden ayru çāk olsun girībānum benüm
Diñmesün bülbül gibi tā ṣubḥ efġānum benüm
Ḥasretiyle āh kim geldi lebe cānum benüm
Aglasun kan aglasun bu çeşm-i giryānum benüm

[2681] M'de varak eksikliğinen dolayı şiirin bu mısradan sonraki bölümleri yoktur.
[2682] Bu dörtlük A'da yoktur.

Lāle-veş dāġ oldı bu sīnem ġam-ı cānān-ıla
Şem'-veş odlara yandum āteş-i hicrān-ıla
Toludur bagrum ṣurāḥī gibi her dem kan-ıla
Aglasun kan aglasun bu çeşm-i giryānum benüm

'Işḳ-ıla günden güne ḥālüm diger-gūn olmada
Bir iken derdüm benüm artup meded on olmada
Āh kim dīvāne dil vardukça mecnūn olmada
Aglasun kan aglasun bu çeşm-i giryānum benüm

Alalıdan göñlümi āh ol şeh-i 'ālī-cenāb
Ẓulm ile dil kişverini eyledi cümle ḫarāb
İñlerem tār oldı yaşum daḫı bu sīnem rebāb
Aglasun kan aglasun bu çeşm-i giryānum benüm

Zülfini añup bu dil olup perīşān aglasun
La'lini fikr eyleyüp bu gözlerüm kan aglasun
Bu Muḥibbī ḫasta-dil ḥasretle her ān aglasun
Aglasun kan aglasun bu çeşm-i giryānum benüm
Ü1-328b, A-85a, AE-246b

3566. Fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilün

'Işḳuñuñ zencīrine dīvāneyim
'Aḳl u ṣabr u hūşdan bīgāneyim
Lem'a-i ḥüsne yanar pervāneyim
Yanayım iy şem'-i rūşen yanayım

Sīnede yanan dem-ā-dem oddur
Şem'-veş çıkan dilümden dūddur
Çünki yanmak 'āşıḳa maḳṣūddur
Yanayım iy şem'-i rūşen yanayım

Çeşmüm aglar dīde-i Ya'ḳūb'dur
Ṣabr ider dil derde san Eyyūb'dur
'Āşıḳam yanmak baña maṭlūbdur
Yanayım iy şem'-i rūşen yanayım

Bār-ı 'ışḳı[2683] çekmek içün ner benem
Ḫāliş olmış puta içre zer benem
Yakıcı pervāne gibi per benem
Yanayım iy şem'-i rūşen yanayım

[2683] bār-ı 'ışḳı: kār-ı 'ışḳı AE

Cān-ıla oldum giriftāruñ senüñ
Giceler bülbül gibi zāruñ senüñ
Yanmaga oldum hevādāruñ senüñ
Yanayım iy şemʿ-i rūşen yanayım

Öldüginden bülbülüñ gülzāra ne
Sīnesinüñ yarasından ḫāra ne
Bāl ü per pervāne yaksa nāra ne
Yanayım iy şemʿ-i rūşen yanayım

Dūd-ı āha kim-durur boyanmayan
Ya şarāb-ı ʿışḳı içüp kanmayan
ʿĀşıḳ olur mı Muḥibbī yanmayan
Yanayım iy şemʿ-i rūşen yanayım

Ü1-329a, A-86a, BY-88a, AE-247a

3567. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Sīnemüñ ṣadrına geçdi ʿışḳ-ı şāhī nāgehān
Boynuma takdı belā zencīrini ol dem hemān
Āteş-i ġamdan ḫalāṣ olmak ne mümkin bir zamān
El-amān iy şuʿle-i şevḳ-i maḥabbet el-amān

Çok zamāndur micmer olmışdur yürek bu āteşe
Korkaram āhum odından ʿāleme āteş düşe
Ol şererlerden cihān yanup felekler tutışa
El-amān iy şuʿle-i şevḳ-i maḥabbet el-amān

Niçeye dek āteş-i ʿışḳ-ıla dil biryān ola
Yā niçe bir gözlerüm yaşlar döküp giryān ola
Kim görürse ḥālümi benden beter ḥayrān ola
El-amān iy şuʿle-i şevḳ-i maḥabbet el-amān

Seng-i miḥnetle göñülde ḫāne bünyād eyledüm
Bir nefes sanmañ daḫı ʿālemde dil şād eyledüm
Hicre düşdüm ʿışḳ elinden āh u feryād eyledüm
El-amān iy şuʿle-i şevḳ-i maḥabbet el-amān

Nāgehān āzāde iken ʿışḳ geldi başuma
Ser-te-ser ġarḳ eyledi cismüm bu kanlu yaşuma
Ḥaḳ Teʿālā virmesün bu derdi bir yoldaşuma
El-amān iy şuʿle-i şevḳ-i maḥabbet el-amān

ʿIşḳ eli mecnūnlayın boynuma dakdı rīsmān
ʿĀḳıbet itdi beni ḫalḳ içre rüsvā-yı cihān
ʿİbret aldılar görüp bu ḥālümi pīr ü civān
El-amān iy şuʿle-i şevḳ-i maḥabbet el-amān

Çünki içdüm ben ezel cām-ı maḥabbet cürʿasın[2684]
Rūz-ı maḥşerde daḫı ser-mest ü ḥayrān körgesin
Ol zamān bārī teraḥḥum eyle ḥālüm sorgasın
El-amān iy şuʿle-i şevḳ-i maḥabbet el-amān

ʿIşḳ elinden eksük olmaz cānuma derd ü belā
Ḫūn-ı dilden niçeye dek sāġar-ı çeşmüm tola
Olmasun kimse Muḥibbī gibi ʿışḳa mübtelā
El-amān iy şuʿle-i şevḳ-i maḥabbet el-amān
Ü1-330a, AE-241b

3568. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Gül gibi her laḥẓa ḫāra keşf-i rāz itmeñ neden
Āh kim ben bülbülüñden iḥtirāz itmeñ neden
Arturup cevr ü cefāñı mihrüñ az itmeñ neden
A benüm çok sevdügüm çok böyle nāz itmeñ neden

Dil ṭabībisin neden bu ḫastanı yād itmedüñ
Virmedüñ ṣāfī cevābı hīç beni şād itmedüñ
Göñlümi vīrāne kılduñ hergiz ābād itmedüñ
A benüm çok sevdügüm çok böyle nāz itmeñ neden

Ala gözlerle alup göñlüm benüm āl eyledüñ
Ḳāmetümi dest-i cevr-ile büküp dāl eyledüñ
Bu meẕellet topragından soñra pā-māl eyledüñ
A benüm çok sevdügüm çok böyle nāz itmeñ neden

Nāme yazdum eşk-i çeşmümden yine cānānuma
ʿArz-ı ḥāl itdüm derūn-ı dilde olan cānuma
Nev-civānsın bī-günāh öldürme girme kanuma
A benüm çok sevdügüm çok böyle nāz itmeñ neden

[2684] Bu dörtlüğün 2. ve 3. mısraların kâfiye kelimeleri, 1. mısranın kāfiye kelimesi "cürʿasın" kelimesindeki hece yapısı münāsebetiyle ve vezin gereği Doğu Türkçesi özellikleri taşır hale getirilmiştir.

Leylī zülfüñ ḥasretinden sinüñ iy serv-i ḫırām
Deşt-i ġamda ġarḳa virdi göz yaşı cismüm tamām
Bī-vefā meh-rūlar içinde saña olsun selām
A benüm çok sevdügüm çok böyle nāz itmeñ neden

Gün yüzüñe bakmadum çeş[mü]mi nemgīn eyledüñ
Bir devāsuz derde düşdüm beni ġamgīn eyledüñ
Āh kim beñzer Muḥibbī'ye yine kīn eyledüñ
Ā benüm çok sevdügüm çok böyle nāz itmeñ neden
Ü1-330b, AE-243a

3569. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

İy yüzi gül-berg-i ter v'iy ḳāmeti serv-i semen
İy lebi şīrīn güzeller ḫusrevi sīmīn beden
ʿİyş ü nūş eyyāmıdur gül devri hengām-ı çemen
Cān-ı men dildār-ı men cānān-ı men sulṭān-ı men

Ġonca agzın pür kılupdur jālelerle ṣubḥ-dem
Kurtarımaz ḫār elinden kendüzini bir ḳadem
ʿAzm-i gülzār idelüm reftāra gel luṭf it bu dem
Cān-ı men dildār-ı men cānān-ı men sulṭān-ı men

Her seḥergeh iderem ben derd-ile feryād u āh
Hiç es̱er itmez saña bu nālişüm iy yüzi māh
Öldürürseñ dönmezem ʿışḳuñ yolından Ḥaḳ güvāh
Cān-ı men dildār-ı men cānān-ı men sulṭān-ı men

Ḫāneḳāh içre niçe bir ben riyā-y-ıla kalam
Rāh-ı kūyında nigāruñ yig-durur ḳurbān olam
Görelüm kim ne getürür başa bu naḳş-ı ḳalem
Cān-ı men dildār-ı men cānān-ı men sulṭān-ı men

Vaṣluñ ister cān u dilden bu Muḥibbī mübtelā
Zülf-i şeb-rengüñ olupdur başuma yüz biñ belā
Gel berü ʿiyş idelüm bir dem ġanīmetdür saña
Cān-ı men dildār-ı men cānān-ı men sulṭān-ı men
Ü1-331a, AE-243b

3570. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Gül gibi açılmadum ʿışḳa düşelden bir zamān
İñlerem bülbül gibi tā ṣubḥ işidürler figān
Oldı derd-ile ṣürāḥī-veş bu bagrum tolu kan
El-amān iy şuʿle-i şevḳ-i maḥabbet el-amān

Āh kim ḥālüm diger-gūn itdi bu gerdūn-ı dūn
Gözlerüm yaşı akup eṭrāfum oldı baḥr-ı ḫūn
Ṭāḳ olupdur ṭāḳatum ġāyet zebūn oldum zebūn
El-amān iy şuʿle-i şevḳ-i maḥabbet el-amān

ʿIşḳ meydānına çün Kays'ı çagurdum ad-ıla
Bī-sütūn içre bulışdum kūh-ken Ferhād-ıla
Cümleten yārān olup didük bunı feryād-ıla
El-amān iy şuʿle-i şevḳ-i maḥabbet el-amān

N'eyledüm n'itdüm beni ney gibi nālān eyledüñ
Bezm-i ġamda şemʿ-veş sūzān u giryān eyledüñ
Zülf-i dilber gibi bu ḥālüm perīşān eyledüñ
El-amān iy şuʿle-i şevḳ-i maḥabbet el-amān

Göñlümi āvāre kıldum zülfini yād eyledüm
ʿAḳl u fikrüm ḫırmenin ser-cümle berbād eyledüm
Çagurup dergāh-ı ʿışḳa varuban dād eyledüm
El-amān iy şuʿle-i şevḳ-i maḥabbet el-amān

Ġonca gibi var mı bir dem bu ciger kan olmaya
Lāle-veş bagrumda yāḫūd dāġ-ı hicrān olmaya
Ceyş-i ġamdan dem mi var dil mülki vīrān olmaya
El-amān iy şuʿle-i şevḳ-i maḥabbet el-amān

Göñlümi āşüfte iden ol yüzi bedr ay imiş
Zülfinüñ sevdāsı başumda kuru ġavġā imiş
Beni mecnūn eyleyen āh ol saçı leylā imiş
El-amān iy şuʿle-i şevḳ-i maḥabbet el-amān

Gūşuma girdi ezelden çün ṣadā-yı nāy-ı ʿışḳ
Ol sebebden başuma geldi benüm ġavġā-yı ʿışḳ
İy Muḥibbī olmasun hīç kimseler rüsvā-yı ʿışḳ
El-amān iy şuʿle-i şevḳ-i maḥabbet el-amān

Ü1-331b, AE-242b

3571. Mefâ'îlün mefâ'îlün fe'ûlün

Göñül iñler olup ṭōlāb-ı gerdūn
Gözüm gözeklerinden akdı Ceyḥun
Olursa ṭañ mıdur ḥālüm diger-gūn
Ciger ḫūnam ciger ḫūnam ciger ḫūn

Beni dūr itmek ister kapusından
Ölür ayrılmaz 'āşıḳ tapusından
Maḥabbet taşı kalmaz yapusından
Ciger ḫūnam ciger ḫūnam ciger ḫūn

Göñül virdüm ben ol zülf-i dü-tāya
Düşüp nāgāh kām-ı ejdehāya
Sezādur her kim uyarsa hevāya
Ciger ḫūnam ciger ḫūnam ciger ḫūn

Beni terk itdi çün gül yüzlü yārum
Ne tañ artarsa bülbül gibi zārum
Dükendi kalmadı ṣabrum ḳarārum
Ciger ḫūnam ciger ḫūnam ciger ḫūn

Nigārā gün yüzüñ alnuñ ḳamerdür
Naẓar kılmak aña bilsem ne żardur
Gözümüñ yaşına bak sīm ü zerdür
Ciger ḫūnam ciger ḫūnam ciger ḫūn

Naẓar kılduñ dilā ol nev-civāna
Urur ḫışm-ıla el tīr ü kemāna
İrişür sīnede peykānı cāna
Ciger ḫūnam ciger ḫūnam ciger ḫūn

Nigārā olmadum ben şād elüñden
Kime idem şikāyet dād elüñden
Yakam yırtup kılam feryād elüñden
Ciger ḫūnam ciger ḫūnam ciger ḫūn

Naẓar kılalı gözine kaşına
Beni ġarḳ itdi bu gözüm yaşına
Bu derdüm gelmesün kullar başına
Ciger ḫūnam ciger ḫūnam ciger ḫūn

Felek kārındadur devr-i ḳamerdür
Anuñçün māh-rūlar fitne-gerdür[2685]
Muḥibbī ḫ̮asta-dil ḫ̮ūnīn-cigerdür
Ciger ḫ̮ūnam ciger ḫ̮ūnam ciger ḫ̮ūn
Ü1-332a, AE-243b

3572. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Ġāret itdi yakdı dil mülkini bir nā-mihribān
Gīceler āhum şuʿāʿı görinür gündüz duḫān
Gözlerüm yaşına ġarḳ oldı ser-ā-ser bu cihān
El-amān iy şuʿle-i şevḳ-i muḥabbet el-amān[2686]

ʿIşḳ şāhı geldi çün ḳıldı bu sīnemde maḳār
Geydürüp ġam ḫilʿatın baġlatdı miḥnetden kemer
ʿĀşıḳa ṣabr eylemek mümkin degül yigdür sefer
El-amān iy şuʿle-i şevḳ-i muḥabbet el-amān

ʿIşḳdan çünki ezel ben bir ṣadā gūş eyledüm
Sanasın zehr-i ġam u derd ü belā nūş eyledüm
ʿAḳl u ṣabrı küllī bir yirden ferāmūş eyledüm
El-amān iy şuʿle-i şevḳ-i muḥabbet el-amān

Ḥālet-i ʿışḳa benüm ḳalbümde var-ıdı gümān
Başuma geldi kamu bir bir baña oldı ʿayān
Çagurup şimdi göñül dir āşikārā vü nihān
El-amān iy şuʿle-i şevḳ-i muḥabbet el-amān

Ol cefākāruñ cefāsına olaldan mübtelā
Eksük olmaz gīce gündüz başuma derd ü belā
Niçeye dek kāse-i çeşmüm benüm pür-ḫ̮ūn ola
El-amān iy şuʿle-i şevḳ-i muḥabbet el-amān

Her kim ādemdür anuñ eksük olur mı hīç ġamı
Anuñ-ıçun ehl-i diller gözden eksiltmez demi
Bildiler degül vefā bünyādı üzre ʿālemi
El-amān iy şuʿle-i şevḳ-i muḥabbet el-amān

[2685] fitne-gerdür: fitnelerdür Ü1
[2686] Bu şiirdeki nakarat mısralar, Ü1-330a ve 331b sayfalarındaki iki şiirin nakarat mısraları ile aynıdır.

Nūh felekden yüce iken bü'l-ʿaceb dergāh-ı ʿışḳ
Kurdılar bir demde dil ṣaḥrāsına ḫargāh-ı ʿışḳ
İy Muḥibbī key katı düşvārdur bil rāh-ı ʿışḳ
El-amān iy şuʿle-i şevḳ-i muḥabbet el-amān
Ü1-333a, AE-244b

3573. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Naḳşını meh-rūlaruñ sīnemde yazdum cān-ıla
Anuñ-ıçundur degişdüm derdini dermān-ıla
Dem-be-dem yaşlar akar bu gözlerümden kan-ıla
Yanmasun ʿālemde kimse āteş-i hicrān-ıla

Gözde nem başumda sevdā āteşiyle dilde āh
Ol sebebdendür görinür nūh felek saḳfı siyāh
Bu ʿaceb ḥālüm benüm düşvār olupdur Ḥaḳ güvāh
Yanmasun ʿālemde kimse āteş-i hicrān-ıla

Sormaga geldi bu ben dil-ḫasteyi derd ü elem
Eyledi ruḫsārumı zerd ü iki çeşmümi nem
Ṣāf idi ḳalbüm benüm kapladı anı jeng-i ġam
Yanmasun ʿālemde kimse āteş-i hicrān-ıla

Eyledüñ cān-ıla dilden derd-i ʿışḳı çün ṭaleb
Gīceler derd-ile yansañ ṣubḥa dek olmaz ʿaceb
Göz yaşıyla sanmañuz teskīn olur dilde leheb
Yanmasun ʿālemde kimse āteş-i hicrān-ıla

Kākül-i dilber gibi bu dil perīşān olmada
Kendü ḥāline Muḥibbī gibi ḥayrān olmada
Derd-i bī-dermān-ıla ʿālemde bī-cān olmada
Yanmasun ʿālemde kimse āteş-i hicrān-ıla
Ü1-333b, AE-245a

3574. Mefâʿîlün mefâʿîlün feʿûlün

Tolaşdı dil yine zülf-i nigāra
Tutıldı cān-ıla dil ʿışḳ-ı yāra
Eger olmazsa uşbu derde çāre
Olur hicr-ile bagrum pāre pāre

İrişmiş vaḳti yüzinde gülinüñ
Fiġānın gūş kılmaz bülbülinüñ
Ele almazsa göñlin ben kulınuñ
Olur hicr-ile bagrum pāre pāre

Beyān itmez kimesne yāra derdüm
Meger ʿarż ide ḥālüm rūy-ı zerdüm
N'ola ilte ṣabā kūyına gerdüm
Olur hicr-ile bagrum pāre pāre

Cihān içinde oldı nāle işüm
Ki yokdur ġamdan özge bir bilişüm
Benüm mecnūn u ḥayvān oldı işüm
Olur hicr-ile bagrum pāre pāre

Beni āşüfte kılan dil-rübādur
Dil ü cān yolına anuñ fedādur
Cihān içinda dāyim bu nidādur
Olur hicr-ile bagrum pāre pāre

Teraḥḥum eylemez bu ben gedāya
İrişdi āh u efġānum semāya
Eger irmezsem āh ol pür-cefāya
Olur hicr-ile bagrum pāre pāre

Meded iy ḥüsn ilinüñ pādişāhı
Muḥibbī āhı yakar mihr ü māhı
Eger ölürse boynuña günāhı
Olur hicr-ile bagrum pāre pāre
Ü1-334a, AE-245a

3575. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Furḳat ü hicr-ile her dem beni Mecnūn eyleme
Lāle gibi dem-be-dem bagrumı pür-ḫūn eyleme
Kaʿbe kūyuñdan beni luṭf eyle bīrūn eyleme
Pādişāhum sevdügüm kan eyle ḳānūn eyleme

Gül yüzüñden dūr olalı bülbül-i dil-ḫasteyem
Aglamakdan lāle gibi kan-ıla peyvesteyem
Gīce gündüz zār u ḥayrānam daḫı dil-besteyem
Pādişāhum sevdügüm kan eyle ḳānūn eyleme

Her kaçan āh eylesem çeşmüm benüm pür-nem olur
Ol vefāsuz gül gibi ḫandān olup ḫurrem olur
Redd idüp ʿāşıḳları aġyār-ıla hem-dem olur
Pādişāhum sevdügüm kan eyle ḳānūn eyleme

Kan yudaram dem-be-dem ben sāġar-ı gülgūn gibi
Leylī zülfüñ ḥasretinden olmışam Mecnūn gibi
Dōstum yanuñda çok kan eylemek ḳānūn gibi
Pādişāhum sevdügüm kan eyle ḳānūn eyleme

Laʿl-i şekker-bārı cān bezminde şīrīn kār idi
Merdüm-i çeşmi daḫı yanınca key ḫūn-ḫᵛār idi
Dün gice bu söz dilümde ṣubḥa dek tekrār idi
Pādişāhum sevdügüm kan eyle ḳānūn eyleme

Laʿl-i nābuñ ḫastasın iy dil-rübā şād eylegil
Miḥnet ü ġamdan anı luṭf eyle āzād eylegil
Māh-rūlar arasında bir eyü ad eylegil
Pādişāhum sevdügüm kan eyle ḳānūn eyleme

Rūz-ı vaṣlı añlamaz derd-ile nālān olmayan
Ḥālüñi bilmez Muḥibbī yüregi kan olmayan
Şefḳat itmez kimseye ḳalbinde īmān olmayan
Pādişāhum sevdügüm kan eyle ḳānūn eyleme
Ü1-334b, AE-245b

3576. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

ʿIşḳ-ıla ṣaḥrālara düşdüm yürür āvāreyim
Çāresüz derde sataşdum āh bir bī-çāreyim
Cürm ü ʿiṣyānum başumdan aşdı yüzi karayım
Pādişāhum sen dururken ben kime yalvarayım

Nefs elinden āh kim cān u dilüm şermendedür
Her ne deñlü kim günāh ʿālemde cümle bendedür[2687]
Līk iḥsān u seḫā cūd u kerem hep sendedür
Pādişāhum sen dururken ben kime yalvarayım

[2687] Mısra T'de:
Her günāh itmek cihān içinde cümle bendedür
şeklindedir.

Gösterüp dünyāyı dünyā itmesün minnet baña
Anuñ ile sanmasun kim irişür rāḥat baña
Senden özge kimsenem yokdur ide raḥmet baña
Pādişāhum sen dururken ben kime yalvarayım

İtmedügüñ kalmadı ʿālemde senüñ bir günāh
Yaraşur şimden girü tā ṣubḥ olınca eyle āh
Baña göster reh-nümā ol tā ki bulam togrı rāh
Pādişāhum sen dururken ben kime yalvarayım

Gerçi kim dünyāda gördüm miḥnet ü cevr ü cefā
Yirine her birinüñ līkin irişdi biñ ṣafā
Derdi sendendür Muḥibbī'nüñ yine sen vir devā
Pādişāhum sen dururken ben kime yalvarayım

Bir niçe gün gerçi güldi yüzüme dünyā benüm
Bilemedüm ḥālümi āḫir n'olur ferdā benüm
Bu ḥarāretle bükildi ḳaddüm oldı yā benüm
Pādişāhum sen dururken ben kime yalvarayım
NO-116b, S1-211a, H1-164b, T-244b

3577. Feʿilâtün feʿilâtün feʿilâtün feʿilün

Ney gibi iñlerem uş derd-ile ben āh dirīġ
Kulıyam merḥamet itmez n'idem ol şāh dirīġ
Dökerem hicr-ile göz yaşını her gāh dirīġ
Yār elinden kime feryād ideyim āh dirīġ

Beni āvāre kılan ol gözi mestāne-durur
Dil ü cān hicr odına yanmayuban yana-durur
Dolaşaldan bu göñül zülfine dīvāne-durur
Yār elinden kime feryād ideyim āh dirīġ

Tār-u-mār itdi yine bād-ı ṣabā sünbülini
Dem-be-dem koḫuladur yādlara yār gülini
Görmedi sanki cihān içinde bu ben kulını
Yār elinden kime feryād ideyim āh dirīġ

Kākülin tār eyledi ol ruḫlar üstinde neden
Dil-i mecrūḥuma raḥm eylemez ol ġonca dehen
Beni degül niçeler ḥabs ider ol çāh-ı ẕaḳan
Yār elinden kime feryād ideyim āh dirīġ

Eylemez terk-i cefā ol gözi mekkār dirīġ
San vefā resmini ögrenmedi dildār dirīġ
Hicr-ile öldüriserdür beni ol yār dirīġ
Yār elinden kime feryād ideyim āh dirīġ

Her kaçan ruḫların ‘arż itmege gülzāra gele
Niçeler vālih olup derd-ile dil zāra gele
Dil-i bī-çāre umar derdine bir çāre gele
Yār elinden kime feryād ideyim āh dirīġ

La‘lüñe beñzer cihānda dōstum peymāne yok
Bu Muḥibbī gibi şem‘-i ḥüsnüñe pervāne yok
Göñlüm aldı şimdi eydür senden bīgāne yok
Yār elinden kime feryād ideyim āh dirīġ
M-38b, Ü2-116b

3578. Fâ‘ilâtun fâ‘ilâtun fâ‘ilâtun fâ‘ilün

Görmez oldum gül yüzüñ ben niçesi dil-şād idem
Ġam elinden kurtarup bu göñlümi āzād idem
Nār-ı hicrān yakdı beni kime varup dād idem
Hāy ẓālim hāy kāfir niçe bir feryād idem

Dōstum zülf-i perīşānuñ perīşān eyledüñ
Ehl-i ‘ışḳuñ ḥālini ġāyet perīşān eyledüñ
Derdümi itdüñ ziyāde baña dermān eyledüñ
Hāy ẓālim hāy kāfir niçe bir feryād idem

Ġamze ile her kime kılsa naẓar ol nīm mest
Öldüriserdür anı cān u dili olur şikest
Kāşki ben urmayaydum dōstlar bu ‘ışḳa dest
Hāy ẓālim hāy kāfir niçe bir feryād idem

Cennet-i küyında ḫoş pervāz iderken murġ-ı dil
Ḥasret-ile oldı çeşmüm biri Ceyḥūn biri Nīl
Oldı āhum āteşinden bir şerer nār-ı Ḫalīl
Hāy ẓālim hāy kāfir niçe bir feryād idem

Ḫāl ü ḫaddüñ ḥasretinden iy leṭāfet gülşeni
Görse kāfir ḥālümi lā-büd esirgerdi beni
Ḥaḳ müyesser eylese bir daḫı görsem ben seni
Hāy ẓālim hāy kāfir niçe bir feryād idem

Yakdı bagrum lāle gibi iftirāḳ-ı dāġ-ı ġam
Hicr elinden bu Muḥibbī döker oldı eşk-i dem[2688]
……………………………………………
Hāy ẓālim hāy kāfir niçe bir feryād idem
M-57a

3579. Müstefʿilâtün müstefʿilâtün

Ol gözi āhū ol ruḫı meh-rū
Ḫāl-i siyeh-rū māh-liḳādur
Fitne-i cāndur āb-ı revāndur
Dāġ-ı nihāndur ẓıll-ı Ḫudā'dur

Ṭurra-i müşgīn ġamze-i ḫūnīn
Ol dil-i sengīn ol leb-i laʿlīn
Sedd-i belādur ʿayn-ı każādur
Seng-i ḫārādur derde devādur

Sāḳī-i ʿālem ʿışḳ-ıla ḫoş-dem
Şād[ī] vü ḫurrem vuṣlat-ı hem-dem
Al ele sāġar ʿāşıḳ-ı bī-ser
Ol lebi aḥmer ḫoş ne ṣafādur

Zülf-i kemendüñ nergis-i mestüñ
ʿĀşıḳa cevrüñ ḫāl-i siyāhuñ
Mār-ı dü-tādur çeşme żiyādur
ʿAyn-ı vefādur ʿānber-sādur

Ṭāliʿ-i meymūn ol ruḫ-ı efzūn
Ḥāli diger-gūn bülbül-i maḥzūn
Dilber-i cānı yakdı cihānı
Öldi Muḥibbī ḳaṣdı fenādur
Ü3-95ak

3580. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Āh kim gün yüzini göstermez ol cānān baña
Bir yañadan daḫı māniʿ dīde-i giryān baña
Olmadı gülmek müyesser dōstlar bir ān baña
Bakdugumca naḳş-ı hicrān gösterür devrān baña

[2688] Varak kaybından dolayı metinde şiirin son iki mısraı eksiktir.

Bir naẓar seyr eylesem varsam bu dehrüñ bāġına
ʿİbret alur lālenüñ her kim bakarsa dāġına
Yok vefā būyı yazılmışdur gülüñ evrāġına
Bakdugumca naḳş-ı hicrān gösterür devrān baña

Āh kim feryād idüp dād umsam ol bī-dāddan
Ḫışm-ıla eydür baña kurtılma ol feryāddan
Ne umarsın iy göñül bu çarḫ-ı bī-bünyāddan
Bakdugumca naḳş-ı hicrān gösterür devrān baña

Ḥasretiyle āh kim bagrum dem-ā-dem ḫūn olur
Akmak ile ḫūn bagrum gözlerüm gülgūn olur
Vādī-i ġamda kalup bī-çāre dil Mecnūn olur
Bakdugumca naḳş-ı hicrān gösterür devrān baña

Çünki ben rūz-ı ezelden olmışam āşüfte-ḥāl
Ol sebebdendür ki gitmez dāyimā dilden melāl
Dehr içinde esmesün şimden girü bād-ı viṣāl
Bakdugumca naḳş-ı hicrān gösterür devrān baña

Añmadı hergiz bu ben dil-ḫasteyi ol ḥūr-ẕād
Kurtılup hicrān ġamından olmadum bir laḥẓa şād
Olmasa baña ne ġam āyīnesi ṣubḫuñ küşād
Bakdugumca naḳş-ı hicrān gösterür devrān baña

Aldanup dil baglama gel zülfinün zünnārına
Māh-rūlar çün Muḥibbī turmadı iḳrārına
Ẕerre-veş bir kez naẓar kılsam güneş ruḫsārına
Bakdugumca naḳş-ı hicrān gösterür devrān baña
S1-211b, H1-164b, T-245a

3581. Feʿilâtün feʿilâtün feʿilâtün feʿilün

Ṣaḥn-ı gülzāra varup ṣoḥbet-i bī-bāk idelüm
Sāḳiyā zehr-i ġama sun mey-i tiryāk idelüm
Virelüm ḳalbe ṣafā cānı ferāhnāk idelüm
Mest-i lā-yaʿḳil olalum yakalar çāk idelüm

Niçe bir sīnemüze tag urup lāle gibi
Ya niçe yaş dökelüm çın seḥer jāle gibi
Alalum ortaya bir māh-ruḫı hāle gibi
Mest-i lā-yaʿḳil olalum yakalar çāk idelüm

Ṣubḥ-dem ʿazm-i gül ü lāle vü gülşen idelüm
Naġme-i bülbül ile cān u dili şen idelüm
Gerd-i ġamdan yine meyle dili rūşen idelüm
Mest-i lā-yaʿḳil olalum yakalar çāk idelüm

Ḫār-ı ġamdan niçe bülbül gibi nālān olalum
Demidür açılalum gül gibi ḫandān olalum
Ḫātem-i cāmı tutup elde Süleymān olalum
Mest-i lā-yaʿḳil olalum yakalar çāk idelüm

Göñül eglencesidür gel berü mey nūş idelüm
Bir güzel çehre lebinden dili serḫōş idelüm
Oturup ḫum dibine ḫum gibi hem cūş idelüm
Mest-i lā-yaʿḳil olalum yakalar çāk idelüm

Çün geçen geçdi dilā biz de geçenden geçelüm
Varalum meygedeye ʿışḳ rumūzın açalum
Mest olup bezm-i maḥabbetde tolular içelüm
Mest-i lā-yaʿḳil olalum yakalar çāk idelüm

Sun berü nūş idelüm cām-ı muṣaffā sāḳī
Gül gibi çünki geçer ʿömr degüldür bāḳī
Toptolu eyleyelüm naʿra ile āfākı
Mest-i lā-yaʿḳil olalum yakalar çāk idelüm

Devr-i gül geldi varup ṣoḥbete bünyād idelüm
Ol gül-endāmuñ elinden niçe feryād idelüm
Cām içüp rūḥ-ı revānını Cem'üñ şād idelüm
Mest-i lā-yaʿḳil olalum yakalar çāk idelüm

İy Muḥibbī niçe bir ġarḳ olasın baḥr-ı ġama
Beñzedi çünki gülistān içi bāġ-ı ireme
Kim bilür bir daḫı kim irişür ola bu deme
Mest-i lā-yaʿḳil olalum yakalar çāk idelüm
MN-3231

3582. Mefʿûlü mefâʿîlü mefâʿîlü fâʿilün

Şemʿ-i ruḫını kim göre pervāne olmaya
Zülfi ḫamını kim göre dīvāne olmaya
Baydaḳ gibi reh-i ġamı ger başa iltmeye
Naṭʿ-ı vefāda ʿışḳ eri ferzāne olmaya
Ü1-336a, AE-251a

3583. Mef'ûlü fâ'ilâtü mefâ'îlü fâ'ilün

İy dōst laʿlüñ-ile dehānumı şekker it
Zülfüñ küşāde eyle cihānı muʿaṭṭar it
Dil ḫānesini kapladı sāḳī ẓalām-ı ġām
Sun bir piyāle luṭf idüp anı münevver it
Ü1-336a, AE-251a

3584. Fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilün

Āteş-i ʿışḳ-ıla çıkar sīneden her laḥẓa dūd
Anuñ-ıçun görinür çarḫuñ yüzi her dem kebūd
Dil yanar gerçi maḥabbetle velī ḫoşdur aña
Micmer olmışdı muʿaṭṭar olmasaydı mülḥaḳ ūd
Ü1-336a, BY-145b, AE-251a

3585. Fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilün

Cūy-ı eşküm her yaña aḳar sanasın ābdur
Bu göñül iñler kurılmış üstine ṭolābdur
Rūy-ı dilberde görinen sanmañ anı ḫāl ü ḫaṭ
Muṣḥaf-ı ḥüsninde ḳonmış noḳṭa vü iʿrābdur
Ü1-336a, BY-145a, AE-251a

3586. Fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilün

Sāye gibi ḫāki pāyuña yüzüm sürsem n'ola
Bir dü-şeşdür bunı sen sanma ki her bārī düşer
Leblerüm öpdi diyü öldürme gel bu ʿāşıḳı
Pādişāhum bī-ḫaṭā olmaz bilürsin çün beşer
Ü1-336b, AE-251b

3587. Fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilün

ʿĀrıżuñda sünbülüñ gördüm ki deste destedür
Anuñ-ıçun bu dil-i dīvāne aña bestedür
Leblerüñden büse iḳrār eyledüñ cān naḳdine
Soñra bildüm virecegüñ baña bir yok nesnedür
Ü1-336b, BY-145b, AE-251b

3588. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Niçe bir ṭūl-ı emellerle başuñda bu ġurūr
Hīç anı añmaz mısın kim çalına nāgāh ṣūr
Niçeye dek yapasın ḳaṣruñı sīm ü zer ile
Ol zamānı añ ki menzil olısardur saña gūr
Ü1-336b, BY-145a, AE-251b

3589. Feʿilâtün feʿilâtün feʿilâtün feʿilün

Cān dimāġına yine bād-ı ṣabā bū getürür
Zülf-i müşgīnüñe ugradı meger bū getürür
Yummazam gözlerümi her gice olınca seḥer
Sanmañ ʿışḳuñ ġamı bu dīdeme uyḫu getürür
Ü1-336b, BY-144b, AE-251b

3590. Mefʿûlü fâʿilâtü mefâʿîlü fâʿilün

Cevrüñ efendi sanma ki miḥnet nişānıdur
Geldükçe ḳalbe bil ki maḥabbet nişānıdur
Atduñ cefā taşını bu göñlüm ḫarābına
Bildüm anı ki āhir ʿimāret nişānıdur
Ü1-337a, BY-145ak, AE-251b

3591. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Akıdur ḫūn-ı ciger bu dīde-i nemnākümüz
Olsa āgişte anuñla tañ mı her dem ḫākümüz
Gerçi kim eksük degüldür dilde her dem zehr-i ġam
Defʿ ider vardur anı elde mey-i tiryākümüz
Ü1-337a, BY-145ak, AE-252a, S2-146b

3592. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Rūz-ı ʿiyd oldı yine irişdi eyyām-ı şerīf
Dōstum bāde getür tā olalum saña ḥarīf
Būse alduñ leblerinden bir ẓarāfetle yine
Saña beñzer var mı iy dil hīç bir merd-i ẓarīf
Ü1-337a, BY-144a, AE-252a

3593. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Saç sakal agardı iy dil daẖı uslanmaz mısın
H̬ᵛāb-ı ġafletden uyan hīç ölesin sanmaz mısın
ʿIşḳa düşdüm şemʿ gibi geh yanup gāh agladum
İy göñül sen de benüm gibi oda yanmaz mısın
Ü1-337a, BY-144b, AE-252a

3594. Mefʿûlü fâʿilâtü mefâʿîlü fâʿilün

Sanma seni ki kurtulasın bu zamāneden
Kimse murāda irmedi bu kār-h̬āneden
Ser-pā bürehne eyleyiser seni ʿāḳıbet
ʿÜryān nite ki togmış idüñ evvel anadan
Ü1-337a, BY-144b, AE-252a

3595. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Gösterüp evvel yüzüñ dönüp nihān itmeñ neden
Bu dil-i şūrīdenüñ bagrını ḳan itmeñ neden
Serv gibi salınup her bir yaña aġyār-ıla
Gözlerüm yaşın benüm āb-ı revān itmeñ neden
Ü1-337b, BY-144a, AE-252a

3596. Mefâʿîlün mefâʿîlün feʿûlün

Yolından togrı iken ok gibi āh
Benüm ḳaddümi döndürdi kemāna
Ġamuñ bārını taglar çekmez iken
Olur mı ṭāḳat ol bār-ı girāna
Ü1-337b, BY-144a, AE-252b

3597. Mefʿûlü mefâʿîlü mefâʿîlü fâʿilün

Zülfüñden ol ṣabāya būy-ı nişāne virme
Yaʿnī seḥerde iy dōst zülfüñe şāne virme
N’eyler ruh̬uñ yanında ol kāfir-i siyeh-rū
Kaʿbe civārıdur ol küffāra h̬āne virme
Ü1-337b, BY-144a, AE-252b, S2-146b

3598. Mef'ûlü fâ'ilâtü mefâ'îlü fâ'ilün

Derdā dirīġ geçdi günüm āh u vāh ile
Bir dem muṣāḥib olmadum ol yüzi māh ile
Leşker idüben eşkümi kıldum livā-yı āh
Aldum diyār-ı miḥneti ben bu sipāh ile
Ü1-337b, BY-145ak, AE-252b

3599. Mefâ'îlün mefâ'îlün fe'ûlün

Bugün ṣabr eyleyen derd-i elīme[2689]
İrişür irte cennāt-ı na'īme
Yürimez merd olanlar egri yolda
Varur anlar ṭarīḳ-i müstaḳīme
Ü1-338a, BY-143b, AE-252b

3600. Fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilün

Gāh cān yaḳ āteş-i 'ışḳa girüp sen zer gibi
Gāh ġarḳ ol eşk-i çeşmüñ içre nīlūfer gibi
Bulmasun ye'cūc-ı nefsüñ yol dilerseñ ḳalbüñe
Bagla tevḥīd ile anı[2690] sedd-i İsekender gibi
Ü1-338a, BY-144b, AE-252b, S2-146b

3601. Fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilün

Bulalı şīrīn lebüñ leylī saçuñla şöhreti
Kays-ıla Ferhād'dan 'ālemde derdüm var katı
'Işḳ nārına yakup kül it vücūduñ ser-te-ser
Yile vir tā kim ola ol ehl-i 'ışḳuñ 'ibreti
Ü1-338a, AE-253a

3602. Fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilün

Alnuña meh yüzüñe 'āşıḳ degülse āfitāb
Ya ne bekler āsitānuñ 'āşıḳ-ı şeydā gibi
Şol ḳadar dökdüm firāḳ-ıla gözüm yaşını kim
Ortaya dil zevraḳını aldı ol deryā gibi
Ü1-338a, AE-253a

[2689] derd-i elīme: met.: derd ü elīme
[2690] anı: yolın S2

3603. Fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilün

'Ālem içinde kimüñ sencileyin var ṣanemi
Göñül içre 'acabā ẕerrece var mı ki ġamı
Niçe bir öldüresin bir bölük üftādeleri
İtmeyüp raḥmı 'aceb arturur olduñ sitemi
Ü1-338b, AE-253a

3604. Fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilün

'Ahd ü peymān sıyıcı öyle mi hey hey sīnemi
Dōstı düşmen bilici öyle mi hey hey sīnemi
Niçe yıl 'āşıḳuña cevr ü cefā eyleyüben
'Āḳıbet öldürici öyle mi hey hey sīnemi
Ü1-338b, AE-253a

3605. Mefâ'îlün mefâ'îlün fe'ûlün

Dil-i bī-çāre yanup 'ışḳ odına
Gözümden turmaz akar ḫūn-ı ḥasret
Umar Ḫusrev şeker Şīrīn lebinden
Dil ü cāndan cüdā bī-çāre Ferhād
Ü1-339b, AE-254a

3606. Fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilün

Emrile bir dem ḳarār itmez döner dāyim bu çarḫ
Gāh şīrīn bitürür içinde anuñ gāh telḫ
Diḳḳat itdüm görmedüm cānā hilāl ebrūlaruñ
Bilmedüm zülfüñ mi māni' ya tutam ol gün selḫ
NO-16b, 194b

3607. Fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilün

Ḳāni' ol bir ḫırḳaya ḥācet degüldür post iki
Saña bir loḳma yiter cehd itme her dem güşt iki
Ḳıble birdür rāhuñı rāst eyle yoldan çıkmagil
Bir göñülde dutasın lāyıḳ degüldür dōst iki
NO-170b, 194b

3608. Mefʿûlü mefâʿîlü mefâʿîlü feʿûlün

Bir daḫı göñül şehri ola sanma ʿimāret
Bir vech-ile ġam leşkeri itdi anı ġāret
ʿĀşıḳ dirilüp eylemegil kendüñi bed-nām
ʿIşḳ-ıla eger olmaya ger sende ḥarāret
NO-190b

3609. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Esüben bād-ı ṣabā bāġa seḥer ḫīz eyledi
Her şecer evrāḳını bir nevʿe gül-rīz eyledi
Gördi ḥüsninden bu sīnem pür-ḥarāret oldugın
Laʿl-i nābından zülālin ṣunuban tīz eyledi
NO-191a

3610. Mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün

Çıkarup pīrehen girse o meh-rū ger germ-āba
O dem çeşmüm niçe kāse ṭolu sular döke pāya
Yüzümi ḫāk-i rāh idüp göz yaşını akıdup
Umaram o sehī servüm bıraka üstüme sāye
NO-191a

3611. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Ġoncayı kim beñzedür agzuña ki güftārı yok
Ḳaddüñe ya servi kim teşbīh ide reftārı yok
Lāle vü gül cām-ı ṣāfī cümle ḥāżırdur velī
Hīç gelmez ʿaynuma çün ara yirde yārı yok
NO-191a

3612. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Yārı gördüm kaşlarınuñ çīni var
Yine bu ʿāşıḳa beñzer kīni var
Mār zülfinüñ ḫayāli sīneden
Eksük olmaz zīra anda ini var
NO-191b

3613. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Gāh cānda gāh derūn-ı sīne menzil eylegil
Cān[ı] yagma eyleyüben ġāret-i dil eylegil
Kimse ṭāḳat getür[i]mez gün yüzüñe bakmaga
Perde idüp ruḫlaruña zülf[i] ḥāyil eylegil
NO-191b

3614. Mefʿûlü mefâʿîlü mefâʿîlü fâʿilün

Her dem ḫayāl ol meh-i miskīn külāledür
Serde hevā-yı bāde elde piyāledür
Sākī eline alsa ḳadeḥ luṭf-ıla eger
Gören sanur elde anı berg-i lāledür
NO-193a

3615. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Herkesüñ fikrinde var ʿiyş ü temāşā-yi diger
Ben ḫoşam dilde ḫayāl-i yār-ıla şām u seher
Yāra didüm sīm-i eşk çehre-i zer ise murād
Cān u dil olsun fedā yoluñda nedür sīm ü zer
NO-193a

3616. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Çeşmi tīġ alup ele ḳaṣd-ı dil ü cān eyledi
Ruḫlarında gösterüp ʿaḳlumı vīrān eyledi
ʿĀrıżını göricek kesdi zülf zünnārını
Kāfir idi ḥamdü-lillāh ki müselmān eyledi
NO-193a

3617. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

ʿIşḳ şāhı ʿaḳl sulṭānın girīzān eyledi
Geçdi taḫt yirine kendüyi sulṭān eyledi
Didi bir yaña ġam u bir yaña miḥnetden vir
Böyle olsun diyüben emr itdi fermān eyledi
NO-193a

3618. Mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün

Egerçi ḫasta-i dilden gelüp sormaz ṭabībüm var
Maḥabbetden baña düşmān olupdur bir ḥabībüm var
Dirīġā yār gūş itmez fiġān u nāle vü āhum
Nite kim gül dimez iñler gice bir ʿandelībüm var
NO-193b

3619. Fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilün

Dimege dil derdini derdā zebānum kalmadı
Niçe taḳrīr eylesün kim nīm cānum kalmadı
Ẓāhir iden ʿāleme ʿışḳumı bu göz yaşıdur
Rūy-ı zerd itdi ʿayān rāz-ı nihānum kalmadı
NO-193b

3620. Fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilün

ʿIşḳ ara ʿāşıḳ çü men zār u dil-efgār olmasun
Ḥüsn ara dilber çü sen bī-raḥm cefākār olmasun
Bend-i zülf itdi Muḥibbī olımaz hergiz ḫalāṣ
Kimseler ʿālemde ol bende girftār olmasun
NO-193b

3621. Fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilün

Var-iken vaṣluñ ümīdi şām-ı hicrān olmasun
Gāh nālān gāh giryān gāh sūzān olmasun
Olmasun āşüfte vü ser-geşte bu göñlüm gibi
Göreyin zülf-i perīşānın perīşān olmasun
NO-194a

3622. Mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün

Dilüm pür dāġ u pür ḥasret feraḥ bulmaz melālüm var
Kimesne bilmedi bilmez bu ʿışḳ-ıla ne ḥālüm var
Egerçi mīme beñzetdüm dehān-ı laʿl-i dildārı
Velī anuñ beyānında benüm sanmān mecālüm var
NO-194a

3623. Mef'ûlü fâʿilâtü mefâʿîlü fâʿilün

İy pādişeh-i kişver-i ḥüsn iy şeh-i bī-dād
Sen durur iken varup kime kılam dād
Her kaçan cefā eyleyesin baña vefādur
Tā būd çünān būde vü tā bād-ı çünīn bād
NO-194a

3624. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

ʿĀşıḳ oldur eyleye bī-raḥm bir cānān ṭaleb
Öldürürse derd-ile kılmaya ol dermān ṭaleb
ʿĀşıḳ olmaz ister ise ol ṭalebhā-yı murād
Aña lāyıḳdur ide cevr ü cefāyı ḫūbān ṭaleb
NO-194a

3625. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Zülf[i] sevdāsı-ile sevdāy[ı] sen cām eyledüñ
Kendüñi dīvāne kılduñ ḫalḳa bed-nām eyledüñ
Şād-mānam ki bu ben dil-rīş[i] anlardan seçüp
Luṭf u iḥsānuñ cihān ḫalkına inʿām eyledüñ
NO-194b

3626. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

İns ü cinni kendüye kul eyledi sulṭān-ı ʿışḳ
Her ne emr var-ısa cāndan oldılar fermān-ı ʿışḳ
Mevcdür deryā-yı ādem görinen serler ḥabāb
Ser-te-ser ġarḳ idiserdür ʿālem[i] ṭūfān-ı ʿışḳ
NO-194b

3627. Mefâʿîlün mefâʿîlün feʿûlün

Günāhuma vü yüzüm karasına
İlāhī cān u dilden tevbe itdüm
Ḥabībüñ ḥürmetine ʿafv eyle
Dimeyem ḥaşr ara ben baña n'itdüm
NO-255a

3628. Mefâʿîlün mefâʿîlün feʿûlün

Dökerem yaşı dem dem idüp āh
Dilümde ẕikr budur birdür Allāh
Ümīdüñ kesme Ḥaḳ'dan raḥmeti bol
Giderme dilden estaġfirullāh
NO-255a

3629. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Āh kim derdā dirīġā n'eyledüm
Her günāh ʿālemde var hep eyledüm
Raḥmetüñden kesmezem ümmīdümi
Ḥaḳ resūlüñe saña çün bir didüm
NO-255b

3630. Mefâʿîlün mefâʿîlün feʿûlün

Görüp ḥüsnüñi dil dīvāne oldı
Cemāl-i şemʿe cān pervāne oldı
Bulam diyüp arar bu genc-i vaṣlı
Anuñ içün bu dil vīrāne oldı
NO-255b

3631. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Burḳaʿ-ı zülfi kaçan kim yüzine dilber çeke
Tār ola ʿālem kamu āh çü bī-diller çeke
Gözlerüm yaşın akıtsam pāyına olmaz ʿaceb
Gülşen-i ḥüsn içre ol serv-i ḫırāmum ser çeke
NO-255b

3632. Mefâʿîlün mefâʿîlün feʿûlün

Beni ḥasretle cānā dutsa ger teb
Yana āhum ile eflāk [ü] kevkeb
Anuñçün rūz-ı hicrān içre yandum
Çerāġ ola baña irişe her şeb
NO-255b

3633. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Olmadum dünyāda şeyẖ ü yā mürīd
Yā müderris sūẖte yā müstaʿīd
Fārīġ olup cümlesinden geçmişem
Umaram āẖir ola yüzüm sefīd
NO-256a

3634. Mefʿûlü mefâʿîlü mefâʿîlü feʿûlün

Ḥaḳ söz eger işidesin sen aña imren
Cehd eyle anı sen de daẖı anuñ gibi ögren
Nādān sözini diñleyüp alma kulaga
Alursañ olur her söz bu sīneñe demren
NO-256a

3635. Mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün

Çok eyledüm günāh u münāha tevbe
Bu nefs-i şūm elinden tebāha tevbe
Tevbemi ḳabūl eyle tevbemi yā Rab
Her demde vü her laḥẓa günāha tevbe
NO-256a

3636. Mefʿûlü mefâʿîlü mefâʿîlü feʿûlün

Berḳ ura ruẖuñ her kaçan iy şeh-i ẖūbān
Ṣad şuʿle bu dil-i efgāruma düşer
Eşküme gelüp dokına ger pertev-i şuʿleñ
Laʿl itmek anı dīde-i ẖūn-bāra düşer
NO-256a

3637. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Niʿmet-i dünyā içün bir kese el sunma sen
İsteme rızḳı sen rızḳuñ gelür her yirden
Sīm ü zer ele girer yüzüñ kızdurursañ velī
Tā ḳıyāmet gitmeye ʿār kalısar bir gerden
NO-256b

3638. Mefâʿîlün mefâʿîlün feʿûlün

Gözümüñ yaşı sīm oldı yüzüm zer
Ḳadüm bükildi derdā oldı çenber
ʿAceb olmaya yārā furḳatüñle
Görinürsem meh-i nev gibi lāġar
NO-256b

3639. Mefʿûlü mefâʿîlü mefâʿîlü feʿûlün

Şiʿr içre bugün söylemedüm söz ola ḫāmı
Her ne diledüm dilde bulurdum aña kāmı
Her kim ki okur şiʿrüm añar beni duʿādan
Raḥmet kıl aña yā Rab ḳabūl eyle duʿāmı
NO-256b

3640. Mefʿûlü mefâʿîlü mefâʿîlü feʿûlün

Gūş itmeyesin nālemi iy yār sebeb ne
Raḥm itmeyesin ḥālüme her bār sebeb ne
Zülf-i siyehi aldamış-iken seni iy dil
Aldaya seni ol gözi ʿayyār sebeb ne
BY-143b

3641. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Şeb-i ġamdan ġayrı ben görmedüm āh rūzumı
Olmaya ki günüm ʿiyd ola ya nev-rūzumı
Gerçi Mecnūn ṭaleb eyledi derd-ile elem
Līk hicr-ile benüm tek çekmedi ol sūzumı
BY-145a

3642. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Derdümüñ dermānını iy dōst kimden isteyem
Derd senden oldı ben dermānı kimden isteyem
Vaṣluñ ister dōstum şūrīde-dildür n'eylesün
Çün ṭabībümsin benüm tīmārı kimden isteyem
M-60a

3643. Mefâʿîlün mefâʿîlün feʿûlün

Ki gerçi zülfi başuma belādur
Velī laʿl-i lebi derde devādur
Ḫayālüñ gitmez iy dilber gözümdan
Benüm derdüm anuñçün bī-devādur
M-60a

3644. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Ḥasret-ile ṣanemā yaşum şarāb oldı benüm
Hicrüñ-ile dōstum bagrum kebāb oldı benüm
Pādişāhum ġam elinden gel beni kurtar meded
Mülk-i dil vīrān olup ḥālüm ḫarāb oldı benüm
M-60b

3645. Mefʿûlü mefâʿîlü mefâʿîlü feʿûlün

Çün ruḫlarınuñ güli[2691] olur gün gibi peydā
Cān vālih olur ṭañ mı göñül ger ola şeydā
Dün gördi ṭabīb derdümi el çekdüm hemān-dem
Bildüm ki hemān ölmek imiş derde müdāvā
S1-212b, H1-165b, T-246a

3646. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Gözlerüm yaşına raḥm itmez benüm āh ol ḥabīb
Ölürem vā ḥasretā bu derd-ile bu ben ġarīb
Dūr olalı gün yüzinden gīceler tā ṣubḥa dek
Āh u efġān eylerem gūyā ki iñler ʿandelīb
S1-212b, H1-165b, T-246a

3647. Feʿilâtün feʿilâtün feʿilâtün feʿilün

Sāḳiyā sāġarı pür eyle bu dem defʿ-i ġam it
Bilürüz cürmümüzi luṭf yüzinden kerem it
Ola kim vāḳıf ola ḥālüñe raḥm ide nigār
Ṣafḥa-i zerdüñe eşk-ile gel anı raḳam it
S1-212b, H1-165b, T-246a

[2691] güli: nūrı H1, T

3648. Mefâʿîlün mefâʿîlün feʿûlün

Ḫaṭuñ çün oldı bir fitneye bāʿis̱
Ne tañ ḥüsnüñde artarsa ḥavādis̱
Ne ḫōşdur yār-ıla güşende vaḥdet
Eger olmasa ol ṣoḥbetde s̱ālis̱
S1-212b, H1-165b, T-246a

3649. Mefâʿîlün mefâʿîlün feʿûlün

Gül-i ruḫsāruña kılmak naẓar suç
Velī terk-i naẓar daḫı baña güç
Niçe döysün Muḥibbī cevrüñe kim
Eridür nār-ı hicrān olsa ger tuç
S1-213a, H1-165b, T-246b

3650. Feʿilâtün feʿilâtün feʿilâtün feʿilün

Ruḫların ʿarż idüben itdi dilüm yār ferah
Gün ṭulūʿ itdi ki san oldı cihān-vār ferah
Yār ḫandān dil olur āh-ıla eşküm göricek
Bād u bārān-ıladur çün gül û gülzār ferah
S1-213a, H1-166a, T-246b

3651. Mefʿûlü mefâʿîlü mefâʿîlü feʿûlün

Çün ʿarż-ı cemāl itdi baña gün gibi ol ruḫ
Zehī baḫt-ı ḫuceste vü zehī ṭāliʿ-i ferruḫ
Her yüzden ider yār tecellī çü cemālin
Yañılsa ne tañ rāhını erbāb-ı tenāsuḫ
S1-213a, H1-166a, T-246b

3652. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Cān olur miskīn nefes ʿışḳuñda irse aña od
Bū-y-ıla ʿālem tolar san kim yanar her yirde ʿūd
Nīle döndi Mıṣr-ı ḥüsnüñde gözüm yaşı benüm
Dōstum seng-i cefādan oldı bu sīnem kebūd
S1-213a, H1-166a, T-246b

3653. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Yārdan her ne gelürse çü olur cāna leẕīẕ
Eylemek cevr ü cefā nite ki cānāna leẕīẕ
Çeşmümüñ sāġārı ḫūn-ı ciger-ile toludur
Göreli ġamzeleri kanı içer kana leẕīẕ
S1-213a, H1-166a, T-246b

3654. Feʿilâtün feʿilâtün feʿilâtün feʿilün

Şuʿle-i āh yiter yakma çerāġı giceler
Āteş-i āh-ıla yandı yanısardur niceler
Bir elifçe daḫı dil bulımadı vaṣlına rāh
Niçe yıldur ki anuñ ʿışḳını dāyim heceler
S1-213b, H1-166a, T-247a

3655. Feʿilâtün feʿilâtün feʿilâtün feʿilün

Ol irem bāġı gülinüñ yine biz bülbüliyüz
Ẓāhirā pādişehüz maʿnīde ammā ḳulıyuz
Māhī-veş agız açup dagıluram her ṭarafa
Didiler ḥāl-i zebān-ıla maḥabbet pulıyuz
S1-213b, H1-166b, T-247a

3656. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Didüm iy cān-ı cihānum kaçma benden bir nefes
Hīç cüdā olmak revā mı cān bedenden bir nefes
Gel berü ʿömrüm gibi itme vefāsuzlık baña
Kaçma bendeñdür Muḥibbī derdmendden bir nefes
S1-213b, H1-166b, T-247a

3657. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Zülfine tesḫīr-i cān itmek ezelden ḫūy-ımış
Bir kılıyla ʿālemi baglar ʿaceb cādū-y-ımış
Ḥayret aldı dün gice nāgāh öñümden ol ṣanem
Sürʿat-ile geçdüginde soñra gördüm o-y-ımış
S1-213b, H1-166b, T-247a

3658. Fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilün

Baḥr-ı ġam ʿumḳına taldum yine oldum ġavvāṣ
Şükr kim ʿışḳ gibi girdi ele gevher-i ḫāṣ
Öldügiyçün dil ü cān laʿl-i lebinden ne umar
Fuḳahā çün yazamaz ʿışḳ ḳatīline ḳıṣāṣ
S1-214a, H1-166b, T-247b

3659. Mef'ûlü mefâ'îlü mefâ'îlü fe'ûlün

Günden güne rūşen görinür ol ḫaṭ u ʿārıż
Başuma ne tañ gelse niçe dürlü ʿavārıż
Dil-ḫasta olup derdüñ-ile düşdi ayakdan
İy dōst anı sanma ki ola mütemārıż
S1-214a, H1-166b, T-247b

3660. Fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilün

Cā-be-cā çünki belürdi ṣafḥa-i ruḫsāra ḫaṭ
Derdümi arturdı kıldı yüregüm biñ pāre ḫaṭ
Virme yüz ḫaṭṭuña dirdüm sözümi diñlemedüñ
Ḥüsnüñüñ āyīnesin jeng itdi eyle çāre ḫaṭ
S1-214a, H1-166b, T-247b

3661. Mef'ûlü mefâ'îlün mef'ûlü mefâ'îlün

Sensüz güzelüm almaz dil bāğ-ı cināndan ḥaẓ
Dīdārsuz ʿāşıḳlar kılmaya cināndan ḥaẓ
Āhuñ okına iy dil ḳaddüñi bugün ya kıl
Meh-rūlar iderler çün tīr-ile kemāndan ḥaẓ
S1-214a, H1-167a, T-247b

3662. Fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilün

Dōstum zülf ü femüñ eyler bu cān-ıçun nizāʿ
Ancak eyler tīr-i ġamzeñ bu nizāʿı inḳıṭāʿ
Eşk-i çeşmüm dūd-ı āhum sırrumı fāş eyledi
Bu mes̱eldür "külli sırrun cāvizü'l-is̱neyni şāʿ"
S1-214a, H1-167a, T-247b

3663. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Lāle gibi ḥasretiyle yakmışam bagrumda dāġ
Taglara düşdüm anuñçün eyledüm ḫalḳdan ferāġ
Diñ müşerref eylesün dil ḫānesini derd ü ġam
Tekye-i ʿışḳ içre yandurdı Muḥibbī çün çerāġ
S1-214b, H1-167a, T-248a

3664. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Çün ḳadem basduñ dilā meydān-ı ʿışḳa urma lāf
Terk-i serdür imtiḥānı ʿāşıḳuñ itme ḫilāf
Kaʿbedür kūyı nigāruñ cānumı ḳurbān idem
Baña ger olsa müyesser eylemek bir kez ṭavāf
S1-214b, H1-167a, T-248a

3665. Mefʿûlü mefâʿîlü mefâʿîlü feʿûlün

Göñlümi ġam u derd-ile ḳan eyledi hep ʿışḳ
Kanı daḫı çeşm-ile revān eyledi hep ʿışḳ
Ṣabrum var-iken ḥālümi bilmez idi kimse
Ṣabrum gideli cümle revān eyledi hep ʿışḳ
S1-214b, H1-167a, T-248a

3666. Mefâʿîlün mefâʿîlün feʿûlün

Dilā kıl sīneñi def ḳāmetüñ çeng
Göñül kılsun aña ney gibi āheng
Eger ġam kaplasa mirʾāt-ı ḳalbüñ
Şarāb iç kalmaya ḳalbüñde tā jeng
S1-214b, H1-167a, T-248a

3667. Mefʿûlü fâʿilâtü mefâʿîlü fâʿilün

Ṣaḥn-ı çemende gül yine çün ʿarż ide cemāl
Mey içmege kimde ola ẕerrece mecāl
Pīr-i muġān himmetidür nūş-ı sāġar it
Devr-i zamāne eylemedin kelleñi sifāl
S1-215a, H1-167b, T-248b

3668. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Sevmişem bir dilberi hergiz vefāsın görmedüm
Laḥẓa ya dem mi geçer diyem cefāsın görmedüm
Derd-i dilden dün ṭabībe ḥālümi ʿarż eyledüm
Ölmeden artuk didi bunuñ devāsın görmedüm
S1-215a, H1-167b, T-248b

3669. Mefʿûlü fâʿilâtü mefâʿîlü fâʿilün

Dil virmişem çünki o kaşı kemāna ben
Olsam belā ḫadengine tañ mı nişāne ben
Dōstum visāle irmedi sundum firāḳa el
Baña zamāne uymadı uydum zamāna ben
S1-215a, H1-167b, T-248b

3670. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Takalı zülfi kemendin boynuma ol müşg-bū
Eyledi āvāre vü Mecnūn beni jūlīde-mū
Ḥüsnine ḥayrān olupdur ins ü cin ḥūr u melek
Çün ḥaḳīḳatdür sözüm ḥācet degüldür güft ü gū
S1-215a, H1-167b, T-248b

3671. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Zāhidā kılsañ naẓar yāruñ gözine kaşına
Ṣad hezārān āferīn dirdüñ anuñ naḳḳāşına
Kūhken fāş itdügiyçün sırr-ı ʿışḳı ʿāleme
Anuñ-ıçun tīşesi āḫir tokındı başına
S1-215a, H1-167b, T-248b

3672. Mefʿûlü fâʿilâtü mefâʿîlü fâʿilün

Cānā göñülde zaḫm-ı müjeñ niçe var ola
Bilsem ki lebüñ öpmede cānā ne var ola
Öpülmedük cihānda ʿaceb var mı bir güzel
Ger var-ısa da key katı ol şīvekār ola
S1-215b, H1-167b, T-249a

3673. Mef'ûlü mefâ'îlü mefâ'îlü fe'ûlün

Gel ʿiyş idelüm bir gice iy dōst nihānī
Ḫōşlugla geçürseñ n'ola ʿömr-i güẕerānı
Şūrīde göñül zülfi hevāsıyla düşelden
Deryā gibi gitmezse ʿaceb mi ḫafaḳānı
S1-215b, H1-168a, T-249a

MÜFREDAT VE MATLAʿLAR

3674. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Derd-i ʿışḳ kim eylemez bir dem taḥammül Ḳāf aña
Ḫoş döyer iy dōstlar göñlüm benüm inṣāf aña
Ü1-338b, AE-253a

3675. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Düşeli kūh-ı belāya kim dimez şeydā baña
Ḥālümi Ferhād ü Mecnūn görse kalurdı taña
Ü1-338b, AE-253a

3676. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Bīşe-i ʿışḳa ten-i zerdle kagan arslan gibi
Ṣayda çıkmışdum tutıldum iy gözi āhū saña
Ü1-338b, AE-253b

3677. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Bir naẓarla dil alup kanum içer ḫūnī gözüñ
Niçe ḫūnī dimeyem ben iy gözi āhū saña
Ü1-338b, AE-253b

3678. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Dem mi vardur kim gözüm ʿışḳuñla giryān olmaya
Laḥẓa mı var bu dilüm hicrüñle biryān olmaya
Ü1-339a, AE-253b

3679. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Her gice āhum şerārından yanar ḳandīl-i çarḫ
Hīç es̱er itmez dirīġā beñzer iy meh-rū saña
Ü1-339a, AE-253b

3680. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Mürde-i vādī-i hicrem kalmadı aʿżā baña
Dāġ-ı tāzem zāġlardur üşdi ser-tā-pā baña
Ü1-339a, BY-148a, AE-253b

3681. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Būse-i laʿlüñ devādur derdüme cānā didüm
Güldi dilber didi kim yokdur saña andan naṣīb
Ü1-339a, AE-253b

3682. Mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün

Bu göñlüm şīşesin sıduñ akar durmaz gözüm yaşı
Zücācı çün şikest itseñ içinde hīç turur mı āb
Ü1-339a, AE-253b

3683. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

İy Muḥibbī didüm eyle dil elinden āh u vāh
İkisi de oldılar bu derd-i ʿışḳuma sebeb
Ü1-339a, BY-149a, AE-254a

3684. Mefâʿîlün mefâʿîlün feʿûlün

Olup şīrāzesi ol zülf-i müşgīn
Kitāb-ı ḥüsne alnuñ oldı miḳleb
Ü1-339b, BY-145b, AE-254a

3685. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Dest-i ʿışḳ-ıla ezel içdüm maḥabbet cāmını
Anuñ-ıçun eksük olmaz başdan sevdā-yı ḫūb
Ü1-339b, BY-149bk, AE-254a

3686. Feʿilâtün feʿilâtün feʿilâtün feʿilün

Gelüp aḫşāmlamaduñ bir gice çün māh gibi
Bāri gel ol keremi mihr gibi ṣubḥ-dem it
Ü1-339b, AE-254a

3687. Müstefʿilün müstefʿilün müstefʿilün müstefʿilün

Zülfini dildār eyledi bir luʿb-ıla müşgīn kemend
Ben ʿāşıḳ-ı dīvāneyem lāyıḳ degül mi baña bend
Ü1-339b, AE-254a

3688. Fâʻilâtun fâʻilâtun fâʻilâtun fâʻilün

Vardugumca kūy-ı yāra beni menʻ eyler raḳīb
Göreyim merdūd ola iki cihānda ol ḥasūd
Ü1-339b, AE-254a

3689. Mefʻûlü mefâʻîlü mefâʻîlü feʻûlün

Cehd eyle düriş eyle bugün ādl-ile sen dād
Ferdā seni ḫayr-ıla kıla ḫalḳ-ı cihān yād
Ü1-340a, BY-147b, AE-254b, S2-147b

3690. Fâʻilâtun fâʻilâtun fâʻilâtun fâʻilün

Niçeler dil virdiler görüp cihān pür-şīvedür
Kim ki merd ola göñül virmez bilür kim bīvedür
Ü1-340a, AE-254b

3691. Feʻilâtün feʻilâtün feʻilâtün feʻilün

Ṣanemā sanma ki sensüz bu günüm gün gibidür
Gün yüzüñ olmayıcak bil ki günüm dün gibidür
Ü1-340a, AE-254b

3692. Fâʻilâtun fâʻilâtun fâʻilâtun fâʻilün

Dūr olalı āsitānuñdan olupdur māhlar
Gün yüzüñi görmezem tañ mı kılursam āhlar
Ü1-340a, AE-254b

3693. Fâʻilâtun fâʻilâtun fâʻilâtun fâʻilün

Firḳatüñ tīġı urupdur yüregüme yaralar
Vaṣluñ ile dōstum eyle bu derde çāreler
Ü1-340a, AE-254b

3694. Fâʻilâtun fâʻilâtun fâʻilün

Māh-rūlar ne ʻaceb ḫūn-ḫᵛār olur
Anları kim sevse cāndan dūr olur
Ü1-340a, AE-254b

3695. Fâʻilâtun fâʻilâtun fâʻilün

ʻIşḳdan kim ki dilinde yok es̱er
Bil ki ḥayvāndur anı sanmañ beşer
Ü1-340b, AE-254b

3696. Fâʻilâtun fâʻilâtun fâʻilâtun fâʻilün

Geç cihāndan terk-i cān eyle yolında dilberüñ
Māl u mülk ü ʻizz ü cāh u manṣıbı ʻāşıḳ n'ider
Ü1-340b, AE-254b

3697. Fâʻilâtun fâʻilâtun fâʻilâtun fâʻilün

Dil ciger kanıyla pür eyler gözümüñ sāġarın
Ol sebebden mācerā-yı ʻışḳı dil gözden tutar
Ü1-340b, AE-255a

3698. Fâʻilâtun fâʻilâtun fâʻilâtun fâʻilün

Her ne cevr itseñ götürür derdmend üftādeyem
Yir götürmez mi anı her nesne kim gökden yagar
Ü1-340b, AE-255a

3699. Fâʻilâtun fâʻilâtun fâʻilâtun fâʻilün

Ṭaʻn eyleyüp dime sarardı yüzüñ neden
Dehrüñ ġamını ʻālem içinde çeken bilür
Ü1-340b, AE-255a

3700. Mefâʻîlün mefâʻîlün feʻûlün

Eger göñlümi ol cānān sorarsa
Diñüz katında çokdan ḫıdmet eyler
Ü1-340b, AE-255a

3701. Fâʻilâtun fâʻilâtun fâʻilâtun fâʻilün

Sīm ü zerle gerçi kim uşbu cihānda iş biter
Her kişi kim göñlini virdi aña itden beter
Ü1-340b, AE-255a

3702. Fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilün

Her kaçan kim nāz-ıla ol mihribānum gizlenür
Sanasın ki ḫasta cismüm içre cānum gizlenür
Ü1-341a

3703. Mefâ'îlün mefâ'îlün fe'ûlün

Niçe günler çeküp hicrüñ belāsın
Soñucı vaṣla irmek ḫoş ṣafādur
Ü1-341a, AE-255a

3704. Mef'ûlü fâ'ilâtü mefâ'îlü fâ'ilün

Çünki Necātī ister-imiş būriyā döşek
Saña Muḥibbī penbe-i dāguñ ḳabā yiter
Ü1-341a, AE-255a

3705. Fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilün

Seyl-i eşküm üzre kurdum göñlümüñ dōlābını
Anun-ıçun gice gündüz inleyüp feryād ider
Ü1-341a, AE-255a

3706. Mefâ'îlün mefâ'îlün fe'ûlün

'Alem āhum sipāhum ġam olaldan
Yürür bu dil şeh-i iḳlīme beñzer
Ü1-341a, AE-255b

3707. Mefâ'îlün mefâ'îlün fe'ûlün

Ḳanā'at gencdür pāyānı yokdur
Ṭama' bir derddür dermānı yokdur
Ü1-341a, AE-255b

3708. Mefâ'îlün mefâ'îlün fe'ûlün

Ḥased bir renc-i sūzān cānı yakar
Ne cān belki cihānı anı yakar
Ü1-341b, AE-255b

3709. Mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün

Yüzüñ güldür ḳamer alnuñ boyuñ bir serv-ḳāmetdür
Dil ü cān derdine la'lüñ sorarsam 'ayn-ı rāhatdur
Ü1-341b, AE-255b

3710. Fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilün

Korkusından sen şehüñ kūyına varsa āfitāb
Leşkerin pinhān idüp kendü ten-i tenhā geçer
Ü1-341b, AE-255b

3711. Mef'ûlü fâ'ilâtü mefâ'îlü fâ'ilün

'Ālem yüzine togmasa mihr-ile meh ne ġam
Çünki cihāna gün yüzi yāruñ ziyā yiter
Ü1-341b, AE-255b

3712. Fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilün

Her kaçan hicrān yolın ḳaṭ' itmege kılsam sefer
Hem-rehüm derd ü belā vü menzilüm ḥayret-durur
Ü1-341b, AE-255b

3713. Mef'ûlü fâ'ilâtü mefâ'îlü fâ'ilün

Bu dil cefā vü cevrüñi cānā vefā bilür
Ġamzeñ okı da gelse dile merḥabā bilür
Ü1-341b, BY-149bk, AE-262a

3714. Mefâ'îlün mefâ'îlün fe'ûlün

Ele al sāḳiyā gülgūn şarābı
Bahār eyyāmı geldi dem bu demdür
Ü1-341b, AE-255b, S2-147a

3715. Fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilün

Sāḳiyā gül devridür sun içelüm peymāneler
Sāḳī-i devrān[2692] elinden tolmadan peymāneler
Ü1-342a, BY-146a, AE-256a

[2692] sāḳī-i devrān: sāġar-ı devrān Ü1, BY

3716. Mef'ûlü fâ'ilâtun mefâ'îlü fâ'ilün

Ḳalb şikeste zülf-i siyāhuñ bestedür
Bī-ḥad cefālar eyleme göñül şikestedür
Ü1-342a, AE-256a

3717. Fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilün

Pādişāh-ı 'ışḳ gelse dilden 'aḳl eyler firār
Bir şehirde olmamışdur iki şeh ide ḳarār
Ü1-342a, BY-146b, AE-256a, S2-148a

3718. Fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilün

'Aḳl sergerdān u dil ḥayrān u göñlüm bī-ḳarār
Daḫı bilmem kim baña n'eyler vefāsuz rūzigār
Ü1-342a, BY-147a, AE-256a, S2-148a

3719. Fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilün

Bu ribāṭ-ı köhnede bir iki üç gündür ḳarār
İy göñül fikr eyleme bunda iḳāmet ehliyüz
Ü1-342a, AE-256a

3720. Fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilün

İy Muḥibbī bilmese ḳadrüñ ne ġam ol bī-vefā
Bir gün[2693] ola bile ḳadrüñ daḫı oglandur henūz
Ü1-342a, AE-256a

3721. Fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilün

İy siyeh-çerde görüp çün seni sevdi gözümüz
Göz ucından göre göz otlara atduk özümüz
Ü1-342b, AE-256a

3722. Müstef'ilün mefâ'ilün fe'ûlün

Çün ayru olmazam āh-ıla ġamdan
Kişiye bundan ulu hem-dem olmaz
Ü1-342b, AE-256b

[2693] gün: -Ü1

3723. Mefâʿîlün mefâʿîlün feʿûlün

Dilā cānāna cānın virmeyince
İrişmez kimsene maṭlūba hergiz
Ü1-342b, AE-256b

3724. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

N'oldı bilmem kim fiġānum pādişāhum diñlemez
Pādişāh olan revā mıdur ki āhum diñlemez
Ü1-342b, AE-256b

3725. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Bir bölük ʿāṣīlerüz raḥm umageldük kapuña
Cürmümüz çog-ısa yā Rab seni Raḥmān bilürüz
Ü1-342b, BY-149bk, AE-256b

3726. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Zīver-i dünyāya dil virme sakın iy bu'l-heves
ʿÖmr bir yildür geçer nedür buña bunca heves
Ü1-342b, AE-256b

3727. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Ney gibi bil baglayup feryāda bagrı ḫūn ola
Her kim isterse cüdālık yār senden bir nefes
Ü1-342b, AE-256b

3728. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Eyledüm cām-ı maḥabbetden ezel bir cürʿa nūş
Anuñ-ıçun cān u dil turmaz kılur cūş u ḫurūş
Ü1-343a, AE-256b

3729. Mefâʿîlün mefâʿîlün feʿûlün

Gözümden dökilen dür-dānelerdür
Yüzüme tokınaldan aṣfer olmış
Ü1-343a, AE-256b

3730. Mef'ûlü mefâ'îlü mefâ'îlü fe'ûlün

Mest oldı Muḥibbī içeli cür'a-i la'lüñ
Ġaş[y] olsa ne tañ her kim içerse mey-i bī-ġış
Ü1-343a, AE-257a

3731. Fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilün

Emr-i Ḥaḳḳ'ı tutuban itmeyigör bunda ḫilāf
Tā seni eyleyeler yevm-i cezā içre mu'āf
Ü1-343a, BY-146b, AE-257a

3732. Fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilün

Leşker-i a'dā eger ḳarşuñda ṭura ṣāf ṣāf
Key katı nāmerd ola ol günde itmeye meṣāf
Ü1-343a, BY-147a, AE-257a

3733. Fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilün

Naḳd-i 'ömri māh-rūlar yolına itdüm telef
Gelmedi ammā dimeñ bu yolda oldı saña ḥayf
Ü1-343a, BY-147b, AE-257a

3734. Fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilün

Dil diler pinhān ola ḫalḳdan yine esrār-ı 'ışḳ
Çehrem üzre görinürken gün gibi āṡār-ı 'ışḳ
Ü1-343b, AE-257a

3735. Mef'ûlü fâ'ilâtun mef'ûlü fâ'ilâtun

Olduñ günāha māyil gel tevbe eyle iy dil
Her kim günāh ider bil soñı nedāmet ancak
Ü1-343b, AE-257a

3736. Mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün

Zamāne ḥālini hergiz cihānda kimse bilmiş yok
İçinde niçe biñ ādem velī bir kimse gülmiş yok
Ü1-343b, BY-147a, AE-257a

3737. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Ben helāk oldum reh-i ʿışḳuñda cismüm oldı ḫāk
Bu ümīde yüzüm üzre pā koya ol yüzi pāk
Ü1-343b, BY-147b, AE-257a

3738. Feʿilâtün feʿilâtün feʿilâtün feʿilün

Her ne kazdı kūhken ʿışḳıyla dehrüñ taşını
ʿĀḳıbet başına yagdurdı anuñ çarḫ-ı felek
Ü1-343b, AE-257b

3739. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Ḥasretüñden gīce gündüz olmışam ben derdnāk
İrmez-isem vaṣluña fürḳat beni eyler helāk
Ü1-343b, AE-257b

3740. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Kimse bu dünyāda görmedi vefā dildārdan
Rūz-ı maḥşerde daḫı göz yaşını dökmek gerek
Ü1-343b, AE-257b

3741. Feʿilâtün feʿilâtün feʿilün

Ḳıble ḥaḳḳı ṣanemā Kaʿbe olaldan kūyuñ
Secdegāh-ı dil olupdur baña ol ebrūyuñ
Ü1-344a, AE-257b

3742. Mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün

Şular kim virmedi cānı yolında bir cefākāruñ
Ne bilür çekdügin miḥnet deminde ʿāşıḳ-ı zāruñ
Ü1-344a, AE-257b

3743. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Atuban seng-i cefā cān u dilüm rīş eyledüñ
Pādişāhum kork Ḫudā'dan ḳatl-i dervīş eyledüñ
Ü1-344a, BY-149b, AE-257b

3744. Fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilün

Cān dirīġ eyler dimiş yāra benüm-içün raḳīb
Borcum olsun ol següñ dendānını kan eylemek
Ü1-344a, AE-257b

3745. Fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilün

Ḫār eline virme cānā ġonca-veş gel dāmenüñ
İster-iseñ gül gibi çāk olmaya pīrāhenüñ
Ü1-344a, AE-257b, T-251a

3746. Fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilün

Āh kim ġam mülkinüñ pāyānına irmek muḥāl
Kimde kim 'ışḳdan eşer ola ḳomaz tende mecāl
Ü1-344a, AE-258a

3747. Müstef'ilün müstef'ilün müstef'ilün müstef'ilün

Terk-i vefā vü mihr idüp cevr ü cefā göstermegil
Bize çeküp tīġ-i sitem ġayra vefā göstermegil
Ü1-344b, AE-258a

3748. Mefâ'îlün mefâ'îlün fe'ûlün

Göñül tolaşa ger zülfi agına
Ebed maḥbūsdur olmaz ḫalāṣ ol[2694]
Ü1-344b, AE-258a, S1-217b, H1-1170b, T-251a

3749. Fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilün

Sen gül-i ra'nāya beñzer bitmedi 'ālemde gül
Gerçi būstān-ı cihānda biter anlar gül degül
Ü1-344b, AE-258a

3750. Fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilün

Geh ṣabīdür ādem oglı geh civān u geh pīr
Anı bilmez tīz geçer ortada hafta ay u yıl
Ü1-344b, BY-146a, AE-258a, S2-147b

[2694] Beyit S1, H1 ve T'de:
Göñül kim zülfi agına tolasa
Ebed maḥbūs olur olmaz ḫalāṣ ol
şeklindedir.

3751. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Ġāyet-i zülfüñi gerçi bilmege dil bagladum
Bir uzun sevdāya düşdüm fikr-i bāṭıl bagladum
Ü1-344b, BY-149b, AE-258a

3752. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Bir naẓar gün yüzüñi görmek müyesser olmadı
Ṭāliʿümdür geh yaşum geh āhumı ḥāyil kılam
Ü1-344b, BY-148a, AE-258a

3753. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Göñlüm ister rāstī bir serv-ḳad bālā kuçam
Ara yirde pīrehen de olmaya tenhā kuçam
Ü1-344b, BY-148b, AE-258b

3754. Mefâʿîlün mefâʿîlün feʿûlün

Komaz nāzını hergiz nāzenīnüm
İşitmez nāzdan āh u enīnüm
Ü1-345a, BY-146b, AE-258a, S2-147a

3755. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Ṭablalardur görinen iki ṭarafdan mihr ü māh
Tīr-i āhı atmaga bunlar nişānumdur benüm
Ü1-345a, AE-258b

3756. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

ʿĀr ider ben bendeye cevr ü cefāya dilberüm
Bu ʿaceb turmaz anuñ mihr ü vefāsın isterem
Ü1-345a, AE-258b

3757. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Lāle-ruḫ meh-pāreler ʿālem içinde çok velī
Ara yirde ben hemān dildāra ʿışḳ olsun didüm
Ü1-345a, AE-258b

3758. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Baş açuk yalın ayak şūrīde dil abdāldur
Yiyeli esrār-ı ʿışḳı şöyle ḥayrān olmışam
Ü1-345a, AE-258b

3759. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Düşde gördüm kim nigārı ben derāġūş itmişem
Ya duş olsa bu baña ya hīç bī-dār olmasam
Ü1-345a, AE-258b

3760. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Seyre çıksañ n'ola bir kerre temāşāya yarar
Dāġlarla lālezār oldı şeha uşbu tenüm
Ü1-345b, AE-258b

3761. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Ṭañ degüldür ger dökerse baḥr-ı ʿummān gözlerüm
Anuñ-ıçun kim bu bagrumdan döker kan gözlerüm
Ü1-345b, AE-258b

3762. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Tīr-i āhumdan delinmişdür bu çarḫ-ı lāciverd
Görinen yir yir felekde anı siz sanmañ nücūm
Ü1-345b, AE-259a

3763. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Yoġ-ımış ölmekden artuk derd-i ʿışḳa çāre ne
Dimeyem şimden girü bir daḫı bildüm bilmedüm
Ü1-345b, AE-259a

3764. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Penbe-i dāġumla gerçi kūh-ı ġam kaplanıyam
Rūy-ı zerdümle velī deşt-i belā arslanıyam
Ü1-345b, AE-259a

3765. Mefâʿîlün mefâʿîlün feʿûlün

Esās-ı ʿışḳı dilde muḥkem itdüm
Gam-ıla derdi cāna hem-dem itdüm
Ü1-345b, AE-259a

3766. Mefâʿîlün mefâʿîlün feʿûlün

İçerem ḫ̮ūn-ı dil her dem yirem ġam
Ne derdüme devā peydā ne merhem
Ü1-345b, BY-149b, AE-259a

3767. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Āh kim sevdüm yine bir māhı didüm yār-ı men
Öldürür ġayret beñi muṭrib didükçe yār-ı men
Ü1-346a, AE-259a

3768. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Cümle ʿālem luṭfuñ ile ber-murād olmış iken
Ben ġarīb üftādeñi sen nā-murād itmek neden
Ü1-346a, AE-259a

3769. Mefʿûlü fâʿilâtü mefâʿîlü fâʿilün

Sīnem delindi ney gibi tīr-i cefā-y-ıla
Tā ṣubḥa dek iderse ʿaceb mi göñül fiġān
Ü1-346a, AE-259a

3770. Mefâʿîlün mefâʿîlün feʿûlün

Gözi āhūyı sevdüm görmeden ben
Kulak ʿāşıḳ olurmış gözden öñdin
Ü1-346a, AE-259b

3771. Mefâʿîlün mefâʿîlün feʿûlün

ʿAceb bilsem ne şehden ayrusın sen
Ki zārī zārī iñler sayrusın sen
Ü1-346a, AE-259b

3772. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Cānumı al raḥm idüp bir būse vir didüm didi
Bu bahāya virmezem çün yok-durur anda s̱emen
Ü1-346a, AE-259b

3773. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

ʿIşḳ dārında yine göñlümi ber-dār eyledüm
Dōstlar ʿışḳa salā gelsün berü dār isteyen
Ü1-346b, AE-259b

3774. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Kūyı topragına defn eyleñ baña kılmañ kefen
İsterem ki kūyına toprag ola āḫir bu ten
Ü1-346b, AE-259b

3775. Mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün

Maḥabbet güft ü gūyından bugün ben ḫalvet-i ġamda
Didüm birkaç ġazel cāndan ki benden yādigār olsun
Ü1-346b, AE-259b

3776. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Dāyimā mekr ü hiyeldür senüñ işüñ iy cihān
Kime bir ān yüz virürsin agladursın[2695] çok zamān
Ü1-346b, AE-259b

3777. Mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün

Gerek hicrüñ ile öldür gerek vaṣluñ-ıla dirgür
Muṭīʿem her ne kılursañ murāduñ tek tamām olsun
Ü1-346b, AE-259b

3778. Mefâʿîlün mefâʿîlün feʿûlün

Nigārā bāġ-ı ḥüsnüñ ḫoş-ter olmış
Kim olmaz dirseler şeftālusından
Ü1-346b, AE-260a

[2695] agladursın: -AE

3779. Fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilün

Niçe bir cevr-ile bu dīdeyi nemnāk idesin
Niçe bir hicr-ile bu göñlümi ġamnāk idesin
Ü1-346b, AE-260a

3780. Fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilün

Ger ölem gitmez ḫayālüñ çeşm-i pür-ḫūn-ābdan
Ka'bed'dür kūyuñ yüzüm dönse dönem miḥrābdan
Ü1-347a, AE-260a

3781. Fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilün

Salmışam naṭ'-ı felek üzre maḥabbet ḳur'asın
Anuñ-ıçun içmişem cām-ı maḥabbet cür'asın
Ü1-347a, AE-260a

3782. Fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilün

Dem mi var āteş-i hicr-ile beni yakmayasın
Boynuma bend-i belā zencīrini takmayasın
Ü1-347a, AE-260a

3783. Mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün

Gelür bir ān gider ol meh baña dir şeb bi-ḫayr olsun
Didüm çün cān gider tenden baña bu şeb ne ḫayr olsun
Ü1-347a, AE-260a

3784. Mef'ûlü fâ'ilâtü mefâ'îlü fâ'ilün

Ḫūn-ı ciger ki kaynadı geldi gözümden āh
'Işḳuñ şarābın içeli dün kana kana ben
Ü1-347a, AE-260a

3785. Mef'ûlü mefâ'îlü mefâ'îlü fe'ûlün

Meydāna girüp pā-bürehne çün olam şen
Merd olsa kişi kendüye idinmeye cevşen
Ü1-347a, AE-260a

3786. Mefʿûlü fâʿilâtun mefʿûlü fâʿilâtun

İy merdümān-ı çeşmüm dök dirhem-i sirişki
Ġam tekyesine gönder nez̲rüñ çerāġa olsun
Ü1-347b, BY-146b, AE-260b, S2-147a

3787. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Didüm iy ārām-ı cānum böyle tīz gitmek neden
Didi cānuñ çün gider bu sözi kimdür söyleden
Ü1-347b, BY-146a, AE-260b

3788. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Yāra karşu ḥasret-ile çāk kıldum pīrehen
Āh kim raḥm itmedi kaldum hemān rüsvāyi ben
Ü1-347b, BY-148a, AE-260b

3789. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Dōstum bildüm seni sen menzil-i aʿlādasın
Niçe irişem saña ben zīra sen bālādasın
Ü1-347b, BY-147a, AE-260b

3790. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Aç gözüñi ʿibret al dünyāda sen
Āḫiretde olasın sag u esen
Ü1-347b, AE-260b

3791. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Dōstum yakma beni geh cevr ü gāhī nāz-ıla
Būse iḥsān it lebüñden tā ki göñlüm yazıla
Ü1-347b, AE-260b

3792. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Māh-rūlar meclisinde bellüdür yirüñ senüñ
Çün ṭulūʿ ide güneş raġbet kalur mı aḫtere
Ü1-347b, AE-260b

3793. Fâʻilâtun fâʻilâtun fâʻilün

Başdan ayaga olursa da günāh
Boynuma salınmaz ol zülf-i siyāh
Ü1-348a, AE-260b

3794. Fâʻilâtun fâʻilâtun fâʻilün

ʻĀlem içre vār-iken māhbūblar
Ebleh oldur dil vire maḥbūbeye
Ü1-348a, M-60b, AE-261a

3795. Fâʻilâtun fâʻilâtun fâʻilâtun fâʻilün

Düşeli baḥr-ı ġama dil zevraḳı olmaz ḫalāṣ
İrmedi hergiz o baḥruñ kimseler pāyānına
Ü1-348a, AE-261a

3796. Mefâʻîlün mefâʻîlün mefâʻîlün mefâʻîlün

Hilālüñüñ ḫayālinden Muḥibbī duydı bir nāle
ʻAceb naḳş u ʻaceb ḥālet ʻaceb mi eylesem nāle
Ü1-348a, AE-261a

3797. Fâʻilâtun fâʻilâtun fâʻilâtun fâʻilün

Her göñül kim tolaşur bir māh-rū sevdāsına
Kurtılımaz ʻālemüñ düşdi ebed ġavġāsına
Ü1-348a, AE-261a

3798. Fâʻilâtun fâʻilâtun fâʻilâtun fâʻilün

Yanar āteşden beterdür dōstlar hicr āteşi
Yanmayan hicr āteşine ṭaʻn ider ʻāşıḳlara
Ü1-348a, AE-261a

3799. Fâʻilâtun fâʻilâtun fâʻilâtun fâʻilün

Zāhidā māḥbūb u meyden gel beni menʻ eyleme
Mey ile taḫmīr olındum koparam maḥbūb-ıla
Ü1-348b, AE-261a

3800. Fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilün

Her seḥer vaḳtinde kim bülbül fiġānın işide
Taşdan olursa yürek nerm olur anı iş ide
Ü1-348b, AE-261a

3801. Mefâ'îlün mefâ'îlün fe'ûlün

Şarāb içmegi zāhid kanda bulsun
Meger ancak koruk sıksa gözine
Ü1-348b, AE-261a

3802. Mef'ûlü fâ'ilâtü mefâ'îlü fâ'ilün

Gördükde yār beni yine çīn ider kaşın
Zülfi egildi ne didi bilmem kulagına
Ü1-348b, AE-261b

3803. Fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilün

Kankı dilde 'ışḳ şāhı ḫāne bünyād eyleye
Evvelā seng-i melāmet kor anuñ bünyādına
Ü1-348b, AE-261b

3804. Fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilün

Ol büt-i tersā kaçan kāküllerin eyler girih
San geyer ol sim-ten üstine Dāvūdī zirih
Ü1-348b, AE-261b

3805. Fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilün

Sevdügüm bir māh-ı nev şīrīn-zebāndur tāzece
Ḳadr-i 'āşıḳ añlamaz nā-mihribāndur tāzece
Ü1-348b, AE-261b

3806. Mefâ'îlün mefâ'îlün fe'ûlün

Ḥadīs̱-i Leyli'den eyle kelāmı
Sabā ugrarsa yoluñ Kūh-ı Necd'e
Ü1-349a, AE-261b

3807. Fâʻilâtun fâʻilâtun fâʻilâtun fâʻilün

Niçe yıldur rūze-i hicrüñ tutardum dōstum
Ḥamdü-lillāh kim bugün irdüm viṣālüñ ʻiydine
Ü1-349a, AE-261b

3808. Fâʻilâtun fâʻilâtun fâʻilâtun fâʻilün

Kovma deyrüñden bu göñlüm itme zār iy muġbeçe
Küfr-i zülfüñ eyledüm çün iḫtiyār iy muġbeçe
Ü1-349a, AE-261b

3809. Fâʻilâtun fâʻilâtun fâʻilâtun fâʻilün

ʻArṣa-i ḥüsn içre ger binse semend-i nāz-ıla
Top ide mihr-ile māhı zülfinüñ çevgānına
Ü1-349a, AE-261b

3810. Fâʻilâtun fâʻilâtun fâʻilâtun fâʻilün

Zühd ü istiġnā mı yigdür yoḫsa ʻiṣyān u niyāz
Bu kelām üzre ider mest-ile zāhid ʻarbede
Ü1-349a, AE-262a

3811. Fâʻilâtun fâʻilâtun fâʻilâtun fâʻilün

Düşde gördüm dir idüm gözde eger ḫ͘ˇāb olsa
Ḫ͘ˇāb yüzini mi görür göz tolu ḫūn-āb olsa
Ü1-349a, AE-262a

3812. Mefâʻîlün mefâʻîlün feʻûlün

Ṭarīḳ-i ʻışḳı key müşkil dimişler
Kılıçdan itirekdür kıldan ince
Ü1-349b, BY-146b, AE-262a

3813. Fâʻilâtun fâʻilâtun fâʻilâtun fâʻilün

Sāyesin her bir dıraḫt saldı yine ʻab üstine
Güp güp düşsem ʻaceb midür mey-i nāb üstine
Ü1-349b, AE-262a

3814. Mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün

Benümle ʿarbede eyler o çeşm-i mest her yirde
Elümde dāmen-i dilber girībān dest-i dilberde
Ü1-349b, BY-149bk, AE-262a

3815. Mefʿûlü fâʿilâtü mefâʿîlü fâʿilün

ʿĀlem içinde sencileyin bī-vefā mı var
Bu dehre bir benüm gibi bī-çāre gelmeye
Ü1-349b, M-60b, AE-262a

3816. Mefâʿîlün mefâʿîlün feʿûlün

Cefā tīġıyla beni kıyma kıyma
İderseñ dimezem gel baña kıyma
Ü1-349b, BY-145b, AE-262a

3817. Mefʿûlü fâʿilâtü mefâʿîlü fâʿilün

Sulṭān-ı ʿışḳ yakdı bu dil ḫānesin gelüp
Beñzer ki baña çok görür ol bir ḫarābeyi
Ü1-349b, BY-149bk, AE-262a

3818. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

İy Muḥibbī şemʿ-i ḥüsninden ḥaẕer kıl ol mehüñ
Bu hevādan niçe pür pervāne diller sūḫtedür
Ü1-349b, BY-150a, AE-262b

3819. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Sanmañuz ḳaṭʿ eylemek ʿışḳuñ yolın āsān ola
Anda kim kūh-ı belā hem rīg bī-pāyān ola
Ü1-350a, BY-149bk, AE-262b

3820. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Hīç belā-keş ʿāşıḳ olan kaldurur mı başını
Yagdurur çün çārḫ-ı ẓālim aña miḥnet taşını
Ü1-350a, AE-262b

3821. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Sırr-ı ʿışḳum ʿālem içinde benüm fāş olmadı
Dökmeyince rūy-ı zerde gözlerüm kan yaşını
Ü1-350a, AE-262b

3822. Mefâʿîlün mefâʿîlün feʿûlün

Nigārā leblerüñ dārü'ş-şifādur
Buyur dil-ḫasteñe şāfī cevābı
Ü1-350a, AE-262b

3823. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Serv ḳaddüñ sāyesinde ḫoş geçem dirdüm velī
Bilmedüm olmaz-ımış ḫurşīd-i ʿālem sāyesi
Ü1-350a, AE-262b

3824. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Koma elden sāġarı çünki ferah eyyāmıdur
Agladursın meclis ehlin añma iy dil derdüñi
Ü1-350a, AE-262b

3825. Mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün

Hevā-yı ʿışḳa çün uydum kodum yolına bu başı
Ciger biryān u dil ḫasta akar durmaz gözüm yaşı
Ü1-350b, AE-262b

3826. Mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün

Ser-i kūyında dildāruñ kodum āvāre bu başı
Yüzüme bir ḳadem basmaz yig andan işigi taşı
Ü1-350b, AE-263a

3827. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Geldi gül devri yine bülbül fiġāna başladı
Āh u efġān eyleyüp kül oldı yana başladı
Ü1-350b, AE-263a

3828. Fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilün

Gördi dīvāne göñül gün yüzüñi āh didi
Ser-te-ser tutsa gerek 'ālemi bu āh didi
Ü1-350b, AE-263a

3829. Fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilün

Bezm-i ġamda dün gice ol dil-firībüñ yādına
Ḫūn-ı dilden ḳaṭre ḳaṭre toldı çeşmüm sāġarı
Ü1-350b, AE-263a

3830. Fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilün

Ölmeden dildāra didüm göreyim bir kez seni
Didi düşde görse idüñ daḫı ḳāyildüñ beni
Ü1-350b, AE-263a

3831. Fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilün

Hey meded öldüm 'aceb didükleri girçek midür
Ölmez-imiş pīrehensüz kim kuça cānā seni
Ü1-350b, AE-263a

3832. Fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilün

Bunca ḫūblar arasında iḫtiyār itdüm seni
Çünki sevmezsin kuluñam kim begüm öldür beni
Ü1-351a, AE-263a

3833. Fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilün

Eşk-i çeşmüm bir ṭarafdan dūd-ı āhum bir ṭaraf
İy göñül zencīr-ile arslana beñzetdüm seni
Ü1-351a, AE-263a

3834. Mef'ûlü mefâ'îlü mefâ'îlü fe'ûlün

'Işḳuñ geleli göñlüme gitdi ṣalāh u zühd
Çün bir şehrde olmaz-ımış pādişāh iki
Ü1-351a, AE-263b

3835. Mefâʿîlün mefâʿîlün feʿûlün

Meded öldüm ḫumārum derd-i serdür
Yürüt sāḳī şarāb-ı cān-fezāyı
Ü1-351a, AE-263b

3836. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Nev civān idüm beni pīr itdi meh-rūlar ġamı
Pīr olası urmadı bu yarama hīç merhemi
Ü1-351a, AE-263b

3837. Mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün

Gider bu dilden encāmı elüñden komagıl cāmı
Geçer çün furṣat eyyāmı muḳarrerdür ʿömür fānī
Ü1-351a, AE-263b

3838. Mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün

Geçür ḫoş nevʿ-ile ʿömri degül çünki cihān bāḳi
İder ke'sen venāvilhā elā yā eyyühe's-sāḳī
Ü1-351b, AE-263b

3839. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Sāḳiyā sāġar ile sun berü āb-ı ʿinebi
Niçe bir ġuṣṣā vü ġamla geçürem rūz u şebi
Ü1-351b, AE-263b

3840. Feʿilâtün feʿilâtün feʿilâtün feʿilün

Vuṣlata irişicek cānuñı şükrāne ilet
Ger naṣīb ide Muḥibbī saña Ḥaḳ ol rūzı
Ü1-351b, AE-263b

3841. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

ʿĀşıḳuñ ḳadrini bilmez olıcak dilber ṣabī
Mūy-ıla tā tolmayınca ḫaddi ile ġabġabı
Ü1-351b, AE-263b

3842. Mefâʿîlün mefâʿîlün feʿûlün

Göñül iñler bugün ṭōlāba döndi
Akar her yaña yaşum āba döndi
Ü1-351b, BY-147b, AE-264a

3843. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Dün Nevā'da okıdı bülbül Muḥibbī şiʿrini
İşidüp gül şevḳden çāk-i girībān eyledi
Ü1-351b, AE-264a

3844. Mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün

Alınca göñlümi dilber baña mihr ü vefā kıldı
Görüp dil gitdügin benden dönüp cevr ü cefā kıldı
Ü1-351b, BY-148b, AE-264a

3845. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Didi ṣabr it tā irişe nevbet-i vaṣlum saña
Ṣabr u ṭāḳat yok didüm ne vaḳt ire nevbet baña[2696]
NO-7a, BY-149a

3846. Mefâʿîlün mefâʿîlün fâʿilün

Yaradılduñ ezelden ṭāʿat içün
Ne içün olmaya sende iṭāʿat
NO-14b

3847. Feʿilâtün feʿilâtün feʿilâtün feʿilün

Beytümi elden ele alsa n'ola ḫalḳ-ı cihān
Naẓmumuñ her varaḳın çün gül-i ṣad berg itdüm
NO-77a

3848. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Cümlesi tevḥīd okur bāġ içre serv [ü] yāsemen
Ṣad hezārān lāle gül tesbīḥ ider ṣaḥn-ı çemen
NO-123a

[2696] Beyit BY'de
Didi ṣabr it tā ki vaṣlumdan ire nevbet saña
Didüm irişe ḳıyāmet irmeye nevbet baña
şeklindedir.

3849. Mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün

Getür sāḳī şarāb-ı nev irişdi ʿahd-i gül tāze
Bu maʿnīden ider bülbül çemen ṣaḥnında āvāze
NO-143b

3850. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Serverā var ḳāmetüñde her cihetden iʿtidāl
Künhi ile eylemek olmaz seni kimse ḫayāl
NO-191b

3851. Mefʿûlü fâʿilâtü mefâʿîlü fâʿilün

Bu dil-şikeste zülf-i siyāhuña bestedür
Döymez cefā vü cevrüñe zīrā ki ḫastadur
NO-191b, BY-148b

3852. Mefʿûlü mefâʿîlü mefâʿîlü feʿûlün

Ṭāvūs-ṣıfat yār yine cilveler itsün
Taḥsīnler idüp ʿışḳ-ıla ʿāşıḳ naẓar itsün
NO-191b

3853. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün
Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Nūş idüp alsam ele cām u şarāb
ʿAyb olmaya olam şām u seḥer mest ü ḫarāb
NO-192a

3854. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Ḥalḳa ḥalḳa gülşen-i ḥüsninde gīsū-yı dü-tā
Yād ayakdan bekler ol genc[i] olupdur ejdehā
NO-192a

3855. Mefʿûlü mefâʿîlü mefâʿîlü feʿûlün

Gülşene eger vara kaçan bu dil-i ġamnāk
Gül ruḫlaruñı yād idicek ola feraḥnāk
NO-192a

3856. Fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilün

Fikr-i ebrūñ-ıla oldı ḳāmetüm didüm kemān
Ehl-i 'ışḳuñ didi dilber ḥāli budur her zamān
NO-192a

3857. Fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilün

Gīceler āteş görinen gündüz āhumdur benüm
Başum üzre dūd-ı dil çetr-i siyāhumdur benüm
NO-192a

3858. Fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilün

Leblerüñe beñzerem şekker didi bāb olmadı
Tañlaram ki ḫacletinden eriyüp āb olmadı
NO-192b

3859. Fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilün

Dimeñüz Mecnūn'a siz bühtān idüp dīvānedür
Terk-i dünyā eyledi bilmedüñüz idrākini
NO-192b

3860. Fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilün

Ruḫları yādına çeşmümden dem-ā-dem ḫūn akar
Ḫāṣṣa bezm-i maḥabbetde mey-i gülgūn akar
NO-192b

3861. Müstef'ilün fe'ûlün müstef'ilün fe'ûlün

Olsa eger müyesser bulsam şehā mekānuñ
Müy-ı sefīdi kılsam cārūb-ı āsitānuñ
NO-192b

3862. Mef'ûlü mefâ'îlü mefâ'îlü fe'ûlün

Kanumı içer göz göre iy nergis-i cādū
Her geh ki işāret kıla gūşe-i ebrū
NO-192b

3863. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Ger ḫadengüñ cā ide bu sīne-i ṣad-çākümi
Dūd vire şād-ı ferahla bu dil-i ġamnākümi
NO-192b

3864. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Cūlar akar sandılar bu çeşm-i bārānum görüp
Ebr-i miḥnet didiler bu āh-ı sūzānum görüp
NO-195a

3865. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Ser-te-ser gezdüm cihānı dutmadı göñlüm ḳarār
Geldi āḫir eyledüm kūy-ı nigārı iḫtiyār
NO-195a

3866. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Ṭālib oldum ḥüsne āḫir yolum irdi zülfine
Ben o ḥuccāc'a döndüm menzilüm Şām eyledüm
NO-195a

3867. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Niçe demler kalmış idüm rūze-i hicrān ile
Şükr kim gördüm hilāl ebrūnı bayrām eyledüm
NO-195a

3868. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Ḫāk-i pāyuñla gözümi ol ki bīnā eyledi
Nūr virdi gün yüzüñe ʿālem-ārā eyledi
NO-195a

3869. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Ṣābra ṭāḳat kalmadı yāruñ cefā vü cevrine
Lāzım olmışdur idem şimden girü terk-i diyār
NO-195b

3870. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Her nefes bir dürlü yüzden görinür bu dehr-i dūn
Ḥaḳ dimişlerdür bunuñ ḥaḳḳında buḳalemūn
NO-195b

3871. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Çün ister idüm kemend-i zülfüñi bī-iḫtiyār
Eyler isem tañ mı ben nāṣiḥ ölince āh u zār
NO-195b

3872. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Sīm ü zerdür māh-rūlar çāresi
İy Muḥibbī fā'ide itmez zār u zūr
NO- 195b

3873. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Bu cihāna meyl idüp cemʿ eyleme sīm ü zerin
Eyle maḫzen gūş idüp her dem-be-dem söz gevherin
NO-195b

3874. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Görmedüm ẓāhirde yārı düşde gördüm dir idüm
Gör ne baḫtı karayam çeşmümde ḫᵛāb olmadı
NO-196a

3875. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Cāmiʿ-i ḥüsninde yāruñ baş kodum secdeye
Ṭāḳ-ı ebrūsı baña sanmañ ki miḥrāb olmadı
NO-196a

3876. Mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün

Eger başdan başa düşmen olursa baña ger ʿālem
Benümle yār ola yārum cihānda çekmeye dil ġam
NO-196a

3877. Mefâʿîlün mefâʿîlün feʿûlün

Mecāzī ʿışḳ kim ide pīşe
Yüzi suyın döke yire hemīşe
NO-196a

3878. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Gāhi ġam gāhī feraḥ irişdügine iy göñül
Genc bulınmaz mārsuz nite [ki] yok bī-ḫār gül
NO-196a

3879. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Bu cihān bāġına kim dir āh u zārı görmedüm
Var mıdur bülbül diye ben zaḫm-ı ḫārı görmedüm
NO- 196a

3880. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Yār-ıla her dem-be-dem bakdukça aġyār görürem
Bir gül-i raʿnāya beñzetdüm bile ḫār görürem
NO-196b

3881. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Gāh yüzini gösterür gāhī ider zülfini ʿarż
Kim diyebilür ki ben leyl ü nehārı görmedüm
NO-196b

3882. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Bu Muḥibbī gülşen-i ḥüsnine karşu gīceler
İñiler bülbüller eydür böyle zārī görmedüm
NO-196b

3883. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Meh-veşān bī-ḥad keṡīr ü mihribān ammā ḳalīl
Aradum dehr içre hergiz ġam-güsārı görmedüm
NO-196b

3884. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Çünki virdüñ iy Muḥibbī ṭurra-i şeb-renge dil
Dimeyem şimden girü biñ başlu mārı görmedüm
NO-196b

3885. Mefâʿîlün mefâʿîlün feʿûlün

Egerçi ʿiyş ü bāde gül nīgūst
Ḥarām olur eger olursa bī-dōst
NO-257a

3886. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Niçe yıllar geçdi ʿafv itdüñ günāh[ın] ādemüñ
Umaram bunda şefāʿat ide ol maḥbūb-ı Ḥaḳ
NO-257a

3887. Mefâʿîlün mefâʿîlün feʿûlün

Riḳābuña yapışdum çek ʿinānı
Atı başını çekdi şāh Sancar
NO-257a

3888. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

İrsem eger vaṣla dimeñ siz sebeb olmaz
Devlet Ḫudā virse gedāya ʿayb olmaz
NO-257a

3889. Müfteʿilün fâʿilün müfteʿilün fâʿilün

İtme cefālar iy meh öykünme rūzigāra
Bir dem teraḥḥüm eyle bakuban āh u zāra
NO-257a

3890. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Çün ezelden cān u dilden bende oldum Aḥmed'e
Penc nevbetde selām olsun hezār Muḥammed'e
NO-278a

3891. Mefâ'îlün mefâ'îlün fe'ûlün

Kimisi sīm ü zerden çekdi sancak
Kimi müflis olup yürür yalıncak
NO-278a

3892. Mefâ'îlün mefâ'îlün fe'ûlün

Ḥabībe ḫıdmet eyle cān u dilden
Gerekdür ḫıdmetinde kişi çālāk
NO-278b

3893. Mefâ'îlün mefâ'îlün fe'ûlün

İñende ḫırṣ-ıla dünyāya bakma
Doyurmaz gözleri illā [ki] toprak
NO-278b

3894. Mef'ûlü mefâ'îlü mefâ'îlü fe'ilün

Dünyā maḥabbetini kim ki göñülden ide tırāş
Ervāḥ-ı ḳudsiyye ideler kendüleri baş
NO-278b

3895. Fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilün

İster-iseñ 'ārıżuñ göster eger şīrīn ġazel
Söylemez āyīnesüz ṭūṭī kelām-ı şekkerīn
NO-278b

3896. Mef'ûlü mefâ'îlü mefâ'îlü fe'ûlün

Bir 'āleme irişdi yine merd-i ḫarābāt
Görmedi anı düşde daḫı ehl-i münācāt
NO-278b

3897. Mefâ'îlün mefâ'îlün fe'ûlün

Adı Maḥmūd u Muḥammed'dür Emīn
Āsümāna nūrdur şem'-i zemīn
NO-279a

3898. Mefʿûlün mefâʿîlün feʿûlün

Dagıtdı her neye mālikse Mecnūn
Olup ʿüryān girdi bir ḳamīṣa
NO-279a

3899. Mefâʿîlün mefâʿîlün feʿûlün

Sakın bir kimsenüñ göñlini sıma
Bütün bir daḫı olmaz sınsa şīşe
NO-279a

3900. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Kana girmiş al ile gel ol melek-sīmāya bak
Ellerine kına yakmış dır gören ol kana bak
NO-279a

3901. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Göñlümi dīvāne kıldı ol perī-zādum benüm
Gīceler her şeb uyutmaz ḫalḳı feryādum benüm
NO-279a

3902. Mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün

Muḥibbī çün ḳadeḥ-nūşam velī hicriyle bī-hūşam
Anuñçün görmezem dehrüñ ġamından cümle āzādam
NO-279b

3903. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Ḳatlüme fetvā ider beñzer Muḥibbī ġamzeler
Eline almış yine gördüm Tatar Ḫan'ı okur
BY-145b

3904. Mefʿûlü mefâʿîlü mefâʿîlü feʿûlün

İy dil berü gel sīne-i ṭablum dögeyim ben
Nālişler idüp tekye-i ġamda pīlebān ol
BY-146a

3905. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Kim ki bu dār-ı fenāda dōstlar kāmil geçer
ʿIşḳ cāmın nūş ider ol mest-i lā-yaʿḳil geçer
BY-146a

3906. Mefʿûlü mefâʿîlü mefâʿîlü feʿûlün

Güldükde lebi oldugına oldı yaḳīnüm
Ya noḳṭa-i mevcūd u ya ġonca dehendür
BY-146b

3907. Mefâʿîlün mefâʿîlün feʿûlün

Ḳadüñ daʿvāsın itmiş serv iy yār
Anuñçün kesdi ayagın teberdār
BY-147a, S2-147b

3908. Feʿilâtün feʿilâtün feʿilâtün feʿilün

Gelmedi dimek dilümden saña cānāne iki
Ya bu cevr-ile cefālar baña cānāne iki
BY-147b

3909. Mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün

Bahār irişdi zeyn oldı gül ile gülsitān yir yir
ʿAceb mi kılsa bülbüller bu demlerde fiġān yir yir
BY-148a

3910. Mefâʿîlün mefâʿîlün feʿûlün

Muḥibbī pādişāh-ı ʿışḳ olaldan
Olupdur eşk-i çeşmi aña ʿasker
BY-148a

3911. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Sırr-ı ʿışḳı sen sen ol nā-ehle ifşā eyleme
Çün maḥabbet gencidür cān gibi ol pinhān gerek
BY-148b

3912. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Baʿde'zān şūrīde āyem gülsitānet her şebī
Hem çü bülbül bā-fiġān u nālehā-yı zār hem
BY-148b

3913. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Bir nigār-ı tāze sunsa ger mey-i nāb[ı] baña
Yig degül mi ḥūr-ı kevs̱erden be-her bāb[ı] baña
BY-149a

3914. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Derd-i ʿışḳ ile olalıdan berü ben müttehem
Eksük olmadı belā vü derd [ü] miḥnetle elem
BY-149a

3915. Mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün

Vaṣiyyet eylerem ölsem ben ol ebrū kemānumdan
Nişān idüp ata oklar dem-ā-dem üstüḫānumdan
BY-149a

3916. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Olmasun bir kimse çeşmüñden senüñ hergiz emīn
Ok u ya almış eline ḳaṣd-ı cān eyler hemīn
BY-149b

3917. Mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün

Soyınup girse ol meh-rū eger nāz-ıla ger māya
Döke āb-ı revān çeşmüm hezārān kāseler pāya
BY-149b

3918. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Raʿd-ı göñlüm sanmañuz ʿışḳ-ıla nālān olmadı
Ebr daḫı gözlerüm mānendi giryān olmadı
BY-149bk

3919. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

İy diyen ʿālemde bir yār-ı vefādār kanı
Dilberüm gibi benüm yār-ı cefākārum kanı
BY-149bk

3920. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Ġāfil olma irişür bir gün saña āhum sakın
Menzilüm dime felekden yücedür māhum sakın
BY-150a

3921. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Vāḳıf olsam tekye-i ʿışḳuñ ne tañ esrārına
Olmışam rūz-ı ezelden ben dedemle ʿāşıḳ
M-60b

3922. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Niçe bir yanam yakılam gerdiş-i eflākden
İy [ṣabā] luṭf it götürgil bu ġubārı ḫākden[2697]
M-60b

3923. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Korkaram ʿāşıḳlaruñ āhı tutup ḫaṭṭuñ gelür
Hāy ẓālim irişür maẓlūmlaruñ āhı saña
AE-253b, S2-147b

3924. Mefâʿîlün mefâʿîlün feʿûlün

Muḥibbī her gice zülfüñ ġamından
Okur her laḥẓa eşʿār-ı firāḳı
AE-264a

3925. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Cān u dil kūyında cism andan nişānumdur benüm
Murġ pervāz eylemiş san āşiyānumdur benüm
H116b

[2697] Bu beyit M69a, H1-119b ve T168a'da yer alan gazelin ilk beyti olarak görülmektedir.

3926. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

ʿĀşıḳ-ı dil-ḫasteye derdüñ yiter dermān aña
Tā ebed kurtılmasun derdden eger dermān aña
S1-215b, H1-168a, T-249a

3927. Mefâʿîlün mefâʿîlün feʿûlün

Sevinmez düşmenüñ mergine ʿāḳil
Sikender kalmadı çün gitdi Dārā
S1-215b, H1-168a, T-249a

3928. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Kaşları altında rūyın görüben yāruñ didüm
Ḳavs burcından ṭulū itmiş gibidür āfitāb
S1-215b, H1-168a, T-249a

3929. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Yār eger zülfin giderse gün yüzinden ġam degül
Çün Muḥammed devridür küfre gerekmez iltifāt
S1-216a, H1-168a, T-249b

3930. Mefâʿîlün mefâʿîlün feʿûlün

Gider dilden raḳībi añma zinhār
Keder virür dile ẕikr-i ḥabāyis̱
S1-216a, H1-168a, T-249b

3931. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Rāh-ı ʿışḳuñ şartı çünki istiḳāmet üzredür
Ger muḫālif añlasa saña ne ġam her ṭabʿ-ı keç
S1-216a, H1-168a, T-249b

3932. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Dilberā ʿarż-ı cemāl it kim bula cānum feraḥ
Küfr-i zülfüñi gider kim bula īmānum feraḥ
S1-216a, H1-168a, T-249b

3933. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Lāle ḫaddi ḥasretinden bu Muḥibbī ḫasta-dil
Sīne levḥine yazar kanlu yaşıyla āh-ı ruḫ
S1-216a, H1-168b, T-249b

3934. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Yir yüzinde kanlu yaşumdan bitüpdür lāleler
Dūd-ı āhumdan boyanup āsümān oldı kebūd
S1-216a, H1-168b, T-249b

3935. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Dōstum mihr ü vefālar kılmasañ maʿẕūrdur
Kim güzeller menzili kūy-ı vefādan dūrdur
S1-216a, H1-168b, T-249b

3936. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Mescide varmış iken vardum yine meyḫāneye
ʿĀşıḳı ʿayb itme ṣūfī çünki ġavġādan kaçar
S1-216b, H-168b, T-250a

3937. Mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün

Bugün iḳlīm-i ḥüsn içre Muḥibbī’[yi] diseñ kimdür
Şikeste beste bī-çāre faḳīrüñdür ḥaḳīrüñdür
S1-216b, H1-168b, T-250a

3938. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

İtleri karşu gelür kūyına varsam çıgrışur
Kanda idüñ niçe gündür gel seni yārān diler
S1-216b, H1-168b, T-250a

3939. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Ġam beni ḫāk itdi savurdı ġubārum rūzigār
Sen ferāġat gülşeninde ʿiyşde leyl ü Nehār
S1-216b, H1-168b, T-250a

3940. Mef'ûlü mefâ'îlü mefâ'îlü fe'ûlün

Yüzüñ gibi gülşende şehā verd-i ter olmaz
La'l-i leb-i şīrīnüñe beñzer şeker olmaz
S1-216b, H1-168b, T-250a

3941. Fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilün

Terk idüp dildār kūyın gitdügiyçün Ḳa'be'ye
Merve ḥaḳḳı kalmadı Mecnūn'a hīç iḳrārumuz
S1-216b, H1-168b, T-250a

3942. Fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilün

Tīrüñe karşu varur her dem dil-i bī-bākümüz
Yaralardan ġam yimez bu sīne-i ṣad-çākümüz
S1-216b, H1-169a, T-250a

3943. Fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilün

Çün bülend itdüñ Muḥibbī 'ışḳuñuñ āvāzını
Nām-ı Mecnūn pest olup Ferhād'ı añmaz hīç kes
S1-217a, H1-169a, T-250b

3944. Fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilün

Gevher-i vaṣl-ı nigāruñ ḳıymeti çün cān-ımış
Ḥamdü-lillāh 'āşıḳuñ kārı iñen āsān-ımış
S1-217a, H1-169a, T-250b

3945. Fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilün

Key perīşān ḥāl olupdur bu Muḥibbī hicr-ile
Pes kaçan olur göñül zülf-i perīşāndan ḫalāṣ
S1-217a, H1-169a, T-250b

3946. Fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilün

İstesem bir būsesin cānān diler cānum 'ivaż
Dönmesün iḳrārdan bir cān ne biñ cānum 'ivaż
S1-217a, H1-169a, T-250b

3947. Fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilün

Gel göñül dünyāya virme ki degüldür ber-ḳarār
'Āḳil-iseñ bunı fikr it bir konakdur bu ribāṭ
S1-217a, H1-169a, T-250b

3948. Mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün

'Aceb mi cān u dil olsa şarāb-ı nābdan maḥẓūẓ[2698]
Ki yanmış sīneler her dem olur çün ābdan maḥẓūẓ
S1-217a, H1-169a, T-250b

3949. Fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilün

Ḫadüñi görse göñül meyl ider ol dem lebüñe
Kim ola içmeye mey irse kaçan faṣl-ı rebī'
S1-217a, H1-169a, T-250b

3950. Fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilün

Dāġ-ı ġamdan sīneme vaż' eyledüm bir tāze dāġ
Tekye-i derd ehline yakdum yine rūşen çerāġ
S1-217b, H1-169a, T-251a

3951. Fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilün

Zāhidā yüz yıl eger turmaz 'ībādet eyleseñ
İremezsin menzile tā kılmayınca ḳalbi ṣāf
S1-217b, H1-169b, T-251a

3952. Fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilün

Eyledi miḥnet sarāyın yine menzilgāh-ı 'ışḳ
Āteş-i āhumdan efser geydi oldı şāh-ı 'ışḳ
S1-217b, H1-169b, T-251a

3953. Fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilün

Alnuña gün yüzüñe meh 'āşıḳ olmasa eger
Gīce gündüz tolanur mıydı ser-i kūyuñ senüñ
S1-217b, H1-169b, T-251a

[2698] "maḥẓūẓ" redif kelimeleri H1'de "maḥfūẓ" olarak görülmektedir

3954. Fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilün

Āh kim gün yüzüñe kılmak naẓar āsān degül
Dōstum terk-i naẓar kılmak daḫı imkān degül
S1-217b, H1-169b, T-251a

3955. Mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün

Bugün dīvāne-i 'ışḳam baña bir pīrehen besdür
Gözüm yaşıyla el yudum şarāb-ı 'ışḳ-ıla mestem
S1-217b, H1-169b, T-251b

3956. Fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilün

Āsümānīler geyüp gel gitmegil şāhum benüm
İrmesün tā āsümāna nāle-i āhum benüm
S1-218a, H1-169b, T-251b

3957. Fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilün

Firḳat-ile sensüzin ḥālüm diger-gūndur benüm
Hicr-ile bagrum kebāb u gözlerüm ḫūndur benüm
S1-218a, H1-169b, T-251b

3958. Mef'ûlü fâ'ilâtü mefâ'îlü fâ'ilün

İy cām-ı 'ışḳı ḫūn-ı cigerle müdām içen
Ben mübtelā-yı 'ışḳa da sun ol piyāleden
S1-218a,H1-169b, T-251b

3959. Fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilün

La'l-i nābuñ var-iken kimdür mey-i nāb isteyen
Gül yüzüñ devrinde ya gülberg-i sīr-āb isteyen
S1-218a, H1-170a, T-251b

3960. Fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilün

Bagrumı ḫūn itdi firḳat oldı dil ġāyet zebūn
Sāḳiyā ben bī-dile cām-ı sürūr-encāmı sun
S1-218a, H1-170a, T-251b

3961. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Ayagı topragı başum üzre devlet tācıdur
Ḳıble ḥaḳḳı virmezem ḫ̬ūrşīd-i ʿālem-tāba ben
S1-218a, H1-170a, T-251b

3962. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Zülf ü ruḫ̬sāruñ firāḳıyla çü oldum nātüvān
Gīceler ney gibi nāle eylerem gündüz fiġān
S1-218a, H1-170a, T-252a

3963. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Deyre vardum dün bugün meyḫ̬āneye
Bulımadum yārı gezdüm kū-be-kū
S1-218b, H1-170a, T-252a

3964. Müstefʿilün feʿûlün müstefʿilün feʿûlün

Çün geçdi rūze sāḳī gel sun baña piyāle
Berg-i ḫ̬azān içinde eşküm bitürdi lāle
S1-218b, H1-170a, T-252a

3965. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Ārzū-yı mey idüp gitdüm yine meyḫ̬āneye
Mest olup yāhū didüm ol gözleri mestāneye
S1-218b, H1-170a, T-252a

3966. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Ger Süleymāndur disem Mecnūn'a kimse lā dimez
Vaḥş u ṭayrı kullanur mıydı Süleymān olmasa
S1-218b, H1-170a, T-252a

3967. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Küḥl ide topragını ḥavrā-yı cennet gözine
Ger Muḥibbī olur-ısa firḳat-i cānān-ıla
S1-218b, H1-170a, T-252a

3968. Fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilün

Sāḳiyā sun berü şol kan olası cān dökile
Ne bulınmaz bu da la'l-i leb-i cānān dökile
S1-218b, H1-170b, T-252a

3969. Fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilün

Bezm-i ġamda gīceler tā ṣubḥ olınca derd-ile
İçdügüm ḫūn-ı cigerdür la'l-i nābuñ yādına
S1-218b, H1-170b, T-252b

3970. Fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilün

Bir perī peyker mi var yanınca aġyār olmaya
Var mıdur bir gül ki anuñ çevresi ḫār olmaya
S1-219a, H1-170b, T-252b

3971. Fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilün

Ko Muḥibbī bir naẓar itsün cemālüñ ayına
Kim anı Ḥaḳ eylemiş 'āşıḳlar içün āyine
S1-219a, H1-170b, T-252b

3972. Fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilün

Bunı yazmış yapdugında İbn-i Āzer Ka'be'ye
Ḫāne-i dil kim yapar olur berāber Ka'be'ye
S1-219a, H1-170b, T-252b

3973. Fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilün

Diyeyim derd-i dilüm ḥālini ḥālüm o bilür
Rūz-ı maḥşerde eger ugrar-ısam Mecnūn'a
S1-219a, H1-170b, T-252b

3974. Fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilâtun fâ'ilün

'Āşıḳ oldur çehresi zerd ü yaşı hem al ola
Derd ü miḥnet aña lāyıḳdur ki ṣāḥib-ḥāl ola
S1-219a, H1-170b, T-252b

3975. Mefâʿîlün mefâʿîlün feʿûlün

Geyelden ol perī-rū āsümānī
Baña oldı ḳażā-yı āsümānī
S1-219a, H1-170b, T-252b

3976. Mefâʿîlün mefâʿîlün feʿûlün

ʿAlīmā suçumuz katuñda maʿlūm
Rahīmā raḥmetüñden kılma maḥrūm
AE-251a

3977. Mefâʿîlün mefâʿîlün feʿûlün

Kuluñ şānı ḫaṭā vü ʿacz ü noḳṣān
Kerīmüñ evvel āḫir luṭf u iḥsān
AE-251a

3978. Mefâʿîlün mefâʿîlün feʿûlün

Üküş eksüklik itdüm āh u ṣad āh
Muḳırram cürmüme estaġfiru'llāh
AE-251a

3979. Mefâʿîlün mefâʿîlün feʿûlün

ʿAlīmā Rāzıḳā Perverdigārā
Ḫudāvendā Ḥakīmā Kirdgārā

Derūnum kıl münevver fikrüñ-ile
Zebānum dāyim eyle ẕikrüñ-ile

Günehkāram baña oldı güneh kār
Gice gündüz olursam yiridür zār

Ko aksun dīdelerden durmasun āb
Gide ġaflet ola ki gelmeye ḫᵛāb

Ḳabūl olur ger itse bende tevbe
İdeyin cān u dilden ben de tevbe

Keremden luṭfuñı kıl baña hem-rāh
Yoluma gelmeye şeyṭān-ı gümrāh

Ne deñlü çok ise cürm ü günāhum
Ümīdüm kesmezem senden İlāh'um

Kaçan maḥşer güni cemʿ ola ādem
Akıda gözlerinden her kişi dem

Şefāʿat ide ol gün bize Aḥmed
Şefāʿat kānıdur çünki Muḥammed

İlāhī ol resūlüñ ʿizzetiyçün
Daḫı alnındaki nūr ḥürmetiyçün

Muḥibbī'ye o gün eyle ʿināyet
Ḥabībüñ eyleye aña şefāʿat
Ü1-352a

3980. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Çāresüz kaldum katı bī-çāreyim
Bī-kesem bilmem ki ḳanda varayım

Okudugın dutmayan ʿālim benem
Kendüme ẓulm eyleyen ẓālim benem

Cümle saña ẓāhir aḥvālüm benüm
Gizlü yokdur saña aʿmālüm benüm

Ne ṣalāt u ne ṣıyāma ṭāḳatüm
Ne rükūʿa ne selāma ṭāḳatüm

Aglaram dāyim günāhum aglaram
İñlerem derd-ile bagrum taglaram

Yā İlāhī dergehüñde kemterem
Yüzümi kaldurmazam ḫāk-i derem

Umaram yā Rabbenā senden meded
Kullaruñ bī-ḥad velī sensin Aḥad

ʿAfv idesin cürmümi iy pādişāh
Senden özge kim var idinem penāh

Muṣṭafā'nuñ yüzi suyına beni
Raḥmetüñden itme maḥrūm yā Ġanī
NO-252b

3981. Fâʿilâtun mefâʿîlün feʿûlün

Eyledüm ben günāh egerçi hezār
Mücrimem eylemem günāha inkār

Ben günāha eyledüm istiġfār
Emrüñe kaldı hemān yā Ġaffār

Āb-ı luṭf ile cürmümi yuyasın
Ag ide yüz karası[nı] istiġfār

Bunda ben eyledüm günāh gizlü
Anda setr eyle anı yā Settār

Her ne deñlü günāhkāruñ isem
Müsteḥaḳḳ-ı ʿaẕāb-ı nāruñ isem

Eyleyüp nār-ı cāḥīmden ḫalāṣ
Umaram eyleyesin bende-i ḫāṣ

Tevbe olsun günāhuma tevbe
Var ümīdüm ḳabūl ola tevbe

NO-253a

3982. Fâʿilâtun fâʿilâtun fâʿilün

Hīç olur mı ki günāh ola pinhān
Saña maʿlūm sensin ġayb-dān

Müsteḥaḳḳam baña lāyıḳ nīrān
Sen kerīme de lāyıḳ iḥsān

Sen idersin kullara merḥameti
Senden umar cümle ʿālem rāḥmeti

Kul günāh eyler kerem senden umar
ʿAfv kıl irmek irem senden umar

Yā İlāhī āḫir Muḥammed ḥürmeti
Beni bīnā eyle gider ġafleti

Gīce gündüz işümüz eyvāh-ıla
Bilmezem ḥālüm n'olur bu āh-ıla

Pādişāhsın [hem daḫı] Ferd ü Ṣamed
İtme kapuñdan bu ben kuluñı red

Ḫayr kıl bu günü koma yarına
Kim bilür irişmeyesin yarına

Ümīdüñ kesme o Raḥmān u Raḥīm
Her ne kim göñlüñde var oldur ʿAlīm

Yañılup yolda güm-rāh itmedin
Sen aña göster ṭarīḳ-i müstaḳīm

Yaş-ıla gözüm tolu bagrumda baş
Niçe gündür nefs-ile işüm savaş

Umaram anı basup furṣat bulam
Kurtulup bu ġuṣṣadan nuṣret bulam

Ẕikr iden Ḥaḳḳ'ı irer ol ʿizzete
Sen daḫı ẕikr it iresin devlete

Senden umar bu Muḥibbī yā Kerīm
Raḥmetüñden ırma anı yā Raḥīm
NO-253b

EK ŞİİRLER

3983. Mef'ûlü fâ'ilâtü mefâ'îlü fâ'ilün

Her kim ki anuñ işi bugün āh u zār ola
Şām u seḥerde nālesi anuñ hezār ola

Ehl-i baṣīret idine ḫākini tūtiyā
Şol nātüvān ki ʿışḳ yolında ġubār ola

Tīri gelince sīneye alup cigerde ko
Cāndan ʿazīz saḳla anı yādigār ola

ʿUşşāk içinde bu kuluña eyle gel naẓar
Şehler ilerü çeker anı kim yarar ola

Maġlūb-ı dehr itme Muḥibbī özüñi gel
Lāyıḳ mıdur ki peşşeye ʿAnḳa şikār ola

R-193b

3984. Fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün

Sīnesinde her kimüñ mihr-i ruḫ-ı cānān ola
Ẕerre-veş olmaz ʿaceb ʿālemde sergerdān ola

Derdi alur ehl-i ʿışḳ virür aña dermānını
İsteyüp cehd eylemez ki derdine dermân ola

Her ne emr itseñ buyur kim pādişāhumsın benüm
Kul odur kim cān u dilden şāhına fermān ola

Niçeye dek saklayam bu ʿışḳı ifşā eyleyem
ʿĀşıḳuñ faḫrı-durur ʿālemlere destān ola

İy Muḥibbī agladugum gördi güldi gül gibi
Didi iy dil agla her dem tek o gül ḫandān ola
R-194a

3985. Mef'ûlü fâ'ilâtü mefâ'îlü fâ'ilün

İtsün ziyāde nāzını yār nāzenīn ola
Lāyıḳ degül mi ḥüsn-ile çün kim güzīn ola

Kim görse diye serv o ḳadd ü o ḳāmete
Ḥüsnine daḫı dinse nihāyet hemīn ola

Kim keşf ide ince bilüñ nüktesin lebüñ
Dār-ı cihānda ol ki meger ḫūrede-bīn ola

Jeng oldı göñlüm āyinesi gerd-i derd-ile
Rengīn ġazel kaçan dine dil kim ḥazīn ola

Umsañ Muḥibbī n'ola bu ġamdan küşādesin
Aṣḥāb-ı ẕevḳ gibi çü ṣıdḳuñ yaḳīn ola
R-194b

3986. Fâʿilâtün fâʿilâtün fâʿilâtün fâʿilün

Sırr-ı ʿışḳı her kim ister sīnede pinhān ola
Ḳıymet ile istemez ʿālemlere destān ola

Şöyle ḫāk oldum yoluñda kim meger bād-ı ṣabā
İrgüre kūyuña raḳṣa girüben şādān ola

Ḳaṣd-ı cān itse kaçan cānā kemān ebrūlaruñ
Sehm-i ġamzeñden senüñ niçe cigerler kan ola

Bu göñül ʿışḳuñ mekānı olalı oldum ḫarāb
Kanda kim genc ola lā-büd ol mekān vīrān ola

Baḥr-ı ġamda gözlerüm yaşı ile ḫūn-ı ciger
Turmag ile umaram ki pençe-i mercān ola

Ẕerre gibi gün yüzüñ şevḳıne dil āvāredür
Zülfüñe bend it anı koma ki sergerdān ola

Dōstum ẓulm eyleme gel bu Muḥibbī bendeñe
Lāyıḳ oldur şāhlardan kullara ihṣān ola
R-195a

3987. Fâʿilâtün fâʿilâtün fâʿilâtün fâʿilün

ʿĀrıżuñ alın görüp alındı cān u dil saña
Gör ne reng itdi şehā gül-berg-i ḫandānuñ baña

Baḥr-ı ʿışḳuñdan kenāra gelmek āsāndur velī
Āşinālık yok señünle n'eyleyem iy meh-liḳā

Ḫāk-i pāyuñ olalı ʿuşşāḳa toprak ḳāżısı
Niçe kez toprak koyupdur başuma ḥükm-i ḳażā

El uzadup zülfüñe söylerdi sevdāsın göñül
Şimdi görseydüñ ne bend itdi o ḳīl [u] ḳāl aña

Ger seni sevmez Muḥibbī dirse aʿdā ġam degül
Ẓāhir ü bāṭın muḥibbüñdür hele ol mübtelā
ME-27b

3988. Feʿilâtün feʿilâtün feʿilâtün feʿilün

Leb-i laʿlüñ görüp iy zülf-i siyāhī ẓulümāt
Bir karañlık yire siñdi utanup āb-ı ḥayāt

Kaşuña öyküneli şöhreti var şehr içre
Ḫalḳ gördükde hilāli getürürler ṣalavāt

Şevḳden vaṣf-ı lebüñ eyler iken ḫāk olsam
Ney şeker olamaz arada bütün cümle nebāt

Cemʿ olur yüzüñi ger görseler ʿuşşāḳ şehā
Lā-cerem mihr-i dıraḫşāna üşerler ẕerrāt

İy Mesīḥā-nefes olmaz olur iḥyā ebedī
Ger Muḥibbī ile hem-dem olasın vaḳt-i vefāt
ME-24b

3989. Fâʿilâtün fâʿilâtün fâʿilâtün fâʿilün

Var mıdur bilsem ʿaceb yāruñ dehānından ḫaber
Ya ḫayāle gelmeyen nāzük miyānından ḫaber

Ehl-i ʿışḳa sordum derdi devāsuzdur dimiş
Böyle aldum ben ezel ʿāşıḳ zebānından ḫaber

Āteş-i ʿışḳum ile çıkdı duḫānum göklere
Sorasız gökde meleklere duḫānından ḫaber

Tīr-i ġamzeñ sīnede bir laḥẓa itmedi ḳarār
Şöyle geçdi tuymadı bir yanı yanından ḫaber

Dürr ü cevherden daḫı yigdür Muḥibbī sözleri
Vireyim gūş eyleñüz ol laʿl kānından ḫaber
R-89b

3990. Fâʿilâtün fâʿilâtün fâʿilâtün fâʿilün

Tāb-ı ruḫsāruñ nigārā turmaz ʿaḳlum tagıdur
Līk zülfüñüñ kemendi daḫı bu dil bagıdur

ʿArż kıl cānā yüzüñ ʿuşşāḳuñ olsun müşterī
Satagör ḥüsnüñ metāʿını ki ḥüsnüñ çagıdur

Mıṣr-ı ḥüsnüñ ḥaḳḳı iy yūsuf-cemālüm dem-be-dem
Gözlerüm yaşı akar kūyuñda Nil ırmagıdur

Görinelden dūd-ı āhum başum üstinde ġamām
Serv-i gül dirsem revādur belki miḥnet tagıdur

Bu Muḥibbī'yi neden ḥabs eyledüñ yāra didüm
Didi dīvāne kulumdur zülfümüñ tutsagıdur
R-90a

3991. Fâʿilâtün fâʿilâtün fâʿilün

Ṣayd iden gönlümi dām-ı zülfidür
Eyleyen āşüfte nām-ı zülfidür

Rām ider murġānı dām budur sebeb
Cān-ı bī-ārām rām-ı zülfidür

Lāyıḳ olmaz gül yüzine gül dimek
ʿĀleme bu müşg fām-ı zülfidür

Bend iden ser-pā dil ü cānı müdām
Hīç degül bildüm ki kām-ı zülfidür

Ṣubḥdur yüzi Muḥibbī dilberüñ
Gīcesi beñzer ki şām-ı zülfidür
R-90b

3992. Feʿilâtün feʿilâtün feʿilâtün feʿilün

Bāġ-ı ʿālem yine ābād olacak demlerdür
Künc-i miḥnetde göñül yād olacak demlerdür

N'ola ger ḫāṭır-ı miḥnet-zedemüz bulsa ṣafā
Çāk olup ġonca-ṣıfat şād olacak demlerdür

Niçe bir ḳayd-ı melāletde giriftār olalum
Bend-i ġamdan göñül āzād olacak demlerdür

Gül gibi gülseñ açılsañ n'ola gülzāra varup
'Iyş u 'işretlere mu'tād olacak demlerdür

Katı āvāre Muḥibbī bu dil-i şeydāmuz
Ḫırmen-i ṣabr-ısa berbād olacak demlerdür
ME-22a

3993. Mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün Mefâ'îlün

Yine hemr bülbüledür çigzinüp muḥkem köpürmişdür
Düşelden ḳadd-i bālāñuñ hevāsına esirmişdür

Demidür ger agarsa dīde-i giryānumuz cānā
Delükanlu-durur gerçi velī çok yaş geçürmişdür

Dutışdı nār-ı dāmān-ı felek anı şafaḳ ṣanma
Hilāl-i meh meger var-ısa kibrītin degürmişdür

Yanuk yanuk arardı şöyle ser-gerdān olup gördüm
Dilā beñzer ol āhūyı raḳīb seg ḳaçurmışdur

Geçid virmezse tañ mı seyl-i eşki vādi-i ġamda
Muḥibbī niçe anuñ gibi başından aşırmışdur
ME-22a

3994. Fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün

Göñlümüz sevdāya ugradan o müşgīn-ḫāldur
Cānuma işler geçen ol ġamze-i ḳattāldur

Ḥasret-i zülf ü 'iẕāruñda dirīġā dōstum
Ġamla geçdi ṣubḥ u şāmum bunca māh u sāl[dur]

Ḫıdmet-i ḫāk-i derüñ itmek sa'ādetdür baña
İtlerüñle hem-sifāl olmak ulu iḳbāldur

İy perī yanuklarum kim görse eydür gūyiyā
Ḫırḳasına pāreler dikmiş-durur abdāldur

Sanma sulṭānum Muḥibbī'nüñ murādı şi'r ola
Ḫāk-i pāyuña ġaraż ancak bir 'arż-ı ḥāldur
ME-22b

3995. Fâʿilâtün fâʿilâtün fâʿilâtün fâʿilün

Āh kim ol ṭurra-i cāẕūlaruñ iy ġamze-kār
ʿAḳlumı yagmaya virdi ṣabrum itdi tārumār

İy perī-rū cān ser-i zülfüñ gibi āşüftedür
Göñlümi ḳaddüñ hevāsı eylemişdür bī-ḳarār

Ḥoḳḳa-i sīm içre gūyā ḥabb-ı miskidür hemān
Şol zenaḫdānuñdaki ḫālüñ senüñ iy gül-ʿiẕār

Başuñ üzre yir idindi dōstum yüz buldı çün
Ġonca gül ruḫsāruñ ile baḥs̱ iderse vechi var

Tīġ-ı hicrānuñ Muḥibbī sīnesin çāk itmese
ʿĀlem-i derd-i derūnı olmaz idi āşikār
ME-23a

3996. Mefʿûlü fâʿilâtü mefâʿîlü fâʿilün

Cānā semā yüzinde degüldür sitāreler
Eflāke çıkdı āhum odından şerāreler

Kevs̱er lebüñ peyāmın iletdi meger ṣabā
Āb-ı ḥayāt mātem idüp geydi karalar

Çekdüñ bedenden oklaruñ ayırduñ iy perī
Tañ mı eger kan aglasa sīnemde yaralar

Luṭfuñ göziyle bir naẓar it yoḫsa dōstum
Tīġ-ı ġamuñ beni bu cefālarla pāreler

Ceng itseñ ol ṣanemle viṣālin Muḥibbiyā
Firḳat girer miyānumuza bizi aralar
ME-24a

3997. Fâʿilâtün fâʿilâtün fâʿilâtün fâʿilün

İy ṣanem devr-i ḳaranfildür güzel hengāmdur
Sīnem üzre tāze dāġlar yanacak eyyāmdur

Bāb-ı iḥsānuñda oldı cümle ʿālem ber-murād
Ben faḳīrüñ iy kerem kānı daḫı nā-kāmdur

ʿIyd-ı vaṣluñda beni ḥācīcuġum ḳurbān kıl
Ey cemāl-i Kaʿbe çoḳ mı yılda bir bayrāmdur

Girmemişdür dest-i üstāda eyā [ol] serv-i sīm
İdemez nāzük tenüñle baḥs̱ daḫı ḫāmdur

Öldürürsin luṭf kıl olma Muḥibbī'den cüdā
Rūḥ [u] cānum sensüz bil merdi bī-ārāmdur
ME-24a

3998. Fâʿilâtün fâʿilâtün fâʿilâtün fâʿilün

Rūz ḫōş-ḥāl oluram līkin şeb-i hicrān güdāz
Rūz kūtāh olıcak lā-büd olur şebler dırāz

Yār sengīn-dil dü çeşmidür belā-yı āfeti
Nüktedān u fitne çü ʿāşıḳ-firīb ü dil-nüvāz

Gözi yaşını revān eyler göñül bī-iḫtiyār
Her kaçan ḳāmet getüre bāġ ara ol serv-i nāz

Māh-rūlar şīve ile ʿişve ile nāz ider
ʿĀşıḳuñ gelmez elinden nesne illā kim niyāz

Gözi yaşını şarāb itse Muḥibbī dil kebāb
Meclis-i ġamda iñiler göñli anuñ hem çü sāz
R-94b

3999. Mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün

Benüm ol lāle ruḫsārum bu göñlümde maḳām itmiş
Ḥarāmī gözleri baña bu uykuyı ḥarām itmiş

Komış ol zülfi cimīnüñ içinde noḳṭa-i ḫālin
Bu göñlüm murġına karşu ne ḫōş vech-ile dām itmiş

Dimiş ol dilber-i ḫūnḫār ki öldürem anı bir gün
Ḥelāl olsun aña kanum beni kendüye rām itmiş

Benüm yār-ı vefādārum çü kendü ḫaṭṭını gördi
Baña luṭfını göstermiş göz ucıyla selām itmiş

Didiler ḫaṭṭı gelelden cefā ḫūyını terk itmiş
Şükür kıl iy Muḥibbī sen ki yāruñ luṭfı ʿām itmiş
R-100b

4000. Fâʿilâtün fâʿilâtün fâʿilün

Kaynadı taşdı yine ʿummān-ı ʿışḳ
Ġarḳ idiser ʿālemi ṭūfān-ı ʿışḳ

ʿĀşıḳ iseñ derdi ḫōş gör derdi ḫōş
Çünki bulınmaz bugün dermān-ı ʿışḳ

Bende eylerse cihānı tañ mıdur
Geldi çünki ʿāleme sulṭān-ı ʿışḳ

Ebr-i āhum turmayuban yagdurur
Eksük itmez gözlerüm bārān-ı ʿışḳ

Hicri tururken Muḥibbi vaṣlını
Añma zīrā ḫōş gelür hicrān-ı ʿışḳ
R-112a

4001. Feʿilâtün feʿilâtün feʿilün

Ayda bir görinüp iy kaşı hilāl
Ḳāmetüm bu ġam ile itdüñ dāl

Kıl ḳalemlerle yazımaz naḳḳāş
Şöyleyem fikr-i miyānuñla ḫayāl

Tenümi kana boyadı tīġuñ
Yaʿnī geydürdi baña ḫilʿat-i al

Öykünürdi kaşuña ey meh-rū
Hele eksükligini bildi hilāl

Āl-ıla aldı dil-i meyyāli
Ey Muḥibbī yine ruḫları al
ME-22b

4002. Mefʿûlü fâʿilâtü mefâʿîlü fâʿilün

Ẓāhirde gerçi pādişeh-i heft kişverem
Maʿnīde līk ḫāk-i ḳademinde kemterem

Her söz ki döke baḥr-ı dilüm dür gibi olur
Fehm eyleyen sözümi bilür men ne cevherem

Görüp cemāli şemʿini pervāneler gibi
Evvel ḳademde cān-ıla ben oda yanaram

Geymem libās-ı fāḫiri yiter bu naẓm-ı pāk
Göñlüm güher defīnesi ben bir ḳalenderem

Ben ol Muḥibbī'yem ki çeküp derd ü miḥneti
Senden gelene şākirem ü şükr eylerem
R-133a

4003. Fâʿilâtün fâʿilâtün fâʿilâtün fâʿilün

Tutuban dāmānuñı çāk-i girībān eylesem
Āh kılsam derd-ile gözüm yaşın kan eylesem

Savurur āhum yili her dem ġubārum göklere
Kūy-ı dilberde özüm ḫāk-ile yeksān eylesem

Bir saçı leylāya bend olmış dili dīvāneyem
Tañlamañ tā ṣubḥ olınca āh u efġān eylesem

Kaʿbe'dür kūyuñ senüñ bildüm bugün ʿışḳ ehline
Key saʿādetdür varup bu cānı ḳurbān eylesem

Gül ruḫuñ vaṣfında yine ter ġazeller bagladum
Vaḳt-i gülde yaraşur ger tāze dīvān eylesem

Kanlu yaşını Muḥibbī itdi cürmine şefīʿ
Yok mıdur ʿafv u kerem ben tutalum kan eylesem
R-143a

4004. Fâʿilâtün fâʿilâtün fâʿilâtün fâʿilün

Her ḳaçan sāḳī lebüñ yādıyla mey nūş eylerem
Jeng-i ġamdan göñlümüñ āyīnesin pāk eylerem

İşidelden bāde-i laʿl-i lebüñ keyfiyyetin
Basmamışdur mey ayak ḫumḫāneye iy ġonce-fem

Dürr ü gevherdür ki izüñ tozına ḫarc iderem
İy gözüm nūrı daḫı nem var-dur[ur] dīdemde nem

Bāde-i nāb olalı teşbīh laʿl-i fāmuña
Ḫalḳ el üstinde tutar anı ʿazīz ü muḥterem

İy Muḥibbī itmesün yanumda daʿvā ehl-i ʿışḳ
Cūylar ḫāmūş olur deryāya irse lācerem
ME-24a

4005. Fâʿilâtün fâʿilâtün fâʿilâtün fâʿilün

Seyr-i gülşen eyleseñ nāz-ıla sen iy nāzenīn
Ġonca güftāra gelüp çāk ide gül pīrāhenin

Çünki sensin esb-i nāz üzre güzeller serveri
Dōstum sorguç ideyin başuña zülfüñ perin

Diller alur her dü çeşmüñ ilerüde tīġ-ıla
Perçemüñ dündār olup girüde tutmışdur kemīn

Anadan togalı ʿışḳdan bir nefes ayrılmadum
Virseler cümle cihānı virmeyem ʿışḳ ʿālemin

İy Muḥibbī pādişahlık çün ulu ġavġā-y-ımış
Yigdür andan ehl-i dillerden olasın sen hemīn
R-146a

4006. Fâʿilâtün fâʿilâtün fâʿilâtün fâʿilün

Māyil-i dünyā olanlar varımaz erlik yolın
Eylesün dilden tırāş tutsun ḳalenderlik yolın

ʿIşḳ meydānında şunlar kim serinden geçmeye
Kullanıbilmeye ol ʿālemde serverlik yolın

Ḥamdülillāh kim bugün ʿışḳ-ıla oldum mübteẕel
Başuma tutmış-iken āzāde mihterlik yolın

Eşk-i çeşmüm baḥrına tüşeli māhīler gibi
Ṭūl u ʿarżın seyr idüp bildüm şināverlik yolın

Āteş-i ruḫsār-ı yāra bu Muḥibbī cān yakar
Ehl-i ʿışḳa ögredür beñzer semenderlik yolın
R-146b

4007. Feʿilâtün feʿilâtün feʿilâtün feʿilün

Ẓāhirā bakar-ısañ ʿāleme sulṭānam ben
Olmazam ġırre velī ḫāk-ile yeksānam ben

Kim bıçak suna baña ben aña boyun sunaram
Tekye-i ʿışḳa gelüp cān-ıla ḳubānam ben

ʿIşḳ nārı tura sönyinmeye sīnemde benüm
Aka deryālar eger üstüme sūzānam ben

İtmegil fikr-i iḳāmet seḥerī tīz göçesin
Kim ki dünyāya gele diye ki mihmānam ben

Güllere karşu Muḥib her kişi oldı ḫandān
Dāyimā ebr gibi ḥüsnüñe giryānam ben
R-147a

4008. Fâʿilâtün fâʿilâtün fâʿilâtün fâʿilün

ʿIşḳ sulṭānı didi şāh-ı Tatār ḫanam ben
Yaʿnī ġāret idici dilleri ḫaḳanam ben

N'ola egnüme geyürse baña ġam şāhı libās
Bende-i ʿışḳ olalı başuma sulṭānam ben

Geh lebüñ ẕikri ile cān u dili mest iderem
Geh ḫaṭuñ fikri ile vālih ü ḥayrānam ben

Sırr-ı ʿışḳı yüri sakla didiler baña didüm
Niçe saklayabilem çāk-i girībānam ben

Ḫasta dildür bu Muḥibbī'ye didüm yāra ʿilāc
Bir cevāb-ıla didi derdüñe dermānam ben
R-147b

4009. Fâʿilâtün fâʿilâtün fâʿilâtün fâʿilün

Dilberüm gösterse ḫaddin sünbül-i sīrābdan
Ẓāhir olur san cihān ḫurşīd-i ʿālem-tābdan

Eyledi dil ḫānesini göz yaşı āḫir ḫarāb
Şehr-i dil vīrāne olsa tañ mıdur seylābdan

Gözlerüm yaşına nisbet ḳaṭredür cūlar benüm
Göñlümüñ iñildüsi de kem degül ṭōlābdan

Bisterüm ḫāk yasdugum seng kūy-ı dilberde yatur
Ehl-i ʿışḳa n'eylesün bālin olan sincābdan

Gün yüzüñ gördüm diyü senün Muḥibbī derdmend
Ṣubḥa dek gözler seni maḥrūm olupdur ḫᵛābdan
R-147b

4010. Fâʿilâtün fâʿilâtün fâʿilâtün fâʿilün

Zaḫmuñ ile sīneme kim baka iy nā-mihribān
Sana güllerle müzeyyen oldı yine gülsitān

Gözlerüm yaşını akıtdum gelüp seyr eylemez
Kanda ögrendi bu serkeşligi ol serv-i revān

Ana raḥminden berü bir gün beni şād itmedüñ
El-amān iy çarḫ-ı ẓālim dād elüñden el-amān

Fikretin ebrūlaruñ itdi beni ġāyet zebūn
Māh-ı nev şeklin ʿayān itdi tenümde üstüḫᵛān

İy Muḥibbī her kaçan yansa bu sīnem āteşi
Ejder olur dūd-ı āhum göklere olur revān
R-148a

4011. Fâʿilâtün fâʿilâtün fâʿilâtün fâʿilün

Çeşm-i pür-ḫūnumla sīnem zeyn olınmış būstān
Kim göre dir lāle vü güller bitürmiş gülsitān

Yazmaga aldum elüme yine miḥnet nāmesin
Kan-ıla çeşmüm devātıdur benümle mihribān

Leblerine noḳṭa dimiş didiler ehl-i ḫıred
Līk anuñ varlıgında göñlümüz eyler gümān

Her ne deñlü derd [ü] miḥnet gelse gelsün ʿāşıḳuñ
Oturup devlet serīrinde sen ol tek kāmrān

Ger iletseler Ḫorāsān'a Muḥibbī şiʿrini
Bula laḥdinde işide anı Cāmī tāze cān
R-148b

4012. Mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün

Baña diñ sāḳī-i devrān maḥabbet cāmını içsün
Felek ḫayyātı egnüme daḫı ġam ḫilʿatin biçsün

Saçuñ şebdīzi gerçi kim baş açuk yügrük olmışdur
Umaram eşk-i gülgūnum anı yavlak koyup taşsun

Egerçi naẓm-ı eşʿāruñ olup her biri bir gevher
İçinden kim ki ʿāḳildür alup nā-yābını seçsün

Ezelden ulular ʿışḳı kakan arslana beñzetmiş
Anuñ cümlesine ḳādir degül bir kimse dek kaçsun

Muḥibbī bilmek isterse n'ola ʿışḳıyla aḥvāli
Nigāruñ muṣḥaf-ı ḥüsnin tefeʾʾül eyleyüp açsun
R-149a

4013. Fâʿilâtün fâʿilâtün fâʿilâtün fâʿilün

Çarḫ iñiler dün ü gün derd-ile dermānuñ içün
Ebr döker yaşını serv-i ḫırāmānuñ içün

Bir naẓarla didiler öldürür ʿāşıklarını
Dōstum gerçek imiş ġamze-i fettānuñ içün

Şeb-i hicrān karañudur didi gül defterini
Okusun eyle ṭulūʿ gel meh-i tābānuñ içün

Ḫāk-i pāyını kerem ḳıl getür iy bād-ı ṣabā
Rūşen olsun koyayım gözlerüme cānuñ içün

Sorsa ḥālümi Muḥibbī niçedür dirdüm aña
Ḫastayam ʿışḳ-ıla ben iñledügüm anuñ içün
R-149b

4014. Mefʿûlü fâʿilâtün mefʿûlü fâʿilâtün

Derd-i derūnı cānā bu dil ḥikāyet itsün
Yine senüñ elüñden saña şikāyet itsün

Ben gözlerüm yaşını āb-ı revān ideyim
Nāz-ıla bāġa gelsün ol serv ḳāmet itsün

ʿIşḳ şāhı oldı göñlüm kūsı anuñ dögülsün
Āhı livā idüben yaʿnī ʿalāmet itsün

İs̱bāt olurdı ʿışḳum iki güvāhum olsa
Eşkümle rūy-ı zerdüm gelüp şehādet itsün

Olup ḥaḳīḳī ʿāşıḳ kosun mecāzī ʿışḳı
Olan mecāzī ʿāşıḳ kendin nedāmet itsün

Kaşını kıldı miḥrāb çün mescidine ḥüsnüñ
Çeşm-i nigāra eydüñ varsun imāmet itsün

Mihr ü vefā Muḥibbī gelmese ġam degüldür
Ol tek cefā vü cevri kendüye ʿādet itsün
R-150a

4015. Fâʿilâtün fâʿilâtün fâʿilâtün fâʿilün

Mār zülfüñüñ ḫayāli sīnem içre tutdı in
Dōstum deryā-yı ʿışḳa düşeli oldum ḥazīn

Bir devāsuz derd-imiş ʿışḳa düşelden bir nefes
Ḫālī olmaz gözlerüm bu dil eyler [āh] enīn

Eşk-i çeşmüm ger benüm deryāya dönse tañ mıdur
Derd-ile āh eylesem yanar semā ile zemīn

ʿĀşıḳam sanmañ beni ʿışḳdan şikāyet eyleyim
Dü cihāna virmeyem ʿışḳ-ıla geçen bir demin

Bu Muḥibbī şefḳat umar dāmenüñ elden komaz
Rūz-ı maḥşerde tutan sensin çü bu ümmet elin
R-150b

4016. Fâʿilâtün fâʿilâtün fâʿilâtün fâʿilün

Gel ṭabībā çek elüñ bu ʿāşıḳ-ı bīmārdan
Ehl-i ʿışḳ olan geçüpdür ser-te-ser tīmārdan

İy gözüm yaşı varup ol serv-i bālāya diye
Gösterüp yüzini maḥrum itmesün dīdārdan

Bī-bahā ḥüsn-ile olsa olmaya şīrīn suḫen
Kim-durur iden tefāvüt ṣūret-i dīvārdan

Gül yüzin yād eyledükçe nālemi itmeñ ʿaceb
Çünki şevḳum kem degüldür bülbül-i gülzārdan

Ḥüsn baḥrında Muḥibbī sunma el zülfe didüm
Didi deryāya giren hīç sakınur mı mārdan
R-151a

4017. Fâʿilâtün fâʿilâtün fâʿilâtün fâʿilün

Yapdı sanmañ ḳaṣrını küyında dilber taşdan
Kapusında belki yapmışdur kesilen başdan

Sīne terkeş kaşları yasına dil ḳurbān idem
Ġamzesin tīrin ata ya gibi olan kaşdan

Gördiler dīvāne Mecnūn diyi virdiler laḳab
Kem degülem ḥamdülillāh ben de ol adaşdan

Yandı sīnem āteşine döymedi bu göz yaşı
Ḥaḳ dimişler kuru yansa bile yanar yaşdan

İy Muḥibbī gözlerüm yaşına hīç sedd olmaya
Kaynayup ḫūn-ı ciger gelse egilmez başdan

R-151b

4018. Fâʿilâtün fâʿilâtün fâʿilün

Virmezin ben şādiye ʿışḳuñ ġamın
Ben bilürem çünki anuñ ʿālemin

Yañılup dilber baña bendem dise
Şādīlıkdan basmayam pā der-zemīn

Ṣayd kılmaga bu göñlüm murġını
Şāhbāz-ı çeşm tutmışdur kemīn

Görmesem bir hafta cānā gün yüzüñ
Dūd-ı āhum geçe çarḫ-ı heftümīn

İy Muḥibbī her gören sābāş ide
ʿArż-ı yārān eyleseñ söz gevherin

R-152a

4019. Fâʿilâtün fâʿilâtün fâʿilâtün fâʿilün

Dehr içinde dōstum sanma beni ferzāneyin
Zülfüñüñ sevdāsı başumda delü dīvāneyin

Laʿlüñi ögdükçe ögsem n'ola cām-ı mey gibi
Varumı virem bu yolda ṭālib-i peymāneyin

Bir ḳadeḥden kā'inātuñ ḥālini fehm eylesün
Vireyin dürlü ḫaberler sākin-i meyḫāneyin

Ḫūblar eşkālini ḳalbümde taṣvīr eyledüm
Ger göre ʻālī naẓar sanur beni büthāneyin

Bu Muḥibbī şemʻ-i ḥüsnüñe senüñ pervānedür
Dōstum sen şemʻ olıcak da buyur ben yanayın
R-152b

4020. Fâʻilâtün fâʻilâtün fâʻilâtün fâʻilün

İy cefā-ḫū eyledüñ bu eşkümi āb-ı revān
Kıl ḥaẕer turmaz anuñ seyline bāġ u būstān

Ehl-i ʻışḳdan kalmaya bir kimse mecrūḥ olmaduk
Çünki tīr itdüñ müjeñ ebrūlaruñ daḫı kemān

Gördüm itmişdür iḥāṭa ʻārıżuñ ḫaṭṭ-ı siyāh
Fitne-i devr-i ḳamer olduġına bu da nişān

Sen gül-i şimşād-ḳāmet gele diyü gülşene
Kaldurup baş taşra bakar serv-i bāġ u gülsitān

Zinde olsa sāġar-ı lebden Muḥibbī ḫasta dil
Tañ degül bulur ḥayāt āb-ıla ʻömr-i cāvidān
R-153a

4021. Fâʻilâtün fâʻilâtün fâʻilâtün fâʻilün

Farḳ itmez rūy-ı zerdümi görenler kāhdan
Tagılur dil ḫırmeni bu rūzigār-ı āhdān

Yirde seyr-i gülşen itse ol güneş yüzlü nigār
Görmege gelür melekler ol yüce ḫargāhdan

Baña şol deñlü cefālar kılduñ usanmaz mısın
Ya üşenmezsin yāḫūd korkmaz mısın Allāh'dan

Togru yoldur zāhidā ben ʻışḳı buldum fāriġ ol
Nuṣḥ kılma tutmazam senüñ gibi gümrāhdan

Ol ḳamer ṭalʻat nigāra iy Muḥibbī gün didüñ
Yüzüñ ak olsun hemīşe alnuñ aydın māhdan
R-153b

4022. Fâʿilâtün fâʿilâtün fâʿilâtün fâʿilün

Dāmenine yüz süreyim pāyuña sürdi yüzin
Komayam āyīneyi elden ki çün gördi yüzin

N'ola ger dīvāne olsam bilmesem ger kendümi
Kim perīye ʿāşıḳ olur bilmez evvel kendüzin

Söylesem derd-i dilüm aḥvālini olur dırāz
Ḳıṣṣa-i zülf-i nigārum gibidür ġāyet uzun

Gül kızardı gülşen içre gördi ḫadd-i dilberi
Dehşetinden eridi işitdi çün şekker sözin

Bu Muḥibbī ālına niçe anuñ aldanmasun
Hīç olur mı virmeye dil kim göre elā gözin
R-154a

4023. Feʿilâtün feʿilâtün feʿilâtün feʿilün

Niçe bir ʿışḳa düşüp derd-ile maḥzūn olasın
Döküben göz yaşını yā niçe Ceyḥūn olasın

Gördiler gözlerümüñ dürr-ile mercān yaşını
Didiler olmaz ʿaceb çünki ciger-ḫūn olasın

Çün gidersin bu cihān saña degüldür bāḳī
Tutalum devlet ü şevket ile Me'mūn olasın

Başuña ʿaḳluñı divşür daḫı gel aç gözüñi
Niçe bir ġaflet ile çarḫ gibi dūn olasın

Leylī'nüñ ʿışḳı ile gerçi ki Mecnūn añılur
ʿIşḳı gel sakla Muḥib sen daḫı Mecnūn olasın
R-154b

4024. Mefâʿîlün mefâʿîlün feʿûlün

Dırīġ kurtılmadum ben derd ü ġamdan
Ki ayru düşmişem ol ġonca femden

Günāḥum yog-iken gendüm ḳadar āh
Neden dūr eyledüñ bāġ-ı iremden

Düşürme bādeyi elden dem-ā-dem
İşidilür bu söz tā devr-i Cem'den

Kuluña eyledüñ cevr ü cefālar
Bu idi umdugum şāh-ı keremden

Muḥibbī naẓmumı her kim ki gördi
Didi şiʿrümi yig Fürs-i ʿAcem'den
R-155a

4025. Fâʿilâtün fâʿilâtün fâʿilâtün fâʿilün

Tā ki virdüm göñlümi ol mihr-i ʿālem-tāba ben
Ḥasret oldum gīceler tā ṣūbḥ olınca ḫᵛāba ben

Gözlerüm gözeklerinden her yaña göz yaşların
Döker-isem tañ mı döndüm imiler ṭōlāba ben

Leberüñe naḳd-i cān virdüm ʿaceb dīvāneyem
Görmeden ḳıymet kodum ol gevher-i nā-yāba ben

Sen tururken hīç kemān ebrūlara baş egmeyem
Secde idem ḥāşā lillāh ġayrı bir miḥrāba ben

Būsesüz ger cām içe olsun Muḥibbī'ye ḥarām
Leblerüñsüz bakmazam cām-ı şarāb-ı nāba ben
R-155a

4026. Mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün

Bakarsañ ẓāhirā dirsin benüm-çün pādişāham ben
Velī maʿnā yüzinden gör bir ednā ḫāk-i rāham ben

Felek çarḫına pā korsam ʿaceb mi iy Mesīḥī-dem
Eṡer kalmadı cismümden hemān bir dūd-ı āham ben

Yüzümi süreyim çekme ayaguñ iy sehī servüm
Karışmış āb u ḫāk-ile yoluñda bir giyāham ben

Şerārum ʿālemi tutdı baş egmezsem n'ola māha
Bi-ḥamdi'llāh aña ġālib olup encüm-sipāham ben

Muḥibbī kesme ümmīdüñ Kerīm'üñ baḫşişi çokdur
Esirger çün muḳırr olduñ dilinden pür-günāham ben
R-155b

4027. Feʿilâtün feʿilâtün feʿilâtün feʿilün

Ruḫlaruñ şevḳi ile bagladı dil ṣūret-i ḫūn
Saña ʿarż itmege itdi anı bu dīde birūn

Ol perī ʿışḳ ile çün baña gösterdi yüzin
Ḥāṣıl olursa baña itmek ʿaceb ṭavr-ı cünūn

Zülf-i pür-çīnüñi zeyn eyledi meşşāṭa-i ṣunʿ
Ruḫlaruñ meh görinür oldı ḫaṭuñ ġāliye-gūn

Kimse yokdur ki dem içre çeke ʿışḳuñ meyini
Sāḳiyā nūş idelüm rıṭl-ı girānı baña sun

Bir elif çekmiş-idüm sīneme ʿışḳum bir iken
Yakdı bir dāğ Muḥibbī yanına eyledi on
R-156a

4028. Mefâʿîlün mefâʿîlün feʿûlün

Saçı leylāsı itdi beni Mecnūn
Anuñçün oldı bu ḥālüm digergūn

Ögidür ādemi ney-be-nevbet
Olaldan āsiyā bu çarḫ-ı gerdūn

Günāhum çok yüzümüñ karasını
Yumaya dükene Ceyḥūn u Seyḥūn

Gedā ḳāniʿ sürer ʿālem ṣafāsın
Olur şehler hemān ancak ciger-ḫūn

Muḥabbet meclisinde cām-ı ʿışḳı
Anı nūş ideyim evvel baña sun

Gerekmez sīm ü zer laʿl ü cevāhir
Baña yiter yaşum sīm yüzüm altun

Benüm ʿışḳum olur gün gün ziyāde
Bir-iken biş olupdur biş iken on

Muḥibbī eyleme dünyāya raġbet
Ne assı eyledi mālıyla Ḳārūn
R-156b

4029. Fâʿilâtün fâʿilâtün fâʿilâtün fâʿilün

Ḫārdan güller bitürdi emr-i Ḥaḳḳ-ıla zemīn
Gūş ider kim ehl-i ḥāl ola varup bülbül enīn

Mürde idi buldı yir ebr-i bahār-ıla ḥayāt
Kullarına ṣunʿın iẓhār itdi Rabbü'l-ʿālemīn

Rūḥ baḫşını saça yir yüzine ebr-i bahār
Ḫᵛāb-ı ġafletden çiçekler kalduralar başların

Ateş-i dil şuʿlesin altun zencīr eyleyüp
Göklere çeker melekler uşbu āhum ejderin

Gitmesün dilden giceler ṣubḥa dek lā-ḥavl oku
Ger dilerseñ olasın sen mekr-i şeyṭāndan emīn

Ẓāhir itdi bu Müḥibbī yine söz gevherlerin
Niçe yıllar saklu idi dilde bu genc-i defīn

R-157b

4030. Mefʿûlü mefâʿîlü mefâʿîlü feʿûlün

ʿIşḳuñla şehā āh neler geçdi başumdan
Ġarḳ oldı cihān cümle benüm kanlu yaşumdan

Vādīlere düşdüm niçe gün Ḳays-ıla gezdüm
Aldum çü cünūn mülkini Ḍarbī adaşumdan

ʿIşḳ leşkerine turmaya bu ʿaḳl sipāhı
Eyleye güriz heybet olupdur savaşumdan

Tīrüñ gelüben sīneme revzenler açaldan
İçüm niçedür tā ki göre anı taşumdan

Yaşuñı şarāb bagrı kebāb eyle Muḥibbī
Mihmān idegör derd ü ġamı yidür aşumdan

R-158a

4031. Fâʿilâtün fâʿilâtün fâʿilâtün fâʿilün

Raḥm idüp yüz göstere umma sen ol meh-pāreden
Anı bil cevr ü cefā-y-ıçun yaratmış Yaradan

Kākülinde baglu dil ben vādī-i ḥayretdeyem
İy ġam-āgeh göre ol āvāreyi āvereden

Derd-i ʿışḳa iy göñül ʿalemde çün dermān yok
Eyleme hergiz ṭaleb geçmek gereksin çāreden

Pür cerāḥatdür bu dil gel eyle cānā bir naẓar
Lālezāruñ seyrin eyle sīne-i ṣad pāreden

Ol meh-i bī-mihrden bil dime gerdūn işidür
İy Muḥibbī sanma anı ṭāliʿ-i seyyāreden
R-158b

4032. Fâʿilâtün fâʿilâtün fâʿilâtün fâʿilün

Seyr idüp iẓhār-ıla toldı ser-ā-ser gülsitān
Her yañadan serv ayagına akar āb-ı revān

Lāleler ḫūnī cigerdür ġoncalar dem-bestedür
Çeşmi ḫasta nergisüñ bülbüller eylerler fiġān

Her ṭaraf serv ü beher cānib gül ü sünbül çemen
Reşk iderse tañ mıdur bu demlere bāġ-ı cinān

Nāza başlar gonçalar görür fiġānın bülbülüñ
Ḫandesini āşikārā eylemez eyler nihān

Şād iderseñ bir nefes yıllarla eylersin ḥazīn
El-amān iy bī-emān devrān elüñden el-amān

İy Muḥibbī ḫōş müzeyyenken bugün ʿālem yüzi
Ḥayfdur tutmak yirini ʿāḳibet rūy-ı ḫazān
R-159a

4033. Fâʿilâtün fâʿilâtün fâʿilâtün fâʿilün

Ḥamdü lillāh leblerüñ ẕikriyle ḫōş-ḥālem bugün
Ḫaṭṭuñuñ fikri-y-ile ġāyetde pāmālem bugün

Ben didüm rāḥat olam aldanmayam dünyā saña
Didi dünyā niçeleri aldayan Zāl'am bugün

Ḳāf-ı istiġnā maḳāmum oldı çün ʿAnḳā gibi
Ṭuʿmesinden bu cihānuñ fāriġü'l-bālem bugün

Eşk-i çeşmüm noḳṭa dökdi yine sīnem levḥine
Kāyinātuñ ḥālini bilmekde remmālem bugün

Ḳāniʿem bir loḳmaya dünyā naʿīminden n'olur
Rāżıyam bir ḫırḳaya dimem ki bī-şālam bugün

İsm ü resminden tırāş olmış Muḥibbī ʿālemüñ
Tekyesinde Ḫāliḳ'uñ şūrīde ābdālam bugün

R-159b

4034. Mefʿûlü mefâʿîlü mefâʿîlü feʿûlün

İdeli naẓar saña gel iy mihr-i dıraḫşān
Bu gözlerümüñ yaşı hemān oldı firāvān

Kerīm bitürür ḫaṭṭuñı aglatma beni gel
İy ġonca dehen tīz bitürür sebzeyi bārān

Medḥ itmege gül ruḫlarını gülşene varmış
Bülbüller olup karşuña her birisi gūyān

ʿĀlemde benüm sencileyin pādişehüm yok
Kapuñda benüm gibi senüñ var hezārān

Akıtsa gözi yaşını ṭañ mı bu Muḥibbī
Nāz-ıla kaçan salına ol serv-i ḫırāmān

R-160b

4035. Fâʿilâtün fâʿilâtün fâʿilâtün fâʿilün

Mihri yok meh-rūlaruñ iy dil ḫayālinden sakın
Ġāfil olma nāgehān atar saña ġamze okın

Farż olmışdur zekātın virmek her nesnenüñ
Ḥüsnüñi ʿarż eylegil ketm itme dervīşden ḥaḳın

Ẓāhirā görmek dilerseñ ger ki ṣunʿ-ı Ḫalıḳ'ı
Al ele āyīne ḥamd it kendü ḥüsnüñe bakın

Leşker-i derd ü belā cemʿ eyleyüp sulṭān-ı ġam
Gönderüp ġāret ider dil şehrine eyler akın

Dār-ı dünyā iy Muḥibbī kimseye kılmaz vefā
Tagıdur bād-ı ḫazān görmez misin gül revnaḳın

R-160b

4036. Mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün

Benüm bu ḥālümi görse eger Ferhād-ı sergerdān
Düşerdi ḥayrete ol dem olurdı ḥālüme ḥayrān

Eger Mecnūn be-deşt-i ʿışḳ gelüp olsa baña hem-rāh
İderdi āhını ebr ü gözi yaşın daḫı bārān

Hezārān gīceler bīdār olup ümmīd-i vaṣl itdüm
Hemān ancak belā vü ġam irişür oldılar mihmān

Benüm çāk-i girībānum görüp sanmañ hemān ancak
Naẓar eyleñ bu çākümden görinür çāk-tā-dāmān

Feraḥ şādī geçer bir dem Muḥibbī aña aldanmaz
Ġam u ġuṣṣa bile gelse dimişler yok aña pāyān
R-161a

4037. Fâʿilâtün fâʿilâtün fâʿilâtün fâʿilün

Daḫı usanmaz mısın cānā ʿaceb bu kīneden
Yoḫsa hīç gitmez mi bilsem kīne hergiz sīneden

Atuban seng-i cefā sıduñ bu göñlüm şīşesin
Batmasun ayaguña ṣakıngil ol ābgīneden

Gözlerüm āyīnesinde görürem her dem seni
Ṣāfdur bunda ṣafā kesb iderem āyīneden

Dām kılduñ zülfüñi ḫālüñi itdüñ çīneler
Tut göñül murġını maḥrūm itme anı çīneden

Tīr-i ġamze geldi muḥkem sīnede yir eyledi
Gitmeyiserdür Muḥibbī tā ölince sīneden
R-161b

4038. Fâʿilâtün fâʿilâtün fâʿilâtün fâʿilün

Sīne ṭablın dögerem ben olmışam şāh-ı zamān
Āhum olmışdur ʿalem leşker baña eşk-i revān

ʿIşḳ murġını şikār ideliden şahbāz-ı dil
Tutdı ol derd ü belā kūyı içinde āşiyān

Leblerüñ yādına cānā şol ḳadar kan agladum
Ser-te-ser laʿl eyledi dehri bu çeşm-i ḫūn-feşān

Geh gedāyı şāh idersin gāh şehleri gedā
El-amān iy pādişāh-ı ʿışḳ elüñden el-amān

İḫtiyār ider midi varup melāmet gūşesin
Bu Muḥibbī olmasa rüsvāy-ı bed-nām-ı cihān

R-162a

4039. Fâʿilâtün fâʿilâtün fâʿilâtün fâʿilün

Dōstlar bir kişi göñlin güft u gūya virmesün
Olmaz işe baglayuban ārzūya virmesün

Bū virüp dīvāne eyler anı zülf-i ʿanberīn
Yañılup nāgeh dimāġın müşg-būya virmesün

Şāne gibi olmayınca pāre pāre bu göñül
Bilsün irmez anı zülf ü tār u mūya virmesün

Mest olup dünyā ġamından çün bulur bu dil ferāġ
ʿĀḳil olan var mı dil meyle sebūya virmesün

Arayup bulsun Muḥibbī bir güzeller şāhını
Līk sakınsun göñül her māh-rūya virmesün

R-162b

4040. Fâʿilâtün fâʿilâtün fâʿilâtün fâʿilün

Mestem ü dil-ḫasteyem āh o[l] gözi medḫūşdan
Pāy-bendem āh meded kākül diyen gül-pūşdan

Sözlerüm gevherlerin eyler isem küpe daḫı
Assı ne ḥalḳa olup āh geçmeye ol gūşdan

Sakın aldanma göñül virme bu dünyāya sakın
Bir eṡer kaldı mı gör Sām-ıla Siyāvuş'dan

Oş dimiş dileberüm beni kilābını sanup
İtmedüm hergiz sürūr illā ki ben bu oşdan

Meyl iderse kanumı dökmege ger olmaz ʿaceb
Her ne dilerse Muḥibbī çün gelür serḫōşdan

R-163a

4041. Mefâʿîlün mefâʿîlün feʿûlün

Cihān olmaz-ıdı olmasa ḫūbān
Güzeller encüm ü ol māh-ı tābān

Şerīʿat kişverinüñ tācdārı
Kamu kuldur cihān ḫalḳı o sulṭān

Şefāʿat idicidür ümmetine
Olalar her biri tā şād u ḫandān

Benüm derdüm katı dermānde oldum
Meger senden ola bu derde dermān

Gice gündüz gelürler şems-ile ay
İdeler āsitānuñ tā ki seyrān

Sakın dünyāya maġrūr olma maġrūr
Ne aldı gitdi Firʿavn-ıla Hāmān

Günāhuñ añ Muḥibbī eyle zārī
Ola ki cürmüñi ʿafv ide Raḥmān

R-163b

4042. Mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün

Gözümden kanlu yaşumı görüp dime ki kandur bu
Nigārā zaḫm-ı tīrüñden akar turmaz nişāndur bu

N'ola sulṭān-ı ʿālemseñ bu ḥālümden ḫaberdār ol
Kapuña dādā gelmiş dil be-ġāyet nātüvāndur bu

Niçe meh pāreler gördüm cefā fenninde māhirler
Velī bunlaruñ içinde ʿaceb nā-mihribāndur bu

İder feryād bülbüller açılmış her ṭaraf güller
İçilür her yaña müller ele girmez zamāndur bu

Muḥibbī'yi çün öldürdüñ cihān ḫalḳını güldürdüñ
Ola kim bir gün añasın benüm şāhum cihāndur bu

R-164a

4043. Mefâʿîlün mefâʿîlün feʿûlün

Gözüm hicr-i lebüñle dolmadın kan
Ciger nār-ı ġamuñla oldı biryān

[Le]b-i laʿlüñ beni dir görse cānā
Alup öldürmege ol tīġ-ı müjgān

Okuñ bagrum delüpdür iy kaşı ya
N'ola ney gibi itsem āh u efġān

Soyup pīrāhenin ol şūḫı seyr it
Bedensüz görmek isterseñ eger cān

Muḥibbī gīce gündüz āh idersin
Dimez misin olur zülf-i perīşān
ME-23a

4044. Mefʿûlü fâʿilâtü Mefâʿîlü Fâʿilün

Kaşuñ ḫayāli k'eyledi kanlu gözüm mekān
Gūyā şafaḳ içinde meh-i nev durur hemān

Karşuñda turma-y-ıla sıvanmış ayaġına
Muḥkem dayaga düşdi begüm sebz ü būstān

Kul olmayınca ḳāmet-i bālāña dōstum
Kılmadı serv-i gülşeni āzād bāġbān

İy serv-ḳad senüñ de gelür yoluña sakın
Akıtma eşk[üm] su gibi her yaña revān

Tīr-i müjem añar mı dimişsin Muḥibbī hīç
Dilden çıḳar mı oklaruñ iy kaşları kemān
ME-23b

4045. Fâʿilâtün fâʿilâtün fâʿilâtün fâʿilün

Ḫānesinden nāgehān itdi ṭulūʿ bir māh-rū
ʿĀrıżından gül ḫacil zülfinden alur müşg bū

Düşeliden ġam beyābānına ġāyet teşneyem
Gözlerümdan ġayrı baña viremez bir kimse su

Didiler baña nedendür böyle zerd oldı yüzüñ
ʿĀşıḳ-ı dil-ḫastenüñ didüm olur beñzi saru

Vaṣlın eyledüm ṭaleb saldı beni hicr odına
Bu muḳarrerdür ṭamaʿ olmasa olmazdı tamu

Māh-rūlardan cefā gelür vefā umma göñül
Katı müşkildür kişi terk eylemek olınca ḫū

Zülf-i şebdīziyle koşdum yine gülgūn yaşumı
Öñdül aldum çünki çok geldüm ben andan ilerü

Bu Muḥibbī'yi neden dil-ḫaste bilmek isteseñ
Ḥüsnüñi eyle naẓar āyīneyi kıl rū-be-rū
R-165a

4046. Mefʿûlü fâʿilâtü mefâʿîlü fâʿilün

Ṣūfī teẕekkür eyleme māh-ı ṣıyāmı ko
ʿĪyd irdi yine bāde-i gülfām cāmı ko

Olup ḫarābāt eri vü çāk it muraḳḳaʿuñ
Pīr-i muġān sarāyına gel ʿār u nāmı ko

Zülfi uzun ḳıṣṣadur iy dil söz açma gel
İrmez anuñ ġavrına kimse kelāmı ko

Dil murġını şikār-ısa cānā murād eger
Ḫālüñi idüp dāne vü zülfüñi dāmı ko

Olma Muḥibbī mültezim ʿışḳ-ı mehveşān
Gel müşkil işe başlama bu iltizāmı ko
R-165b

4047. Fâʿilâtün fâʿilâtün fâʿilâtün fâʿilün

N'ola göz yaşın akıdursa o gül ruḫsāra su
Olıgelmişdür ezel dirler akar gülzāra su

Zülfüñüñ zencīrine dil baglayup dīvānedür
Kim başın taşdan taşa dögüp yürür taglara su

Zaḫm-ı tīrüñe anuñçün dökerem göz yaşını
Tā ebed oñılmaya dirler alıcak yara su

Gözümüñ yaşına serkeş yār istiġnā satar
Baş eger mi serv ayagına düşüp yalvara su

Bu Muḥibbī teşne-dil olur ḥarāretden helāk
Virmez-iseñ ger zülāl-i laʿlden bir pāre su
R-166b

4048. Fâʿilâtün fâʿilâtün fâʿilâtün fâʿilün

Pāk-bāz-ı ʿışḳ olan hīç vaṣl ider mi ārzū
Nā-münāsibdür belākeş ʿāşıḳ olmak kām-cū

ʿĀşıḳ oldur ʿāteş-i ʿışḳa yana pervāne-veş
ʿĀşıḳ olmaz olıcak bülbül gibi bisyār gū

Ġamzelerle aldı dil şimdi diler kim cān ala
Saña teslīm-i rıżādur iy göñül sakın megū

Sāḳiyā sunma ḳadeḥ birle meyin mest eylemez
Baña virme sen şarāb illā ṭaġar u ya sebū

ʿIşḳ-ıla dīvāne olsa bu Muḥibbī tañ mıdur
Kim görüpdür lāle ḫad sīmīn zaḳan bir ḫūb-rū
R-167a

4049. Mefʿûlü fâʿilâtü mefâʿîlü fâʿilün

Ḳaddüñe beñzemese eger iy nigār serv
Bu nevʿa kanda bulur idi iʿtibār serv

Servüñ ḥurūfını çü yazan noḳṭa komadı
Āzādelıgla buldugıyçün iştihār serv

Degme kimesne suyına bakmaz yüzin yumaz
Nīsān suyıyla ancak ider iftiḫār serv

Reftār ider çü nāz-ıla āh eylesem ḥabīb
Gör bād esicek eyleyübilmez ḳarār serv

Dirler Muḥibbī gülşen içün mescide şebīh
Olmış çü aña iki ṭarafdan menār serv
R-168a

4050. Mefâ'ilün mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün

Seni nevrūzda aġyār-ıla gördüm çün iy meh-rū
Günüm gīcem berāber oldı girmez gözüme uyḫu

Kosun anı 'iẕāruñ var-iken zülf-i 'abīr-āsāñ
Ki 'aḳlum dagıdan sünbül gibi iy māh būdur bū

Seḥāb olmaz güneş yüzinde nevrūz olıcaḳ çün kim
'İẕāruñda n'ider iy ġonca-fem ol zülf-i müşgīn bū

Raḳībüñ geh ikisi geh biri karşuñda ḥāżırdur
Yanuñda bir itüñ hīç eksük olmaz iy gözi āhū

Muḥibbī şem'-veş par par yanar sūz-ı firāḳuñla
Meded sākin kıl āb-ı vaṣluñ-ıla iy dişi lü'lū
ME-22a

4051. Fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilün

'Āriżuñ ġonca-durur iy meh-rū
Zülf-i müşgīnüñe dirler şeb-bū

Kaşlaruñ fikri tenüm itdi ḫayāl
Ḳāmetüm kıldı miyānuñ ġamı mū

Meṡelā dilde ḫayāl-i çeşmüñ
Ḳays'a ünsiyyet idüpdür āhū

Tīġ-ı āhum göricek baş egdi
Düşdi göñline raḳībüñ korḫu

Dir iseñ menzil-i maḳṣūda irem
İy Muḥibbī bu cihāndan el yu
ME-22b

4052. Fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün

Būy-ı zülfüñ vir didüm bayramlık bayramda
Didi gitmez daḫı başuñdan bu sevdā ḫāmda

Yüzüñi göster didüm şükrānem olsun cān u dil
Didi bu olmaz n'idersin eyleyüp ibrāmda

Bend-i zülfüñe tutıldum başuma yazu-y-ımış
Kaʿbe ḥüsnüñ görmeyüp kalam diyār-ı Şām'da

İtmez idüm naḳd-i eşküm pāyına anuñ revān
Görmeseydüm togrılık ol serv-i sīm-endāmda

Vaṣf-ı dildārı Muḥibbī şiʿrüm içre arasun
Ḳāmeti servin elifde vaṣf-ı zülfin lāmda
R-168b

4053. Feʿilâtün feʿilâtün feʿilâtün feʿilün

ʿIşḳdan özge cihān içre bulınmaz pīşe
Nesi var uşbu cihānuñ görinür bir işe

Seng-i cevr-ile benüm göñlümi gel pāralama
Kim-durur bütün ide ger sına bir kez şīşe

Kaşı yayını ele aldı yine çeşm-i nigār
Atısar ġamze okın elini sundı kīşe

Rūy-ı zerd-ile yine olalı deşt arslanı
Dāġ-ıla olsam ʿaceb ʿışḳ-ı peleng-i bīşe

Çāre olmadı n'idem açıla zülfi girihi
Aña kaldı ki Muḥibbī urdum anı dişe
R-169a

4054. Feʿilâtün feʿilâtün feʿilâtün feʿilün

Gel iy ġam bu göñül mülkini vīrān eyle
Dāġ-ı hicr-ile aña şemseyi eyvān eyle

Niçe bir laʿl lebüñ şerbetine cān vireyim
Dil ṭabībisin iriş derdüme dermān eyle

Niçe bir cān vireyin yalvarayın būseñ-içün
Kerem it luṭf kılup yok dime iḥsān eyle

Ḥāżır it eşk şarābın daḫı bagruñda kebāb
Tekye-i dilde ġam u miḥneti mihmān eyle

Gösterürse ruḫınuñ nūrını ḫurşīd-ṣıfat
Şevḳ-ile sen de Muḥib çāk-i girībān eyle
R-169b

4055. Mef'ûlü fâʿilâtü mefâʿîlü fâʿilün

Olmış ḫadinde zülf-i perīşān girih girih
Mū görse olur āteş-i sūzān girih girih

Kanlu yaşum ki niçe mercān olalıdan āh
Āhum yiliyle lücce-i ʿummān girih girih

Yaşum şarāb olalı bezm ehline müdām
Bagrum döker piyālesine kan girih girih

Zülfi yuvaladı ser-i ʿuşşāḳı her ṭaraf
Oynar sanası top-ıla çevgān girih girih

Şiʿrüñ Muḥibbī ṣāf suya beñzedi senüñ
Gördükde sandum āb-ı firāvān girih girih

R-170a

4056. Feʿilâtün feʿilâtün feʿilün

Ḫāl ü ḫaddüñ senüñ iy gül-çehre
Fitneler salsa yiter biñ şehre

Lez̠z̠et-i vaṣlını bilen tiryāḳ
Beñzedür hicr acısın zehre

Gösterür gerçi vefā soñı cefā
İʿtimād eyleme gel bu dehre

İḫtiyār elde degül çünki senüñ
Luṭfa şād olma melūl hem ḳahra

Yār dīdārını dilerseñ eger
Döndere eşki Muḥibbī nehre

R-170b

4057. Fâʿilâtün fâʿilâtün fâʿilâtün fâʿilün

Māyil oldum nāgehān bir çār kaşı gelmişe
Kimseler dil virmesün hergiz tırāşı gelmişe

Gün yüzüñ görmege varsam biledür sāyem benüm
Kurtuluşum yok dirīġā āh bu nāşı gelmişe

Biçdi ḥayyāt-ı felek egnüme bu ġam ḫilʿatin
Didi lāyıḳdur bunuñ gibi ḳumāşı gelmişe

ʿIşḳ birdür iki görse tañ mı anı müddeʿī
İkilikden geçmeye dünyāya şaşı gelmişe

İy boyı servüm Muḥibbī yaşını āb-ı revān
Eyledüñ raḥm eylegil çeşmine yaşı gelmişe
R-171a

4058. Mefʿûlü fâʿilâtün mefʿûlü fâʿilâtün

Sen pādişāh-ı ḫūbān ben bende-i kemīne
Ġamze okını atsañ tutam ben aña sīne

Hicrān şebinde iy dōst gel sorasın nedür ḥāl
Bī-ḫᵛāb u zār u giryān uydum dil-i enīne

Ḳaṣṣāb çeşmi almış gördüm eline satur
ʿUşşāḳı itmek ister her birini dü nīme

Bir sāʿat içre didi üç sefer ʿāşıḳāna
Taḥsīn degül mi eydüñ bu ṭabʿ-ı müstaḳīme

Gerçi ki çok günāhum sensin velī penāhum
ʿAfv eyle pādişāhum lāyik kerem Kerīm'e

Menzil Muḥibbī togrult līkin sakın yılandur
Togru olur yılan da ḳaṣd itse girse ine
R-172b

4059. Mefʿûlü mefâʿîlün mefʿûlü mefâʿîlün

Peymāne ele aldum gitdüm sūy-ı meyḫāne
Ben bunı ümīd itdüm tā kim gele cānāne

Sensin gül-i būstānı hem şemʿ-i şebistānı
Ben bülbül-i sermestem yanmakda da pervāne

Şeyḫān-ı münācātī rindān-ı ḫarābātī
Her biri seni arar ger Kaʿbe vü bütḫāne

Dil bülbüli kurtılmak sanma ki ola ḥāṣıl
Dām eyledi zülfini ḫālini idüp dāne

Pendüm Muḥibbī bişnev var ol ḫarābātī
Ger genc ise murāduñ olmak gerek vīrāne
R-173a

4060. Feʿilâtün feʿilâtün feʿilâtün feʿilün

Kim naẓar eyleye ol serv-i ḳad-i mevzūna
Gözleri yaşı ʿaceb mi ki döne Ceyḥūn'a

Göñlümüñ nāleleri eyledi çün nāyı ḥazīn
Muṭribā zaḫme uram dime sakın ḳānūna

Çün naṣīb oldı bize virme göñül māla sakın
Assı ne gördi varup sora göre Ḳārūn'a

Sünbülün būyın alup bāġda ḫayl-i ezhār
Oldı şūrīde kamusı dönüben Mecnūn'a

Bu Muḥib ġabġabı turuncına meyl eyleyeli
Çehresi döndi anuñ ḥasret-ile limona
R-173b

4061. Fâʿilâtün fâʿilâtün fâʿilâtün fâʿilün

Kim-durur kim ögrede şeydālıgı dīvāneye
Yāḫū taʿlīm eyleye yanmaklıgı pervāneye

Zülfinüñ bendine dil murġı tutılsa tañ degül
Bāġ-ı ḥüsninde görüp ḳaṣd itdi lā-büd dāneye

Girsem meydān-ı ʿışḳa eyleyem ser terkini
Çünki sunılmış şecāʿatdur ezel merdāneye

Şāne urur zülfine būyın getürür bād-ı ṣubḥ
Minnet itsem yir-ile göklerce lāyıḳ şāneye

Dün gice ki çın seḥer dildār-ımış gelen meger
Maṭlaʿından sanuram gün togdı geldi ḫāneye

Her kişiden sorılur aʿmāl sorılmaz neseb
Ġaflet itmesün kişi tayanup ana ataya

Çünki ʿāşıḳsın cemāl-i şemʿe yan pervāne-veş
Yakmayup cānı Muḥibbī saklar anı ya niye
R-174a

4062. Fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilün

Semeni kim ki görüp beñzede nāzük tenüñe
Güli beñzetse ʿaceb olmaya pīrāhenüñe

N'eyledi n'itdi göñül yaşuñı gözden bıragup
Hīç revā mıdur anı düşüresin dāmenüñe

İşigüñi felege virmeyüben bedr ü ḳamer
Pāsbāndur giceler ṣubḥa degin revzenüñe

Bāġ-ı ḥüsnüñde gözüm yaşı akar her ṭarafa
Reşk iderse na ʿaceb bāġ-ı cinān gülşenüñe

Bu Muḥibbī dökeli ḫūn-ı ciger ḳaṭrelerin
Laʿldür dügmeler olsa n'ola pīrāhenüñe

R-174b

4063. Fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilün

ʿIşḳ-ıla her ki düşe derd-ile hicrān iline
Vuṣlatı añmaya vü bakmaya dermān iline

Kim bile ḫaddüñ-ile kara saçuñ ḳıymetini
Virmeye Şām u ʿArab milkine Īrān iline

Ḫāk-i pāyuñ var-iken gözlerine nūr-ı başar
Küḥl içün hīç vara mı kimse Ṣıfahān iline

Derd-i dil ḥālini taḥrīr idüben yāra didüm
Virme luṭf eyle bunı sehv-ile nādān iline

Umaram başa koya öpe Muḥibbī ġazelüm
Elden ele düşüben ger ire Selmān iline

Olma maġrūr dilā kendüñe birkaç söz-ile
Niçeler geldi senüñ gibi bu ʿOs̱mān iline

R-175a

4064. Fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün

ʿAnberīne eylemiş zülfini ol dilber yine
Bende çekmiş luʿb-ıla göñlümi ol kāfir yine

Ol kemān ebrū atar bu sīneme cevr okların
Bir yañadan ḳaṣduma çeşmi tutar ḫançer yine

ʿÖmr el virse çınaruñ irse başı göklere
Cānı mı var virile ḳaddüñe hem hem-ser yine

Bu ümīde kuçmak içün sen güzeller şāhını
Kolların dāġ-ıla ʿāşıḳ eylemiş çenber yine

Çeşm-i cellādı Muḥibbī öldürürse ġam degül
Dirgürür bir laḥẓada ol laʿl-i cān-perver yine
R-175b

4065. Mefʿûlü mefâʿîlü mefâʿîlü feʿûlün

Ḥüzn-ile gelüpdür yine gülzāra benefşe
Gelürse ʿaceb eylemeñüz zāra benefşe

Āh eylemeden çıkdı duḫānı depesinden
Dil virdi meger bir yüzi envāra benefşe

Ḥüzn-ile turup agladugı bu gice gündüz
Gül vaḳtına dek irmeye bī-çāre benefşe

Gömgök oluban düşdi yatur serv ayağında
Asmış gibi kendüzini peş dāra benefşe

Gözleri açuk līk yine uyḫuya varmış
İrmezse ʿaceb devlet-i bīdāra benefşe

Beñzer ki riyā ile libāsını gök itmiş
Öykündi meger zāhid-i ġaddāra benefşe

Öykündügiçün zülf-i siyehkāruña iy dōst
Bildi suçını oldı yüzi kara benefşe

Gülzāra varup göñli Muḥibbī'nüñ açıldı
Beñzedügiçün kākül-i dildāra benefşe
R-176a

4066. Fâʿilâtün fâʿilâtün fâʿilâtün fâʿilün

Görmezem vüṣlat yüzin kaldı meded hicrān-ıla
Dōstum hicrān daḫı olmak gerek oran-ıla

ʿİyd-i vaṣla şimdi irdüm cānı ḳurbān eyledüm
Umaram kūyuñda saña yarayım ḳurbān-ıla

İtmeyen cevre taḥammül okusun mihrüm dimiş
İsterem cevr ü cefāsın ben nigāruñ cān-ıla

Gül gibi gūş eylemez feryādını ʿāşıḳlaruñ
Bülbül-āsā geçdi ʿömrüm āh-ıla efġān-ıla

Kime aḳrānsın Muḥibbī şiʿr içinde dir-iseñ
Şimdilik bu devr içinde olmışam Selmān-ıla
R-176b

4067. Mefʿûlü fâʿilâtün mefâʿîlü fâʿilün

Ḫaṭṭuñ gelüp ḫadüñe iy sīmber düşe
Al üzre çünki naḳş-ı siyeh düşe ter düşe

Çeşmüñ cefā kılıcın alup ḥamle eylese
Bir ḥamlesine döymez anuñ nice er düşe

Ya eyle ḳaddüñi yüri at nāle okların
Ol seng-dil perīye ola kār-ger düşe

Yansa bu dil ḫānesi her dem ʿaceb midür
Āh itdügümce dāʾim aña çün şerer düşe

Söz gevheriyle eyle ticāret Muḥibbī gel
Degme kişiye sanma ki böyle güher düşe
R-177a

4068. Feʿilâtün feʿilâtün feʿilâtün feʿilün

Kim ki başumı göre yār işigi taşında
Ne ulu devleti var diye bunuñ başında

ʿIşḳ bulımadı çok aradı Ferhād-ıla Ḳays
Biri vādīde kalup biri kaya başında

Laʿl ü mercān sanalar tolı gözüm kāsesini
Kim naẓar eyleye bu gözlerümüñ yaşında

Döymeye ġamzelere sīne eger āhen ola
Ḫāṣṣadur ġamze ile konmış o ya kaşında

Birbirinüñ etini yir ü dönüp kanın içer
Merḥamet kalmadı hergiz kese kardaşında

Gizlüdür ḥāli kesüñ kimse Muḥibbī bilmez
Ẓāhir olmaz anuñ içi ne durur taşında

R-177b

4069. Fâʿilâtün fâʿilâtün fâʿilâtün fâʿilün

Zülfine dil bagladum tüşdüm uzun sevdālara
Virmişem kendü elümle başumı ġavġālara

Şāneye diñ bir kılına zülfinüñ el komasun
Ölür-isem virmeyem anı bütün dünyālara

Dūr kalma gel naẓardan gözlerüm yaşı gibi
Kanda gitsün raḥm kıl ol bī-ser-i bī-pālara

ʿIşḳ yayı key katıdur degme kes el urmasun
Bilürem kimse taḥammül eylemez ol yalara

İy Muḥibbī saña yitmez mi cihānda bir palas
Meyl itme aṭlas u zer-baft ile dībālara

R-178a

4070. Mefʿûlü fâʿilâtü mefâʿîlü fâʿilün

Bülbül çemende nāle kılur āh u zār-ıla
Gül karşusında nāz-ıla oynar ḫār-ıla

Bir būse vire diyü baña içerem tolu
Virmez belī ben ölürem ol intiẓār-ıla

Bir çāre eyle sāḳī şarāb-ı ṣafāyı sun
Ġam öldürür yoḫsa beni bil ḫumār-ıla

Ger bāġbān ayāġların kesse meḥel-durur
Öykündügiyçü ḳaddüñe servüñ çınār-ıla

Zülf-i nigāra göñlüm asılsa ʿaceb degül
Çoklar Muḥibbī kendin asar iḫtiyār-ıla

R-178b

4071. Mef'ûlü fâʿilâtü mefâʿîlü fâʿîlün

Her kim dilerse varup o servi kenār ide
Lāzım gelür ki göz yaşını cūybār ide

Hīç ola mı ki el irişe genc-i ḥüsnine
Sāhir gözi çü siḥr-ile zülfini mār ide

Āhen diyen ḳalbine yārüñ güzel dimiş
Āh ile eşk sanma dilā aña kār ide

Penbe güñül[2699] ki saklaya mı ʿışḳı āteşin
Bir yaña anı eşk-ile āh āşikār ide

Kanlu yaşumı dīdelerüm döke şol ḳadar
Güller bitüre her ṭarafı lālezār ide

Āhen kemend itdi Muḥibbī yiler yürür
Bu nevʿ-ile o āhūyı umar şikār ide

R-179a

4072. Fâʿilâtün fâʿilâtün fâʿilâtün fâʿilün

Kimseler pend itmesün bagrında başı gelmişe
Hīç kes dil virmesün ol çār kaşı gelmişe

Ola ki bagrınuñ odını birez teskīn ide
Başını dögsün diñüz çeşmine yaşı gelmişe

Görmek itsem gün yüzin sāyem benüm ardumcadur
Menʿine kim ḳādir olur böyle yaşı gelmişe

İkilikden zāhidā kurtılmaduñ birdür ṭaraf
Çāre bulınmaz ebed dünyāya şaşı gelmişe

Būse inʿām it lebüñden bu Muḥibbī'ye didüm
Didi sözin kessün ol bize olası gelmişe

R-179b

4073. Fâʿilâtün fâʿilâtün fâʿilâtün fâʿilün

Dōstum ʿāşıḳları maḥrūm-ı gül-rū eyleme
Ugradup derd ü ġama miḥnetle sayru eyleme

[2699] güñül: İpek kozası.

Yiter ögretdüñ cefā fennini ögret gel vefā
İy mu'allim luṭf idüp ta'līm-i bed-ḫū eyleme

Zāhidā men' eylemegil cām u şāhidden bizi
'Iyşumuzı telḫ ü kendüñi turş-rū eyleme

Aç gözüñ iy dil naẓar kıl ol güzeller şāhına
Ol ruḫ-ı nīgū dururken ġayrı nīgū eyleme

Çünki dil-cūdur akıt ol serv ayagına yaşuñ
Sen sen ol sakın Muḥibbī terk-i dil-cū eyleme
R-180a

4074. Mef'ûlü fâ'ilâtün mef'ûlü fâ'ilâtün

Yā Rabb vir teraḥḥüm ol seng-dil cüvāna
Ya ṣabr u ya taḥammül bu pīr-i nātüvāna

Zāhid be-künc-i mescid el ḳaldurur du'āya
'Āşıḳ da secde eyler ol ṭāḳ-ı ebruvāna

Sevmek seni günāhum bildüm beni gel öldür
Öldürmege mi degmez eyle anı bahāne

Dil āteşi yakupdur cümle cihānı düpdüz
İder 'urūc āhum her laḥẓa āsümāna

Cān u dilin Muḥibbī sen şāha tuḥfe çekdi
Bundan evlā nesi var yoluñda kıydı cāna
R-180b

4075. Fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün

Ḫāk-i pāyuñı koyup iksīre her kim dil vire
Dilerem Ḳārūn-veş tīz günde geçsün ol yire

Göreyim seng-i belā başından eksük olmasun
Var-iken cānā lebüñ meyl ide la'l ü cevhere

Müntehā ḳaddüñ görüp bükilsün anuñ ḳāmeti
Kim ki teşbīh eyleye boyuñı serv [ü] 'ar'ara

Āhum ile niçe te'ṡīr eylesün bu göz yaşı
Beñzedürler katı göñlüñ āhen-ile mermere

Kalmayısardur cihān ḫalḳın aña dil baglama
Pādişāh-ı dehr-iken kaldı mı gör İskender'e

Çün ḫatuñ cānā görindi sanuram geldi ecel
Anı def' itmek ne mümkin çünki yazıldı sere

İy Muḥibbī virme dünyā-yı 'acūza dil sakın
Hīç revā görür misin ġālib ola 'avrat ere
R-181a

4076. Fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün

Kim ki dünyāda muṣāḥib oldı ehl-i ḥāl-ıla
Aṭlas u dībāyı bir görmek gerek ol şāl-ıla

Sakın aldanma cihān kılmaz ṣaña hergiz [ve]fā
Seni aldayup hemān yoldan çıkarur āl-ıla

Rüstem olduñ tutalum yāḫūd Ferīdūn-ı cihān
Kurtılur mısın ecelden ḳuvvet-ile māl-ıla

'Ālemi gezdüm aradum bir muṣāḥib bulmadum
Āşinā oldum hemān bir 'ışḳ eri abdāl-ıla

Lāl oldı iy Muḥibbī zü-fünūnuñ dilleri
Fehm olınmadı muḥibbī hīç ḳīl ü ḳāl-ıla
R-181b

4077. Fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilün

Ol boyı serv-i sehī içün olup āvāre
Beñzedürsem ne 'aceb göz yaşını enhāra

Āteş-i 'ışḳı eger görse idi ehl-i caḥīm
Diyeler idi usanduk hele biz bu nāra

Derd-i 'ışḳa bulımadum bu cihānda çāre
Bildüm āḫir ġam-ımış yine o derde çāre

Ḥüsn deryāsına düşen n'ola zülfe suna el
Ġarḳ olan olmaz 'aceb el sunar-ısa nāra

Şol ḳadar dökdi Muḥibbī gözinüñ sīm ü zerin
Bakmadı yār göz ucı ile de dīnāra
R-182a

4078. Fâʿilâtün fâʿilâtün fâʿilâtün fâʿilün

Mihr ü meh gerçi şeref bulmış-durur eflākde
Anuñ-içün yüz sürerler işigüñde ḫākde

Dil uzadup her kılum söyler derūnum ḥālini
Şerḥalar kim agız aça sīne-i ṣad çākde

ʿİbret al gör niçe ḫalḳ itmiş anı Perverdigār
Mārlar kim zāhir olmış gerden-i Ḍaḥḥāk'de

Koma göñülde gider ṣāf it bu dil āyinesin
Cā idinmez ṣāf olan dil menzil-i nā-pākde

ʿIşḳı virmezler Muḥibbī on sekiz biñ ʿāleme
Böyle naḳl itmiş gören āyīne-i idrākde

R-182b

4079. Feʿilâtün feʿilâtün feʿilâtün feʿilün

Nāgehān bakdı nigāruñ gözi ile kaşına
Daḫı ol demden dilüñ gelmedi ʿaḳlı başına

ʿIşḳ vādīsine gitdüm baña pādāş olmadı
Didi Mecnūn güymek olmaz mı kişi yoldaşına

Derd-ile āh eylese Şīrīn ġamından kūhken
Tīşe ursa nerm olursa Bīsütūn'uñ taşına

Leylī inʿām itmek içün bişürüp bir gün ṭaʿām
Sıdı Mecnūn kāsesin görmedi lāyıḳ aşına

Rūy-ı yāra kıl naẓar gör anda ḳudret naḳşını
ʿİbret alup diyesin ṣad āferīn naḳḳāşına

Gözlerüm yaşına nisbet ḳaṭredür baḥr-ı muḥīṭ
Hīç revā mı beñzedesin anı çeşmüm yaşına

İki teldür gözleri üstinde yāruñ kaşları
İki şehbāzuñ takılmış san Muḥibbī başına

R-183a

4080. Mefâ‘îlün mefâ‘îlün mefâ‘îlün mefâ‘îlün

Tenüm gülzār u gülşende gül olmış tāze dāġ anda
Elifler servilerdür sanasın salmış budag anda

Kara zülfüñ midür cānā görinen bāġ-ı ḥüsnüñde
Yaḫūd ḥıfẓ içün asmışlar komışlar perr-i zāġ anda

Ruḫı tābı yiter rūşen kıla bu cāmi‘-i ḥüsni
Degül ḥācet yakup yir yir koyasuz siz çerāġ anda

Ara yirde egerçi kim ki ba‘de’l-maşriḳīn vardur
Maḥabbet çeşmine birdür yakın ile ırag anda

Muḥibbī bāde-i ‘ışḳı içelden şöyle mest oldı
Degül ḳādir eli ditrer aña sunmañ ayag anda

R-183b

4081. Mef'ûlü fâ‘ilâtü mefâ‘îlü fâ‘ilün

Gül mevsiminde sāḳī çü serv-i ḫırām ola
Ol sunmayınca içer-isem mey ḥarām ola

Sırsam egerçi kāse-i ‘arżum ‘aceb degül
Mecnūn gibi bu da bize iḥtirām ola

Kimdür senüñ bu cāmi‘-i ḥüsnüñde uymaya
Miḥrāb ide kaşuñı çeşmüñ imām ola

Virdüm selām almadı Tañrı selāmını
Yürür ġurūr-ı ḥüsn-ile aña selām ola

İtseñ egerçi cevr ü cefā sanma incinem
Her ne gelürse senden o ben kula kām ola

Hicrān şebinde yakdı Muḥibbī çerāġ-ı dil
Ādet budur ki şem‘ yakarlar çü şām ola

R-184a

4082. Fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilün

Āteş-i ‘ışḳa düşüp virdüm çü dil ol mehveşe
Çıksa dūdum tañ mı eflāke yanar dil āteşe

Lāleler sanmañ ki yir yir görinür kuhsārda
Bagrı ḫūnın kūhken saçmış-durur taşdan taşa

Ḫaṭṭ-ı dilber san eceldür anı def'e çāre yok
Çün ezel yazu-y-ımış elbette ol gelür başa

Yiter aglatduñ beni ṭūfān-ı eşkümden sakın
Kaynasa ḫūn-ı ciger tennūr-ı dildin taşa

Bu Muḥibbī söyledi pür nükte bir şīrīn ġazel
Her kim anuñ fikr ide ma'nāsını 'aḳlı şaşa
R-184b

4083. Mef'ûlü mefâ'îlü mefâ'îlü fe'ûlün

'Āşıḳ eger olmasa idi yāra benefşe
Boynın egüben gelmez idi zāra benefşe

Sünbül saçuñuñ būyını beñzer ki alupdur
Gülşende anuñ'çün yürür āvāre benefşe

'Işḳuñ hevesi olmasa başında anuñ ger
Er gelmez-idi gūşe-i gülzāra benefşe

Elden koya gül dāmenini gel diyü dā'im
Yalvara varup boynın eger ḫāra benefşe

Devrān eli dökeliden gömgök olupdur
Dönderdi özin ḫasta vü bīmāra benefşe

Biz daḫı bugün ẕevḳ idelüm saḥn-ı çemende
'Iyş itmege 'azm eyledi kuhsāra benefşe

Bī-çāre Muḥibbī gibi gör çāresüz oldı
Derdiyle kalup bumadı bir çāre benefşe
R-185a

4084. Mef'ûlü fâ'ilâtü mefâ'îlü fâ'ilün

Ṣayd eyledük güzelleri şīrīn kelām-ıla
Olmaz şikār ḫūblar illā ki cām-ıla

Ger bāġa vara su gibi yaşum revān olur
Ḥālüm ne ola bilmem o serv-i ḫırām-ıla

Her kanda ʿışḳ eri ki ola nā-murād olur
Hīç gördüñüz ki ʿāşıḳ dünyāda kām-ıla

Bend itse göñli zülf-ile ḫālī ʿaceb degül
Kuşlar tutıla kanda göre dāne dām-ıla

Diler Muḥibbī vaṣluñı bilmez velī bunı
ʿÖmrin geçürdi yok yire sevdā-yı ḫām-ıla

R-185b

4085. Fâʿilâtün fâʿilâtün fâʿilâtün fâʿilün

Zülfüñüñ bendinde göñlüm bunda ben bu ḥāl-ıla
Beni düşürdüñ belā vü miḥnete bu āl-ıla

Vaṣluñ içün ḥāżır itdi gerçi çeşmüm sīm ü zer
Alımadum o metāʿı ben o bī-ḥad māl-ıla

İtüñ ayagına cānā cān u dil īs̱ār idem
Bende-ḫāneye gelürseñ devlet ü iḳbāl-ıla

Şöyle ḫāk itdi vücūdumı dögüp seng-i cefā
Arasalar cismümi bulmayalar ġırbāl-ıla

Āteş-i āhum göge yaka Muḥibbī gökleri
Ġarḳa virem bu cihānı dīde-i seyyāl-ıla

R-186a

4086. Mefâʿîlün mefâʿîlün feʿûlün

Kapuña gelmişem iy dōst dāda
Beni tā irgüresin sen murāda

Eger şükr ider-iseñ olur artuk
N'içün şükr itmeyesin hey fütāde

Gözüñ bārān-ı eşki dökdügince
Olur gül gibi bu ʿömrüñ küşāde

Yüzüñe gülse birkaç gün bu ʿālem
Sakın aldanmagıl bu bed-nihāda

Çekilmege dimişler ʿışḳ yāyı
Gerek derd ü belā aña kepāde

Du'ā eyle dilerseñ añılasın
Cihān içinde cehd it yaḫşı ada

Muḥibbī eyle ḫayr-ıla taṣadduḳ
Senüñ 'ömrüñ ola tā kim ziyāde

R-186b

4087. Fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilün

Ḳāmetüm çenge dönüp sanma sürūd eylemeye
İñleyüp nāle kılup āhını dūd eylemeye

Esbüñüñ na'lını her kim göre miḥrāb idine
Kim ola başın egüp aña sücūd eylemeye

Ne ḳadar mücrim isem kesmeyem ümmīdümi ben
Hīç olur mı ki kerīm ola vücūd eylemeye

Ḥasretinden tutışa odlara kūyuñda raḳīb
Beni yanuñda görür beni ḥasūd eylemeye

İy Muḥibbī hīç olur mı beni āhum tütüni
Agız açup çıkıcak çarḫı kebūd eylemeye

R-187a

4088. Fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün

Ḥüsnine pervāne-veş yāruñ tutuşdum āteşe
Su gibi dīdāruñ añup düşmişem taşdan taşa

Şol ḳadar zārīlık itdüm ẕerece raḥm itmedi
Bulmadum vaṣlın dirīġā irmedüm ol mehveşe

Cām-ı la'li yādına oldum ḫarābātī bugün
Varumı ḫarc eyleyüp virdüm şarāb-ı dilkeşe

Ḥamdü lillāh cīfe-i dünyāya māyil olmadum
Şāhbāzam konmasam itmeñ 'aceb beni leşe

Bu Muḥibbī virmeye ḫāk-i der-i cānāneyi
Virseler iki cihānı ser-te-ser başdan başa

R-187b

4089. Mef'ûlü mefâ'îlü mefâ'îlü fe'ûlün

Beñzer virilür zülf-i siyehkāra benefşe
Anuñ-ıçun oldı çü yüzi kara benefşe

Geydi başına taḳyesini tāc-ı ṣadefden
ʿAzm itdi ḳalender gibi bāġlara benefşe

Umar ki ser-i zülfine yāruñ asılam dir
Baglu eli bu geldügi bāzāra benefşe

Başum aşaga eyleyüben fikre varupdur
Bilmez ne kılup n'eyleye bī-çāre benefşe

Gül vaḳtına irişmek içün eyledi çok ḳaṣd
Cehd-ile aña bulmadı bir çāre benefşe

Göñlinde anuñ olmasa ger āteş-i ʿışḳı
Yanup yakılur mıydı varup nāra benefşe

Bir laḥẓa Muḥibbī gibi güldürmedi anı
Ne kıldı ʿaceb dehr-i cefākāra benefşe

R-188a

4090. Mef'ûlü mefâ'îlü mefâ'îlü fe'ûlün

Raḥm eyler-idi yār bu göñülüm ḫarābına
Ger muṭṭaliʿ ola idi bu çeşmüm ābına

Ġam meclisinde göz yaşı rengīn şarābdur
Yārān n'ola ki meyl ide bagrum kebābına

Deryā senüñ cemālüñe ger ʿāşıḳ olmasa
Bu cūş u bu ḫurūş ile bes ıżṭırābına

Zāhid ʿaceb ki bunuñla geçürdi ʿömrini
Dehrüñ bugün o bakmadı hergiz şarābına

İy bād-ı ṣubḥ yāra irişdür selāmumı
Benden de yüz süri ser-i kūyı türābına

ʿUşşāḳı gerçi çok velī bir de Muḥibbī'dür
Hergiz şümār olmaya şeyḫiyle şābına

R-189a

4091. Mef'ûlü fâ'ilâtü mefâ'îlü fâ'ilün

Bagrumı deldi ġamze okı kaşı ya-y-ıla
Ḳaṣdı bu-durur öldüre beni bu rā-y-ıla

El sunma genc-i ḥüsnine zülfinden it ḥaẕer
Kim başa çıkabile bugün ejdehā-y-ıla

Dīvāne dil ki yār-ıla ister muṣāḥabet
Kim gördi anı şehler otura gedā-y-ıla

Ne deñlü seng-i cevri ata başum üstine
İdem ḳabūl cān-ıla göñlüm ṣafā-y-ıla

Didüm Muḥibbī būseñi cān naḳdine alur
Güldi nigār didi virilmez bahā-y-ıla

R-189b

4092. Mef'ûlü fâ'ilâtü mefâ'îlü fâ'ilün

Kim vire göñli ol ṣanemüñ göz ü kaşına
Derd ü belā vü miḥnet ü ġam gele başına

Sīnemde dāġ u dilde toludur ġam āteşi
İy dōst kıl naẓar içine daḫı taşına

Sulṭān-ı 'ışḳ sīnemüñ üstine basdı daġ
Tamga ider nite ki şehler ḳumāşına

Bir ġamze ile sīnemi itdi delük delük
Ḳurbān olam dir-isem anuñ n'ola kaşına

Zāhid yüri ko 'āşıḳı olsun melāmeti
Saña ne her ne ide kişi kendü başına

Pervāne yanmag isteyüben şem' men' ider
'İbretle oldı çün gice bakdum savaşına

Göñül Muḥibbī 'ışḳumı hep dīdeden tutar
Didüm dile sebeb sen idüñ dīde yaşına

R-189b

4093. Mefâʿîlün mefâʿîlün feʿûlün

Göñül virdüm yine bir mehcebīne
Ki oldur faḫr-ı ʿālem ben kemīne

Getürür dem-be-dem Tañrı selāmın
Selām olsun o Cibrīl-i Emīn'e

Anuñ her bir ḥadīs̱i bir güherdür
Anı virmez bilen dürr-i semīne

İlāhī togru yoldan ırma bizi
Bi-ḥamdi'llāh ki girdük togru dīne

Nedür bu ʿucb u bu kibr ü teġāfül
Bilürken gireceksin sen zemīne

Umarsın çünki sen andan şefāʿat
Muḥibbī koma dilde kibr ü kīne

Çıkarma dāyimā tevḥīdi dilden
Anuñla varasın ola ki sīne

R-190b

4094. Fâʿilâtün fâʿilâtün fâʿilâtün fâʿilün

Şuʿleler kim görinür bu sīne-i ṣad çākde
Ṣubḥ u şām ʿaksi-durur ẓāhir olur eflākde

Ḫāne-i gerdūnı yaka tokına bir şemmesi
Bu ʿacebdür tura pinhān bu bir avuç ḫākde

Eyledi vaḥş u ṭuyūrı kendine Mecnūn penāh
Bunı kim bilmez kerāmet ʿāşıḳ-ı bī-bākde

Bāde-i şevḳ-i lebiyle ben ezel sermest idüm
Bāġ-ı ʿālemde es̱er ẓāhir degülken tākde

Kendüden geçdi Muḥibbī ʿaḳlı gelmez başına
Gördi zībā ṣūretin āyīne-i idrākde

R-191a

4095. Fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün

Dem mi var dīvāne dil boynına zülfin takmaya
Laḥẓa mı var şem'-i ḥüsn pervāne-i cān yakmaya

Ḥaṣretiyle ṣubḥa dek kan aglsam itmeñ 'aceb
Hīç olur mı başlu sudur eşk-i çeşmüm akmaya

Dād elinden āh kim bī-ḥad raḳībüñ işleri
Seng-ile āhen gibi varup nigāra çakmaya

Öldürürse rāżıyam olsun aña kanum ḥelāl
Kapusından dūr idüp gözden hemān bırakmaya

Bir vefāsuz yāra dil virdüñ Muḥibbī sen diyü
Ḫalḳ-ı 'alem ṭa'na taşın dem mi başa kakmaya

R-191b

4096. Mef'ûlü fâ'ilâtün mef'ûlü fâ'ilâtün

Mağrūr-ı ḥüsn olup gül ẓulm itmesün hezāra
Ḥüsnin alur zamāne döymez o rūzigāra

Zinhār sakla rāzuñ keşf eyleme cihāna
İfşā çü itdi Manṣūr asdılar anı dāra

'Āşıḳ belāya ḳāyil zāhid cināna māyil
Her isteyen bulımaz lā-büd gerek sitāre

Çıksa depemden āhum görüp ta'accüb itmeñ
'Işḳ āteşi olupdur sīnemde āşikāre

Gün yüzüñi Muḥibbī görüp tagıtdı 'aḳlın
Ẓerre gibi anuñçün āvere düşdi zāre

R-192a

4097. Fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün

Meclis içre gördüm ol şem'-i cem' efrūḫte
Ehl-i dil pervāneler oluban anda sūḫte

'Ārıżuñ iẓhār ider geh āb u geh āteş-feşān
Ġālibā īn kār ez üstād-ı ṣun' āmūḫte

ʿIşḳ bāzārında ger ḥüsnüñ ola senüñ murād
Niçe Yūsuflar ideler kendüzin efrūḫte

Göreli ḫāl-i siyāhuñı senüñ iy māh-rū
Lāle gibi sīnem üzre dāġ-ı ḥaṣret dūḫte

Āteş-i ḥüsninden eyle iy Muḥibbī gel ḥaẕer
Bu hevāda saña beñzer niçe diller sūḫte
R-192b

4098. Fâʿilâtün fâʿilâtün fâʿilâtün fâʿilün

Raḥm ile raḥmet bıraḳ yā Rab dil-i dildāruma
Ya ḳarār u ṣabr u teskīn bu dil-i efkāruma

Āh u feryād itmesem ṣabr eylesem mümkin velī
Menʿe ḳūdret mi olur bu dīde-i ḫūn-bāruma

Niçe yıllar sakladum bu sırr-ı ʿışḳı sīneme
Vāḳıf itdi rūy-ı zerdüm ḫalḳa hep esrāruma

İstedüm iy dil ṭabībi derdümüñ dermānını
İtmedüñ bir kez naẓar derdā dil-i bīmāruma

Āteş-i ʿışḳa yanardı bu Muḥibbī ser-te-ser
Dīdeler akıtmasa yaş sīnem üzre nāruma
R-193a

4099. Mefâʿîlün mefâʿîlün feʿûlün

Seni ẕikr eyledüm dil geldi vecde
Hemān bī-iḫtiyār eyledi secde

Gel ʿarż it yüzüñi kūyuña vardum
Görürler ḥācı olan nūr ḥacda

Benüm bend oldugum itmeñ taʿaccüb
Ne diller benddedür bu zülf-i kecde

Bu ben dīvāneyi görenler eydür
Yürür Mecnūn oluban kuh-ı Necd'e

Muḥibbī zülfinüñ ġāfirlıgı çok
Ben anuñ görmedüm miṡlini Peç'de
R-193b

4100. Fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilün

Ol saçı Leylā umardum bana Mecnūn'um diye
Gezmesün gelsün belā tağında maḥzūnum diye

Yolına cān virmegi anuñçün iḳrār eyledüm
Ḥabs idüp çāh-ı zenaḫdānında medyūnum diye

Umaram şi‘r-i güher-bārum işitdükde nigār
Kandadur gelsün berü o[l] dürr-i meknūnum diye

Dāll-ı devlet ol baña yitmez mi bu dünyāda kim
Nāz-ıla ol çeşm-i nergis baña meftūnum diye

Dilber oldur iy Muḥibbī ḫışm idicek ‘āşıḳa
Boynuña bend eyleye zülf-i hümāyūnum diye

ME-8a

4101. Mefâ‘îlün mefâ‘îlün mefâ‘îlün mefâ‘îlün

Bilüm bükdi saçuñ sevdāları cevr ü cefālarla
Ḫayāl itdi kaşuñ fikri tenüm derd ü belālarla

Benümçün tīr ü ya almış eline rā kaşuñ ġamzeñ
Helāk itdüñ beni bi'llāhi sulṭānum bu rālarla

Degüldür iy yüzi gül berḳ ü ra‘d-āvāz iden her dem
Benüm āh ile vāhumdur cihān doldı ṣadālarla

Ser-ā-pā zaḫm-ı tīrüñden boyandı ḳanlara cismüm
Düzündüm iy keman-ebrū yine rengīn ḳabālarla

Saçuñ zencīrine bağlamak isterseñ Muḥibbī'yi
Cefā itme kaçar dīvānedür ol da vefālarla

ME-23a

4102. Mefâ‘îlün mefâ‘îlün mefâ‘îlün mefâ‘îlün

Yine göñlüm alındı āl-ıla sen verd-i ḫandāna
N'ola bülbül-ṣıfat āġāz idersem āh u efġāna

Ruḫuñ reşkiyle cānā ḫançer-i ḫār üzre düşmiş gül
Seḥer gülşende müstağraḳ bulandı ser-te-ser kana

Mey-i gülgūn içen la'l-i lebüñ yādına rūz u şeb
Eyā Ḫıżr-ı zamānum minnet itmez āb-ı ḥayvāna

Alup āl ile göñlüm eşk-i ḫūnīnüm revān itdi
Baña çoḳ reng idüpdür ḥāṣılı ruḫsar-ı cānāne

Muḥibbī er geçer bu pīre-zen dehre zebūn olmaz
Bi-ḥamdi'llāh begüm merdāne gelmişdür bu meydāna
ME-23b

4103. Fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilün

Meyl ider iy büt-i Çīn dāyim ayaguñ tozına
Var-ısa ḳıble-nümānuñ görinür tar gözine

'Āşıḳı ḫastalaruñ fiḳr-i ruḫ u zülfüñ ile
İrgürür nāleler ile gicesin gündüzine

Saña iy gözleri āhū ululanursa raḳīb
Lāfdur itdügi meyl eyleme kelbüñ sözine

Var iken ol iki ruḫsār-ı leṭāfet-baḫşuñ
Bakmadı 'āşıḳ-ı bī-çārelerüñ gül yüzine

N'ola iy şūḫ Muḥibbī'ye cefālar ḳılsañ
Ḥaḳḳıdur biñ baş anuñ kendü ider kendüzine
ME-23b

4104. Fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün

Ḥamdü lillāh olalı 'ucb u tekebbürden berī
Ehl-i ḥālüñ anuñ-ıçun olmışam ḫāk-i deri

'Işḳ yayı ok gibi pertāb ideliden beni
Ay u gün menzillerinden geçdüm oldum ileri

Bir naẓar eyle göñül mirātına virsün ḫaber
Ṣāf idüp itdüm anı āyīne-i İskenderī

Ṭa'nası taşına bī-ḳıymet didüm her bir kesüñ
Çünki ṣarrāf-ı cihānam olmışamdur cevherī

Bu Muḥibbī ġayrılar ṣaydından istinkāf idüp
Ṣayd idelden seni oldı 'ışḳuñuñ şīr-i neri
R-196a

4105. Fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün

Şāh-ı ʿışḳam dikdüm āhumdan livā-yı ejderi
Ser-te-ser tutsa cihānı tañ mı yaşum ʿaskeri

ʿIşḳ meydānında dilber zülfi çevgān eylese
ʿĀşıḳa lāzım gelür top eylemek ol dem seri

Beñzedem mi çeşm-i şehlāsını anuñ nergise
Beñzedem nādān olam çeşmine aḥvel ʿabheri

Ben piyāde yārüm olsa esb-i nāz üzre süvār
Cilve itse ol ʿAlī-var ben öñinde Ḳanber'i

Nev ʿarūs-ı ḥüsnine bakup Muḥibbī virme dil
Anı bilenler dimiş dünyā ʿaçūze bir karı
R-196b

4106. Mefâ'îlün mefâ'îlün fe'ûlün

Olar kim bilmeye ḳahruñı şādī
Dilegüm bu ki añılmaya adı

Dinür ölmez yoluñda cān virenler
Budur ʿāşıḳlaruñuñ iʿtiḳādı

Lebüñ turur-iken şekker añanlar
ʿAceb var mıdur anuñ agzı dadı

Bozarsın şiʿrüñi zinhār zinhār
Añarsañ ol raḳīb-i bed-nihādı

Hidāyet ister-iseñ sen Muḥibbī
Dilüñden gitmesün bir laḥẓa Hādī
R-197a

4107. Mefâ'îlün mefâ'îlün fe'ûlün

N'ola tāze düşürse bāde cānı
"Aristo" çünki dimiş rūḥ-ı s̱ānī

Cihānda görinen bir cām-ı şāhid
Bunı naḳl itdi ʿışḳuñ ḫurdedānı

Saçuña beñzerem dimiş benefşe
Kafasından ne tañ çıksa duḫānı

Senüñ ʿışḳuñla olan mübtelālar
Komışlardur yoluñda baş u cānı

Muḥibbī ġaflet itme dāda dād it
Olupsın çünki ḫalḳuñ pāsbānı

R-197b

4108. Feʿilâtün feʿilâtün feʿilâtün feʿilün

Yine dil bülbüli gül ruḫlaruñı yād itdi
Şebi ṣubḥa çıkarup nāle vü freyād itdi

Dām-ı zülfüñde görüp murġ-ı dili raḥm idüp
Ḫayra girüp çevürüp başına āzād itdi

Leb-i şīrīnüñi yād eyleyüp iy ġonca dehen
Cānı ben daḫı virem nite ki Ferhād itdi

Cismümi seng-i cefā-y-ıla dögüp itdi ġubār
Soñradan ṣarṣar-ı āhum gelüben bād itdi

Bādeyi komasam elden beni ʿayb eylemeñüz
Pīr-i ʿışḳ baña ezel böylece irşād itdi

Bu Muḥibbī lebinüñ ẕikrini elden komayup
Giceler ṣubḥa degin kendüye evrād itdi

R-198a

4109. Fâʿilâtün fâʿilâtün fâʿilâtün fâʿilün

Eyledüm Ḳāf-ı ḳanāʿatda mekān ʿAnḳā gibi
Bir cevāhir girdi bu elüme istiġnā gibi

Nev-ʿarūs-ı ḥüsn-i dünyāya görüp meyl itmedi
Ol ki tecrīd ʿālemini kullanur ʿĪsā gibi

Jeng-i ġamdan kim diler āyīne-i dil ṣāf ola
Bilmedüm ġayr-ı cilā cām-ı mey-i ḫamrā gibi

Gözlerüm lüʾlülerine çeşmüm olmışdur ṣadef
Anı da ḥıfẓ eyleyen yaşum benüm deryā gibi

ʿĀḳil olan aldanup virmez bu dünyāya göñül
Bu cihānuñ nesi var ancak hemān ġavġā gibi

Bu Muḥibbī gül yüzüñ yādı ile şām u seḥer
İñiler tā ṣubḥ olınca bülbül-i şeydā gibi
R-198b

4110. Fâʿilâtün fâʿilâtün fâʿilâtün fâʿilün

Beni mecnūn eyleyen zülf-i semensālar gibi
İñledem ġam meclisinde göñlümi nālar gibi

Ḳaṣd kıldum diñlemek bir dem neyüñ efġānını
Cānuma aldum belā başuma ġavġālar gibi

Sīnemüñ dāġın görenler penbe-i pür-ḫūn-ıla
Lālelerle açılupdur sīne ṣaḥrālar gibi

Gözlerüm eṭfālini sürme naẓardan raḥm kıl
Yoḫsa ayaklarda kalur bī-ser ü pālar gibi

Şāne el uzatmasun yāruñ Muḥibbī zülfine
Virmezem bir kılına götüri dünyālar gibi
R-199a

4111. Mefâʿîlün mefâʿîlün feʿûlün

Akıtdum gözlerümden āb-rūyı
Arar her kandasa ol servi boyı

Eger dirsem mezbbeḥ iy ġam-ı dil
Ki bundan özge yokdur güft ü gūyı

Nis̱ar itmek diler ḫāk-i pāyuña
Degüldür bundan özge ārzūyı

Diler iy serv-ḳād pāyuñı būse
Anuñçün yaşum ider cüst ü cūyı

Muḥibbī çeşm-i bīmāruñı gördi
Sarardı nīlūfere döndi rūyı
R-199b

4112. Fâʿilâtün fâʿilâtün fâʿilâtün fâʿilün

Sen Resūl-i Ḥaḳ'sın u hem enbiyānuñ serveri
Dīne getürdüñ niçe ʿiṣyān iden kāfirleri

Gözleri ak oluban āḫir olur yüzi kara
Kim ki dünyāda muḥabbetle seve sīm ü zeri

Şefḳatinden ḥāşa kim bu mücrimi maḥrūm ide
Cān u dilden bende oldum sevmişem peyġamberi

Ger ḫaṭā kuldan gelürse gele sulṭāndan ʿaṭā
Raḥmetüñe zīra tutmışlar efendi her biri

Sakın aldanma cihāna zīra yudar ʿāḳıbet
Göñlüñe koyup Muḥibbī beşleme gel ejderi
R-200a

4113. Fâʿilâtün fâʿilâtün fâʿilâtün fâʿilün

Āsitānuñdan şehā gitmez bu şems-i ḫāverī
Beñzer ister kim olasın dilrübānuñ çākeri

Dāġlarla olalı kūh-ı belā içre peleng
Rūy-ı zerdile bu dehrüñ olmışam şīr-i neri

Nüh felek her gīce alur encümüñ dīnārını
ʿArż ider iy meh meger ḥüsnüñe olmış müşterī

Ādemīlikden çıkardı beni şehlā gözlerüñ
Bilmezem sāḥir midür ʿaḳlumı aldı ol perī

Bu Muḥibbī'ye virelden şāh-ı ʿışḳ ġam mülkini
Eksük olmaz anuñ-içün çeşminüñ sīm ü zeri
R-200b

4114. Mefâʿîlün mefâʿîlün feʿûlün

İder mest oldı çeşmüñ yine cengi
Atar dīvāne diyü baña sengi

Libāsını idüp başdan başa al
Geçer bu nevʿa dilber baña rengi

Es̱er itmez yaşum ḳalbine yāruñ
ʿAceb āhen mi bilmem ya Firengī

Şarāb-ı ʿışḳı nūş it koma elden
Gidere komaya ḳalbüñde jengi

Daḫı gelmezseñ inṣāfa Muḥibbī
Saña ʿarż eyledi mūlar dü rengi
R-201a

4115. Fâʿilâtün fâʿilâtün fâʿilâtün fâʿilün

Niçe yıldur bekledüm pīr-i muġān dergāhını
Bir ḳadeḥle yād kıldı uşbu devlet-ḫᵛāhını

Ḳaṭre ḳaṭre eşk-i çeşmümdür nücūma kıl naẓar
Penbe-i dāġum yiter arama çarḫuñ māhını

Birisi deşti birisi kūhı itdi iḫtiyār
Yañılup Ferhād-ıla Mecnūn maḥabbet rāhını

Ḥamdü lillāh kim getürdüm ṭogru yola anı ben
Bunca yıl yitürmiş-idüm göñlümüñ gümrāhını

Eylemezdi iy Muḥibbī kimsene hergiz günāh
Her nefesde bilse ḥāżırdur eger Allāh'ını
R-201b

4116. Fâʿilâtün fâʿilâtün fâʿilâtün fâʿilün

Dil belā-yı derd ü ʿışḳ-ı dil-rübādan geçmedi
Cevre muʿtād eyleyüp kendin cefādan geçmedi

Bir niçe kez içmeyince kana kana kanumı
Tīrüñ iy kaşı kemān cism-i dü-tādan geçmedi

Çekmeyince sīneye bir niçe dem rez duḫterin
Göñlümüz keyfiyyet-i cām-ı ṣafādan geçmedi

Bir yol olmasun nigāh-içün diyü ʿāşıḳlara
Bunca yıl geçdi o meh rāh-ı vefādan geçmedi

Ḫāk-i kūyuñ ter düşer diyü baña iy lāle-ruḫ
Ḫayli demdür seyl-i eşküm ol yañadan geçmedi

Ḫālüñe beñzer geçermiş dōstum müşg-i Ḫıṭā
Vāy bu yüzi kara hergiz bu ḫaṭādan geçmedi

Ḫāṭır-ı ʿuşşāḳdan geçdi o şūḫ-ı ġamze-kār
İy Muḥibbī hīç raḳīb-i bed-liḳādan geçmedi

ME-26b

4117. Fâʿilâtün fâʿilâtün fâʿilün

İy ʿAlīm ü iy Kerīm ü iy Raḥīm
Kim kamu derdlülere sensin ḥakīm

Çok günāhum var bu yüzüm karadur
Anuñ içün bu ciger ṣad pāredür

Kalmamışdur itmedügüm hīç günāh
Göklere çıksa yiridür her gün āh

Kuluñ işi dāyimā cürm ü ḫaṭā
Pādişāh olan ider luṭf u ʿaṭā

Çāresüz kaldum meded bī-çāreyim
Sen dururken ben kime yalvarayım

Umaram cürmümi ʿafv ide İlāh
Tā bulam estaġfirullāh ile rāh

Yüzüme urma günāhum yā Kerīm
Ol benüm püşt ü penāhum yā Raḥīm

Ḥācetin eyle Muḥibbī'nüñ revā
Anı redd itme tapuñdan kıl ʿatā

R-201b

4118. Mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün

Firāḳuñdan meded feryād u dād iy meh-liḳā senden
Sözüm gūş eyle kim cümle şikāyetdür saña senden
Revā mıdur baña bu nāz u istiġnā şehā senden
Umulmazdı bu cevr ü bu cefā ey bī-vefā senden
Günāhum bildüm eylersem n'ola luṭfuñ recā senden
Benüm devletlü sulṭānum ḫaṭā benden ʿaṭā senden

ʿİẕāruñ ḥasreti dil bülbülin nālān u zār itdi
Yıkup dil milketini ḫışm-ı çeşmüñ tārumār itdi
Yiter cānā beni ḳaddüñ hevāsı bī-ḳarār itdi
Meded kıl pādişāhum kim firāḳuñ cāna kār itdi
Günāhum bildüm eylersem n'ola luṭfuñ recā senden
Benüm devletlü sulṭānum ḫaṭā benden ʿaṭā senden

Nigārā ḫāṭır-ı maḥzūnumı şād itseñ olmaz mı
Dil-i vīrānumı luṭfuñla ābād itseñ olmaz mı
Biraz resm-i sitemden el çeküp dād itseñ olmaz mı
Yıkuk göñlüm yapup bir Kaʿbe bünyād itseñ olmaz mı
Günāhum bildüm eylersem n'ola luṭfuñ recā senden
Benüm devletlü sulṭānum ḫaṭā benden ʿaṭā senden

Gider cevri dem-i luṭf u ʿināyet oldı sulṭānum
Teraḥḥum eyle cürmüm ẓulme ġāyet oldı sulṭānum
Cefā vü cevri dirseñ bī-nihāyet oldı sulṭānum
Teraḥḥum eyle kim vaḳt-i ḥimāyet oldı sulṭānum
Günāhum bildüm eylersem n'ola luṭfuñ recā senden
Benüm devletlü sulṭānum ḫaṭā benden ʿaṭā senden

Perīşān olalı zülfüñ ġamıyla ḫāṭır-ı şeydā
Beni Mecnūn gibi ṭaġa düşürdüñ īy ṣaçı Leylā
Ḳapuñda sehv ile bir secde kıldum tutalum farżā
Muḥibbī bendeñem baġışla cürmüm luṭf idüp şāhā
Günāhum bildüm eylersem n'ola luṭfuñ recā senden
Benüm devletlü sulṭānum ḫaṭā benden ʿaṭā senden
ME-24b

ŞİİRLER DİZİNİ

B

C

Ç

D

F

İ

K

Kanumı içdükçe gelse tañ mı çeşm-i yāra şevḳ 1606
Leylī zülf[i]dür iden mecnūnlayın şeydā-yı ʿışḳ 1607
Gelüp cānā dil-i pür-derdüme bak 1608
Dilā fāş itme esrār-ı ḥaḳāyıḳ 1609
Didüm cānā yüzüñe oldum ʿāşıḳ 1610
Muḥibbī mest-i ʿışḳ ol olma ayık 1611
Tīredür rūzum benüm āh düşeli senden ırak 1612
Ġamzesi kanlar içer her demde ol bī-dāda bak 1613
Ne ḫoşdur ʿālem içre ʿālem-i ʿışḳ 1614
Bezm-i ġamda naʿra-i rindān-ı nūş-a-nūşa bak 1615
Gözlerüñ yaşın dilā zencīr idüp boynuña dak 1616
Gel Resūl'üñ sözlerini dür gibi gūşuña tak 1617
Ḫāl-i müşgīni gör olmış ʿārıż-ı sīm̱e bak 1618
Kapuña gelür seḥer gün ala ḥüsnüñden sebaḳ 1619
Ger dilerseñ olasın iki cihānda yüzi ak 1620
Kim ki görem dir bugün nev-bahār-ı ʿışḳ 1621
Nedür iy meh bu miskīne sitem cevr ü cefā kılmak 1622
ʿArż-ı nūr eyler dem-ā-dem ʿārıż-ı zībāya bak 1623
Ġırre olmış ḥüsnine ol ḫusrev-i bī-dāda bak 1624
Lebleri kevs̱er şarābı ol ḳadi bālāya bak 1625
Dilerseñ ki ola senüñ yüzüñ ak 1626
Her ne deñlü var günāh dünyāda itdüm gizlü yok 1627
Sīnemde dilā derd olan yādigāra bak 1628
Āhın alma raḥm kıl ḫalḳ-ı cihāna di yazuk 1629
Gülşen-i ḥüsninde iy dil ol ḳad-i bālāya bak 1630
Her kişi bir nesneden korkar ben eyyām-ı firāḳ 1631
Nigārā ḥüsnüñe bildüm senüñ hergiz nihāyet yok 1632
Dimezem saña dilā mehveşde kaş u göze bak 1633
ʿĀşıḳ oldum bir melek-ruḫsāra ġāyet nāzı çok 1634
Ol şeh-i ḫūbānı gör hīç kullarına dādı yok 1635
Göñül eglencesi ʿālemde bir ārām-ı cānum yok 1636
Ġıll ü ġışdan şayḳal it āyīneñi ol pāk ʿışḳ 1637
Ne kılsun ʿāşıḳ-ı bī-dil ki bezm-i vaṣla rāhı yok 1638
Görmek isterseñ gözüm yaşını var seylāba bak 1639
Saña mı kaldı ʿālemde dile cevr ü cefā kılmak 1640
Boynuña zencīr-i ʿışḳı iy dil-i dīvāne dak 1641
Dest-i ḳuderetle ezelden yazuludur her varaḳ 1642

Gerçi teng oldı dehānuñ vaṣfını itmek muḥāl	1972
Gerçi kim derd ü ġamuñ bir laḥẓa dilde kem degül	1973
ʿİyş ü ṣafāda gördüm laʿl-i lebüñdeki ḫāl	1974
Ya kaşuñı çekmege girdi yine meydāna dil	1975
Bāġa geldi nāz-ıla geydi libās[ın] tāze gül	1976
Nūr-ıla başdan başa bir āfitāb ister göñül	1977
Bak bu deryā ʿālemi niçe kuşatmış ʿibret al	1978
Geh cefā geh cevr gönderse nigāruñ ḳāyil ol	1979
Sīret olmasa şeref virmeye hīç ḥüsn ü cemāl	1980
Ḫusrevā gel bu göñül kişverine sulṭān ol	1981
Dilā gün yüzini ṣunʿ-ı Ḫudā bil	1982
Dilā cevr ü cefāyı sen vefā bil	1983
Eger sen olasın dünyāya māyil	1984
Görüp ebrūñı didüm baña budur ʿiyd-i hilāl	1985
Serv ḳaddüñ var iken serv-i revān ḥācet degül	1986
Reftāra gelüp serv gibi iy dōst revān ol	1987
Boynuña dak zülf-i zencīrüñ dil-i dīvāne gel	1988
Gīceler tā ṣubḥa dek kapuñda ḥāżırdur göñül	1989
ʿĀşıḳa yaşı yiter hīç āb aña ḥācet degül	1990
Gel şarāb-ı ʿışḳı nūş eyle ṣafā vü lezzet al	1991
Bezm-i ġam içre ney gibi nālān olan göñül	1992
Var mı ʿaceb bencileyin mübtelā-yı dil	1993
Her dem cefālar eyleme iy meh vefāda ol	1994
Zülfini görüp oldı yine mübtelā göñül	1995
Revān olursa cān tenden komaz mihrüñi elden dil	1996
Sāḳi-i gül-ruḫ elinden bāde al nūş eylegil	1997
Gidüp rūze irişdi ʿiyd ḳadeḥ bādeyle ḫandān kıl	1998
Ḫᵛāb-ı ġafletden yaturken oldı çün bīdār gül	1999
Hicr ü ġam ger ben ġarībi ser-te-ser iderse kül	2000
Gözlerümden ger nihān olduñsa iy zībā-cemāl	2001
Zāhidā nuṣḥuñ baña itmek eser oldı muḥāl	2002
Kūh-ı ġamda dilberā her günde āh eksük degül	2003
Bir gül-i raʿnā ġamından bülbül-i cāndur göñül	2004
Çün dolaşdı ser-i zülf-i siyehkāra göñül	2005
Sāḳiyā mey sun ki kılsun çehre-i zerdümi al	2006
Zülfine çünki dolaşduñ yine āvāre göñül	2007
ʿĀşıḳ olup kim ki ʿışḳa bende-i fermān degül	2008

M

Yolına bir boyı servüñ gözüm yaşın revān itdüm	2089
Hā atar cevr okların ol yār-ı bed-ḫᵛāhum benüm	2090
Zülfine tolaşup olan dili āvāre benem	2091
Artdı şarāb-ı ʿışḳı içelden melāmetüm	2092
Şemʿ-veş başum kesildükçe akar yaşum benüm	2093
Sen mehi hicrān şebinde her kaçan yād eyleyem	2094
Olayım rüsvā-yı ḫalḳ iy dil budur kāmum benüm	2095
Görinelden çeşmüme yār-ı perīşānum benüm	2096
Kalmadı dilde ḳarārum yandı cānum n'eyleyem	2097
Egri olmaz kaşlaruña dōstum kec rā disem	2098
Hicrüñ-ile yandum iy yār-ı cefākārum benüm	2099
Yine ʿālemde bī-vefā sevdüm	2100
Ṭarf-ı bāġ u çemen ü āb-ı revān bāde vü cām	2101
Dün gice çün muṣḥaf-ı ḥüsnüñ açup fāl eyledüm	2102
Kılmaz baña nażar āh bir tünd-ḫūyı sevdüm	2103
Derd ü belā-yı ʿışḳ-ıla ġāyet de dil-ḫoşam	2104
Yüzüñi göreliden ʿışḳuñ-ıla ḥayrānam	2105
Her kaçan şemʿ-i cemālüñi görem yana varam	2106
Sīnede konmış emānetdür ezelden cān benim	2107
Uyaldan yāra bu ḳalb-i ḥazīnüm	2108
Dikdüm fežā-yı sīneme çün āhdan ʿalem	2109
Uşatdum şīşe-i ʿaḳlı be-küllī tār u mār itdüm	2110
İrişdi mevsim-i gülde celīs-i bāde olam	2111
Cefālar eylese her dem velī fermāna tapşurdum	2112
Kākülüñden dem mi vardur kim perīşān olmayam	2113
Toptolu gūş-ı cihān āh u fiġānumdur benüm	2114
Yiyeli esrār-ı ʿışḳı ben senüñ ḥayrānuñam	2115
Niçe bir ẕikr eyleyüp laʿl-i lebüñ sekrān olam	2116
Yüz cefā biñ cevr ol nā-mihribāndan görmişem	2117
Niçe yıl meyḫāne ḫaşyetini bālīn eyledüm	2118
Gelem diyübeni gitdi baña ol yüzi māh aḫşām	2119
Cāme-i sebz-ile bir şīrīn zebānum var benüm	2120
Bir lāle ḫād hevāsına rengīn ġazel didüm	2121
Bāġ-ı ḥüsnüñe gözüm yaşını bārān eylesem	2122
Sāḳīya bāde getür ʿıyş[ı] müdām eyleyelüm	2123
Cāme-i zer-baft-ile dün ol nigārı görmişem	2124
Kandasın iy cevri çok yār-ı cefā-sāzum benüm	2125

N

Dil-i nā-şāduma ʿışḳuñ yolın irşād ideyin	2420
Kem degüldür gözlerüm yaşı şarāb-ı nābdan	2421
Aldı dildār eline çün yine kim pīşelerin	2422
Ya kaşı alup ele tīrine dil kıldı nişān	2423
Vāz gelmem ölür-isem yine cānānumdan	2424
Elüñde bezm-i gülşende tutarsın bāde beñzersin	2425
Giderse zülfini ol meh yüzin açsa niḳābından	2426
Ḳaddüñe beñzer senüñ iy sīm-ten	2427
Nāz-ıla reftāra gel geşt eyle bāġ u būstān	2428
Bugün çün rīsmān kākül saçı zencīr olasın sen	2429
Şem'-i ḥüsne karşu oldum yanmaga pervāne ben	2430
Şi'r oldur okıyanlar bula şekker leẕẕetin	2431
Her kaçan Leylā çıkup olmak diler ṣaḥrā-nişīn	2432
Dūd-ı dilümi ḳubbe-i mīnāya virmezin	2433
Çāre eyleñ dōstlar ben ʿāşıḳ-ı şeydā-y-ıçun	2434
Vaṣl-ı cānān isteyen itmek gerek terk-i beden	2435
Mār-gīrem diyü iy dil zülfine varma yakın	2436
Hīç çekmez merd olan dünyā-yı dūnuñ minnetin	2437
Ben bilürem kimse bilmez ʿışḳuñuñ keyfiyetin	2438
Zülfini çözdi cān u dilüm baglamag-ıçun	2439
Dōstum cevr ü cefādan daḫı usanmaz mısın	2440
Görmek isterseñ nigārā sīnemüñ sen yarasın	2441
Her kim benümle işide yārum ḥikāyetin	2442
Çeşm-i ser-mestüñe kim dir beni bīmār eylesün	2443
ʿİyd irişdi çün ṭavāf-ı kūy-ı dilberdür bugün	2444
Çekeli bir zülf-i ḫoş-bū nāzenīnüñ minnetin	2445
Seyr iderken gün gibi gördüm çün ol meh-rūyı ben	2446
Yüzine kılan naẓar yāruñ görür İslām u dīn	2447
İy göñül bulmak dilerseñ uşbu dünyā devletin	2448
ʿĀşıḳ olan hīç ṣafā almaz mı engūrdan	2449
Ṭabla-i sīnemde cānā kılmışamdur dil nişān	2450
Yine ezhār-ıla zeyn oldı ser-ā-ser būsitān	2451
Çeşm-i ser-mestüñ midür her dem beni bīmār iden	2452
Sīnem nişāne kıldı ya kaşı atdı tīrin	2453
Nār-ı ġam-ıla niçeye dek böyle yanam ben	2454
Kullaruñuz niçe bir ẓulm-ıla bī-dād idesin	2455
Serḥergeh bülbülüñ dehşet alurlar āh u zārından	2456

Ġam elinden sīne-çākem sanmañ ancak pīrehen 2642
Baḥr ara hīç kimseler yārından ayru düşmesün 2643
Yog-ıdı ʿālemde hīç mihr ü maḥabbetden nişān 2644
Dilā deryā-yı ʿışḳ içre kaçan sen talabilmezsin 2645
Göster boyuñı cānā bir serv-ḳāmet olsun 2646
Görinen ḫaṭṭı mıdur yā fitne-i āḫir zamān 2647
Gülşen içre ruḫlaruñ devrinde gül açılmasun 2648
Niçe bir zencīr-i zülfine göñül dīvānesin 2649
Göñlümi dīvāne kıldı āh ol gīsū diyen 2650
Cāmiʿ-i ḥüsnüñe miḥrāb şehā kaş olsun 2651
ʿIşḳ mıdur cān u dil mülkini yagma eyleyen 2652
ʿIşḳ mıdur ʿaḳl u ṣabrum küllī yagma eyleyen 2653
Temevvüc eyledi yaşum yine āḫum hevāsından 2654
Gözler hemīşe cevr-ile dilber cefā yolın 2655
Yār taḥṣīl eylemiş cevr ü cefānuñ yolların 2656
Cān aparur şemʿ gördüm her giçe pervāneden 2657
Bugün gülzār-ı ḥüsn içre biten berg-i semensin sen 2658
Yüzüñi gösterüp evvel giriftār eyleyensin sen 2659
Gözlerüm gözeklerinden bir dem āb eglenmesün 2660
Binsün ol serv-i revān itsün şitāb eglenmesün 2661
Kan yudarsa ġam degül laʿl-i leb-i yār isteyen 2662
Gün yüzine bakmayam cānā cemālüñ var-iken 2663
Gitdi ʿaḳluñ bilmedi Mecnūn-ı şeydā meşrebin 2664
Virmezem dünyālara dilberlerüñ derd ü ġamın 2665
Pür ḥarāret cān u dil ġāyet zebūn oldum zebūn 2666
Egerçi görmedüm senden vefā ben 2667
Egerçi żāhiren baksañ cihān mülkine şāham ben 2668
Gözüñ yaşın dirīġ itme dilā sen pāy-ı dilberden 2669
Dirseñ iy dil sırr-ı ʿışḳ fāş olmasun 2670
Leylī zülfin ger kemend itse dil-i meftūn içün 2671
Gün yüzine bakmayam cānā cemālüñ var-iken 2672
Ġayra meyl itmez göñül māh-ı cihān arayuben 2673
Üstüme sāye salan serv-i ḫırāmāndur gelen 2674
Gülşen-i ḥüsnüñde cānā bülbül-i şūrīdeyin 2675
Yāruñ cefā vü cevri nedür kīnesi neden 2676
Dōstum görme tehī bu ʿāşıḳuñ nem-dīdesin 2677
Niçe bir hicrān şebinde çekeyim ġam tasasın 2678

Ş

EK ŞİİRLER DİZİNİ

A

E

O

R